

การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย

นางสาว กาญจนา เจริญเกียรติบวร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-1950-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DISCOURSE ANALYSIS OF JOKES IN THAI

Miss Kanjana Jaroenkiatboworn

สถาบันวิทยบริการ

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Philosophy of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1950-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

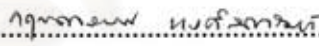
การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย
นางสาว กาญจนา เจริญเกียรติบวร
ภาษาศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์

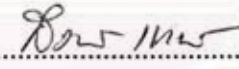
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต

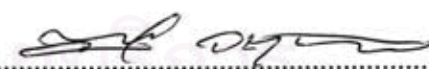

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวดี ศรีลัมพ์)

กาญจนา เจริญเกียรติบวร : การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย

พิมพ์ไทย (A DISCOURSE ANALYSIS OF JOKES IN THAI) อ. ที่ปรึกษา: รศ.ดร. กฤษดาวรรณ

หงส์ลดารมภ์, 257 หน้า, ISBN 974-14-1950-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตลกภาษาไทยทั้งในด้านภาษาและนัยทางสังคม โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อศึกษาว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาดังกล่าวกับเงื่อนไขความตลกที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของตัวบท และจะศึกษาด้วยว่าภาษาถูกใช้ในการนำเสนอกลุ่มคนในสังคมให้เป็นตัวตลกนั้นแฝงด้วยความเชื่อ อุดมการณ์ และ ความสัมพันธ์ทางอำนาจ อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีทางภาษาหลักๆ 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการเล่นคำ และ กลวิธีทางปริศนา กลวิธีการเล่นคำสามารถแบ่งย่อยได้เป็นอีก 3 กลวิธี ได้แก่ การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ และการเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม ส่วนกลวิธีทางปริศนาแบ่งย่อยได้เป็น 6 กลวิธี ได้แก่ การทำให้หลงทาง การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ การประชด และการซ่อนนัย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นด้วยว่าภาษามีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับสังคม กล่าวคือ ภาษาเป็นเครื่องมือทำให้คนหลายกลุ่มในสังคมไทยกลายเป็นตัวตลกในลักษณะต่างๆ ไม่ใช่การนำเสนอภาพของคนเหล่านั้นอย่างกลางๆ กลุ่มคนผู้มีอำนาจ เช่น นักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนใหญ่ถูกนำเสนอให้เป็นคนซื่อๆ โง่เขลา และพูดจาเชื่อถือไม่ได้ ขณะที่กลุ่มผู้ด้อยอำนาจ เช่น ชนกลุ่มน้อยและผู้หญิงก็ถูกนำเสนอเช่นกันว่าเป็นคนโง่ แต่มีลักษณะในรายละเอียดที่ต่างกันเล็กน้อย คือ ชนกลุ่มน้อยมักจะถูกนำเสนอว่าไร้ทักษะในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานและไม่รู้จักเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขณะที่ผู้หญิงมักถูกนำเสนอว่าด้อยสติปัญญา เป็นวัตถุทางเพศ และเป็นพวกวัตถุนิยม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต..... กฤษดาวรรณ เจริญเกียรติบวร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... กฤษดาวรรณ เจริญเกียรติบวร.....

4480901022: MAJOR LINGUISTICS

KEYWORD: JOKES/HUMOR/WIT/DISCOURSE

KANJANA JAROENKIATBOWORN: A DISCOURSE ANALYSIS OF JOKES IN THAI.

DISSERTATION ADVISOR: ASSOC. PROF. KRISADAWAN HONGLADAROM. 257 pp.

ISBN 974-14-1950-3

This dissertation concerns both the studies of linguistic and social aspects of jokes in Thai: it aims to study not only linguistic strategies that are used to provoke humor and their relations to the humor conditions that concern the joke text structure, but also how language, when used to represent social groups in Thai society as the butt of joke, conveys social beliefs, ideologies and power relations.

The result of this study shows that jokes in Thai have two major linguistic strategies, namely punning strategies and discourse strategies. Punning strategies can be classified further into three types: punning that leads to misinterpretation, punning that causes absurd interpretation, and punning that reinforces ambiguity. Discourse strategies, on the other hand, can be classified into six types: garden path, presentation of expectation-beyond-events, violations of conventions, manipulation of presuppositions, irony, and meta-humor. These strategies, however, do not entirely conform to all the humor conditions, except the condition of meaning opposition.

In addition, the result of the study shows that language has a close link to society: it is not neutrally used to represent social groups in Thai society, but to make fun many of them in various ways. The powerful people such as politicians and state officials are mainly represented as tricky, stupid, and doublespeak persons. The non-dominant groups such as ethnic minority and women are generally represented as stupid persons too, but in a slightly different way. The former is portrayed to have bad command of standard Thai and incapable in dealing with modern technology, whereas the latter is presented as people of low intellect, as sex object and being materialistic.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Linguistics

Field of study Linguistics

Academic year 2005

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยของกราบของพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัยนับตั้งแต่ระดับมหาบัณฑิตจบจนถึงดุษฎีบัณฑิตในวันนี้ วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตฉบับนี้คงไม่อาจเกิดขึ้นมาได้ หากปราศจากซึ่งความรู้พื้นฐานในการทำวิจัยซึ่งอาจารย์ได้ประสิทธิ์ประสาทให้นับแต่เมื่อผู้วิจัยยังเรียนอยู่ในระดับมหาบัณฑิต งานวิจัยชิ้นนี้จึงนับได้ว่าเป็นผลงานที่งอกเงยจากความรู้พื้นฐานดังกล่าว นอกจากนี้อาจารย์ยังได้คอยให้กำลังใจและกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ รวมทั้งตั้งรณรงค์แสวงหาความรู้ใหม่ๆ โดยไม่ปิดกั้นตนเองจากความรู้ในสาขาวิชาอื่น

และขอกราบพระคุณกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ช่วยกันเสนอแนะแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ รองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวดี ศรีลัมภ์ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวดี ศรีลัมภ์ ซึ่งได้กรุณามาเป็นกรรมการให้ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างมหาวิทยาลัย และยังได้ช่วยแนะนำ งานวิจัยใหม่ๆ ในทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม แม้ว่าก่อนหน้านี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษางานทางด้านนี้มาอย่างกว้างขวางแล้ว แต่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสาขานี้ เริ่มมีมากขึ้นในระยะหลัง ทำให้ผู้วิจัยอาจตกหล่นมิได้รับทราบถึงงานวิจัยที่เพิ่งจะออกเผยแพร่ จึงขอกราบขอพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

สำหรับหัวข้อการศึกษาภาษาศาสตร์กับอารมณ์ขันนี้ถือได้ว่าเป็นสหสาขาวิชาอย่างหนึ่ง ผู้ที่จะทำวิจัยทางด้านนี้ได้จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้หลายด้าน ไม่เฉพาะความรู้พื้นฐานในทางภาษาศาสตร์ และยังรวมถึงความรู้ในด้านอื่นๆ เช่น ปรัชญา จิตวิทยา ดังนั้นผู้ที่มาใหม่ เช่นผู้วิจัยจึงประสบปัญหาอย่างมากในการที่จะค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ เอกสารสำคัญหลายอย่างไม่สามารถหาได้ในเมืองไทย แต่ผู้วิจัยก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากนักภาษาศาสตร์ชาวต่างประเทศหลายท่าน เช่น Prof.Salvatore Attardo และ Rachel Giora นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือในการจัดหาเอกสารจากเพื่อนๆ ที่ได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ เช่น จันทิมา เอี่ยมานนท์, ศิริพร ศรีวรกานต์ และท่านอื่นๆ รวมทั้งขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้ให้ ข้อมูลเรื่องตลกแก่ผู้วิจัย ซึ่งไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดในหน้ากระดาษที่จำกัดเช่นนี้

และขอขอบคุณสถาบันวิจัยเอเชีย มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ที่ได้ให้ทุนผู้วิจัยเดินทางไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในระหว่างปิดภาคการศึกษา ในปี 2546 ผู้วิจัยขอขอบคุณ Assist Prof Dr Titima Suthiwan ที่ได้ให้การดูแลและให้คำแนะนำในการทำวิจัยขณะที่ผู้วิจัยพำนักอยู่ที่สิงคโปร์ และขอบคุณ Dr.Jamie Davidson ที่ช่วยจัดหาเอกสารบางอย่างให้ในครั้งนั้นด้วย

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้าที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนของผู้วิจัยมาตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 สมมุติฐาน	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์	6
2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิด “ปริจเฉท/วาทกรรม”	7
2.1.1 เฟอ์ดินาน เดอ โซซูร์ กับแนวคิดแบบโครงสร้างนิยม	8
2.1.2 มิเชล ฟูโกต์ กับแนวคิดสมัยหลังโครงสร้างนิยม (post-structuralism)	9
2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา อำนาจ และ อุดมการณ์	11
2.1.4 ภาษาศาสตร์แนววิพากษ์	12
2.2 ทฤษฎีอารมณ์ขัน	13
2.2.1 ทฤษฎีความเหนือกว่า	14
2.2.2 ทฤษฎีความอ่อนคลาย	16
2.2.3 ทฤษฎีความไม่เข้ากัน	18
2.2.4 แนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวกับความตลกขบขัน	19
2.2.4.1 “ความไม่เข้ากัน” ในมุมมองทางภาษาศาสตร์	19
2.2.4.2 เงื่อนไขความตลก	20
2.2.4.2.1 เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง	21
2.2.4.2.2 เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน	23
2.2.4.2.3 เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ	25
2.2.4.2.4 เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล	26
2.2.4.2.5 เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างจับพลัน	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.4.2.6 เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน	29
2.2.4.3 กลวิธีทางภาษา	30
2.2.4.3.1 วิธีทำให้เกิดความไม่เข้ากันทางภาษา	31
2.2.4.3.2 กลไกทางตรรกะ (Logical Mechanism)	35
2.2.4.3.3 อารมณ์ขันกับสิ่งที่ไม่ได้กล่าว	39
2.2.4.3.4 กลวิธีของอารมณ์ขันเชิงมาตรวัด (scalar humor)	44
2.2.4.3.5 การแปลอักษรย่อผิดแบบ	46
2.2.4.3.6 การเล่นคำ	47
2.2.4.4 “เรื่องตลก” กับปริศนาข้อำขันประเภทอื่นที่ใกล้เคียงกัน	61
2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเป่าล้อเลียนในเรื่องตลก	64
2.2.6 งานวิจัยในภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
3.1 การเก็บข้อมูล	80
3.1.1 การคัดเลือกแหล่งข้อมูล	81
3.1.2 การคัดเลือกข้อมูล	81
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	83
3.2.1 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา	83
3.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขความตลก	86
3.2.3 การวิเคราะห์นัยทางสังคม	87
4 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตลก	89
4.1 การเล่นคำ	90
4.1.1 การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด	90
4.1.1.1 การเล่นคำที่มีความกำกวมทางความหมายและทางโครงสร้าง	91
4.1.1.2 การเล่นคำที่มีการสร้างคำใหม่ที่ไร้ความหมายอ้างอิง	96
4.1.2 การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ	99
4.1.2.1 การให้บริบทเพื่อตีความคำใหม่	99
4.1.2.2 การละเล่นทางเสียงเพื่อให้เกิดคำใหม่	101
4.1.3 การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม	103
4.2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตลก	107
5 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริศนาทักกับเงื่อนไขความตลก	109
5.1 กลวิธีทางปริศนาทัก	109
5.1.1 การทำให้หลงทาง	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.2 การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย	113
5.1.3 การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ	116
5.1.3.1 การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติด้านพฤติกรรม	117
5.1.3.2 การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติด้านวาจา	118
5.1.3.2.1 การละเมิดหลักการในการสนทนา	118
5.1.3.2.2 การเปรียบเทียบที่ผิดแบบแผน	119
5.1.3.2.3 การละเมิดลักษณะที่เป็นแบบแผนของประเภททางปริจเฉท	121
5.1.3.2.4 การใช้เหตุผลผิดแบบ	123
5.1.4 การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ	125
5.1.4.1 การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อมๆ	125
5.1.4.2 การนำมูลบทมากกล่าวถึงอย่างชัดเจน	126
5.1.4.2 การปฏิเสธมูลบท	127
5.1.5 การประชด	129
5.1.6 การซ่อนนุข	133
5.2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริจเฉทกับเงื่อนไขความตลก	135
6 นัยทางสังคมในวาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย	138
6.1 ภาพแทนด้านลบของกลุ่มชาติพันธุ์	138
6.2 การล้อเลียนนักการเมือง	146
6.3 การล้อเลียนเจ้าหน้าที่รัฐ	150
6.4 มุมมองทางลบต่อผู้หญิง	157
6.5 มุมมองทางลบต่อผู้รั	162
6.6 ภาพแทนของเด็กที่แสดงทัศนคติเชิงลบต่อผู้ใหญ่	164
7 สรุป	168
7.1 สรุปผลการวิจัย	168
7.2 ข้อเสนอแนะ	171
รายการอ้างอิง	174
ภาคผนวก	179
ภาคผนวก ก	180
ภาคผนวก ข	253
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	257

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สรุปการจัดประเภทการเล่นคำในระดับคำศัพท์และหน่วยคำ	51
ตาราง 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตลก	107
ตาราง 3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริศนากับเงื่อนไขความตลก	135
ตาราง 4 สรุปประเภทของกลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทย	168
ตาราง 5 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขความตลก	169

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การ์ตูนของบรอสซ์ (Brosz อ้างใน Dolitsky 1983:43)	41
ภาพ 2 การ์ตูนของฟรังคิโอเน่ (Franchioni อ้างใน Dolitsky 1983:4)	43

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เมื่อพูดถึง “อารมณ์ขัน” โดยทั่วไปมักนิยามกันว่า หมายถึง อารมณ์ที่มนุษย์แสดงออกในรูปของเสียงหัวเราะ ยิ้ม หรืออมยิ้ม ลักษณะการแสดงออกทางกายภาพนี้ต้องถือว่าเป็นสากลคือเกิดขึ้นเหมือนกันทั้งหมดไม่ว่ามนุษย์นั้นจะเป็นชนชาติใดพูดภาษาใด แต่การที่มนุษย์เรามองว่าอะไรน่าขบขันหรืออะไรไม่น่าขบขันอาจจะแตกต่างกันได้ตามแต่ละวัฒนธรรม ตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันที่อยู่ในรูปของท่าทาง เช่น ท่าทางของ “ซาลี แซพพลิน” อาจจะ使人จากหลายวัฒนธรรมเห็นตรงกันได้ว่าเป็นเรื่องน่าขบขัน แต่สิ่งกระตุ้นที่อยู่ในรูปของภาษาอาจไม่ย่ำที่จะเข้าถึงหรือเข้าใจได้ในทันที ดังเช่นการฟังเรื่องตลกในอีกภาษาหนึ่งที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของเรา บ่อยครั้งเราอาจพบกับความงุนงง หรืออาจถึงขั้น “หน้าแตก” เพราะหัวเราะผิดจังหวะ หรือเข้าใจผิดเป็นอย่างอื่นไป ผิดกับเมื่อเราฟังเรื่องตลกในภาษาแม่ของเราเอง เราสามารถจะเข้าใจและหัวเราะออกมาทันทีโดยไม่มีอาการเตรียมมาล่วงหน้า หรือเรียกว่าหัวเราะออกไปอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งบางครั้งอาจถึงขนาดตัวโยกโคลง เพราะกลั้นไว้ไม่อยู่

นักภาษาศาสตร์ เช่น รัสกิน (Raskin 1985) กล่าวว่า อารมณ์ขันทางภาษาถือได้ว่าเป็นสมรรถนะทางภาษาอย่างหนึ่ง (linguistic competence) เช่นเดียวกับที่เจ้าของภาษาสามารถตัดสินใจได้ว่าประโยคใดผิดหรือถูกไวยากรณ์ เจ้าของภาษาก็สามารถจะบอกได้ว่าข้อความใดตลกหรือไม่ตลก เช่นเดียวกัน เบอร์กินและบินสเต็ด (Bergen and Binsted 2003) เห็นว่าการศึกษาภาษาเพื่อให้เข้าถึงสมรรถนะทางภาษาของมนุษย์ไม่ควรจำกัดอยู่แค่ความสร้างสรรค์ทางไวยากรณ์ (grammatical creativity) หรือการที่มนุษย์สามารถเข้าใจและผลิตประโยคที่ถูกไวยากรณ์ได้ไม่รู้จักจบ แต่ควรศึกษาถึงความสร้างสรรค์ทางด้านอื่นๆ ด้วย อาทิ การสร้างและตีความข้อความขำขันหรือบทตลกขบขันต่างๆ เพราะนั่นจะทำให้เราเข้าถึงความสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่สมบูรณ์ (full creativity) ได้มากยิ่งขึ้น

หลายๆ คนคงเคยมีประสบการณ์ เมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องตลกแล้วก็อดมิได้ที่จะอุทานว่า “คิดได้ไงเนี่ย” สิ่งนี้ไม่เพียงบ่งบอกว่าเราเข้าใจเรื่องที่ได้ยิน แต่ยังแปลว่าเราทิ้งกับความสร้างสรรค์ทางภาษาของผู้แต่งอีกด้วย ยกตัวอย่าง เช่น

วันหนึ่งนัดกับหน้อยคุยกันเรื่องยาอี ยาบ้า

นิต - ฉันทายากรู้จริงๆ ว่ายาอีกับยาบ้ามันเหมือนกันมั๊ย

หน้อย - ฉันทว่าเหมือนกันนะ

นิต - ทำไมเธอถึงคิดว่าเหมือนกันล่ะ

หน้อย - ก็เวลากินยาพวกนี้แล้วมันเพื่อเหมือนกันนะสิ

นิต - แล้วทำไมเขาถึงไม่เรียกรวมกันล่ะ ทำไมต้องแยกเป็น ยาอี กับ ยาบ้า ด้วย?

หนอย - เขาคงว่ามันไม่เหมาะสมมั้ง

นิต - มันไม่เหมาะสมยังไงเธอ

หนอย - ก็ถ้าเอายาอีกับยาบ้ามาเรียกรวมกันมันก็เป็น "ยาอีบ้า" นะสิเธอ

เรื่องนี้มีการเล่นคำ หรือกล่าวอย่างเฉพาะเจาะจงได้ว่าการ “ประสมคำ” ขึ้นมาใหม่ คือ ยาอีบ้า ซึ่งมีได้มีความหมายเกี่ยวข้องกับยาแอมเฟตตามีนเลย ทั้งๆ ที่คำดั้งเดิม คือ ยาอี กับ ยาบ้า ต่างก็หมายถึง ‘ยาแอมเฟตตามีน’ คำว่า ยาอีบ้า ซึ่งปรากฏในข้อความตอนท้ายของเรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านต้องกลับไปตีความเนื้อเรื่องในช่วงแรกใหม่ โดยเฉพาะคำว่า อี กับ บ้า ในชื่อเดิมของยาชนิดนี้ ซึ่งอันที่จริง อี มาจากอักษรตัวย่อภาษาอังกฤษ ส่วนคำว่า บ้า แม้ว่าเมื่ออยู่โดดๆ จะแปลว่า ‘เสียสติ’ แต่ในที่นี้เป็นคำประสม คือ ยาบ้า คำนี้เดิมมีความหมายที่เฉพาะ แต่ถูกตีความใหม่ให้มีความหมายตามที่มันปรากฏโดดๆ คือ ‘เสียสติ’ ส่วน อี ถูกตีความใหม่เป็นคำไทยที่ออกเสียงเหมือนกัน ซึ่งเป็นคำนำหน้านามผู้หญิง (แบบไม่สุภาพในภาษาไทยถิ่นกลาง) นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านต้องตีความคำว่า เรียกรวมกัน ใหม่อีกด้วย กล่าวคือ ตีความว่าเป็นการนำชื่อเดิมทั้งสองมาต่อรวมกัน หรือยุบรวมเป็นชื่อเดียว แทนที่จะเป็นการเรียกยาแอมเฟตตามีน (ทุกแบบทุกชนิด) รวมกันภายใต้ชื่อใดชื่อหนึ่งเท่านั้น

นอกจากกลวิธีการสร้างศัพท์ใหม่หรือการประสมคำแล้ว ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีอื่นๆ อีกที่น่าสนใจ เช่น

เมาไม่ขับ เพราะจะทำให้เหล้าหก เสียของ

กลวิธีของเรื่องที่สองนี้มีใช่เป็นการเล่นกับความหมายในระดับคำศัพท์ แต่เป็นในระดับเหนือประโยคขึ้นไป ซึ่งเกี่ยวกับความเป็นเหตุและผล หรือกล่าวอย่างจำเพาะเจาะจงได้ว่าเป็น “การใช้เหตุผลผิดแบบ” คือผิดไปจากบรรทัดฐานที่คนทั่วไปในสังคมไทยยึดถือ ผู้แต่งแสดงการล้อเลียนข้อความมรณงค์ “เมาไม่ขับ” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับสมมุติฐานเบื้องต้นที่ว่าอุบัติเหตุบนท้องถนนเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เนื่องจากผู้ขับขี่ส่วนใหญ่เมาสุรา ดังนั้นเหตุผลจริงๆ ของคำขวัญนี้ คือ “เมาไม่ขับ มิฉะนั้นจะทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน” แต่ผู้แต่งเรื่องตลกกลับพูดจาไม่สอดคล้องกับเหตุผลดังกล่าว โดยให้เหตุผลใหม่ที่ต่างจากเดิมอย่างมาก เหตุผลใหม่ที่ให้เป็นเพียงความเสียหายเล็กๆ น้อยๆ ไม่ถึงกับจะกระทบกระเทือนบุคคลอื่นมากมาย

จากข้อสังเกตในเบื้องต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ากลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทยมีความน่าสนใจและควรค่าที่จะศึกษาแบบเจาะลึก เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ขันของผู้พูดภาษาไทย อันจะทำให้ทราบได้ว่าอารมณ์ขันของผู้พูดภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะอย่างไร หรือคล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาอื่นๆ บ้างหรือไม่

ตามกับผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาตัวบทที่ตลกขบขัน พบว่ามีเงื่อนไขความตลกอยู่หลายเงื่อนไข ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นสากล อาทิ เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างจับพลัน และเงื่อนไขตรรกะที่

บิดเบือน (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) เท่าที่ผู้วิจัยสังเกตในเมืองต้น กลวิธีทางภาษา เช่น การเล่นคำในตัวอย่างเรื่องแรกมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง กล่าวคือ การเล่นคำนี้ทำให้เกิดคู่ความหมายแย้งระหว่าง “แอมเฟตตามีน” (ยาอี ยาบ้า) กับ “ที่ไม่ใช่แอมเฟตตามีน” (ยาอีบ้า) และยังทำให้เกิดการตีความตัวบทใหม่ดังที่กล่าวไปแล้ว จึงสัมพันธ์กับเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันอีกด้วย ส่วนกลวิธีทางภาษาอื่นๆ เช่น การใช้เหตุผลผิดแบบในตัวอย่างเรื่องที่สองดูจะสัมพันธ์กับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนมากกว่า ดังนั้นในงานวิจัยนี้ นอกจากผู้วิจัยจะศึกษากลวิธีทางภาษาแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่พบในเรื่องตลกภาษาไทยกับเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากลอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีลักษณะที่เป็นสากลหรือเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวหรือไม่ หรือว่ามีลักษณะที่เฉพาะบางประการ

นอกเหนือจากความตลกขบขันที่เราได้รับจากการอ่านเรื่องตลกแล้ว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมก็นับเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาในเรื่องตลกได้ ภาษากับอารมณณ์จึงนับว่ามีความเกี่ยวข้องกันมาก นักมานุษยวิทยา เช่น เอพท์ (Apte 1985: 178) กล่าวว่า *“Language is used to nurture and socialize the young, to transmit sociocultural and behavioral patterns, to preserve cultural values, and to conduct a multitude of transactions among the members of a culture. Humor, it can be argued, plays a somewhat similar role, being quite widespread and serving many functions.”* ดังที่ภาษาถูกใช้ในการอบรมขัดเกลาสมาชิกกรุ่นเยาว์ของสังคม กับใช้ถ่ายทอดและอนุรักษ์ค่านิยมต่างๆ ทางวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่าอารมณณ์ชั้นก็ทำหน้าที่เช่นเดียวกันนี้ได้เหมือนกัน เรื่องตลกซึ่งเป็นอารมณณ์ชั้นทางภาษารูปแบบหนึ่งจึงนับได้ว่ามีบทบาทในทางสังคมและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

เดฟวีส์ (Davies 1990) ซึ่งศึกษาเรื่องตลกจากหลายชาติหลายภาษาและเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อผลงานว่า *“Ethnic Humor around the World”* พบว่าเรื่องตลกแทบทุกชาติทุกภาษามักนำเสนอชนกลุ่มน้อยหรือผู้ที่อพยพมาใหม่เป็นตัวตลกของเรื่อง โดยมีภาพลักษณ์ในด้านลบแบบต่างๆ เช่น เรื่องตลกในสังคมอเมริกันมักนำเสนอคนเชื้อสายโปแลนด์ว่าเป็นคนโง่และสกปรก

Six Poles climbed up on one another's shoulders to try and discover the height of a flagpole with a tape measure. Following the predictable collapse of this human pyramid a passerby asked them why they did not simply lower the flagpole to the ground and then measure it. “Don't be silly”, said one of the Poles, “we want to measure height, not length.” (Davies 1990: 18 – 19)

What do you get if you pour hot water on a Polack?

Instant shit. (Davies 1990: 85)

เรื่องแรกกล่าวถึงชาวโปแลนด์หกคนกำลังต่อตัวกันเพื่อวัดความสูงของเสาธง ซึ่งเป็น การนำเสนอให้เห็นว่าคนโปแลนด์มีวิธีการทำงานที่ไม่ฉลาด วิธีดังกล่าวนอกจากจะใช้เวลา และกำลังคนมากแล้ว โอกาสที่จะทำงานสำเร็จหรือได้คำตอบที่ต้องการก็เป็นไปได้ยากเต็มที ส่วนเรื่องที่สองมีการเปรียบเทียบคนโปแลนด์เป็นดังอุจจาระ หรือแหล่งสะสมสิ่งปฏิกูล หาก เทน้ำร้อนลงบนตัวพวกเขา คุณก็จะได้อุจจาระสำเร็จรูป หรืออุจจาระสมบูรณ์แบบ

เดฟวีส์อธิบายว่าคนอเมริกันส่วนใหญ่ ซึ่งดั้งเดิมอพยพมาจากเกาะอังกฤษ มีค่านิยม เกี่ยวกับความสะอาดจนถึงขั้นอนามัยจัด และยังถือว่าความสะอาดเกี่ยวข้องกับความสูงส่งของ ระดับสติปัญญา ผู้ที่เป็นตัวตลกในเรื่องตลกของสังคมอเมริกัน เช่น คนเชื้อสายโปแลนด์ที่ อพยพเข้ามาที่หลัง จึงมักถูกนำเสนอให้เป็นทั้งคนที่สกปรกและไม่เฉลียวฉลาด ซึ่งสิ่งนี้เป็น เพียงค่านิยมและความเชื่อของคนอเมริกันส่วนใหญ่ที่อาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้

ในงานวิทยานิพนธ์นี้ ลักษณะทางสังคมที่แฝงอยู่ในเรื่องตลกภาษาไทยก็จะเป็นอีกสิ่ง หนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจใคร่ศึกษาด้วยเช่นกัน เรื่องตลกภาษาไทยอาจสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่า เทียมกันในสังคมไทยหรืออคติระหว่างกลุ่มคนที่ต่างเชื้อชาติกัน เช่น ระหว่างคนไทยกับคนจีน

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งมีทั้งคนไทยและคนจีนอาศัยอยู่ร่วมกัน คนจีนหรือที่เรียก กันว่าเจ๊กนั้นชอบพูดจาเสียงดังเป็นที่น่ารำคาญ อยู่มาวันหนึ่งก็มีคนไทยคนหนึ่งเกิดทนไม่ไหว จึงขว้างของใส่หลังคาบ้านเจ๊ก เจ๊กจึงไปฟ้องศาล ศาลพิพากษาว่าจำเลยคนไทยไม่ ผิด เพราะขว้างไม่โดนหัวใคร

เจ๊กกลับมาบ้านด้วยความเจ็บใจและคิดหาวิธีจะแก้เผ็ดเอาคืนคนไทยดังกล่าว ใน เมื่อศาลบอกว่าถ้าขว้างไม่โดนหัวใครก็ไม่ผิด เจ๊กจึงเอาของขว้างใส่บ้านคนไทยดังกล่าวบ้าง วันรุ่งขึ้นคนไทยคนนั้นก็ไปฟ้องศาล คราวนี้ศาลพิพากษาว่า จำเลยคนจีนมีความผิด เจ๊กถึงงั้นก็ จึงถามกลับไปว่า ทำไมจึงผิด ก็เมื่อคราวก่อนศาลบอกว่า ถ้าขว้างไม่โดนหัวใครก็ไม่มีความผิด ศาลตอบว่า “เพราะบ้านคนไทยมีฝั่บ้านฝั่เรือน แต่บ้านคนจีนไม่มี ทำให้ฝั่บ้านฝั่เรือนตกใจ”

ในเรื่องนี้คนจีนถูกนำเสนอให้มีภาพลักษณ์ในด้านลบ คือ เป็นต้นเหตุรบกวณเพื่อนบ้าน ที่เป็นคนไทยด้วยการพูดจาเสียงดัง จนเกิดข้อพิพาทขว้างปาข้าวของใส่บ้านเรือนกันจนถึงขั้น ฟ้องร้องขึ้นศาล เราจะเห็นได้ว่าเรื่องนี้นำเสนอคนจีนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ตลอด และคนไทยเป็น ฝ่ายที่ชนะและเหนือกว่าตลอด ไม่ว่าจะในด้านสติปัญญา หรือในด้านวัฒนธรรมที่สูงส่งกว่า กล่าวคือ ความเชื่อเรื่องการมีฝั่บ้านฝั่เรือนปกปักรักษาถูกนำมาเป็นบรรทัดฐานวัดว่าคนจีน ด้อยกว่า

นักภาษาศาสตร์ เช่น แฟร์เคลาฟ (Fairclough 1989) กล่าวว่า ภาษาที่มนุษย์ใช้นั้น ไม่ใช่เพียงเป็นสิ่งที่ถูกบั่นแต่ง หรือถูกสังคมกำหนดขึ้น แต่ตัวมันเองก็เป็นสิ่งที่กำหนดสังคมได้ เช่นกัน โดยขณะที่เรากำลังใช้ภาษาอยู่นั้น เราอาจกำลังตอกย้ำ หรือผลิตซ้ำอุดมการณ์บางอย่าง เช่น การเหยียดเชื้อชาติ ความไม่เท่าเทียมกัน หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบต่างๆ จึงอาจ เป็นไปได้ว่าเรื่องตลกภาษาไทยไม่เพียงแต่ทำหน้าที่สะท้อนความไม่เท่าเทียมกันในสังคมแต่ยังมี

ผลตอกย้ำหรือผลิตซ้ำความคิดความเชื่อของคนไทย ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญว่าควรจะศึกษาเรื่องตลกภาษาไทยในแง่นี้ด้วย โดยเฉพาะเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับมนุษย์และการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ เรื่องตลกภาษาไทยอาจไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมทางชาติพันธุ์ แต่อาจรวมถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศและอายุก็เป็นได้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทย
- 1.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่พบในเรื่องตลกภาษาไทยกับเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากล
- 1.2.3 วิเคราะห์นัยทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นในเรื่องตลกภาษาไทย

1.3 สมมุติฐาน

- 1.3.1 กลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทยมี 2 กลวิธีหลัก ได้แก่ กลวิธีทางศัพท์ และ กลวิธีทางปริจเฉท
- 1.3.2 กลวิธีทางศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งและเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน ส่วนกลวิธีทางปริจเฉทมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน
- 1.3.3 เรื่องตลกภาษาไทยสะท้อนให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันทางชาติพันธุ์ เพศ และอายุ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ การศึกษากลวิธีที่ทำให้เกิดความตลกขบขันในเรื่องตลกภาษาไทย เพื่อดูว่ามีกลวิธีใดบ้าง แต่จะไม่มุ่งหาคำตอบว่ากลวิธีใดก่อให้เกิดความตลกขบขันได้มาก มากกว่า หรือมากที่สุด เนื่องจากการหาคำตอบดังกล่าวจำเป็นต้องกระทำภายใต้หัวข้อวิจัยอีกหัวข้อหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับระดับของความตลกขบขัน (degree of funniness) ซึ่งต้องมีการออกแบบการวิจัยและทำการทดลองที่เฉพาะแตกต่างกันออกไป

¹ สำหรับคำว่า “กลวิธีทางศัพท์” ตามที่เสนอหัวข้อในครั้งแรกนั้น ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็น “กลวิธีการเล่นคำ” ในบทแสดงผลการวิเคราะห์

1.5 นิยามศัพท์

เรื่องตลก ตั๋วบทที่ถูกแต่งหรือสมมุติขึ้น โดยมีเจตนาจะให้ตลกขบขัน ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ และขนาดของตั๋วบทมีขนาดสั้นๆ หรือมีเหตุการณ์ภายในที่ไม่ซับซ้อน โดยมากมักมีเพียงเหตุการณ์หรือการกระทำเดียว ในด้านรูปผิวสามารถปรากฏได้หลายแบบ เช่น คำถาม-คำตอบ, ข้อความเดี่ยว (one-liner), เรื่องเล่าแบบนิทาน เป็นต้น (Attardo and Chabanne 1992)

1.6 ประโยชน์

- 1.6.1 เป็นแนวทางในการวิเคราะห์วาทกรรมอื่นๆ ในภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขัน
- 1.6.2 ทำให้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านภาษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ปริจเฉท/วาทกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขัน และการวิเคราะห์บทตลกขบขัน ประเภทต่างๆ ทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และตีความผลการวิเคราะห์ และเนื่องด้วยเอกสารต้นฉบับของวรรณกรรมภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องมีด้วยกันหลากหลายภาษา หากเอกสารต้นฉบับตีพิมพ์เป็นภาษาที่ผู้วิจัยจะเข้าถึงได้ ก็จะอ้างอิงต้นฉบับโดยตรง แต่เอกสารบางภาษาผู้วิจัยไม่อาจเข้าถึงได้ ก็มีความจำเป็นจะต้องอ้างอิงเอกสารฉบับแปล ซึ่งได้แก่ ฉบับแปลภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ

2.1 แนวคิด “ปริจเฉท/วาทกรรม”

คำว่า “ปริจเฉท” และ “วาทกรรม” มีที่มาจากการแปลคำภาษาอังกฤษเดียวกัน คือ “discourse” ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่มีการกล่าวถึงในหลายสาขาวิชา ไม่เฉพาะแต่ในทางภาษาศาสตร์ อันทำให้เกิดความหมายที่แตกต่างกันในการใช้คำดังกล่าว และทำให้มีการแปลคำนี้เป็นคำไทย 2 คำ และปรากฏใช้แตกต่างกัน คือ (1) “ปริจเฉท” เป็นคำบาลี เดิมใช้หมายถึง ‘ย่อหน้า’ หรือ ‘ตอน’ คำนี้ถูกนำมาใช้ในทางภาษาศาสตร์เพื่ออ้างถึง “discourse” ในความหมายว่า ‘หน่วยทางภาษาในระดับเหนือประโยคขึ้นไป’ หรือ ‘ตัวบท’ (text)² และ (2) คำว่า “วาทกรรม” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้กว้างขวางกว่าในทางสังคมศาสตร์ อาทิ รัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์ เช่น “วาทกรรมการเมือง” “วาทกรรมโฆษณา” โดยมากมักใช้กันในความหมายที่เกี่ยวข้องกับ ‘การกระทำ’ หรือ ‘กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ’ ดังนั้นเพื่อความกระจ่าง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอกกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “discourse” เสียก่อน เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงที่มา การขยายขอบเขตของมโนทัศน์ดังกล่าว และการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ ในการวิเคราะห์ภาษา ซึ่งจะให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจาก “การวิเคราะห์ปริจเฉท” มาสู่ “การวิเคราะห์วาทกรรม” และ “ภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์” (critical linguistics) รวมถึงการนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เรื่องตลกภาษาไทย เพื่อชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาในแบบตลกขบขันดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมอย่างเป็นระบบ โดยในลำดับแรกจะขอทำความเข้าใจถึงแนวคิดสำคัญทางภาษาศาสตร์ในระยะเริ่มแรกเสียก่อน

² นอกเหนือจากคำนี้แล้ว บ้างก็ใช้คำว่า วจนะ และ สัมพันธสาร

2.1.1 เฟอร์ดินาน เดอ โซซูร์ กับแนวคิดแบบโครงสร้างนิยม

ในสาขาการศึกษาภาษาศาสตร์ เฟอร์ดินาน เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งภาษาศาสตร์สมัยใหม่ รวมทั้งเป็นบิดาแห่งทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้าง เนื่องด้วยเขาได้เสนอแนวคิดสำคัญหลายอย่างทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการศึกษาภาษา ที่แตกต่างไปจากเดิมซึ่งเคยเน้นแต่การศึกษาภาษาโบราณและวรรณคดีชั้นสูง³ แนวคิดสำคัญอันหนึ่งที่เขาได้เสนอไว้ คือ ภาษาเป็นระบบของสัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสิ่งสมมุติ (arbitrary) สัญลักษณ์ทางภาษาประกอบด้วยรูปทางเสียง (sound-image) และความหมาย⁴ และการที่สัญลักษณ์หนึ่งๆ มีค่าหรือมีนัยสำคัญก็เป็นเพราะมันมีความต่างและความเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ตัวอื่นๆ ในระบบเดียวกันอย่างไร มันมิได้มีความหมายหรือตั้งอยู่ได้โดยลำพังของตัวเอง⁵ ด้วยเหตุนี้เขาจึงเห็นว่า หน้าที่สำคัญของนักภาษาศาสตร์ คือ การวิเคราะห์หาระบบหรือระเบียบกฎเกณฑ์ของภาษา ซึ่งเขาเรียกว่า “langue” ระบบที่ว่าเป็นกฎพื้นฐานร่วมกันของคนทั้งสังคม ส่วนการพูดจริงในแต่ละครั้งของคนคนหนึ่งนั้นอาจมีการคลาดเคลื่อนไปได้ ซึ่งเขาเรียกมันว่า “parole”

แนวคิดเรื่อง “ความเป็นระบบ” “การมีโครงสร้าง” หรือ “ความต่างและความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์” ได้ถูกนำไปขยายความต่อในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมและการใช้ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม เช่น ตำนาน งานศึกษาเกี่ยวกับตำนานซึ่งใช้กรอบการวิเคราะห์แนวโครงสร้างนิยมที่สำคัญและนับเป็นจุดกำเนิดของมโนทัศน์ discourse คือ งานของเลวี สเตราส์ (Levi-Strauss 1968, 1969, 1987 อ้างใน Howarth 2000: 23 - 27) การศึกษาเรื่องตำนานทำให้เขาพบว่า แนวคิดแบบโครงสร้างนิยมตามที่โซซูร์เสนอไว้ไม่เพียงพอจะศึกษาข้อความที่ยาวกว่าหนึ่งประโยค อย่างไรก็ตามเขาก็ได้พยายามทำการวิเคราะห์ตามวิธีการแบบโครงสร้างนิยม กล่าวคือ แบ่งตัวบทของตำนานหนึ่งๆ ออกเป็นหน่วยย่อยๆ จากนั้นจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยดังกล่าวที่ประกอบกันขึ้นเป็นตำนานเรื่องหนึ่งๆ โดยเรียกหน่วย

³ ในภาษาอังกฤษเรียกการศึกษาภาษาแบบดั้งเดิมนี้ว่า philology (หรือที่เรียกกันในภาษาไทยว่า นิรุกติศาสตร์) ส่วนคำว่า linguistics เริ่มใช้ในยุคของ เดอ โซซูร์ (1974) เพื่อแยกให้เห็นถึงความต่างในการศึกษาภาษาที่ให้ความสำคัญกับตัวภาษาโดยตรง ไม่ผูกติดกับคุณค่าทางสังคมหรือวัฒนธรรม กล่าวคือ ทุกภาษามีคุณค่าในตัวของมันเองอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีภาษาใดจะสูงส่งไปกว่าภาษาใด และการศึกษาภาษาก็ไม่จำเป็นต้องศึกษาแต่ภาษาโบราณ หรือดูแต่ภาษาเขียน

⁴ อนึ่ง เดอ โซซูร์ เน้นการศึกษาภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ดังนั้นคำนิยามจึงเป็นดังนี้ อย่างไรก็ตามนักภาษาศาสตร์ในสมัยหลังได้หันมาให้ความสำคัญกับภาษาเขียนด้วย และมีได้มองว่าภาษาเขียนมีสถานภาพรองจากภาษาพูดแต่อย่างไร

⁵ เช่น การที่คำว่า “แม่” มีความหมายได้นั้นมิใช่เพราะว่ามันอ้างถึงผู้ให้กำเนิดที่เป็นเพศหญิง แต่เป็นเพราะมันต่างไปจากคำอื่นๆ เช่น คำว่า “พ่อ” และ “ลูก” อย่างไร และคำว่า “แม่” ยังสัมพันธ์กับคำอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมกันได้ เช่น นำหน้าคำว่า “ให้กำเนิด” ในประโยคว่า “แม่ให้กำเนิดลูก” ไม่ใช่ “ให้กำเนิดแม่ลูก” หรือ “ลูกให้กำเนิดแม่” จะผิดกฎความสัมพันธ์

ย่อยที่เขาได้วิเคราะห์ตัดแบ่งจนเหลือขนาดใกล้เคียงกับประโยคสั้นๆ ว่า “mytheme” อย่างไรก็ตาม mytheme ที่ว่านี้ มีใช้หน่วยย่อยที่มีฐานะแบบเดียวกันกับประโยคในการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ กล่าวคือ ตำนานมิได้เกิดขึ้นจากการต่อกันของประโยคต่างๆ และความสัมพันธ์ภายในตัวบทมิใช่เป็นแบบระหว่าง mytheme หนึ่ง กับอีก mytheme หนึ่ง แต่เป็นความสัมพันธ์แบบกลุ่มก้อน นอกจากนี้เขายังมองว่า การศึกษาคำตำนานไม่อาจขีดเส้นแบ่งระหว่าง langue กับ parole ได้อย่างเด็ดขาด ทั้งยังต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมอีกด้วย

การศึกษาคำตำนานของ เลวี สเตราส์ นับเป็นจุดแรกเริ่มของมนทัศน์ discourse และ discourse analysis ในแง่ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม ซึ่งโซซูร์ไม่ได้กล่าวครอบคลุมถึง ทั้งนี้เพราะโซซูร์เน้นการวิเคราะห์แต่ในระดับประโยคมากกว่า รวมทั้งมองว่าภาษาเป็นระบบปิดที่มีกฎเกณฑ์คงที่ภายในตัวเอง (ณ เวลาหนึ่งๆ) แต่เราจะเห็นว่า discourse ไม่เป็นระบบปิดที่มีกฎเกณฑ์ภายในตายตัวหรือเป็นรูปธรรมเหมือนกฎการผลิตประโยค แต่มีความเป็นพลวัตและเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมอย่างมาก ดังเราจะได้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นจากแนวคิดในสมัยต่อมา

2.1.2 มิเชล ฟูโกต์ กับแนวคิดสมัยหลังโครงสร้างนิยม (post-structuralism)

เมื่อกล่าวถึงนักคิดในสมัยหลังโครงสร้างนิยม มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) นับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในลำดับต้นๆ ที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง เขาได้ขยายขอบเขตทางมนทัศน์ของคำ “discourse” รวมทั้งยังก่อให้เกิดมุมมองใหม่ในการศึกษาการใช้ภาษาว่าเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติทางสังคมอย่างหนึ่งด้วย ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจและอุดมการณ์ของคนในสังคม

อนึ่ง ในงานของฟูโกต์มีการใช้คำว่า “discourse” ในหลายความหมายด้วยกัน ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมของทั้งฟูโกต์ และของนักวิจัยท่านอื่นๆ ที่ได้ตีความและนำแนวคิดของฟูโกต์ไปใช้ โดยจะอ้างอิงงานของซารา มิลล์ (Sara Mills) เป็นหลัก เนื่องจากได้พยายามอธิบายทุกๆ ความหมายไว้ครบถ้วนมากกว่างานของนักวิจัยหลายท่านที่เลือกเน้นเพียงบางความหมาย

แต่ในลำดับแรกจะขอยกคำกล่าวของฟูโกต์ที่ได้พูดถึงการใช้คำว่า “discourse” ของเขาก่อน ดังนี้

Instead of gradually reducing the rather fluctuating meaning of the word ‘discourse’, I believe I have in fact added to its meanings: treating it sometimes as the general domain of all statements, sometimes as an individualizable group of statements, and sometimes as a regulated practice that accounts for a number of statements. (Foucault 1972: 80)

เมื่อพิจารณาจากข้อความข้างต้น เราจะเห็นได้ว่า ฟูโกต์ ใช้คำนี้ใน 3 ความหมาย ดังจะตัดแบ่งได้ต่อไปนี้เป็น

1. *the general domain of all statements*
2. *an individualizable group of statements*
3. *a regulated practice that accounts for a number of statements.*⁶

ซารา มิลล์ (Mills 1997: 7, 2003: 53 - 54) ตีความการใช้คำว่า “discourse” ของฟูโกต์ไว้ว่า ความหมายแรกนั้นว่าเป็นความหมายอย่างกว้างๆ หมายถึง ถ้อยคำ ข้อความ หรือตัวบทต่างๆ ความหมายที่สองเป็นการใช้อ้างถึงกลุ่มของข้อความที่มีเอกภาพทางเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีการสื่อเจตนาบางอย่างเหมือนกัน จนสามารถจะจัดกลุ่มเรียกชื่อและนับจำนวนได้ เช่น discourse of femininity, discourse of feminism ฯลฯ ส่วนความหมายที่สามหมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างใดๆ ที่ทำให้ถ้อยคำ หรือตัวบทหนึ่งๆ ถูกผลิตออกมาอย่างนั้น ไม่เป็นอย่างอื่น ซึ่งความหมายอันท้ายสุดนี้เป็นสิ่งที่ ฟูโกต์ เน้นมากในงานของเขา

หากเราจะตีความการใช้คำว่า discourse จากคำอธิบายของฟูโกต์ข้างต้น เปรียบเทียบกับการตีความของ ซารา มิลล์ เพื่อประกอบการเลือกใช้คำไทยให้ตรงกัน อาจจะกล่าวได้ว่า ความหมายแรกและความหมายที่สองเน้นที่ตัวรูปภาษาหรือตัวบท (ดังจะสังเกตได้จากคำหลักคือ *statements*) ซึ่งน่าจะตรงกับ *ปริจเฉท* ขณะที่ความหมายสุดท้ายหรือความหมายที่สามเป็นความหมายที่เน้นการปฏิบัติ (ดังจะสังเกตได้จากคำหลัก คือ *practice*) ที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนหนึ่งๆ หรือที่เรียกกันว่า *วิถีปฏิบัติ* ซึ่งน่าจะตรงกับ *วาทกรรม* ดังที่นักคิดในปัจจุบัน เช่น เจมส์ พอล จี (Gee 1999) ก็ได้แยกคำภาษาอังกฤษดังกล่าวออกเป็นสองคำ ได้แก่ discourse (with little ‘d’) และ Discourse (with big ‘D’) เพื่อชี้ให้เห็นว่าคำแรกเป็นการใช้แบบเน้นมิติทางภาษา ขณะที่คำหลังเป็นการใช้แบบเน้นมิติทางสังคม

ส่วนในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เลือกใช้คำว่า “วาทกรรม” เป็นชื่อหัวข้อวิจัย เนื่องจากเห็นว่าคำนี้มีความหมายกว้างกว่าและครอบคลุมความหมายของ “ปริจเฉท” ไว้แล้ว ซึ่งก็สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ที่จะศึกษาเรื่องตลกในทั้งสองมิติ คำว่า “วาทกรรมวิเคราะห์” ในชื่อหัวข้อวิจัยนี้จึงใช้ในความหมายว่าเป็นแนวทางการวิเคราะห์การใช้ภาษาอย่างหนึ่งที่มีการตีความและวิพากษ์วิจารณ์ความคิดความเชื่อทางสังคมที่แอบแฝงอยู่ (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 2.1.4) ส่วนคำว่า “วาทกรรมเรื่องตลก” ที่จะปรากฏในงานวิจัยนี้ จะใช้ในความหมายที่เน้นมิติทางสังคม หรือปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเรื่องตลก เช่น กฎเกณฑ์หรือวิถีปฏิบัติทางสังคม ความคิดความเชื่อหรืออุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างเรื่องตลก ซึ่งทำให้เรื่องตลกถูกนำเสนอหรือบอกเล่าเช่นนั้น ไม่เป็นอย่างอื่น (ซึ่งตรงกับ discourse ในความหมายที่สามของฟูโกต์) แต่หากเป็นการอ้างถึงตัวข้อมูล คือ เรื่องตลกภาษาไทยในแง่ของตัวบทในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การวิเคราะห์โครงสร้างและกลวิธี

⁶ คำว่า statement ของฟูโกต์ มิได้หมายความว่าเพียงแต่ข้อความที่เป็นตัวภาษาล้วนๆ แต่หมายรวมทั้งท่าทาง รูปภาพ และสัญลักษณ์ต่างๆ แม้แต่แผนที่ก็จัดเป็น statement ได้ (Dreyfus and Rabinow 1986)

ผู้วิจัยจะยังคงใช้คำว่า “ปริจเฉท” หรือ “ปริจเฉทเรื่องตลก” ซึ่งมีความหมายในเชิงรูปธรรมมากกว่า เพื่อมิให้เข้าใจสับสนระหว่างการอ้างอิงถึงตัวข้อมูลกับแนวทางการวิเคราะห์และตีความปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเรื่องตลก

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา อำนาจ และอุดมการณ์

อันที่จริงก่อนหน้าฟูโกต์ก็ได้มีนักคิดกลุ่มหนึ่งพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการพูดหรือการใช้ภาษากับอุดมการณ์และอำนาจ นั่นก็คือกลุ่มทฤษฎีมาร์คซิสต์ นักทฤษฎีกลุ่มนี้มองว่าชนชั้นได้ปกครอง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ถูกผู้มีอำนาจทางการเมืองปกครองครอบงำความคิดผ่านวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ เช่น กฎหมาย ประกาศของทางรัฐบาล ฯลฯ ทำให้พวกเขาต้องจำยอมถูกเอารัดเอาเปรียบและคล้อยตามอุดมการณ์ของรัฐ นั่นก็คือระบบทุนนิยมการที่จะต่อต้านอำนาจรัฐได้นั้น พวกเขาจะต้องปฏิวัติอย่างรุนแรง แต่สำหรับฟูโกต์ อำนาจมีอยู่ทั่วไปในหลายรูปแบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ ไม่จำกัดแต่เฉพาะรัฐบาลกับประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครอง กล่าวคือ ฟูโกต์มิได้มุ่งความสนใจไปที่ “อำนาจ” และ “อุดมการณ์” ในทางการเมืองอย่างเดียวแบบมาร์คซิสต์ อุดมการณ์เป็นเรื่องของทัศนะและความเชื่อ ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นเรื่องไม่ดีเสมอไป เพราะการที่เรามองว่าอะไรดีหรืออะไรไม่ดีย่อมขึ้นกับว่าเราอ้างอิงกฎเกณฑ์ชุดใดอีก แต่ฟูโกต์กลับมองว่าอำนาจไม่ใช่ของเบ็ดเสร็จที่คนคนหนึ่งจะยึดครองไว้ได้อย่างสมบูรณ์ หรือตั้งอยู่ได้โดยลำพัง แต่เป็นของคู่กันกับการต่อต้าน “where there is power, there is resistance” (Foucault 1978) และการต่อต้าน รวมถึงการใช้อำนาจครอบงำความคิดจึงไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของการใช้ความรุนแรง หรือใช้กำลังเข้าล้มล้างกันเสมอไป

มีนักคิดหลายท่านที่สนับสนุนความคิดของฟูโกต์ และนำไปขยายความต่อ อาทิ เจมส์ สก็อตต์ (Scott 1990) ในผลงานที่ชื่อว่า “Domination and the Arts of Resistance” สก็อตต์กล่าวว่าในการเผชิญหน้ากันตามปกติ เช่น ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง อาจทำให้ดูเหมือนว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นเรื่องตายตัว คือ เป็นแบบ “เจ้านาย-ข้าทาส” ลูกจ้างจะต้องปฏิบัติต่อนายจ้างด้วยความเคารพยำเกรงทั้งวาจาและการกระทำ แต่เมื่อลับหลังหรือเมื่อพวกเขาอยู่ด้วยกันแต่เฉพาะลูกจ้าง พวกเขาจะปฏิบัติอีกอย่าง เช่น มีการตั้งสมญานามล้อเลียนนายจ้างหรือไม่ก็แต่งเรื่องให้นายจ้างกลายเป็นตัวตลกของเรื่อง ส่วนกลุ่มของนายจ้าง เมื่ออยู่รวมกันพวกเขาก็มักจะบอกล่าแกลบเปลี่ยนถึงความยากลำบากในการควบคุมคนเหล่านั้น และความยากลำบากที่จะต้องรักษาภาพลักษณ์เพื่อให้คนเหล่านั้นเคารพยำเกรง สก็อตต์เรียกบทสนทนาประเภทหลังนี้ว่า **บันทึกหลังเวที** (hidden transcript) ซึ่งตรงข้ามกับประเภทแรกที่เขาเรียกว่า **บันทึกสาธารณะ** (public transcript) **บันทึกสาธารณะ**เป็นปริจเฉทที่เป็นทางการ ซึ่งดูเหมือนเปิดเผยว่าก็จริง แต่ข้อความที่ปรากฏอาจเป็นเพียงการจัดฉากหรือการแสดง (acting) ความจริงหรือความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงอาจแอบซ่อนอยู่ สก็อตต์เห็นว่าการที่เราจะเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การครอบอำนาจ (domination) รวมทั้งการต่อต้านในสังคมได้อย่างลึกซึ้ง

จำต้องศึกษาปริจเฉทที่ไม่เป็นทางการของคนในสังคมด้วย จะศึกษาเพียงแต่ปริจเฉทที่เป็นทางการอย่างเดียวไม่ได้

การศึกษาเรื่องตลกภาษาไทยในงานวิจัยนี้ถือได้ว่าเป็นบันทึกหลังเวทีประเภทหนึ่ง แม้ว่าจะดูเหมือนเป็นปริจเฉทที่เปิดเผย เพราะปรากฏบนอินเทอร์เน็ต แต่ก็เป็ปริจเฉทแบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งผู้อ่านก็ไม่ทราบว่ใครเป็นผู้แต่ง บทบาทของผู้ส่งสารและผู้รับสารมิได้ชัดเจนเช่นการสนทนาแบบเผชิญหน้า ผู้ส่งสารหรือผู้แต่งเรื่องตลกสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างอิสระ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งการตอกย้ำอุดมการณ์ หรือการต่อต้านและท้าทาย

2.1.4 ภาษาศาสตร์แนววิพากษ์

แม้ว่าฟูโกต์จะได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอำนาจและอุดมการณ์ไว้ก็ตาม แต่งานวิจัยของเขาที่ผ่านมามีได้อภิปรายหรือแสดงตัวอย่างที่เป็นหลักฐานทางรูปภาษาอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่เน้นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคมแยกทีละประเด็นไป และวิเคราะห์บ่อกเกิดหรือที่มาของความคิดความเชื่อบางอย่างในยุคสมัยหนึ่งๆ (อาทิ ความคิดเกี่ยวกับลักษณะทางเพศ (sexuality) ว่าถูกสร้างขึ้นและแพร่กระจายผ่านหลายสถาบัน เช่น สถาบันทางการศึกษา สถาบันทางการแพทย์ เป็นต้น) อย่างไรก็ตาม ได้มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านในยุคหลังสมัยเดอไซซัวร์ที่สนใจประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอำนาจและอุดมการณ์ อาทิ เฟลเลอร์ (Fowler) แฟร์เคลาฟ (Fairclough) และวันไดค์ (Van Dijk) นักภาษาศาสตร์เหล่านี้ได้นำแนวคิดของฟูโกต์ รวมถึงนักสังคมศาสตร์ท่านอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การใช้ภาษา จนก่อให้เกิดการศึกษาภาษาศาสตร์แบบที่เรียกว่า “การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” ซึ่งมองว่าข้อความหรือตัวบทใดๆ ล้วนได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคม และในทางกลับกันตัวมันเองก็มีอิทธิพลต่อสังคมด้วยเช่นกัน⁷ แนวการวิเคราะห์นี้จึงต่างไปจากนักภาษาศาสตร์ทั่วไปที่มุ่งเน้นแต่พรรณนากฎการใช้ภาษาและวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างบริบทกับการใช้ภาษา แต่ไม่วิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษากับปัญหาสังคม สำหรับนักภาษาศาสตร์แนววิพากษ์กลุ่มนี้มองว่าการใช้ภาษาของมนุษย์แต่ละคนมิได้เป็นอิสระจากสังคม แม้แต่ในกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงวัจนกรรมต่างๆ ที่ดูเหมือนว่าเราคิดและพูดออกไปอย่างอิสระในฐานะปัจเจกบุคคล แท้ที่จริงถ้อยคำและกลวิธีที่เลือกใช้มิได้เป็นนวัตกรรมใหม่เอี่ยมถอดด้ามทุกครั้งไป และมีได้ว่เราจะมีสิทธิ์สร้างประโยคได้ทุกรูปแบบอย่างไม่รู้จบดังที่นักภาษาศาสตร์แนวโครงสร้างนิยมเชื่อเช่นนั้น เรามักถูกควบคุม หรือจำกัดวิธีการพูดโดยกฎเกณฑ์หรือค่านิยมความเชื่อทางสังคมบางอย่างโดยไม่รู้ตัว เช่น อุดมการณ์เหยียดเชื้อชาติ ในงานวิจัยของวันไดค์ (van

⁷ แนวคิดนี้จะคล้ายคลึงทฤษฎีภาษาสัมพัทธ์ หรือสมมุติฐานซาเพียร์-วอร์ฟ ซึ่งเชื่อว่าภาษามีอิทธิพลต่อความคิดและการมองโลกของมนุษย์ แต่ก็มี ความแตกต่างออกไปตรงที่ภาษาศาสตร์แนววิพากษ์มิได้มองในทิศทางเดียว แต่มองว่าความคิดของคนในสังคมก็มีอิทธิพลต่อภาษาด้วยหากเราตระหนักู้ในการใช้ภาษา ความคิดของเราที่กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงภาษาได้ หรือไม่ต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของภาษา

Dijk 1995: 260 - 261) พบว่าการใช้คำว่า “terrorist” ซึ่งแปลกลางๆ ได้ว่า หมายถึง ผู้ก่อการร้าย แต่เวลาที่ใช้จริงๆ มักใช้อ้างถึงเฉพาะผู้ก่อการร้ายที่มีเชื้อสายอาหรับ หากใครสักคนจะนำคำนี้ไปใช้กับผู้ก่อความไม่สงบในประเทศซึ่งเป็นคนผิวขาว เช่น ในสหรัฐอเมริกา อาจจะถูกมองว่าเป็นหรือฟังประหลาด การใช้คำดังนั้นก็แสดงทัศนคติในด้านลบต่อชาวอาหรับทั้งกลุ่มจากมุมมองของคนผิวขาว

อุดมการณ์และค่านิยมความเชื่อต่างๆ ของคนในสังคมอาจมีได้เพียงแฝงอยู่กับการเลือกใช้คำศัพท์ แต่อาจแสดงออกที่การเลือกรูปประโยคหรือหน่วยสร้างแบบต่างๆ ได้ รวมถึงการใช้อุปสรรคและกลวิธีต่างๆ ในการสื่อสาร (Fairclough 1992) การเกิดขึ้นของเรื่องตลกก็เช่นกัน มิใช่ว่าเรื่องตลกจะเป็นการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นอย่างลอยๆ หรือเกิดขึ้นจากสุญญากาศ แต่แฝงไปด้วยความคิดความเชื่อต่างๆ มากมาย อาจเป็นไปได้ทั้งการสนับสนุนหรือตอกย้ำอุดมการณ์เดิม หรือเสนอความเห็นใหม่เพื่อต่อต้านความเชื่อเดิม

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับอารมณ์ขันโดยเฉพาะ และเกณฑ์ต่างๆ ที่ถือว่าเป็นสากลที่มักพบในเรื่องตลกของทุกชาติทุกภาษา

2.2 ทฤษฎีอารมณ์ขัน

นับแต่ในอดีตได้มีนักคิดมากมายหลายท่านที่พยายามจะหาคำตอบว่าทำไมมนุษย์เราจึงรู้สึกขำขันมาได้ มีอะไรที่จะทำให้เราขำได้บ้าง และสิ่งที่จะทำให้เรารู้สึกขำได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญอะไรบ้าง อาทิ อริสโตเติลได้กล่าวไว้ว่า เรามักจะขำกับลักษณะที่มันเกินพอดีของมนุษย์ เช่น รูปร่างที่บิดเบี้ยวหรือเบี่ยงเบนไปจากมนุษย์ปกติ ขณะที่เพลโตมองว่าคนเรามักจะขำกับความหายนะของผู้อื่น ด้วยความโล่งใจว่าเราไม่ใช่ผู้ที่ประสบเคราะห์กรรมนั้นๆ เสียเอง (อ้างใน Morreal 1987) ในปัจจุบันได้มีการเสนอแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพิ่มเติมอย่างมากมายทั้งในด้านปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และภาษาศาสตร์ และมีการออกวารสารทางวิชาการชื่อ The International Journal of Humor Research รวมทั้งมีการจัดประชุมวิชาการเกี่ยวกับอารมณ์ขันอยู่หลายครั้ง

สำหรับสาขาภาษาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์เพิ่งจะให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับหัวเรื่องนี้เมื่อราวปลายทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา เนื่องจากก่อนหน้านี้นักภาษาศาสตร์มุ่งเน้นการวิเคราะห์ระบบเสียงและไวยากรณ์เป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อนักภาษาศาสตร์เริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษาความหมาย รวมทั้งมองเห็นความสำคัญของการศึกษา parole มากขึ้น ก็ได้มีนักภาษาศาสตร์บางท่านนำแนวคิดในการศึกษาความหมายในทางอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน

ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ ผู้เขียนขอกล่าวถึงทฤษฎีอารมณ์ขันอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้าทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมและเข้าใจความเกี่ยวข้องระหว่างทฤษฎีเหล่านี้กับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ในการศึกษาความตลกขบขัน แนวคิดทฤษฎี

สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขันแต่เดิมมีด้วยกัน 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ทฤษฎีความเหนือกว่า (Superiority Theory) ทฤษฎีความผ่อนคลาย (Relief Theory) และทฤษฎีความไม่เข้ากัน (Incongruity Theory) ทั้งสามทฤษฎีนี้ต่างก็มีการตั้งคำถามและหาคำตอบที่แตกต่างกันในการศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขัน โดยสองทฤษฎีแรกมุ่งหาคำตอบว่าเพราะอะไร หรือทำไมมนุษย์เราจึงเกิดอารมณ์ขันขึ้นได้ ขณะที่ทฤษฎีที่สามหันไปให้ความสนใจกับตัวกระตุ้น หรือสิ่งเร้าให้เกิดอารมณ์ขัน ว่ามีลักษณะสำคัญประการใดบ้าง

2.2.1 ทฤษฎีความเหนือกว่า

กลุ่มแรกนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของโทมัส ฮ็อบส์ (Hobbs 1651) ซึ่งได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในหนังสือชุด Leviathan เล่ม 1 บทที่ 6 ความว่า *“The passion of laughter is nothing else but a sudden glory arising from a sudden conception of some eminency in ourselves by comparison with the infirmity of others”* กล่าวคือ มนุษย์เราจะรู้สึกขำในความต้อยกว่าของผู้อื่น หรือขำต่อเมื่อเราเป็นฝ่ายที่เหนือกว่า⁸

ความคิดของฮ็อบส์ได้รับการสนับสนุนจากนักคิดคนอื่นๆ หลายท่าน อาทิ อเล็กซานเดอร์ เบิน (Bain 1865: 120) กล่าวว่า *“Not in physical effects alone, but in everything where a man can achieve a stroke of superiority, in surpassing or discomforting a rival is the disposition to laughter apparent”* กล่าวคือ มิใช่แค่ผละกำลังทางกายเท่านั้นที่มนุษย์ประสงค์จะมีชัยเหนือศัตรู แต่รวมถึงการทำให้เขาต้อยกว่าและกระอักกระอ่วนด้วยเสียงหัวเราะ

นักคิดคนอื่นๆ เช่น อาเธอร์ เบอร์กเกอร์ (Berger 1993: 2) ก็ได้กล่าวแสดงความเห็นด้วยและขยายความต่อว่า อารมณ์ขันอาจมีความสัมพันธ์กับอำนาจและอุดมการณ์ในลักษณะที่ *“Humor can be a subtle and powerful means of social control by dominant elements in society. And it is, at the same time, a force for resistance by subordinate elements in society”* กล่าวคือ อารมณ์ขันอาจเป็นเครื่องมืออันแยบยลและทรงพลังของผู้มีอำนาจในการควบคุมผู้อยู่ใต้อำนาจ ในเวลาเดียวกันมันก็อาจเป็นพลังอย่างหนึ่งสำหรับผู้ต้อยอำนาจในการต่อต้านหรือตอบโต้ผู้มีอำนาจได้

ตัวอย่างในประเด็นแรกที่เราเห็นได้ชัด คือ การที่ชนกลุ่มน้อย หรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมมักตกเป็นเป้าล้อเลียนในการเล่าเรื่องตลก คนที่ด้อยอำนาจอยู่แล้วก็ยิ่งดูต้อยอำนาจมากขึ้นไปอีก หรือต้องอยู่ในสถานะนั้นๆ ต่อไป โดยถูกตอกย้ำภาพลักษณ์ในด้านลบให้ดูเสมือนเป็นเรื่องจริง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากอุดมการณ์เหยียดเชื้อชาติ (racism) งานวิจัยที่สนับสนุนความคิดนี้ เช่น เดฟวีส (Davies 1990) เซอร์เซอร์ (Sherzer 1985) ฯลฯ

⁸ อนึ่ง คำว่า laughter หรือ “เสียงหัวเราะ” ในงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันเป็นการใช้แบบเฉพาะทาง ผู้วิจัยส่วนใหญ่มักใช้คำนี้สลับกับคำว่า “humor” ในฐานะที่เป็นตัวบ่งชี้การเกิดของอารมณ์ขันได้ดีกว่าสิ่งอื่น มิใช่ในความหมายว่าการหัวเราะทุกอย่าง ครั้งจะต้องเกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันเสมอ

เดฟวีส์พบว่าเรื่องตลกแทบทุกชาติทุกภาษาจะมีชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชนที่ไม่ใช่กลุ่มเชื้อชาติหลักที่มีอำนาจมากในสังคม และคนต่างด้าวหรือผู้ที่อพยพเข้าเมืองมาใหม่เป็นตัวตลกของเนื้อเรื่อง เช่น เรื่องตลกภาษาอังกฤษในสังคมอเมริกันมักนำเสนอคนเชื้อสายโปแลนด์เป็นตัวตลก เป็นต้น ส่วนเซอร์เซอร์มีความเห็นเพิ่มเติมว่า นอกเหนือจากชนกลุ่มน้อยที่ต่างเชื้อชาติจากชนกลุ่มใหญ่ของประเทศแล้ว ผู้ที่ไม่สมประกอบทางจิตใจและทางร่างกาย เช่น คนติดอ่าง ก็มักจะตกเป็นเป้าล้อเลียนด้วยเช่นกัน

This guy walks into a bar and he says, "One sco scoth and s s soda p p p please".

The bartender replies, "One sco scoth and s s soda, c c comin' up".

The customer, angry, says to the bartender, "You You You're m m makin' f f fun of m m me".

The bartender replies, "N n n no. I stu stutter t t too".

Then another guy walks in and says, "Gimme a bloody mary".

To which the bartender replies, "One bloody mary, be ready in a second".

Now the original customer is really angry. He says to the bartender,

"S S See, I t t t told you you we were m m m makin' f fun of me".

To which the bartender replies, "N n n n no. I w was m makin' fu fun of him".

(Sherzer 1985: 217)

เราจะมองเห็นว่าความคิดของนักวิเคราะห์ในกลุ่มนี้ อันที่จริงเป็นความเห็นที่คล้ายคลึงกับความคิดของนักปรัชญาเมื่อในอดีต คือ เพลโต ที่ว่า เรามักจะเข้าใจกับความหายหน้าของผู้อื่นด้วยความโล่งใจที่เราไม่ใช่ผู้ที่ประสบเคราะห์กรรมนั้นๆ เสียเอง นอกเหนือจากในเรื่องตลกแล้ว รายการโทรทัศน์ประเภท "ดาราจำเป็น" (candid camera) ซึ่งมีการหลอกให้ใครสักคนทำอะไรเป็นๆ แล้วแอบบันทึกภาพไว้เพื่อเผยแพร่ก็ยังคงสะท้อนความคิดนี้ได้เป็นอย่างดี

แนวคิดที่เน้นความรู้สึกที่เหนือกว่าของฮ็อบส์ ยังคงเป็นแนวคิดที่อธิบายปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อาทิ ตัวอย่างเหตุการณ์ล่าสุดเกี่ยวกับการนำเสนอการ์ตูนล้อการเมืองของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งในเดนมาร์กที่เสนอภาพล้อเลียนโมฮัมหมัด ผู้เป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม ซึ่งการ์ตูนเรื่องนี้ถูกตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งโดยหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งในสวีเดน เหตุการณ์นี้สร้างความไม่พอใจแก่ชาวมุสลิมในหลายประเทศและพากันต่อต้านการกระทำดังกล่าว ขณะที่รัฐบาลเดนมาร์กอ้างว่าไม่อาจแก้ไขอะไรได้ เพราะจะเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อ⁹ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่าไม่ใช่เพียงแต่การที่เราตกเป็นเป้าล้อเลียนจะไม่ใช้เรื่องตลกแล้ว บุคคลที่อยู่ฝ่ายเดียวกันหรือมีอุดมการณ์เดียวกันกับเรา หากตกเป็นเป้าล้อเลียน ก็ไม่อาจเป็นเรื่องตลกได้อีกเช่นกัน เพราะเท่ากับถูกทำให้กลายเป็นฝ่ายที่

⁹ ITV ข่าวภาคค่ำ ช่วงจับกระแสโลก, 31 มกราคม 2549

ดีกว่าว่า ขณะที่ผู้ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามหรือคนละอุดมการณ์กันยอมมองเห็นการดูตลกเหล่านี้เป็นเรื่องตลกได้ เพราะพวกเขาเป็นฝ่ายที่อยู่เหนือกว่า หรือไม่ใช่ผู้ที่ตกเป็นเป้าล้อเลียน

2.2.2 ทฤษฎีความผ่อนคลาย

ทฤษฎีที่สองนี้มีความเห็นว่าอันที่จริงแล้วอารมณ์ขันนั้นมีที่มาจากความกดดันในชีวิตของมนุษย์นั่นเอง เนื่องด้วยชีวิตคนเรานั้นเต็มไปด้วยความกดดันจากปัญหาและข้อต่อห้ามต่างๆ ทางสังคมมากมาย ความรู้สึกกดดันเหล่านี้ถูกปลดปล่อยออกมาในรูปของเสียงหัวเราะ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Spencer อ้างใน Morreall 1987) นับเป็นคนแรกๆ ที่เสนอความคิดนี้ ต่อมาความคิดของเขาได้รับการขยายความต่อโดย ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud 1905) ฟรอยด์ซึ่งกำลังศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความฝันในขณะนั้น มองว่าอารมณ์ขันก็ไม่ต่างอะไรจากความฝันซึ่งเป็นกระบวนการคิดแบบจิตไร้สำนึก (das Unbewusste)¹⁰ กล่าวคือ มีที่มาจากความกดดันในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นเอง สิ่งที่เราคิดอยากจะทำในตอนกลางวัน (ซึ่งเป็นการคิดแบบจิตสำนึก) แต่ไม่สามารถจะทำได้ หรือถูกห้ามไว้ สิ่งนั้นก็มักจะแสดงออกในรูปของความฝัน เช่นเดียวกันเรื่องตลกก็มีที่มาจากความกดดันในชีวิตประจำวัน ฟรอยด์อธิบายว่าขณะที่เราได้ยินได้ฟังเรื่องราวต่างๆ นั้น เราจะรวบรวมพลังงานขึ้นจำนวนหนึ่งเพื่อใช้ควบคุมความรู้สึกและความประพฤติของตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่สังคมกำหนด เช่น ห้ามพูดเรื่องเพศ ห้ามแสดงกริยาก้าวร้าว ต้องรู้จักแยกแยะความจริง/เท็จ ฯลฯ แต่หากว่าสิ่งที่ได้ฟังจนจบไม่ใช่เรื่องจริง หรือไม่เป็นไปอย่างที่คิด พลังงานที่ถูกกักเก็บไว้ในตอนแรกนี้ก็จะกลายเป็นส่วนเกินและจะถูกระบายออกมาในรูปของเสียงหัวเราะ

ความคิดเกี่ยวกับการได้ปลดปล่อยความรู้สึกกดดันอันมีที่มาจากระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคมของฟรอยด์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่น เฮอร์เบิร์ต สตรีน (Strain 1993) ซึ่งเป็นอาจารย์ทางด้านจิตวิทยาและได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตลกภาษาอังกฤษในสังคมอเมริกันในปัจจุบันพบว่า เรื่องตลกส่วนใหญ่มักแสดงการละเมิดข้อต่อห้ามต่างๆ ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงเรื่องทางเพศเท่านั้น แต่มีทั้งเรื่องของสิ่งสกปรก ค่านิยมเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว/สมรส และรวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันทางคริสต์ศาสนา เช่น การมีอยู่จริงของพระเจ้า

นักคิดอีกท่านหนึ่งซึ่งแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับฟรอยด์ แต่เน้นในด้านของภาษา คือ เอ็ดมัน ลีช (Leach 1968) ลีชได้กล่าวถึงการเล่นคำ (pun) ในเรื่องตลกกว่าสะท้อนให้เห็นถึงข้อต่อห้ามทางภาษา และบางครั้งก็แฝงด้วยความคิดในเชิงสังคมไว้ด้วย

“A familiar type of purely linguistic taboo is the pun. A pun occurs when we make a joke by confusing two apparently different meanings of the same phonemic pattern. The pun seems funny or shocking because it challenges a taboo which

¹⁰ ตรงกับ the unconscious ในภาษาอังกฤษ

ordinarily forbids us to recognize that the sound pattern is ambiguous. In many cases such verbal taboos have social as well as linguistic aspects. (Leach 1968: 25)

จะเห็นได้ว่าข้อต้องห้ามที่ทำให้คนเราอยากจะละเมิดหรือปลดปล่อยตัวเองออกนั้นมิได้มีเพียงแต่ข้อต้องห้ามหรือบรรทัดฐานทางด้านความประพฤติอย่างเดียว แต่ยังมีบรรทัดฐานทางด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านระบบเสียงหรือการออกเสียงตามที่lišได้ยกตัวอย่างข้างต้นนี้หรือด้านอื่นๆ ทางไวยากรณ์ และธรรมเนียมปฏิบัติในการกล่าวถ้อยคำต่างๆ ก็อาจเป็นสิ่งที่ผูกมัดเราไว้มาก จนกระทั่งเมื่อใดที่เราได้ยินได้ฟังคำพูดที่ละเมิดกฎเกณฑ์เหล่านี้ก็อดมิได้ที่จะต้องหัวเราะออกมา จึงอาจเป็นไปได้ว่าเราพึงพอใจที่ได้ปลดปล่อยตัวเองจากกฎระเบียบทางภาษาที่ผูกมัดเราไว้

นอกจากความพยายามในการอธิบายถึงเหตุปัจจัยทางจิตวิทยาแล้ว ฟรอยด์ยังนับได้ว่าเป็นคนแรกๆ ที่พยายามให้เกณฑ์ในการจำแนกประเภทปรากฏการณ์ตลกขบขัน โดยเขาได้แบ่งมันออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เรื่องตลก (Witz) สิ่งน่าขัน (das Komische) และ ขำตัวเอง (Humor)¹¹ ประเภทแรกต่างจากประเภทที่สองตรงที่จะต้องเป็นสิ่งที่แต่งหรือประดิษฐ์ขึ้นโดยมีเจตนาชัดเจนที่ต้องการให้ผู้ฟังขำ ขณะที่ประเภทที่สองจะเป็นอะไรก็ได้ที่เราประสบแล้วรู้สึกขำ เช่น เวลาที่เด็กเล็กๆ เริ่มหัดพูด ก็มักจะสร้างประโยคแปลกๆ จนบางครั้งก็ทำให้ผู้ใหญ่พากันหัวเราะกับถ้อยคำดังกล่าว โดยที่เด็กเองมิได้ตั้งใจจะพูดให้ขำ¹² ส่วน ขำตัวเอง ปรากฏในงานวิจัยในระยะหลัง คือ ในปี 1927 (อ้างใน Critchley 2002) ในช่วงหลังนี้ ฟรอยด์ได้แยกเรื่องตลกที่มีตัวผู้เล่าเองหรือกลุ่มทางสังคมของผู้เล่าเป็นตัวตลกของเรื่องเป็นอีกประเภทหนึ่งอย่างชัดเจน โดยยกย่องว่าเป็นพัฒนาการของจิตที่สูงส่งขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง เพราะโดยมากแล้วคนเรามักจะขำผู้อื่นมากกว่า แต่ถ้าเราขำตัวเองได้เมื่อใด ก็แปลว่าเรารู้จักวิพากษ์วิจารณ์ตัวเอง และหันกลับมาค้นพบตัวเอง

นอกจากนี้ฟรอยด์ยังได้จำแนกประเภทของเรื่องตลกออกเป็นอีก 2 ประเภทย่อยด้วยเกณฑ์ด้านเป้าหมาย (Tendenz) เรื่องตลกที่ไม่มีเป้าหมายล้อเลียนใครหรืออะไร หรือไม่กระทบกระเทือนใครอย่างชัดเจน จัดว่าเป็นเรื่องตลกแบบ “ไร้พิษภัย” (harmlos) ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นแบบมีเป้าหมายชัดเจน แบ่งออกเป็นล้อเลียนตัวบุคคลโดยตรงและล้อเรื่องเพศ แม้ว่าฟรอยด์จะมีได้เรียกเรื่องตลกประเภทหลังนี้ว่า “มีพิษภัย” แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าการที่เราล้อเลียนใครสักคนนั้นอาจแฝงด้วยอคติ หรือความขัดแย้งทางอุดมการณ์ นักภาษาศาสตร์ เช่น

¹¹ ซึ่งต่างจากคำว่า humor ในภาษาอังกฤษ

¹² นอกจากคำว่า das Komische แล้ว ในงานของฟรอยด์เองและของนักคิดท่านอื่นๆ ที่ฟรอยด์ได้อ้างถึงยังมีการใช้คำว่า Komik สลับกันอีกคำหนึ่งด้วย คำทั้งสองนี้ถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วยคำๆ เดียวกัน คือ the comic ซึ่งได้มีการนำไปใช้ทั้งในแง่เป็นศัพท์เทคนิคตามแบบฟรอยด์และใช้หมายถึงความตลกโดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันผู้ที่ทำวิจัยทางด้านนี้เริ่มหันมาใช้คำว่า humorousness กันมากขึ้น หรือมีเช่นนั้นก็จะใช้สลับกับ funniness เพื่ออ้างถึง “ความตลก” คำว่า the comic จึงถูกใช้อย่างจำกัดมากขึ้น

อิตาลี (Attardo 1994) ก็ได้รับเอาความคิดนี้มากำหนดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องตลก คือ “เป้าล้อเลียน” (target) ซึ่งต่อมาความคิดนี้ได้รับการขยายความต่อโดยคาร์มัน (Karman 1998 อ้างใน Attardo 2001) เป็น “เป้าล้อเลียนทางอุดมการณ์” (ideological target) ซึ่งไม่เพียงครอบคลุมเป้าล้อเลียนที่เป็นมนุษย์หรือกลุ่มบุคคลอย่างชัดเจน แต่ยังรวมถึงสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัวหรือชีวิตสมรส เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการจำแนกของพรอยด์ และนักวิเคราะห์ท่านอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่าเรื่องตลกประเภทหลัง (ที่มีเป้าล้อเลียน) ก่อนข้างจะสะท้อนลักษณะทางสังคมได้ชัดเจนกว่าประเภทแรก ซึ่งในงานวิทยานิพนธ์นี้แม้จะศึกษาทฤษฎีของทั้งสองประเภท แต่ในส่วนของการวิเคราะห์ลักษณะทางสังคมจะเน้นกล่าวถึงเรื่องตลกประเภทหลังมากกว่า

2.2.3 ทฤษฎีความไม่เข้ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามมองว่าปรากฏการณ์ตลกขบขันใดๆ มักประกอบด้วยอะไรสัก 2 อย่างที่ไม่เข้ากัน คนเราจะรู้สึกขำได้ก็ต่อเมื่อเรามองเห็นความไม่เข้ากันของสองสิ่งนี้ นักคิดคนสำคัญที่ได้รับยกย่องว่าเป็นคนแรกๆ ที่พูดถึงอารมณ์ขันในลักษณะนี้ คือ อิมมานูเอล คานท์ เขาได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในผลงานที่ชื่อว่า “The Critique of Judgment” (Kant 1790: 177) *“Laughter is an affection arising from the sudden transformation of a strained expectation into nothing”* กล่าวคือ เมื่อเราได้ฟังเรื่องตลก ในช่วงแรกเรามักจะเกิดความคาดหวังอย่างจริงจังกับเนื้อเรื่อง แต่แล้วความคาดหวังดังกล่าวก็มลายไปในทันทีเมื่อถึงตอนจบของเรื่อง ความรู้สึกชอบใจกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันนี้ทำให้เราหัวเราะออกมา

ในเวลาต่อมา มีนักปรัชญาอีกท่านหนึ่ง คือ โซเพนเฮา (Schopenhauer) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า *“The cause of laughter in every case is simply the sudden perception of the incongruity between a concept and the real objects which have been thought through it in some relation, and laughter itself is just the expression of this incongruity”* (Schopenhauer 1819 อ้างใน Morreall 1987: 52).

นักวิจัยอีกท่านหนึ่ง คือ อาเธอร์ เคิสท์เลอร์ (Koestler 1970) ได้เสนอคำสำคัญในการอ้างอิงถึงสิ่งสองสิ่งที่ไม่เข้ากันว่า “frame of reference” หรือ กรอบในการอ้างอิง และยังได้เสนอคำว่า “bisociation” เพื่ออ้างอิงสภาวะคาบเกี่ยวของกรอบในการอ้างอิง 2 กรอบ ปรากฏการณ์ตลกขบขันใดๆ จะประกอบด้วยกรอบในการอ้างอิง 2 กรอบ เราจะรู้สึกขำได้ก็ต่อเมื่อเรามองเห็นความคาบเกี่ยวของกรอบทั้งสอง ซึ่งในสภาวะปกติเป็นสิ่งที่ไม่อาจเข้ากันได้

แม้ว่ามโนทัศน์ความไม่เข้ากันจะเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความตลกขบขัน แต่ก็มีนักทฤษฎีบางท่านไม่เชื่อว่าลำพังเพียงแค่ความไม่เข้ากันอย่างเดียวจะประกันได้ว่าความตลกขบขันจะเกิดขึ้นเสมอไป อาทิจี เจอร์รี่ ซูลส์ (Suls 1972) ได้เสนอปรับเปลี่ยนทฤษฎีใหม่เป็น 2 ขั้นตอน (two-stage model) ได้แก่ ความไม่เข้ากัน-การแก้ไข (incongruity-resolution) ซูลส์เห็นว่าใครก็ตามจะรู้สึกขำกับปรากฏการณ์หนึ่งๆ ก็จะต้องไม่

เพียงแต่มองเห็นความไม่เข้ากัน แต่จะต้องแก้ไขความไม่เข้ากันดังกล่าวได้ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เขาจะต้องใช้ทักษะแบบการแก้โจทย์ปัญหา *"In the second stage, the perceiver engages in a form of problem solving to find a cognitive rule which makes the punch line follow from the main part of the joke and reconciles the incongruous parts."* (Suls 1972: 82)

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีแรก คือ ทฤษฎีความเหนือกว่า เน้นอธิบายถึงเหตุปัจจัยทางสังคม ทฤษฎีที่สอง คือ ทฤษฎีความผ่อนคลาย เน้นอธิบายถึงเหตุปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งก็มีความเกี่ยวข้องกับเหตุปัจจัยทางสังคมด้วย ทั้งสองทฤษฎีจัดว่าอยู่ในกลุ่มเน้นสาเหตุของการเกิดอารมณ์ขัน ขณะที่ทฤษฎีที่สามจะต่างออกไป คือ ทฤษฎีความไม่เข้ากัน ทฤษฎีนี้นับว่าเป็นทฤษฎีแรกๆ ที่เริ่มหันมาพูดถึงโครงสร้างของปรากฏการณ์ตลกขบขัน กล่าวคือ มีการตั้งข้อสังเกตถึงองค์ประกอบของเหตุการณ์หรือตัวปรากฏการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ขันได้ โดยที่นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ทุกคนเห็นตรงกันว่า "ความไม่เข้ากัน" เป็นเงื่อนไขพื้นฐานในการนิยามปรากฏการณ์ตลกขบขัน แต่ก็มีนักทฤษฎีบางคนเห็นว่าสิ่งนี้เป็นเพียงเงื่อนไขที่จำเป็น แต่ไม่ใช่เงื่อนไขที่พอเพียง (sufficient condition) ในการที่จะแยกปรากฏการณ์ตลกขบขันออกจากปรากฏการณ์อื่นๆ ที่ไม่ตลกขบขัน

2.2.4 แนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวกับความตลกขบขัน

ในลำดับจากนี้ไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความตลกขบขัน แนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่ศึกษาความตลกขบขันจัดได้ว่าอยู่ในกลุ่มของทฤษฎีความไม่เข้ากัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นทฤษฎีย่อยอันหนึ่งในกลุ่มทฤษฎีความไม่เข้ากัน ซึ่งเน้นศึกษาตัวกระตุ้นอารมณ์ขันที่อยู่ในรูปของภาษา ดังนั้นความสนใจหลักของนักภาษาศาสตร์จึงอยู่ที่การศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของบทตลกขบขันเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ทางภาษาศาสตร์เพื่อรวบรวมเกณฑ์หรือเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากล และกลวิธีทางภาษาแบบต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องตลกภาษาไทย แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงเงื่อนไขและกลวิธีเหล่านั้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมโนทัศน์ที่สำคัญต่างๆ จากมุมมองทางภาษาศาสตร์เสียก่อน

2.2.4.1 "ความไม่เข้ากัน" ในมุมมองทางภาษาศาสตร์

ในทางภาษาศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับความตลกขบขันจัดว่าอยู่ในกลุ่มภาษาศาสตร์ปริชาณ (cognitive linguistics) ที่มีได้แบ่งแยกความรู้ทางโลกออกจากความรู้ทางภาษา ความรู้ทางภาษาสำหรับนักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้จึงหมายรวมทั้งความรู้ทางไวยากรณ์ ธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา ความรู้ทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ จูดิธ ไวเนอร์ (Weiner 1996) เรียกความรู้ทางภาษาแบบนี้ว่า **ความรู้เชิงวัจนปฏิบัติ**

(pragmatic knowledge) และกล่าวว่าความไม่เข้ากันมีที่มาจากการละเมิดความรู้เชิงวัจนปฏิบัติตนเอง เมื่อเรากล่าวถ้อยคำใดที่ไม่สอดคล้องกับความรู้เชิงวัจนปฏิบัติย่อมสร้างความประหลาดใจแก่ผู้ฟัง การที่ผู้ฟังเกิดความประหลาดใจก็เพราะเขามองเห็นความไม่เข้ากันในคำพูดนั้นๆ ไวเนอร์ (Weiner 1996: 140) ยังได้กล่าวอีกว่า “ความประหลาดใจ” ที่เกิดขึ้นเมื่อได้ฟังเรื่องตลกมีความสอดคล้องกับมโนทัศน์ “ความไม่เกี่ยวข้อง” (irrelevance) ของไกรซ์ (Grice 1975) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หากว่าคนเราพูดอะไรที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันแล้ว ย่อมสร้างความประหลาดใจให้แก่ผู้ฟัง และความไม่เกี่ยวข้องกันนี้ตรงกับความไม่เข้ากันในทางทฤษฎีอารมณ์ขันนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาความตลกขบขันยังคงมีคำถามเช่นเดียวกับนักทฤษฎีความไม่เข้ากันข้างต้นว่า ลำพังเพียงความไม่เข้ากันอย่างเดียวจะทำให้เกิดความตลกขบขันได้เสมอไปหรือไม่ ไวเนอร์ (Weiner 1996) กล่าวว่า ความไม่เข้ากันในหลายๆ กรณีดูเหมือนเป็นเรื่องบังเอิญ เพราะสร้างความประหลาดใจแก่เราได้ทุกครั้ง แต่ก็มีบางครั้งที่ความประหลาดใจมาพร้อมกับความตกใจ (shock) แทนที่จะเป็นอารมณ์ขัน จึงเป็นไปได้ว่า “ความไม่เข้ากันที่จะทำให้เราทั้งประหลาดใจและฮาได้” ไม่น่าจะเป็นเรื่องบังเอิญ การละเมิดความรู้เชิงวัจนปฏิบัติที่จะทำให้ขบขันได้จึงน่าจะเป็นการกระทำอย่างตั้งใจ และมีหลักเกณฑ์ที่อธิบายได้ เช่นเดียวกัน รัสกิน (Raskin 1985) เห็นว่าบทตลกทุกอย่าง เรื่องจะเอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย และเรียกความกำกวมชนิดนี้ว่าเป็นความกำกวมแบบตั้งใจ (deliberate ambiguity)

ส่วนในแง่การรับรู้และการตีความของผู้ฟัง ฟรานซิสโก ยูส (Yus 2003) กล่าวโดยอ้างอิงแนวคิดตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องของวิลสันและสเปอร์เบอร์ (Wilson and Sperber 1986, 1995) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนาไปจากความคิดของไกรซ์¹³ ว่ามนุษย์มักคาดหวังว่ามนุษย์ด้วยกันจะพูดอะไรที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องอะไรก็ตาม เขาจะพยายามค้นหาความเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ซึ่งก็ไม่เว้นแม้แต่เมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องตลก แม้ว่ามันดูเหมือนไม่เข้ากันในตอนแรก แต่เขาจะพยายามค้นหาเหตุผลหรือสร้างสมมุติฐานเพื่ออธิบายมันจนได้ แต่ถ้าหาไม่เจอเสียแล้ว มันก็ยากที่จะฮา แนวคิดของยูสดังกล่าวนี้นับได้ว่าสนับสนุนความคิดของซูลส์ที่เสนอว่าอารมณ์ขันจะเกิดขึ้นได้ มนุษย์จะต้องไม่เพียงมองเห็นความไม่เข้ากัน แต่จะต้องแก้ไขความไม่เข้ากันนั้นๆ ได้ด้วย

¹³ แต่แตกต่างกันตรงที่ว่า ไกรซ์เน้นที่หลักการความร่วมมือในการสนทนา คำว่า “หลักการ” ซี่ให้เห็นว่าผู้พูดจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ ในบางครั้งเขาอาจมีเหตุผลสมควรที่จะละเมิดหลักการ แต่สำหรับวิลสันและสเปอร์เบอร์ “ความเกี่ยวข้อง” ที่ไกรซ์เคยเสนอไว้ว่าเป็นหนึ่งในหลายๆ หลักการนั้นไม่ถือว่าเป็นหลักการที่เราจะเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ แต่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะปฏิบัติเช่นนั้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นไปได้โดยอัตโนมัติ ไม่ทันรู้สึกตัว

2.2.4.2 เงื่อนไขความตลก

ในลำดับจากนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเกณฑ์ต่าง ๆ ที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ทำการศึกษาปริศนาเรื่องตลกและได้เสนอเงื่อนไขความตลกที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์เรื่องตลกภาษาไทย เงื่อนไขส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางปริศนาของเรื่องตลก ส่วนเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับเจตนาการสื่อสาร (เช่น Yus 2003) ผู้วิจัยมิได้นำมากล่าวถึงในหัวข้อนี้ เนื่องจากเห็นว่าแหล่งข้อมูลของเรื่องตลกที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ เว็บไซต์ <http://joke.sanook.com> มีชื่อที่แสดงเจตนาชัดเจนอยู่แล้ว

เงื่อนไขความตลกที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของปริศนาเรื่องตลกเป็นสำคัญ ซึ่งจัดว่าเป็นโครงสร้างที่แปลกไปจากปริศนาปกติทั่วไป โดยมากเมื่อเราพูดถึงโครงสร้างทางปริศนา ส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์ตามรูป (เช่น ปริศนาข่าวประกอบด้วยหัวข้อข่าว ข้อความนำ และเนื้อเรื่อง เรียงลำดับจากบนลงล่างในคอลัมน์หนึ่ง ๆ) แต่สำหรับปริศนาเรื่องตลก รูปผิวหรือรูปแบบของตัวบทมักไม่คงที่ เช่น อาจปรากฏในรูปของนิทาน บทสนทนา คำถาม-คำตอบ เงื่อนไขทางโครงสร้างและองค์ประกอบของปริศนาเรื่องตลกที่เป็นที่ยอมรับกันจึงมิใช่เงื่อนไขด้านรูปหรือรูปแบบในลักษณะดังกล่าว แต่เป็นเงื่อนไขด้านความหมายและการตีความ เงื่อนไขดังกล่าวมีทั้งสิ้น 6 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน และเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน

2.2.4.2.1 เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง

นักภาษาศาสตร์ก็เช่นเดียวกับนักทฤษฎีความเข้าใจไม่กันที่มองเห็นว่า ปรากฏการณ์ตลกขบขันใดๆ มักประกอบด้วยอะไรสักสองอย่างที่ไม่เข้ากัน แต่การที่จะกล่าวเพียงคำว่า “อะไรสักสองอย่างที่ไม่เข้ากัน” นั้น ดูจะเป็นคำกล่าวที่กว้างเกินไป และไม่อาจอธิบายให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อการวิเคราะห์ตัวบทในเชิงทฤษฎี แม้ว่านักทฤษฎีท่านหนึ่ง คือ อาเธอร์ เคิสท์เลอร์ (Koestler 1970) จะได้พยายามกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ขึ้น คือ *กรอบในการอ้างถึง* ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น แต่เขาก็มิได้ให้นิยามอย่างชัดเจนว่า *กรอบในการอ้างถึง* นั้นคืออะไรกันแน่¹⁴ จึงอาจเป็นได้ทั้งตัวเหตุการณ์ หรือปริบทในเชิงรูปธรรม หรือความหมายในแง่ภาพแทนหรือมโนภาพที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยรูปภาษาถิ่นแน่

นักภาษาศาสตร์ที่สนใจวิเคราะห์องค์ประกอบของปริศนาเรื่องตลกจึงได้มีการกำหนดหน่วยหลักในการวิเคราะห์ลงไปอย่างชัดเจน เพื่อความเหมาะสมกว่าในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตลกขบขันที่อยู่ในรูปของภาษา แยกออกจากที่ไม่ใช่รูปภาษา หน่วยหลักที่

¹⁴ ในงานของเขา ในบางครั้งมีการใช้คำว่า context สลับกับ logical system แทนคำว่า frame of reference

นักภาษาศาสตร์เลือกใช้เป็นหน่วยหลักทางอรรถศาสตร์ในกลุ่มภาษาศาสตร์ปริชาน ได้แก่ บท (script) ผังภูมิ (schema) และ กรอบ (frame)¹⁵

รัสกิน (Raskin 1985, 1987) นับได้ว่าเป็นนักภาษาศาสตร์คนแรกๆ ที่พยายามอธิบายองค์ประกอบของความไม่เข้ากันของเรื่องตลกด้วยหน่วยหลักทางอรรถศาสตร์ เขากล่าวว่าเรื่องตลกหนึ่งๆ เกิดขึ้นจาก การแย้งกันของบท (script opposition) จำนวน 1 คู่ นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่ง คือ นอร์ริค (Norrick 1986) กล่าวถึงความไม่เข้ากันในเรื่องตลกว่าเป็น การขัดกันของผังภูมิ (schema conflict) จำนวน 1 คู่ ขณะที่ คาลสัน (Coulson 2000) อ้างใน Bergen & Binsted 2004) เรียกว่าเป็น การเปลี่ยนกรอบ (frame shift) จากอันหนึ่งไปสู่อีกอันหนึ่ง

จะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์ทั้งสามท่านเห็นตรงกันว่าตัวบทหนึ่งๆ จะจัดได้ว่าเป็นเรื่องตลกจะต้องมีองค์ประกอบทางความหมายที่ไม่เข้ากันหรือขัดแย้งกันอยู่ 2 ส่วน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะเรียกรวมๆ ว่าเป็น “เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง” แต่หากเป็นการอ้างความคิดของนักทฤษฎีคนใดคนหนึ่งจึงจะเรียกตามศัพท์ของนักวิจัยท่านนั้นๆ

ในลำดับถัดไป ผู้วิจัยจะขอหยิบยกตัวอย่างแสดงการวิเคราะห์ตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้ โดยจะแสดงการวิเคราะห์ของรัสกินเป็นตัวอย่าง เนื่องจากเป็นที่อ้างถึงอย่างกว้างขวาง และนับได้ว่าเป็นความพยายามก้าวแรกของนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องตลกอย่างเป็นระบบ

ตัวอย่าง คู่ความหมายแย้ง หรือ คู่บทแย้ง ที่ปรากฏในงานของรัสกิน เช่น DOCTOR/LOVER หรือ [หมอ/ชู้]

"Is the doctor at home?" the patient asked in his bronchial whisper.

"No", the doctor's young and pretty wife whispered in reply, "Come right in".

ในประโยคแรก คำแสดงเนื้อหาคำแรกที่ผู้อ่านได้เห็นมักเป็นคำสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้อ่านนึกถึงแบบจำลองหรือมโนภาพเกี่ยวกับคำนั้นๆ ซึ่งในที่นี้คือคำว่า doctor ‘หมอ’ ผู้อ่านจะเกิดมโนภาพเกี่ยวกับ DOCTOR หรือ [หมอ] โดยทั่วๆ ไปในทันที กล่าวคือ หมอเป็นอาชีพหนึ่งที่มีหน้าที่ให้การรักษาแก่ผู้ป่วย สถานที่ทำงานอาจเป็นโรงพยาบาล หรือคลินิกส่วนบุคคลที่อาจมาจากการตัดแปลงบ้านของตัวเองเป็นสถานพยาบาลเล็กๆ ก็ได้ คำอื่นๆ ที่ตามมา เช่น คำว่า home และ patient ก็มีความสอดคล้องกับมโนภาพ DOCTOR แต่เมื่อเราอ่านเรื่องนี้ไปจนจบกลับต้องพบกับความประหลาดใจ ว่าทำไมภรรยาของหมอจึงเชิญผู้ป่วยเข้ามาในบ้าน ทั้งๆ ที่หมอก็ไม่อยู่บ้าน แถมยังทำเสียงแบบกระซิบอีกด้วย เมื่อมาถึงจุดนี้ผู้อ่านย่อม

¹⁵ สำหรับมโนทัศน์ทั้งสามนี้ แต่เดิมเป็นที่ใช้กันในทางจิตวิทยา เพื่ออ้างถึงแบบจำลองหรือมโนภาพที่ถูกสร้างและเก็บไว้ในความคิดของเจ้าของภาษาซึ่งได้มาจากการสังสมประสบการณ์การเรียนรู้รอบตัว แบบจำลองนี้จะถูกใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการตีความประสบการณ์ครั้งใหม่ต่อไป ซึ่งจะทำให้มนุษย์เกิดความคาดหวังว่าจะได้ยินได้ฟังแต่สิ่งที่สอดคล้องกับแบบจำลองดังกล่าว

อนุมานได้ในทันทีว่าแท้ที่จริงผู้ป่วยดังกล่าวเป็น “ซู้” กับภรรยาหมอ ซึ่งวิเคราะห์ได้เป็นอีก สคริปต์หนึ่ง คือ LOVER หรือ [ซู้] เรื่องตลกเรื่องนี้จึงจัดว่ามีคู่สคริปต์แย้ง [หมอ/ซู้]

การวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งตามแนวคิดของรัสกิน เราอาจแสดงผลการวิเคราะห์ตาม ความหมายของคำศัพท์สำคัญในเรื่องเลขก็ได้ ดังเช่น [หมอ/ซู้] ในเรื่องข้างต้น หรือแสดงผลเป็น ความหมายในลักษณะของการอนุมานหรือตีความทั้งตัวบท หรือในลักษณะของหัวเรื่อง (topic) ซึ่งเป็นคู่ความหมายแย้งในเชิงปฏิเสธรกันและกันก็ได้ เช่น เรื่องข้างต้นสามารถแสดงผลเป็น SEXUAL/ NON-SEXUAL หรือ SEX/ NO SEX ได้ หรือหากแสดงผลเรียงตามลำดับการ เกิดก็จะได้เป็น NON-SEXUAL vs. SEXUAL

2.2.4.2.2 เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน

ดังที่ รัสกิน (1985) ได้นำเอาโมโนทัศน์สคริปต์มาเป็นหน่วยหลักในการวิเคราะห์ จึงเป็น ที่มาในการเรียกชื่อทฤษฎีของเขาว่า “ทฤษฎีอรรถบทแห่งอารมณ์ขัน” (The Semantic Script Theory of Humor) ซึ่งไม่เพียงเสนอเงื่อนไขคู่บทแย้งเท่านั้น เขายังได้เสนอเงื่อนไขอีก อันหนึ่งประกอบกันด้วย คือ การซ้อนกันของบท (script overlap) ซึ่งก็คือการซ้อนกันของคู่ บทแย้งนั่นเอง ตามความเห็นของรัสกิน (1985) ปริจเฉทเรื่องตลกจะต้องประกอบด้วยบทสอง บทที่ขัดแย้งกัน โดยที่ทั้งสองไม่อาจแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ ว่า ตัวบทหนึ่งๆ จะมีต้องบางส่วนของข้อความ/หรือจะทั้งหมดของตัวบทก็ได้ ที่คลุมเครือและ เอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย เช่น เมื่อเราย้อนกลับไปดูเรื่องตลกข้างต้นที่มีคู่บท แแย้ง [หมอ/ซู้] ข้อความสุดท้าย (คือ คำเชิญชวนของภรรยาหมอให้ผู้ป่วยเข้ามาในบ้าน) นับว่าชัดเจนที่สุดว่าตัวบทดำเนินเรื่องสู่บทที่สองแล้ว แต่ข้อความอื่นๆ ที่มาก่อนหน้านั้น อาจจะไม่ชัดเจนพอในตอนแรกว่าเรื่องนี้มีอีกบทหนึ่งซ้อนอยู่ เช่น การให้ข้อมูลว่าภรรยาของ หมอทั้งสาวและสวย อาจถือได้ว่ามีความหมายกลางๆ เป็นการให้ข้อมูลทั่วไปก็ได้ หรือเป็น การสื่อเค้าว่ามีเรื่องทางเพศ หรือลักษณะที่ดึงดูดทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง

ฟรานซิสโก ยูส (Yus 2003) ได้เสนอความคิดที่คล้ายคลึงกัน โดยอิงความคิดพื้นฐาน ของทฤษฎีความเกี่ยวข้องของวิลสันและสเปอร์เบอร์ (Wilson and Sperber 1986, 1995) ที่ กล่าวว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะสร้างสมมุติฐานและตีความสิ่งที่ได้ยินโดยยึดหลักการการ ประหยัดพลังงาน หรือความคุ้มค่างะหว่างการออกแรงคิดกับผลที่ได้อยู่เสมอ ดังนั้นแม้ว่า ข้อความหนึ่งๆ จะเอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่ง แต่เขาย่อมเลือกที่จะตีความความหมายที่ เป็นไปได้หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดตามความเหมาะสมของสถานการณ์หรือบริบท หรือกล่าวอีก นัยหนึ่งได้ว่าเขาจะไม่ออกแรงคิดไปไกลเกินโดยไม่จำเป็น เรื่องตลกก็เช่นเดียวกัน ตัวบทของ เรื่องตลกหนึ่งๆ มักเอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่ง หรือตีความได้เป็นสอง แต่ในตอนต้นของ เรื่อง ผู้ฟังมักไม่ทันคิดว่ามันจะเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งความหมาย จนกระทั่งได้ยินเรื่องจบ จึงพบว่ามียกหนึ่งความหมาย (ซึ่งเมื่อมาถึงตอนนี้ผู้ฟังจะยินดีที่จะออกแรงเพิ่มขึ้นจากเดิม ตาม ธรรมชาติของมนุษย์ที่พยายามจะค้นหาความเกี่ยวข้องในสิ่งที่ได้ยิน)

ยूसได้แบ่งส่วนประกอบของตัวบทออกเป็นสองส่วน ให้ชื่อย่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “MGI part และ SCI part” ส่วนแรกย่อมาจาก *multiple-graded-interpretation part* ซึ่งในที่นี้จะเรียกเป็นภาษาไทยว่าส่วนของ**พหุความ** ส่วนที่สอง คือ SCI ย่อมาจาก *single-covert-interpretation part* ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่าส่วนของ**เอกความ** โดยส่วนของ**เอกความ**จะปรากฏท้ายสุดของตัวบท แต่ก็มีใช้ว่าจะแยกโดยเด็ดขาดจาก**พหุความ** เนื่องจากส่วนของ**พหุความ**จะต้องเอื้อให้เกิดการตีความแบบที่ปรากฏใน**เอกความ**ได้ด้วย เพียงแต่ไม่เด่นชัดในตอนแรก จนเมื่อผู้ฟังได้ยินเรื่องจบแล้วจึงมองเห็นว่าส่วนของ**พหุความ**สามารถตีความได้มากกว่าที่คิดไว้ในตอนแรก และหนึ่งในนั้นก็คือที่ปรากฏใน**เอกความ** และความหมายที่ค้นพบในการตีความครั้งหลังนี้เป็นความหมายที่ทำให้ตัวบทมีเอกภาพในภาพรวมได้มากกว่าความหมายที่ตีความในครั้งแรก ยกตัวอย่างจากงานของยूस (Yus 2003: 1310) ดังนี้

[MGI A wealthy couple had planned to go out for the evening. The woman of the house decided to give their butler, Jeeves, the rest of the night off. She said they would be home very late, and that he should just enjoy his evening. As it turned out, however, the wife wasn't having a good time at the party, so she came home early, alone. As the woman walked into her house, she saw Jeeves sitting by himself in the dining room. She called for him to follow her, and led him into the master bedroom. She then closed and locked the door. She looked at him and smiled. "Jeeves," she said. "Take off my dress" He did this carefully. "Jeeves," she continued. "Take off my stockings and garter". He silently obeyed her. "Jeeves," she then said. "Remove my bra and panties." As he did this, the tension continued to mount. She looked at him and then said, MGI] [SCI "Jeeves, if I ever catch you wearing my clothes again, you're fired!" SCI].

ในตอนต้นเรื่องดูเหมือนนายผู้หญิงต้องการมีเพศสัมพันธ์กับพ่อบ้าน โดยสั่งให้พ่อบ้านปลดเปลื้องเครื่องแต่งกายของเธอออก แต่ในตอนสุดท้ายจึงพบว่าพ่อบ้านขโมยเอาเสื้อผ้าของเธอไปใส่ในระหว่างที่เธอไม่อยู่บ้าน เมื่อเธอจับได้ จึงสั่งให้เขาถอดมันออก เมื่อเป็นดังนี้จึงอนุมานได้ว่าพ่อบ้านมีจิตใจเป็นหญิง หากเรามองย้อนกลับไปในส่วนของ**พหุความ** (หรือ MGI) ในตอนต้นเรื่อง เราจะเห็นว่าไม่ได้มีส่วนใดชวนให้คิดว่าพ่อบ้านจะมีพฤติกรรมหรือมีจิตใจเป็นหญิงอย่างเด่นชัด แต่สิ่งนี้ก็มิใช่จะเกิดขึ้นไม่ได้ และในช่วงที่นายผู้หญิงสั่งให้พ่อบ้านปลด “เครื่องแต่งกายของเธอ” ออก ก็สามารถจะถูกตีความได้ทั้งในแง่ที่เธอกำลังสวมใส่มันอยู่ หรือในแง่ที่สิ่งของเหล่านั้นเป็นสมบัติของเธอ แต่เมื่อมาถึงข้อความสุดท้ายหรือส่วนของ**เอกความ** จึงพบว่าผู้เล่าต้องการสื่อถึงความหมายที่สองมากกว่า

นอกจากเรื่องตลกในลักษณะนี้แล้ว เรื่องอื่นๆ ที่มีการอาศัยความกำกวมทางโครงสร้างเป็นช่องทางให้เกิดความเข้าใจก็สามรถอธิบายได้ด้วยแนวคิดนี้ เช่น (Yus 2003: 1304)

Postmaster: Here's your five-cent stamp.
 Shopper: [with arms full of bundles]: Do I have to stick it on myself?
 Postmaster: Nope. On the envelope.

ในเรื่องนี้ ข้อความสุดท้าย คือ Nope. On the envelope. ทำให้ต้องวิเคราะห์หน่วยประกอบในประโยคคำถามของลูกค้าใหม่ จาก [stick it on] + [myself] เป็น [stick it] + [on myself] ทั้งที่ในตอนแรกไม่ควรจะวิเคราะห์เช่นนั้น เพราะบริบทบอกไว้ชัดเจนว่ามีมือของลูกค้าไม่ว่าง และตามความรู้เชิงวัจนปฏิบัติหรือความรู้ทางโลก ก็ไม่ปรากฏว่ามีการซื้อแสตมป์ไปติดตามตัว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่ผู้ฟังจะต้องคิดไปไกลเกินจากโครงสร้างแรก แต่ข้อความสุดท้าย (หรือส่วนของเอกความ) ทำให้มองเห็นว่ารูปประโยคนี้กำกวม และเอื้อให้ตีความเป็นอย่างอื่นได้อีก เพียงแต่เป็นความหมายที่ไม่เด่นชัดในตอนแรก

ดังจะเห็นได้จากแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ทั้งสองท่าน หน่วยประกอบของปริจเฉทเรื่องตลกมักไม่อาจตัดแยกเป็นส่วนๆ ให้เด็ดขาดดังเช่นการวิเคราะห์ปริจเฉททั่วไปหรือในทางวากยสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงได้ให้ชื่อเงื่อนไขข้อที่สองนี้อย่างกว้างๆ ว่า “เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน” อย่างไรก็ตาม หากเป็นการอ้างถึงความคิดเห็นเฉพาะของนักทฤษฎีคนใดจึงจะใช้ศัพท์เฉพาะของท่านนั้นๆ

2.2.4.2.3 เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ (Graded Salience)

ราเชล จิออรา (Giora 1991, 2003) เห็นว่าลำพังแค่การมีคู่ความหมายแย้งอย่างเดียว อาจไม่แน่ชัดว่าปริจเฉทหนึ่งๆ จะกลายเป็นเรื่องตลกได้เสมอไป จึงได้เสนอเงื่อนไขเพิ่มเติมอีก 3 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล และเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน ในลำดับแรกนี้จะขอกล่าวถึงเงื่อนไขความเด่นต่างระดับก่อน

จิออราเห็นว่าการจะกล่าวเพียงแค่ว่าเรื่องตลกต้องประกอบด้วยคู่ความหมายแย้งนั้นเป็นความคิดที่หลวมเกินไป เพราะยังไม่อาจแยกเรื่องตลกให้แตกต่างจากการใช้ภาษาแบบอื่นๆ เช่น อุปลักษณ์ หรือคำพูดกำกวมใดๆ ซึ่งต่างก็เกี่ยวข้องกับความหมายสองความหมายตามความเห็นของจิออรา ความหมายสองความหมายที่เกี่ยวข้องกันในเรื่องตลกจะต้องมีความเด่นไม่เท่ากัน หรือเป็นความกำกวมแบบไม่สมดุล หากมีความเด่นหรือความเป็นไปได้พอกๆ กัน จนผู้ฟัง/ผู้อ่านเลือกไม่ถูก ปริจเฉทนั้นๆ ก็ยากที่จะตลกขบขันได้

จิออราจึงได้เสนอเงื่อนไขความเด่นต่างระดับขึ้น โดยในระยะแรก คือ ปี 1991 มีจุดเน้นที่ “ความเด่นต่างระดับของความเป็นสมาชิก” โดยอิงกับแนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริชานที่เกี่ยวกับการจัดประเภทและทฤษฎีต้นแบบ (prototype) จิโอรากล่าวว่าคู่ความหมายแย้งที่ปรากฏในเรื่องตลกควรจะเป็นสมาชิกในประเภทของสิ่งเดียวกัน หรือมีลักษณะคล้ายคลึงพอที่จะจัดเข้าเป็นประเภทเดียวกันได้ แต่ต้องเป็นการจับคู่ที่เด่นต่างระดับระหว่างสมาชิกต้นแบบกับสมาชิกชายขอบ ไม่ควรเป็นสมาชิกที่ใกล้เคียงกัน และในการปรากฏก็ต้องเรียงลำดับกันด้วย เช่น

“Did you take a bath?” a man asked his friend who had just returned from a resort place.

“No,” his friend replied, “just a towel”.

ในเรื่องนี้ ชายคนหนึ่งถามเพื่อนเขาว่าได้อาบน้ำ (แบบแช่อ่าง) ในการไปพักผ่อนต่างอากาศบ้างหรือไม่ แต่คำตอบของเพื่อนเขากลับทำให้ต้องตีความสำนวน “take a bath” ใหม่ เป็นการขโมยอ่างอาบน้ำ (เพื่อให้สอดคล้องกับขโมยผ้าขนหนู) จิออราอธิบายว่าในบรรดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในการไปพักที่รีสอร์ท (ตามวัฒนธรรมชาวตะวันตก) “การอาบน้ำ” ถือได้ว่าเป็นการกระทำในลำดับต้นๆ หรือเป็นสมาชิกในลำดับต้นๆ ที่คนส่วนใหญ่จะนึกถึง สมาชิกในลำดับถัดไปอาจเป็น “การอาบแดด” “การอาบน้ำพุร้อน” แต่คงไม่มีใครนึกถึงการขโมยของ หรือหยิบฉวยของจากรีสอร์ทติดมือกลับบ้าน ซึ่งในความเป็นจริงก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นสมาชิกในประเภทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในการไปพักรีสอร์ท

หากกล่าวในแง่ของความหมายแย้งตามแบบนักภาษาศาสตร์กลุ่มแรก เรื่องตลกเรื่องนี้จัดว่ามีคู่ความหมายแย้งระหว่าง [อาบน้ำ] กับ [ขโมยอ่างอาบน้ำ] เนื่องจากคำสำคัญ คือคำว่า bath นั้นแปลได้ ‘การอาบน้ำ’ และ ‘อ่างอาบน้ำ’ ทำให้ดูเหมือนเรื่องนี้มีสองแกนความ ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน อย่างไรก็ตามทั้งสองสามารถจัดเข้าเป็นสมาชิกในประเภทของ [เหตุการณ์หรือกิจกรรมในการไปพักรีสอร์ท] ได้ทั้งคู่ จึงจัดว่ามีความเกี่ยวข้องกัน

ต่อมาในงานวิจัยปี 2003 จิออราได้ขยายคำนิยาม “ความเด่นต่างระดับ” ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมหลายแง่มุมมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ความหมายแรกในเรื่องตลกอาจเด่นในแง่ของการเข้าถึงได้ง่ายกว่าหรือมีความเป็นต้นแบบมากกว่าก็ได้ หรือปรากฏใช้บ่อยกว่า เป็นที่คุ้นเคยมากกว่า ความเป็นแบบแผน (conventional) มากกว่า หรือมีสถานภาพความเป็นข้อมูลเก่าในตบหมากกว่าก็ได้ คือ ปรากฏในตบหมาก่อน หรือถูกเน้นย้ำด้วยบริบทที่ขึ้นนำมาก่อน เช่น อาจเป็นผลจากการมีคำศัพท์อื่นๆ ที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกันปรากฏนำมาก่อน

2.2.4.2.4 เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล

นอกจากเกณฑ์ด้านความเด่นต่างระดับแล้ว จิออรายังได้เสนอเกณฑ์เกี่ยวกับระดับการให้ข้อมูล (graded informativeness) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอและขนาดของตบห โดยในช่วงแรก คือ ปี 1991 จิออรายังคงเน้นที่แนวคิดทางอรรถศาสตร์ที่เกี่ยวกับความเป็นต้นแบบและระดับการนึกถึง (accessibility) แต่ต่อมาในปี 2003 ก็ได้ปรับขยายเพิ่มตามแนวคิดความเด่นต่างระดับที่ปรับเปลี่ยนไป

สำหรับคำอธิบายในปี 1991 ที่ยังเน้นอ้างอิงทฤษฎีความเป็นต้นแบบ จิออราอธิบายว่าสมาชิกที่มีความเป็นต้นแบบมากกว่าย่อมจะเข้าถึงได้ง่ายกว่า หรือเป็นสิ่งที่คนเราจะนึกถึงได้ก่อน เช่น เมื่อพูดถึงคำว่า bird ‘นก’ ในภาษาอังกฤษ ผู้พูดภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จะนึก robin เป็นลำดับแรก มากกว่าจะนึกถึง eagle หรือ chicken ดังนั้นถ้าเขาได้ยินประโยคว่า “I saw a bird” เขาย่อมคิดไปในทันทีว่า ผู้พูดประโยคนี้นี้หมายถึง “I saw a robin” แม้ว่าคำนี้ตามพจนานุกรมจะบอกว่าจะมีความหมายกว้างๆ คือ นกใดๆ ก็ตาม แต่ในความคิดของเจ้าของ

ภาษาแล้วคำนี้ไม่ได้มีความหมายที่เป็นกลางๆ เลย และเรื่องตลกก็มักอาศัยความโน้มน้าวเพียง เช่นนี้ในการสร้างความประหลาดใจแก่ผู้ฟัง กล่าวคือ เรื่องตลกโดยทั่วไปมักขึ้นต้นด้วยความหมายที่เป็นสมาชิกต้นแบบ แต่แล้วก็ปล้นจบลงด้วยสมาชิกชายขอบ แทนที่จะเป็นสมาชิกที่ใกล้เคียงกับต้นแบบมากๆ หากว่าตลกเรื่องใดไม่ละเมิดระดับของการเข้าถึงแล้วล่ะก็ มันจะกลายเป็นปริศนาที่ให้ข้อมูลธรรมดาๆ นี้เอง เช่น

“Did you take a bath?” a man asked his friend who has just returned from a resort place.

“No,” his friend replied, “just a shower.”

“การอาบน้ำด้วยฝักบัว” นับว่ามีความใกล้เคียงมากกับ “การอาบน้ำแบบแช่อ่าง” ซึ่งเป็นสมาชิกในลำดับต้นๆ เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่นๆ ในการไปพักที่รีสอร์ท “การอาบน้ำด้วยฝักบัว” ยังนับว่ามีความใกล้เคียงกับสมาชิกต้นแบบอยู่มาก ไม่อาจจัดว่าเป็นสมาชิกชายขอบ ดังนั้นจึงไม่สามารถทำให้ปริศนากลายเป็นเรื่องตลกไปได้

จิออรา (Giora 1991) อธิบายต่อไปว่า ด้วยความที่ปริศนาเรื่องตลกจะต้องมีลักษณะของการละเมิดระดับการเข้าถึง กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยความหมายที่เป็นต้นแบบ ซึ่งถือว่าเป็นแก่นความ (topic) ด้วย แล้วจบลงทันทีด้วยความหมายที่ไกลจากตัวต้นแบบมากๆ ดังนั้น เท่ากับเป็นการให้ข้อมูลอย่างมากมายแก่ผู้ฟังในคราวเดียว กล่าวคือ ความหมายที่ไกลจากตัวต้นแบบมากๆ ย่อมมีลักษณะหรืออรรถลักษณะที่แตกต่างออกไปมากด้วยเช่นกัน ในแง่การรับรู้ของผู้ฟัง เขาจะต้องออกแรงมากเพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งที่ไม่คุ้น หรือสิ่งที่อยู่นอกเหนือลักษณะที่แก่นความจะครอบคลุมไปถึง ซึ่งจะผิดกับปริศนาทั่วไปที่นิยมค่อยๆ ทอยให้ข้อมูลแก่ผู้ฟังไม่ก้าวกระโดดไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นในทันที แต่หากว่าปริศนาเรื่องตลกค่อยๆ ทำเช่นนั้นแล้วไซร์ มันก็จะสูญเสียความตลกไปในทันที เช่น

“Did you take a bath?” a man asked his friend who has just returned from a resort place.

“No,” his friend replied, “just a shower. But, to tell you the truth, I also did what all the Israelis do in hotels, I took ash-trays and towels.” (Giora 1991: 475)

เงื่อนไขของจิออราเน้นว่าสอดคล้องกับนักปรัชญาท่านหนึ่งซึ่งได้เคยเสนอความคิดที่คล้ายคลึงกันเมื่อประมาณร้อยปีก่อน คือ ซีโอดอร์ ลิปส์ (Lipps 1898: 90 อ้างใน Freud 1905: 11) เขากล่าวว่าเรื่องตลกมีลักษณะเด่นประการหนึ่ง คือ มันมีความสั้นกระชับ แต่นั่นมิใช่เป็นเพราะว่ามันมักจะพูดอะไรน้อยอยู่เสมอ เพียงแต่มันพูดน้อยเกินไปต่างหาก

โดยสรุป เรื่องตลกจะต้องมีการดำเนินเรื่องที่ฉับไว จะต้องไม่มัวทอยให้ข้อมูลหรือชี้แจงรายละเอียด ซึ่งก็เท่ากับว่าเป็นการเว้นช่องว่างให้ผู้ฟัง/ผู้อ่านต้องอนุมานเอาเองจากข้อความตอนจบของเรื่อง จิโอราเห็นว่าหากตลกเรื่องใดไม่ปล่อยให้ให้มีที่ว่างที่ผู้ฟังจะต้องอนุมานความหมายโดยนัย (implicature) เอาเองแล้วล่ะก็ มันก็จะสูญเสียความตลกไปโดยง่าย ซึ่งก็ตรงข้ามกับปริศนาโดยทั่วไปที่ดีๆ เช่น บทความวิชาการ ผู้เขียนจำต้องเขียน

ให้กระจ่างที่สุด และทยอยให้ข้อมูลจนครบถ้วนทุกรายละเอียด ไม่ซับซ้อนให้เป็นหน้าที่ของผู้อ่านให้ตีความหรืออนุมานเอาเอง

2.2.4.2.5 เจื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างจับพลัน

อันที่จริง “เจื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างจับพลัน” ไม่ใช่ความคิดใหม่เสียทีเดียว นักวิเคราะห์ท่านอื่นๆ ก็ได้เคยกล่าวถึงลักษณะที่วุ่นวายมาบ้างแล้ว เพียงแต่ส่วนใหญ่จะพูดรวมๆ ไปกับการแสดงผลการวิเคราะห์ หรือบางกรณีก็พูดรวมไปกับเจื่อนไขคู่ความหมายแย้ง และเจื่อนไขคู่ความหมายซ้อน แต่จืออรา (Giora 1991) ได้แยกกล่าวถึงเจื่อนไขนี้ให้เป็นอีกเจื่อนไขหนึ่งที่เฉพาะ เนื่องจากเห็นว่าการนำเสนอของตัวบทมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดกระบวนการดังกล่าว และกระบวนการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการก่อให้เกิดความตกลงบนชั้น

ต่อมาในปี 2003 จืออราได้เสนอปรับเจื่อนไขนี้ให้มีคำอธิบายที่เฉพาะมากขึ้น โดยมีจุดเน้นที่สัมพันธ์ไปกับสมมุติฐานความเด่นต่างระดับและการกตความเด่นของความหมายแรก เช่น หากเรื่องตลกเริ่มต้นด้วยความหมายแรกที่มีความเป็นสมาชิกต้นแบบมากกว่าและจบลงด้วยสมาชิกชายขอบ หรือจบลงทันทีด้วยสมาชิกที่อยู่ตรงเส้นแบ่งที่คลุมเครือ (fuzzy boundary) ซึ่งยากจะเข้าถึงได้ตั้งแต่แรกนั้น การนำเสนอเช่นนี้จะทำให้อ่านต้องกลับไปตีความตัวบทใหม่พร้อมทั้งกตความเด่นของความหมายแรกลงเสีย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดการยอมรับความหมายที่สองซึ่งเด่นน้อยกว่าได้ และเพื่อลดความขัดแย้งภายในตัวบท มิฉะนั้นแล้วความขัดแย้งที่มีมากอาจถึงขั้นยอมรับไม่ได้ หากเป็นเช่นนั้นตัวบทจะไม่ตลกในที่สุด เช่น

By the time Mary had had her fourteenth child,
she'd finally run out of names
to call her husband.

คำว่า *name* ถูกตีความได้เป็นสองความหมายในตัวบทนี้ คือ ‘ชื่อเฉพาะ’ กับอีกความหมายหนึ่ง (ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนวน *to call one's names*) แปลว่า ‘สมญานาม’ หรือ ‘การดูถูกดูแคลน’ แต่จะเห็นว่าในช่วงแรกของตัวบท ซึ่งให้ปริบทว่ามีการเกิดของเด็กทารก ย่อมทำให้ความหมายแรก คือ ‘ชื่อเฉพาะ’ เด่นกว่า จนเมื่อเราอ่านมาถึงบรรทัดสุดท้าย จึงพบว่าตีความผิดไป เราต้องกลับไปกตความหมายแรกลงเสีย เพื่อยอมรับความหมายที่สอง¹⁶

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้จะไม่นำแนวคิด “การกตความเด่น” มาเป็นประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งในขั้นตอนการตีความตัวบทใหม่ ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรู้ มิได้เกี่ยวข้องกับส่วนตัวโครงสร้างหรือองค์ประกอบของตัวบทโดยตรง ซึ่งสิ่งนี้อยู่นอกเหนือขอบเขตที่งานวิจัยนี้จะทำการพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ ดังนั้นสำหรับเจื่อนไขนี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาเฉพาะการที่ตัวบทมีส่วนทำให้เกิดการตีความใหม่เท่านั้น

¹⁶ ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะหมายถึงดูถูกสมรรถภาพทางเพศของสามี (กาญจนา เจริญเกียรติบวร 2549)

2.2.4.2.6 เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน

มีนักคิดหลายท่านได้แสดงความเห็นว่า เรื่องตลกนั้นดูเหมือนเป็นเรื่องที่ไร้ซึ่งเหตุผล แต่ก็ไม่ถึงขนาดจะรับไม่ได้เสียทีเดียว นักวิเคราะห์ เช่น ฟิชเชอร์ (Fischer อ้างใน Freud 1905: 8) กล่าวว่ามันเป็น “การตัดสินความเชิงการละเล่น” (Spielendes Urteil) ซึ่งอาจเกิดจากความต้องการอิสระเพื่อความสุนทรีย์ จึงทำให้เกิดการปลดปล่อยตนเองออกจากกฎเกณฑ์ตามปกติ ส่วน ฟรอยด์ (Freud 1905) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่าเรื่องตลกเกิดจากความต้องการที่จะเป็นอิสระจากความเป็นจริงและความเป็นเหตุและผล ตลอดจนข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่หล่อหลอมเรามาตั้งแต่เล็ก การที่เราได้ต่อต้านหรือหลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้ถือเป็นความสุขและเป็นบ่อเกิดแห่งอารมณ์ขัน อย่างไรก็ตามในความเห็นของฟรอยด์นั้นมิใช่ว่าเรื่องตลกจะเป็นอะไรก็ได้ที่แปลกประหลาดอย่างไร้ขีดจำกัด ฟรอยด์ (Freud 1905: 105 - 106) มองว่าเรื่องตลกคือ “สาระในความไร้สาระ” (Sinn im Unsinn) กล่าวคือ เมื่อเรามองจากแง่มุมหนึ่งมันดูเหมือนไร้ซึ่งเหตุผล แต่เมื่อมองจากอีกมุมหนึ่งมันก็จะเป็นไปได้

นักวิเคราะห์อีกท่านหนึ่ง คือ แนช (Nash 1985) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่าเรื่องตลกดูเหมือนว่าเป็นเรื่องในจินตนาการที่อะไรก็เกิดขึ้นได้ทั้งนั้น แต่มันก็ต้องพอมีความเป็นไปได้อยู่บ้าง ทั้งนี้ก็เพื่อทำให้เกิดการยอมรับได้ *“Many jokes and humorous anecdotes have a ‘likelihood factor’ which is to say, they require the acceptance of some absurd proposition or representation.”* (Nash 1985: 104 – 105)

ซีฟ (Ziv 1984 อ้างใน Attardo 1994: 148) แสดงความเห็นชัดเจนว่าเรื่องตลกเป็นสิ่งที่มีความเหตุผลในตัวของมันเอง เพียงแต่เป็น “เหตุผลเฉพาะที่” (local logic) ซึ่งใช้ได้เฉพาะกับตัวบทนั้นๆ โดยทำหน้าที่เป็นตัวช่วยให้คำอธิบายแก่ความไม่เข้ากันในเรื่องตลก นักภาษาศาสตร์ เช่น อัลดาดา (Attardo 1994: 145-147) เห็นด้วยกับแนวคิดของดังกล่าว และยังได้อ้างความคิดของนักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่ง คือ โอบูอิน (Aubouin 1948) ซึ่งกล่าวว่าปรากฏการณ์ตลกขบขันจะต้องมีลักษณะพื้นฐานประการหนึ่ง คือ “การยอมรับได้-การทำให้สมเหตุสมผล” (acceptance-justification) การยอมรับได้เป็นการพูดถึงในส่วนของผู้ฟัง แต่การทำให้สมเหตุสมผลเป็นที่ตัวของปรากฏการณ์เอง อย่างไรก็ตามแม้ว่าตัวปรากฏการณ์จะสามารถทำให้ผู้ฟังยอมรับได้ เช่น ในการเล่นคำ แต่การยอมรับได้นั้นจะเป็นการยอมรับด้วยว่ามีข้อผิดพลาดในการตัดสินความเกิดขึ้น ประเด็นนี้ อัลดาดาแย้งว่าไม่ใช่ข้อผิดพลาดโดยแท้จริง (ไม่เหมือนการคิดผิดหรือพูดผิด ซึ่งอาจเกิดจากการที่เรามีความคิดสับสนหรือลึนพันกัน) แต่เป็นเพราะผู้ฟังยอมรับตรรกะของการเล่นคำในเรื่องตลก พร้อมๆ กับการเพิกเฉยต่อเกณฑ์การใช้คำในภาษาปกติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ผู้แต่งจงใจบิดเบือนกฎของภาษาปกติ ส่วนผู้ฟังก็เต็มใจยอมรับมัน โดยพร้อมที่จะตัดสินข้อความนั้นๆ แบบผิดๆ ไปด้วย ดังนั้นหากมองจากโลกแห่งการใช้ภาษาปกติ กฎเกณฑ์ในการเล่นคำในเรื่องตลกก็ต้องถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้องตามแบบแผน หรือเป็นตรรกะที่บิดเบือนนั่นเอง

อิตาลี (1994, 1997) กล่าวว่า อันที่จริงการเล่นคำแสดงถึงการใช้สัญลักษณ์อย่างมีเหตุผล หรือมีเหตุปัจจัย (motivated) ซึ่งแตกต่างจากการใช้คำในภาษาปกติตรงที่ คำส่วนใหญ่ในภาษาปกติ หรือที่ เดอ โซซัวร์ เรียกว่า *สัญลักษณ์ทางภาษา* นั้น ประกอบด้วยรูปทางเสียงและความหมาย การจับคู่ระหว่างรูปทางเสียงกับความหมายเป็นสิ่งสมมุติ (กล่าวคือ ไม่มีเหตุผลใดจะบอกได้ว่า ทำไมเราจึงเรียกสัตว์สี่เท้าที่เห่าได้ว่า “หมา” ไม่เป็น “หมา” หรือ “มา” แทน) แต่การเล่นคำกลับแสดงให้เห็นว่ารูปทางเสียงกับความหมายมีความเกี่ยวข้องกัน และนี่คือ “เหตุผลเฉพาะที่” ของเรื่องตลก กล่าวคือ ถ้าคำสองคำออกเสียงคล้ายๆ กัน หรือเหมือนกัน มันก็ควรจะมี ความหมายที่คล้ายๆ กัน หรือเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ควรจะปรากฏแทนที่ในบริบทเดียวกันได้ เหมือนหนึ่งเป็นคำเดียวกัน (Attardo 1994: 169)

อิตาลี (1994) ได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับเหตุผลเฉพาะที่ของเรื่องตลกเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอันหนึ่ง โดยให้ชื่อศัพท์เฉพาะว่า “กลไกทางตรรกะ” (logical mechanism) หมายถึง ปัจจัยด้านวิธีการที่ทำให้ความหมายทั้งสองของเรื่องตลกหนึ่งๆ สามารถเกิดร่วมกันได้ “[T]he parameter that accounts for the way in which the two senses (scripts, isotopies, ...) in the joke are brought together.” (Attardo 1994: 225) ปัจจัยนี้นับว่าครอบคลุมการอธิบายกลวิธีต่างๆ ได้กว้างขวางกว่าที่ได้เคยมีนักจิตวิทยาเสนอไว้ นอกเหนือจากการอธิบายความมีเหตุผลของกลวิธีการเล่นคำแล้ว อิตาลีได้กำหนดปัจจัยนี้เพื่ออธิบายครอบคลุมถึงกลวิธีที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลหรือการสร้างสมมุติฐานแบบแปลกๆ ของเรื่องตลกด้วย อย่างไรก็ตาม ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำกลางๆ ว่า “เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน” แต่หากเป็นการอ้างอิงความคิดที่เฉพาะเจาะจงของนักทฤษฎี เช่น อิตาลี จึงจะใช้ศัพท์เฉพาะของเขา

โดยสรุป “ตรรกะ” ในที่นี้หมายความว่าครอบคลุมทั้งความเป็นจริง กฎระเบียบ ขนบจารีต ตลอดจนความเป็นเหตุและผลตามบรรทัดฐานในโลกปกติ ส่วนแนวคิดสำคัญของเงื่อนไขนี้มีนักคิดต่างๆ ได้กล่าวเสนอความเห็นไว้พอแบ่งได้เป็นสองกลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มแรกจะเน้นกล่าวถึงการมีเหตุผลที่แปลกหรือผิดแผกจากโลกปกติ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่พอเป็นไปได้ ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่ง เช่น อิตาลี และ ซีฟ ไม่เพียงกล่าวถึงการมีเหตุผลที่ผิดแปลก หรือเหตุผลที่เฉพาะของเรื่องตลก แต่ยังกล่าวโยงไปกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งด้วย ซึ่งความคิดของกลุ่มที่สองมิได้คัดค้านความคิดของกลุ่มแรก แต่เสริมให้เห็นความสัมพันธ์ของเงื่อนไขทั้งสองว่าเงื่อนไขมีส่วนทำให้ความขัดแย้งทางความหมายของเรื่องตลกเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

2.2.4.3 กลวิธีทางภาษา

ดังที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากลมาทั้งหมดในข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า “เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน” โดยเฉพาะ “กลไกทางตรรกะ” ของอิตาลี มีความเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ “กลวิธี” มาก อย่างไรก็ตาม อิตาลีมีความมุ่งหมายที่จะเสนอเงื่อนไขนี้เพื่อให้สอดคล้องกับขั้นตอน “การแก้ไข” ตามทฤษฎี “ความไม่เข้ากัน-การแก้ไข” และให้สัมพันธ์

เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของความหมายแย้ง แต่ “กลวิธีทางภาษา” ที่จะใช้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นคำในความหมายกว้างๆ หมายถึงวิธีการทางภาษาแบบใดๆ ก็ได้ ในการนำเสนอเรื่องตลกที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับการบิดเบือนตรรกะ หรือไม่เกี่ยวข้องก็ได้ งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีที่จะทบทวนในหัวข้อนี้จึงมีทั้งที่เป็นการวิจัยกลวิธีล้วนๆ กับการวิจัยที่ศึกษาโยงกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนและเงื่อนไขอื่นๆ ข้างต้น รวมถึงแนวคิดและข้อสังเกตเฉพาะของนักวิเคราะห์บางท่าน

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีทางภาษาแบบต่างๆ เท่าที่ได้มีนักภาษาศาสตร์ทำการศึกษาและจำแนกประเภทไว้ โดยจะเน้นงานวิจัยในภาษาต่างประเทศมากกว่าภาษาไทย ส่วนกลวิธีทางภาษาที่พบในภาษาไทยจะกล่าวถึงอย่างละเอียดอีกครั้งในหัวข้อถัดไป เนื่องจากนักวิจัยไทยส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งศึกษาหัวข้อกลวิธีอย่างโดดๆ แต่ศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของปริเฉทแต่ละชนิด

อนึ่ง งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีในเรื่องตลกในทางภาษาศาสตร์มีการศึกษาวิจัยไว้หลากหลาย นักวิเคราะห์บางท่านแม้จะกำลังพูดถึงกลวิธีเดียวกัน แต่ใช้ศัพท์เรียกต่างกัน หรือในบางครั้งเกิดจากเกณฑ์ที่ใช้จำแนกกลวิธีมีความแตกต่างกัน แม้จะวิเคราะห์ปรากฏการณ์เดียวกัน แต่ก็ได้ผลไม่เหมือนกันเสียทีเดียวนัก รวมทั้งบางท่านก็ศึกษาโดยใช้ข้อมูลเรื่องตลกจำกัดเฉพาะบางรูปแบบเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์แต่ละท่านเรียงแยกกันไป โดยได้จัดงานวิจัยที่มีผลการวิเคราะห์ที่ใกล้เคียงกันเรียงไว้ใกล้ๆ กัน

ในลำดับแรกผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานที่ศึกษากลวิธีที่มีการโยงความสัมพันธ์กับทฤษฎีความไม่เข้ากันและเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากลก่อน โดยกำหนดชื่อหัวข้อตามวิธีการเรียกของนักวิจัยแต่ละท่าน ดังนี้

2.2.4.3.1 วิธีทำให้เกิดความไม่เข้ากันทางภาษา

งานวิจัยชิ้นแรกที่จะกล่าวถึงเป็นผลงานของไวเนอร์ (Weiner 1996) ซึ่งศึกษากลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันโดยโยงความสัมพันธ์ไปกับแนวคิด “ความไม่เข้ากัน” ว่าวิธีที่จะทำให้เกิดความตลกขบขันได้ก็คือวิธีการที่ก่อให้เกิดความไม่เข้ากันทางภาษานั้นเอง เขาพบว่ากลวิธีที่ก่อให้เกิดความไม่เข้ากันทางภาษาในเรื่องตลกมีความเป็นไปได้ด้วยกัน 4 วิธี ได้แก่

- (ก) การละเมิดความเด่น (violation of salience)
- (ข) การละเมิดระดับการนึกถึง (violation of accessibility)
- (ค) การละเมิดความขนาน (violation of parallelism)
- (ง) การละเมิดข้อจำกัดของภาษาย่อย (violation of sublanguages)

(ก) การละเมิดความเด่น

“ความเด่น” ตามศัพท์ของไวเนอร์ (1996) หมายถึงคุณลักษณะ (attribute) ที่โดดเด่นของมโนทัศน์หนึ่งๆ เช่น เมื่อพูดถึง ‘แก้อ้อ’ เราสามารถพรรณนาลักษณะต่างๆ ของมันได้อย่าง

มากมาย แต่คุณลักษณะที่โดดเด่นของมัน ซึ่งเป็นสิ่งที่เจ้าของภาษามักนึกถึงเป็นลำดับแรก (ตามประสบการณ์หรือความรู้ทางโลกของเขา) ก็คือ คุณลักษณะในด้านหน้าที่ใช้สอย กล่าวคือ 'มีไว้หนึ่ง' แต่ถ้าพูดถึง 'ช้าง' คุณลักษณะที่โดดเด่นของมโนทัศน์ดังกล่าวก็คือ 'ขนาด' หรือ 'รูปร่างที่ใหญ่โต' แต่เรื่องตลกมักละเมิดหรือเพิกเฉยต่อคุณลักษณะดังกล่าวนี้ เช่น

How would you fit four elephants in a VW bug?

Two in the front seat, and two in the back.

อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้สัมพันธ์กับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งและเงื่อนไขขตรระที่บิดเบือน กล่าวคือ เงื่อนไขแรกบอกว่าเรื่องตลกต้องประกอบด้วยความหมายสองความหมายที่ขัดแย้งกัน ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ความหมายขัดแย้งกันได้ก็คือการละเมิดความเด่นของความหมายใด ความหมายหนึ่งหรือทั้งสอง หากเราพิจารณาเรื่องตลกข้างต้นนี้ในแง่ของคู่ความหมายแย้ง อาจกล่าวได้ว่าเรื่องนี้มีคู่ความหมายที่ขัดกันระหว่าง ELEPHANT [ช้าง] กับ VOLKS WAGEN BUG [รถเต่า] หรือกล่าวให้จำเพาะเจาะจงได้ว่าทั้งสองขัดกันตรงที่อรรถลักษณะเด่นในลักษณะ BIG vs. SMALL เนื่องจากช้างจัดว่าเป็นสัตว์ที่มีขนาดตัวโต ขณะที่รถเต่าจัดว่าเป็นรถรุ่นเล็ก เมื่อเทียบกับรถยนต์ด้วยกัน และยิ่งดูเล็กมากขึ้นหากนำมาเทียบกับสัตว์ เช่น ช้าง แต่เรื่องตลกเรื่องนี้ก็เพิกเฉยต่อลักษณะเด่นดังกล่าว รวมทั้งยังบิดเบือนความเป็นจริงให้ช้างจำนวนสี่ตัวสามารถนั่งในรถเต่าได้ โดยถือเอาว่าจำนวนของช้างเป็นสิ่งสำคัญ หรือเด่นกว่าเรื่องของขนาด เมื่อจำนวนของช้างตรงกับกับจำนวนของที่นั่งในรถก็ถือว่า "พอดี" หรือเข้ากันได้ หรืออาจมองในทางกลับกันได้ว่า ลักษณะเด่นของ [รถเต่า] นั้นอยู่ที่ขนาด ไม่ใช่การมีจำนวนที่นั่งที่ การมีจำนวนที่นั่งสี่ที่ถือเป็นลักษณะทั่วไปของรถเก๋งหรือรถยนต์ส่วนบุคคล มิใช่ลักษณะเด่นของรถเต่าแต่อย่างใด แต่เรื่องนี้กลับละเมิดความเด่นด้านขนาดของทั้ง [ช้าง] และ [รถเต่า] แล้วหันไปให้ความสำคัญกับจำนวนที่นั่งของรถว่าเป็นลักษณะเด่นแทน พร้อมกับสร้างสมมุติฐานใหม่ (ที่ขัดแย้งกับขนาดในโลกของความเป็นจริง) ว่า เมื่อจำนวนที่นั่งของรถมีมากพอจะรองรับจำนวนผู้นั่งได้ ก็ไม่เป็นปัญหาอะไรที่ช้างสี่ตัวจะเข้าไปนั่งในรถนั้น

(ข) การละเมิดระดับการนึกถึง

ไวเนอร์ (1996) ที่ได้กล่าวถึงการละเมิดระดับการนึกถึงว่าเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับความเป็นสมาชิกต้นแบบและบริบทของข้อความ เช่น

What has four legs and only one foot?

A bed.

ไวเนอร์ (1996: 146) กล่าวว่า เมื่อพูดถึง FOUR-LEGGED-THINGS หรือ [สิ่งที่มีสี่ขา] ในบริบทข้อความที่จำกัดเพียงแค่นี้ คนทั่วไปมักจะนึกถึงสัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตมากกว่า สัตว์จึง

เป็นสมาชิกที่จะเข้าถึงได้ง่ายกว่า แต่เรื่องตลกกลับละเมิดระดับการเข้าถึงนี้ ดังตัวอย่างที่ตอบว่า bed ‘เตียง’ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

เราจะเห็นได้ว่ากลวิธีนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูลและเงื่อนไขความเกี่ยวข้องของจิอรา (Giora 1991) ที่กล่าวว่าเมื่อมีการละเมิดระดับการเข้าถึงก็เท่ากับว่ามี การละเมิดระดับการให้ข้อมูลทางปริจเฉท เพราะสมาชิกที่เข้าถึงได้ยากมักเป็นสมาชิกขยาย ขอบที่มีคุณลักษณะอื่นๆ ที่ต่างไปจากสมาชิกต้นแบบมาก จึงเท่ากับเป็นการให้ข้อมูลที่ก้าว กระโดดไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นหรือคุ้นน้อยกว่าในทันที ผู้ฟัง/ผู้อ่านจะต้องออกแรงมากขึ้นในการทำ ความเข้าใจและหาความเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามคำตอบที่ได้ก็ยังจัดว่าเป็นสมาชิกของ [สิ่งที่มี สีขาว] ได้อยู่ เพียงแต่ต่างจากสมาชิกต้นแบบมากตรงที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต ไม่ใช่สัตว์ แต่เป็นของใช้ จำพวกเครื่องเรือน และขาของมันก็มีโช่ววะสำหรับเดินหรือยืน แต่มีไว้ยังอีกส่วนหนึ่งให้ยก สูงจากพื้น การที่กล่าวว่าเตียงมีขาสี่ขาด้วยนั้นเป็นการขยายขอบเขตทางความหมายในเชิงอุป ลักษณ์

นอกจากนี้เราจะเห็นได้ว่าการละเมิดระดับการเข้าถึงยังสอดคล้องกับเงื่อนไขการตีความ ข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน รวมถึงสมมุติฐานการกตความหมายของจิอรา (1991, 2003) ด้วย ดังตัวอย่างที่ไวเนอร์ให้มา สิ่งที่เป็นสมาชิกต้นแบบในประเภทของ [สิ่งที่มีสีขาว] มากที่สุดควรจะเป็น ‘สัตว์’ แต่เมื่อคำตอบของเรื่องนี้กลายเป็น ‘เตียง’ ไปเสีย ผู้ฟังย่อมต้องกลับไปตีความ คำถามใหม่ โดยเฉพาะคำว่า four legs ว่ามิได้หมายถึงสัตว์อย่างที่คิดในตอนแรก แล้วกต ความหมายที่เข้าถึงได้ง่ายกว่านี้เสีย เพื่อยอมรับอีกความหมายหนึ่งที่เป็นสมาชิกของ [สิ่งที่มี สีขาว] ได้เหมือนกัน

อาจกล่าวได้ว่าการละเมิดระดับการเข้าถึงก็สอดคล้องกับเงื่อนไขความหมายแย้งด้วย เช่นกัน หากเรื่องตลกหนึ่งๆ จะต้องประกอบด้วยคู่ความหมายที่แย้งกัน ขัดกัน หรือ แตกต่างกันจนทำให้ผู้อ่านผู้ฟังต้องเปลี่ยนเฟรมในการทำ ความเข้าใจตัวบทแล้วละก็ หนทาง หนึ่งที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ดังนี้ได้ก็คือการละเมิดระดับการเข้าถึงนั่นเอง

(ค) การละเมิดความขนาน

ไวเนอร์ (1996) ได้ข้อสังเกตจากงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่เขาได้ศึกษาร่วมกับ ลาบอฟ (Labov) เกี่ยวกับการใช้หน่วยสร้างกรรมวาจกแบบละผู้กระทำ (agentless passive construction) ว่า ผู้ใช้ภาษามีแนวโน้มที่จะใช้หน่วยสร้างนี้บ่อยครั้งหากบริบทข้อความที่นำมาก่อนหน้านั้นอยู่ใน รูปของหน่วยสร้างกรรมวาจกด้วยเช่นกัน จึงได้ข้อสรุปว่าผู้ใช้ภาษามีแนวโน้มจะใช้ภาษาอย่าง คงเส้นคงวา หรือรักษาแนวร่องทางวากยสัมพันธ์ (syntactic track) มากกว่าจะละเมิดแนว ร่องดังกล่าว ไวเนอร์ได้นำความคิดนี้มาอธิบายความไม่เข้ากันในเรื่องตลกที่เกิดจาก “การ ละเมิดความขนาน” เช่น การละเมิดความขนานทางวากยสัมพันธ์และประเภททางความหมาย

What is black and white and /red/ all over?

A newspaper

ไวเนอร์ (1996: 146) อธิบายว่า ข้อความ black and white ซึ่งนำหน้า and /red/ มาก่อน เป็นหน่วยสร้างที่มีการเชื่อมด้วยคำสันธานแบบคล้อยตามกัน คือ and ย่อมเป็นเหตุให้ผู้ฟังคิดว่า /red/ ควรจะเป็นคำคุณศัพท์ที่บอกสีด้วยเช่นกัน โดยถูกเชื่อมต่อเข้ากับสีที่มาก่อนหน้านั้นด้วยคำสันธานแบบเดียวกัน แต่ปรากฏว่าไม่ใช่ กลับกลายเป็นกริยาช่องสามของหน่วยศัพท์ read ‘อ่าน’ (ซึ่งไม่เปลี่ยนรูปเขียนเมื่อเป็นกริยาช่องสาม แต่ออกเสียงต่างไปเป็น /red/) และอยู่ในหน่วยสร้างกรรมวาก ไม่ใช่อนุภาคย์แบบเติมเต็ม (complement)

หากเราพิจารณาเทียบเคียงไปกับการคิดของเบอร์เกินและบินสเต็ด ก็อาจกล่าวได้ว่ารูปประโยคที่มีการเชื่อมด้วยคำสันธานเรียงติดต่อกันมีโครงสร้างในเชิงตีความติดอยู่ด้วย เช่น ถ้าเชื่อมด้วย and ก็ควรจะมี ความหมายที่คล้อยตามกันทั้งหมด ไม่น่ามีตัวใดตัวหนึ่งแตกแถวเมื่อเป็นดังนี้จึงอาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขการละเมิดโครงสร้างเชิงตีความของเบอร์เกินและบินสเต็ด (2004)

นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่าการละเมิดความขนานสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง หากว่าเรื่องตลกจำเป็นต้องประกอบขึ้นจากความหมายสองความหมายที่ขัดแย้งกัน หนทางหนึ่งที่จะทำให้ความหมายนั้นแย้งกันได้ก็คือการละเมิดความขนานทางความหมายนั่นเอง ซึ่งจากตัวอย่างในเรื่องนี้สามารถสรุปได้ว่าเป็นการแย้งกันทางความหมายระหว่าง COLOR [สี] กับ NO COLOR [ไม่ใช่สี]

(ง) การละเมิดข้อจำกัดของภาษาย่อย

“ภาษาย่อย” ตามที่ไวเนอร์ (1996) กล่าวถึงนั้น หมายถึง ทำเนียบภาษาและประเภททางปริจเฉทแบบต่างๆ การละเมิดข้อจำกัดของภาษาย่อยตามศัพท์ของเขานั้น หมายถึง การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติในการใช้ภาษาตามสถานการณ์การใช้สอยแบบต่างๆ อาทิ การโฆษณา ไวเนอร์ได้ยกตัวอย่างจากภาพยนตร์เรื่อง “Crazy People” ซึ่งเป็นเรื่องราวของนักเขียนโฆษณาคนหนึ่งที่มีความคิดไม่เหมือนใคร โดยปกติแล้ว การเขียนโฆษณามักเป็นการเขียนแบบอ้อมๆ เพื่อให้สินค้าดูดี ผู้เขียนไม่มีความจำเป็นต้องพูดอะไรอย่างสัตย์ซื่อ และวิธีการที่นิยมกันมากก็คือการโยนสินค้าให้เข้ากับเรื่องทางเพศ หรือทำให้สินค้านั้นมีลักษณะดึงดูดทางเพศ แต่นักเขียนโฆษณาในภาพยนตร์เรื่องนี้กลับทำตรงกันข้าม เขาหันมาพูดถึงตัวสินค้าอย่างตรงไปตรงมา และพยายามบอกลูกค้าว่ามันไม่เกี่ยวอะไรกับเรื่องทางเพศ เช่น โฆษณารถยี่ห้อวอลโว่ (Weiner 1996: 147)

VOLVO:

BUY VOLVOS.

THEY'RE BOXY

BUT THEY'RE GOOD

We know they're not sexy.

This is not a smart time to

be sexy anyway with

so many diseases around.
 BE SAFE INSTEAD OF SEXY.
 VOLVO
 Boxy but good.

ในตัวอย่างข้างต้นของไวเนอร์ เราจะเห็นได้ว่าผู้เขียนกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่ารถวอลโว่นั้นเหมือนกล่อง ซึ่งก็แปลว่ารูปทรงมันเป็นเหลี่ยมๆ ทื่อๆ มิได้มีส่วนโค้งส่วนเว้า หรือดูสวยเซ็กซี่แต่ประการใด รวมทั้งให้เหตุผลว่านี่ไม่ใช่เวลาจะคิดเรื่องเพศ ควรนึกถึงเรื่องความปลอดภัยไว้ก่อนจะดีกว่า

อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน เนื่องจากภาษาย่อยแต่ละภาษาหรือทำเนียบภาษาแต่ละทำเนียบย่อมมีเหตุปัจจัยพื้นฐานที่เป็นตัวกำหนดวิธีการใช้ภาษาให้เป็นไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังเช่นภาษาโฆษณาที่ไวเนอร์พูดถึงก็มีเหตุปัจจัยสำคัญ คือความต้องการที่จะทำให้สินค้าดูดีเพื่อดึงดูดลูกค้า จะได้ขายสินค้าได้มากๆ ในการทำให้สินค้าดูดีไม่จำเป็นต้องพูดถึงตัวสินค้าอย่างสัตย์ซื่อ หรือตรงไปตรงมา ทางหนึ่งที่จะทำให้สินค้าดูน่าสนใจหรือดึงดูดลูกค้าได้มากๆ ก็คือการพยายามโยงตัวสินค้าให้เข้ากับเรื่องทางเพศ แต่การเขียนโฆษณาที่มีลักษณะตรงข้ามกับหลักปฏิบัตินี้ก็เท่ากับว่าปฏิเสธเหตุผลดั้งเดิมที่นักเขียนโฆษณาส่วนใหญ่ยึดถือกัน กลับกลายเป็นว่าการโฆษณายสินค้าใดๆ ต้องให้ข้อมูลแก่ลูกค้าอย่างซื่อสัตย์ พูดถึงตัวสินค้าอย่างตรงไปตรงมา และปฏิเสธเรื่องทางเพศว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นเหตุผลที่ต่างออกไป¹⁷

2.2.4.3.2 กลไกทางตรรกะ (logical mechanism)¹⁸

อิตาลีโต้ (Attardo 1994, 2001) ได้กล่าวถึง วิธีการทางภาษาของเรื่องตลกที่เกี่ยวข้องกับการบิดเบือนเหตุผล หรือสมมุติฐานที่คนทั่วไปยึดถือ ซึ่งเรียกตามศัพท์ทฤษฎีของเขาว่า “กลไกทางตรรกะ” อันเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน (และสัมพันธ์กับขั้นตอนการแก้ไขในทฤษฎีความไม่เข้ากัน-การแก้ไข ด้วย) เช่น การใช้เหตุผลผิดแบบ (faulty reasoning) การอ้างอิงหลักฐานที่ผิด (false premise) และอื่นๆ อาทิ

¹⁷ ส่วนเหตุผลของใครจะดีกว่าเป็นอีกเรื่องหนึ่ง การใช้คำว่า “ตรรกะที่บิดเบือน” หมายความว่าเพียงแต่การมีความต่างไปจากบรรทัดฐานที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ แต่มิได้หมายความว่าเหตุผลเดิมที่ยึดถือต้องดีกว่าเสมอไป

¹⁸ อนึ่ง อิตาลีโต้ ได้เสนอทฤษฎี The General Theory of Verbal Humor ซึ่งกล่าวถึงเรื่องตลกว่าประกอบขึ้นจากหลายปัจจัย ในที่นี้ผู้วิจัยมีได้นำเสนอทุกๆ ปัจจัยในทฤษฎีของเขา แต่หยิบยกมาเพียง “กลไกทางตรรกะ” เนื่องจากสอดคล้องกับแนวคิด “ตรรกะที่บิดเบือน” ของนักวิเคราะห์คนอื่น ๆ ซึ่งถือกันว่าเป็นเงื่อนไขความตลกอีกอันหนึ่งที่เป็นสากล ทั้งยังช่วยอธิบายกลวิธีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลได้เป็นอย่างดี ส่วนตัวทฤษฎีของเขานั้นเกิดขึ้นจากเหตุผลด้านความคล้ายคลึงกันของเรื่องตลก ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้มีได้มุ่งพิสูจน์ความคล้ายคลึงกันของเรื่องตลก ผู้วิจัยจึงมิได้กล่าวถึงทุกปัจจัย แต่ได้ใส่ไว้ในภาคผนวก ข

การเทียบผิดแบบ (false analogy) เช่น

A married man goes to confessional and tells the priest, "I had an affair with a woman – almost." The priest says, "What do you mean, 'almost'?" The man says, "Well, we got undressed and rubbed together, but then I stopped." The priest replies, "Rubbing together is the same as putting it in. You're not to go to that woman again. Now, say five Hail Mary's and put \$ 50 in the poor box." The man leaves confessional, goes over and says his prayers, then walks over to the poor box. He pauses for a moment and then starts to leave. The priest, who was watching him, quickly runs over to him and says, "I saw that. You didn't put any money in the poor box!" The man replies, "Well, Father, I rubbed against it and you said it was the same as putting it in!" (Attardo 2001: 26)

ในเรื่องนี้มีการเทียบผิดแบบระหว่างเกณฑ์ตัดสินการประพฤติผิดทางกามในทางคริสต์ศาสนากับกระบวนการไถ่บาปด้วยการชำระเงิน ตัวละครฝ่ายฆราวาสที่มาสารภาพบาปไม่ยอมชำระเงิน โดยอ้างสมมุติฐานซึ่งสร้างขึ้นในลักษณะเลียนแบบสมมุติฐานของหลวงพ่อกว่า "ในเมื่อการสัมผัสเสียดสีเนื้อตัวมีค่าเท่ากับการสอดใส่ การสัมผัสถูบล้างล้างใส่เงินยอมมีค่าเท่ากับการใส่เงินลงไปแล้วเช่นกัน" การเทียบผิดแบบนี้แม้จะทำให้กระบวนการไถ่บาปของเขาไม่สมบูรณ์ (ตามธรรมเนียมปกติ) แต่ก็ทำให้เขามีเหตุผลพอจะหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินไปได้

การสลับองค์ประกอบ(chiastic arrangement) เช่น

What's the difference between a Mexican American Princess and a Jewish American Princess? The Mexican American Princess has fake jewelry and real orgasms. (Attardo 2001: 26)

เรื่องนี้มีคำตอบอีกส่วนหนึ่งที่ละไว้มิได้กล่าวถึงอย่างชัดเจน คือ *The Jewish American Princess has fake orgasms and real jewelry.*¹⁹ โดยมีการสลับตำแหน่งของหน่วยประกอบบางหน่วยภายในประโยค *The Mexican American Princess has fake jewelry and real orgasms.* คือ สลับตำแหน่งคำว่า *jewelry* กับ *orgasms* ซึ่งทำให้ได้อีกประโยคหนึ่งที่ดูมีรูปคล้ายๆ กัน แต่มีความหมายที่ตรงข้ามกันกับประโยคที่เป็นต้นแบบ กล่าวคือ ทำให้ได้ลักษณะของตัวละครที่ตรงข้ามกันกับในประโยคแรก

ในโลกของความเป็นจริง ทั้งสองชนชาตินี้จะต่างกันเช่นนี้จริงๆ หรือไม่ เราไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ แต่ในโลกของเรื่องตลก ซึ่งตั้งคำถามเกี่ยวกับ "ความต่าง" (difference) ของทั้ง

¹⁹ เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อในลักษณะที่ตายตัว (stereotype) ของคนยิว ที่มักถูกนำเสนอว่าเป็นคนเคร่งศาสนา ไม่ใส่ใจเรื่องความสุขทางเพศมากนัก แต่ห่วงเรื่องทรัพย์สินสมบัติและความมั่งคั่งมากกว่า

สอง คำตอบที่ให้จึงนับว่าสอดคล้องกันกับคำถาม เพราะเมื่อเราสลับหน่วยประกอบดังกล่าวแล้ว เราก็ได้เห็น “ความต่าง” เกิดขึ้นมาในทันที

การสลับตัวฐานกับตัวเคลื่อน (*figure-ground reversal*) เช่น

How many Poles does it take to screw in a light bulb?

Five. One to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.

(Attardo 2001: 26)

เรื่องนี้นำเสนอวิธีการเปลี่ยนหลอดไฟที่ผิดไปจากปกติ กล่าวคือ แทนที่โต๊ะจะเป็นตัวฐานรองรับ และตัวผู้เปลี่ยนหลอดไฟหรือมือของเขาเป็นตัวเคลื่อน เพื่อหมุนให้หลอดไฟติดเข้ากับขั้วที่เพดาน แต่กลายเป็นว่าโต๊ะเป็นสิ่งที่ถูกหมุน ส่วนคนเปลี่ยนหลอดไฟเพียงแต่ถือมันไว้หนึ่งๆ เมื่อผู้ช่วยอีกสี่คนหมุนโต๊ะไปเรื่อยๆ หลอดไฟก็สามารถจะติดเข้ากับขั้วได้เช่นกัน

การเรียงต่อคำ (*juxtaposition*) เช่น ข้อความบนเสื่อยึดยี่ห้อหนึ่ง

Gobi Desert Canoe Club (Attardo 2001: 25)

ตัวอย่างนี้มีการนำคำที่มีความหมายในลักษณะขัดแย้งกันมาเรียงต่อเข้าด้วยกัน คือคำว่า *Gobi Desert* ‘ทะเลทรายโกบี’ กับ *Canoe* ‘เรือแคนู’ เพื่อขยายความ *Club* ‘ชมรม’ ทำให้ได้ชื่อชมรมที่ฟังประหลาด เพราะทะเลทรายไม่ว่าจะที่ไหนๆ ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นที่ที่แห้งแล้ง ขณะที่เรือแคนูมีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ

อันที่จริง ผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะเรียกกลวิธีนี้ได้อีกอย่างว่าเป็น “การประสมคำ” หรือ “การตั้งชื่อ” ก็น่าจะได้ เพราะเมื่อเป็นชื่อเฉพาะแล้ว จะตั้งว่าอย่างไรก็ย่อมได้ทั้งสิ้น ถือเป็นเหตุผลส่วนตัว หรือเหตุผลเฉพาะที่ได้เช่นกัน แม้ว่าชื่อนั้นจะฟังประหลาด หรือขัดกับโลกของความเป็นจริง

การทำให้หลงทาง (*garden path*)²⁰ เช่น

²⁰ ชื่อของกลวิธีนี้มีที่มาจากการศึกษาด้านวากยสัมพันธ์ ใช้อ้างถึงปรากฏการณ์ที่ประโยคหนึ่งๆ มีบางส่วนซึ่งก็คือส่วนต้นของประโยคนั้นเอง สามารถจะถูกตีความเป็นสองความหมายหรือดูเหมือนมีหน่วยสร้างสองแบบได้ เช่น ประโยคที่ว่า The horse raced past the barn fell. ถ้าเราอ่านเพียงแค่ส่วนที่ขีดเส้นใต้ เราจะถูกลวงให้คิดไปได้ว่า “ม้าตัวนี้วิ่งผ่านโรงนา” ในหน่วยสร้างแบบกรรตุวาจก (*active voice*) แต่เมื่อเราอ่านต่อจนจบประโยค เราจะพบว่าอันที่จริง “ม้าตัวที่ถูกควบคุมให้วิ่งผ่านโรงนาไปนั้นล้มลง” หรือพูดเต็มๆ ในภาษาอังกฤษได้ว่า The horse which was raced past the barn fell. ซึ่งเป็นหน่วยสร้างแบบกรรมาจก (*passive voice*) ที่มีการละส่วนที่ขีดเส้นใต้ไป ซึ่งตามกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษอนุญาตให้ละได้นักภาษาศาสตร์ได้นำคำว่า “garden path” มาใช้เรียกกลวิธีในเรื่องดังกล่าว

Madonna does not have it, the Pope has it but doesn't use it, Bush has it short,
and Gorbachov long. What is it?
A last name. (Attardo 1994: 225)

ในตอนต้นเรื่องดูเหมือนตัวคำถามต้องการสื่อถึงเรื่องทางเพศ หรืออวัยวะเพศ แต่ในตอนท้ายกลับกลายเป็นเรื่องของ last name 'นามสกุล' ที่มีขนาดสั้นยาวต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นด้วยคำสรรพนาม it ที่ปรากฏซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องเป็นตัวทำให้เกิดความคลุมเครือ ทำให้ผู้ฟัง/ผู้อ่านพยายามคาดเดาไปต่างๆ นาๆ เมื่อพิจารณาจากบริบทข้อความเท่าที่มีอยู่ก็ชวนให้คิดไปว่า it น่าจะแทนสิ่งที่สัมพันธ์กับเพศของผู้เป็นเจ้าของมากกว่าจะคิดถึงชื่อสกุลของบุคคลเหล่านั้น

เมื่อพิจารณาลักษณะเด่นของกลวิธีนี้เราจะเห็นว่ามี การทำให้ผู้อ่านต้องย้อนกลับไปตีความด้วยบทใหม่ แล้วยกเลิกความหมายแรกเสีย จึงนับว่ากลวิธีนี้สอดคล้องอย่างชัดเจนกับเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน ดังที่ข้อความสุดท้าย คือ A last name ทำให้เราต้องกลับไปตีความคำว่า it ใหม่ในทันที

การข้อนมุข (meta-humor) เช่น

How many lawyers does it take to screw in a light bulb?
How many can you afford?

อิตาลี (Attardo 2001: 70 – 78) กล่าวถึงกลวิธีนี้ว่าเกิดขึ้นจากรูปแบบและสถานการณ์ในเรื่องตลกดังกล่าวเป็นที่นิยมเล่นกันมากจนคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี จนทำให้ผู้ฟังเกิดความคาดหวังตั้งแต่เมื่อได้ยินคำถาม ว่าคำตอบที่จะตามมาจะต้องไม่ธรรมดาเป็นแน่ แต่แล้วก็เกิดการพลิกความคาดหมาย กลายเป็นคำตอบธรรมดาๆ ที่ตรงกับตรรกะในโลกของความเป็นจริง คือการว่าจ้างทนายความคนหนึ่งนั้นต้องใช้เงินมาก และบางครั้งอาจต้องใช้หลายคน คุณอาจไม่มีเงินมากพอ ขณะที่คำตอบที่ผู้ฟังคาดหวังจะได้ยินมากกว่าจะเป็นคำตอบที่เกินจริง ในลักษณะที่เสียดสีขั้นตอนที่ยุ่งยากของกระบวนการว่าความ ซึ่งทำให้ผู้ว่าจ้างต้องเสียเงินมาก

How many lawyers does it take to screw in a light bulb?
Fifty four. Eight to argue, one to get a continuance, one to object, one to demur, two to research precedents, one to dictate a letter, one to stipulate, five to turn in their time cards, one to depose, one to write interrogatories, two to settle, one to order a secretary to screw the bulb, and twenty-eight to bill for professional services.

อิตาลีได้กล่าวว่าเรื่องตลกที่ขึ้นต้นด้วยคำถามในลักษณะนี้ แรกเริ่มเดิมทีเป็นการถามเพื่อเหยียดชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มว่ามีความโง่เขลา เช่น

How many Poles does it take to screw in a light bulb?

Five. One to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.

แต่ต่อมาสถานการณ์ในเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้แต่งไม่เพียงแต่เปลี่ยนตัวละครไปเรื่อย ๆ แต่ยังเปลี่ยนลักษณะที่ต้องการจะล้อให้เป็นอย่างอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความโง่เขลา เช่น ตัวอย่างข้างล่างต้องการล้อให้เห็นว่านิวยอร์กเป็นเมืองใหญ่ที่มีอาชญากรรมชุกชุม แม้แต่การเปลี่ยนหลอดไฟ ยังต้องคอยระแวดระวังขโมย

How many New Yorkers does it take to screw in a light bulb?

Five. One to change the bulb and four to protect him from muggers.

การแต่งเรื่องตลกด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนหลอดไฟเช่นนี้เป็นที่แพร่หลายกันมากในอเมริกา จนทำให้มีผู้แต่งบางรายอาศัยเนื้อเรื่องเช่นนี้แต่งเรื่องใหม่ที่พลิกความคาดหมาย โดยให้คำตอบที่แสนจะธรรมดา อัตตาได้เรียกเรื่องตลกประเภทนี้ว่า “เรื่องตลกซ้อน” (meta-jokes) หรือ “เรื่องตลกขั้นที่สอง” (second degree jokes) เนื่องจากมันไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาด้วยตัวเอง แต่อาศัยรูปแบบของเรื่องตลกที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นกรอบ เขาได้อ้างคำอธิบายของนักวิเคราะห์อีกท่านหนึ่ง คือ เลอฟอร์ด (Leford 1992) ซึ่งมีความเห็นคล้ายกันว่า ความขำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะความไม่เข้ากันในเรื่องตลกดังกล่าวกลายเป็นแบบไร้ความไม่เข้ากัน “the incongruity is that there is no incongruity in this [...] type of joke” (อ้างใน Attardo 2001: 70)

อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้ไม่เพียงสอดคล้องกับเงื่อนไขขตรกะที่บิดเบือน หรือบิดเบือนตรรกะของเรื่องตลกทั่วไป แต่ยังสอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอโดยเบอร์เกินและบินส์เตด (Bergen and Binsted 2004) ดังที่เขาทั้งสองได้ตั้งข้อสังเกตว่ารูปประโยคหลายๆ แบบที่เราใช้กันจนคุ้นเคยดี มักจะมีโครงสร้างในเชิงตีความติดอยู่ ไม่เว้นแม้แต่รูปประโยคที่กลายเป็นแบบแผนในการเล่น เพราะทันทีที่เอ่ยคำแรกผู้ฟังก็จะคาดหวังกับความสัมพันธ์เชิงวัจนปฏิบัติระหว่างข้อความนั้นๆ เช่น การเล่น *knock knock joke* ในภาษาอังกฤษ จะต้องมีการเล่นคำในผลัดสุดท้าย เช่นเดียวกันการตั้งคำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนหลอดไฟดังกล่าวนี้ ผู้ฟังย่อมคาดหวังว่าข้อความที่ตามมาจะพรรณนาพฤติกรรมของตัวละครที่แปลกประหลาดหรือผิดไปจากที่คนทั่วไปจะทำกัน แต่กลับได้คำตอบที่แสนจะธรรมดา และยังสอดคล้องกับตรรกะในโลกความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม มันก็สามารถทำให้เราขำได้ แต่เป็นการขำเพราะเราคิดมาก หรือคาดหวังกับโครงสร้างเชิงตีความนั้นมากเกินไป

2.2.4.3.3 อารมณ์ขันกับสิ่งที่ไม่ได้กล่าว (humor and the unsaid)

นักภาษาศาสตร์ เช่น มาร์ลีน โดลิตสกี (Dolitsky 1983) เป็นผู้หนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการมีความรู้ร่วมกันระหว่างคู่สนทนาในการศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขัน เขาได้เสนอบทความที่มีชื่อว่า อารมณ์ขันกับสิ่งที่ไม่ได้กล่าว โดลิตสกีเห็นว่าเพราะเรามีความรู้ร่วมกันทั้งในแง่ของบริบทที่แวดล้อมและความรู้ทางวัฒนธรรมจึงทำให้ในการสื่อสารหรือการสนทนา เราสามารถละ

ถ้อยคำหลายๆ ถ้อยคำไว้ในฐานที่เข้าใจได้ ซึ่งเรียกรวมๆ ว่า “สิ่งที่ไม่ได้กล่าว” แต่ในโลกของเรื่องตลก (ซึ่งเขาหมายรวมถึงการ์ตูนด้วย) จะมีการเล่นหรือพลิกความคาดหมายเกี่ยวกับสิ่งนี้ เช่น สิ่งที่ไม่ได้กล่าวอาจใช้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทำให้เกิดความตลกขบขัน โดยผู้เล่าไม่ต้องพูดทุกสิ่งทุกอย่างออกมา แต่ปล่อยให้เป็นที่ของผู้ฟังอนุมานหรือค้นหาสิ่งนี้อาเอง แล้วเชื่อมโยงมันเข้ากับสิ่งที่กล่าวออกไปในเรื่องตลก หรือบางครั้งก็อาจปรากฏในลักษณะที่ว่าสิ่งที่ไม่ฟังต้องกล่าวกลับถูกนำมากล่าวอย่างเปิดเผย ขณะที่สิ่งที่จำต้องกล่าว ซึ่งเป็นข้อมูลที่จำเป็นกลับไม่ได้รับการกล่าวถึง ซึ่งมักสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้

โวลิตสกีได้ประยุกต์ความคิดนี้เข้ากับแนวคิดของพรอยต์ในการวิเคราะห์เรื่องตลกภาษาอังกฤษ ตามแนวคิดของพรอยต์นั้น เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความตลกขบขันจะมีผู้เกี่ยวข้องด้วยกัน 3 ฝ่าย ได้แก่ (1) ผู้แต่ง/ผู้เล่า (2) ผู้อ่าน/ผู้ฟัง และ (3) สิ่งที่เรา ซึ่งในที่นี้หมายถึงตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่อง การจำแนกประเภทของความตลกขบขันที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอตามมุมมองของผู้เกี่ยวข้องทั้งสามฝ่ายข้างต้นประกอบกับแนวคิดในสิ่งที่ไม่ฟังต้องกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

(1) ความตลกที่เกิดขึ้นจากความไม่รู้เท่าทันของฝ่ายผู้อ่าน

ในประเภทแรกนี้ ผู้เล่า/ผู้แต่งจะไม่ให้ข้อมูลที่จำเป็นหรือให้ข้อมูลด้านปริบททั้งหมดแก่ผู้อ่านตั้งแต่เนิ่นๆ ผู้อ่านจึงถูกทำให้ไขว้เขวหรือตีความเนื้อเรื่องผิดไปในช่วงแรกได้ จนกระทั่งจบเรื่องเขาจึงจะทราบความจริงทั้งหมด และพบว่าตนเป็นฝ่ายผิดพลาดหรือเข้าใจเรื่องผิด เช่น ตัวอย่างการ์ตูนเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งโวลิตสกี (Dolitsky 1983:43) นำมาจากงานของบรอสซ์ (Brosz 1981)

โวลิตสกีอธิบายว่า ในช่วงแรกหรือภาพแรกๆ ของการ์ตูนเรื่องนี้มิได้ให้รายละเอียดด้านปริบทของเหตุการณ์อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้อ่านเกิดการเข้าใจผิดคิดว่าตัวละครกำลังเล่นเรื่องออกไปกลางมหาสมุทร และกำลังสนทนาถึงบรรยากาศกลางมหาสมุทรจริงๆ แต่เมื่อมาถึงตอนจบของเรื่อง เราจึงพบว่าไม่ใช่การเล่นเรื่องเพื่อตลกเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดแสดงเรือและเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมได้ทดลองนั่งในบรรยากาศจำลอง ดังจะสังเกตเห็นป้ายคำว่า “BOAT SHOW” ในตอนจบ หรือในภาพสุดท้ายของเรื่องนี้ หากผู้แต่งหรือผู้เขียนการ์ตูนนำเอาภาพสุดท้ายที่มีป้ายดังกล่าวขึ้นนำแต่ต้นเรื่อง เรื่องนี้ก็คงไม่ตลกขบขันเป็นแน่ ดังนั้นอารมณ์ขันสำหรับเรื่องนี้จึงเกิดจากการชะลอในสิ่งที่ฟังต้องกล่าวไว้ หรือไม่กล่าวให้ทราบตั้งแต่ต้น คนที่ทราบข้อมูลทั้งหมดของเรื่องนี้ก็คือผู้แต่ง ส่วนคนที่ไม่ทราบและถูกลวงให้เข้าใจผิดก็คือผู้อ่าน

ในความเห็นของผู้วิจัยเราอาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า การนำเสนอของผู้เขียนการ์ตูนเป็นการนำเสนอที่จำกัดมุมมองของตัวละครบางตัวในเรื่องด้วย เพราะไม่ใช่ผู้อ่านคนเดียวที่ถูกลวงให้เข้าใจผิด ตัวละครคนหนึ่งในเรื่องก็เข้าใจผิดไปด้วยเช่นกัน อีกทั้งมีการเล่นคำระหว่าง It's knots. กับ It's not. ซึ่งพลอยสนับสนุนให้เกิดความตลกขบขันเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ภาพ 1 การ์ตูนของบรอสซ์ (Brosz อังโน Dolitsky 1983:43)

(2) ความตลกที่เกิดจากความไร้เดียงสาของตัวละครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (*one sided naivete*)

สำหรับประเภทที่สองนี้ ผู้แต่งและผู้อ่านมีความรู้ร่วมกันในบางสิ่งบางอย่าง แต่ตัวละครคนใดคนหนึ่งในเรื่องถูกนำเสนอให้ไม่รู้ในสิ่งนั้นๆ และทำให้เกิดความล้มเหลวในการสื่อสารแก่ตัวละครทั้งหมด ซึ่งพลอยก่อให้เกิดความตลกขบขันตามมา เช่น ตัวอย่างเรื่องตลกของเคาท์-ฮาร์ด (Coulthard 1977 อังโน Dolitsky 1983:44)

Linus: Do you want to play with me, Violet?

Violet: You're younger than me (Shuts the door)

Linus: (puzzled) She didn't answer my question.

โดลิตสกี (Dolitsky 1983:44) อธิบายเรื่องนี้ว่า ความตลกขบขันเกิดขึ้นได้เพราะผู้แต่งและผู้อ่านมีความรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสำนวน *Violet has made* ซึ่งมีความหมายว่า ‘เด็ก ๆ มักเล่นกับคนที่อยู่ในวัยเดียวกัน’ เมื่อเป็นสิ่งที่ทราบกันดี ความหมายนี้จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการกล่าวออกมาอย่างตรง ๆ หรือสามารถละไว้ในฐานที่เข้าใจได้ แต่ตัวละครคนหนึ่งในเรื่องไม่ทราบหรือไม่มีความรู้ในสิ่งนี้ คือ Linus เธอจึงงุนงงกับคำตอบของ Violet และสิ่งนี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกขำกับความไร้เดียงสา หรือความไม่รู้เรื่องของเธอ

(3) ความตลกที่เกิดจากการกล่าวในสิ่งที่เกินจำเป็น (*The oversaid*)

ตัวละครในเรื่องถูกนำเสนอให้กล่าวในสิ่งที่เป็นที่รู้กันดีอยู่แล้ว ซึ่งปกติไม่จำเป็นจะต้องกล่าว ดังนั้นสิ่งที่ตัวละครกล่าวจึงกลายเป็นสิ่งที่เกินจำเป็น หรือมีได้ให้ข้อมูลอะไรใหม่เลย เช่น ตัวอย่างเรื่องตลกของแครรี่เออร์ตูน (Carrier-toons 1981 อ้างใน Dolitsky 1983:44)

Camper 1: Who's making breakfast?
 Camper 2: Dan, I think.
 Camper 1: Oh, no!
 Dan: How do you guys want your eggs?
 Campers: Cooked!!

โดยปกติมนุษย์เราไม่ทานไข่ดิบ ๆ อยู่แล้ว การตอบว่า cooked จึงเป็นการกล่าวในสิ่งที่รู้กันดีอยู่แล้ว กล่าวคือ ไข่ทำอะไรก็ต้องถูกทำให้สุกอยู่แล้ว จึงดูเหมือนตัวละครกล่าวในสิ่งที่เกินจำเป็น รวมทั้งยังไม่ได้ให้คำตอบที่พอเพียงแก่คำถามของตัวละคร Dan ซึ่งอันที่จริงเขาต้องการทราบว่า จะให้ปรุงในรูปแบบใด อย่างไรก็ตาม การตอบเช่นนี้ โดลิตสกี (Dolitsky 1983: 44) อธิบายว่าเป็นการบอกเป็นนัย ๆ ด้วยว่า ฝีมือการทำอาหารของตัวละคร Dan แย่มาก เสียจนแม้กระทั่งสิ่งพื้นฐานที่คนทั่วไปทราบกันดีเกี่ยวกับการทอดไข่ Dan ก็ยังไม่รู้เอาเสียเลย

(4) ความตลกที่มีการอ้างถึงสิ่งอื่นอย่างอ้อม ๆ

โดลิตสกีพบว่า มีเรื่องตลกบางเรื่องมีการพูดพาดพิงถึงบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญ โดยมีได้กล่าวทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น ๆ ออกมาอย่างชัดเจน ความตลกขบขันจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการอนุมานจากความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีร่วมกันกับผู้แต่งเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว เช่น ตัวอย่างเรื่องตลกของกูอินดอน (Guindon 1981 อ้างใน Dolitsky 1983: 45)

Two ugly, overweight ladies are leaning on the counter of a hot-dog stand.
 One says to the other, "You've got Bette Davis knees".

เป็นที่ทราบกันดีว่า Bette Davis มีนัยน์ตาที่สวยงาม มิใช่มีขาสวยแต่อย่างใด ประกอบกับส่วนของร่างกายที่อ้างถึง คือ knee ‘เข่า’ ก็มีใช้ส่วนที่เป็นเครื่องชี้วัดความงามแต่อย่างใด

เมื่อผู้อ่านมีความรู้ร่วมกันกับผู้แต่งในส่วนนี้ เขาก็จะอนุมานได้ว่าตัวละครฝ่ายหนึ่งมิได้กำลังชมตัวละครอีกฝ่ายหนึ่งแต่อย่างใด ตรงกันข้ามเป็นการดูถูกดูแคลนด้วยซ้ำ (Dolitsky 1983: 45)

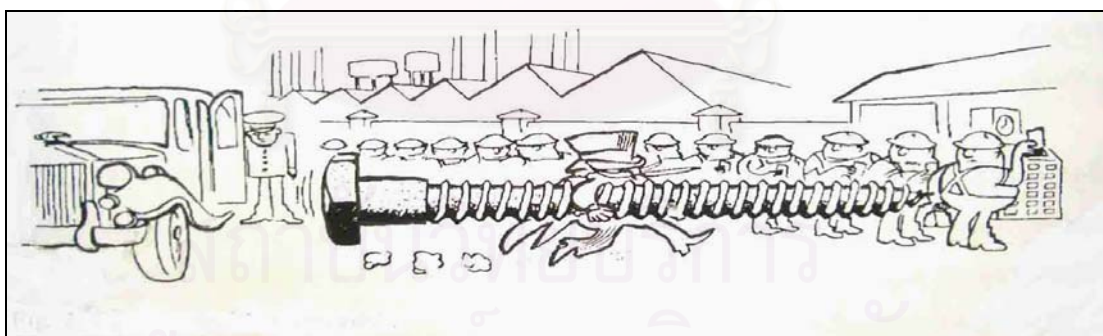
(5) ความตลกที่อาศัยมูลบทที่ถูกทำให้ผิดเพี้ยนไป (*incorrect presupposition*) เช่น

A man goes into a butcher shop and asks if they have any meat that day.

The butcher replies, "Yes, sir."

มูลบทที่ผู้อ่านต้องทราบ แต่มิได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในเรื่องนี้ คือ สถานการณ์ความยากจนในโปแลนด์ซึ่งเกิดภาวะขาดแคลนเนื้อสัตว์ เมื่อประชาชนไปที่ร้านเนื้อ ก็มักได้รับคำตอบว่าไม่มีอยู่เสมอ จนแทบจะไม่ต้องถามอีกแล้ว แต่มูลบทในเรื่องนี้ถูกทำให้ผิดเพี้ยนไปด้วยคำตอบที่ว่า Yes, sir. ซึ่งเป็นไปได้ก็ด้วยเพราะมีการเล่นคำพ้องเสียงคล้ายระหว่างคำในภาษาโปลิช ser ที่ออกเสียงคล้าย sir ในภาษาอังกฤษ แต่อันที่จริงหมายถึง 'นายแข็ง' คำตอบของพ่อค้าเนื้อจึงสามารถตีความได้อีกอย่างว่าเขามีนายแข็ง (ขายแทนเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นของหายาก)

นอกเหนือจากการศึกษาเรื่องตลกและการ์ตูนที่มีคำพากย์ประกอบแล้ว โดลิตสกียังได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่พึงต้องกล่าวเข้ากับการศึกษาการ์ตูนที่มีเพียงภาพล้วนๆ เขาเห็นว่าการ์ตูนประเภทดังกล่าวสามารถสร้างความตลกขบขันได้ก็เพราะความที่ไม่ต้องพูดอะไรออกมานั่นเอง เช่น ตัวอย่างภาพการ์ตูนของฟรังคิโอเน่ (Franchioni 1975 อ้างใน Dolitsky 1983: 46)

ภาพ 2 การ์ตูนของฟรังคิโอเน่ (Franchioni อ้างใน Dolitsky 1983:4)

ภาพที่เด่นในเรื่องนี้ คือ screw 'ตะปูเกลียว' ผู้อ่านจะรู้สึกตลกขบขันกับการ์ตูนนี้ได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถเชื่อมโยงภาพที่เห็นกับคำที่เกี่ยวข้อง คือ screw ที่เป็นคำกริยา และอนุมานความหมายแฝงที่มากับคำดังกล่าวได้ โดยตัวบทไม่ต้องบอกอะไรหรือกล่าวคำใดๆ เลย²⁰

²⁰ คำว่า screw ในภาษาอังกฤษที่เป็นคำกริยา นอกจากจะมีความหมายว่า 'เจาะ (สว่าน)' หรือ 'ขันน็อต' ยังมีความหมายแฝงอีกสองอย่าง คือ 'โกง' และ 'มีเพศสัมพันธ์ (กับหลายๆ คน)' หรือ 'บังคับขืนใจ'

2.2.4.3.4 กลวิธีของอารมณ์ขันเชิงมาตรวัด (scalar humor)

เบอร์เกนและบินส์เต็ด (Bergen and Binsted 2003) ได้สังเกตเห็นลักษณะหรือวิธีการที่ก่อให้เกิดความตลกประการหนึ่ง คือ การละเมิดโครงสร้างเชิงตีความ กล่าวคือ รูปแบบประโยคหลายแบบที่เราใช้กันจนคุ้นเคยดี โดยเฉพาะที่มีการเชื่อมอนุพากย์สองอนุพากย์เข้าด้วยกัน มักจะมีโครงสร้างในเชิงตีความ (inferential structure) ติดอยู่ด้วย โครงสร้างในเชิงตีความที่ว่านี้เป็นความสัมพันธ์เชิงวัจนปฏิบัติระหว่างอนุพากย์หนึ่งกับอีกอนุพากย์หนึ่ง ซึ่งเป็นความหมายในเชิงอนุมานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางโลกและบริบทการใช้ภาษา การละเมิดโครงสร้างเชิงตีความนี้เป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความตลกขบขันได้ เพราะสร้างความประหลาดใจหรือการผิดคาดได้

เขาทั้งสองได้ศึกษาเรื่องตลกประเภทที่เป็นข้อความสั้นๆ ซึ่งมีโครงสร้างประโยคแบบ “X is so Y that Z” สำหรับโครงสร้าง X is so Y that Z นักภาษาศาสตร์ทั้งสองอธิบายว่ารูปแบบประโยคแบบนี้ตามปกติมีโครงสร้างในเชิงตีความที่เกี่ยวข้องกับมาตรวัด (scale) กล่าวคือประโยคแรกกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง (คือ x) ว่ามีคุณสมบัติ y ในระดับที่สูงมาก ส่วนประโยคที่ตามมา (คือ z) จะแสดงเหตุการณ์เพื่อขยายความให้เห็นว่า x มีคุณสมบัติ y ในระดับที่สูงมากจริงๆ เช่น *“The film’s ending was so shocking that it physically hurt you.”* แต่เรื่องตลกมักละเมิดโครงสร้างนี้ เช่น นำเสนอเหตุการณ์ในส่วนของ z ในลักษณะที่มากเกินไปหรือเกินระดับสูงสุดที่มาตรวัดคุณสมบัติ y จะไปถึง

กลวิธีที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันเชิงมาตรวัดดังกล่าวนี้มีด้วยกัน 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ การใช้อติพจน์ (hyperbole) การกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานปกติ (understatement) และการเทียบเคียง (indirect relation)

(ก) การใช้อติพจน์

การใช้อติพจน์เป็นกลวิธีที่มีการกล่าวเกินจริง การกล่าวเกินจริงนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น

- 1) Yo’ mama’s so old, she was a waitress at the Last Supper.
- 2) Yo’ mama’s so fat, she broke her arm and gravy poured out.
- 3) Yo’ mama’s so fat, a picture of her fell off the wall!
- 4) Yo’ mama’s so fat, at the zoo, the elephants started throwing her peanuts.

สองตัวอย่างแรกเป็นการกล่าวเกินจริงในลักษณะที่เหตุการณ์ในประโยคที่สอง (หรือ Z) ถูกนำเสนอเกินขอบเขตที่มาตรวัดคุณสมบัติ Y จะครอบคลุมไปถึงได้ กล่าวคือ ความแก่และความอ้วนของคนปกติอย่างไรเสียก็ไม่มีทางจะก่อให้เกิดเหตุการณ์ในประโยคที่สองได้ ส่วนตัวอย่างที่สามและสี่เป็นการกล่าวเกินจริงโดยอาศัยสมมุติฐานผิดแบบ (false supposition) กล่าวคือ ความอ้วนและน้ำหนักของบุคคลจะสัมพันธ์ไปกับน้ำหนักของภาพของบุคคลนั้นๆ ด้วยและการเป็นผู้ให้อาหารหรือเป็นผู้รับอาหารจะสัมพันธ์ไปกับขนาดตัวของทั้งสองฝ่าย โดยผู้ที่ตัว

เล็กกว่าจะเป็นฝ่ายให้ แทนที่คนจะเป็นฝ่ายให้และสัตว์เป็นฝ่ายรับ กลับกลายเป็นว่าแม่ของคุณนั้นตัวใหญ่มาก จนช้างรู้สึกว่ามีตัวเล็กกว่าและต้องเป็นฝ่ายให้อาหารแม่คุณ

(ข) การกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานปกติ

การกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานปกติจะตรงข้ามกับกลวิธีแรก คือ เป็นการกล่าวที่มีน้ำหนักทางความหมายต่ำกว่าระดับของโครงสร้างเชิงตีความ นักภาษาศาสตร์ทั้งสองพบว่าตัวอย่างที่ใช้กลวิธีนี้มีน้อยมากเมื่อเทียบกับกลวิธีอื่นๆ เช่น

5) It was so cold last week in Hawaii that I had to put on socks.

คุณสมบัติของความหนาวที่มีมากในประโยคแรกบ่งชี้เป็นนัยๆ ว่าเหตุการณ์ที่จะตามมาในประโยคที่สองต้องเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ธรรมดา อาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระดับความหนาวเย็นที่จุดเยือกแข็ง หรือมากกว่านั้น แต่การสวมถุงเท้าเป็นเรื่องที่ธรรมดามาก แม้อากาศเย็นปกติเราก็สามารถจะสวมได้ จึงทำให้เกิดการพลิกความคาดหมาย

(ค) การเทียบเคียง (indirect relation)

กลวิธีการเทียบเคียงสามารถเกิดขึ้นโดยอาศัยคำหลายความหมาย (polysemous word) อาศัยสำนวน (idiom) ดังตัวอย่างที่ 6 หรือใช้หมโนอุปลักษณ์ ดังตัวอย่างที่ 7 และอาศัยกระบวนการจินตภาพ (imagery) ดังตัวอย่างที่ 8 ข้างล่าง

6) Yo mama's so fat, she can't even jump to a conclusion.

7) It was so cold, I saw a bunch of Eskimos using Hillary Clinton for heat.

8) It was so cold last night! I was so cold I was rubbing my hands faster than Dick Cheney on an Enron payday.

ตัวอย่างที่ 6 มีการตีความสำนวน *jump to a conclusion* แบบตรงตัว คือ กลายเป็นการกระโดดจริงๆ ตัวอย่างที่ 7 มีการใช้หมโนอุปลักษณ์เทียบระหว่างขอบเขตของอุณหภูมิในเชิงกายภาพกับอารมณ์ของมนุษย์ ส่วนตัวอย่างสุดท้าย คือ ตัวอย่างที่ 8 เป็นการเปรียบเทียบให้เกิดจินตภาพ โดยเป็นการเทียบเคียงเหตุการณ์หนึ่งกับอีกเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันเลย คือระหว่างการถูมือไปมาเพราะอากาศหนาวเย็นของผู้พูด กับการถูมือไปมาด้วยความกระหายอยากได้เงินของรองประธานาธิบดี ดิค เชนี่ แต่ก็สร้างความประหลาดใจแก่ผู้อ่านแบบคาดไม่ถึง

อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการกล่าวเกินจริง ไม่เพียงเป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดโครงสร้างเชิงตีความ แต่ยังสอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนอีกด้วย ตามโครงสร้างที่ประโยคแรกเป็นการพรรณนาให้เห็นถึงคุณสมบัติอย่างหนึ่งก่อน แล้วประโยคที่สอง

จะแสดงเหตุการณ์ที่เป็นหลักฐานยืนยันความเข้มแข็งของคุณสมบัติดังกล่าว แต่เราจะเห็นได้ว่า ประโยคที่สองส่วนใหญ่แทบจะหาความเกี่ยวข้องกับประโยคแรกในเชิงเหตุผลปกติไม่ได้เลย

2.2.4.3.5 การเปลือยอักษรย่อผิดแบบ

การเปลือยอักษรย่อผิดแบบ หรือการเปลือยอักษรย่อให้ตลกขบขัน (humorous acronym) มีการกล่าวถึงไว้ในงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์ชาวอิตาลีสองท่าน คือ สต็อค และสตราปาราวา (Stock and Straparava 2003) ซึ่งเป็นงานวิจัยเพื่อการเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ เข้าใจภาษา กล่าวคือ เข้าใจหลักการการย่อคำ และรู้จักสร้างหรือเปลือยคำย่อให้ผิดแผกออกไป เพื่อให้ได้คำใหม่ที่ตลกขบขัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยส่วนใหญ่ของทั้งสองอยู่นอกเหนือขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องมากๆ กับภาษา ธรรมชาติเท่านั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทย

ทั้งสองได้กล่าวถึงโครงสร้างของคำย่อในภาษาอังกฤษและวิธีการแปล หรือแปลงให้เป็นคำใหม่ที่ตลกขบขัน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

- ✦ คำที่นำมาย่อโดยทั่วไปมักมีโครงสร้างแบบนามวลี เช่น
Massachusetts Institute of Technology = MIT
- ✦ ในการย่อลงเหลือเพียงตัวอักษรนั้นโดยทั่วไปเรามักเลือกตัวอักษรตัวแรกของคำที่แสดงเนื้อหา (คำนาม และ คุณศัพท์) มากกว่าคำแสดงหน้าที่ (บุพบท)
- ✦ ในการแปลหรือตีความอักษรย่อใหม่ให้ได้คำที่ตลกขบขัน โดยทั่วไปคำคุณศัพท์หรือคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายมักจะถูกตัดแปลง ส่วนคำนามที่เป็นคำหลักมักจะถูกรักษาไว้ เช่น

MIT = Massachusetts Institute of Technology

⇒ Mythical Institute of Theology

- ✦ คำใหม่ที่ถูกตัดแปลงไปมักจะมี ความหมายขัดแย้งกับคำต้นเค้าในลักษณะที่ต่างสนามความหมาย (semantic field) เช่น การแปล MIT ข้างต้น ทำให้เกิดคู่สนามความหมายแย้ง RELIGION vs. TECHNOLOGY²¹

²¹ สนามความหมาย (semantic field) หมายถึง กลุ่มคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน เช่น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง สำหรับงานวิจัยนี้ นักวิจัยทั้งสองท่านได้จัดแบ่งสนามความหมายส่วนใหญ่เป็นไปตามศาสตร์หรือสาขาวิชาความรู้ เช่น RELIGION, MEDICINE, LITERATURE เป็นต้น

- ✦ หรือหากมีการตัดแปลงเพียงแค่ส่วนขยาย คำคุณศัพท์ที่เปลี่ยนไปก็ควรเป็นคำที่มีความหมายในเชิงอติพจน์ (hyperbolic) หรือแสดงทัศนคติที่แตกต่าง เช่น

ACM = Association for Computing Machinery
 ⇒ Association for Confusing Machinery²²

- ✦ และคำใหม่ที่ถูกตัดแปลงไปจะต้องมีลักษณะร่วมทางเสียงกับคำต้นเค้า หรือมีรูปทางเสียงที่คล้องจองกัน (rhyme) โดยคงเสียงของอักษรนำไว้เหมือนกับคำต้นเค้า และควรจะเป็นคำที่มีการเน้นพยางค์ (stress) แบบเดียวกันกับต้นเค้า หรือใกล้เคียงกันให้มากที่สุด

กลวิธีการแปลคำย่อชนิดแบบนี้เน้นว่ามีความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง และเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน กล่าวคือ ตัวอักษรย่อถือได้ว่าเป็นรูปที่กำกวมที่เปิดโอกาสให้ผู้แต่งเรื่องตลกสามารถจะตีความเป็นรูปแทนของคำอื่นได้ ซึ่งคำอื่นที่แต่งขึ้นใหม่นั้นมักมีความหมายขัดกับคำต้นเค้า หรือขัดแย้งกับความคาดหมายที่ผู้ใช้ภาษามีต่อรูปคำย่อดังกล่าว

ในลำดับถัดไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาและจำแนกประเภทของกลวิธีทางภาษาที่ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเล่นคำ งานวิจัยหลายงานที่จะกล่าวถึงมิได้มีการโยงความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลกขบขัน อย่างชัดเจน และมีหลายงานวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์เดียวกัน แต่เรียกชื่อกลวิธีต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้พยายามจัดเรียงงานวิจัยที่มีแนวคิดใกล้เคียงกันไว้ใกล้ๆ กัน

2.2.4.3.6 การเล่นคำ

ในภาษาอังกฤษมีปรากฏการณ์ทางภาษาอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “pun” ซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ นักภาษาศาสตร์ได้ทำการศึกษาและจำแนกประเภท pun ไว้มากมาย อย่างไรก็ตามมิได้มีผู้ใดให้คำนิยาม pun อย่างชัดเจน และบางท่านก็หันไปใช้คำว่า “word play” หรือ “การเล่นคำ” เพื่ออ้างถึงกระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวแทน ส่วนตัวอย่างที่นำมาศึกษาก็มิได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่ที่ระดับคำ แต่อาจเป็นวลี หรือสำนวนขนาดยาวก็ได้ อัลดราโด (Attardo 1994: 109) ได้สรุปเกี่ยวกับ pun ไว้อย่างกว้างๆ ว่า

²² ในงานวิจัยชิ้นนี้ นักภาษาศาสตร์ทั้งสองท่านได้สร้างพจนานุกรมเฉพาะทางขึ้น ซึ่งรวบรวมคำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์จำนวนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะผิดมาตรฐาน หรือในเชิงแสดงทัศนคติ เช่น *abnormally weirdly exceptionally* เพื่อเป็นตัวเลือกให้คอมพิวเตอร์นำมาสร้างคำใหม่ เนื่องจากทั้งสองเห็นว่ามันเป็นคำที่มักปรากฏในการแปลอักษรย่อให้ตลกขบขัน ซึ่งก็รวมถึงคำว่า *confusing* ด้วย

“From a linguistic (and semiotic) point of view, puns are phenomena which involve the “signifiant” facet of the sign ... In the most common sense, puns are spoken jokes (or jokes meant to be interpreted as if read aloud). When one is discussing a pun’s signifier, one needs only to refer to its phonological representation, but, there are also instances of visual puns.”

การเล่นคำในความหมายอย่างกว้างๆ ตามความเข้าใจของคนทั่วไปมักเกี่ยวข้องกับภาษาพูด หรือการออกเสียง แต่หากเราพูดถึงการเล่นคำในเชิงภาษาศาสตร์ย่อมหมายถึงการเล่นกับรูปทางเสียง หรือรูปแสดงสัญญาณ (signifier) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสัญลักษณ์ทางภาษา อย่างไรก็ตามรูปแสดงสัญญาณมิได้มีเพียงรูปทางเสียงอย่างเดียว แต่ยังมีรูปเขียน หรือตัวอักษรซึ่งใช้แทนเสียงได้ด้วย นอกจากนี้ในสาขาสัญวิทยา (Semiotics) ยังหมายรวมถึงรูปภาพอีกด้วย อย่างไรก็ตามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยจะขอก้าวเฉพาะงานที่ศึกษาการเล่นคำที่เกี่ยวข้องกับภาษาเท่านั้น จะไม่ขอก้าวถึงการเล่นคำที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพ เนื่องจากอยู่นอกเหนือขอบเขตของงานวิจัยนี้

2.2.4.3.6.1 การจำแนกประเภทของการเล่นคำ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่างานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นคำมีด้วยกันหลากหลาย แต่ก็พอจะแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นประเภทที่เน้นการจำแนกกลวิธีการเล่นคำตามหน่วยทางไวยากรณ์กับลักษณะทางไวยากรณ์และลักษณะทางความหมาย โดยบ้างก็จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในระดับคำ และบ้างก็ครอบคลุมในระดับวลี งานวิจัยในกลุ่มนี้มีเป็นจำนวนมาก ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเป็นการจำแนกประเภทของการเล่นคำโดยพิจารณาประกอบกับของวิธีการนำเสนอโดยรวมของตัวบท ซึ่งมีเพียงงานวิจัยเดียวเท่าที่ผู้วิจัยทราบมา

(ก) การจำแนกกลวิธีการเล่นคำตามหน่วยทางไวยากรณ์กับลักษณะทางไวยากรณ์ และลักษณะทางความหมาย

ในการกล่าวถึงกลุ่มแรกซึ่งมีงานวิจัยเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มที่สองนั้น ผู้วิจัยได้จำแนกงานวิจัยออกเป็นสองกลุ่ม ในลำดับแรกจะกล่าวถึงกลุ่มที่เน้นศึกษาเฉพาะในระดับคำก่อน

(1) การเล่นคำในระดับคำศัพท์

ฮ็อกเก็ต (Hockett 1973) นับได้ว่าเป็นนักภาษาศาสตร์สมัยใหม่คนแรกๆ ที่หันมาสนใจการเล่นคำในเรื่องตลก เขาได้จำแนกกลวิธีการเล่นคำในเรื่องตลกโดยเน้นที่รูปทางเสียงของคำสำคัญที่ก่อให้เกิดความกำกวมในเรื่อง แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ การเล่นคำแบบพ้องรูปสมบูรณ์ (perfect pun) กับ การเล่นคำแบบพ้องรูปไม่สมบูรณ์ (imperfect pun) เช่น

การเล่นคำแบบพ้องรูปสมบูรณ์ เช่น

Sign on a shop:

“Cohen and Son, Tailor and Attorney. Let us press your suit.”

การเล่นคำแบบพ้องรูปไม่สมบูรณ์ เช่น

Sign on a gate of a nudist club in October:

“Clothed for the season.”

ในตัวอย่างแรก คำว่า suit สามารถตีความให้เป็นที่ทั้ง suit ‘ชุดสูท’ และ suit ‘คดีความ’ เนื่องจากคำทั้งสองมีรูปทางเสียงเหมือนกันหรือไม่แตกต่างกันเลย ส่วนในตัวอย่างหลัง คำว่า clothed /*cloʊd*/ บนป้ายหน้าชมรมศิลปินเปลือย ออกเสียงคล้ายๆ กับคำว่า closed /*clozd*/ ซึ่งเป็นคำที่มีภพรากฏตามป้ายหน้าร้านทั่วไป สองคำนี้ออกเสียงต่างกันไปหนึ่งหน่วยเสียง จึงจัดว่าเป็นการเล่นคำแบบพ้องรูปไม่สมบูรณ์

ขณะที่งานวิจัยของเพอพิเซลโลและไวส์เบิร์ก (Pepicello and Weisberg 1983) ได้เสนอเรียกประเภทของการเล่นคำที่รูปคำสำคัญมีรูปเดียวกันหรือไม่มีความต่างด้านการออกเสียงว่าเป็น กลวิธีทางเสียง (phonological strategy) เช่น

What turns but does not move?

Milk.

คำว่า turns ซึ่งมีหน่วยเสียงหรือรูปทางเสียงเดียวกันไม่ว่าจะตีความเป็นคำว่า turn ที่แปลว่า ‘หมุน’ หรือ turn ที่แปลว่า ‘เปลี่ยนแปลง’ หากเราเปรียบเทียบไปกับการจำแนกกลวิธีของฮ็อกเคิตข้างต้น กลวิธีนี้จะตรงกับการเล่นคำแบบพ้องเสียงสมบูรณ์

นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่ง คือ จอห์น ดีนฮาร์ท (Dienhart 1998) เป็นอีกคนหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาการเล่นคำ โดยเน้นที่ความคล้ายคลึงของรูปคำเช่นกัน แต่ได้กล่าวรวมถึงความสัมพันธ์ทางความหมายด้วย เขาได้ศึกษากลวิธีของปริศนาคำทายประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเล่นคำและความกำกวมของรูปภาษาโดยเฉพาะ (ซึ่งเรียกกันในชื่อภาษาอังกฤษว่า conundrum หรือ punning riddle) เขาได้จำแนกกลวิธีต่างๆ ออกเป็น 5 ประเภท เรียงลำดับตามความต่างและความคล้ายคลึงของรูปคำ ทั้งรูปทางเสียงและรูปเขียนของคำสองคำที่มีความหมายต่างหรือไม่เกี่ยวข้องกัน โดยเสนอเรียงตามแนวมาตรวัดความคล้ายคลึง (similarity scale) ดังนี้

Identity < Polysemy < Homonymy < Homophony < Paraphony < Haphony < Dissimilarity

ชื่อเรียกกลวิธีทั้ง 5 ประเภทที่อยู่บนแนวเส้นความคล้ายคลึงนี้ส่วนใหญ่เป็นคำที่นำมาจากศัพท์ที่ใช้กันในทางอรรถศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางความหมายของคำศัพท์ในรูปแบบต่างๆ อันแรก คือ Polysemy “ปรากฏการณ์คำหลายความหมาย”, สอง คือ

Homonymy “ปรากฏการณ์คำพ้องรูปพ้องเสียง”, สาม คือ Homophony “ปรากฏการณ์คำพ้องเสียง” เรื่องตลกที่มีการเล่นคำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าเป็นการเล่นคำหลายความหมาย การเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง และ การเล่นคำพ้องเสียง ตามลำดับ

หากเราย้อนกลับไปพิจารณาตัวอย่างแรกของฮ็อกเก็ตในข้างต้น คำสำคัญในเรื่องที่ก่อให้เกิดความกำกวม คือ คำว่า *suit* จัดได้ว่าเป็นคำพ้องรูปพ้องเสียง เรื่องดังกล่าวจึงถือได้ว่ามีกลวิธีการเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง ขณะที่ตัวอย่างในงานของเพอพิเซลโลและไวส์เบิร์กข้างต้นถือได้ว่าตรงกับกลวิธีการเล่นคำหลายความหมาย

ส่วนคำว่า Paraphony และ Hahaphony เป็นคำที่ตินฮาร์ทเสนอเพิ่มขึ้นมา อันแรกเป็น “ปรากฏการณ์คำพ้องเสียงคล้าย”²³ ส่วนคำหลังเป็นการวิเคราะห์หน่วยคำเทียบกับการสร้างคำใหม่จากหน่วยคำเทียบ ซึ่งในที่นี้จะเรียกเป็นคำไทยว่า “การเล่นคำสมมุติ” เช่น

การเล่นคำพ้องเสียงคล้าย (Paraphony) เช่น

1) What did the beaver say to the tree?

It's been nice *gnawing* you.

การเล่นคำสมมุติ (Hahaphony) เช่น

2) Where would you find a prehistoric cow?

In a *moo-seum*.

3) What do lady sheep wear?

Ewe-niforms.

ตัวอย่าง 1 เป็นการเล่นคำพ้องเสียงคล้าย คือ คำว่า *gnawing* ซึ่งออกเสียงคล้ายกับ *knowing* กลวิธีนี้อาจเทียบได้กับการเล่นคำแบบพ้องเสียงไม่สมบูรณ์ของฮ็อกเก็ต (1973) ข้างต้น ส่วนตัวอย่าง 2 – 3 เป็นการเล่นคำสมมุติ ดังที่มีการวิเคราะห์พยางค์แรกของคำว่า *museum* ให้เป็นหน่วยคำเดียวกับ *moo* ซึ่งออกเสียงคล้ายๆ กัน แล้วนำคำว่า *moo* มาแทนที่สร้างเป็นคำใหม่ และวิเคราะห์พยางค์แรกของคำว่า *uniform* เป็นหน่วยคำเดียวกับ *ewe* ‘แกะตัวเมีย’ ซึ่งออกเสียงเหมือนกัน แล้วนำ *ewe* มาแทนที่สร้างเป็นคำใหม่ ทั้งๆ ที่พยางค์เดิมทั้งสอง (คือ *mu-* และ *u-*) ต่างก็เป็นเพียงกลุ่มเสียง ไม่มีความหมายหรือหน้าที่ทางไวยากรณ์แต่อย่างใด มีเพียงรูปทางเสียงเท่านั้นที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับคำที่เป็นหน่วยคำจริงๆ

สำหรับเรื่องตลกที่มีการวิเคราะห์พยางค์หนึ่งๆ ให้กลายเป็นหน่วยคำ เนื่องจากพยางค์ดังกล่าวมีรูปเหมือนกันกับหน่วยคำนั้นๆ ในงานวิจัยของเพอพิเซลโลและไวส์เบิร์ก (1983) เรียกว่าเป็นกลวิธีทางหน่วยคำ และพยางค์ที่ถูกวิเคราะห์เป็นหน่วยคำนั้นถือเป็นหน่วยคำเทียบ

²³ ตรงกับศัพท์ *paronymy* ในงานของนักภาษาศาสตร์ท่านอื่นๆ และตรงกับ *imperfect puns* ของฮ็อกเก็ต

(pseudo-morpheme) เช่น ในตัวอย่างข้างล่างนี้ พยางค์ cat ในคำว่า catalogue ถูกตีความใหม่ได้ว่าเป็นหน่วยคำเดียวกันกับ cat ‘แมว’

What kind of cat do you find in the library?

A catalogue.

นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่ง คือ ดิเลีย เชียร์ (Chiaro 1992) ได้กล่าวถึงการเล่นคำในระดับคำศัพท์ในลักษณะเดียวกันนี้ โดยแสดงการจำแนกประเภทที่ใกล้เคียงกันกับดินฮาร์ท กล่าวคือ สี่กลวิธีแรกของดินฮาร์ท ซึ่งได้แก่ การเล่นคำหลายความหมาย การเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง การเล่นคำพ้องเสียง และการเล่นคำพ้องเสียงคล้าย เชียร์เรียกรวมกันทั้งหมดว่าเป็นการเล่นกับหน่วยศัพท์ (playing with lexis) ส่วนกลวิธีที่มีการวิเคราะห์หน่วยคำเทียม เชียร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเล่นกับขอบเขตของคำ และการเล่นกับการสร้างคำ

เมื่อนำแนวการจัดประเภทการเล่นคำในระดับคำศัพท์และหน่วยคำของนักวิจัยแต่ละท่านมาเปรียบเทียบกัน เราจะเห็นความคิดที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ตาราง 1 สรุปการจัดประเภทการเล่นคำในระดับคำศัพท์และหน่วยคำ

อีอกเกิต(1973)	เพอพิเซลโลและ ไวส์เบิร์ก (1983)	ดินฮาร์ท (1998)	เชียร์ (1992)
การเล่นคำแบบ พ้องรูปสมบูรณ์	กลวิธีทางเสียง	การเล่นคำหลายความหมาย การเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง การเล่นคำพ้องเสียง	การเล่นกับหน่วยศัพท์
การเล่นคำแบบ พ้องรูปไม่สมบูรณ์	-	การเล่นคำพ้องเสียงคล้าย	
	กลวิธีทางหน่วยคำ	การเล่นคำสมมุติ	การเล่นกับขอบเขตของคำ การเล่นกับการสร้างคำ

เราจะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์แต่ละท่านมีการใช้ศัพท์ที่แตกต่างกันในการอ้างถึงปรากฏการณ์เดียวกัน รวมทั้งมีการจำแนกประเภทย่อยแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วเราจะเห็นจุดเน้นที่คล้ายคลึงกันว่าทุกคนให้ความสำคัญกับความคล้ายคลึงและความแตกต่างของตัวรูปคำ หรือรูปแสดงสัญลักษณ์ (signifier) ซึ่งรูปแสดงสัญลักษณ์ดังกล่าวเมื่อพิจารณาจากแง่มุมทางวากยสัมพันธ์ถือเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ในระดับคำ หรือหน่วยคำ

เรื่องตลกแต่ละเรื่องที่นักวิจัยเหล่านี้นำมาศึกษามักมีรูปคำรูปใดรูปหนึ่งที่ก่อให้เกิดความกำกวม ซึ่งเอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย แต่หากเป็นกรณีที่รูปคำมีความกำกวมอยู่ระหว่างหน่วยคำที่มีความหมายในตัวเองกับพยางค์ที่ไม่มีความหมายในภาษา นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่จะจัดแยกให้เป็นอีกประเภทหนึ่งต่างหาก โดยกำหนดชื่อเรียกกลวิธีแตกต่างกันไป

นอกเหนือจากกลวิธีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในงานวิจัยของเชียโร (Chiaro 1992: 30) ยังปรากฏการจำแนกประเภทการเล่นคำจากแง่มุมทางเสียงแยกต่างหากเป็นอีกประเภทหนึ่ง โดยให้ชื่อว่า *การเล่นกับเสียง* (playing with sound) เช่น การผวนคำ (metathesis) และการเน้นพยางค์ผิดที่ ดังตัวอย่างข้างล่าง

การสลับหน่วยเสียง (Metathesis) เช่น

What's the difference between a Radox bath and Louis Frémaux?

Radox bucks up the feet. (Frémaux fucks up the beat.)

การเน้นพยางค์ผิดที่ เช่น

How do you make a cat drink?

Easy, put it in a liquidizer.

สำหรับตัวอย่างของการเน้นพยางค์ผิดที่นั้น คำสำคัญที่กำกวม คือ a cat drink หากอยู่ในรูปของภาษาพูด ผู้พูดจะต้องลงผู้ฟังโดยการออกเสียงเน้นที่คำว่า drink ในประโยคคำถามเพื่อชวนให้ผู้ฟังคิดว่าคำว่า drink เป็นคำกริยาในหน่วยสร้างแบบการิต ซึ่งจะทำให้ข้อความ *make a cat drink* มีความหมายว่า 'ทำให้แมวดื่ม (สุรา)' แต่สุดท้ายกลับให้คำตอบที่ทำให้เห็นว่า a cat drink เป็นคำประสม เหมือนหนึ่งเป็นชื่อเครื่องดื่มจริงๆ (ซึ่งหากต้องการความหมายเช่นนั้น ผู้พูดจะต้องออกเสียงเน้นที่คำว่า cat จึงจะถูกต้อง)

อาจกล่าวได้ว่าตัวอย่างนี้ไม่ได้มีความกำกวมแต่ในด้านเสียงอย่างเดียว แต่มีเหตุปัจจัยด้านวากยสัมพันธ์ (หน่วยสร้างแบบการิต) และด้านความหมายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยที่ทำให้ผู้ฟังไม่คิดว่า a cat drink จะกลายเป็นคำประสมไปได้ หรือ drink น่าจะเป็นคำกริยามากกว่า แต่เนื่องจากคำว่า drink ไม่ว่าจะในความหมายที่เป็นคำกริยา 'ดื่ม (สุรา)' หรือในความหมายที่เป็นคำนาม 'เครื่องดื่ม' ต่างก็มีรูปคำเดียวกัน drink ในที่นี้จึงเอื้อให้ตีความได้ทั้งเป็นคำกริยา (ที่ไม่ผันรูป) และเป็นคำนามหลักของคำประสม

(2) การเล่นคำในระดับเหนือคำศัพท์

แม้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นวิเคราะห์การเล่นคำในระดับคำศัพท์หรือหน่วยคำ แต่ก็มีส่วนที่กล่าวถึงในระดับวลี โดยใช้แนวคิดด้านวากยสัมพันธ์เข้ามาอธิบาย และนักวิเคราะห์ส่วนใหญ่มักตั้งชื่อกลวิธีดังกล่าวให้มีความเกี่ยวข้องกับวากยสัมพันธ์ เช่น กลวิธีทางวากยสัมพันธ์ (syntactic strategy) ของเพอพิเซลโลและไวส์เบิร์ก (1983) ดังตัวอย่าง

Why is a goose like an icicle?

Both grow down.

ตัวอย่างนี้นักวิเคราะห์ทั้งสองจัดว่าเป็นกลวิธีทางวากยสัมพันธ์ เนื่องจากมีความกำกวมทางโครงสร้างของกริยวลี grow down กล่าวคือ สามารถตีความให้เป็นได้ทั้ง [verb + adverb]

หรือ [verb + noun] เนื่องจากรูปคำว่า down อาจเป็นได้ทั้งเป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า ‘ต่ำลง, หรือ (เติบโต) จากข้างล่าง’ และเป็นคำนาม แปลว่า ‘ชนอ่อนๆ’ ซึ่งในที่นี้ทำหน้าที่เป็นกรรม

หากเราย้อนกลับไปตัวอย่างกลวิธีการเน้นพยางค์ผิดที่ของเซียโรข้างต้น เราจะพบว่า ถ้านำตัวอย่างดังกล่าวมาวิเคราะห์ในมุมมองของเพอพิเซลโลและไวส์เบิร์ก ก็อาจกล่าวได้ว่าเป็น กลวิธีทางวากยสัมพันธ์ได้เช่นกัน เพราะมีความเกี่ยวข้องกับความกำกวมของหมวดคำ (drink) ที่ทำให้เกิดความกำกวมทางโครงสร้างของวลี (make a cat drink)

สำหรับเซียโร (Chiaro 1992: 40) เรื่องตลกใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความกำกวมทาง โครงสร้าง ซึ่งเธอเรียกกลวิธีดังกล่าวว่า *การเล่นกับวากยสัมพันธ์* มีได้หมายรวมถึงความกำกวม ด้านหมวดคำ และไม่รวมประเภทที่เกิดร่วมกับการใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง *การเล่นกับ วากยสัมพันธ์* ตามศัพท์ของเซียโรเกี่ยวข้องกับความกำกวมในด้านการวิเคราะห์หน่วยประชิด เช่น การขยายความด้วยบุพบทวลี (Chiaro 1992: 40)

Child: Mummy, can I go out to play?

Mother: With those holes in your trousers?

Child: No, with the girl next door.

ตัวอย่างนี้เกี่ยวข้องกับความกำกวมทางโครงสร้างของบุพบทวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า with ตัวละครแม่ใช้บุพบทวลีนี้เพื่อขยายความกริยาลีที่มี go out เป็นตัวหลัก (*go out ... with those holes in your trousers*) แต่ตัวละครที่เป็นลูกกลับตีความว่าแม่ต้องการขยายความกริยาลีที่มี play เป็นตัวหลัก (*play with those holes in your trousers*)

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเรื่องตลกบางเรื่องที่ไม่อาจอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ด้าน วากยสัมพันธ์ เนื่องจากความกำกวมของรูปภาษาที่ปรากฏมีความเกี่ยวข้องกับปริบทการใช้ หรือธรรมเนียมปฏิบัติในการสื่อสาร เซียโรได้จำแนกกลวิธีในการนำเสนอเรื่องตลกประเภทนี้ เป็นการ *เล่นกับกฎเกณฑ์ในการสนทนา* เช่น

“You know your great great great great great great
grandfather?”

“Yeah?”

“No, you don't. He's dead.”

ในเรื่องนี้มีการเล่นคำ you know ในคำพูดของตัวละครผลัดแรก คำนี้เมื่อปรากฏใน การสนทนาจะทำหน้าที่แสดงการเริ่มผลัด และบ่งชี้การมีส่วนร่วมของคุณสนทนา ในทาง ภาษาศาสตร์จัดว่าเป็นดัชนีปริจเฉท (discourse marker) ซึ่งมิได้มีความหมายตรงตัว หรือมี ความหมายอ้างอิงที่ชัดเจนแต่อย่างใด แต่ในตอนท้ายเราจะเห็นว่าตัวละครตีความให้คำนี้มี ความหมายเรียงตามตัวอักษร

สำหรับการจำแนกกลวิธีการเล่นคำตามหน่วยทางไวยากรณ์และลักษณะทางความหมายตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นสามารถกล่าวอภิปรายความเชื่อมโยงกับเงื่อนไขความตลกที่เป็นสากลได้ดังนี้ หากว่าเราย้อนกลับไปทีนียมของ pun ข้างต้น ว่าหมายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเล่นกับรูปแสดงสัญญา (ทางเสียง) เราจะพบว่าตัวอย่างที่นักวิจัยทำการศึกษาและจำแนกประเภทไว้ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้รูปแสดงสัญญาหนึ่งรูปเพื่อก่อให้เกิดความกำกวมในการอ้างถึงความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย หรือบางกรณีอาจเป็นการใช้สองรูปต่อสองความหมายก็ได้ เช่น กรณีการเล่นคำพ้องเสียงคล้าย แต่รูปคำสองรูปนั้นๆ จะต้องมึลักษณะที่คล้ายคลึงกันในระดับที่อาจจะทำให้เกิดการตีความว่าเป็นรูปเดียวกันได้

อตัตาโต้ (Attardo 1994) ได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์งานวิจัยที่ศึกษาและจำแนกประเภทกลวิธีการเล่นคำว่าส่วนใหญ่ทำได้แค่เพียงทำให้เรามองเห็นว่าการเล่นคำเป็นวิธีการที่ทำให้ความหมายสองความหมายสามารถปรากฏร่วมกันได้ในหนึ่งปริจเฉท หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าทำให้เห็นความเชื่อมโยงกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนเพียงเงื่อนไขเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีพลังจะอธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงกับเงื่อนไขอื่นๆ ได้อีก หากเป็นเช่นนั้นก็ไม่อาจแยกเรื่องตลกออกจากปริจเฉทประเภทอื่นๆ ที่ไม่ตลกขบขัน แต่ก็มีมากกว่าหนึ่งความหมายได้ เช่น ปริจเฉทที่มีการใช้อุปลักษณ์ รวมถึงไม่อาจแยกเรื่องตลกออกจากการใช้ภาษาที่มีความกำกวมโดยทั่วไป

อตัตาโต้ (Attardo 1994: 133) กล่าวว่าการเล่นคำในเรื่องตลกจะต้องไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการปรากฏร่วมของความหมายสองความหมาย แต่จะต้องทำให้ความหมายทั้งสองขัดแย้งกันด้วย *“(T)he two senses involved in a pun cannot be random, but have to be “opposed” (i.e., semantically incompatible in context).”* อย่างไรก็ตามการทำให้ความหมายทั้งสองขัดแย้งกันในปริบทหนึ่งๆ นั้น มิได้หมายความว่าทำให้เกิดความกำกวมจนผู้ฟังเลือกไม่ถูกว่าจะ เป็นความหมายใดกันแน่ แต่เป็นการทำให้ผู้ฟังยอมรับได้ว่าปริจเฉทนี้ต้องมีสองความหมายคู่กัน หรือต้องกำกวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการเล่นคำจึงต้องมีบริบทข้อความที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขความกำกวมที่เกิดขึ้นด้วย แต่การแก้ไขดังกล่าวก็มีใช่เป็นการทำให้ความกำกวมหายไปจากตัวบทอย่างสิ้นเชิง เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นก็ไม่ถือว่ามีคู่ความหมายแย้ง แต่เป็นการทำให้ผู้ฟังยอมรับได้ว่าตัวบทนี้จะต้องกำกวม²⁴

หากเรามองย้อนกลับไปทีตัวอย่างเรื่องตลกอันแรกในงานของฮ็อกเก็ตอีกครั้ง ซึ่งตามการจำแนกของเขา จัดว่าเป็นกลวิธีการเล่นคำแบบพ้องรูปสมบูรณ์ หรือเป็นการใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง คือ คำว่า suit

²⁴ ซึ่งอาจจะกำกวมบางช่วงหรือตลอดทั้งตัวบทก็ได้ อย่างไรก็ตามความกำกวมที่เกิดขึ้นระหว่างความหมายสองความหมายอาจมีระดับที่แตกต่างกันได้ เช่น ตามแนวคิดของจิออร่า (Giora 1991, 2003) ความหมายหนึ่งมักเด่นกว่าอีกความหมายหนึ่งจนทำให้ผู้ฟังอยากจะตีความเป็นความหมายนั้นๆ มากกว่า หรือตามแนวคิดของยูล (Yus 2003) ความหมายที่สองมักเป็นความหมายที่ทำให้ตัวบทมีเอกภาพในภาพรวม (global coherence) ได้มากกว่า แต่ตามคำอธิบายของอตัตาโต้ อาจเป็นได้ทั้งที่เท่าๆ กันและต่างระดับกันก็ได้

Sign on a shop:

“Cohen and Son, Tailor and Attorney. Let us press your suit.”

เราจะเห็นว่ารูปคำ suit ก่อให้เกิดความกำกวม รวมถึงคำว่า press ด้วย ซึ่งแปลได้ทั้ง ‘รีด, อัดจีบ’ และ ‘ยีนเรื่อง (ฟ็อง)’ ทำให้ข้อความ “Let us press your suit” มีคู่ความหมายแย่งระหว่าง [ให้เรารีดเสื้อนอกให้ท่าน] กับ [ให้เราว่าความให้ท่าน] ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะแตกต่างกันมาก ไม่น่าจะปรากฏในที่เดียวกันได้ แต่บริบทในตอนต้นเรื่องก็บอกอยู่ชัดเจนว่ามันเป็นป้ายของร้านเดียวกัน หากเราจะเลือกเพียงความหมายใดความหมายหนึ่งแล้วปฏิเสธอีกความหมายหนึ่งก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้อีกเช่นกัน เนื่องจากตัวบทมีการให้บริบทข้อความ “Tailor and Attorney” มาสนับสนุนให้ความหมายทั้งสองเป็นไปได้อย่างกันทั้งคู่ เราจึงต้องยอมรับการปรากฏร่วมกันของทั้งสองความหมาย และยอมรับความกำกวมของปริจเฉทนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โดยสรุป ในการเล่นคำของเรื่องตลก คำสำคัญที่ก่อให้เกิดความกำกวมจะเป็นตัวที่ทำให้ปริจเฉทนั้นๆ มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เนื่องจากตัวรูปคำดังกล่าวสามารถใช้อ้างถึงได้มากกว่าหนึ่งความหมายอยู่ก่อนแล้ว แต่การให้บริบทข้อความที่เหมาะสมแก่คำสำคัญดังกล่าวจะทำให้เกิดความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย่ง กล่าวคือ บริบทจะทำให้ความหมายสองความหมายของคำสำคัญดังกล่าวซึ่งไม่อาจปรากฏพร้อมกันหรือปรากฏร่วมกันในการใช้ภาษาปกติสามารถจะปรากฏร่วมกันได้ และในเวลาเดียวกันบริบทก็ต้องเป็นตัวช่วยให้ความกำกวมนี้เป็นที่ยอมรับได้ด้วย

นอกเหนือจากสองเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว อัตตาโด (Attardo 1994: 149) ยังได้ให้คำอธิบายที่สอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนดังที่ได้กล่าวไปข้างแล้วว่า เรื่องตลกที่มีการเล่นคำจะมีเหตุผลเฉพาะที่ (ซึ่งไม่เหมือนการใช้ภาษาในโลกปกติที่ส่วนใหญ่เป็นการใช้สัญลักษณ์ทางภาษาแบบสมมุติ) เหตุผลเฉพาะที่ที่ว่านี้เกิดจากการใช้สัญลักษณ์ทางภาษาแบบมีเหตุปัจจัย (motivated) กล่าวคือ รูป(ทางเสียง)ของคำต้องมีความเชื่อมโยงกับความหมายที่คำนั้นๆ อ้างถึง²⁵ ดังนั้นรูปเดียวกันต้องอ้างถึงความหมายเดียวกัน และการอ้างถึงต้องเป็นแบบหนึ่งรูปต่อหนึ่งความหมาย (ซึ่งไม่เหมือนในโลกปกติที่รูปคำหนึ่งๆ อาจใช้อ้างถึงความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย) เมื่อยึดตามหลักการที่ว่านี้แล้ว การปรากฏเพียงรูปใดรูปหนึ่งในปริจเฉทเรื่องตลก เช่น คำว่า suit ที่ถือเป็นสองคำในโลกปกติ ย่อมกลายเป็นคำเดียวกันในโลกของเรื่องตลกไปได้ ไม่ว่าจะตีความเป็น suit ในความหมายใดย่อมมีค่าเท่ากัน และปรากฏในบริบทเดียวกันได้

แต่สำหรับกรณีการเล่นคำพ้องเสียงคล้าย ทำไมจึงอ้างอิงหลักการ *รูปเดียวกัน-ความหมายเดียวกัน* หรือ *รูปคล้ายกัน-ความหมายคล้ายกัน* ได้ ประเด็นนี้อัตตาโด (Attardo 1994: 159) ให้คำอธิบายไว้ว่า การเล่นคำประเภทนี้ก็ยังยึดเหตุผลเฉพาะที่แบบเดียวกัน คือการใช้สัญลักษณ์ทางภาษาแบบมีเหตุปัจจัย กล่าวคือ เมื่อเรามองตัวรูปคำในแง่เดียวกันกับ

²⁵ หรือเป็นไปตามหลักการเชิงสัญรูป (iconicity) นั่นเอง

สัญรูป (icon) มันย่อมมีระดับความคล้ายคลึงกับความหมายที่อ้างถึง เช่น ป้ายบอกทางที่มีลูกศรแสดงเส้นทางคดเคี้ยวข้างหน้า ความคดงอของตัวรูปลูกศรมีความสอดคล้องกับหนทางคดเคี้ยวจริงในระดับหนึ่ง แต่อาจมิได้ตรงกันจนสามารถแสดงค่าเทียบเท่าสัดส่วนได้อย่างเที่ยงตรง รวมทั้งป้ายแต่ละป้ายก็มิได้มีขนาดเท่าๆ กันไปหมด แต่เราก็สามารถจะตีความความหมายที่ป้ายนั้นๆ อ้างถึงได้โดยมิได้ใส่ใจกับสัดส่วนที่แท้จริง ดังนั้นจึงมิใช่เรื่องแปลกถ้าเราพบว่าคำสองคำออกเสียงคล้ายกัน แล้วจะอนุมานว่าควรจะมี ความหมายที่คล้ายกันด้วย หรือเสมือนหนึ่งเป็นคำเดียวกันได้

อย่างไรก็ตามบริบทข้อความยังคงทำหน้าที่สำคัญที่จะทำให้ผู้อ่าน/ผู้ฟังนึกออกกว่ารูปคำที่ปรากฏนั้นพ้องกันกับรูปใด จึงจะทำให้เกิดคู่ความหมายแย้งได้ และในเวลาเดียวกันก็จะต้องทำหน้าที่แก้ไขความขัดแย้งหรือความไม่เข้ากันนั้นๆ ได้ด้วย ความคล้ายคลึงกันของรูปคำสองรูปเป็นเพียงตัวที่จะทำให้ปริจเจตตังกล่าวมีลักษณะสอดคล้องตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน

หากเราย้อนกลับไปพิจารณาตัวอย่างที่สองในงานของฮ็อกเกิดข้างต้น ดังจะขอนำมาแสดงอีกครั้ง

Sign on a gate of a nudist club in October:

“Clothed for the season.”

ในตัวอย่างนี้ เราจะพบว่าคำสำคัญที่แลดูกำกวม คือ คำว่า clothed นั้น แลดูคล้ายกับคำว่า closed ทั้งนี้เป็นเพราะบริบทของข้อความ “... for the season” รวมทั้งบริบทเดือนที่นำมา ก่อนช่วยให้เรานึกออก และกระตุ้นให้เราเห็นความขัดแย้งระหว่างป้ายหนึ่งที่บอกว่าปิดร้านกับอีกป้ายหนึ่งซึ่งมิใช่การปิดร้าน แต่เป็นการปกปิดร่างกายแทน แต่เมื่อเราพิจารณาบริบทคำว่า nudist คำนี้ช่วยให้เรายอมรับป้ายข้อความที่ปกปิดร่างกายแทนได้ แม้ว่ามันจะฟังประหลาด และไม่มีใครเขียนป้ายเช่นนี้ในโลกของความเป็นจริง

ในลำดับถัดไปจะกล่าวถึงการจำแนกประเภทของการเล่นคำของกลุ่มที่สองซึ่งเป็นการจำแนกโดยพิจารณาประกอบไปกับของวิธีการนำเสนอโดยรวมของตัวบท ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของ ฟรานซิสโก ยูส (Yus 2003)

(ข) การจำแนกประเภทการเล่นคำตามแนวคิดของทฤษฎีความเกี่ยวข้อง

ยูส (Yus 2003) ได้เสนอการจัดประเภทรูปแบบการเล่นคำที่เกิดขึ้นในเรื่องตลกโดยใช้แนวคิดในทฤษฎีความเกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ในการจำแนก ซึ่งเป็นการจำแนกตามลักษณะวิธีการนำเสนอตัวบทตั้งแต่การให้บริบทไปจนถึงการปิดเรื่องในลักษณะต่างๆ ที่ทำให้อ่านเกิดความพยายามที่จะค้นหาความเกี่ยวข้องของความหมายที่แฝงอยู่ในลักษณะที่แตกต่างกัน แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงที่ละแบบโดยจะเรียงจากประเภทที่มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนมากที่สุดก่อน ซึ่งก็จะสอดคล้องกับแนวคิดที่เขาได้เสนอไว้เกี่ยวกับความกำกวมและความเกี่ยวข้องต่างระดับและต่างลำดับของตัวบท (ย้อนดูหัวข้อ 2.2.4.2.2) ดังนี้

(1) การเล่นคำที่เกิดขึ้นพร้อมกับการนำเสนอตัวบทในช่วงแรกให้เหมาะสมต่อการตีความได้หลายความหมาย แต่จะมีเพียงความหมายใดความหมายหนึ่งเท่านั้นที่ผู้อ่านเข้าถึงได้ง่ายที่สุด แต่แล้วตัวบทกลับจบลงด้วยความหมายที่เข้าถึงได้ยากกว่า แต่ก็มีความหมายที่ทำให้ตัวบทในภาพรวมมีเอกภาพได้มากกว่าความหมายแรก เช่น เรื่องต่อไปนี้เป็นบทสนทนาของคนสองคน (Yus 2003: 1324)

Q. I'm two months pregnant now. When will my baby move?

A. With any luck, right after he finishes college.

ในผลัดแรกของการสนทนาผู้อ่านมักตีความคำว่า move หมายถึง ‘ขยับตัว, เคลื่อนไหว’ เนื่องจากความเหมาะสมของบริบท โดยเฉพาะคำว่า pregnant ‘ตั้งครรภ์’ ดังนั้นในช่วงแรกจึงไม่มีความจำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องออกแรงคิดให้ไกลเกินจากนี้ หรือคิดเผื่อไปถึงความหมายอื่นๆ ที่เป็นไปได้ของ move เนื่องจากตัวบริบทข้อความสนับสนุนความหมายแรกนี้อย่างเด่นชัด การตีความเป็นอย่างอื่นย่อมไม่สอดคล้องกับหลักการความเกี่ยวข้อง แต่เมื่อมาถึงผลัดที่สองคำตอบของคู่สนทนาอีกฝ่ายกลับทำให้ผู้อ่านต้องย้อนไปตีความ move ใหม่ กลายเป็น ‘ย้าย (ที่อยู่)’ หรือ ‘แยก (จากพ่อแม่)’ การที่ผู้อ่านต้องออกแรงตีความใหม่นี้เป็นเพราะเขามองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างความหมายแรกกับคำตอบที่ได้ ขณะที่การตีความใหม่จะทำให้ตัวบทโดยรวมมีเอกภาพได้มากกว่า แต่ในช่วงแรกๆ ผู้อ่านจะไม่ทันนึกถึงหรือไม่ทันสังเกตว่ามันมีความเป็นไปได้ที่จะตีความเช่นนี้ เนื่องจากว่ามันดูมีความเกี่ยวข้องน้อยมากในช่วงแรก

(2) การเล่นคำที่เกิดขึ้นพร้อมกับการนำเสนอตัวบทที่ทำให้เห็นว่าความหมายแรกที่เข้าถึงได้ง่ายกว่านั้นเป็นความหมายที่เหมาะสมต่อทั้งตัวบทที่อยู่แล้ว แต่กระนั้นมันก็ยังเป็นไปได้ที่จะตีความเป็นอย่างอื่นได้อีก และผู้ฟังเองก็พร้อมจะออกแรงเพิ่มเพื่อค้นหาอีกความหมายหนึ่ง เช่น

Q. Why don't Stevie Wonder and Ray Charles get on with each other?

A. Because they can't see eye to eye.

ความหมายแรกที่ผู้อ่านจะเข้าถึงได้ในทันที คือ ความหมายที่เป็นไปตามสำนวน see eye to eye ‘เห็นตรงกัน’ คำถามที่ว่าทำไมคนทั้งสองจึงเข้ากันไม่ได้กับคำตอบที่ว่าเพราะพวกเขา (มีความ) เห็นไม่ตรงกัน นับว่าทำให้ตัวบทนี้มีเอกภาพโดยรวมเพียงพอแล้ว แต่ผู้อ่านจะค้นหาความหมายอื่นๆ ที่เป็นไปได้ได้อีก ซึ่งนั่นก็คือความหมายที่ตรงตัว โดยการอนุมานต่อไปว่าพวกเขาทั้งสองจะตาบอดด้วยกันทั้งคู่ จึงมองอะไรไม่เห็น เมื่อเป็นดังนี้แล้วจะให้มองเห็นดวงตาของกันและกันได้ได้อย่างไร

ในบางกรณีอาจเป็นการนำเสนอที่ทำให้ความหมายตรงตัวเป็นความหมายแรกที่เข้าถึงได้ง่ายกว่า แต่กระนั้นผู้อ่านก็จะพยายามโยงมันเข้ากับความหมายที่เป็นสำนวนที่เขารู้จัก เช่น

A guy wanted to go for a walk but it looked like rain, so he held his hand out the window to see if it was indeed raining. As he held his hand out, a glass eyeball fell into it. He stuck his head out the window and looked up to see a beautiful woman looking at him with one squinty eye from the apartment above. "I'm sorry!" she exclaimed, "If you return that to me, I'll cook you a nice dinner for your trouble." He figured, what the heck... a free meal with a pretty girl. As the night passed they dined and talked. When it got late, she asked if he wanted to spend the night, "Do you always sleep with a guy on the first date?" He asked. She replied: "Only with those who catch my eye".

ความหมายแรกที่สอดคล้องกับการนำเสนอเรื่องตั้งแต่ต้นเป็นความหมายที่ตรงตัวของข้อความว่า *catch one's eye* คือ 'คว้าลูกตา' หรือ 'จับลูกตา' ไปได้ นั่นนับว่าเป็นความหมายที่เข้าถึงได้ง่ายตั้งแต่แรก และก็เป็ความหมายที่ทำให้ทั้งตัวบทมีเอกภาพโดยรวมได้มากพออยู่แล้ว แต่กระนั้นผู้อ่านก็ยังจะค้นหาอีกความหมายหนึ่งซึ่งเป็ความหมายเชิงสำนวนที่รู้จักกันดีว่า 'ถูกตา ต้องใจ'

ในเมื่อการนำเสนอตัวบททำให้เห็นว่าความหมายแรกที่เข้าถึงได้ง่ายกว่านั้นเป็ความหมายที่เหมาะสมต่อทั้งตัวบทที่อยู่แล้ว แต่กระนั้นผู้อ่านก็ยังพยายามจะค้นหาอีกความหมายหนึ่งเป็นไปได้อีก ประเด็นนี้อาจทำให้เกิดข้อสงสัยว่าแล้วมันเป็นไปตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องได้อย่างไร ก็ในเมื่อการตีความอย่างแรกมีความเกี่ยวข้องมากที่สุดแล้ว ใยจะต้องค้นหาอะไรอีก หรือว่าความหมายแรกมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องยังไม่มากพอ สำหรับประเด็นนี้ ยูสธธิบายว่าเป็นเพราะในการสื่อสารบอกเล่าเรื่องตลกนั้น ผู้เล่ามักแสดงเจตนาหรือแสดงอะไรบางอย่างเป็นการสื่อเจตนาให้ผู้ฟังทราบก่อนแล้วว่าต่อไปนี้จะฟังเรื่องตลก เมื่อเจตนาของผู้ส่งสารชัดเจน ผู้ฟังย่อมไม่ริรอที่จะออกแรงค้นหาอีกความหมายหนึ่งที่แฝงอยู่เพื่อให้ได้มาซึ่งความตลกขบขันสมดังเจตนาของผู้ส่งสาร หากผู้เล่าไม่แสดงเจตนาให้เห็นตั้งแต่แรก ผู้ฟังอาจยึดเอาตามความหมายแรก ซึ่งก็จะทำให้ตัวบททั้งสองนี้เป็นเพียงปริศนาธรรมดๆ²⁶

และหากเรามองในแง่ของเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งว่าเป็นลักษณะทางโครงสร้างที่สำคัญของเรื่องตลก การค้นหาอีกความหมายหนึ่งย่อมเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งความขัดแย้งทางความหมายในหนึ่งปริศนา รวมทั้งทำให้ปริศนาเหล่านั้นๆ เกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนในเวลา

²⁶ ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องของวิลสันและสเปอร์เบอร์ การแสดงออกซึ่งเจตนา (ว่าต้องการสื่อข้อมูล) นับเป็ขั้นตอนที่สำคัญในลำดับแรกๆ ของการสื่อสาร ไม่ใช่เพียงแค่การมีเจตนาจะสื่อข้อมูลบางอย่างเท่านั้น และผู้ฟังก็ต้องรับทราบเจตนาเหล่านั้นๆ ด้วย ไม่ใช่แค่รับข้อมูลที่เขาสื่อออกมา ส่วนข้อมูลในงานวิจัยนี้มาจากเว็บไซต์ที่มีชื่อหัวเรื่องชัดเจนว่าเป็นเรื่องตลก จึงถือได้ว่าเจตนาของผู้ส่งสารชัดเจนตั้งแต่แรกแล้ว

เดียวกันอีกด้วย เพียงแต่ความขัดแย้งทางความหมายอาจไม่รุนแรงมากนัก เพราะตัวบทโดยรวมมีความโน้มเอียงที่เหมาะสมจะถูกตีความเป็นความหมายแรกอย่างชัดเจน ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะไม่รู้สึกวาทนตกอยู่ในสภาวะเหมือนถูกหลอกเฉกเช่นการเล่นคำแบบแรก

(3) การเล่นคำที่เกิดขึ้นพร้อมกับการนำเสนอตัวบทในช่วงแรกที่ทำให้ผู้อ่านงงงวยสับสนจนแทบหาความเกี่ยวข้องไม่เจอ จนกระทั่งถึงตอนจบของเรื่องผู้ฟังจึงค้นพบว่ามีการใช้คำกำกวมและต้องตีความใหม่หรือค้นหาอีกความหมายหนึ่งที่เป็นไปได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายที่เกี่ยวข้องของปริบทที่ขึ้นนำมาก่อนในช่วงแรก เช่น

A panda walks into a restaurant and orders a meal. The waiter graciously takes his order, and serves the sumptuous feast with great aplomb. The panda finishes his meal, shoots the waiter, and walks out. The maitre yells after the panda, "Hey, you shot my waiter." The panda responds, "Hey, I'm a panda. Look it up." The maitre pulls out his dictionary, looks up "panda," and reads: "Panda. A large mammal indigenous to Asia. Eats shoots and leaves."

เนื้อเรื่องในช่วงแรกสร้างความงุนงงแก่ผู้อ่าน เนื่องจากไม่ทราบว่าจะทำไมหมีแพนด้าจึงทำอะไรประหลาดเช่นนั้น ต่อเมื่อมาถึงตอนจบของเรื่องซึ่งมีคำสำคัญที่กำกวม ได้แก่ shoot และ leave ที่ต่างก็มีมากกว่าหนึ่งความหมาย หากตีความตามพจนานุกรมที่เจ้าของร้านเปิดอ่าน จะตีความว่า 'ไปอ่อนของต้นไผ่' และ 'ไปไม้ (ทั่วไป)' แต่จริงๆ แล้ว มันแปลได้อีกอย่างว่า 'ยิง' และ 'จากไป' ข้อความว่า Eats shoots and leaves. จึงกำกวม โดยในอีกแง่หนึ่งมันสอดคล้องกับการกระทำของแพนด้าในตอนต้นเรื่อง ดังนั้นการตีความแบบที่สองจึงช่วยทำให้ตัวบทในช่วงแรกที่คุณเหมือนไม่มีความเกี่ยวข้องหรือมีแต่ความแปลกประหลาดกลายเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลได้ในที่สุด

(4) การเล่นคำที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ทำให้เกิดความกำกวมจนผู้อ่านเลือกไม่ถูกว่าความหมายใดมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด หรือทำให้เกิดภาวะเลือกไม่ถูกว่าจะเอาความหมายใดตีความตกลงขั้นที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลมาจากการคิดกลับไปกลับมาระหว่างสองความหมายนี้ เช่น ตัวอย่างข้อความโฆษณารถยนต์อันหนึ่งซึ่งยูนานำมาจากงานวิจัยของทานากะ (Tanaka 1994)

The perfect car for a long drive.

ข้อความนี้ทำให้เกิดการตีความไปได้สองแบบ คือ (1) 'The perfect car for a long ride.' และ (2) 'The perfect car for people whose house has a long driveway.' หากพิจารณาแค่รูปภาษา ยูส (Yus 2003: 1321) เห็นว่าการตีความอย่างแรกน่าจะเป็นความหมายที่เข้าถึงได้ง่ายกว่าและมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด อย่างไรก็ตามเนื่องจากโฆษณานี้มีรูปภาพประกอบด้วย

เป็นรถที่จอดบนเส้นทางที่ทอดยาวไปถึงที่พัก (mansion) แห่งหนึ่ง จึงทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะตีความเป็นแบบที่สองด้วย และผู้อ่านคงเลือกไม่ถูกว่าความหมายใดเหมาะสมมากกว่า ความที่เลือกไม่ถูกและต้องคิดกลับไปกลับมานี้เองทำให้ผู้อ่านรู้สึกตลกขบขันต่อโฆษณาดังกล่าว²⁷

สำหรับการเล่นคำที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ 2, 3, และ 4 นั้นว่าไม่สอดคล้องกับแบบจำลองที่ ยูสได้เสนอไว้ในตอนแรกที่ว่า ปริศนาเรื่องตลกมักมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย**พหุความ-เอกความ** และ**ความเกี่ยวข้องต่างระดับและต่างลำดับ** ในแบบที่สอง ตัวบทโดยรวมมีความชัดเจนว่าเหมาะสมต่อการตีความอย่างใดอย่างหนึ่งตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แม้จะมีความเป็นไปได้ว่าจะตีความทั้งตัวบทเป็นอย่างอื่นอีก แต่การซ้อนกันของทั้งสองความหมายก็มีได้เป็นแบบ**พหุความ-เอกความ** กล่าวคือ ความหมายที่สองที่เป็นไปได้อีกอันหนึ่งนั้นมิได้แฝงอยู่ในช่วงแรกของตัวบท แต่อยู่ช่วงท้ายๆ (ตามตำแหน่งการปรากฏของรูปคำที่กำกวม) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านอนุมานหรือค้นหาความหมายอีกอันหนึ่งเอาเองหลังจากอ่านเรื่องจบ

แบบที่สาม ซึ่งเป็นการเริ่มต้นเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความงุนงงสงสัย หรือดูเหมือนผู้ส่งสารกำลังพูดในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง แต่ในตอนจบของเรื่องจะปรากฏรูปคำที่กำกวมที่มีอีกความหมายหนึ่งที่ช่วยคลี่คลายความแปลกประหลาดในช่วงแรกของตัวบทนั้น ในช่วงแรกๆ ของตัวบทจึงไม่ปรากฏว่ามีการตีความใดๆ ที่จะแสดงความเกี่ยวข้องอย่างเด่นชัดได้เลย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานความเกี่ยวข้องต่างระดับและต่างลำดับ รวมถึงการซ้อนกันของความหมายที่กำกวมของตัวบทก็มีได้เป็นไปตามแบบ**พหุความ-เอกความ**อย่างชัดเจน แต่กลับจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามมากกว่า คือ ช่วงท้ายของตัวบทต่างหากที่กำกวมหรือมีมากกว่าหนึ่งความหมาย มิใช่ช่วงแรกๆ โดยความหมายหนึ่งในสองที่เป็นไปได้นั้นจะสอดคล้องกับบริบทของเนื้อเรื่องในช่วงแรก หรือช่วยบรรเทาความไม่เกี่ยวข้องของเนื้อเรื่องในช่วงแรกได้ แม้ว่ารูปแบบที่สามนี้จะไม่สอดคล้องกับแบบจำลองตามเงื่อนไขคู่ความซ้อนที่ ยูสได้เสนอไว้ในตอนแรกก็จริง แต่เขาก็เห็นว่าโดยรวมแล้วมันก็ยังสอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎีความเกี่ยวข้องอยู่ดี เพราะการที่เรื่องเริ่มต้นด้วยลักษณะที่แปลกประหลาด แต่ผู้ฟังก็ยังคงมีความคาดหวังเสมอว่าผู้พูดจะพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้อง จึงตั้งใจฟังจนจบและพยายามค้นหาอีกความหมายหนึ่งที่เป็นไปได้ในตอนจบ เผื่อว่ามันจะสามารถให้คำอธิบายหรือแก้ไขความไม่เข้ากันของเนื้อเรื่องในตอนแรกๆ ได้ และยิ่งจะช่วยให้ตัวบทโดยรวมมีเอกภาพได้ในที่สุด

สำหรับแบบที่สี่ ตัวบทมิได้เริ่มต้นด้วยการทำให้ผู้ฟังรู้สึกงุนงงสับสนจนเฉกเช่นแบบที่สาม อันที่จริงอาจกล่าวได้ว่าแบบที่สี่นี้ไม่ต่างจากแบบที่สองสักเท่าใด อย่างไรก็ตามตัวบทมีความเหมาะสมจะตีความเป็นอย่างอื่นได้อีก ซึ่งความหมายทั้งสองดูจะมีความเป็นไปได้หรือมีระดับ

²⁷ ในงานวิจัยของ ยูสมิ ได้มีการพูดถึงตัวอย่างที่เป็นภาษาล้วนๆ แต่อย่างไรก็ตาม การอ้างตัวอย่างจากแหล่งข้อมูลที่เป็นกรวิจัยภาษาโฆษณาซึ่งมีเรื่องของรูปภาพที่เป็นอวัจนภาษาน่าจะเป็นงานที่ต้องศึกษาเฉพาะทางต่อไป เพราะมิใช่ verbal pun อย่างเดียว แต่มี visual pun ประกอบด้วย

ความเกี่ยวข้องพองๆ กัน หรือใกล้เคียงกันจนทำให้ผู้อ่านเลือกไม่ถูก ผิดกับแบบที่สองตรงที่ ความหมายแรกที่เข้าถึงได้ง่ายกว่ามีระดับความเกี่ยวข้องมากกว่าค่อนข้างชัดเจน รูปแบบนี้ จึงนับได้ว่าไม่สอดคล้องทั้งกับสมมุติฐานความเกี่ยวข้องต่างระดับของยูสเองและไม่สอดคล้องกับ สมมุติฐานเด่นต่างระดับของจืออราต์ด้วย เนื่องจากทั้งคู่เชื่อว่าปริศนาเรื่องตลกส่วนใหญ่จะทำให้ในที่สุดแล้วผู้อ่านจะเลือกความหมายที่สองมากกว่า หรือพบว่าความหมายที่สองต่างหากที่ เหมาะสมต่อทั้งปริศนามากกว่า แม้ว่ามันจะไม่เด่นมากนักในตอนแรก อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างในแบบที่สี่นี้ยูสพบไม่ว่ามีไม่มากนัก

สำหรับในงานวิจัยนี้ การวิเคราะห์การเล่นคำจะดูทั้งตัวรูปคำสำคัญประกอบกับลักษณะ ของการนำเสนอตัวบทโดยรวมด้วย ดังที่ได้แสดงให้เห็นในตอนต้นแล้วว่าการวิเคราะห์โดย จำแนกประเภทการเล่นคำตามลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายของตัวรูปคำสำคัญเพียง อย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอจะอธิบายความเชื่อมโยงกับเงื่อนไขความตลกได้อย่างชัดเจนและ เป็นระบบ

2.2.4.4 “เรื่องตลก” กับปริศนาขันประเภทอื่นที่ใกล้เคียงกัน

ดังที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับกลวิธีทางภาษา จะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์บาง ท่านมิได้มุ่งเสนอแต่กลวิธีที่ปรากฏแต่ในเรื่องตลกเท่านั้น แต่รวมถึงปริศนาขันประเภทอื่นๆ ไปด้วย หรือมีฉะนั้นบางท่านก็ให้นิยามคำว่า “เรื่องตลก” หรือ *joke* อย่างกว้างๆ ดังนั้นเพื่อมิ ให้เป็นการสับสนเกี่ยวกับประเภททางปริศนาของเรื่องตลก และนิยามศัพท์ของข้อมูลที่จะใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับนิยามความเป็นประเภททางปริศนาของ เรื่องตลก และปริศนาขันประเภทอื่นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง เรื่องตลกกับปริศนาขันชนิดอื่น

ดังที่ได้กล่าวไปในตอนต้นแล้วว่า ฟรอยด์ (Freud 1905) นับว่าเป็นคนแรกๆ ที่ได้ พยายามจำแนกเรื่องตลกของปรากฏการณ์อื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน ด้วยเกณฑ์ด้านลักษณะของ ความเป็นเรื่องแต่ง หรือสมมุติขึ้น โดยตัวผู้แต่งมีเจตนาจะให้ขำ ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ และ จำนวนผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำเสนอความตลก ซึ่งต้องมีมากกว่าหนึ่ง หรืออาจมีมากถึง สาม กล่าวคือ ผู้แต่ง ผู้ฟัง และผู้ตกเป็นเป้าของการล้อเลียน

เช่นเดียวกัน นักภาษาศาสตร์สองท่าน คือ อัตตาโต้และซาบันเน่ (Attardo and Chabanne 1992) ก็กำหนดให้เกณฑ์ด้านลักษณะของความเป็นเรื่องสมมุติเป็นตัวแบ่งระหว่าง เรื่องตลกกับเรื่องเก็บตก หรือเกร็ดขันขัน (anecdote) เรื่องเก็บตก หรือเกร็ดขันขัน มักมี ลักษณะที่เป็นจริง คือเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรืออย่างน้อยบุคคลในเรื่องก็เป็น บุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง จึงชวนให้ผู้ฟังเชื่อว่าน่าจะเป็นเรื่องจริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ผิดกับ เรื่องตลกที่ผู้ฟังรับทราบว่าเป็นเรื่องสมมุติ และตัวละครที่ปรากฏในเรื่องก็มักปรากฏในลักษณะ คำนามแบบไม่ชี้เฉพาะ เช่น ชายคนหนึ่ง เป็นต้น

อิตาลีและซาบันเน (1992) และ อัตตาโต้ (Attardo 2001) ยังได้ให้นิยามเรื่องตลกว่าเป็นปริศนาเรื่องเล่าจุลภาค (micro-narrative text) เนื่องจากเรื่องตลกมักมีขนาดสั้นและไม่ซับซ้อน โดยมากมักมีเพียงเหตุการณ์เดียวหรือการกระทำเดียว ในด้านรูปผิวสามารถปรากฏได้หลายแบบ เช่น คำถาม-คำตอบ, ข้อความเดี่ยว (one-liner), เรื่องเล่าแบบนิทาน²⁸ หรืออาจปรากฏในลักษณะรหัสผสม เช่น การ์ตูนที่มีคำพากย์ประกอบ (cartoon with caption) ซึ่งเป็นรหัสผสมระหว่างภาษากับภาพ อย่างไรก็ตาม แม้วางานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนิยามข้อมูลตามนักภาษาศาสตร์ทั้งสอง แต่จะจำกัดขอบเขตเฉพาะที่เป็นรหัสภาษาล้วนๆ เท่านั้น

และเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างปริศนาเรื่องตลกกับปริศนาข้ามชั้นชนิดอื่นที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับลักษณะของปริศนาข้ามชั้นประเภทอื่นๆ ไว้ด้วย โดยทั้งหมดที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเพียงการบรรยายอย่างคร่าวๆ โดยเน้นที่ลักษณะเด่นของปริศนาแต่ละประเภท เพื่อให้เห็นความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องตลก โดยอ้างอิงพจนานุกรมศัพท์วรรณคดีศึกษาของ คัดตัน (Cuddon 1991) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการที่จะจำแนกประเภททางปริศนาเหล่านี้ให้ได้อย่างละเอียดนั้นจำเป็นต้องขึ้นกับทฤษฎีและแนวคิดทางวรรณคดีศึกษาซึ่งมีอยู่หลายกลุ่มด้วยกัน อันอยู่นอกเหนือขอบเขตของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ประเภททางปริศนาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องตลกมีดังนี้

ละครสุขนาฏกรรม (Comedy)

ละครสุขนาฏกรรมเป็นละครแนวสนุกสนาน แม้วาเนื้อเรื่องจะมีเหตุการณ์ร้ายๆ เกิดขึ้นกับตัวละครเอก แต่ท้ายที่สุดก็จบลงด้วยความสุขสมหวัง ซึ่งตรงข้ามกับละครโศกนาฏกรรม (Tragedy) ที่จบลงด้วยความเศร้าโศก ความตาย การสูญเสีย หรือความล้มเหลว ลักษณะการจบลงด้วยความสุขสมหวังจึงเป็นลักษณะเด่นของละครสุขนาฏกรรม ส่วนในระหว่างการดำเนินเรื่องมีจำเป็นที่จะต้องถึงขนาดตลกขบขันไปตลอดทั้งเรื่อง (Cuddon 1991)

การแสดงตลก หรือจำอวด (Farce)

การแสดงตลกนับว่าเป็นการแสดงละครแนวข้ามชั้นประเภทหนึ่ง แต่มักถูกเปรียบเทียบกับละครสุขนาฏกรรมว่ามีลักษณะด้อยกว่าในเชิงเสริมสร้างสติปัญญาและเชิงสุนทรียศาสตร์ (intellectually and aesthetically inferior) มักนำเสนอเรื่องด้วยท่าทางที่เกินจริง หยาบโลน

²⁸ ในบรรดารูปแบบทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบเรื่องเล่าหรือนิทานเป็นรูปแบบที่มีความเป็นต้นแบบที่สุดสำหรับการเป็นตัวอย่างในการนิยามประเภททางปริศนาของเรื่องตลก ส่วนรูปแบบอื่น เช่น คำถาม-คำตอบ นักภาษาศาสตร์ทั้งสองอธิบายว่า ยังคงถือได้ว่าเป็นปริศนาเรื่องเล่า (narrative) เพราะรูปแบบดังกล่าวไม่เหมือนการถาม-ตอบในการสนทนาปกติ ซึ่งผู้ถามคาดหวังว่าจะได้ข้อมูลบางอย่างจากผู้ฟัง เพราะคิดว่าผู้ฟังมีข้อมูลดังกล่าว แต่รูปแบบถาม-ตอบของเรื่องตลก ผู้พูดไม่ได้คาดหวังจะได้ข้อมูลอะไรจากผู้ฟัง เพราะรู้ว่าผู้ฟังตอบไม่ได้อยู่แล้ว และผู้ถามก็มีคำตอบอยู่ในใจอยู่แล้ว ดังนั้นทั้งคำถามและคำตอบจึงอยู่ที่ตัวผู้พูดทั้งหมด ซึ่งก็เท่าเทียมกับข้อความที่ต่อเนื่องของปริศนาเรื่องเล่าเดียวกันนั่นเอง

หรือเกี่ยวข้องกับการทำร้ายร่างกาย (slapstick) เน้นการสร้างเสียงหัวเราะเฮฮาตลอดทั้งเรื่อง (Cuddon 1991)

การแสดงเดี่ยวไมโครโฟน (Stand-up Comedy)

การแสดงเดี่ยวไมโครโฟนจัดว่าเป็นการแสดงตลกประเภทหนึ่ง แต่ต่างจากการแสดงตลกทั่วไปตรงที่มีผู้แสดงคนเดียว จนดูเหมือนพูดอยู่กับคนเดียว แต่ก็ก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ การแสดงเดี่ยวไมโครโฟนนับว่ามีลักษณะที่ทับซ้อนกับปริศนาเรื่องตลก เนื่องจากพบว่าบ่อยครั้งผู้แสดงมีการเล่าเรื่องตลกแทรกเป็นระยะๆ อัตตาได้ และ ซาบันแน (Attardo and Chabanne 1992) แสดงความเห็นว่าการแสดงเดี่ยวไมโครโฟนเป็นปริศนาที่มีโครงสร้างภายในซับซ้อนกว่าเรื่องตลกมาก แม้จะดูเหมือนเป็นการนำเรื่องตลกหลายๆ เรื่องมาต่อรวมกัน ส่วน รัทเทอร์ (Rutter 1997 อ้างใน Attardo 1994) เห็นว่ามันมิได้เรียงร้อยเข้าด้วยกันอย่างทื่อๆ แต่ยังคงเกี่ยวโยงกับปริบทและการจัดเรียงถ้อยคำที่เป็นแบบแผนทางการแสดง (stand-up routine)

วรรณกรรมล้อเลียน (Parody)

วรรณกรรมล้อเลียนเป็นปริศนาข้ามขั้นอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเด่นตรงที่ผู้แต่งต้องพยายามรักษารูปแบบให้ดูใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับวรรณกรรมต้นแบบ แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องดัดแปลงบางอย่างให้ต่างออกไปเพื่อให้ดูตลกขบขัน และเพื่อให้เห็นว่าวรรณกรรมต้นแบบหรือขนบการเขียนวรรณกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องน่าขัน ดังนั้นโดยมากแล้ววรรณกรรมที่เป็นตัวต้นแบบที่ถูกนำมาล้อเลียนมักเป็นวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงและมีแบบแผนการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ (Cuddon 1991)

นิทานมุขตลก (Trickster Tale)

ลักษณะเด่นประการหนึ่งของนิทานมุขตลก คือ มักปรากฏในรูปของมุขปาฐะ (in oral tradition) และมีลักษณะคล้ายเกร็ดข่าวชั้นตรงที่ตัวละครเอกส่วนใหญ่มักเชื่อกันว่าเคยมีตัวตนอยู่จริง ในด้านเนื้อหาโดยทั่วไปเป็นเรื่องมนุษย์เจ้าปัญญาคนหนึ่งที่มีไหวพริบปฏิภาณดี สามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ หรือแก้ปัญหาที่ยากๆ ได้โดยง่าย ซึ่งวิธีการแก้ไขของเขามักเต็มไปด้วยกลอุบายพร้อมๆ กับการสร้างความตลกขบขันในการแก้ไขปัญหานั้นๆ ตัวละครเอก (หรือ trickster hero) ในบางวัฒนธรรมอาจมีลักษณะเป็นผู้วิเศษ หรือเป็นถึงเทพยดา แต่ในบางวัฒนธรรมอาจเป็นเพียงแค่นกโง่ หรือดูเหมือนเด็กไร้เดียงสา (Apte 1985)

ดังนั้นนิทานมุขตลกจึงต่างไปจากเรื่องตลกตรงที่มีตัวละครยืนพื้น คือ มนุษย์เจ้าปัญญา ซึ่งเป็นตัวละครที่มีลักษณะเฉพาะ เหตุการณ์ในเรื่องจะแบ่งออกเป็นตอนๆ เพื่อให้มนุษย์เจ้าปัญญาได้แสดงการแก้ปัญหาแต่ละอย่าง ส่วนตัวละครประกอบอื่นๆ อาจเปลี่ยนไปได้เรื่อยๆ ตัวอย่างนิทานมุขตลกในภาษาไทย เช่น ศรีธนญชัย เป็นต้น

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเป้าล้อเลียนในเรื่องตลก

เป้าล้อเลียน หรือ “ตัวตลก” (butt of joke) นับเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่ผู้ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขันให้ความสนใจทำการศึกษาไว้พอสมควร ซึ่งพบว่าเรื่องตลกแทบทุกวัฒนธรรมมิได้เป็นเพียงการแต่งเรื่องขึ้นโดยจะประกอบด้วยตัวละครแบบใดก็ได้ แต่มักมีการเลือกนำเสนอกลุ่มคนในสังคมบางกลุ่มให้เป็นตัวตลก และการที่ใครหรือกลุ่มคนใดจะถูกนำเสนอให้เป็นเป้าล้อเลียนนั้นมักขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน หรืออุดมการณ์ที่แตกต่างกัน ดังที่นักวิเคราะห์ เช่น คาร์มัน (Karman 1998 อ้างใน Attardo 2001: 24) เรียกว่าเป็น **เป้าล้อเลียนทางอุดมการณ์ (ideological target)** ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าส่วนใหญ่มีกลุ่มล้อเลียนคนสามกลุ่มดังนี้

(ก) การล้อเลียนกลุ่มชาติพันธุ์

งานวิจัยเกี่ยวกับเป้าล้อเลียนเท่าที่มีการศึกษาไว้ส่วนใหญ่พบว่าเกี่ยวข้องกับล้อเลียนกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่าคนกลุ่มอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ประเทศเพื่อนบ้าน หรือชนกลุ่มน้อยในประเทศต่างๆ งานวิจัยในกลุ่มนี้มักเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า “เรื่องตลกทางชาติพันธุ์” (ethnic humor หรือ racial jokes) อาทิ งานวิจัยของ เดวิส (Davies 1990, 1998) และ เบอร์เกอร์ (Berger 1993)

ในงานวิจัยของเดวิส (Davies 1990) ซึ่งศึกษาเรื่องตลกเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศต่างๆ ประมาณ 30 กว่าประเทศ พบว่าในทุกสังคมที่เขาศึกษาล้วนมีเรื่องตลกที่นำเสนอชนกลุ่มน้อยหรือผู้อพยพเข้าเมืองมาใหม่ให้เป็นคนโง่เขลาในด้านต่างๆ มากมาย และพบว่าชนกลุ่มน้อยในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่มักตกเป็นเป้าล้อเลียน คือ คนผิวดำและคนยิว อาทิ ในสังคมอเมริกัน เบอร์เกอร์ (Berger 1993) กล่าวว่าเคยมีการล้อเลียนคนผิวดำโดยใช้ช้างเป็นสัญลักษณ์แทนเพื่อพาดพิงอย่างอ้อมๆ ในช่วงที่มีการออกกฎหมายเลิกทาส ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความวิตกของคนผิวขาวที่อาจต้องสูญเสียอำนาจไป ขณะที่ในงานวิจัยของเดวิส (Davies 1990) คนผิวดำเท่าที่พบในปัจจุบันส่วนใหญ่มักถูกนำเสนอว่าเป็นคนโง่ ซี้ขโมย และป่าเถื่อนชนิดที่ชอบกินมนุษย์ด้วยกัน ส่วนคนยิวมักถูกนำเสนอว่าเป็นคนขี้กง (canny) และเป็นผู้ประกอบการที่เหลี่ยมจัด แต่สุดท้ายก็กลายเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และเสียรู้คนอื่น คนยิวมิได้เป็นเพียงตัวตลกในสังคมอเมริกันเท่านั้น แต่ยังปรากฏในเรื่องตลกของประเทศตะวันตกอื่นๆ อีกหลายประเทศ อาทิ อังกฤษ แคนาดา เยอรมัน ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ต่อต้านคนยิว (anti-Semitism)

(ข) การล้อเลียนนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

เรื่องตลกที่มีนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ทหาร และ ตำรวจ เป็นตัวตลกมักเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า “เรื่องตลกทางการเมือง” (political humor) เบ็นตัน (Benton 1988) กล่าวว่าระบอบเผด็จการเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผลักดันให้เกิดเรื่องตลกที่ล้อเลียนนักการเมืองและ

เจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ ในสมัยนาซีก็มีเรื่องตลกที่ต่อต้านฮิตเลอร์และรัฐบาลของเขาเกิดขึ้น ส่วนที่ยุโรปตะวันออกเมื่อครั้งยังอยู่ภายใต้การปกครองของสหภาพโซเวียตก็มีเรื่องเล่าต่อต้านระบบคอมมิวนิสต์และผู้นำรัสเซียมากมาย ในปัจจุบันแม้ว่าหลายๆ ประเทศจะมีการปกครองในแบบเสรีนิยม ผู้นำหรือนักการเมืองทั้งหลายก็ยังจัดว่าเป็นผู้มีอำนาจมาก จนหลายๆ คนต้องเคารพยำเกรง นักวิเคราะห์ เช่น เบอร์เกอร์ (Berger 1996: 16) กล่าวว่า ผู้ที่มีอำนาจมากเช่นนักการเมืองย่อมมีภาพลักษณ์ที่ดูมีระยะห่างหรืออยู่สูงกว่าคนทั่วไป แต่เรื่องตลกจะทำให้พวกเขาอยู่ใกล้แค่เอื้อม หรือดูเป็นคนธรรมดาๆ อย่างเราๆ นี้เอง ในสังคมอเมริกันก็มักมีการสร้างเรื่องตลกล้อเลียนผู้นำรัฐบาล เช่น ประธานาธิบดี เจอรัลด์ ฟอร์ด (Gerald Ford) และประธานาธิบดี แดน ควอยล์ (Dan Quayle) ทั้งสองมักถูกนำเสนอว่าเป็นคนโง่เขลาและมักทำเรื่องผิดพลาดอยู่เสมอ

(ค) การล้อเลียนผู้หญิง

ในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่ ผู้หญิงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มักตกเป็นเป้าล้อเลียนในเรื่องตลกโดยถูกเสนอให้มีภาพลักษณ์ในด้านลบและด้อยกว่าเพศชายในหลายๆ ด้าน ซึ่งแสดงถึงอุดมการณ์กดขี่ทางเพศ (sexism) (Alexander 1996, Ross 1998, Cortterill 1996) ในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่ผู้หญิงมักถูกนำเสนอเป็นตัวตลกในบทบาทของแม่ยาย เช่น ในสังคมอังกฤษ คอทเทอร์ริลล์ (Cortterill 1996) พบว่า เรื่องตลก ละคร และการแสดงตลก มักนำเสนอแม่ยายในทางลบ อาทิ เป็นคนเจ้ากี้เจ้าการ (manipulative) และต้องการเป็นที่รักของทุกๆ คน

เรื่องตลกที่มีแม่ยายเป็นตัวตลกของท้องเรื่องนับว่าเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของเรื่องตลกในสังคมตะวันตก แต่อาจไม่เป็นที่ซ้ำซ้อนสำหรับคนจากสังคมอื่น นักวิจัยชาวอเมริกัน เช่น เบอร์เกอร์ (Berger 1996: 22) กล่าวว่า เขาเคยเล่าเรื่องตลกเช่นนี้ให้นักเรียนชาวญี่ปุ่นฟัง แต่พบว่าพวกเขาไม่รู้สึกรู้ว่าเรื่องดังกล่าวน่าขบขันแต่อย่างไร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมญี่ปุ่นให้เกียรติและเคารพยำเกรงแม่ยายมาก จึงไม่ใช่เรื่องตลกที่จะนำบุคคลดังกล่าวมาล้อเลียน ขณะที่เรื่องตลกของคนยิวในอเมริกา มักนำเสนอผู้หญิงในบทบาทของแม่ที่ขี้นเหนียวและยอมทนทำงานหนักและในบทบาทของเจ้าหญิง ซึ่งถือเป็นภาพแทนของสาวยิวยุคใหม่ที่พุ่งเพื่อสุรุ่ยสุร่าย (Berger 1996: 79 - 80)

2.2.6 งานวิจัยในภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปริศนาขันในภาษาไทยนับว่ามีเป็นจำนวนมากทั้งในสาขานิติศาสตร์และวรรณคดีวิจารณ์ เช่น การศึกษาการ์ตูนล้อการเมือง ละครสุขนานุกรมประเภทบทละครนอก นิยายและเรื่องสั้นแนวขบขัน อย่างไรก็ตามในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงเฉพาะงานวิจัยที่มีความใกล้เคียงกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางประกอบการวิเคราะห์เรื่องตลกภาษาไทย ได้แก่ งานวิจัยของ ไกลรุ่ง อามระดิษ (2532)

ศิริพร ภัคดีผาสุก (2003) ศิริพร ศรีวรรณานต์ (2542) โชนิตา มณีใส (2544) และ ทรงศักดิ์ ปรารังควัฒนากุล (2530) ดังนี้

ไกล่รุ่ง อามระดิษ (2532)

ไกล่รุ่ง อามระดิษ (2532) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทฤษฎีที่ตีพิมพ์นับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงรัชกาลที่ 7 ซึ่งนับว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความน่าสนใจสองประการ คือ ไทยเริ่มมีการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์อย่างจริงจัง และไทยกำลังอยู่ในช่วงแห่งการปรับเปลี่ยนประเทศให้ทันสมัยหรือที่เรียกว่า “การทำให้ทันสมัย” (modernization) ซึ่งนับเป็นช่วงสำคัญทางประวัติศาสตร์อันหนึ่ง การทบทวนวรรณกรรมของไกล่รุ่งนี้อาจจะมีส่วนทำให้เรามองเห็นการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการของเรื่องตลกในภาษาไทยจากอดีตถึงปัจจุบันได้ กล่าวคือ จากยุคสมัยที่การเผยแพร่เรื่องตลกจำกัดอยู่แต่สื่อสิ่งพิมพ์ สู่ยุคปัจจุบันที่การเผยแพร่เรื่องตลกทำได้อย่างรวดเร็วและอิสระมาก โดยการส่งข้อความผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งทำให้เห็นถึงทัศนะและภาพสะท้อนของสังคมไทยที่เปลี่ยนไป

วิจัยเกี่ยวกับแนวทฤษฎีตามทีไกล่รุ่งศึกษานั้นจำกัดเฉพาะที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ประเภทของวิจัยเกี่ยวกับศึกษามีด้วยกันทั้งสิ้น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เรื่องสั้นและเรื่องสั้นกึ่งนิทาน²⁹ 2) นวนิยายและเรื่องชุด และ 3) บทความแนวทฤษฎี

วิจัยเกี่ยวกับแนวทฤษฎีในสมัยนั้นมีวัตถุประสงค์ในการแบ่งได้เป็นสามกลุ่ม คือ 1) มุ่งให้ความหวังแต่เพียงอย่างเดียว 2) มุ่งให้ความหวังพร้อมกับการล้อเลียน 3) มุ่งให้ความหวังพร้อมกับการเสียดสี สองประเภทหลังต่างจากประเภทแรกตรงที่มีเป้าล้อเลียนหรือกระทบกระทั่งบุคคลหรือพาดพิงเหตุการณ์ในสังคมในสมัยนั้น ประเภทสองที่มีการล้อเลียนจะต่างจากประเภทสามที่เป็นการเสียดสีตรงที่ วิจัยเกี่ยวกับประเภทสองมุ่งล้อเลียนกลุ่มบุคคล และคำนึงความเชื่อบางอย่างในสังคม แต่ประเภทสามที่มีการเสียดสีจะมุ่งล้อบุคคลรายปัจเจก หรือพาดพิงเหตุการณ์เฉพาะบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

แก่นเรื่องของวิจัยเกี่ยวกับแนวทฤษฎีในสมัยรัชกาลที่ 5 – 7 ไกล่รุ่งพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในด้านต่างๆ เช่น ลักษณะนิสัย ลักษณะทางกายภาพ สติปัญญา ความรักและชีวิตคู่/ชีวิตครอบครัว ลักษณะส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงจะเป็นลักษณะในด้านลบ เช่น ในด้านนิสัยของมนุษย์มักเกี่ยวข้องกับความรัก ความโกรธ ความกลัว นอกจากแก่นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์โดยทั่วไปแล้ว ยังมีแก่นเรื่องที่แสดงทัศนะที่เกี่ยวกับยุคสมัย เช่น แก่นเรื่องที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับสตรีเพศในสมัยนั้น แก่นเรื่องที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับการเมืองและเศรษฐกิจ แก่นเรื่องที่เกี่ยวกับการรับอารยธรรมตะวันตก เช่น เรื่อง โสทรธรรมจริยา ของมหานาค มีการเปรียบเทียบวัฒนธรรมตะวันตกบางอย่างว่าขัดกับหลักเบญจศีลในทางพุทธศาสนา

²⁹ ไกล่รุ่งใช้เกณฑ์ด้านขนาดหรือความสั้นของเนื้อเรื่อง การไม่มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของตัวละคร และการไม่แยกบทสนทนาการจากบทบรรยาย เป็นข้อแบ่งแยกเรื่องสั้นกึ่งนิทานออกจากเรื่องสั้นปกติ ซึ่งเรื่องสั้นกึ่งนิทานดังกล่าวนี้โดยมากมักยาวไม่เกินหนึ่งหน้ากระดาษ

ส่วนโครงเรื่องของร้อยแก้วแนวขบขันพบว่ามี 2 ประเภท คือ 1) โครงเรื่องธรรมดา และ 2) โครงเรื่องตลกขบขัน โครงเรื่องแบบธรรมดาจะคล้ายคลึงกับการเขียนวรรณกรรมทั่วไป คือ มีการเรียงร้อยหลายๆ เหตุการณ์เข้าด้วยกัน เนื้อเรื่องจะมีเนื้อหาเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ จนถึงจุดสูงสุด (climax) โดยแต่ละเหตุการณ์ที่นำมาเรียงต่อกันก็จะมีลักษณะขบขัน และความขบขันก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไปพร้อมๆ กับความเข้มข้นทางเนื้อหา แต่ร้อยแก้วที่ใช้โครงเรื่องแบบตลกขบขันจะมีลักษณะของการพลิกผัน กล่าวคือ มีการลำดับเหตุการณ์ต่อๆ กันไป แต่เหตุการณ์สุดท้ายจะพลิกผันหรือเบี่ยงเบนไปจากสถานการณ์หลักของเรื่อง ทั้งนี้เกิดขึ้นได้หลายวิธี เช่น ความเข้าใจผิดของตัวละคร การทำกลอุบาย หรือความบังเอิญ เช่น เรื่องซี่ข้างจับตักแตน เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าเมืองคนหนึ่งซึ่งเป็นคนขี้ขลาด แต่ไม่มีใครรู้ เจ้าเมืองมักหลบเลี่ยงที่จะเผชิญเรื่องร้ายๆ หรือการต่อสู้ใดๆ อยู่มาวันหนึ่งเกิดมีเสือหลุดเข้ามาในเมือง ทำให้เจ้าเมืองผู้นี้ต้องซี่ข้างออกไปปราบเสืออย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง ความขี้ขลาดของเขากำลังจะถูกเปิดเผย แต่ก็บังเอิญเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เรื่องกลับตาลปัตร คือ ซ่างของเจ้าเมืองเกิดตกใจสุดขีด เมื่อเห็นเสือออกมา จึงวิ่งวุ่นเตลิดไปมา แล้วบังเอิญเหยียบถูกเสือเข้า เสือตัวนั้นถึงกับซี่โครงหักตาย เจ้าเมืองจึงกลายเป็นผู้กล้าซี่ข้างปราบเสือได้สำเร็จ โดยไม่ต้องใช้อาวุธใดๆ (ไกล่รุ่ง 2535: 108)

ในด้านของตัวละคร พบว่าตัวละครส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะตัวละครเอก (protagonist) มักเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีลักษณะบกร่องหรือผิดไปจากมาตรฐานของสังคม ในด้านวัยของตัวละคร มีตั้งแต่เด็กเล็กอายุประมาณ 4 – 5 ขวบ ไปจนถึงคนแก่วัยเจ็ดสิบ ตัวละครเด็กมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ และที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำให้ผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคนแก่ แสดงพฤติกรรมขบขันมากกว่าจะแสดงพฤติกรรมขบขันเสียเอง ไกล่รุ่ง (2535: 132) สันนิษฐานว่าอาจเป็นการล้อค่านิยมความเคารพผู้ที่อาวุโสซึ่งเชื่อกันว่าผ่านโลกมามาก คงไม่ทำอะไรที่ไม่เหมาะสม ส่วนในด้านเชื้อชาติของตัวละคร นอกจากคนไทยแล้ว ผู้ประพันธ์ยังได้สร้างตัวละครที่เป็นชาวต่างชาติด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ประกอบอาชีพค้าขาย มีทั้งกิจการใหญ่โตไปจนถึงเป็นเจ้าของร้านขายของเล็กๆ นอกนั้นเป็นชาวอินเดียและฝรั่ง

ในด้านการใช้ภาษาให้เกิดความตลกขบขันพบว่ามีด้วยกันหลายวิธี อาทิ การตั้งชื่อเรื่องแบบตลกขบขัน ชวนให้ผู้อ่านอยากติดตามเนื้อเรื่องทั้งหมด เช่น เรื่องซุนนายซัง เชี่ยวไพบูลย์ มีการเล่นเสียงสัมผัสอักษรระหว่างชื่อและนามสกุลของตัวละครเอก ทำให้ได้คำที่มีเสียงแปลกๆ น่าขบขัน โดยเฉพาะนามสกุลมีเสียงพ้องกับคำสะแลงในภาษาจีนคำหนึ่งซึ่งแปลว่า “บ้า เสียสติ” เมื่อนำมาประกอบกับคำบาลีสันสกฤตที่แปลว่า “เต็มเปี่ยม เต็มที่” จึงรวมความได้ว่า “บ้าอย่างเต็มที่” (ไกล่รุ่ง 2535: 203) หรือหากบทตลกขบขันใดมุ่งล้อวรรณกรรมหรือประเภทของวรรณกรรมใดที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น ก็มักนิยมตั้งชื่อเรื่องให้คล้ายคลึงกัน เช่น ในสมัยนั้นหนังสือพิมพ์และนิตยสารแทบทุกฉบับนิยมลงนิยายแปลของจีน โดยเฉพาะนิยายประเภทอิง

พงศาวดาร ผู้แต่งบทกลกขบขันบางรายต้องการล้อความนิยมดังกล่าวจึงมักตั้งชื่อเรื่องให้ฟังดูคล้ายภาษาจีน เช่น วีกาเพย ฅวยตัมเตีย (ไกล่รุ่ง 2535: 210)

นอกจากการตั้งชื่อเรื่องให้ฟังดูตลกขบขันแล้ว ยังมีการใช้ภาษาในด้านอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ไม่แพ้กัน เช่น การใช้คำสะแลง การสร้างศัพท์ใหม่ การใช้ภาพพจน์แบบอุปมาที่ไม่เคยปรากฏใช้มาก่อน

การใช้คำสะแลง เช่น คำว่า กางร่ม ในสมัยนั้นหมายถึง “ดื้อดึง ดันทุรัง” จากเรื่องแพแชน (ไกล่รุ่ง 2535: 223)

“เพราะฉะนั้นถ้าข้าพเจ้าจะรอให้ท่านผู้อ่านหนังสือพิมพ์ชวนหัวตอบคำแพแชน ก็คงจะเสียเวลาเปล่า ถึงจะตอบดีตอบถูก ตอบถูกกว่าที่ข้าพเจ้าจะแปล คนทั้งหลายเห็นเช่นนั้นก็จริง ข้าพเจ้าจะกางร่มตามความเห็นของข้าพเจ้า เรื่องก็คงต้องถึงอนุญาโตตุลาการ”

การสร้างศัพท์ใหม่ เช่น คำว่า สะเก็ดญาติ ในเรื่องเศรษฐีพิษณโลก (ไกล่รุ่ง 2535: 230)

“นายอดุลย์ผู้ถึงจะขึ้นชื่อว่าเป็นหลานเจ้าคุณก็จริง แต่เป็นหลานเมียน้อยถึง 3 ต่อ คือ ปู่ของนายอดุลย์ก็ลูกเมียน้อย พ่อก็ลูกเมียน้อยของปู่ ตั่วนายอดุลย์เองก็ลูกเมียน้อยของพ่อ ถ้าจะนับวกเวียนลงไปได้ว่าหลานก็เป็นด้วยสะเก็ดญาติอย่างเล็กเต็มที”

การใช้อุปมาที่ไม่เคยมีใช้มาก่อน เช่น ในเรื่องนักประพันธ์หนุ่มกับนักประพันธ์สาวรักกัน (ไกล่รุ่ง 2535: 233)

“นายสถิตปริญญาเป็นที่ตกลงกับใจตนเองแล้วว่า ชีวิตของเขาถ้าปราศจากแม่รัตนการผู้นี้เสียแล้ว จะต้องว่างเปล่าเหมือนดังกระดาษข้อสอบไล่วิชาคำนวณที่เขาเคยส่งเมื่อครั้งเป็นนักเรียนนั่นทีเดียว”

ร้อยแก้วแนวขบขันในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นปริศนาคำทายเรื่องเล่าหรือนิทาน ซึ่งตามแนวทางการศึกษาของไกล่รุ่ง การนำเสนอเหตุการณ์ภายในตัวบทหรือการวางโครงเรื่องเป็นสิ่งที่แยกจากกลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน แต่ในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้การวางโครงเรื่องจะถือเป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีทางภาษาด้วย

ศิริพร ภัคดีผาสุก (2003)

ศิริพร ภัคดีผาสุก (2003) ศึกษาเกี่ยวกับปริศนาคำทายของไทยในแนวคิดขบขันวิทยา โดยศึกษาทั้งในด้านรูปแบบ กลวิธี ประวัติและวิวัฒนาการของวิถีแห่งการละเล่นดังกล่าว การทบทวนวรรณกรรมของศิริพรนี้จะช่วยให้มองเห็นกลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันได้จำนวนหนึ่ง เนื่องจากปริศนาคำทายนั้นนับว่าเป็นการละเล่นทางภาษาที่สำคัญอันหนึ่งที่ไม่นอกจากจะเป็นการทดสอบเชาว์ปัญญาแล้ว ยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ทั้งผู้เล่นและผู้ร่วมฟัง ปริศนาคำทายจึงถูกผนวกรวมเป็นประเภทหนึ่งของเรื่องตลกโดยนักทฤษฎีทาง

อารมณ์ขันหลายท่าน หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่า เรื่องตลกสามารถจะนำเสนอในรูปของปริศนาคำทาย คือ เป็นคำถาม-คำตอบ ได้เช่นกัน

ผลการศึกษาพบว่าการเล่นปริศนาคำทายในภาษาไทยมีทั้งที่อยู่ในรูปของภาษาล้วนๆ และที่อยู่ในแบบรหัสผสมระหว่างภาษากับรูปภาพ ปริศนาคำทายที่อยู่ในรูปของภาษาอย่างเดียวมีกลวิธีทางในการเล่นหลักๆ อยู่ 2 แบบ ซึ่งศิริพร (2003) จัดให้เป็นประเภทหลักกับประเภทเสริม ประเภทหลัก คือ กลวิธีที่อาศัยการเชื่อมโยงทางตรรกะที่ไม่เป็นแบบแผน (exploitation of unconventional logical links) ส่วนประเภทเสริม คือ การใช้กลวิธีเชิงวัจนปฏิบัติ (use of pragmatic strategies) เป็นกลวิธีที่ปรากฏในบางปริศนาเพื่อเพิ่มความซับซ้อนหรือความยากในการไขปริศนา (ศิริพร 2003: 152)

ประเภทหลักยังแบ่งย่อยได้อีก 3 แบบ ได้แก่ ความกำกวมเชิงอุปลักษณ์ ความกำกวมเชิงภาษาศาสตร์ และปฏิพากย์ (paradox) ตัวอย่างความกำกวมเชิงอุปลักษณ์ เช่น

อะไรเอ่ย หีบน้อยใส่ผ้าเหลือง กุญแจทั้งเมืองไขไม่ออก
ไข

ศิริพร (2003: 141) อธิบายว่า เป็นการเปรียบเทียบระหว่างหีบซึ่งบรรจุผ้าสีเหลืองอยู่ข้างในกับไขซึ่งมีเปลือกหุ้มและมีไขแดงอยู่ข้างใน เมื่อผู้ฟังสามารถหาความเชื่อมโยงหรือความคล้ายคลึงของทั้งสองสิ่งได้ก็จะเข้าใจปริศนาคำทายดังกล่าว แม้จะมีไขอุปลักษณ์ที่เป็นแบบแผนทั่วไป

ส่วนความกำกวมเชิงภาษาศาสตร์ ศิริพร (2003: 142-148) ใช้หมายถึงความกำกวมที่เกิดจากการเล่นกับรูปคำ ทั้งรูปเขียนและรูปทางเสียง เช่น

ต้นอะไรมีสองกอ
กก

อะไรเอ่ย มีตารอบตัวแต่เอาตัวไม่รอด
สัปประรด

เรื่องแรกเป็นการเล่นกับรูปเขียนหรือตัวอักษร ก ซึ่งออกเสียงเช่นเดียวกันกับคำว่า กอ ที่หมายถึงลักษณะที่เป็นพุ่มหรือการแตกยอดของต้นไม้ ส่วนอีกตัวอย่างหนึ่งเป็นการเล่นคำตา ซึ่งเป็นคำหลายความหมาย (polysemy) คือ หมายถึงตาของคนจริงๆ ก็ได้ หรือลายจุดที่ผิวสัปประรดที่ดูคล้ายตาคน

นอกจากนี้กลวิธีที่อาศัยความกำกวมเชิงภาษาศาสตร์บางอย่างพบว่ามีข้องเกี่ยวกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ เช่น

อะไรอยู่ข้างหน้า

หู

ศิริพร (2003: 143-144) อธิบายว่า คำว่า ข้างหน้า มีความกำกวมทางวากยสัมพันธ์ ตรงที่อาจถูกตีความเป็นคำประสมก็ได้ ซึ่งหมายถึง 'in front of' ในภาษาอังกฤษ หรือตีความเป็นบุพบทวลี ซึ่งก็จะตรงกับ 'beside the face' ในภาษาอังกฤษ ในภาษาพูดปกติหากต้องการสื่อสารในความหมายที่สอง ผู้พูดต้องเว้นจังหวะเล็กน้อยระหว่าง ข้าง กับ หน้า แต่เมื่อต้องการจะลวงผู้ฟังในการเล่นปริศนาคำทายให้ได้ ผู้ตั้งคำถามก็จะออกเสียงติดๆ กันไปจนฟังดูเหมือนคำประสม

ส่วนกลวิธีย่อยอันที่สามในประเภทแรก คือ ปฏิพากย์ ซึ่งเป็นกลวิธีการนำเสนอความแบบขัดแย้ง เช่น

อะไรเอ๋ย ชีมอดค่าง ชีข้างลอด

ใยแมงมุม

ตัวอย่างนี้มีการนำเสนอความที่ขัดแย้งกันในส่วนของคำถาม กล่าวคือ มอดเป็นสัตว์ขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับข้าง อุจจาระของมันก็ย่อมมีขนาดเล็กกว่าอุจจาระของข้างไปด้วย จึงไม่น่าเป็นไปได้ที่จะมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อุจจาระของมอดไม่สามารถลอดผ่านได้ แต่อุจจาระของข้างกลับสามารถลอดผ่านไปได้ (ศิริพร 2003: 148-149)

กลวิธีประเภทเสริม หรือกลวิธีเชิงวัจนปฏิบัติ แบ่งย่อยได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การผวนคำ การละเมิดความเด่น การละเมิดระดับการเข้าถึง และการละเมิดความขนาน เช่น

มะนาวอะไรอยู่นอกโลก

มะนาวต่างดู้ด

อะไรเอ๋ย ชีมอดค่าง ชีข้างลอด

ใยแมงมุม

คำว่า มะนาวต่างดู้ด จะต้องได้รับการผวนคำ หรือจัดเรียงหน่วยเสียงใหม่ เป็นคำว่า มนุษย์ต่างดาว จึงจะไขปริศนาดังกล่าวได้ ส่วนตัวอย่างถัดมาเป็นการละเมิดความเด่นตรงที่ข้างเป็นสัตว์ขนาดใหญ่ ส่วนมอดเป็นสัตว์ขนาดเล็ก เรื่องของขนาดจึงนับว่าเป็นคุณลักษณะเด่นของสัตว์ทั้งสอง ดังนั้นอุจจาระของทั้งสองก็ควรมีขนาดที่ต่างกันเป็นลักษณะเด่น แต่คำตอบที่ได้กลับเป็นการพูดถึงเรื่องของน้ำหนัก

ส่วนตัวอย่างกลวิธีการละเมิดระดับการเข้าถึง และการละเมิดความขนาน เช่น

อะไรเอ๋ย ยิ่งตัด ยิ่งยาว

ถนน

อะไรเอ่ยอยู่ที่สะพานพุทธ

สระอุ

คำว่า ตัด มีสองความหมาย คือ หนึ่ง “ทำให้ขาด” และ สอง “สร้าง” แต่ความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายที่สุด คือ “ทำให้ขาด” ซึ่งเป็นความหมายที่ไม่ขึ้นกับบริบทการใช้ ขณะที่ความหมายที่สองจะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อใช้ร่วมกับคำว่า ถอน หรือ เสื่อ (ศิริพร 2003: 156)

ตัวอย่างถัดมา ศิริพร (2003: 157) อธิบายว่ามีการละเมิดความขนาน เนื่องจากผู้สร้างปริศนาดังกล่าวตั้งคำถามชวนให้คิดในแง่ของพื้นที่ในโลกของความเป็นจริง โดยการอ้างถึงชื่อเฉพาะของสถานที่แห่งหนึ่ง แต่คำตอบกลับพลิกผันไปสู่ระบบของรหัสทางภาษา (linguistic code) หรือระบบการเขียน

ศิริพร ศรีวรกานต์ (2542)

ศิริพร ศรีวรกานต์ (2542) ศึกษาานิทานมุขตลกของไทย คือ ศรีธรรณูชัย เปรียบเทียบกับนิทานมุขตลกพื้นบ้านของเยอรมัน คือ ทิลล์ ออยเลอร์เซปีเกล การทบทวนวรรณกรรมของศิริพรนั้นนอกจากจะทำให้เห็นถึงกลวิธีที่ทำให้เกิดความตลกขบขันจำนวนหนึ่งแล้ว ยังจะได้เห็นการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรมระหว่างตะวันออกกับตะวันตก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องตลกภาษาไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื่องจากบางกลวิธีอาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของไทย ขณะที่บางกลวิธีมีลักษณะเป็นสากล หรือเป็นลักษณะเฉพาะของทางตะวันตก

ผลการศึกษาของศิริพร (2542) พบว่า ในด้านของตัวละครมีความแตกต่างกัน ตัวละครเอกของไทย คือ ศรีธรรณูชัย จัดว่าเป็น “คนใน” ของสังคม กล่าวคือ ดำรงชีพตามแบบอย่างของคนในสังคมแบบศักดินาให้การยกย่อง คือ รับราชการเป็นขุนนาง และรู้จักแสวงหาความก้าวหน้าและความมั่งคั่ง ส่วนตัวละครเอกในนิทานพื้นบ้านของเยอรมันจัดว่าเป็น “คนนอก” ของสังคม กล่าวคือ เป็นคนรักอิสระ ไม่ประกอบอาชีพใดเป็นที่แน่นอน ทำตัวเป็นลูกจ้างแบบเร่ร่อนเปลี่ยนงานไปเรื่อยๆ ไม่อยู่ในฐานะที่จะได้รับการนับหน้าถือตา ส่วนด้านคู่กรณี ตัวละครเอกของทั้งสองเรื่องต่างก็มักขัดแย้งกับผู้มีอำนาจมากในสังคม คือ ศรีธรรณูชัยมักขัดแย้งกับพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ส่วนตัวละครเอกในนิทานพื้นบ้านของเยอรมันมีคู่กรณีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มช่างฝีมือและพ่อค้า³⁰

ในด้านกลวิธีนำเสนอความตลก ศิริพรพบว่าในภาพรวมทั้งสองเรื่องมีกลวิธีที่คล้ายคลึงกัน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การเล่นคำ และ 2) การใช้ไหวพริบ ส่วนในรายละเอียดหรือประเภทย่อยของกลวิธีการเล่นคำพบว่ามีทั้งกลวิธีที่คล้ายคลึงกันและที่แตกต่างกัน แต่สำหรับกลวิธีประเภทที่สองซึ่งเกี่ยวกับการใช้ไหวพริบ ศิริพรพบว่าคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การใช้อุปมาทางจิตวิทยา การใช้เหตุผลผิดที่ (faulty reasoning) และการตั้งคำถามที่ตอบไม่ได้

³⁰ ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของทิลล์ ซึ่งเชื่อกันว่ามีตัวตนอยู่จริงในราวศตวรรษ 14 – 16 ซึ่งเป็นยุคที่ชนชั้นกลางมีบทบาทเด่น ขณะที่อัศวินและกษัตริย์อยู่ในฐานะตกต่ำ (ศิริพร 2542: 34-35)

การเล่นคำประเภทที่เหมือนกัน ได้แก่ การเล่นคำพ้องเสียง และการเล่นคำจากการใช้คำอย่างคลุมเครือ การเล่นคำจากการใช้คำอย่างคลุมเครือ ศิริพร (2535: 78) หมายถึง การอาศัยช่องโหว่ของข้อความที่ผู้ส่งสารเรียบเรียงประโยคไม่ชัดเจน หรืออาศัยการที่คำคำหนึ่งในประโยคนั้นมีได้หลายความหมาย แล้วตีความให้ต่างออกไปจากที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อมากกว่า เช่น ตอนหนึ่ง ทิลล์ถูกนายจ้างคนหนึ่งไล่ออก โดยต้องการให้เขาไปจากบ้านเสียแต่วันพรุ่งนี้ นายจ้างได้กล่าวกับเขาด้วยข้อความหนึ่งว่า “aber morgen räume mir das Haus!” ซึ่งแปลได้ว่า ‘พรุ่งนี้ให้เก็บกวาดบ้านฉันให้เรียบร้อยด้วย’ แต่ในบริบทที่ทิลล์ถูกไล่ออกดังนี้ นายจ้างต้องการหมายถึงให้ทิลล์ขนข้าวของของตัวเองออกไปให้หมด อย่าให้เหลือเกะกะรกบ้านของเขา แต่ทิลล์ก็อาศัยความคลุมเครือของคำว่า räumen ซึ่งแปลว่า ‘ทำความสะอาด, จัดเก็บให้เรียบร้อย’ ตีความเป็นว่าให้เก็บข้าวของทุกอย่างออกไปให้หมด เพื่อให้บ้านดูโล่งเรียบร้อย เขาจึงขนเครื่องเรือนต่างๆ ของนายจ้างออกไปจนหมด

ส่วนการเล่นคำจากการใช้คำอย่างคลุมเครือในเรื่องศรีธนญชัย เช่น ตอนหนึ่ง ศรีธนญชัยกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินว่ามีได้มาเฝ้าหลายวันเป็นเพราะติดธุระสร้างเรือนทอง “...ปลุกเรือนขึ้นโตใหญ่ งามสุดใจแต่ล้วนทอง เครื่องอื่นไม่มีปน งามเหลือล้นล้วนเรื่องรอง” คำว่า “เรือนทอง” น่าจะแปลว่าเรือนที่ทำจากทองคำ แต่เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จไปทอดพระเนตรก็พบว่า เป็นเรือนไม้ทองเหลือง จึงนับว่าศรีธนญชัยอาศัยความคลุมเครือของคำว่า “ทอง” ไปหลอกผู้อื่น เนื่องจาก “ทอง” เป็นคำเริ่มต้นของคำอื่นๆ ได้อีกหลายคำ ไม่ว่าจะเป็นชื่อต้นไม้หรือชื่อขนม (ศิริพร 2535: 80)

กลวิธีการเล่นคำบางกลวิธีพบว่าปรากฏเฉพาะในเรื่องทิลล์ แต่ไม่ปรากฏในศรีธนญชัย ได้แก่ การเล่นคำประชด และการเล่นคำที่กล่าวตามมารยาทเพื่อความสุภาพ ทิลล์มักปฏิบัติตามคำประชดของนายจ้างอย่างเถรตรง ดังปรากฏในตอนหนึ่งว่า ทิลล์ได้ถามนายจ้างว่าจะให้ใช้อะไรเป็นพืน นายจ้างตอบอย่างประชดประชันว่า “หากฉันไม่มีพืนล่ะก็ ฉันยังมีเก้าอี้และม้านั่งหลายตัวนะ เท่านี้ฉันก็ตมแผ่นหนังได้แล้ว” ทิลล์จึงขนเก้าอี้และม้านั่งทุกตัวในบ้านโยนเข้าเตาไฟเพื่อตมแผ่นหนัง ทำให้นายจ้างต้องสูญเสียเก้าอี้และม้านั่งไปโดยมิอาจเอาผิดกับทิลล์ได้

กลวิธีการเล่นคำประเภทที่พบเฉพาะแต่ในศรีธนญชัย ไม่พบในทิลล์ ได้แก่ การเล่นคำผวน การเล่นสำนวน และการเล่นอนุนามนัย (Synecdoche) การเล่นสำนวนพบว่าเป็นการตีความสำนวนโวหารอย่างตรงตัว เช่น ตอนหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินรับสั่งให้ตามเสด็จ โดยกำชับว่าให้มาแต่ก่อนไก่ ซึ่งหมายถึงให้มาแต่เช้ามีดก่อนไก่ขัน แต่ศรีธนญชัยก็มาเสียตอนบ่าย โดยขี่ช้างมา พร้อมกับผูกไก่ไว้ที่หางช้าง ส่วนการเล่นอนุนามนัย เช่น ตอนหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินกล่าวต่อศรีธนญชัยด้วยความพิโรธว่า แต่หนีไปไม่ยอมเห็นหน้าเขไปอีก ศรีธนญชัยจึงเปิดบันทึยให้พระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรแทน ทั้งที่การกล่าววว่า “ไม่ขอดูหน้า” คำว่า “หน้า” เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แทนตัวบุคคล (ศิริพร 2535: 87)

กลวิธีประเภทที่สองซึ่งเกี่ยวกับการใช้ไหวพริบ ศิริพรพบว่าคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การใช้อุปมาทางจิตวิทยา การใช้เหตุผลผิดที่ (faulty reasoning) และการตั้งคำถามที่ตอบไม่ได้ การ

ใช้อุบายทางจิตวิทยา เช่น ตอนหนึ่ง ทิลล์กล่าวต่อชนชั้นสูงว่า “ใครก็ตามที่ไปกับท่านดยุคและชมภาพเขียนของผม หากมิได้ถือกำเนิดอย่างสูงส่งก็มิอาจเห็นภาพเขียนของผมได้” ซึ่งเป็นการจับเอานิสัยความภาคภูมิใจในชาติตระกูลของชนชั้นสูงมาเป็นเงื่อนไข ทั้งๆ ที่ทิลล์ไม่ได้วาดรูปอะไรเลย ส่วนการใช้อุบายทางจิตวิทยาในศรีธนูชัย เช่น ตอนหนึ่งศรีธนูชัยทำพันทน์เหล่าขุนนางว่าเขาสามารถทายความคิดของคนเหล่านั้นได้ โดยขอให้พระเจ้าแผ่นดินเป็นพยาน แต่สิ่งที่ศรีธนูชัยกล่าวทายเป็นความคิดของคนเหล่านั้นก็คือ ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีขุนนางคนใดกล้าปฏิเสธว่าไม่เป็นจริง

กลวิธีการใช้เหตุผลผิดที่ในเรื่องทิลล์ เช่น ตอนหนึ่ง ทิลล์แอบกินไก่ย่างของแม่บ้านคนหนึ่งซึ่งเป็นคนตาบอดข้างหนึ่ง เมื่อแม่บ้านถามหาไก่อีกหนึ่งตัวที่หายไป ทิลล์กลับตอบว่าให้แม่บ้านลืมหามาอีกข้างหนึ่งแล้วก็จะเห็นไก่สองตัวเอง ซึ่งเป็นการแก้ตัวโดยให้เหตุผลผิดๆ ว่าที่ไก่หายไปหนึ่งตัวเพราะแม่บ้านมีตามองเห็นแค่เพียงดวงเดียว ส่วนการใช้เหตุผลผิดที่ของศรีธนูชัยปรากฏในตอนหนึ่งว่า ศรีธนูชัยแข่งประกวดผ้าเนื้อดีกับผู้อื่น คู่แข่งนำผ้ามาแสดงพร้อมกับกล่าวว่าผ้าที่ทอจนเนื้อใสนเนียนบางมาก แต่ศรีธนูชัย ซึ่งไม่มีผ้าอะไรมาเลยกลับเปิดหีบแล้วทำที่ทอผ้าฝืนหนึ่งออกมาสะบัดไปมา แล้วอ้างว่าผ้าของตนเนื้อใสนเนียนกว่า ใสนมองไม่เห็น ราวกับเป็นกระจก “...ผ้ากูฝืนนี้ เนื้อดีสุดใจ ไม่เห็นเป็นสาย เนื้อคล้ายกระจก...” (ศิริพร 2535: 92)

ส่วนกลวิธีตั้งคำถามแบบหาคำตอบไม่ได้ ศิริพร (2535: 93) หมายถึงการเปลี่ยนเนื้อหาหรือเบี่ยงประเด็นจนเป็นคนละเรื่องกับที่คู่กรณีต้องการ ในเรื่องทิลล์ เช่น ตอนหนึ่ง บรรดาครูอาจารย์ถามทิลล์ว่า น้ำในมหาสมุทรก็มีก็โอ้หึม แม้ทิลล์จะตอบคำถามนี้ไม่ได้ แต่เขาก็ไม่ยอมเป็นฝ่ายแพ้ เขาได้ตั้งเงื่อนไขตอบกลับว่า “พวกคุณทำให้น้ำหยุดนิ่งก่อนสิ แล้วผมจะวัดให้ดู และมันก็เป็นงานง่าย ๆ เสียด้วย” เหล่าคณาจารย์ผู้ตั้งคำถามจึงต้องยอมแพ้ เพราะไม่สามารถทำให้น้ำหยุดนิ่งได้ ส่วนในเรื่องศรีธนูชัย เช่น ตอนหนึ่ง ศรีธนูชัยขันอาสาเป็นตัวแทนแข่งขันตอบปัญหาทางธรรม ทั้งที่ตัวเองไม่มีความรู้เรื่องนี้อย่างถ่องแท้ แต่ก็อาศัยการเบี่ยงประเด็น โดยชิงเป็นฝ่ายตั้งคำถามก่อน เขาตั้งคำถามเกี่ยวกับ บิดาของพระพุทธเจ้า พระอัยกา และพระบิดาในพระอัยกามีพระนามว่าอะไร รวมถึงต้นวงศ์และนครที่ครอบครองในแต่สมัยมีชื่อว่าอะไร “พุทธบิดาแลไอยกาใช้ นามอย่างไรปิตุรงค์องค์ไอยกา อีกทั้งต้นวงศ์พงศ์ศักราช ลำดับถึงจอมปราชญ์นารถนาถา พระนครที่สถิตกษัตรา นามภาราชื่อใดจงไขความ” จะเห็นว่าคำถามของศรีธนูชัยไม่เกี่ยวข้องกับธรรมะโดยตรง แต่อาศัยว่าเกี่ยวโยงกับพระพุทธเจ้า ซึ่งก็ไม่มีผู้ใดจะตอบได้ละเอียดถึงเพียงนั้น ศรีธนูชัยจึงเป็นฝ่ายชนะ

โชษิตา มณีใส (2544)

โชษิตา มณีใส (2544) ศึกษาเรื่อง “ละเตนลันได” ของ พระมหามนตรี (ทรัพย์) ซึ่งเป็นวรรณกรรมเชิงล้อเลียนซึ่งมีกลวิธีทางภาษาที่น่าสนใจ การทบทวนวรรณกรรมของโชษิตานี้ นอกจากจะให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันจำนวนหนึ่งแล้ว ยังจะได้เห็น

ถึงการวิเคราะห์ความเป็นสหบท (intertextuality) ซึ่งไม่เพียงเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของงานเขียนประเภทวรรณกรรมเชิงล้อเลียน แต่ยังเป็นลักษณะที่พบเห็นได้ในเรื่องตลกทั่วไปด้วยเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ของโซซิตาซีให้เห็นว่า เรื่องระเด่นลันไดเป็นวรรณกรรมล้อเลียนที่อาศัยวรรณคดีเรื่องอิเหนา ฉบับที่พระราชนิพนธ์โดยพระพุทฺธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) เป็นต้นแบบ ดังจะสังเกตได้จากคำนำหน้าชื่อตัวละครเอกว่า “ระเด่น” และการมีแก่นเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นการแย่งชิงสตรีที่มีพันธะแล้ว กล่าวคือ ระเด่นลันไดพยายามแย่งชิงนางประแตะจากท้าวประดู่ ดังเช่นที่อิเหนาพยายามแย่งชิงบุษบาจากจรรกา ซึ่งในขณะนั้นนางได้หมั้นหมายกับจรรกาไปเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตามมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์บางประการที่อาจเป็นเหตุผลให้เชื่อได้ว่าพระมหามนตรีอาจจะแต่งเรื่องนี้ขึ้นตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสมัยนั้น คือ เกิดเหตุทะเลาะวิวาทแย่งชิงสตรีนางหนึ่งระหว่างชายผู้หนึ่งที่ชื่อว่า “ลันได” ซึ่งมีเชื้อสายชาวอินเดีย อาศัยอยู่ใกล้ๆ โบสถ์พราหมณ์ในกรุงเทพฯ กับชายอีกคนชื่อ “ประดู่” สันนิษฐานว่ามีเชื้อสายชาวอินเดียด้วยเช่นกัน ส่วนหญิงที่เป็นเหตุแห่งการแย่งชิงครั้งนี้ชื่อ “ประแตะ” มีเชื้อสายชาวมลายู

ส่วนในด้านรูปแบบการเขียนมีการใช้บทกลอนที่คล้ายคลึงกันกับเรื่องอิเหนาอยู่หลายบทต่างกันตรงที่ว่าวรรณคดีเรื่องอิเหนาของรัชกาลที่ 2 เขียนในรูปแบบของบทละครในล้วนๆ แต่เรื่องระเด่นลันไดมีการผสมระหว่างรูปแบบของบทละครในกับบทละครนอก และที่แตกต่างกันอีกประเด็นหนึ่ง คือ ตัวละครสำคัญๆ ในเรื่องอิเหนาเป็นเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง แต่ตัวละครสำคัญในเรื่องระเด่นลันไดเป็นชาวบ้านที่ยากจน เช่น ขอทาน ทาส ซึ่งจัดว่าเป็นชนชั้นล่างสุดของสังคม ผู้แต่งอาจต้องการล้อขนบการประพันธ์บทละครในสมัยนั้น ซึ่งมักมีรูปแบบการเขียนและเนื้อหาประเภทเกี่ยวกับเจ้าชายเจ้าหญิงและการชิงรักหักสวาท ขณะที่การใช้ตัวละครที่เป็นชนชั้นล่างในเรื่องระเด่นลันไดไม่เพียงก่อให้เกิดความไม่เข้ากันกับรูปแบบบทละครที่เป็นวรรณกรรมชั้นสูง แต่ยังสอดคล้องกับทฤษฎีความเหนือกว่าตรงที่คนระดับล่างมักกลายเป็นตัวตลกหรือเป็นฝ่ายที่ถูกหัวเราะได้ง่ายกว่า

ด้านกลวิธีทางภาษาที่ทำให้เกิดความตลกขบขันแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ การใช้ความขัดแย้งทางภาษา และการใช้ถ้อยคำผิดแบบแผน การใช้ความขัดแย้งทางภาษา เช่น การใช้คำต่างศักดิ์ การแฝงนัย (irony) และการลำดับความขัดแย้งแบบปฏิบท (anti-climax)

โซซิตา (2544: 97 - 98) กล่าวถึง การใช้คำต่างศักดิ์ในเรื่องระเด่นลันไดว่าเป็นการนำภาษาสูง เช่น ราชาศัพท์ มาเขียนสลับกับภาษาต่ำที่เป็นคำสามัญ คำคะนอง คำหยาบ ทำให้เกิดความไม่เข้ากัน ดังตัวอย่างข้างล่าง ในคำพูดของนางประแตะที่กล่าวต่อท้าวประดู่ ด้วยการใช้คำราชาศัพท์สลับกับคำสามัญ เช่น *ญาติววงศ์พงศา กับ โคตรพ่อโคตรแม่* และ *คำกริยา ถีบกับ พระบาท*

น้องก็ไรรญาติววงศ์พงศา
โคตรพ่อโคตรแม่ก็ไม่มี

หมายฟังบาทาพระโณมศรี
อยู่ถึงเมืองตานีเขาตีมา

ตะโพกโดกโดยเมียบแทบคลาด
จะอยู่ไปไยเล่าไม่เข้ายา

ถีบด้วยพระบาทตั้งชาติข้า
ตายโหงตายห่าก็ตายไป

ส่วนการลำดับความขัดแย้งแบบปฏิบัต (anti-climax) ที่โชษิตาพบเป็นในลักษณะที่ประโยคแรกกล่าวถึงสิ่งที่ทำให้ฟังดูยิ่งใหญ่และสำคัญมาก เช่น พรรณนาฤทธิ์เดช แต่ประโยคที่ตามมากลับลดความสำคัญลงอย่างกะทันหัน เช่น

แล้วผาดแผลงสำแดงเตชา เดินมาตามตรอกชอกกำแพง

กลวิธีประเภทที่สอง คือ การใช้ถ้อยคำผิดแบบแผน เช่น ใช้ราชาศัพท์ผิดแบบแผน กล่าวคือ ตัวละครเอกเป็นขอทาน แต่กลับใช้ราชาศัพท์พรรณาแทบจะทุกอิริยาบถ จึงทำให้เกิดความตลกขบขันเมื่อนำมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่องที่บรรยายด้วยคำสามัญ เช่น

เสวยราชย์องค์เดียวที่เยาว์ภา ตามตลาดเสาชิงช้าหน้าโบสถ์พราหมณ์

นอกจากการใช้ราชาศัพท์ผิดแบบแผน ยังมีการดัดแปลงถ้อยคำสำนวนที่ใช้กันทั่วไปให้ผิดเพี้ยนไป เช่น พระอืดพะอม เป็น พระอืดพะอบ ในตอนหนึ่งว่า “เอาพระหัตถ์ช้อนคางแล้วพลางปลอบ อย่าพะอืดพะอบเลยโฉมศรี” (โชษิตา 2544: 103)

และนอกจากกลวิธีทางภาษาที่ทำให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ผิดแบบแผน ผิดการละทศะ หรือทำให้เกิดความไม่เหมาะสม โชษิตา (2544: 105) ยังได้วิเคราะห์จำแนกกลวิธีทางภาษาอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้เกิดความตลกขบขันได้ในลักษณะของการสร้างภาพพจน์ (figure of speech) ซึ่งเป็นการพรรณาให้เกิดภาพ หรือ กระบวนการจินตภาพ (imagery) เช่น การบรรยายภาพเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทระหว่างท้าวประตู่กับนางประแตให้เกิดภาพที่วุ่นวายโกลาหลชวนให้ตลกขบขัน

ว่าพลางทางคว่าได้พำไต้

ดูตาตาโตเท่ากำปั้น

ผลึกประตู่รัวไฟเข้าไปปล้น

นางประแตะยิ้นยั่นลั่นกลอนไว้

ผลึกไปผลึกมาอยู่เป็นครู

จะเข้าไปในประตูให้จงได้

กระที่บปากโครมครามความแค้นใจ

อีกกระทึกทั่วไปในพารา

นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความหมายพิเศษ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ และ อติพจน์ (hyperbole) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพพจน์ประเภทอุปมาในเรื่องระเด่นลันได เช่น

สูงระหงทรงเพรียวเรียวยูรูด

งามละม้ายคล้ายอุฐกาหลาป่า

พิศหัวตลอดเท้าขาวแต่ตา

ทั้งสองแก้มกัลยาตั้งลูกลอย

ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ในเรื่องระเด่นลันได เช่น

..... กำแพงแก้วแล้วล้วนด้วยเรียวหนาม
มีทหารหอนเห่าเฝ้าโมงยาม คอยปราบปรามประจามิตรที่คิดร้าย

ภาพพจน์ประเภทอุปมาในเรื่องระเด่นลันได เช่น

อันรทกใจไปโยมี ยมพระบาลกับพี่เป็นเกลอกัน

ตัวอย่างแรกพรรณนาความงามของนางประแดงโดยเปรียบเทียบว่าคล้ายคลึงกับอุฐและผิวดำคล้ำ ซึ่งผิดแผกไปจากนางเอกตามแบบสัทนิยม ตัวอย่างสองมีการเปรียบสุนัขเป็นทหารที่อยู่เฝ้าและคอยขานโมงยามดังเช่นในเขตพระราชวัง เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่สูงกับต่ำเข้าด้วยกัน ส่วนตัวอย่างสุดท้ายแสดงการกล่าวเกินจริงของระเด่นลันไดซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

ทรงศักดิ์ ปรารค์วัฒนากุล (2530)

ทรงศักดิ์ (2530) กล่าวถึงวิธีการเล่นทางภาษาแบบต่างๆ ของไทยไว้หลายแบบด้วยกัน แม้จะเป็นงานที่ศึกษาไว้นานแล้ว และบางประเภทของวิธีการเล่นดังกล่าวได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดไปบ้างแล้ว แต่ผู้วิจัยเห็นว่างานของทรงศักดิ์ (2530) นี้รวบรวมวิธีการเล่นทางภาษาไว้ได้หลากหลายชนิด ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์หนึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่มุ่งศึกษากลวิธีต่างๆ ของเรื่องตลกไทยว่ามีกลวิธีชนิดใดบ้าง แต่ไม่ได้ต้องการเจาะลึกเฉพาะกลวิธีใดกลวิธีหนึ่ง ดังนั้นการทบทวนงานของทรงศักดิ์จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในแง่ภาพรวมของชนิดของกลวิธีทางภาษาที่อาจจะพบได้ในเรื่องตลกภาษาไทย จึงเห็นควรที่จะกล่าวถึง ดังนี้

1) การเล่นคำโดยเปรียบเทียบเสียงสระและตัวสะกด

ทรงศักดิ์ (2530: 15) กล่าวถึงการเล่นดังกล่าวนี้ว่าพบได้ใน “คำอุ้วอุ้วสาว” ในประเพณีแ้วสาวของชาวบ้านลันนาแต่อดีต ลักษณะของการเล่นเป็นการถึงสิ่งหนึ่ง แต่ให้มีความหมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง โดยมีรหัสอยู่ที่การเทียบเสียงสระและตัวสะกดเป็นแนวในการตีความ เช่น ในบททักทายกันของหนุ่มสาวจะถามว่า กินข้าวแลง (ข้าวมือเย็น) กับอะไร คำตอบที่เป็นชื่ออาหารต่างๆ นั้นจะถูกตีความเทียบเคียงกับคำอื่น เช่น

“กินข้าวกับแกงป่าผัก” (ป่าผัก = รัก)

- หมายความว่า รักคนที่พูดด้วย

“บิ่ช้คำ นี้กว่ากินข้างกับดอกมะคัง” (มะคัง = ชัง)

- หมายความว่า ไม่ใช่กระมัง อาจชังกันก็ได้

2) การเล่นคำผวน

การผวนคำเป็นการเล่นสลับหน่วยเสียงระหว่างคำหรือพยางค์ ปรากฏทั้งในภาษาพูดแบบร้อยแก้ว และในภาษาเขียนแบบร้อยกรอง ซึ่งมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ เช่น

- 2.1 คำผวนชนิดที่เมื่อผวนแล้วทุกส่วนมีความหมายในภาษา เช่น หมาดาย (=หมายตา)
- 2.2 คำผวนชนิดที่เมื่อผวนแล้วบางส่วนไม่มีความหมาย เช่น เสือกระบาก (=สากกะเบือ)
- 2.3 คำผวนชนิดที่เมื่อผวนแล้วทุกส่วนไม่มีความหมาย เช่น คิงลี (=ขี้ลิง)
- 2.4 โคลงท่ายคำผวน เช่น

เปทะลู่อยู่ถ้ำ	มีถม
แปะห่มอยู่ตม	ไต่ไม้
มาแดงแกว่งหางม	หาคู่
หาปล้ำน้ำจิ้มให้	รสลิ้มชิมลอง

3) การเล่นกลโคลง

โคลงเป็นคำประพันธ์เก่าแก่ของชนชาติไทยมาแต่โบราณ กวีได้คิดประดิษฐ์ “กลโคลง” โดยวิธีการซ่อนรหัสให้ผู้่านคิดถอดคำ ดังปรากฏในแบบเรียนจินดามณี ทรงศักดิ์ (2530) ได้กล่าวถึงกลโคลงในแบบเรียนจินดามณีว่ามีด้วยกันหลายชนิดที่น่าสนใจ เช่น

3.1 กลโคลงถ้ายี่แปลงสาร เช่น

กัธธณษกัณนวล	งลพเลพา
อชี่ชีถางลปแรสา	บสีวไ
ดลัณยลึปเนยพึเอบกรกา	ยลากบลัก
นสหท่เหล่เบล้ให้	นอ่านล้หเนปเมษกเ

รหัสของกลโคลงถ้ายี่แปลงสารนี้อยู่ที่ในแต่ละพยางค์เรียงพยัญชนะ สระ และตัวสะกด กลับด้านจากขวาไปซ้าย หรือจากหลังไปหน้า เมื่อถอดความแล้วจะได้ใจความดังนี้

อักษรลักษณล้วน	เพลงพาล
ชื่อถ้ายี่แปลงสาร	สีบไว้
ผลัดเปลี่ยนเพี้ยนกลอนการ	กลายกลับ
สนเท่หเส่หล้บให้	อ่านหลั่นเปนเกษม

3.2 กลโคลงไทยนับสาม เช่น

เรขเอสยเดศุงภตสาอ์รตงสัถ
 รนมอคารุกพรพรัศรัตพพจจ

บโภททททททททททททททท
 เล้เร็นปงเน้ร้บอบนงร้ราชททททท

รหัสของกลโคลงไทยนับสามก็คือ ในแต่ละบาทให้นับช่วงพยัญชนะหรือสระทีละสามไป ตามลำดับ โดยนับพยัญชนะและสระหน้าเป็น 1 หน่วย ยกเว้นสระ - ให้นับเป็น 2 หน่วย แล้วจัดรูปคำใหม่โดยนับพยัญชนะหรือสระตำแหน่งที่ 3 มาเรียงลำดับใหม่ก็จะได้ความเป็น 1 บาท ทำเช่นนี้จนครบทุกตัวอักษรในแต่ละบรรทัด เมื่อถอดแล้วจะได้ใจความดังนี้

ขอแถลลงแสดงสสารสร้อย สุภอถ
 มรุตพจนคำพริต พรอกพริอง
 โทน้บล้บภกฉบ้ด โดยเลศ
 เปนบรรเท็งเร็งร้อง ร้าเหล้นเปนเกษม

นอกจากโคลงไทยนับสามแล้ว ยังมีโคลงไทยนับห้า ซึ่งก็ใช้หลักการเดียวกันในการ ถอดรหัส คือ นับรูปอักษรตัวที่ห้า แล้วนำมาต่อกันจนได้ความเป็นหนึ่งบาท ทำเช่นนี้จนครบ ทุกตัวอักษรในแต่ละบรรทัด

4) การเล่นความข้ามบรรทัด

การละเล่นแบบนี้ ทรงศักดิ์ (2530: 26 - 28) พบในเรื่องสั้นข้ามเรื่องหนึ่ง ชื่อเรื่อง “จดหมายรัก” เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า หลุมสาวคู่หนึ่งรักกัน แต่พ่อของฝ่ายหญิงไม่ชอบใจที่ฝ่ายชายมีฐานะยากจน จึงบังคับให้ลูกสาวเลิกกับฝ่ายชาย โดยบังคับให้เขียนจดหมายตัดเยื่อใยกับฝ่ายชายเสีย เมื่อเขียนเสร็จจะต้องนำมาให้พ่ออ่านก่อน ฝ่ายหญิงจึงจำใจต้องเขียนจดหมายบอกเลิกรักฝ่ายชาย เมื่อเขียนเสร็จก็นำมาให้พ่ออ่าน พ่อก็ชมว่าลูกสาวเขียนตัดเยื่อใยได้สำนวนดีมาก ลูกสาวขอนำจดหมายไปให้คนรักด้วยตนเอง โดยยินดีให้พ่อสะกดรอยตามไปดู

ข้อความในจดหมายมีดังนี้

ถึงคุณ.....

ความรักอันยิ่งใหญ่ซึ่งฉันเคยมีต่อคุณนั้น มาบัดนี้ได้
 สลายตัวจนสิ้นแล้ว ฉันรู้สึกตัวว่าไม่ชอบคุณ และจะไม่ชอบคุณ
 เพิ่มขึ้นทุกขณะจิต หนึ่งเดือนที่ผ่านมา ฉันเฝ้าแต่ครุ่นคิด
 ว่าทำอะไรจึงจะจัดคุณไปจากชีวิตฉันได้ ฉันจะไม่
 หาหนทางแต่งงานกับคุณตามที่คุณขอ ฉันไม่เห็นใครแล้ว
 ที่ฝอยงเท่าคุณ จนถึงกับกล้าโอ้อวดว่ามีผู้ชายน้อยคนนัก
 ซึ่งสามารถปกป้องคุ้มครอง และเป็นคูชีวิตได้ดีเท่าคุณ
 ฉันจะขอบคุณมาก ถ้าคุณจะพยายามเลิกติดต่อกับฉัน
 จดหมายฉบับล่าสุดของคุณนั้น ฉันอ่านเมื่อเช้า ทำให้

ฉันเบื่อหน่ายต่อวาจาเพื่อเจ้าของคุณเพิ่มขึ้นทุกที จึงไม่คิด
 อยากจะพบคุณอีกตามที่คุณหวังไว้ จดหมายของคุณนั้นช่าง
 แสดงลักษณะที่แท้จริงของคุณอย่างเห็นได้ชัด ไม่มีตอนใด
 ถูกอกถูกใจฉัน ฉันจะยินดีเหลือเกินทีเดียวถ้าคุณจะ
 กรุณาคิดเสียว่าเราไม่มีอะไรต่อกันอีกแล้ว และเลิก
 เขียนจดหมายไปให้ฉันอีก ฉันขอบอกคุณอีกสักครั้งว่า
 ฉันไม่สนใจว่าคุณจะเป็นอย่างไรต่อไป โปรดอย่านี้กว่า
 ฉันยังให้ความรักและสงสารคุณเหมือนเดิม

สวัสดิ์

จดหมายฉบับนี้ มีรหัสอยู่ที่ถ้อยคำกระชับซึ่งหญิงสาวแอบบอกกับชายหนุ่มขณะยื่น
 จดหมายให้ โดยที่พ่อไม่ได้ยินว่า “ให้อ่านบรรทัดเว้นบรรทัด” ซึ่งก็จะได้รับความคนละอย่างกัน
 กับเมื่ออ่านเรียงตามทุกบรรทัด

หลังจากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเงื่อนไขความตลกที่ถือเป็นสากลและกลวิธี
 ทางภาษาแบบต่างๆ ทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศแล้ว ในบทต่อไปผู้วิจัยจะได้
 กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย การนำเอาแนวคิดต่างๆ จากงานวิจัยที่ได้ทบทวนมานี้เป็น
 แนวทางประกอบการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทย และอภิปรายความ
 เชื่อมโยงกับเงื่อนไขความตลกทั้งหกเงื่อนไข

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่การเก็บข้อมูลไปจนถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขความตลก ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ ผู้วิจัยได้ทบทวนถึงแนวคิดสำคัญไว้แล้วในบทที่ผ่านมา และการวิเคราะห์นัยทางสังคม ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลเรื่องตลกทั้งหมดจากเว็บไซต์ <http://joke.sanook.com> จำนวน 300 เรื่อง ดังนั้นข้อมูลทั้งหมดจึงอยู่ในรูปของภาษาไทย เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลในรูปของภาษาไทยแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ใช่ข้อมูลในรูปของภาษาพูดเลยนั้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลในรูปของภาษาพูดต้องใช้เวลามากกว่า กล่าวคือ ต้องมีการบันทึกเทป และถอดเทป รวมถึงการสุ่มเลือกกลุ่มประชากรที่จะให้ข้อมูลเรื่องตลกนั้นไม่อาจทำได้อย่างเป็นระบบ การเล่าเรื่องตลกส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่สบายๆ ในวงสนทนาระหว่างคนที่สนิทสนมกัน การปรากฏของเรื่องตลกจึงไม่อาจกำหนดตายตัวได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องหันไปใช้ข้อมูลที่สามารถจัดเก็บได้สะดวกรวดเร็วด้วยข้อจำกัดด้านเวลาในการทำวิจัย

อันที่จริงในตอนแรกผู้วิจัยตั้งใจว่าจะเก็บข้อมูลเรื่องตลกจาก 2 แหล่ง ได้แก่ เว็บไซต์ joke.sanook.com จำนวน 150 เรื่อง และนิตยสารชายหัวเราะ จำนวน 150 เรื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นตัวแทนเรื่องตลกภาษาไทยให้ได้อย่างทั่วถึงที่สุด แต่ปรากฏว่าทางสำนักพิมพ์บ้านลีอาร์ทตีพิมพ์นิตยสารชายหัวเราะไม่สะดวกที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องหันไปใช้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทั้งหมดแทน

การเก็บข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตนอกจากจะสะดวกรวดเร็วในการจัดเก็บแล้ว ยังไม่มีปัญหาในเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากทางเว็บไซต์ไม่ได้เป็นผู้ผลิตเรื่องราวนั้นขึ้นเอง แต่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจส่งเรื่องเข้ามาเผยแพร่ ซึ่งผู้ที่ส่งเรื่องเข้ามาอาจไม่ใช่ผู้แต่ง หรือเจ้าของเรื่อง แต่ได้ยินได้ฟังเรื่องนั้นๆ จากคนอื่น จากโทรทัศน์ หรือเป็นไปได้ว่าจะอ่านมาจากชายหัวเราะ ซึ่งเป็นธรรมชาติของเรื่องตลกที่มีลักษณะแบบเดียวกับนิทานมุขปาฐะ กล่าวคือ มีการเล่าต่อๆ กันไป โดยที่ผู้ฟังมักไม่สนใจว่าใครเป็นคนแต่งคนแรก อีกทั้งอินเทอร์เน็ตยังเป็นแหล่งที่คนทั่วไปสามารถจะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี จนอาจกล่าวได้ว่าเสรีมากกว่าการกล่าวผ่านระบบของสำนักพิมพ์และโทรทัศน์ ซึ่งสิ่งนี้สอดคล้องกับลักษณะของเรื่องตลกอยู่แล้วที่มักชอบทำทนายหรือละเมิดข้อต้องห้ามต่างๆ

3.1.1 การคัดเลือกแหล่งข้อมูล

ในลำดับแรกผู้วิจัยได้ใช้วิธีสืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ www.google.co.th เพื่อจะได้ทราบถึงเว็บไซต์ทั้งหมดที่มีการเผยแพร่เรื่องตลกภาษาไทยก่อน จากนั้นจึงเลือกเว็บไซต์ที่มีขนาดคลังข้อมูลเรื่องตลกที่ใหญ่ที่สุด โดยค้นด้วยคำสำคัญว่า เรื่องตลก เรื่องขำขัน และคำภาษาอังกฤษว่า joke ซึ่งพบว่ามียังทั้งสิ้น 17 เว็บไซต์ ดังนี้

1. <http://www.thaijoke.com>
2. <http://joke.sanook.com>
3. <http://www.siamha.com>
4. <http://www.jokes007.com>
5. <http://www.abyim.com>
6. <http://www.hehasara.com>
7. <http://www.siamfun.com>
8. <http://www.ine.inet.co.th/joke/>
9. <http://get.to/sarahuaroa/>
10. <http://www.pintomail.com>
11. <http://www.thaimaster.com/thai/relax/joke.htm>
12. <http://www.kamkling.net/>
13. <http://www.toonthailand.com>
14. <http://dailyjoke.hypermart.net/>
15. <http://www.kunteen.com>
16. <http://joke.deedeejang.com>
17. <http://www.tourthai.com/joke.php>

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://joke.sanook.com> ซึ่งเชื่อมต่อกับเว็บไซต์ www.sanook.com เนื่องจากมีคลังข้อมูลเรื่องตลกที่มีขนาดใหญ่กว่าเว็บไซต์อื่นๆ และยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าไปอ่านได้ลงคะแนนเรื่องที่ตนชอบ โดยทางเว็บไซต์ได้จัดเรียงเรื่องที่ได้ลำดับคะแนนมากไว้ในหน้าแรกๆ

3.1.2 การคัดเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกข้อมูลเรื่องตลกทั้งหมดของ <http://joke.sanook.com> เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2546 จากนั้นจึงคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการไว้เพียง 300 เรื่อง หนึ่ง ในการเผยแพร่เรื่องตลกของทางเว็บไซต์ <http://joke.sanook.com> ได้มีการจัดหน้าแยกประเภทของเรื่องตลกออกเป็น 3 ประเภทไว้ก่อนแล้ว ได้แก่ เรื่องขำขันทั่วไป เรื่องทะเล่ และคำถามกวนๆ ผู้วิจัยจึงได้เฉลี่ยเก็บชนิดละ 100 เรื่อง เพื่อให้ได้จำนวนรวมครบตามที่ตั้งเป้าไว้ โดยทยอยคัดเลือกข้อมูลจากหน้าแรกของแต่ละประเภทไปจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

อย่างไรก็ตามข้อมูลเรื่องตลกภาษาไทยที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตอาจมีการปนรวมกับเรื่องตลกแปล โดยเฉพาะเรื่องที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากความทันสมัยของเทคโนโลยีสื่อสารที่ทำให้ผู้คนจากทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่าย จึงอาจเป็นไปได้ว่ามีการหยิบยืมความคิดหรือถ่ายทอดความคิดจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งได้โดยง่าย และยังถ้าผู้แปลมีความสามารถในการแปลอย่างดีด้วยแล้ว ก็ยังเป็นการยากที่จะระบุถึงภาษาต้นเค้าของเรื่องนั้นๆ ได้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการยากที่จะกำหนดเส้นแบ่งระหว่างเรื่องตลกไทยกับเรื่องตลกที่ไม่ใช่ของไทยให้ได้อย่างเด็ดขาดในการคัดสรรข้อมูล³¹

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเลือกที่จะใช้เกณฑ์ด้านเนื้อหา ซึ่งตรงกับ**ปัจจัยด้านสถานการณ์** (Situation Parameter) ตามทฤษฎีของอตัตาโต้ (Attardo 1994) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาปัญหาความคล้ายคลึงและความแตกต่างของเรื่องตลกมากกว่านักภาษาศาสตร์ท่านอื่นๆ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ข) เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่มองเห็นเป็นรูปธรรมได้ง่ายที่สุด โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละคร และสถานที่ หากว่าเรื่องตลกใดมีตัวละครเป็นชาวต่างประเทศทั้งหมด เหตุการณ์และสถานที่หรือฉากในเรื่องก็ไม่ใช่เมืองไทยด้วยแล้ว ผู้วิจัยก็จะถือว่าเป็นเรื่องตลกที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ และไม่นำมาเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ยกตัวอย่าง เช่น

บุชกับแบลร์นั่งจิบกาแฟคุยกันหลังจากกองทัพปีศาจสหรัฐและอังกฤษใช้ยุทธการ
ช็อคแอนอาร์” ยิ่งจรวดถล่มกองกำลังอิรักอย่างหนักหน่วง
แบลร์จึงประจบเพื่อนว่า “นี่บุชเพื่อนรัก แกรู้มั๊ยว่า หลังจากที่แกใช้ยุทธการช็อค แอน
อาร์ถล่มอิรักไปแล้วเนี่ย มันได้ผลเกินคาดวะ”
บุช “อ้อ ทหารอิรักช็อคและตกใจกลัวกันหมดละสิ”
แบลร์ “เปล่าเลยวะ คนทั้งโลกต่างหากที่ช็อคแอนอาร์”

อย่างไรก็ตาม หากสถานการณ์ในเรื่องมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในเมืองไทย แม้จะมีการกล่าวถึงชาวต่างประเทศบ้าง ผู้วิจัยก็จะยังคงถือว่าเป็นเรื่องตลกภาษาไทย เช่น

เพื่อนผมคนหนึ่งไปสอบสัมภาษณ์เรียนต่อ MBA กรรมการท่านหนึ่งถามว่า
“ไหนลองยกตัวอย่างของโลกาภิวัตน์ให้ฟังซักเรื่องซิ?”
“เจ้าหญิงไดอาน่าครับ” เพื่อนผมตอบฉับไว

³¹ แม้แต่เรื่องตลกภาษาไทยที่เผยแพร่ตามนิตยสารไทยบางเรื่องในบางครั้งผู้วิจัยก็พบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรื่องตลกภาษาต่างประเทศ ซึ่งไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นความเหมือนโดยบังเอิญ หรือเป็นการแต่งเลียนแบบหรืออาจแปลมาเลยก็เป็นได้ แต่เรื่องนี้เป็นปัญหาที่ควรจะทำวิจัยในหัวข้อ “ความคล้ายคลึงกันของเรื่องตลก” (similarity of jokes) หรือในหัวข้อ “ความเป็นไปได้ในการแปลข้ามระหว่างเรื่องตลกต่างภาษา” (translatability of jokes)

“มันโลกาภิวัตน์ยังไง” กรรมการสงสัย

“ก็เจ้าหญิงเป็นคนอังกฤษ ไปกับเพื่อนชายชาวอียิปต์ ประสบอุบัติเหตุในอุโมงค์ฝรั่งเศส ขณะที่นั่งอยู่ในรถเยอรมันซึ่งใช้เครื่องยนต์จากฮอลแลนด์โดยมีคนขับชาวเบลเยียมที่กำลังมีเงินได้ที่จากสกีโอลิมปิก อันเนื่องมาจากการตามล่าของช่างภาพิตาเลียน และเข้ารับการรักษาโดยนายแพทย์ชาวอเมริกันที่ใช้ยาที่ผลิตจากบราซิล และตอนนี้ก็ขึ้นสวรรค์ไปเรียบร้อยแล้วครับ!”

ตัวอย่างข้างต้นนี้ แม้จะมีการพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ แต่ก็อยู่ในคำพูด แสดงความคิดเห็นของตัวละคร ขณะที่การแสดงออกของตัวละคร (คือการไปสอบสัมภาษณ์ เรียนต่อด้านบริหารธุรกิจ) เป็นเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นได้ในเมืองไทย เรื่องตลกเรื่องนี้อาจต้องการแสดงความคิดเห็นหรือเสียดสีโมทัศน์ใหม่ๆ (โลกาภิวัตน์ หรือ globalization) ที่เข้ามาในสังคมไทย ซึ่งมาพร้อมกับการรับเทคโนโลยีการสื่อสารจากต่างประเทศก็เป็นได้ จึงยังคงถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องตลกภาษาไทย

เมื่อยึดตามเกณฑ์ดังนี้แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อมูล โดยทยอยคัดเลือกเรียงลำดับ จากหน้าแรกเป็นต้นไป หากพบว่าเรื่องใดต้องสงสัยว่าอาจเป็นเรื่องแปลกก็จะข้ามไป ทำเช่นนั้น จนได้เรื่องตลกครบจำนวนที่ต้องการ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอนหลักๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ กลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน การอภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษา ที่พบกับเงื่อนไขความตลก และจากนั้นจึงจะวิเคราะห์นัยทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นในเรื่องตลก ภาษาไทย

3.2.1 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา

สำหรับ “กลวิธีทางภาษา” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้ในความหมายกว้างๆ หมายถึง กลวิธีทางภาษาใดๆ ก็ตามที่ทำให้เกิดความตลกขบขันในการนำเสนอปริศนาเรื่องตลก และตามที่คุณวิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกลวิธีทางภาษาไว้ในบทที่ 2 ก่อนหน้านี้แล้ว ในขั้นตอนการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษานี้ ผู้วิจัยก็จะพิจารณาประกอบกันด้วยว่า เรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีทางภาษาใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างไปจากที่ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว ซึ่งเมื่อได้ทำการวิเคราะห์และจัดเป็นประเภทต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดจัดแสดงไว้ในภาคผนวกเรียงตามประเภทต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ไว้ โดยจะกำหนดเลขหมวดหมู่ให้ตรงกันกับที่ปรากฏในบทแสดงผลการวิเคราะห์ อันได้แก่ บทที่ 4 และ 5 เพื่อสะดวกในการตรวจสอบตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่แสดงไว้ในบททั้งสอง

ในการวิเคราะห์และจำแนกกลวิธีทางภาษา ผู้วิจัยจะพิจารณาจากลักษณะเด่นต่างๆ ของวิธีการนำเสนอตัวบทที่ทำให้เกิดความตลกขบขันเป็นสำคัญ เช่น มีการเล่นคำเพื่อให้เกิดความตลกขบขัน

กระดาษอะไรเราไม่เคยได้ใช้

กระดาษซับหน้ามัน

เรื่องนี้มีการเล่นกับความกำกวมของคำว่า กระดาษซับหน้ามัน เป็นจุดก่อให้เกิดความ ตลกขบขัน ซึ่งเป็นการทำให้คำคำนี้จากบริบทการใช้ปกติมิได้กำกวมแต่อย่างใด กลายเป็นคำที่ กำกวม เนื่องจากการนำเสนอในช่วงแรกมีการเกริ่นนำที่ชี้ชวนให้ผู้อ่านมองเห็นความกำกวม หรือต้องตีความคำดังกล่าวนี้ใหม่ว่ามีได้อีกหนึ่งความหมาย หรือมีอีกหนึ่งโครงสร้างที่เป็นไปได้ คือ คำว่า มัน อาจตีความให้เป็นคำสรรพนามบุรุษที่สามได้ แทนที่จะเป็น 'ลักษณะผิวที่มีน้ำมัน' และคำนี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า หน้า อาจตีความให้อยู่ในโครงสร้างแบบนามวลีแสดงความเป็น เจ้าของก็ได้ คือ หน้า (ของ) มัน

อนึ่ง การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา อาจเป็นไปได้ว่าเรื่องตลกหนึ่งๆ อาจจะใช้มากกว่า หนึ่งกลวิธี หรือกลวิธีหนึ่งปรากฏร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของอีกกลวิธีหนึ่ง ซึ่งทำให้ยากที่จะตัดแยก กลวิธีดังกล่าวออกจากกัน โดยเฉพาะกลวิธีการเล่นคำ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัย พบว่ามีทั้งการวิเคราะห์แยก และวิเคราะห์รวมเป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีอื่นๆ เช่น การเล่นคำอาจ ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของการประชดและการกล่าวเกินจริงได้ ซึ่งหากเป็นการวิเคราะห์ที่ให้ ความสำคัญกับลักษณะทางไวยากรณ์กับลักษณะทางความหมาย การวิเคราะห์ก็มักจะมุ่งเน้นที่ การเล่นคำอย่างจำเพาะเจาะจงแต่เพียงอย่างเดียว ขณะที่ในวิทยานิพนธ์นี้ ซึ่งเป็นการ วิเคราะห์ทางปริจเฉท หากกลวิธีการเล่นคำปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นๆ อันทำหน้าที่เป็นส่วน หนึ่งของกลวิธีนั้นๆ และมีได้เป็นไปเพื่อความตลกขบขันที่ตัวภาษาเป็นหลัก ผู้วิจัยก็จะ วิเคราะห์ให้เป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีดังกล่าว อาทิ วิเคราะห์ให้เป็น การประชดด้วยการเล่นคำ และ การใช้เหตุผลผิดแบบด้วยการเล่นสำนวน เช่น

ลูกค้า: แม่ค้าแดงโม่นี้หวานมัยคะ?

แม่ค้า: หวาน แดง สด อร่อยมากๆ เลยจ้า...

ลูกค้า: งั้นซื้อ 1 ลูกคะ

ว่าแล้วลูกค้าคนนี้ก็หิ้วถุงแดงโม่ ซึ่จักรยานกลับบ้าน ระหว่างทาง ฝูงพลาสติกขาด แดงโม่ ตกแตก สีขาวซีดแทบจะไม่เห็นความแดงอร่อยเลย เธอจึงรีบปั่นจักรยานกลับไปร้าน ขยายแดงโม่ร้านด้วยความโมโห

ลูกค้า: แม่ค้า! ไหนบอกว่าแดงโม่แดงหวานอร่อย พอตกแตกแล้วทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ

แม่ค้า: อ้อ...ก็แดงโม่มันตกใจนะซี มันถึงได้ซีดเป็นไก่ต้มอย่างนี้

เรื่องนี้อาจกล่าวได้ว่าตัวละครฝ่ายแม่ค้าใช้วิธีแก้ตัวแบบน้ำขุ่นๆ หรือเถียงแบบข้างๆ คูๆ ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้เหตุผลผิดแบบโดยอาศัยการเล่นสำนวน ซีดเป็นไก่ต้ม ซึ่งตามปกติจะใช้อ้าง ถึงใบหน้าของคนที่ตกใจ แต่ในที่นี้ถูกนำมาใช้ในความหมายใหม่ คือ สีของเนื้อแดงโม่ที่ขาว ซีด โดยคำตอบนั้นมีผลทำให้แดงโม่ดังกล่าวเสมือนหนึ่งว่ามีชีวิต ทั้งที่จริง ๆ แล้วระดับความ

เข้มของสีเนื้อแดงไม่บ่งบอกได้ถึงรสหวาน หากสีซีดขมบ่งบอกถึงรสที่จืดจืด แต่การเล่นสำนวนดังกล่าวกลับมีส่วนช่วยให้เรื่องนี้ฟังดูเหมือนมีเหตุผล

ส่วนในกรณีของการวิเคราะห์กลวิธีอื่นๆ หากพบว่าเรื่องตลกหนึ่งๆ สามารถมองได้ว่ามีถึง 2 กลวิธี ซึ่งยากต่อการจะกล่าวได้ว่ากลวิธีใดเป็นกลวิธีหลักที่สำคัญกว่าอีกกลวิธีหนึ่ง แจกเช่นการวิเคราะห์การเล่นคำที่อาจเป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีอื่นได้ ผู้วิจัยจะถือว่าเรื่องดังกล่าวมี 2 กลวิธี อาทิ เรื่องต่อไปนี้อาจมองได้ว่ามี 2 กลวิธี ได้แก่ การทำให้หลงทาง และ การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ (ด้านพฤติกรรม)

- วันหนึ่งเคนนักศึกษาสาวสวย ได้เดินเข้าไปในห้องของ อ.วิทย์ (อ.ผู้ชาย) พร้อมกับปลดกระดุมเม็ดบนแล้วพูดว่า
 นักศึกษาสาว : อาจารย์คะ การสอบครั้งนี้ พอจะมีทางให้หนูได้เต็ม
 มั้ยคะ หนูจะยอมทำทุกอย่างเลย (พูดด้วยน้ำเสียงออดอ้อน)
 อาจารย์ : มีทางซี
 นักศึกษาสาว : (ตาโต)
- อาจารย์ : ว่าแต่เธอยอมทำทุกอย่างแน่ะ
 นักศึกษาสาว : ค่ะ
 อาจารย์ : งั้นก็ช่วยตั้งใจเรียนหน่อยสิ !!!!

เรื่องนี้สามารถมองได้ว่ามี 2 กลวิธี ได้แก่ การทำให้หลงทาง และ การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ (ด้านพฤติกรรม) โดยสามารถสังเกตได้จากคำสำคัญ เช่น การใส่วงเล็บในตอนท้ายของบรรทัดแรกที่มีการแนะนำตัวละครว่า อ.วิทย์ (อ.ผู้ชาย) ทำให้เกิดการสร้างความคาดหวังตามบรรทัดฐานว่าตัวละครที่เป็นผู้ชายอาจมีพฤติกรรมที่ไม่ดี แต่สุดท้ายเขาก็มิได้เป็นเช่นนั้น ซึ่งหากเราให้ความสำคัญกับส่วนนี้ เรื่องนี้จะถือได้ว่าใช้กลวิธีการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ (ด้านพฤติกรรม) ขณะที่การให้ปริบทว่ามีการแสดงออกเพื่อเข้ายวนทางเพศของตัวละครนักศึกษาสาว เช่น ปลดกระดุมเม็ดบน ทำน้ำเสียงออดอ้อน ทำให้เกิดความโน้มน้าวในการตีความข้อความในคำพูดของตัวละครฝ่ายอาจารย์ คือ ว่าแต่เธอยอมทำทุกอย่างแน่ะ ให้มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ แต่ในท้ายที่สุดเราก็จะพบว่าตัวละครฝ่ายอาจารย์มิได้หมายความว่าเช่นนั้นเลย คำพูดในตอนจบเรื่องของเขาทำให้เห็นว่าถ้อยคำก่อนหน้านั้นกำกวมและควรจะต้องถูกตีความใหม่

เรื่องตลกในลักษณะเช่นนี้ หากผู้วิเคราะห์ให้ความสำคัญกับการพลิกบทบาทจากบรรทัดฐานทั่วไปของตัวละครฝ่ายชายเป็นสำคัญก็อาจวิเคราะห์ได้ว่าเรื่องนี้มีกลวิธีเดียว คือ การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ (ด้านพฤติกรรม) แต่สำหรับงานวิจัยนี้เห็นควรที่จะวิเคราะห์ให้เรื่องนี้มีอีกหนึ่งกลวิธีด้วย คือ การทำให้หลงทาง เนื่องจากการให้ปริบทการกระทำของตัวละครฝ่ายหญิง ประกอบกับคำพูดในผลัดที่ว่า ว่าแต่เธอยอมทำทุกอย่างแน่ะ มีส่วนทำให้ผู้อ่านไขว้เขวได้เป็นอย่างมาก ถ้อยคำนี้ถือได้ว่ากำกวมจนต้องตีความใหม่ จากที่คิดว่าอาจ

เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศเป็นว่ามีได้เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ ซึ่งการที่ต้องตีความใหม่ถือเป็นลักษณะที่สำคัญอันหนึ่งของกลวิธีการทำให้หลงทาง

อย่างไรก็ตาม หากเราจะวิเคราะห์ให้เรื่องนี้มีเพียงกลวิธีเดียว คือ การทำให้หลงทาง ผู้วิจัยก็เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากการใส่วงเล็บเพื่อแนะนำตัวละครในตอนต้นเรื่องมีผลในการสร้างความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งอาจกล่าวได้เช่นกันว่ามีผลทำให้เกิดการหลงทางได้ง่ายในเวลาต่อมา ดังนั้นจึงถือได้ว่าเรื่องนี้มีสองกลวิธีที่ไม่อาจตัดแยกออกจากกัน และทั้งสองต่างก็มีส่วนสำคัญๆ กันในการก่อให้เกิดความตลกขบขัน

และในการแสดงผลการวิเคราะห์ หากพบว่าเรื่องตลกบางเรื่องมีการใช้กลวิธีทางภาษามากกว่าหนึ่งกลวิธี ในการอ้างอิงครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะใส่เครื่องหมายเท่ากับและตัวเลขในวงเล็บเพื่อแสดงว่ามาจากเรื่องเดียวกัน เช่น 9)(=1) แปลว่า ตัวอย่างลำดับที่เก้านี้เป็นเรื่องเดียวกับตัวอย่างลำดับที่หนึ่ง ซึ่งได้กล่าวถึงไปแล้วก่อนหน้านี้ แต่ในการกล่าวซ้ำอีกครั้งจะเป็นการพูดถึงในอีกแง่มุมหนึ่ง หรือเพื่อแสดงการอธิบายกลวิธีอื่น เนื่องจากเรื่องเดียวกันนี้มีมากกว่าหนึ่งกลวิธี และในบางกรณีหากเนื้อเรื่องมีขนาดยาวมาก ในการยกตัวอย่างเพื่อแสดงผลการวิเคราะห์บางกรณีผู้วิจัยอาจจะแสดงข้อมูลเฉพาะส่วนที่ต้องการพูดถึง ไม่แสดงเนื้อเรื่องฉบับเต็ม แต่จะใส่วงเล็บกำกับแสดงเลขหน้าในภาคผนวกเพื่อให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบเนื้อเรื่องฉบับเต็มได้

3.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขความตลก

หลังจากวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันแล้ว ผู้วิจัยจะศึกษาต่อไปว่ากลวิธีที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความสอดคล้องกับเงื่อนไขความตลกตามที่ได้นำนักวิเคราะห์เสนอไว้ก่อนหน้าหรือไม่ และอย่างไร ซึ่งเงื่อนไขทั้งหมดผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมไว้แล้วในบทที่ผ่านมา (ย่อนดูรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของแต่ละเงื่อนไขที่หัวข้อ 2.2.4.2) มีดังนี้

- (1) เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง
- (2) เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน
- (3) เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ
- (4) เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน
- (5) เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล
- (6) เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน

เงื่อนไขเหล่านี้ ซึ่งเสนอโดยนักวิเคราะห์หลายท่าน เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของปริศนาเรื่องตลก ผู้วิจัยจะพิจารณาว่ากลวิธีทางภาษาที่พบในเรื่องตลกภาษาไทยนั้นแสดงถึงความสอดคล้องหรือเป็นไปตามเงื่อนไขเหล่านี้หรือไม่ ซึ่งหากพบว่าเป็นไปตามนั้นก็จะต้องถือว่าเงื่อนไขเหล่านี้เชื่อได้ว่ามีความเป็นสากลอย่างจริงแท้ แต่หากพบที่ไม่

เป็นไปตามนั้น ก็อาจตีความได้ในหลายลักษณะ อาทิ ประการหนึ่งอาจมองได้ว่าเงื่อนไขเหล่านี้ไม่ใช่เงื่อนไขที่เป็นสากลหรือยังไม่ใช้กฎพื้นฐานในการก่อให้เกิดความตลกขบขัน แต่อาจเป็นกฎที่เลือกปฏิบัติหรือไม่บังคับก็ได้ หรืออีกประการหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีวิธีการบางอย่างที่เฉพาะในการก่อให้เกิดความตลกขบขันโดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านั้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลก เช่น การเล่นคำกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ดังจะนำตัวอย่างเรื่องตลกข้างต้นมาแสดงอีกครั้ง

กระดากอะไรเราไม่เคยได้ใช้

กระดากซบหน้ามัน

ในเรื่องนี้ เราจะเห็นได้ว่าการเล่นคำแสดงความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งอย่างชัดเจน ดังที่การเล่นคำในเรื่องนี้ก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งระหว่าง [กระดากสำหรับซบหน้าที่มีน้ำมันออกมาก] กับ [กระดากสำหรับซบหน้าของมัน]

ขณะที่เรื่องตลกที่ใช้กลวิธีการใช้เหตุผลผิดแบบจะแสดงความสอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนอย่างชัดเจน เช่น

อย่าดื่มสุราขณะขับรถ เพราะจะทำให้เหล่าหกลเสียของ

เรื่องนี้มีการบิดเบือนเหตุผลที่คนทั่วไปยึดถือ คือ การดื่มสุราขณะขับรถ (=เหตุ) จะทำให้ประสิทธิภาพในการขับขี่ลดลงและก่อให้เกิดอุบัติเหตุตามมา (=ผล) แต่เรื่องนี้กลับมีการอ้างถึงผลที่จะตามมาที่แปลกไปจากความคาดหวังกตามบรรทัดฐานปกติ ซึ่งเป็นผลที่เป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อย หรือเป็นเหตุผลที่เป็นส่วนตัว ไม่ใช่เรื่องสำคัญใหญ่โต

3.2.3 การวิเคราะห์นัยทางสังคม

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาการใช้ภาษาในแง่ของการนำเสนอตัวละครและเนื้อเรื่อง โดยจะมุ่งเน้นศึกษาว่ามีการนำเสนอกลุ่มบุคคลใดในสังคมไทยให้ตกเป็นเป้าล้อเลียน หรือ “ตัวตลก” (butt of joke) ของเรื่อง และการนำเสนอกลุ่มบุคคลดังกล่าวนั้นแฝงด้วยความคิดความเชื่ออะไรบางอย่าง หรือสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทยอย่างไร ซึ่งการศึกษาแนวนี้ นับเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่ผู้ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขันให้ความสนใจทำการศึกษาไว้พอสมควร ดังที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมไว้ในบทก่อน (ย่อนดูรายละเอียดการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อ 2.2.5) ดังนั้นการศึกษาในหัวข้อนี้จึงแตกต่างจากสองหัวข้อข้างต้นที่มุ่งเน้นการก่อให้เกิดความตลกขบขันเป็นสำคัญ แต่มีได้ให้ความสำคัญความคิดของผู้แต่งเรื่องตลกที่แฝงอยู่ในตัวบท

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการศึกษาในหัวข้อนี้มุ่งเน้นที่องค์ประกอบด้านตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่อง ดังนั้นเรื่องที่ไม่ปรากฏว่ามีตัวละครชัดเจน หรือเป็นเรื่องที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับมนุษย์และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ผู้วิจัยก็จะไม่นำมาศึกษา การศึกษาในหัวข้อนี้จึงมีใช้การนำข้อมูลเรื่องตลกทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์แจกแจงสองหัวข้อแรก

ดังที่ได้ชี้แจงถึงวิธีดำเนินการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในลำดับถัดจากนี้ไปจะเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทยกับความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีดังกล่าวกับเงื่อนไขความตลก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตลก

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีการทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันสองประเภทหลักๆ ได้แก่ กลวิธีการเล่นคำ และ กลวิธีทางปริเฉท กลวิธีการเล่นคำแตกต่างจากกลวิธีทางปริเฉทตรงที่มีลักษณะเด่นที่เป็นการอาศัยกลไกหรือลักษณะของรูปภาษาเองที่มีแนวโน้มจะกำกวมอยู่ก่อนแล้วเป็นองค์ประกอบหลักในการนำเสนอให้เกิดความตลกขบขัน แต่กลวิธีทางปริเฉทเป็นที่กลวิธีที่มีความหลากหลายในการนำเสนอด้วยบทหรือการนำเสนอข้อมูลที่เกิดความตลกขบขัน เช่น การลำดับข้อมูล การสร้างสมมุติฐาน ตลอดจนกระบวนการอนุมานที่มักมีลักษณะผิดแผกไปจากบรรทัดฐานในโลกปกติ ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลกพบว่าทุกกลวิธีเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ทำการศึกษามาก่อนหน้านี้แล้วเห็นตรงกันว่าเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่จำเป็นที่จะทำให้เกิดความตลกขบขัน สำหรับในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีการเล่นคำก่อน จากนั้นจึงจะกล่าวถึงกลวิธีทางปริเฉทในบทถัดไป

“กลวิธีการเล่นคำ” ในที่นี้ ผู้วิจัยมีได้จำกัดเฉพาะกลวิธีที่มีการเล่นกับรูปทางเสียงและรูปเขียนของคำศัพท์อย่างเดียว แต่หมายความครอบคลุมทั้งรูปทางภาษาในระดับวลี หรือถ้อยคำ ตลอดจนสำนวนต่างๆ ที่มีรูปที่ก่อให้เกิดความกำกวมในตัวเองได้ง่าย และรูปทางภาษาดังกล่าวเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมายและทำให้ตัวเองเกิดความขัดแย้งทางความหมาย อย่างไรก็ตามเท่าที่พบในข้อมูล การเล่นคำอาจปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นๆ หรือกลวิธีทางปริเฉทก็ได้ แต่สำหรับการเล่นคำที่จะกล่าวถึงในบทนี้ ผู้วิจัยจะหมายความเฉพาะถึงการเล่นคำที่เป็นกลวิธีหลักของตัวบทที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันเท่านั้น

ในลำดับถัดไป ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์การจำแนกประเภทการเล่นคำว่าแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท และในการแสดงผลการจำแนกประเภทของกลวิธีการเล่นคำแบบต่างๆ ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ไปพร้อมๆ กันว่ากลวิธีเหล่านั้นมีความสอดคล้องกับเงื่อนไขความตลกแต่ละเงื่อนไขอย่างไร จากนั้นจึงจะแสดงตารางรวมสรุปความสัมพันธ์ในตอนท้ายของบทนี้อีกครั้งหนึ่ง

เงื่อนไขความตลกต่างๆ มีด้วยกันทั้งสิ้น 6 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล และเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน (ย้อนดูรายละเอียดแต่ละเงื่อนไขในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2.4.2) สำหรับบางเงื่อนไข ผู้วิจัยอาจอภิปรายในภาพรวมหากผลการวิเคราะห์โดยรวมแสดงความสอดคล้อง แต่บางเงื่อนไขซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยหรือมีการให้คำนิยามที่เฉพาะเจาะจงในบางประเด็น ก็จะทำอ้างอิงและแนวคิดของนักทฤษฎีแต่ละคนพร้อมทั้งอภิปรายในรายละเอียด

4.1 การเล่นคำ

ผลการวิจัยพบว่าการเล่นคำในเรื่องตลกภาษาไทยมีวิธีการที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ในหลายลักษณะ แต่โดยหลักๆ แล้วพอจะแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ซึ่งในภาพรวมแล้วไม่เพียงแต่จะเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง แต่ยังสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน ทั้งนี้เนื่องจากตัวรูปของคำสำคัญที่ปรากฏในตัวบทเป็นรูปที่มีแนวโน้มกำกวมอยู่ก่อนแล้ว จึงกลายเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้ตัวบทเกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนได้ง่ายไปด้วย รวมทั้งยังสอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนตามแนวคิดของอิตาลีโต้ (Attardo 1994) อีกด้วย

การเล่นคำในเรื่องตลกภาษาไทยทั้งสามประเภทมีดังนี้

- (1) การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด
- (2) การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ
- (3) การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม

แบบแรกเป็นการเล่นคำที่ลวงให้ (ผู้อ่าน) เกิดการตีความผิดในตอนแรกๆ หรืออันที่จริงมีอีกความหมายหนึ่งซึ่งผู้เขียนต้องการจะสื่อมากกว่า โดยที่การนำเสนอตัวบทช่วงแรกๆ จะมีการให้บริบทแก่คำสำคัญ ซึ่งเป็นคำที่มีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดความกำกวมอยู่ก่อนแล้ว คือมีรูปที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับคำอื่น หรือเป็นรูปที่อ้างถึงได้หลายความหมาย โดยมีปรากฏในช่วงต้นๆ ของตัวบท รูปคำสำคัญดังกล่าวจะถูกทำให้มีความเหมาะสมที่จะตีความเป็นความหมายใดความหมายหนึ่งอย่างเด่นชัดก่อน แต่แล้วเรื่องก็จบลงด้วยความหมายอื่นที่แตกต่างกันมากหรือไม่ใช้อย่างที่คาดเดาไว้ในตอนแรก

แบบที่สองจะเป็นการให้บริบทแก่คำสำคัญเพื่อทำให้เกิดการตีความแบบอื่นๆ ที่เป็นไปได้อีก หรือมีการละเล่นทางเสียงทำให้เกิดคำใหม่ที่ต่างไปจากปกติ การเล่นคำประเภทที่สองนี้จะไม่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ตนเข้าใจอะไรผิดไปจากความหมายที่ผู้เล่าต้องการจะสื่อจริงๆ แต่จะถูกทำให้เห็นว่ารูปภาษาบางรูปที่หลายคนไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่ากำกวม อันที่จริงสามารถจะตีความเป็นอย่างอื่นได้อีก หรือมีความหมายอย่างอื่นได้อีกเมื่อมาอยู่ในบริบทใหม่

สำหรับแบบที่สาม หรือแบบสุดท้าย เป็นการเล่นคำที่แตกต่างจากสองแบบแรกตรงที่ตัวบทมีการเผยให้เห็นถึงความกำกวมหรือความขัดแย้งทางความหมายของตัวบทตั้งแต่ต้นๆ มิใช่เป็นการเก็บงำความกำกวมนั้นไว้เผยในตอนท้ายเรื่องแจกเช่นสองกลวิธีแรกแต่อย่างใด ผู้อ่านจะสังเกตเห็นความกำกวมหรือเห็นความขัดแย้งทางความหมายได้ตั้งแต่นั้นๆ จากนั้นตัวบทจะจบลงด้วยการเน้นย้ำให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

4.1.1 การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด

การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิดเป็นการเล่นคำที่มีการนำเสนอตัวบทในช่วงแรกให้มีความเหมาะสมแก่การตีความคำสำคัญเป็นความหมายอย่างหนึ่งก่อน หรือทำให้ผู้อ่านเกิดความคาดหวังต่อมโนทัศน์บางอย่างเป็นสิ่งสำคัญ จากนั้นจบลงด้วยความหมายอื่นที่ต่างออกไป

ซึ่งเมื่อมาถึงตอนจบผู้อ่านจะต้องย้อนกลับไปตีความคำสำคัญดังกล่าวใหม่ว่าไม่ใช่ความหมายแรกอย่างที่คิดไว้ แต่เพราะปริบทที่จำกัดในช่วงแรกๆ หรือความเหมาะสมของปริบทที่มีในตอนแรกๆ ทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะตีความผิดได้ กลวิธีนี้ยังสามารถแบ่งย่อยได้เป็นอีก 2 แบบ คือ (1) การเล่นคำที่มีความกำกวมทางความหมายและทางโครงสร้าง และ (2) การเล่นคำที่มีการสร้างคำใหม่ที่ไร้ความหมายอ้างอิง

4.1.1.1 การเล่นคำที่มีความกำกวมทางความหมายและทางโครงสร้าง

การเล่นคำประเภทแรกนี้จะเป็นการอาศัยรูปคำเท่าที่มีใช้กันอยู่ ซึ่งเป็นรูปที่มีแนวโน้มกำกวมอยู่ก่อนแล้วก่อให้เกิดความตกลงขบขัน เช่น เป็นคำที่ใช้อ้างอิงได้หลายความหมาย หรือมีรูปที่คล้ายคลึงกับรูปของอีกคำหนึ่ง อาทิ

- 1) อะไรเอ๋อะจะทำลายสักก็ทีก็ไม่มีใครว่า?
สถิตติ

ตัวอย่างที่ 1 ในช่วงแรก ตัวบทถามถึง ‘สิ่งที่ถูกทำลายได้’ สมาชิกของสิ่งที่ถูกทำลายได้เท่าที่คนเราจะนึกถึงได้ง่ายในช่วงแรกของตัวบทนี้ย่อมเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เช่น ข้าวของ หลักฐาน แต่สุดท้ายกลับกลายเป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ สถิตติ ซึ่งยากจะคาดเดาได้ ในช่วงแรก และทำให้ผู้อ่านต้องกลับไปตีความ ทำลาย ใหม่ ว่ามิได้หมายถึง ‘ทำให้เกิดความเสียหายในเชิงกายภาพ’ แต่เป็นการ ‘ลบข้อมูลเดิมแล้วแทนที่ด้วยข้อมูลใหม่’

การเล่นคำที่ก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งในลักษณะนี้นับว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไวนเนอร์ (Weiner 1996) และจิออรา (Giora 1991) ซึ่งเรียกว่าเป็น “การละเมิดระดับการนึกถึง” เนื่องจากสมาชิกของสิ่งที่ตัวบทถามถึงในช่วงแรกนั้น แม้จะมีความเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งอย่าง แต่ตัวที่เป็นสมาชิกต้นแบบ หรือสิ่งที่ใกล้เคียงกับสมาชิกต้นแบบเท่านั้นที่ผู้อ่าน/ผู้ฟังจะนึกถึงได้ก่อน จึงเป็นสิ่งที่ผู้อ่านผู้ฟังคาดเดาหรือคาดหวังก่อนสิ่งอื่นใด แต่แล้วเรื่องก็จบลงด้วยสมาชิกชายขอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่มักไม่อยู่ในความสนใจของผู้อ่าน/ผู้ฟังในช่วงแรกๆ

อีกกรณีหนึ่งพบว่าเป็นการเล่นกับความกำกวมทางโครงสร้าง ซึ่งพบที่มีการก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งในลักษณะที่ตรงกับวิธีการที่ไวนเนอร์ (Weiner 1996) เรียกว่า “การละเมิดความขนาน” (ดูตัวอย่างของไวนเนอร์ในหัวข้อ 2.2.4.3.1) ซึ่งหมายถึงกลวิธีที่มีการให้ปริบทข้อความนำเพื่อสร้างแนวโน้มการตีความข้อความที่ตามมาให้เป็นประเภททางโครงสร้างเดียวกัน หรือมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน แต่แล้วก็เกิดการพลิกผัน

- 2) เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหาอะไร
หาวัตติ
- 3) เต้า “โต้ง พอพี่ถามจบปั๊บ โต้งต้องตอบปั๊บเลยนะ”
โต้ง “ครับพี่”

เต่า “1+1 เป็นเท่าไร”

โต้ง “ป๊ป”

เรื่องที่ 2 การละเมิดความขนานเกิดขึ้นจากการอาศัยสำนวนที่เป็นที่คุ้นเคยกันดี คือ เพื่อนกินห่างาย เพื่อนตายหายาก ผู้อ่านย่อมคาดหวังว่าข้อความที่จะตามมาต้องเป็นคำว่า หายาก อีกทั้งคำสำคัญในสำนวนดังกล่าว คือ คำว่า เพื่อนกิน กับ เพื่อนตาย เป็นคำประสม ผู้อ่านย่อมไม่ตีความคำว่า เพื่อนตาย ในแบบที่ความหมายเรียงตามตัวอักษร แต่ข้อความในตอนท้ายเรื่องกลับละเมิดความขนานด้านประเภทของหน่วยสร้าง โดยทำให้ เพื่อนตาย กลายเป็นประโยคไปเสีย แทนที่จะเป็นคำประสมเพื่อให้ขนานไปกับ เพื่อนกิน แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพราะโครงสร้างของคำประสมในภาษาไทยเองก็มีลักษณะที่กำกวมกับประโยคบอกเล่าอยู่ก่อนแล้ว (ส่วนในแง่ของการออกเสียง ผู้แต่งสามารถจะลวงผู้ฟังได้โดยการออกเสียงทั้งสองพยางค์ให้ต่อเนื่องกัน ไม่มีการเว้นจังหวะ และลงเสียงหนักที่พยางค์หลัง) เมื่อมีการละเมิดความขนานด้านโครงสร้างเกิดขึ้น ก็ย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้งทางความหมาย กล่าวคือ แทนที่จะเป็นการอ้างถึง [เพื่อนประเภทหนึ่ง] กลับกลายเป็น [เพื่อนเสียชีวิต] และการเล่นคำโดยอาศัยสำนวนดังนี้นับว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับอย่างชัดเจน เพราะสำนวนดังกล่าวนั้นย่อมมีความหมายโดยรวมที่เป็นแบบแผนไปแล้ว และเป็นที่คุ้นเคยดีกว่าการที่จะตีความแบบตรงตัว

ส่วนเรื่องที่ 3 ในตอนต้นของการนำเสนอ ตัวบทมีการสร้างแนวโน้มนำผู้อ่านอยากจะตีความคำว่า ป๊ป เป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายความกริยา ตอบ มากกว่า ทั้งนี้เพื่อให้ขนานไปกับคำวิเศษณ์ ป๊ป ที่ขึ้นนามาก่อน ซึ่งก็ทำหน้าที่ขยายความกริยาและมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน คือ ‘ในทันที’ รวมทั้งสองคำนี้ก็ก็เป็นคำที่มักปรากฏร่วมกันอยู่เสมอ เช่น เปิดป๊ปติดป๊ป ดังนั้นคำตอบที่จะตามมาเท่าที่ผู้อ่านจะคาดเดาได้ในช่วงแรกย่อมเป็น (1+1 เป็น) 2 แต่ข้อความสุดท้ายกลับทำให้อ่านต้องย้อนกลับไปตีความ ป๊ป ใหม่ ว่ามิได้เป็นคำขยายกริยา ตอบ แต่ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา ตอบ ต่างหาก และถูกใช้ในฐานะรูปอ้างอิง ไม่ใช่ในฐานะคำที่มีความหมาย (sense) ชัดเจนในตัวเอง

ตัวอย่าง 3 นี้ยังคงถือได้ว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เนื่องจากการใช้คำดังกล่าวในฐานะเป็นคำที่มีความหมายในตัวเองน่าจะเป็นการใช้ที่เป็นที่คุ้นเคยและปรากฏบ่อยกว่าการใช้ในฐานะรูปอ้างอิง ประกอบกับบริบท โดยเฉพาะ คำว่า ป๊ป ก็มีส่นสนับสนุนให้เกิดการตีความเช่นนั้นตั้งแต่แรก ซึ่งตรงกับที่จิออรา (Giora 2003: 22) ได้กล่าวไว้ว่าบริบทที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันมักมีผลในการเสริมความเด่นให้กับความหมายแรก “[A] prior occurrence of a word semantically related to an immediately following word may affect ease of processing of that word.”³²

³² ยกตัวอย่าง เช่น *I needed money, so I went to the bank.* คำว่า *money* ที่ขึ้นนามาก่อน ย่อมทำให้อ่านอยากจะตีความ *bank* เป็น ‘ธนาคาร’ มากกว่าจะเป็น ‘ตลิ่ง’ (Giora 2003: 22)

นอกเหนือจากการเล่นคำข้างต้นแล้ว พบว่าในบางกรณีมีการเล่นคำที่ถึงกับก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งชนิดที่ต่างประเภททางความหมายกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งในหลายๆ กรณีเป็นการอาศัยคำพ้องรูปพ้องเสียงที่ต่างหมวดคำกัน ทำให้ยากต่อการคาดเดาความหมายที่สอง และสร้างความประหลาดใจพร้อมกับความตลกขบขันได้มาก เช่น

- 4) เกาะอะไรมีแต่คนมอง
 เกาะอกหลุด

เรื่องที่ 4 มีการขึ้นต้นด้วยรูปคำที่กำกวม คือ เกาะ แต่ปริบทในช่วงแรกไม่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่กำกวม ตรงกันข้ามผู้อ่านจะตีความคำดังกล่าวเป็นคำที่มีความหมายเป็นมโนทัศน์เดี่ยวซึ่งเป็นคำนามที่หมายถึง ‘สถานที่’ ตัวบทในช่วงแรกๆ จึงทำให้ผู้อ่านนึกถึงแต่สถานที่ เช่น เกาะพีพี เกาะภูเก็ต แต่ข้อความตอนจบกลับกลายเป็นความหมายอื่น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีความซับซ้อนทางความหมายมากกว่า จึงทำให้เกิดคู่ความหมายแย้งเชิงปฏิเสธกับสิ่งที่คาดหวังไว้ คือ [สถานที่] กับ [ไม่ใช่สถานที่]

แต่สำหรับเรื่องนี้ แม้จะเห็นได้ชัดเจนว่าการเล่นคำดังกล่าวสอดคล้องกับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ คือ ความหมายที่สองแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับความหมายแรกที่คาดเดาไว้ แต่การที่ความหมายแรกเด่นกว่านั้นน่าจะเป็นเพราะปริบทที่จำกัด คือ รูปคำที่ให้นั้นเป็นรูปคำเดี่ยวจึงเป็นการยากที่ผู้อ่านจะคาดเดาไปถึงมโนทัศน์ที่เป็นคำประสมหรือเหตุการณ์ที่ซับซ้อนแฉกเช่น เกาะอกหลุด รวมทั้งคำว่า เกาะ ที่คาดเดาไว้ก็ต่างประเภททางหมวดคำกับ เกาะ ที่พบในข้อความตอนหลัง ซึ่งประเด็นนี้หากจะอธิบายด้วยแนวคิดที่จืออราเสนอ ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่อาจอธิบายได้ชัดเจนมากนัก แม้อาจจะพอล่าวได้ว่าความหมายแรกของตัวบทเป็นความหมายที่ปรากฏบ่อยกว่า หรือเจ้าของภาษาได้สัมผัสกับมโนทัศน์ดังกล่าวบ่อยครั้งกว่าความหมายที่สอง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ปรากฏบ่อยครั้งนักก็ตาม

แต่กรณีเช่นนี้สามารถอธิบายได้ชัดเจนกว่าด้วยแนวคิดความเกี่ยวข้องต่างระดับและต่างลำดับของยูล (Yus 2003) ยูลอธิบายเรื่องตลกโดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีความเกี่ยวข้องที่ว่ามนุษย์เรามักยึดหลักการประหยัดพลังงานหรือความคุ้มค้ำระหว่างการออกแรงคิดกับผลที่ได้อยู่เสมอ ดังนั้นแม้ว่าข้อความช่วงแรกของตัวบทจะมีความเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งความหมาย แต่ย่อมมีความหมายใดความหมายหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับบริบทมากที่สุด (ณ เวลานั้นๆ) โดยไม่ทำให้ผู้อ่านต้องออกแรงคิดมากเกินไป ดังนั้นสำหรับเรื่องที่ 4 ในช่วงแรกๆ จึงไม่มีความจำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องออกแรงคิดให้ไกลเกินจากมโนทัศน์เดี่ยวที่หมายถึง ‘สถานที่’ ความหมายแรกดังกล่าวนี้จึงนับว่าเด่นกว่าความหมายที่สองในแง่ความเกี่ยวข้องที่มีมากกว่า (ในช่วงแรก)

อย่างไรก็ตาม คำอธิบายของยูล (Yus 2003) ยังมีความหมายเกี่ยวโยงไปกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนที่เฉพาะอีกด้วย กล่าวคือ ตามแนวคิดของยูล ตัวบทในช่วงแรกๆ จะต้องถูกเตรียมมาเพื่อรองรับความหมายที่สองไว้ด้วยแล้ว เพียงแต่ผู้อ่านไม่ทันสังเกตเห็นแต่เนิ่นๆ

เขาจะรู้สึกได้ก็ต่อเมื่อพบกับความหมายที่สองแล้ว และเมื่อมาถึงจุดนี้เขาก็จะเห็นด้วยว่ามันทำให้ตัวบทโดยรวมมีเอกภาพได้มากกว่าจะยึดถือตามความหมายแรก

อย่างไรก็ตาม การเล่นคำชนิดที่ก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างประเภททางความหมายในบางกรณีพบว่าการให้ปริบทเพิ่มเติมในช่วงท้ายหรือตอนจบของเรื่อง แทนที่จะเป็นช่วงต้นของตัวบทดังที่ผู้กล่าวไว้ ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะปริบทนำช่วงแรกไม่มีน้ำหนักเพียงพอจะรองรับความหมายที่สองได้ จึงต้องมีการให้ปริบทเพิ่มเติม เช่น

- 5) ปาอะไรแพง
ปาขยะไม่ลงถังไง (ปรับ 2000 บาทนะ)
- 6) ตัวอะไรเอ๋ย ถามเท่าไรก็ไม่ตอบ
ตัวเองนะแหละ อ่านเฉลยอย่างเดียวเลย ตอบไม่ได้สักข้อ

เรื่อง 5 มีการเล่นคำพ้องเสียงคล้ายระหว่าง ปา กับ ปลา โดยตัวคำถาม ปาอะไร จะทำให้ผู้อ่านนึกถึง 'ปลา' ในโครงสร้างแบบ นาม+ปัจจุบันนาม เพื่อถามถึงชนิดหรือประเภทย่อยของสัตว์ดังกล่าวมากกว่า แต่แล้วเรื่องก็จบลงด้วยมโนทัศน์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับ 'ปลา' (ตัวบทนี้เมื่ออยู่ในรูปของภาษาพูด ผู้เล่ามักจะออกเสียงคำว่า ปลา ให้เป็น ปา แทน เพื่อให้สอดคล้องกับคำตอบที่จะตามมา โดยผู้ฟังมักไม่ทันสังเกตความแตกต่างข้อนี้ เนื่องจากเสียงควบกล้ำเป็นเสียงที่มักถูกละไปในการสนทนาแบบกันเอง) คือ ปาขยะ พร้อมกับปริบทเสริมท้าย (ปรับ 2000 บาทนะ)

ส่วนเรื่องที่ 6 ในช่วงแรกของตัวบท อาจกล่าวได้ว่าในปริบทที่จำกัดเช่นนี้ คำว่า ตัว ย่อมทำให้ผู้อ่านนึกถึงแต่ 'สัตว์' หรือ ตัวอย่างในประเภทของสัตว์ แต่สุดท้ายคำตอบกลับกลายเป็นคน หรือสรรพนามที่ใช้เรียกคู่สนทนา ซึ่งเป็นคำประสม หมายถึง 'ผู้อ่าน' นั้นเอง พร้อมกับให้ปริบทสนับสนุนว่า อ่านเฉลยอย่างเดียวเลย ตอบไม่ได้สักข้อ หากว่าตัวบทเรื่องนี้ มีเพียงแค่ปริบทนำ แต่ปราศจากปริบทเสริมตอนท้าย

ตัวอะไรเอ๋ย ถามเท่าไรก็ไม่ตอบ
ตัวเองนะแหละ

เรื่องนี้อาจไม่ตกลงขบขันก็เป็นได้ หรือความตลกอาจลดน้อยลงไปได้ เนื่องจากตัวบทในช่วงแรกไม่มีน้ำหนักชัดเจนพอที่จะทำให้ความหมายที่สองที่ค้นพบในตอนหลังกลายเป็นความหมายที่มีความเกี่ยวข้องมากกว่าความแรกอย่างเด่นชัด แต่เมื่อตัวบทให้ปริบทเพิ่มเติม อันเป็นเหตุผลที่สนับสนุนความหมายที่สองและยังสอดคล้องกับข้อความนำ ถามเท่าไรก็ไม่ตอบ จึงทำให้ความหมายที่สองที่พบในตอนหลังมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องโดยรวมมากกว่าและทำให้ตัวบทโดยรวมมีเอกภาพได้มากกว่าความหมายแรกอย่างเด่นชัด ดังนั้นในกรณีเช่นนี้ แม้จะ

กล่าวได้ว่าการเล่นคำแบบนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เพราะมีรูปคำสำคัญ ตัว ที่กำกวม แต่การนำเสนอก็ไม่ตรงตามรูปแบบที่ยูสได้เสนอไว้เสียทีเดียวนัก

การเล่นคำชนิดที่ก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งที่ต่างประเภททางความหมายกันมากๆ ในบางกรณีกลับมิใช่การอาศัยคำพ้องรูป หรือคำหลายความหมาย แต่เป็นการอาศัยตัวอักษรย่อที่คนไทยคุ้นเคยดีลวงให้เข้าใจผิด เช่น

- 7) กทม. ย่อมาจากอะไร
กบ แห่ง มอส (สามหนุ่มสามมุมเิง)

เป็นที่ทราบกันดีว่า อักษรย่อ กทม. นั้น ย่อมาจาก กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชื่อเมืองหลวงของไทย โดยอักษรย่อทั้งสามตัวมาจากอักษรนำในพยางค์ที่หนึ่ง สอง และสาม ในชื่อดังกล่าว ดังนั้นช่วงแรกๆ ของตัวบทหรือตัวคำถามย่อมทำให้ผู้อ่านนึกถึงแต่ กรุงเทพมหานคร จึงเป็นการยากที่จะคาดเดาเป็นความหมายอื่นได้ แต่ผู้แต่งเรื่องตลกกลับนำอักษรย่อทั้งสามตัวมาแปลเสียใหม่ให้ตรงกับชื่อเล่นของนักแสดงสามคน ซึ่งแสดงนำในละคร “สามหนุ่มสามมุม” ซึ่งต่างก็มีชื่อเล่นที่ขึ้นต้นด้วยอักษรสำคัญทั้งสามที่สามารถนำมาเรียงต่อกันได้ตรงกับอักษรย่อ กทม.

โดยปกติการใช้อักษรย่อส่วนใหญ่เป็นการย่อชื่อหน่วยงานหรือสถานที่สำคัญๆ ซึ่งเป็นคำที่เป็นทางการ แต่การแปลชื่อย่อของสถานที่สำคัญให้เป็นชื่อเล่นของปัจเจกบุคคลย่อมทำให้เกิดการลดความสำคัญและความเป็นทางการของอักษรย่อดังกล่าวลงอย่างมาก จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้

เมื่อมองจากเงื่อนไขความเด่นต่างระดับจึงนับว่าสอดคล้องอย่างยิ่ง เพราะคำย่อดังกล่าวถูกใช้อย่างเป็นแบบแผนในการอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ก่อนแล้ว เพียงแค่เห็นรูปย่อดังกล่าวผู้อ่านก็ย่อมนึกถึงความหมายตามรูปคำเต็มที่เป็นที่รู้จักคุ้นเคยมาก่อนได้ในทันที การนำมาแปลใหม่จึงย่อมทำให้เกิดการผิดพลาด เพราะความหมายที่สองไม่ใช่คำเต็มของรูปย่อที่เป็นแบบแผนแล้ว และย่อมเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นสำหรับผู้อ่านแจกเช่นความหมายแรก

หากเราพิจารณาตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน ก็อาจถือได้ว่าตัวรูปย่อนั้นเองเป็นรูปที่กำกวมและก่อให้เกิดภาวะความหมายซ้อนได้ง่าย แต่หากพิจารณาการนำเสนอของตัวบทเราจะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับแบบที่ยูสเสนอเท่าใดนัก แม้จะกล่าวได้ว่าตัวบทช่วงแรกก็มีความเหมาะสมที่จะรองรับความหมายที่สองได้ด้วย แต่คงยังไม่มีน้ำหนักพอที่จะทำให้ความหมายที่สองมีความเกี่ยวข้องมากกว่าในระดับที่แตกต่างอย่างเด่นชัด ผู้แต่งจึงได้เพิ่มเติมปริบทเสริมท้ายในวงเล็บว่า (สามหนุ่มสามมุมเิง)

โดยรวมพบว่าการเล่นคำประเภทย่อยอันแรกนี้เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ และยังก่อให้เกิดการตีความข้อมูลเดิมใหม่ในตอนจบ จึงถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน

สำหรับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล พบว่าในภาพรวมเรื่องตลกที่มีการเล่นคำประเภทย่อยอันแรกนี้เป็นไปตามเงื่อนไขอย่างชัดเจน เนื่องจากส่วนใหญ่มักปรากฏกับตัวบทที่มีขนาดสั้น คือ ปริศนาคำทาย ซึ่งมีความยาวเพียงสองผลัดหรือสองบรรทัดเท่านั้น การนำเสนอข้อมูลใหม่หรือการเสนอความหมายที่สอง ซึ่งแตกต่างจากความหมายแรกที่คาดเดาไว้ จึงเกิดขึ้นอย่างฉับพลันหรือเกิดขึ้นในทันทีที่ขึ้นบรรทัดใหม่ จึงนับได้ว่าเป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านแบบก้าวกระโดดไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นในทันทีทันใด แม้จะพบว่ามิบางกรณีที่ตัวบทเป็นแบบเรื่องเล่าซึ่งขนาดค่อนข้างยาวและมีตัวละครชัดเจน เช่น เรื่องที่ 3 ดังจะนำมาแสดงอีกครั้ง

8)(=3) เต้า “โต้ง พอพี่ถามจบปั๊บ โต้งต้องตอบปั๊บเลยนะ”
 โต้ง “ครับพี่”
 เต้า “1+1 เป็นเท่าไร”
 โต้ง “ปั๊บ”

แม้ว่าดูเหมือนเรื่องนี้จะค่อนข้างยาว แต่การนำเสนอตัวบทก็ยังคงเป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล กล่าวคือ ในช่วงท้ายๆ มีการก้าวกระโดดไปสู่ความหมายที่สองทันที โดยที่ในระหว่างนั้นไม่มีการค้นด้วยความหมายอื่นๆ ที่เป็นไปได้ซึ่งอาจชะลอการให้ข้อมูลใหม่หรือการปรากฏของความหมายที่สองได้ แต่หากเรื่องนี้ถูกนำเสนอใหม่เป็นดังนี้

 เต้า “โต้ง พอพี่ถามจบปั๊บ โต้งต้องตอบปั๊บเลยนะ”
 โต้ง “ครับพี่”
 เต้า “1+1 เป็นเท่าไร”
→ โต้ง “สอง”
→ เต้า “ไม่ใช่”
→ โต้ง “สิบเอ็ด”
→ เต้า “ไม่ใช่”
 โต้ง “ปั๊บ”

ความตลกอาจสูญหายไปทันที และเรื่องนี้ก็คงไม่อาจเป็นปริศนาคำทายเรื่องตลกไปได้

4.1.1.2 การเล่นคำที่มีการสร้างคำใหม่ที่ไร้ความหมายอ้างอิง

การเล่นคำประเภทย่อยที่สองนี้ในช่วงแรกของตัวบทจะยังคงมีลักษณะคล้ายๆ กับกลวิธีย่อยอันแรกตรงที่ตัวบทมักทำให้เกิดความโน้มเอียงในการตีความ หรือทำให้ผู้อ่านนึกถึงหรือคาดหวังกับมโนทัศน์อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน แต่แล้วเรื่องก็จบลงด้วยคำที่แต่งขึ้นหรือประสมขึ้นใหม่ ซึ่งไม่มีสิ่งที่เป็นตัวอย่างให้อ้างอิงได้จริง จึงสร้างความประหลาดใจแก่ผู้อ่านได้

ในภาพรวม กลวิธีย่อยประเภทที่สองนี้มักทำให้เกิดคู่ความหมายแย้งในลักษณะคู่ระหว่าง [ของจริง] กับ [สิ่งสมมุติ] เช่น

- 9) อะไรเอ่ยตามไดโนเสาร์มา...
ไดโนอาทิตย์
- 10) แมลงปอพันธุ้ไหนเจออที่โรมีแต่คนตาย
แมลงปอเต็กตั้ง

เราจะเห็นว่าในช่วงแรกๆ ตัวบทจะทำให้เรานึกถึงแต่สิ่งที่มีอยู่จริง เช่น เรื่องที่ 9 คำว่า ไดโนเสาร์ ในตัวคำถามย่อมทำให้ผู้อ่านนึกถึงสัตว์ที่มีอยู่จริง หรือนึกถึงสัตว์ในประเภทเดียวกันที่ใกล้เคียงกับไดโนเสาร์ แต่ตัวคำตอบกลับทำให้เกิดการพลิกความคาดหมายกลายเป็น [สัตว์สมมุติ] ซึ่งเกิดจากการสร้างคำขึ้นใหม่ ผู้อ่านจำต้องย้อนกลับไปตีความ ไดโนเสาร์ ใหม่ โดยเฉพาะพยางค์ท้ายให้เป็นหน่วยคำเดียวกันกับ วันเสาร์ จึงจะยอมรับคำว่า ไดโนอาทิตย์ ได้ เพราะ อาทิตย์ เป็นวันที่อยู่ถัดไปจากวันเสาร์

เรื่องที่ 10 ก็เช่นเดียวกัน ในช่วงแรกของตัวบทที่มีการอ้างถึง แมลงปอ ย่อมทำให้ผู้อ่านนึกถึงแต่แมลงปอที่มีอยู่จริง แต่สุดท้ายก็พบว่าผู้แต่งต้องการพูดถึงแมลงปอสมมุติต่างหาก โดยมีการสร้างคำใหม่ขึ้น คือ แมลงปอเต็กตั้ง ซึ่งสามพยางค์สุดท้ายมีรูปที่ตรงกันกับชื่อ มูลนิธิ ปอเต็กตั้ง ซึ่งเป็นมูลนิธิที่บริหารจัดการทำศพแก่ผู้เสียชีวิตที่ไม่มีญาติ หรือเก็บศพกรณีเกิดอุบัติเหตุไว้รอญาติมารับ

การเล่นคำที่เกิดจากการที่ผู้แต่งสร้างคำใหม่หรือสมมุติคำขึ้นใหม่นี้นับได้ว่าสร้างความประหลาดใจและความขัดแย้งได้ง่าย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ยากต่อการคาดเดา การตีความในช่วงแรกๆ ของผู้อ่านย่อมอยู่ในกรอบของความเป็นไปได้ตามความหมายของสิ่งที่มีความหมายให้อ้างอิงได้จริงเท่านั้น แต่แล้วสุดท้ายก็พบว่าไม่เป็นไปตามที่คาดเดาไว้ จึงนับได้ว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับอย่างชัดเจน เนื่องจากคำที่ถูกสมมุติขึ้นย่อมมีความเป็นแบบแผนน้อยกว่าคำที่มีใช้กันอยู่ทั่วไป รวมทั้งยังเป็นคำที่ไม่เป็นที่คุ้นเคยจนแก่จนคำที่มีใช้ชุกก่อน

โดยสรุป การเล่นคำประเภทย่อยที่สองนี้ถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ และยังก่อให้เกิดการตีความใหม่อย่างฉับพลันในตอนจบ จึงถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมอย่างฉับพลัน

และหากเราพิจารณาตามแนวคิดความเกี่ยวข้องของยูล (Yus 2003) เราจะเห็นได้ชัดเจนว่าการเล่นคำทั้งตั้งแต่เรื่องที่ 9 - 10 มีความสอดคล้อง กล่าวคือ บริบทช่วงแรกๆ ของเรื่องที่ 9 และ 10 ได้แก่ ตาม (ไดโนเสาร์) มา และ เจออที่โรมีแต่คนตาย ล้วนถูกสร้างมาเพื่อรองรับความหมายที่สองอยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่ช่วงแรกๆ เราจะยังไม่ทันสังเกตเห็น เพราะไม่ทันคาดคิดว่าตัวบทจะเสนออีกความหมายหนึ่งที่ไม่มีความหมายให้อ้างอิงได้จริง แต่เมื่อพบแล้วจึงมองเห็นความเกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกลวิธีนี้ที่เราจะสังเกตเห็นได้ คือ รูปคำใหม่ที่สร้างนั้นมีใช้ว่าจะใหม่เอี่ยมถอดตามทั้งคำ แต่จะมีรูปบางส่วนที่มีลักษณะร่วมกับคำต้นเค้า หรือคำที่ชวนให้ผู้อ่านนึกถึงสิ่งที่มีอยู่จริงในตอนแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะข้อจำกัดของ

การสร้างความปลอดภัยที่ไม่อาจทำมากจนเกินไปได้ ซึ่งสิ่งนี้เป็นประเด็นถกเถียงกันในกลุ่มผู้ที่ศึกษาด้านอารมณ์ขึ้นว่าความหมายที่สองจะต้องไม่เหนือความคาดหมายมากจนเกินไป มิเช่นนั้นจะทำให้ผู้ฟัง/ผู้อ่านตกใจมากกว่าจะรู้สึกซา การที่ผู้แต่งเรื่องตลกยังคงรูปคำบางส่วนให้คล้ายคลึงกับคำต้นเค้าไว้จึงน่าจะเป็นไปด้วยเหตุผลข้อนี้

ส่วนเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล พบว่าเรื่องตลกที่ใช้กลวิธีนี้ส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของปริศนาคำทายเช่นเดียวกันประเภทย่อยอันแรก ซึ่งเป็นตัวบทที่สั้นมาก จึงนับได้ว่ากลวิธีนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขดังกล่าว เพราะทันทีที่ขึ้นบรรทัดใหม่ การนำเสนอข้อมูลแก่ผู้อ่านจะเกิดการก้าวกระโดดจากความหมายที่คาดหวังไว้ไปยังความหมายที่ไม่คาดหวังในทันที

อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางเรื่องที่ใช้กลวิธีนี้ แต่ตัวบทอยู่ในแบบเรื่องเล่าที่ค่อนข้างยาว จนดูเหมือนจะมีการชะลอการให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน เช่น

- 11) วันหนึ่งนัดกับน้อยคุยกันเรื่องยาอี ยาบ้า
 นิด - ฉันทายาอีจริงๆ ว่ายาอีกับยาบ้ามันเหมือนกันมัย
 น้อย - ฉันทายาอีเหมือนกันนะ
 นิด - ทำไมเธอถึงคิดว่าเหมือนกันละ
 น้อย - ก็เวลากินยาพวกนี้แล้วมันเพ้อเหมือนกันนะสิ
 นิด - แล้วทำไมเขาถึงไม่เรียกรวมกันละ ทำไมต้องแยกเป็น ยาอี กับ ยาบ้า ด้วย?
 → น้อย - เขาคงว่ามันไม่เหมาะสมมัย
 → นิด - มันไม่เหมาะสมยังงิเธอ
 น้อย - ก็ถ้าเอายาอีกับยาบ้ามาเรียกรวมกันมันก็เป็น "ยาอีบ้า" นะสิเธอ

อันที่จริงเราอาจจะคิดอีกอย่างก็ได้ว่า ข้อความที่กำกับด้วยลูกศรน่าจะตัดออกได้ ซึ่งก็จะทำให้การนำตัวบทเข้าสู่ความหมายที่สองเป็นไปอย่างฉับพลันมากยิ่งขึ้น คือ จาก [ยาแอมเฟตตามีน] ก้าวกระโดดไปสู่ [ไม่ใช่ยาแอมเฟตตามีน] แต่เนื่องจากความหมายที่สองที่ผู้อ่านจะต้องเผชิญมีข้อมูลใหม่เป็นอันมาก ผิดกับเรื่องอื่นๆ ในข้างต้น กล่าวคือ การประสมคำใหม่ในเรื่องนี้มีใช้เพียงแต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย แต่ยังมีเรื่องของวัจนลีลาเข้ามาเกี่ยวข้อง คำว่า ยาอี และ ยาบ้า เป็นคำทั่วไปที่ปรากฏในวัจนลีลาแบบเป็นทางการได้ แต่คำว่า อีบ้า ใน ยาอีบ้า เป็นคำคำทอ ซึ่งคงไม่อาจปรากฏในวัจนลีลาแบบเดียวกันได้ ดังนั้นการปรากฏของสองผลัดดังกล่าวจึงไม่ใช่ข้อมูลที่เกินจำเป็น แต่น่าจะเป็นการเตรียมผู้อ่านให้พร้อมที่จะรับข้อมูลใหม่ที่มีรายละเอียดมากกว่าปกติ ดังนั้นแม้ว่าบางกรณีตัวบทที่ใช้กลวิธีนี้จะมีขนาดค่อนข้างยาว แต่ก็มิใช่ว่าจะไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูลเสียทีเดียวนัก แต่มีความจำเป็นอะไรบางอย่างที่จะต้องมีการยืดหยุ่นตามขนาดของข้อมูลใหม่ในตอนจบของเรื่องนั้นๆ

4.1.2 การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ

การเล่นคำประเภทที่สองนี้จะเป็นการให้ปริบทแก่คำสำคัญเพื่อทำให้เกิดการตีความแบบอื่น ๆ ที่เป็นไปได้อีก ซึ่งการเล่นคำประเภทนี้จะไม่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าคุณตั้งใจอะไรผิดไป หรือไม่ทำให้รู้สึกว่าเกิดการคาดหวังกับความหมายใดเป็นพิเศษ แล้วต้องผิดหวังในตอนท้ายเฉกเช่นการเล่นคำประเภทแรก รวมทั้งตำแหน่งการปรากฏของคำสำคัญที่มีแนวโน้มกำกวมมักปรากฏในช่วงท้ายๆ หรือเป็นคำสุดท้ายของตัวบท ซึ่งตรงกันข้ามกับการเล่นคำประเภทแรกที่รูปคำสำคัญที่กำกวมมักปรากฏในช่วงต้นๆ ของตัวบท ดังนั้นในการก่อให้เกิดการตีความใหม่สำหรับกลวิธีแรก ผู้อ่านจะต้องย้อนกลับไปไกล หลายกรณีอาจถึงกับต้องตั้งต้นใหม่ที่คำแรกของตัวบทนั้นๆ เลยทีเดียว ซึ่งจะผิดกับการเล่นคำที่จะกล่าวถึงในลำดับถัดจากนี้ เนื่องจากคำสำคัญที่มีรูปกำกวมนั้นมักจะปรากฏช่วงท้ายๆ ของตัวบท การย้อนกลับไปตีความใหม่จึงไม่ถึงกับต้องย้อนกลับไปไกลหรือกินเวลาในปริมาณที่มากเท่ากับกลวิธีประเภทแรก

กลวิธีประเภทนี้ยังพบว่าลักษณะย่อยๆ พอจะแบ่งประเภทได้เป็นอีก 2 แบบ ได้แก่ (1) การให้ปริบทเพื่อตีความคำใหม่ และ (2) การละเล่นทางเสียงเพื่อให้เกิดคำใหม่ กลวิธีแรกเป็นการทำให้คำหรือข้อความที่ตามปกติไม่มีความกำกวมกลายเป็นคำที่กำกวมขึ้นมา หรือชี้ชวนให้เห็นว่าคำสำคัญดังกล่าวมีความหมายอย่างอื่นได้อีก ขณะที่แบบหลังจะต้องอาศัยการออกเสียงที่ต่างออกไปและการผวนคำร่วมด้วยจึงจะทำให้ได้ความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งขึ้นมา

4.1.2.1 การให้ปริบทเพื่อตีความคำใหม่

กลวิธีนี้มักมีการเกริ่นนำต้นเรื่องให้ผู้อ่านรู้สึกงงงวยหรือไม่เข้าใจเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ จนกระทั่งตอนจบของเรื่องผู้อ่านจะพบว่ามามีข้อความหรือคำสำคัญบางอันที่ถูกตีความให้ต่างไปจากการใช้ภาษาในโลกปกติได้ เมื่อมาอยู่ในปริบทใหม่นี้ เช่น

12) "เรื่อง คุณยาย"

วันหนึ่ง คุณยายท่านหนึ่งเดินออกมาหน้าบ้านของตัวเอง
แล้วชะเง้อมองไปข้างหน้า สักพักมีแท็กซี่คันหนึ่งวิ่งเข้ามา
มา คุณยายไม่รีรอ โบกเรียกทันที แท็กซี่จึงจอด แล้ว
คนขับแท็กซี่ก็ถามคุณยายว่า
คนขับแท็กซี่ "สวัสดิ์ครับ จะไปไหนครับยาย"

คุณยาย "เออ ไม่ได้ไปไหนหรอกหลาน จะมาบอกว่า
ช่วยไปขนของกับยายในบ้านหน่อยสิ ยายกำลังย้ายห้อง
อยู่คนเดียว ยกของไม่ไหวนะ"

คนขับแท็กซี่ (สีหน้างง) "อ้อ ไม่ได้หรอกครับ ผมยุ่ง
เดี่ยวต้องไปรับผู้โดยสารอีก"

คุณยาย "ยุ่งอะไร ก็เห็นเขียนไว้ที่หน้ารถว่า "ว่าง"
คนขับแท็กซี่ !!!!!!!!!!!!!

ในโลกปกติหรือในชีวิตจริง คำว่า ว่าง ที่หน้ารถแท็กซี่นั้นมิได้กำกวมแต่อย่างใด แต่บริบทของเรื่องนี้พยายามทำให้เห็นว่าคำว่า ว่าง สามารถจะถูกตีความเป็น ว่าง ในแง่ [มีเวลา] ซึ่งตรงข้ามกับคำว่า ยุ่ง ก็ได้ ทั้งๆ ที่อันที่จริง ว่าง นั้น หมายถึง [มีพื้นที่] ซึ่งตรงข้ามกับ เต็ม

- 13) สัตว์อะไรห้ามอ่านหนังสือ
แกะ (ห้ามแกะอ่าน โปรดติดต่อเจ้าหน้าที่ทางร้าน)

ตัวอย่างนี้ก็เช่นเดียวกันกับเรื่องข้างต้น คือ โดยปกติในปริบทร้านหนังสือข้อความว่า ห้ามแกะอ่าน ... มิได้กำกวมแต่อย่างใด แต่เมื่อมาอยู่ในปริบทเรื่องนี้ แกะ ที่เป็นคำกริยาถูกตีความใหม่ให้เป็น แกะ ที่เป็น 'สัตว์' ซึ่งเป็นคำนาม เมื่อผู้อ่านเห็นความขัดแย้งว่า ข้อความนี้แปลได้ทั้ง [ห้าม (คน) เปิดหนังสืออ่าน] และ [ห้ามสัตว์ชนิดหนึ่งอ่านหนังสือ] เนื่องจากบริบทด้านวากยสัมพันธ์เอื้อให้ตีความได้ทั้งสองแบบ จึงเกิดความตลกขบขัน เพราะไม่ทันคาดคิดมาก่อนว่าจะตีความเป็นแบบที่สองก็ได้ด้วย

โดยรวมแล้วการเล่นคำประเภทนี้นับได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน และเงื่อนไขความเด่นต่างระดับอย่างชัดเจน รวมถึงมีการตีความใหม่เกิดขึ้นในตอนจบเรื่อง โดยผู้แต่งพยายามสร้างปริบทใหม่เพื่อให้เกิดการตีความคำสำคัญใหม่ ซึ่งเป็นความหมายที่เหมาะสมกว่าในปริบทที่ให้ใหม่นี้

ส่วนในแง่ของเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล เราจะพบว่าการเล่นคำประเภทนี้มีวิธีการนำเสนอเรื่องไม่เหมือนการเล่นคำประเภทแรก โดยเฉพาะบางเรื่องมีการนำเสนอตัวบทที่มีขนาดค่อนข้างยาว แถมยังทำให้ผู้อ่านงงงวยในช่วงแรกอีกด้วย อย่างไรก็ตามการเล่นคำประเภทนี้ก็ยังสามารถถือได้ว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขนี้ เพียงแต่บางเรื่องมีลักษณะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การเล่นคำแบบแรกนั้นมีการก้าวกระโดดจากความหมายที่หนึ่งไปยังความหมายที่สองในตัวอย่างชัดเจน โดยเฉพาะที่อยู่ในรูปของปริศนาคำทาย แต่สำหรับการเล่นคำประเภทนี้ซึ่งคำสำคัญที่กำกวมมักปรากฏช่วงท้ายๆ ของตัวบท ไม่ใช่ช่วงต้นๆ เฉกเช่นการเล่นคำประเภทแรก การละเมิดระดับการให้ข้อมูลจึงมักอยู่ที่ตอนจบของเรื่องเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าตัวบทบางเรื่องจะยาวในช่วงแรกก็ตาม เช่น เรื่องที่ 12 ดังจะนำตัวอย่างมาแสดงอีกครั้ง

- 14)(=12) "เรื่อง คุณยาย"

วันหนึ่ง คุณยายท่านหนึ่งเดินออกมาหน้าบ้านของตัวเอง
แล้วชะเง้อมองไปข้างหน้า สักพักมีแท็กซี่คันหนึ่งวิ่งเข้ามา
มา คุณยายไม่รีรอ โบกเรียกทันที แท็กซี่จึงจอด แล้ว
คนขับแท็กซี่ก็ถามคุณยายว่า
คนขับแท็กซี่ "สวัสดิ์ครับ จะไปไหนครับยาย"
คุณยาย "เออ ไม่ได้ไปไหนหรอกหลาน จะมาบอกว่า
ช่วยไปขนของกับยายในบ้านหน่อยสิ ยายกำลังย้ายห้อง
อยู่คนเดียว ยกของไม่ไหวนะ"

คนขับแท็กซี่ (สีหน้างง) “โอย ไม่ได้หรอกครับ ผมยุ่ง
 เดี่ยวต้องไปรับผู้โดยสารอีก”
 คุณยาย “ยุ่งอะไร ก็เห็นเขียนไว้ที่หน้ารถว่า “ว่าง”
 คนขับแท็กซี่ !!!!!!!!!!!!!

เราจะเห็นได้ว่าผู้แต่งไม่ได้บอกทุกอย่างทุกอย่างแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะความหมายที่สองของ
 ตัวบท (คือ ว่าง ที่ตรงข้ามกับ เต็ม) ผู้อ่านจะต้องอนุมานหรือค้นหาเอาเอง ดังที่ในตอนจบ
 ของเรื่อง ผู้แต่งเพียงแต่ใช้เครื่องหมายแสดงแทนสีหน้าประหลาดใจของตัวละครแท็กซี่ (คือ !!!!)
 หากผู้แต่งบอกหมดทุกรายละเอียด เช่น หากสองบรรทัดสุดท้ายเป็นดังนี้

.....

คุณยาย “ยุ่งอะไร ก็เห็นเขียนไว้ที่หน้ารถว่า “ว่าง”

→ คนขับแท็กซี่ “โอย...ยาย ไอ้ที่เขียนนั่นนะ เขาหมายถึงมีที่นั่งว่างต่างหากเล่า”

ตัวบทอาจถูกลดทอนความตลกขบขันลงไปได้ เพราะเนื้อเรื่องจะเย็นเยื่อ หรือทำให้
 ตัวบทไม่กระชับอย่างที่ควรจะเป็น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ดังนั้น
 การนำเสนอของผู้แต่งแบบเดิมนั้นนับว่าเหมาะสมแล้ว หรืออันที่จริงบรรทัดสุดท้ายที่มีเครื่อง
 หมายแสดงสีหน้าของคนขับแท็กซี่นั้นอาจไม่จำเป็นต้องปรากฏเลยก็ว่าได้ ดังที่จิออรา (Giora
 1991) ได้กล่าวไว้ว่าเรื่องตลกไม่เพียงแต่ต้องมีการนำเสนอที่สั้นกระชับ หรือก้าวกระโดด แต่
 อาจต้องเว้นช่องว่างให้ผู้อ่านอนุมานบางส่วนที่ขาดหายไปเอาเอง ซึ่งจะผิดกับปริศนาที่ดีทั่วไป
 เช่น บทความทางวิชาการที่ผู้เขียนต้องทยอยให้ข้อมูลทุกรายละเอียดจนครบถ้วนแก่ผู้อ่าน ไม่
 ปล่อยให้ผู้อ่านต้องอนุมานค้นหาข้อมูลเอาเอง

4.1.2.2 การละเล่นทางเสียงเพื่อให้เกิดคำใหม่

ในประเภทย่อยที่สองนี้พบว่าการจะก่อให้เกิดการตีความใหม่ได้นั้นต้องอาศัยการผวน
 คำและการออกเสียงที่ต่างออกไปจากคำในบริบทปกติร่วมด้วย จึงจะทำให้คำสำคัญนั้นๆ มีได้
 ถึงสองความหมายในเวลาเดียวกัน เช่น

- 15) จังหวัดอะไรแม่ชอบต่อยลูก
 มุกดาหาร (มาร-ดา-ฮุก)

การผวนคำทำให้คำสำคัญของเรื่อง คือ มุกดาหาร จากชื่อเรียกที่ไม่มีความหมายชัดเจน
 ในตัวเองกลายเป็นข้อความที่มีความหมายว่า ‘แม่ปล่อยหมัด’ การค้นพบความหมายที่สองนี้
 จะทำให้ตัวบทมีเนื้อหาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หรือได้ใจความครบถ้วนสอดคล้องกับคำถาม และ
 เราจะเห็นได้ว่าการผวนนี้มีได้เป็นไปเพื่อมุ่งให้เกิดการละเล่นทางเสียงอย่างเดียว (มิเช่นนั้น

อาจจะต้องเป็น *mǎan-da-húk* คือ พยางค์แรกอาจต้องผวนเป็นเสียงจัตวาด้วย ซึ่งจะได้คำที่ไร้ความหมาย) แต่มุ่งให้เกิดความหมายใหม่เป็นสำคัญ เพื่อให้เรื่องเกิดความตลกขบขัน

สำหรับกรณีการผวนคำ อาจกล่าวได้ว่าความหมายของคำสำคัญก่อนที่จะถูกผวนเป็นความหมายที่เด่นกว่า ตามลำดับของการปรากฏก่อนในตัวบท และการผวนคำนั้นเองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการตีความใหม่เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายที่สอง

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดของยูส (Yus 2003) เกี่ยวกับการนำเสนอตัวบทว่า ช่วงแรกๆ ของตัวบทมักถูกสร้างมาเพื่อรองรับความหมายที่สองไว้แล้ว เรื่องตลกที่มีการเล่นคำผวนนับว่าสอดคล้องกับแนวคิดนี้อย่างชัดเจน ดังจะสังเกตได้จากตัวคำถามในเรื่องที่ 15 จังหวัดอะไรแม่ชอบต่อยลูก ส่วนของ แม่ชอบต่อยลูก ถูกสร้างมาเพื่อรองรับความหมายหลังการผวนคำว่า มุกดาหาร อย่างไรก็ตามเมื่อผู้อ่านพบกับความหมายที่สองหรือความหมายที่ผวนแล้วผลที่ได้มิได้เป็นไปตามที่ยูสเสนอว่าความหมายที่สองจะทำให้ตัวบทโดยรวมเกิดเอกภาพได้มากกว่าความหมายแรก แต่กลับเป็นการทำให้ใจความครบถ้วนมากกว่า หรือทำให้เห็นว่าตัวคำถามถูกสร้างมาอย่างมาอย่างชาญฉลาด (witty)

- 16) ลูกชาย: "แม่ครับ ผมเกลียดชื่อเล่นของผมจังเลย ช่วยเปลี่ยนชื่อใหม่ให้ผมได้มั๊ยครับ"
 แม่: "อ้าว...ทำไมล่ะลูก ชื่อนี้เพราะดีนะ ชื่อชิป ฟังเป็นฝรั่งดีออก" แม่ตอบ
 ลูกชาย: "ก็เวลาผมป่วยที่ไร พอมมีคนมาเยี่ยม ก่อนกลับจะพูดว่า "ขอให้คุณชิปหายเร็วๆ ขอให้คุณชิปหายวัน ขอให้คุณชิปหายคืน แล้วจะให้ผมชอบชื่อตัวเองได้ยังงัยละครับ"

สำหรับเรื่องนี้ในตอนต้นเรื่องตัวบทมีการนำเสนอว่าตัวละครไม่ชอบชื่อ ชิป ของตนเอง จากนั้นจึงยกตัวอย่างปริบทเหตุการณ์ว่าถ้านำชื่ออยู่ในคำอวยพรให้ตนหายป่วยจะถูกตีความเป็นอย่างอื่นได้ คือ เมื่อ ชิป อยู่ติดกับคำว่า หาย ข้อความว่า ขอให้คุณชิปหายเร็วๆ อาจถูกตีความเป็น ขอให้คุณฉิบหายเร็วๆ ได้ เนื่องจากมีรูปทางเสียงที่ใกล้เคียงกันหากผู้พูดวันจังหวะผิดไป

เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เราคงต้องยอมรับว่า ชิป ในฐานะชื่อคนเด่นกว่าตามที่มีนปรากฏก่อนในตัวบท (ตั้งแต่ในคำพูดผลิตภัณฑ์แรกของตัวละครแม่) ดังนั้นความหมายที่เด่นกว่าของข้อความ ขอให้คุณชิปหาย ย่อมเป็นการอวยพรตัวละครที่มีชื่อดังกล่าวมากกว่า ขอให้คุณฉิบหาย ซึ่งเป็นการกล่าวสาปแช่ง

แม้ว่าในตัวบทจะยังคงสะกดรูปคำเป็น ชิปหาย ตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งไม่น่าจะกำกวม แต่การที่ตัวบทช่วงแรกให้ปริบทนำว่าตัวละครไม่ชอบชื่อนี้ ชื่อนี้ฟังไม่เพราะ โดยเฉพาะในยามที่เขาเจ็บป่วย ย่อมเป็นเหตุผลักดันให้ผู้อ่านต้องตีความคำนี้ใหม่ (เป็นคำอื่นที่มีรูปใกล้เคียงกัน) เพื่อให้ได้ความหมายที่สอดคล้องกับเหตุผลของตัวละครว่าทำไมเขาจึงเกลียดชื่อนี้

เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล ในภาพรวมการเล่นคำประเภทนี้นับว่าแสดงความสอดคล้อง เพียงแต่หากเป็นกรณีการผวนคำ ผู้ฟังจะต้องมีความว่องไวในการผวนด้วย แต่เนื่องจากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานี้อยู่ในรูปของภาษาเขียน ซึ่งผู้แต่งก็ได้ให้

ความหมายที่สองที่ได้หลังจากผวนคำไว้เรียบร้อยแล้ว โดยใส่ไว้ในวงเล็บ ผู้อ่านจึงได้เห็นความหมายที่สองในทันทีหลังจากที่พบกับความหมายแรก การส่งถ่ายและการรับข้อมูลใหม่จึงเป็นไปอย่างฉับไว แต่หากปรากฏในภาษาพูด โดยที่ผู้ฟังไม่ทราบคำตอบว่าต้องผวนหรือไม่ทราบว่าจะผวนอย่างไร การค้นพบอีกความหมายหนึ่งก็จะช้าลง และเป็นเหตุให้ความตกลงขบขันลดน้อยลงได้

ส่วนกรณีที่เป็นการออกเสียงคำให้ต่างออกไปหรือในลักษณะของคำพ้องเสียงคล้าย เช่น เรื่องที่ 16 หากตัวบทดังกล่าวถูกนำเสนอในรูปของภาษาพูด ผู้เล่าย่อมต้องออกเสียงคำว่า ชิปหาย ให้เป็น ฉิบหาย ได้ในทันทีที่เล่าถึงเหตุการณ์การเข้าเยี่ยมตัวละครเอกขณะป่วย ซึ่งจะเป็นการก้าวกระโดดสู่ความหมายที่สองอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าการนำเสนอในรูปภาษาเขียน

โดยสรุป ในภาพรวมเราจะเห็นว่าการเล่นคำประเภทนี้เป็นกลวิธีที่เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล และเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน

4.1.3 การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม

สำหรับการเล่นคำแบบสุดท้ายที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นการเล่นคำที่แตกต่างจากสองแบบแรกตรงที่ตัวบทมีการเผยให้เห็นถึงความกำกวมหรือความขัดแย้งทางความหมายในตัวบทตั้งแต่ต้น มิใช่เป็นการเก็บงำความกำกวมนั้นไว้เผยในตอนท้ายเรื่องเฉกเช่นสองกลวิธีแรกแต่อย่างใด ผู้อ่านจะสังเกตเห็นความกำกวมหรือเห็นความขัดแย้งทางความหมายตั้งแต่เนิ่นๆ จากนั้นตัวบทจะจบลงด้วยการเน้นย้ำให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามข้อมูลเรื่องตลกที่ใช้กลวิธีแบบนี้ปรากฏน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับสองกลวิธีแรก คือ พบเพียงสามเรื่องเท่านั้น รวมทั้งยังมีลักษณะเด่นที่ผิดแผกอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะของตัวบทเองมีผลต่อการนำเสนออย่างมาก ตัวบทของเรื่องจะเป็นแบบเรื่องเล่าอย่างชัดเจน ไม่มีปรากฏในรูปของคำถาม-คำตอบ หรืออื่นๆ และในตอนต้นของตัวบทจะมีการบ่งชี้อย่างชัดเจนถึงความกำกวมของรูปคำ เช่น อาจบอกถึงสาเหตุบางประการที่ทำให้เกิดคำพ้องเสียงคล้ายขึ้นอย่างชัดเจน

- 17) ชายคนหนึ่งชอบกินก๋วยเตี๋ยวเนื้อน้ำตกเป็นประจำ เกือบทุกวันเขาต้องไปนั่งกินที่ร้าน แล้วสั่งว่า "เส้นหมี่น้ำตก เนื้อสด ใส่น้ำตก" สั่งแบบนี้เป็นประจำจนติดปาก อยู่มาวันหนึ่งเนื่องจากงานมาก จึงทำให้หิวมาก เขารีบสั่งไปว่า "เส้นหมี่ น้ำตก เนื้อสด ใส่น้ำตก" คนขายจึงตะโกนตอบกลับว่า "ไอ้เนื้อสดนะมีอยู่ แต่ถ้าจะใส่น้ำตกด้วยต้องรอหน่อย เพราะยังไม่ปาด"

เราจะเห็นได้ว่าตัวบทมีการระบุถึงสาเหตุของการเกิดภาวะคำพ้องเสียงคล้ายที่มีการสลับหน่วยเสียงระหว่าง เนื้อสด ใส่น้ำตก กับ เนื้อสด ใส่น้ำตก ว่าเกิดจากความรีบร้อน จึงทำให้เกิดอาการที่เรียกได้ว่า "ลื่นพันกัน" แต่ในช่วงแรกนี้ตัวบทยังไม่สู้จะก่อให้เกิดความตกลงขบขันได้

เท่าใดนัก จนกระทั่งมาถึงตอนจบหรือข้อความสุดท้ายที่คนขายตะโกนตอบกลับไป เรื่องจึงตกลงจบขึ้นอย่างชัดเจน คำพูดของคนขายแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนความหมายที่สอง ซึ่งเป็นคำพูดที่ลูกค้าไม่ได้ตั้งใจฟัง เพราะสิ่งที่สั่งผิดไปนั้นมืออยู่อย่างหนึ่งที่ไม่ใช่ของกิน ซึ่งทำให้คู่ความหมายแย้งระหว่าง [ของกิน] กับ [ของที่ไม่นิยมกิน] หรือ [สิ่งที่จับถ่าย] มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- 18) ที่อำเภอเต่างอย มีที่ดินอำเภออยู่คนหนึ่ง ได้รับหนังสือร้องเรียนจากรัฐบาล แจ้งขอให้ทางราชการจัดสรรที่ดินทำกิน วันนั้นที่ดินเต่างอยรีบร้อนจะกลับบ้านจึงเสนอหนังสือด้วยความรีบร้อน ความว่า "เรียนนายอำเภอเต่างอย ราชการอำเภอเต่างอยขอจัดสรรที่ทำกิน เพื่อโปรดพิจารณา"
- นายอำเภอเต่างอยได้อ่านแล้วก็แทงหนังสือออกมาว่า "ทำที่ไหนบอกด้วย ช่วยอีกแรง"

เรื่องนี้ก็เช่นกันกับเรื่องข้างต้น ตัวบทมีการระบุชัดเจนแต่แรกเริ่มว่าตัวละครเกิดอาการรีบร้อนมากจนทำให้เขียนหนังสือผิดพลาด กลายเป็นคำที่มีรูปพ้องเสียงคล้ายกันกับคำที่ตั้งใจจะเขียน คือ ที่ทำกิน กลายเป็น ที่ทำกิน ซึ่งความขัดแย้งระหว่างสองความหมายนี้อยู่ที่ความหมายที่สองมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ ขณะที่ความหมายแรกไม่เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ แต่ตัวละครนายอำเภอกลับออกจดหมายที่อนุমানได้ว่าสนับสนุนความหมายที่สอง ซึ่งเป็นเรื่องไม่ปกติที่ใครจะเขียนจดหมายราชการเพื่อจัดสรรสถานที่สำหรับกิจกรรมทางเพศ แต่การเน้นความหมายที่สองของตัวละครนายอำเภอกลับทำให้เรื่องตกลงจบขึ้น

ส่วนเรื่องสุดท้ายที่พบเป็นการเล่นคำข้ามระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ ดังนี้

- 19) ขอวีซ่าไม่ผ่าน
- มีผู้หญิงคนหนึ่งเป็นชาวต่างจังหวัดนามว่า "นางสาวอำแดง พักมี "
- วันหนึ่งแกมีความจำเป็นต้องไปทำงานในประเทศสหรัฐอเมริกา แกจึงไปยื่นเรื่องขอวีซ่าที่สถานทูตเมื่อเจ้าหน้าที่เห็นนามสกุลของเธอจึงแจ้งว่านามสกุลของเธอไม่สุภาพและคงไม่เหมาะ ถ้านามสกุลนี้ไปใช้ในสหรัฐฯ เมื่อเธอทราบความหมายของนามสกุลเธอเป็นภาษาอังกฤษ เธอก็อายจนหน้าแดงและแจ้งว่าจะไปเปลี่ยนให้เรียบร้อย และจะกลับมายื่นเรื่องต่อเจ้าหน้าที่อีกครั้ง
- หลังจากออกจากสถานทูต เธอก็รีบตรงไปยังอำเภอทันที พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์พร้อมทั้งเหตุผลต่อนายอำเภอ
- "ท่านนายอำเภอคะ ดิฉันต้องขอเปลี่ยนนามสกุลคะ เพราะต้องไปทำงานที่อเมริกา และเจ้าหน้าที่สถานทูตบอกดิฉันว่านามสกุลไม่สุภาพคะ ท่านนายอำเภอช่วยดิฉันด้วยนะคะ ดิฉันก็ไม่ค่อยจะรู้ภาษาอังกฤษด้วยคะ"
- เมื่อนายอำเภอได้รับฟังและเห็นนามสกุลของเธอแล้วก็หัวเราะ แล้วบอกว่าไม่เป็นไรครับ เขาต้องการให้สุภาพกว่านี้ใช่ไหม เดี่ยวผมจะจัดการให้

ว่าแล้วนายอำเภอก็จัดการเปลี่ยนนามสกุลให้เธอเป็นที่เรียบร้อย และบอกกับเธอว่า "คราวนี้ไม่น่ามีปัญหาแล้วนะ ผมเปลี่ยนให้เป็นแบบสุภาพแล้ว" นางสาว อำแดง ดีใจมาก วันรุ่งขึ้นเธอจึงรีบไปยื่นขอวีซ่าใหม่ในชื่อของ "นางสาว อำแดง พักมีฟิลิส"

ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำสแลงในภาษาอังกฤษที่มีเสียงคล้ายๆ กับคำว่า พักมี หรือคำว่า พัก ด้วย จึงจะทำให้เข้าใจความหมายของเรื่องตั้งแต่ต้น ว่านามสกุลของตัวละครหญิงไทยที่ไปขอวีซ่านั้นพ้องกับคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมายเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ เธอจึงได้รับการขอร้องให้ไปเปลี่ยนนามสกุลเสีย เนื่องจากคำที่มีเสียงคล้ายกันนี้ในภาษาอังกฤษไม่เพียงมีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ แต่ยังเป็นคำสบถหรือเป็นคำหยาบ

อย่างไรก็ตาม ในตอนต้นเรื่องตัวบทมีการระบุอย่างชัดว่าคำนี้กำกวม เมื่อสะกดเป็นอีกภาษาหนึ่งจะกลายเป็นคำหยาบ หรือเป็นคำที่ไม่สุภาพตามคำบอกเล่าของตัวละครเจ้าหน้าที่สถานทูต ซึ่งเนื้อเรื่องได้ดำเนินต่อไปเหมือนกับจะมีการเปลี่ยนนามสกุล แต่สุดท้ายเรื่องก็จบลงด้วยการเน้นความหมายที่สอง หรือความหมายที่หยาบคายในภาษาอังกฤษ การจบลงด้วยการเน้นความหมายที่สองนี้ทำให้เรื่องตลกขบขันเป็นอันมาก

ตามที่ได้แสดงตัวอย่างทั้งหมดนี้ เราจะเห็นได้ว่าการเล่นคำแบบที่สามนี้ไม่เหมือนกันกับสองแบบแรก ตัวบทมีการเผยให้เห็นถึงความกำกวมทางความหมายตั้งแต่ต้น แต่ไม่ชวนไม่ขำตั้งแต่แรก จนกระทั่งตัวบทจบลงด้วยการเน้นย้ำความหมายใดความหมายหนึ่งจึงทำให้ตลกขบขัน ทั้งนี้อีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะเรื่องทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อต้องห้ามทางสังคมด้วย ที่ห้ามมิให้พูดถึงสิ่งปฏิกูลหรือเรื่องทางเพศอย่างเปิดเผย อาจมีใช่เพียงเพราะความกำกวมของรูปคำที่แลดูคล้ายกันเพียงอย่างเดียว เพราะตัวบทต่างก็จบลงด้วยการเน้นย้ำความหมายที่เกี่ยวกับสิ่งต้องห้ามทั้งหมด จึงเป็นเหตุให้ตลกขบขัน³³

เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขความตลก การเล่นคำประเภทนี้ถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน และเงื่อนไขความเด่นต่างระดับอย่างชัดเจน โดยความหมายแรกปรากฏก่อนเป็นคำที่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อต้องห้าม ได้แก่ เนื้อสด ใส่ดับ, ที่ทำกิน และ พักมี (ในภาษาไทย) ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันทั่วไปและน่าจะเด่นกว่าด้วยเหตุผลด้านความถี่ในการปรากฏใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับความหมายที่สองซึ่งถูกข้อต้องห้ามในสังคมจำกัดไว้มิให้ปรากฏได้บ่อยนัก

³³ ในงานวิจัยของนอร์ริค (Norrick 2002: 1350) ได้มีการกล่าวถึงประเด็นนี้ไว้เช่นกันว่า มิใช่ว่าคำที่มีแนวโน้มกำกวมใดๆ จะชวนให้ผู้อ่านรู้สึกขำขันไปเสียหมด เช่น เปรียบเทียบสองประโยคต่อไปนี้ซึ่งคัดจากงานของเขา ประโยคทั้งสองต่างก็มีแนวโน้มกำกวมด้วยกันทั้งคู่ แต่ประโยคแรกจะไม่ทำให้ขำ หรือแทบจะไม่ทำให้ผู้อ่านเห็นว่ากำกวมเลยด้วยซ้ำ ขณะที่ประโยคหลังผู้อ่านจะรู้สึกได้ทันทีถึงความกำกวมและความตลกขบขัน

Allen jogs with his wife twice a week, and so does Paul.

Allen sleeps with his wife twice a week, and so does Paul.

แต่หากพิจารณาตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน เราจะพบว่าไม่สอดคล้องนัก เหตุผลที่สำคัญ คือ ตัวบทมีการเผยให้เห็นถึงความกำกวมทางความหมายหรือชี้ให้เห็นถึงรูปคำที่อาจจะสับสนระหว่างกันได้ตั้งแต่ต้นเรื่องแล้ว จึงไม่จำเป็นที่ผู้อ่านต้องย้อนกลับไปตีความรูปคำที่กำกวมใหม่แต่อย่างใด เพียงแต่ถูกทำให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นว่ารูปนั้นกำกวมจริงๆ ในตอนจบ ยกเว้นเรื่องสุดท้ายอาจจะกล่าวได้ว่ามีการตีความใหม่เกิดขึ้น คือ คำพูดของตัวละครนายอำเภอ นั้นกำกวม ชวนให้คิดว่าเขาจะแก้ไขข้อสรุปดังกล่าวให้เป็นคำอื่นที่ไม่มีความหมายขยายอีกต่อไป คำพูดของเขาจึงอาจต้องตีความใหม่ แต่ไม่ใช่ที่ตัวรูปคำ พิกมี ที่กำกวมเองมาตั้งแต่ต้นจะต้องถูกตีความใหม่ ดังนั้นในภาพรวมอาจถือได้ว่ากลวิธีนี้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน

ส่วนเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีการเล่นคำแบบที่สามนี้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้ เนื่องจากตัวบทเผยให้เห็นถึงความหมายที่สองตั้งแต่ต้น และไม่มีกรเก็บงำข้อมูลใดที่ผู้อ่านต้องอนุมานค้นหาเอาเอง อีกทั้งยังให้บริบทสนับสนุนความหมายที่สองอย่างเด่นชัด ยกเว้นเรื่องที่ 19 ซึ่งมีการเล่นข้ามระหว่างสองภาษา ในตอนจบมีการเพิ่มเติมคำบางคำที่ทำให้รูปที่กำกวมมีความหมายเพิ่มเติมจากเดิม ในกรณีนี้อาจจะกล่าวได้ว่ามีการละเมิดระดับการให้ข้อมูล เพราะผู้แต่งไม่ยอมบอกอย่างตรงไปตรงมา แต่ปล่อยให้ผู้อ่านต้องถอดรหัสข้อมูลที่เพิ่มเติมเข้ามาเอง

สำหรับอีกเงื่อนไขหนึ่งซึ่งยังมีได้อภิปราย และเป็นเงื่อนไขสุดท้ายของบทนี้ คือ เงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน ผลการวิจัยโดยรวมพบว่ากลวิธีการเล่นคำทั้งหมดมีความสอดคล้องกับเงื่อนไขนี้ โดยพบว่าเป็นไปตามแนวคิดที่เสนอโดยอัทตาโด (Attardo 1994) กล่าวคือ การเล่นคำแสดงถึงการใช้สัญลักษณ์อย่างมีเหตุผล หรือมีเหตุบังจาย (motivated) ซึ่งแตกต่างจากการใช้คำในภาษาปกติตรงที่ คำในภาษาปกติส่วนใหญ่ หรือที่ เดอ โซซูร์ เรียกว่า สัญลักษณ์ทางภาษา นั้น ซึ่งประกอบด้วยรูปทางเสียงและความหมาย การจับคู่ระหว่างรูปทางเสียงกับความหมายเป็นสิ่งสมมุติ (arbitrary) แต่การเล่นคำกลับแสดงให้เห็นว่ารูปทางเสียงกับความหมายมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ถ้าคำสองคำออกเสียงคล้ายๆ กัน หรือเหมือนกัน มันก็ควรจะมีความหมายที่คล้ายๆ กัน หรือเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ควรจะปรากฏแทนที่ในบริบทเดียวกันได้ เสมือนหนึ่งเป็นคำเดียวกัน (Attardo 1994: 169)

ดังนั้นรูปเดียวกันต้องอ้างถึงความหมายเดียวกัน และการอ้างถึงต้องเป็นแบบหนึ่งรูปต่อหนึ่งความหมาย (ซึ่งไม่เหมือนในโลกปกติที่รูปคำหนึ่งๆ อาจอ้างถึงความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย)³⁴ เมื่อยึดตามหลักการที่ว่านี้แล้ว การปรากฏเพียงรูปใดรูปหนึ่งในปริจเฉทเรื่องตลก เช่น คำว่า เกาะ ในเรื่องที่ 4 ที่ถือเป็นสองคำในโลกปกติ ย่อมกลายเป็นคำเดียวกันในโลกของเรื่องตลกไปได้ คือไม่ว่าจะตีความ เกาะ เป็นความหมายใดย่อมมีค่าเท่ากัน เมื่อยอมรับ

³⁴ ในโลกของการใช้รูปสัญลักษณ์อย่างมีเหตุบังจายย่อมไม่มีคำว่า “บังเอิญ” ดังนั้นต่อให้เป็นคำชนิดที่พ้องทั้งรูปทางเสียงและรูปเขียน (หรือ homonym) เมื่อมาอยู่ในเรื่องตลกต้องถือเป็นคำเดียวกัน ไม่มีคำว่า “สองคำที่บังเอิญมีรูปเหมือนกัน”

ตามหลักการนี้แล้ว เกาะ ที่แสดงการกระทำจึงปรากฏแทนที่ในปริบทเดียวกันกับ เกาะ 'สถานที่' ได้ (นอกเหนือจากเหตุผลด้านปริบททางวากยสัมพันธ์ที่เอื้อให้ปรากฏได้ด้วย)

ส่วนกรณีการเล่นคำพ้องเสียงคล้าย เช่น การเล่นคำว่า ปา กับ ปลา ในเรื่อง 5 ทำไม่จึงอ้างอิงหลักการ รูปเดียวกัน-ความหมายเดียวกัน หรือ รูปคล้ายกัน-ความหมายคล้ายกัน ได้ ประเด็นนี้อัตตาโต้ (Attardo 1994: 159) ให้คำอธิบายไว้ว่า การเล่นคำประเภทนี้ก็ยังคงยึดเหตุผลแบบเดียวกัน คือ การใช้สัญลักษณ์ทางภาษาแบบมีเหตุบังเอิญ กล่าวคือ เมื่อเรามองตัวรูปคำในแง่เดียวกันกับสัญรูป (icon) มันย่อมมี "ระดับของความคล้ายคลึง" กับความหมายที่อ้างถึง เช่น ป้ายบอกทางที่มีลูกศรแสดงเส้นทางคดเคี้ยวข้างหน้า ความคดงอของตัวรูปลูกศรมีความสอดคล้องกับหนทางคดเคี้ยวจริงในระดับหนึ่ง แต่อาจมิได้ตรงกันจนสามารถแสดงค่าเทียบเท่าสัดส่วนได้อย่างเที่ยงตรง รวมทั้งป้ายแต่ละป้ายก็มิได้มีขนาดเท่าๆ กันไปหมด แต่เราก็สามารถจะตีความความหมายที่ป้ายนั้นๆ อ้างถึงได้โดยมิได้ใส่ใจกับสัดส่วนเทียบเท่าที่แท้จริงแต่อย่างใด ดังนั้นจึงมิใช่เรื่องแปลกถ้าเราพบว่าคำสองคำออกเสียงคล้ายกัน แล้วจะอนุมานว่าควรจะมี ความหมายที่คล้ายกันด้วย หรือเสมือนหนึ่งเป็นคำเดียวกันได้

4.2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตกลง

ในลำดับถัดไปจะเป็นการแสดงตารางสรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำทั้งสามแบบกับเงื่อนไขความตกลง เครื่องหมาย ✓ แสดงว่าข้อมูลทั้งหมดเป็นไปตามเงื่อนไข ส่วนเครื่องหมาย x แสดงว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไข

ตาราง 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเล่นคำกับเงื่อนไขความตกลง

กลวิธี	เงื่อนไข					
	คู่ความหมายแย้ง	คู่ความหมายซ้อน	ความแตกต่างระดับ	การตีความข้อมูลเดิมใหม่	การละเมิดระดับการให้ข้อมูล	ตรรกะที่บิดเบือน
1) การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม	✓	✓	✓	x	x*	✓

* หมายถึง 'ไม่ทั้งหมด แต่พบว่าข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น'

ตามที่ได้แสดงในตารางข้างต้นนี้ การเล่นคำสองประเภทแรกถือได้ว่าเป็นไปตามทุกเงื่อนไข ส่วนการเล่นคำแบบสุดท้ายพบว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขสองเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างนับพลันและเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล ผลที่ได้นี้อาจทำให้เกิดประเด็นคำถามว่าเงื่อนไขทั้งสองนี้อาจจะไม่ใช่เงื่อนไขที่จำเป็นต่อการก่อให้เกิดความตกลงขบขัน หรือเรื่องตลกที่มีการเล่นคำสามารถจะก่อให้เกิดความตกลงได้โดยไม่จำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับเงื่อนไขทั้งสอง อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์นี้อาจจะยังไม่สามารถสรุปประเด็นนี้ได้อย่างชัดเจนนัก เนื่องจากตัวอย่างที่พบในประเภทที่สามนี้มีน้อยมาก เพียง 3 ตัวอย่าง จากการเล่นคำทั้งหมด 109 เรื่อง อีกทั้งกลวิธีนี้ยังมีปัจจัยข้อต้องห้ามทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผิดกับการเล่นคำสองประเภทแรกที่เกิดขึ้นเพราะกลไกภายในตัวภาษาเป็นสำคัญ ปัจจัยทางสังคมที่ว่านี้คงเป็นเหตุให้บางเงื่อนไขกลายเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริศนากับเงื่อนไขความตลก

หลังจากที่ได้กล่าวถึงกลวิธีการเล่นคำในบทที่ 4 ไปแล้ว ในบทนี้จะกล่าวถึงกลวิธีอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากกลวิธีการเล่นคำตรงที่มีใช้เป็นการอาศัยกลไกหรือลักษณะของรูปภาษาเองที่มีแนวโน้มจะกำกวมได้ง่ายอยู่ก่อนแล้วเป็นองค์ประกอบหลักในการนำเสนอให้เกิดความตลกขบขัน แต่เป็นวิธีการนำเสนอด้วยบทที่มีความหลากหลาย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะเรียกรวมๆ ว่าเป็น “กลวิธีทางปริศน” อย่างไรก็ตาม การจำแนกดังกล่าวนี้อาจใช้การแบ่งแยกอย่างเด็ดขาด แต่เป็นการจำแนกตามลักษณะเด่นๆ เนื่องจากพบว่าการเล่นคำอาจปรากฏร่วมในบางตัวอย่างของกลวิธีทางปริศนได้เช่นกัน รวมถึงเรื่องตลกบางตัวอย่างอาจใช้กลวิธีทางปริศนได้มากกว่าหนึ่งกลวิธี

ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลกพบว่ากลวิธีทางปริศนทุกกลวิธีเป็นวิธีที่ก่อให้เกิดความตลกที่เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง แต่สำหรับเงื่อนไขอื่นๆ นั้นพบว่ามีกลวิธีบางส่วนเป็นไปตามนั้น และบางส่วนไม่เป็นไปตามนั้น

5.1 กลวิธีทางปริศน

ในภาพรวม กลวิธีทางปริศนเป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอข้อมูล การลำดับข้อมูล การอาศัยกระบวนการอนุมาน วิธีการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรืออ้างอิงชนบหรือความคิดความเชื่อในสังคม เช่น การกระทำที่ผิดบรรทัดฐาน หรือนำเสนอการกระทำที่แปลกแหวกแนวชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงอยู่เหนือความคาดหมายของผู้อ่าน/ผู้ฟัง และทำให้เกิดความประหลาดใจและสร้างความตลกขบขันแก่ผู้อ่าน

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีทางปริศนทั้งสิ้น 6 กลวิธี ดังนี้

- (1) การทำให้หลงทาง
- (2) การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย
- (3) การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ
- (4) การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ
- (5) การประชด
- (6) การซ่อนนุข

ในลำดับถัดไปจะกล่าวถึงแต่ละกลวิธีในรายละเอียด พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลกทั้ง 6 เงื่อนไข จากนั้นในตอนท้ายของบทนี้จึงจะสรุปภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไขความตลกกับกลวิธีทางปริศนทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

5.1.1 การทำให้หลงทาง (garden path)³⁵

การทำให้หลงทางเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านตีความผิดในช่วงแรก หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่า ทำให้คิดเขวไปอีกทางหนึ่งก่อนหรือคิดเป็นอย่างอื่นนั่นเอง โดยมีการสร้างตัวบทในช่วงแรกๆ ที่ก่อให้เกิดความโน้มเอียงที่จะตีความเป็นความหมายอย่างหนึ่งก่อน แต่สุดท้ายกลับกลายเป็นอย่างอื่นไป หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ จากมุมมองของผู้อ่านได้ว่าเหมือน “ถูกหลอก” ให้เข้าใจผิด

การทำให้หลงทางเท่าที่พบปรากฏในสองลักษณะ คือ (1) เกิดจากการให้บริบทที่มาก หรือให้ข้อมูลในรายละเอียดเพื่อเน้นย้ำจนเกิดความโน้มเอียงในการตีความเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ก่อน แต่แล้วก็เกิดการหักมุมตอนจบ และ (2) เกิดจากการให้บริบทที่จำกัดหรือให้ข้อมูลในช่วงแรกที่น้อยมาก จนเกิดการเข้าใจผิดได้

การทำให้หลงทางแบบแรกซึ่งเกิดการให้บริบทช่วงแรกที่ค่อนข้างมาก เพื่อสร้างความโน้มเอียงในการตีความ เช่น

- 20) คุณลุงสูงวัยผู้หนึ่งมีอาชีพขับรถแท็กซี่ ในยามค่ำคืนหนึ่งแกได้ขับรถเพื่อหาผู้โดยสารแถวๆ ซอยหนึ่งซึ่งขึ้นชื่อในเรื่องสยองขวัญ
- ขณะนั้นเองได้มีหญิงสาวสวยผมยาวในชุดเซ็กซี่สีดำคนหนึ่งโบกรถของแกที่ปากซอยที่มีชื่อในด้านสยองขวัญนั้น ลุงแกก็คิดตัดสินใจอยู่แวบหนึ่ง หากแต่ไม่รับก็เสียตายเป็นแน่ และเผื่อว่าไม่มีใครกล้ารับหญิงคนนี้ ก็จะทำให้หลอนเข้าบ้านไม่ได้ แกจึงตัดสินใจรับผู้โดยสาร หญิงสาวเข้ามานั่งแล้วก็บอกจุดหมายปลายทางคือสุดซอย
- ขณะที่ขับรถไปแกก็ระแวงไปด้วย มองซ้ายมองขวา เริ่มหวาดหวั่นไปสารพัด แล้วก็คิดว่าไม่น่าเลยเรา แก้มักคอยมองกระจกหลังอยู่เสมอ แล้วทันใดนั้นในขณะที่แกมัวมองหญิงสาวด้านหลังรถ ก็มีสิ่งหนึ่งสีขาวๆ ตัดหน้ารถแกไป แกตกใจสุดขีด เบรครถตัวโก่ง มองออกไปนอกรถก็ไม่มีสิ่งใด เมื่อแกนึกขึ้นได้ก็มองไปหลังรถ
- คุณพระช่วย เบาะที่นั่งผู้โดยสารว่างเปล่า แกรีบตะเบ็งรถออกไปอย่างรวดเร็ว แล้วทันใดนั้นเองก็มีเสียงอยู่ด้านหลัง แกจึงมองไปที่กระจก เห็นหญิงสาวคนนั้นนั่งอยู่ที่เดิม เลือดออกจุมูกไหลเป็นทาง หญิงนั้นชี้หน้าสาวยตาเคียดแค้นเบิ่งตาโพล่ง แล้วพูดว่า "เฮ้ย มึงขับรถดีๆ หนอยได้มัย กูแคะขี้มูกอยู่ อยู่ๆ ก็เบรคลงไปนอนข้างล่างเลย ดูดิ เลือดกำเดาไหลเลยเห็นมัย"

เรื่องนี้นับได้ว่ามีคู่ความหมายแย้งระหว่าง [มี] กับ [ไม่ใช่มี] และคู่ความหมายแย้งดังกล่าวนับได้ว่ามีความเด่นต่างระดับอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในช่วงแรกๆ ตัวบททำให้ผู้อ่านคิดว่าตัวละครหญิงผู้โดยสารคนนี้เป็นผ้อย่างแน่นอน โดยมีการให้บริบทที่สร้างความโน้มเอียงใน

³⁵ ชื่อกลวิธีนี้มีที่มาจากการศึกษาด้านวากยสัมพันธ์ ใช้อ้างถึงปรากฏการณ์ที่รูปประโยคหนึ่งๆ มีช่วงต้นหรือช่วงแรกๆ ที่กำกวมจนก่อให้เกิดการตีความผิดได้ง่าย นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องดังกล่าวได้นำมาประยุกต์เรียกกลวิธีที่การนำเสนอช่วงแรกของตัวบทที่ก่อให้เกิดการเข้าใจผิด

การตีความ เริ่มตั้งแต่การเกริ่นนำถึงสถานที่ที่เธอจะไปว่าเป็น ชอยที่ขึ้นชื่อเรื่องสยองขวัญ การพรรณนาลักษณะตัวละครว่าใส่ ชุดสีดำ พรรณนาความกลัวของคนขับ ไปจนถึงในช่วงท้ายๆ หลังจากที่คนขับแท็กซี่เห็นสิ่งหนึ่งสีขาวๆ และเบรกรถอย่างแรง แล้วไม่พบหญิงสาวนั่งที่ด้านหลัง แต่เมื่อหันกลับมาอีกครั้งก็เห็นเธอในสภาพ เลือดออกจุมูกไหลเป็นทาง และ สายตาเคียดแค้น แต่สุดท้ายผู้อ่านก็พบว่าตนเข้าใจผิดไป ที่แท้ผู้หญิงคนดังกล่าวเป็นคนต่างหาก

การนำเสนอในช่วงแรกๆ ดังกล่าว โดยเฉพาะในช่วงหลังจากที่คนขับแท็กซี่เห็นสิ่งหนึ่งสีขาวๆ และเบรกรถอย่างแรง แล้วไม่พบหญิงสาวนั่งที่ด้านหลัง แต่เมื่อหันกลับมาอีกครั้งก็เห็นเธอในสภาพที่ใบหน้าเป็นเลือดนั้นล้วนกำกวม ซึ่งสามารถจะตีความเป็นคนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นผี การนำเสนอที่ทำให้เกิดความกำกวมดังกล่าวนี้นับว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เนื่องจากทำให้เกิดการตีความได้ทั้งสองความหมาย รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของยუს (Yus 2003) ที่ได้กล่าวว่าตัวบทช่วงแรกๆ ของเรื่องตลกมักถูกเตรียมมาเพื่อรองรับการตีความเป็นความหมายที่สองอยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่ผู้อ่านมักไม่ทันสังเกตเห็นแต่เนิ่นๆ จนกระทั่งจบเรื่องเขาจึงมองเห็นว่าตัวบทช่วงแรกสามารถจะตีความเป็นอย่างอื่นได้อีก

การทำให้หลงทางในบางกรณีพบว่าเกิดจากการให้บริบทนำในลักษณะของเหตุการณ์ที่ปรากฏซ้ำๆ ในทำนองเดียวกันจนทำให้เกิดความโน้มเอียงต่อการตีความเนื้อหาที่จะตามมา แต่สุดท้ายก็เกิดการหักมุม เช่น

- 21) มีเครื่องบินลำหนึ่งเกิดอุบัติเหตุเครื่องบินตบขัดข้องในระหว่างบิน
 กัปตันจำเป็นต้องลดน้ำหนักเครื่องบินโดยทิ้งสัมภาระต่าง ๆ ออกไป
 แต่น้ำหนักก็ยังเกินอยู่นิดหน่อย จึงจำเป็นต้องหาผู้เสียสละชีวิตจำนวน 3 คน
 เพื่อให้คนอื่นอีกสามร้อยกว่ารอดชีวิต
 ชาวเยอรมันคนหนึ่งลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว "HI Hitler" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบิน
 ผู้โดยสารต่างปรบมือในความเสียสละ คนต่อมาชาวญี่ปุ่นลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว
 "จักรพรรดิญี่ปุ่นจงเจริญ" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบินไป
 ผู้โดยสารต่างก็ปรบมือในความเสียสละ คนสุดท้ายต่างก็จ้องกันไปมองกันมา
 ผลที่สุดก็มีชาวพม่าลุกขึ้นยืนพร้อมกับกล่าว "บุเรงนอง" กล่าวได้เพียงแค่นั้นก็มีชาวไทยลุกขึ้นยืน
 ทุกคนในเครื่องบินต่างก็ซาบซึ้งที่ทั้งสองแย่งกันเสียสละชีวิต
 "พระนเรศวรมหาราชจงเจริญ" พุดจบก็ถีบชาวพม่าตกเครื่องบินไป

ในช่วงแรกของเรื่องนี้มี การนำเสนอเหตุการณ์ในทำนองเดียวกัน คือ [การสละชีวิต] ให้ปรากฏซ้ำๆ จนทำให้เกิดความโน้มเอียงในการตีความเหตุการณ์สุดท้าย คือ เมื่อตัวละครชาวไทยลุกขึ้นยืน ขณะที่ตัวละครพม่าได้กล่าวพระนามกษัตริย์องค์หนึ่งออกไป ผู้อ่านย่อมคาดหวังว่าตัวละครชาวไทยจะสละชีวิตของตนอย่างแน่นอน ประกอบกับบริบทข้อความนำก็มีความชัดเจนว่า ทุกคนในเครื่องบินต่างก็ซาบซึ้งที่ทั้งสองแย่งกันเสียสละชีวิต แต่สุดท้ายเหตุการณ์ก็เกิดพลิกผันกลายเป็น [การฆาตกรรม] แทน การนำเสนอกระทำช่วงแรกๆ ของตัวละครไทยจึงนับว่ากำกวม ซึ่งก่อให้เกิดภาวะคู่ความหมายซ้อน และเรื่องนี้นับได้ว่ามี

คู่ความหมายแย้งที่เด่นต่างระดับอีกด้วย โดยที่ความหมายแรกนั้นเด่นกว่าเพราะความโน้มเอียงของปริบทหน้าที่ปรากฏซ้ำๆ จนทำให้ยากจะคาดเดาว่าจะมีความหมายอื่นหรือความหมายที่สองเกิดขึ้นได้

ส่วนการทำให้หลงทางอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นได้จากการให้ปริบทที่จำกัด จนทำให้เกิดความคลุมเครือ และเกิดการตีความผิดได้ง่ายในช่วงแรก เช่น

- 22) อะไรเอ่ย เข้าก็ร้อง ออกก็ร้อง เข้าลี้ๆ แล้ว มีน้ำไหลด้วย
เซเว่นอีเลเว่น

ช่วงแรกของเรื่องนี้นับว่าเป็นข้อความที่คลุมเครือ คือ มีการละประธานในหลายๆ อนุพากย์ เช่น อะไรเอ่ย เข้าก็ร้อง ออกก็ร้อง เข้าลี้ๆ การให้ปริบทที่จำกัดดังนี้ทำให้ผู้อ่านตีความเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นการมีเพศสัมพันธ์ได้ แต่เมื่ออ่านปริเฉทนี้จนจบจึงพบว่าคาดเดาผิดไป

นอกเหนือจากเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน และเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ หากเราพิจารณาตามเงื่อนไขการละระดับการให้ข้อมูล กลวิธีนี้นับได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวอย่างชัดเจน เช่น เรื่องที่ 22 นี้ การละระดับการให้ข้อมูลเป็นไปในลักษณะของการให้ข้อมูลที่จำกัดในช่วงแรก ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่ามีการละประธานในหลายๆ อนุพากย์จนเกิดความคลุมเครือและทำให้ผู้อ่านตีความผิดได้ง่าย รวมทั้งตัวบทเองก็มีขนาดสั้นเพียงสองบรรทัด การก้าวกระโดดสู่ความหมายที่สองเป็นไปอย่างกะทันหัน หรือเกิดขึ้นทันทีที่ขึ้นบรรทัดใหม่

ขณะที่เรื่องที่ 20 ในช่วงต้น แม้ว่าในช่วงแรกดูเหมือนจะมีการให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านมาก ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปตามเงื่อนไขนี้ แต่เราจะสังเกตเห็นได้ว่าในช่วงที่ใกล้จะถึงตอนจบของเรื่อง ซึ่งเป็นช่วงที่ตัวบทกำลังจะเข้าสู่ความหมายที่สอง ตัวบทกลับถูกนำเสนอในลักษณะที่จำกัดอยู่ภายในมุมมองของตัวละครแท้ที่เพียงฝ่ายเดียว การจำกัดการให้ข้อมูลจากมุมมองของตัวละครคนเดียวคนหนึ่งจึงทำให้ผู้อ่านไม่ทราบเหตุการณ์ทั้งหมด ว่าแท้จริงแล้วผู้โดยสารหญิงคนนี้มีได้หายตัวไปจากเบาะที่นั่งด้านหลัง แต่เธอตกจากที่นั่งลงไปกองอยู่ที่พื้นรถ จวบจนเมื่อหญิงสาวกล่าวต่อว่าต่อขานคนขับแท็กซี่ ผู้อ่านจึงได้ทราบความจริง การนำเสนอหญิงสาวให้กล่าวต่อว่าต่อขานคนขับแท็กซี่ในตอนจบจึงนับได้ว่าเป็นการก้าวกระโดดสู่ความหมายที่สองอย่างฉับพลัน เพราะมีการเปลี่ยนมุมมองของการให้ข้อมูลมาเป็นฝ่ายตัวละครผู้โดยสารในทันที

เช่นเดียวกัน ในเรื่องที่ 21 ช่วงแรกดูเหมือนมีการให้ข้อมูลที่ค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความโน้มเอียงในการตีความ หรือเพื่อทำให้ความหมายแรกเด่นกว่าจนยากจะคาดเดาเหตุการณ์ให้เป็นอย่างอื่นไปได้ หากเราพิจารณาข้อความในสามบรรทัดสุดท้ายกันอีกครั้งหนึ่ง อาจจะดูเหมือนว่าข้อความในบรรทัดก่อนสุดท้ายเป็นข้อมูลที่ไม่จำเป็นจะต้องมีก็ได้ แต่หากเราลองพิจารณาให้ถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่ง ข้อความก่อนบรรทัดสุดท้ายก็นับได้ว่ามีความจำเป็นในการเน้นย้ำให้ผู้อ่านยังคงอยู่ในกรอบของความหมายแรกไว้ เพื่อกันมิได้คาดเดาตอนจบได้นั่นเอง

.....
 ผลที่สุดก็มีชาวพม่าลุกขึ้นยืนพร้อมกับกล่าว "บุเรงนอง" กล่าวได้เพียงแค่นั้นก็มีชาวไทยลุกขึ้นยืน
 → ทุกคนในเครื่องบินต่างก็ซาบซึ้งที่ทั้งสองแย่งกันเสียดสีชีวิต
 "พระนเรศวรมหาราชของเจริญ" พุดจบก็ถึงชาวพม่าตกเครื่องบินไป

ข้อความก่อนบรรทัดฐานสุดท้ายอาจจะดูเหมือนทำให้เกิดการชะลอการให้ข้อมูลใหม่หรือความหมายที่สอง แต่อันที่จริงอาจมองได้ว่าการปรากฏของข้อความดังกล่าวจะยิ่งทำให้การปรากฏของข้อความสุดท้ายทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าได้เผชิญกับสิ่งแปลกใหม่อย่างกะทันหัน เพราะเข้าใจผิดคิดว่า ชาวไทยลุกขึ้นยืน เพื่อจะแย่งเสียดสีชีวิตกับตัวละครชาวพม่าจริงๆ หากข้อความนี้ไม่ปรากฏ ผู้อ่านอาจจะเริ่มคาดเดาการกระทำของตัวละครชาวไทยเป็น [การฆาตกรรม] ได้ตั้งแต่ตัวละครชาวไทยลุกขึ้นยืน ทั้งนี้เพราะตัวละครยืนขึ้นครบทั้งสามคนแล้ว ผู้อ่านอาจเกิดข้อสงสัยว่าตัวละครคนไทยจะยืนขึ้นอีกทำไม ดังนั้นข้อความนี้จึงไม่เพียงช่วยย้ำความหมายแรก แต่ยังเป็นกำบังมิให้ผู้อ่านคาดเดาความหมายที่สองได้ เมื่อผู้อ่านไม่คาดเดาความหมายอื่น การเผชิญกับ [การฆาตกรรม] ในบรรทัดต่อมาจึงเป็นการให้ข้อมูลใหม่ที่จับพลัดและสร้างความประหลาดใจได้มาก ซึ่งปริศนาประเภทเรื่องตลกก็ควรจะเป็นเช่นนั้น คือต้องพยายามมิให้ความหมายที่สองถูกเผยออกจนกว่าจะถึงบรรทัดสุดท้ายของเรื่อง

ในภาพรวมกลวิธีนี้ไม่เพียงเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ และเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล แต่ยังสามารถเป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างจับพลัด เพราะเมื่อมาถึงตอนจบในแต่ละเรื่องจะมีการตีความใหม่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการตีความเพียงบางส่วนหรืออาจจะแทบทั้งหมดของตัวบทในช่วงแรกก็ได้

ส่วนเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนนั้น กลวิธีนี้อาจจะดูเหมือนไม่อาจอธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงได้อย่างชัดเจนว่ามีการบิดเบือนตรรกะใดๆ หรือมีความขัดแย้งกับบรรทัดฐานในโลกปกติ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามแนวคิดของอิตาลีโต้ (Attardo 1994, 2001) การทำให้หลงทางถือว่าเป็น "กลไกทางตรรกะ" อย่างหนึ่ง (ดูรายละเอียดทั้งทฤษฎีในภาคผนวก ข) ซึ่งมีคำนิยามที่เฉพาะว่า หมายถึง วิธีการที่ทำให้ความหมายสองความหมายที่มักไม่ปรากฏคู่กันในโลกปกติ สามารถปรากฏร่วมกันได้อย่างลงตัว อิตาลีโต้ถือว่าการทำให้หลงทางเป็นการทำให้ความหมายที่ขัดแย้งกันในเรื่องตลกดูสมเหตุสมผลหรือมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดคู่กัน

5.1.2 การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย

กลวิธีนี้จะตรงข้ามกับการทำให้หลงทาง เนื่องจากไม่มีการลวงให้ผู้อ่านเข้าใจผิดหรือตีความตอนต้นเรื่องผิดแต่อย่างใด จึงไม่ต้องมีการตีความใหม่เกิดขึ้น เพราะตัวบทในช่วงแรกมิได้กำกวม แต่มีลักษณะเด่นตรงที่เน้นการสร้างความปลอดภัยด้วยการนำเสนอเหตุการณ์ที่แปลกแหวกแนว หรือเหตุการณ์ที่เกินขอบเขตที่คนเราจะคาดเดาได้ ตัวบทมักมีการนำเสนอปมปัญหาอย่างหนึ่งให้ตัวละครพยายามคลี่คลายปมปัญหานั้นๆ ด้วยการกระทำที่แปลกประหลาด

ซึ่งมักเกิดจากใช้ปฏิภาณไหวพริบของตัวละครหรืออาจมีเหตุบังเอิญเกิดขึ้น จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้ง่าย แต่วิธีการนำเสนอที่ตลกขบขันจะไม่บอกถึงการคลี่คลายปมปัญหาต่างๆ อย่างตรงไปตรงมา แต่จะทิ้งทำให้ผู้อ่าน (และรวมถึงตัวละครบางตัวในเรื่อง) ต้องอนุมานผลที่จะตามมาเอง ดังนั้นคู่ความหมายแย้งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการอนุมานต่อท้ายไปจากตัวบทที่ปรากฏ เช่น

- 23) นักโทษสามคนกำลังจะถูกนำตัวไปประหารชีวิต
เจ้าหน้าที่ก็มาถามว่าก่อนตายทั้งสามต้องการกิน
อะไรเป็นมือสุดท้าย

"ผมอยากกินพิซซ่า" คนแรกตอบ
เขาได้กินพิซซ่าจานโตและถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินไก่ทอดเคเอฟซี" คนที่สองบอก
เขาได้กินไก่ทอดเคเอฟซีรสเข้มข้นแล้วก็ถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินบัวหิมะพันปี" คนที่สามบอก
"แต่เนี่ยยังไม่ถึงเวลาบัวหิมะพันปีออกนะ" เจ้าหน้าที่บอก
"ไม่เป็นไรครับ ผมคอยได้"

เรื่องนี้เริ่มต้นด้วยการนำเสนอปมปัญหาว่าตัวละครนักโทษสามคนจะต้องถูกประหารชีวิต แต่สุดท้ายเราจะพบว่านักโทษคนที่สามสามารถผ่านพ้นวิกฤตนั้นๆ ไปได้ ปมปัญหาที่เขาจะต้องเผชิญได้รับการคลี่คลายในตอนจบ แต่ตัวบทมิได้บอกเราอย่างตรงไปตรงมา มีการละไว้ให้ผู้อ่านอนุมานเอาเองจากชื่อ บัวหิมะพันปี กับคำพูดของเจ้าหน้าที่และคำพูดของเขาว่า "ผมคอยได้" ซึ่งทำให้อ่านอนุมานความหมายโดยนัยได้ว่า เขาคงจะไม่ต้องถูกประหารชีวิตอย่างแน่นอน เนื่องจากบัวหิมะพันปีใช้เวลานานกว่าจะออกดอกสักครั้งหนึ่ง อาจถึงพันปีตามชื่อที่ว่านี้ ซึ่งคงเป็นเวลาที่ยาวนานเกินอายุคาดของมนุษย์โดยทั่วไป

เมื่ออนุมานได้ดังนี้จึงสรุปคู่ความหมายแย้งได้เป็น [เขาต้องถูกประหารชีวิต] กับ [เขาไม่ต้องถูกประหารชีวิต] จึงนับได้ว่าความหมายแรกหรือการตีความอย่างแรกมีความเด่นกว่า เพราะปริบทในเรื่องบอกอย่างชัดเจน คือ นักโทษสามคนกำลังจะถูกนำตัวไปประหารชีวิต แต่ความหมายที่สองที่แย้งกับการตีความอย่างแรกนั้นไม่ปรากฏเด่นชัดในตัวบท ผู้อ่านจำต้องอนุมานต่อไปเอง

นอกเหนือจากการใช้ไหวพริบปฏิภาณในการเจรจาโต้ตอบของตัวละครแล้ว ในบางกรณีเป็นการนำเสนอให้ตัวละครทำในสิ่งที่แปลกประหลาด ทั้งนี้ก็เพื่อบรรจุเป้าหมายอะไรบางอย่าง ซึ่งการบรรจุเป้าหมายนั้นๆ ไม่ได้ถูกถ่ายทอดออกมาอย่างตรงๆ แต่มีการละไว้ให้ผู้อ่าน (และตัวละครบางตัว) ต้องอนุมานผลที่จะตามมาเอง เช่น

- 24) ผู้หญิงคนหนึ่งทำกระเป๋าถือหล่นหายในห้างสรรพสินค้า โชคดีที่มีเด็กคนหนึ่งเก็บได้ และเขาก็เอามาคืนเธอ เมื่อเธอเปิดกระเป๋าออกดูหลังจากได้รับแล้ว เธอก็ต้องแปลกใจ “เอ๊ะ... ชั้นจำได้ว่ามีแบงก์ห้าร้อยในกระเป๋าอยู่ใบหนึ่งนี่นา ทำไมมันกลายเป็นแบงก์ย่อยหมดเลยล่ะ” ไอ้หนูรีบตอบอย่างรวดเร็ว “คือว่าสิครับ ครั้งที่แล้วผมเก็บกระเป๋าตั้งค์ได้ เจ้าของเค้าไม่มีแบงก์ย่อย ผมเลยอดรางวัลเลยคับ”

ตัวละครเด็กเรื่องนี้กล่าวถึงทำให้ตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่และผู้อ่านต้องอนุมานหาคำตอบเอาเองจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเขาต้องการรางวัลตอบแทน จึงได้แลกธนบัตรย่อยเตรียมไว้ให้ ซึ่งเราสามารถอนุมานต่อไปได้ว่าคราวนี้เขาน่าจะได้รางวัลตอบแทนอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตามพบว่ามีบางกรณีที่ตัวบทเน้นการนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมายอย่างเดียว แต่ไม่ได้มีการตั้งทำให้ผู้อ่านต้องอนุมานสิ่งใดต่อไปอีก ซึ่งพบเป็นส่วนน้อย เช่น

- 25) เรื่อง ลูกบังเกิดเกล้า
 ปายวันหนึ่งขณะที่พ่อลูกคู่หนึ่งนอนดูโทรทัศน์อยู่ในห้องนั่งเล่นห้องเดียวกัน แต่คนละมุม ในขณะที่พ่อกำลังเคลิ้มจะหลับอยู่นั้น ลูกก็พูดขึ้นว่า
 “พ่อผมหิวน้ำ”
 “หิวก็ลุกไปกินสิ” พ่อพูดเนือย ๆ
 “พ่อ หยิบน้ำให้กินหน่อย” ลูกยังคงไม่ลดละ
 “ปะ หิวก็ไปหยิบกินเองสิ” พ่อเริ่มยั่ว
 “พ่อ.....”
 “เดี๋ยะ ๆ คนว่าง ๆ อยู่ ถ้าแกเรียกอีกทีโดนเตะแน่ๆ” พ่อขัดคอ
 เด็กน้อยหยุดคิดชั่วครู่ ด้วยตระหนักในคำพูดของพ่อ ก่อนจะตอบออกไปว่า
 “พ่อ เดี่ยวตอนลุกขึ้นมาเตะผม ช่วยหยิบน้ำติดมือมาให้ด้วยนะ”

เรื่องนี้ก่อให้เกิดความตลกขบขันตรงที่มีการการนำเสนอตัวละครเด็กให้ใช้ไหวพริบปฏิภาณเอาชนะคะคานตัวละครฝ่ายพ่อ ทำให้เกิดคู่ความหมายแย้งระหว่าง [การไม่หยิบน้ำให้กิน] กับ [การหยิบน้ำให้กิน] ซึ่งในตอนจบมีการนำเสนอให้ตัวละครเด็กทำในสิ่งที่เหนือความคาดหมาย จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันแก่ผู้อ่านได้ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ไม่ได้มีการตั้งทำให้ผู้อ่านต้องอนุมานอะไรต่อไปจากตัวบทอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งเช่นเรื่องอื่นๆ การกระทำของตัวละครเด็กในตอนจบนั้นเพียงแต่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกประหลาดใจ แต่ไม่ถึงกับจะสร้างแนวโน้มให้อนุมานได้ว่าหลังจากนี้ตัวละครพ่อจะหยิบน้ำให้กินจริงๆ

ในภาพรวม กลวิธีนี้ไม่ได้มีการทำให้ตัวบทกำกวมในตอนแรกแต่อย่างใด จึงไม่เกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนในตัวบท รวมทั้งไม่ทำให้เกิดการย้อนไปตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน แต่มักจะมีการทำให้เกิดการอนุมานความเป็นไปได้ที่ต่างจากแนวโน้มของเหตุการณ์ในตอนแรกอย่างฉับพลัน ความตลกขบขันที่เกิดขึ้นมาจากการนำเสนอให้ตัวละครแก้ไขปัญหาคำถาม

ด้วยวิธีการที่แปลกประหลาด เกินขอบเขตจะคาดเดา การนำเสนอที่เกินขอบเขตจะคาดเดานี้ ยังถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ เพราะความหมายที่สองมักเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ที่คนทั่วไปไม่คุ้นเคยมาก่อน จึงนับว่าเด่นน้อยกว่า และยังกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้ เป็นไปตามเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนอีกด้วย ดังที่มีการนำเสนอการกระทำที่แปลกประหลาด ซึ่ง ไม่เคยปรากฏมาก่อน หรือไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่าในความเป็นจริงเราจะกระทำเช่นนั้นได้

ส่วนการที่กลวิธีนี้มักจะทิ้งท้ายให้อนุমানตอนจบ โดยไม่บอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้อ่านนั้น นับได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล ดังที่จิอรา (Giora 1991) กล่าวว่า เรื่องตลกไม่ควรให้ข้อมูลทุกรายละเอียดแก่ผู้อ่าน แต่ควรเว้นช่องว่างให้ผู้อ่านได้อนุমানหรือ ค้นหาบางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปเอง เพราะการบอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้อ่านจะทำให้เรื่อง เยิ่นเย้อ หรือการดำเนินเรื่องจะไม่กระชับฉับไว ซึ่งอาจทำให้สูญเสียความตลกไปโดยง่าย

5.1.3 การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ

กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามขนบหรือบรรทัดฐาน รวมถึงค่านิยมต่างๆ ทาง สังคม ทั้งในด้านความประพฤติกรรมและด้านวาจาที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยึดถือ ด้วยบทใน ช่วงแรกจะทำให้ผู้อ่านคิดหรือคาดหวังบางสิ่งบางอย่างที่น่าจะเป็นไปตามบรรทัดฐานในโลกปกติ แต่แล้วเรื่องก็จบลงด้วยการไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานดังกล่าว จึงทำให้เกิดการผิดคาดและสร้าง ความประหลาดใจแก่ผู้อ่าน แต่ด้วยบทก็ได้ก้าวข้ามโดยตัวของมันเองจนถึงกับจะลงให้เกิดการ ตีความผิดและต้องย้อนกลับไปตีความใหม่แจกเช่นกลวิธีการทำให้หลงทาง

อย่างไรก็ตามกลวิธีนี้อาจจะแลดูคล้ายคลึงกับกลวิธีในข้อ 5.1.2 ข้างต้น เนื่องจากด้วยบท มิได้ก้าวข้ามในตัวของมันเองอย่างชัดเจน รวมทั้งยังจบลงด้วยการกระทำที่สร้างความประหลาด ใจแก่ผู้อ่าน แต่ความตลกขบขันที่เกิดขึ้นด้วยกลวิธีข้างต้นมิได้เกี่ยวข้องกับความคาดหวังตาม บรรทัดฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยบทเพียงแต่เสนอความเป็นไปได้อย่างอื่นที่เราไม่ทันนึกถึง มาก่อน หากมองจากมุมมองของผู้อ่าน ผู้อ่านไม่มีคำตอบในใจที่ชัดเจนอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับ ตอนจบของเรื่อง แต่สำหรับกลวิธีการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นการทำ ให้อ่านรู้สึกตลกขบขันเมื่อคำตอบ หรือตอนจบของเรื่อง เกิดการพลิกผันไปจากความคาดหวัง ตามบรรทัดฐานปกติ

กลวิธีนี้สามารถแบ่งแยกย่อยได้เป็น 2 กลวิธีหลักๆ ดังนี้

- (1) การละเมิดบรรทัดฐานด้านพฤติกรรม
- (2) การละเมิดบรรทัดฐานด้านวาจา

ในลำดับถัดไปจะกล่าวถึงแต่กลวิธีโดยละเอียด พร้อมทั้งกลวิธีย่อยๆ ในแต่ละประเภท เนื่องจากกลวิธีนี้มีกลวิธีประเภทย่อยอยู่มาก แต่ในช่วงแรกนี้ผู้วิจัยจะเน้นอธิบายลักษณะของ แต่ละกลวิธีก่อน จากนั้นจึงอภิปรายความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลกในภาพรวมอีกครั้ง หลังจากอธิบายกลวิธีย่อยครบถ้วนทุกกลวิธีแล้ว

5.1.3.1 การละเมิดบรรทัดฐานด้านพฤติกรรม

กลวิธีแรกนี้หมายถึงการนำเสนอตัวละคร (ในฐานะที่เป็นตัวแทนหรือสมาชิกของกลุ่มคน) ให้แสดงพฤติกรรมที่ผิดไปจากภาพลักษณ์ทั่วไป หรือผิดไปจากความคาดหวังของสังคม เช่น

- 26) ในวันหนึ่งขณะที่จิตแพทย์หนุ่มกำลังตรวจคนไข้จิตเวชที่ความจำเลอะๆ เลื่อนๆ อยู่ คนไข้จิตเวชก็ถามขึ้นมาว่า
 คนไข้ : คุณหมอบอกผมไม่มีภรรยาหรือครับ
 หมอ : มีสิครับ ก็ผู้หญิงคนที่ขาวๆ สวยๆ อวบๆ อิมๆ ที่มาเยี่ยมมาดูแลคุณบ่อยๆ ไง
 คนไข้ : เธอครับ ผมนี่ว่าเธอเป็นน้องสาวผม
 หมอ : ผมก็อยากให้เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน
- 27) ไอ้หนุ่มชาวไร่เข้าเมืองมาเพื่อหาข้าวของเพิ่มเติมไว้ใช้ในไร่ เขาแวะร้านขายเครื่องมือ ซื้อมือถือหนึ่งกับปลั๊กอีกอัน เสร็จแล้วก็แวะร้านขายพันธุ์สัตว์ชื่อไก่ 2 ตัวกับห่านอีกตัวนึง แล้วปัญหามันก็เริ่มมีตรงนี้แหละ
 เขาพยายามหอบหิ้วของที่ซื้อมาทั้งหมดกลับบ้าน แต่ดูเหมือนว่าสองมือที่มีมันดูจะน้อยไปซะแล้ว หลังจากความพยายามที่ไร้ผลอยู่เกือบห้านาที นายเจ้าของร้านก็แนะนำเขา “ทำไมคุณไม่เอาปลั๊กใส่ไว้ในดังล่ะ หัวดังใส่ปลั๊กไว้มือหนึ่ง อีกมือก็จับห่านไว้ ส่วนไก่สองตัวคุณก็หนีบใต้แขนไปข้างละตัว แค่นี้ก็ได้แล้ว” ไอ้หนุ่มชาวไร่ลองทำตาม มันได้ผลดี
 เขาขอบอกขอใจเจ้าของร้าน แล้วเดินออกจากร้านไป ระหว่างทาง เขาเจอสาวสวยนางหนึ่งเดินสวนมา “คือว่าชั้นหลงทางนะค่ะ” เธอบอก “คุณพอจะรู้ทางไปร้านลุงจันทร์ไหมคะ” หลอนถามต่อ “โอ๊ย ไม่มีปัญหา” ไอ้หนุ่มชาวไร่คุย “ผมกำลังจะแวะไปหาพี่ชายผมแถวนั้นพอดี เดี่ยวเราเดินลัดตรอกเล็กๆ ข้างหน้านี้ไปเดี๋ยวเดียวก็ถึง” “จะดีเธอคะ” หญิงสาวท้วง “ทำทางตรอกนี้เปลี่ยวจะตาย ชั้นจะรู้ได้ไงถ้าชั้นเดินเข้าไปในตรอกนี้กับคุณ แล้วคุณจะไม่ปล้ำชั้น” “ใช่...” ไอ้หนุ่มคราว “คุณพูดเป็นหนังการตูนไปได้ ผมถือของพระรุงพระวังยังมี แค่ว่าทางจะถือแล้วเดินไปให้ได้ ผมก็แทบแย่แล้ว แล้วผมจะไปทำมิตีมีรายกับคุณได้อย่างไร” “ทำไมจะไม่ได้” แม่สาวค้อนควับใหญ่ “คุณก็วางห่านลง เอาดังครอบมันซะ แล้วเอาปลั๊กทับดังไว้อีกที ส่วนไอ้ไก่ 2 ตัวนั้นนะ ชั้นถือให้เองก็ได้!!!”

เรื่องแรกนำเสนอให้ตัวละครมีความประพฤติดีไปจากความเชื่อทั่วไปที่ว่า แพทย์ต้องเป็นผู้ที่มีเมตตาต่อคนไข้ โดยไม่มีจิตคิดคดหรือคิดฉวยโอกาสเอาเปรียบ แต่เนื้อเรื่องกลับเป็นตรงกันข้าม จึงสร้างความประหลาดใจผู้อ่านและรู้สึกตลกขบขันต่อความไม่จริงใจที่แพทย์มีต่อคนไข้ ส่วนเรื่องถัดมาตัวละครฝ่ายหญิงถูกนำเสนอให้มีพฤติกรรมในลักษณะที่ผิดจากบรรทัดฐานตามแบบแผนของหญิงไทยทั่วไปที่ต้อง "รักษนวลสงวนตัว" และตัวละครฝ่ายชายที่ดูเหมือนอาจเป็นคนร้ายได้ เพราะสบโอกาสจะทำเรื่องไม่ดี แต่เขาก็มิได้เป็นเช่นนั้น จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันแก่ผู้อ่านได้ แม้ว่าในช่วงแรกจะดูเหมือนไม่มีการผิดบรรทัดฐานเกิดขึ้นและทำให้ด้วยเหตุเหมือนกำกวมจนคล้ายกลวิธีการทำให้หลงทาง แต่ความโน้มเอียงในการตีความช่วงแรกๆ เป็นเพราะผู้อ่านพยายามตีความในกรอบของบรรทัดฐานทางสังคม ความประหลาดใจที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพราะการพลิกผันไปจากบรรทัดฐานปกติ ไม่ใช่เพราะด้วยทพยายามให้ปริบทที่โน้มเอียงในการตีความแก่ผู้อ่านจนเกิดการเข้าใจด้วยผิด จึงไม่ทำให้เกิดการตีความใหม่แต่อย่างใด และคู่ความหมายแย้งที่เกิดขึ้นก็เป็นการแย้งกันระหว่างลักษณะที่เป็นไปตามบรรทัดฐานกับที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐาน

5.1.3.2 การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติด้านวาจา

ผู้วิจัยใช้ชื่อกลวิธีนี้ในความหมายกว้างๆ ว่าเป็นการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ในการใช้ภาษา ทั้งในด้านการสื่อสารหรือการสนทนาที่ไม่สอดคล้องกับปริบท การละเมิดข้อห้ามและแบบแผนในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ และวิธีการพูดหรือพรรณนาเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามหลักความเป็นเหตุและผลตามปกติ ซึ่งแบ่งแยกย่อยออกเป็น 4 กลวิธี ดังนี้

- (1) การละเมิดหลักการในการสนทนา
- (2) การเปรียบเทียบที่ผิดแบบแผน
- (3) การละเมิดลักษณะที่เป็นแบบแผนของประเภททางปริจเฉท
- (4) การใช้เหตุผลผิดแบบ

5.1.3.2.1 การละเมิดหลักการในการสนทนา

กลวิธีนี้หมายถึงการนำเสนอให้ตัวละครสื่อสารกันอย่างผิดแบบแผน ไม่เป็นตามบรรทัดฐานทั่วไปที่คนยึดถือ ได้แก่ กล่าววาจาไม่สอดคล้องกับปริบท กล่าวในสิ่งต้องห้าม รวมถึงการพูดจาอ้อมค้อมมากจนทำให้เกิดความสับสนในการสื่อสาร เช่น

28) เรื่อง ขอบคุณ

คุณแม่พาลูกสาววัยแปดขวบไปเที่ยวนอกบ้าน ระหว่างทางเจอน้าสาว
 น้าสาวเห็นหลานนำเอ็นดูจึงส่งส้มให้ผลหนึ่ง
 หลานน้อยรับมาแต่ไม่พูด "ขอบคุณ" สักคำ
 คุณแม่เลยเตือนสติลูกว่า "คุณนำให้ส้มลูก ลูกต้องพูดยังไงจะ"

ลูกสาวไต่ยีนก็ส่งสัมผัสนำหน้าแล้วพูดว่า
"คุณน้าขา ช่วยปกปกป้องให้หนูด้วยสิคะ"

เรื่องนี้นำเสนอตัวละครเด็กให้กล่าววาจาที่ผิดคาด ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ คือ แทนที่เด็กจะกล่าวขอบคุณ เมื่อผู้ใหญ่ให้ของ แต่กลับแสดงการขอร้อง ซึ่งขัดกับสถานภาพทางสังคมที่ผู้น้อยไม่ควรร้องขอหรือรบกวนให้ผู้ใหญ่ทำสิ่งต่างๆ ให้ นอกเสียจากผู้ใหญ่จะทำให้เอง

5.1.3.2.2 การเปรียบเทียบที่ผิดแบบแผน

สำหรับกลวิธีย่อยนี้ ผู้วิจัยหมายรวมทั้งการใช้อุปลักษณ์และอุปมาที่ไม่ปรากฏใช้มาก่อน รวมถึงการเปรียบเทียบ การเลียนแบบ และการเทียบเคียงเหตุการณ์หรือกระบวนการใดๆ ที่ผิดแบบแผน กล่าวคือ โดยปกติเรานิยมนำสิ่งที่มีส่วนคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกันมากกว่าจะนำสิ่งที่มีลักษณะแตกต่างกันสูงมาเทียบเคียงกัน หรือหากจะเป็นการสร้างสิ่งหนึ่งเพื่อเลียนแบบหรือเทียบเคียงไปกับอีกสิ่งหนึ่งก็จะพยายามทำให้เหมือนๆ กัน แต่เรื่องคลุกที่ใช้กลวิธีดังกล่าวกลับทำตรงกันข้าม คือ นำสิ่งที่มีความแตกต่างกันมากๆ มาเทียบเคียงกัน หรือทำการเลียนแบบเหตุการณ์หนึ่ง แต่กระทำมิให้เหมือนกันเสียทีเดียวนัก หรือทำให้ผิดไปจากบรรทัดฐานปกติ จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้ง่าย เช่น

29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป

.....

27. เม็ดไข่มุกที่ใส่ในซานม ถ้ายังไม่ได้ต้ม ก็เหมือนอาหารปลาตุ๋นที่ขายตามจัตุจักรไม่มีผิด

.....

36. ฮาวาย = เกาะพีพี + สาวบิกินี

.....

42. อย่าไปกลัวเรื่อง virus computer มากนัก ถ้าไม่สำรองทางเมลล์ และ diskette

.....

(เนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 250)

เราจะเห็นได้ว่าสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกันในเรื่องตลกมักมีลักษณะที่ขัดแย้งกับความคาดหวังต่อมโนทัศน์หนึ่งๆ หรือขัดกับความรู้พื้นฐานของคนไทย เช่น คู่แรกในข้อ 1 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ลักษณะที่เรามักคาดหวังกับผู้ใหญ่ คือ [มีวุฒิภาวะ] แต่แล้วก็พบว่า [ไม่มีวุฒิภาวะ] หรือไม่ต่างกับเด็กนั่นเอง ดังคำอธิบายเพิ่มเติมที่ว่า ผู้ใหญ่หลายคนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตาย ส่วนคู่ที่สองเป็นการเปรียบเทียบระหว่างเม็ดสาคุที่เรียกว่า ไข่มุกซานมกับอาหารปลาตุ๋น จุดที่ทำให้ผู้อ่านตลกขบขันก็คือลักษณะที่ขัดแย้งกับความรู้พื้นฐานของเราว่า ไข่มุกซานมเป็นอาหารที่มีค่า หรือช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า (คือ ซานม) ซึ่งก็เป็นอาหารที่มนุษย์นิยมบริโภค แต่เมื่อถูกนำไปเปรียบกับอาหารปลาตุ๋นซึ่งเป็นอาหาร

สัตว์ ไม่ใช่ของที่มนุษย์จะบริโภคกัน รวมทั้งยังหาซื้อได้ดาษดื่นตามตลาดนัดทั่วไป จึงทำให้เห็นว่ามันไม่ใช่อาหารที่มีค่า

สำหรับตัวอย่างในข้อ 36 ผู้วิจัยได้จัดรวมเข้าไว้เป็นการใช้อุปมาด้วย เนื่องจากเป็นการเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน เพียงแต่เป็นการใช้เครื่องหมายเท่ากับแทนคำเชื่อม การเปรียบเทียบนี้มีความซับซ้อนเล็กน้อย เพราะไม่ใช่การเปรียบเทียบหนึ่งต่อหนึ่งดังเช่นทั่วไป เกาะฮาวายมิได้มีค่ากับเกาะพีพีโดยตรง แต่เท่ากับเกาะพีพีที่มีองค์ประกอบบางอย่างเพิ่มเข้ามา คือ สาวบิกินี สิ่งนี้ทำให้เห็นว่าผู้แต่งพยายามยกระดับเกาะพีพีให้มีฐานะเท่าเทียมกับเกาะฮาวาย ซึ่งเป็นเกาะที่มีชื่อเสียงระดับโลก เกาะพีพีจะกลายเป็นเกาะที่มีชื่อเสียงระดับโลกได้ก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบดังกล่าว หรืออาจมองจากอีกแง่มุมหนึ่งได้ว่าเกาะฮาวายไม่ได้ต่างอะไรจากเกาะพีพีมากนักในแง่ภูมิทัศน์ทางกายภาพของพื้นที่ จุดที่ต่างกันเป็นเพียงภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยวหญิงที่ตั้งดูทางเพศ

ส่วนข้อความที่ 42 มีการใช้อุปลักษณ์ ดังจะสังเกตได้จากการนำคำว่า สำสอน มาใช้ร่วมกับศัพท์ทางคอมพิวเตอร์ เพื่อแสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารกับคนแปลกหน้าด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการใช้แผ่นดินสกร่วมกับผู้อื่นว่าเหมือนกับพฤติกรรม สำสอนทางเพศ ซึ่งอาจทำให้ติดโรคได้ แต่โรคที่จะติดนั้นเป็นความผิดปกติในการทำงานของคอมพิวเตอร์ ไม่ใช่โรคที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์จริงๆ ดังนั้นเราอาจสรุปคู่ความหมายแย้งของเรื่องนี้ได้เป็น [เพศสัมพันธ์] กับ [ไม่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์]

การเปรียบเทียบในบางกรณีอาจไม่ปรากฏสิ่งที่เป็นต้นแบบหรือเหตุการณ์ต้นแบบอย่างชัดเจน เช่น การสร้างโฆษณาเลียนแบบบริการการถ่ายภาพชุดวิวาห์ในเรื่องตลกต่อไปนี้

- 30) ช่วงนี้กระแสการถ่ายรูปแต่งงานกำลังมาแรง มีร้าน studio ที่จัดโปรโมชันมาเชื้อเชิญกันเพียบ แต่มีอยู่ร้านหนึ่งเด็ดมาก ชื่อ "ตันจิว Studio" ฉีกแนวคู่รักปี 2000 รับถ่ายรูปคู่รักที่อยู่ในฐานะ ชู เมียน้อย หรืออยู่ในสภาวะหลบซ่อน ใช้บริการวันนี้ พิเศษ แถมฉบับเมียหลวงให้ถึงบ้าน สมนาคุณเพิ่มด้วยการทำเสน่ห์ตุ๊กตามัดคู่ และหากถ่ายภาพภายในเดือนนี้ เราจะเสกหนังสือเข้าห้องเมียหลวงฟรี พร้อมแจกชุดกันหนามจิวและโล่กันหอกแหลม มาหาเรลลิตะ เรามีมุมวิวเด็ดๆ ไว้รอท่าน ไม่ว่าจะเป็ "ภาพคู่ประตุนรก" "สองรักใต้ตันจิว" และอื่นๆ อีกมากมาย "ตันจิว studio" ปากซอยทองแท่ง

สำหรับเรื่องนี้ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการให้บริการถ่ายภาพชุดวิวาห์ทั่วไป เป็นเหตุการณ์ต้นแบบก่อน จึงจะเปรียบเทียบกับการนำเสนอของเรื่องนี้ได้ ซึ่งจะให้เห็นว่าการเลียนแบบของเรื่องนี้มีองค์ประกอบต่างๆ ที่ผิดแผกไปจากของเหตุการณ์ต้นแบบอย่างมาก รวมทั้งเป็นสิ่งที่ผิดบรรทัดฐานของสังคม ไม่นานที่ใครจะคาดคิดมาก่อนว่าจะกระทำได้ จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้มาก

5.1.3.2.3 การละเมิดลักษณะที่เป็นแบบแผนของประเภททางปริจเฉท

กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการนำเสนอรูปแบบตัวบทที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของประเภททางปริจเฉททั่วไป จึงสร้างความประหลาดใจและความตลกขบขันได้ กลวิธีนี้ยังสามารถแบ่งแยกย่อยได้เป็นอีก 2 กลวิธี ได้แก่

- (1) การละเมิดข้อจำกัดของประเภททางปริจเฉท
- (2) การนำเสนอแบบปฏิบท (anti-climax)

5.1.3.2.3.1 การละเมิดข้อจำกัดของประเภททางปริจเฉท

กลวิธีนี้ตรงกับ "การละเมิดข้อจำกัดของภาษาย่อย" ของไวเนอร์ (1996) ซึ่งได้เสนอไว้ว่าเรื่องตลกมักจะละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติการใช้ภาษาตามสถานการณ์การใช้สอยแบบต่างๆ เช่น การโฆษณา (ย่อนดูรายละเอียดหัวข้อ 2.2.4.3.1) แต่ในที่นี้ผู้วิจัยใช้ว่า "การละเมิดข้อจำกัดของประเภททางปริจเฉท" เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน เนื่องจากปริจเฉทประเภทต่างๆ ไม่เพียงแต่จะมีลักษณะการใช้ภาษาและรูปแบบตัวบทที่เฉพาะ แต่ยังมีกรนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเรื่องตลกหลายเรื่องมักอาศัยรูปแบบของปริจเฉทต่างๆ เป็นกรอบ แต่แล้วก็จบลงด้วยการละเมิดลักษณะเฉพาะของปริจเฉทนั้นๆ อาทิ

- 31) เจ้าหญิงองค์หนึ่งถูกมนตรีคำของนางแม่มดว่าถ้าแตะสิ่งของอะไรแล้วก็จะละลายหมด มีวิธีแก้ก็คือให้เจ้าหญิงแตะของอะไรก็ได้ถ้าไม่ละลายก็จะพ้นคำสาป พระราชาจึงประกาศว่า ถ้าผู้ใดนำของมาให้เจ้าหญิงแตะแล้วไม่ละลายจะยกทรัพย์สินสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง มีชาย 3 คน นำสิ่งของมาให้เจ้าหญิงแตะ คนแรกนำเพชรมาให้เจ้าหญิงแตะ มันก็ละลาย คนที่สองนำทองมาให้แตะ มันก็ละลายอีก คนสุดท้ายนำของสิ่งหนึ่งมาให้เจ้าหญิงแตะแต่ไม่ละลาย อยากทราบว่ามันคืออะไร
M&M ละลายในปากแต่ไม่ละลายในมือจ้า

เรื่องนี้ขึ้นต้นด้วยลักษณะแบบปริจเฉทนิทาน หรือกล่าวอย่างเฉพาะเจาะจงได้ว่าเป็นนิทานประเภทเทพนิยาย ซึ่งปกติเรื่องแบบนี้มักนำเสนอเหตุการณ์ในยุคสมัยโบราณและมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับเจ้าหญิง/เจ้าชาย และการใช้เวทมนตร์ แต่เรื่องกลับจบลงด้วยการนำเสนอสินค้าสมัยใหม่ คือ M&M ซึ่งไม่ใช่ของที่将会แก้ไขหรือคลายเวทมนตร์ได้จริงๆ การที่มันไม่ละลายในมือไม่เกี่ยวอะไรกับการถอนมนตร์คำสาป การจบลงแบบนี้ไม่เพียงแต่ละเมิดลักษณะของนิทานเทพนิยาย แต่ยังทำให้ตัวบทนี้ดูเหมือนมีปริจเฉทสองประเภทรวมอยู่ด้วยกัน คือ นิทานและโฆษณา

5.1.3.2.3.2 การนำเสนอแบบปฏิบท

"การนำเสนอแบบปฏิบท" หมายถึง การนำเสนอเนื้อเรื่องแบบไม่มีปมปัญหาชัดเจน หรืออาจมีปมปัญหา แต่ก็ปราศจากการคลี่คลายปมปัญหาดังกล่าว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะผิดไปจากการเขียนวรรณกรรมโดยทั่วไปที่นิยมนำเสนอเรื่องให้เกิดปมปัญหา และเนื้อเรื่องจะมีการ

ดำเนินไปสู่เหตุการณ์ที่มีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ หรือไปถึงจุดสูงสุด (climax) และมีการคลี่คลายในที่สุด แต่ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกหลายเรื่องในแบบนิทานหรือแบบเรื่องเล่ากลับนำเสนอเหตุการณ์ที่ผิดไปจากแบบแผนดังกล่าว โดยมีกนำเสนอเหตุการณ์ให้วนเวียนหรือย่ำอยู่กับที่ไม่มีการคลี่คลายปมปัญหา หรือในบางกรณีก็นำเสนอเหตุการณ์ให้กลับเลวร้ายลงกว่าเดิม เช่น

- 32) นาย สมศักดิ์ เป็นชายผู้โชคร้ายผู้หนึ่ง เพราะบ้านของเขาถูกไฟไหม้ แต่เขาก็กังโซครดที่มีเพื่อนบ้านผู้ใจดีไปช่วยเหลือ
 เพื่อนบ้าน: เฮ้ยสมศักดิ์ นายมีทำอะไรอยู่วะ เดี่ยวโดนไฟครอกตายหรือ
 นายสมศักดิ์: ผมกำลังใส่รองเท้าอยู่ครับ
 เพื่อนบ้าน: โอ้บ้าเอ๊ยเวลานี้ไม่ใช่เวลาใส่รองเท้า
 ผ่านไปพักใหญ่เพื่อนบ้านจึงตะโกนไปว่า: แกทำอะไรอยู่วะ
 นายสมศักดิ์: ผมกำลังถอดรองเท้าอยู่ครับ
 เพื่อนบ้าน: ?????

ตัวละครสมศักดิ์ประสบเหตุไฟไหม้บ้าน แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน เหตุการณ์จึงน่าจะดำเนินต่อไปได้ด้วยดี หรือปัญหาในเรื่องน่าจะได้รับการคลี่คลาย แต่เรื่องก็ไม่มีอะไรดีขึ้นเลย ความตลกขบขันที่เกิดขึ้นจึงมาจากการที่ตัวละครกระทำสิ่งผิดพลาดซ้ำๆ ซากๆ ซึ่งแสดงถึงความโง่เขลา ตามบรรทัดฐานปกติสิ่งนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้น ดังที่เรามักคาดหวังว่ามนุษย์โดยทั่วไปน่าจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้

บางกรณีพบว่าการอาศัยการเล่นคำที่ต่างภาษาถิ่นกันเพื่อทำให้ตัวละครเข้าใจผิด และการเข้าใจผิดนั้นก็เกิดขึ้นซ้ำๆ วนเวียนอยู่เช่นนั้นโดยไม่ได้รับการคลี่คลาย

- 33) วันหนึ่งมีชายชาวอีสานคนหนึ่ง เดินเข้าไปในร้านขายก๋วยเตี๋ยว แล้วสั่งเส้นเล็กน้ำหนึ่งชาม "เส้นน้ำชาม" คนขายได้ยินว่า เส้นเล็กน้ำสามชาม ก็เลยยกมาให้สามชาม เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด แล้วเขาก็พูดว่า "หมีแอง" คนขายได้ยินว่าขอหมีแองก็เลยยกมาให้อีก เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด พอเขากินหมีแองหมดเขาก็นึกถึงไข่แดง "โคแคว" เขาพูดต่อ คนข้างๆ ได้ยินก็เลยลุกขึ้น "กูสิวะแน่" ว่าแล้วก็ต้อยเขาอย่างแรง เขาก็พูดว่า "อย่าทำข้อย อย่าทำข้อย" คนข้างๆ ก็เลยต้อยให้แรงขึ้นกว่าจะพูดกันรู้เรื่อง เขาก็เข้าไปหมดทั้งตัว

ในบางกรณีการนำเสนอความผิดพลาด ของตัวละครซ้ำๆ เป็นการรวบรวมเหตุการณ์มานำเสนอเป็นข้อๆ เช่น

- 34) 1. รู้มั๊ยว่าทำไม อาบัง (ขอใช้ชื่อนี้แล้วกัน) ถึงพาเพื่อนแหกกันไปดูหนังทีละ 18 คน... ก็เพราะโรง
เขาประกาศไว้ว่า ต่ำกว่า 18 ห้ามเข้า นะสิ
2. อาบังไปร้านขายทีวี ถามคนขายว่า "ไม่ทราบว่ามีทีวีสีขายรึเปล่า" คนขายตอบว่ามี
อาบังเลยบอกว่า "งั้นเอาสีเขียวมาเครื่อง
.....
6. อาบังไปหาหมอในสภาพหูวมแดงน่ากลัว หมอถามว่าไปโดนอะไรมา อาบังตอบว่า "ผม
กำลังรีดผ้าอยู่ แล้วโทรศัพท์ก็ดังขึ้น แต่แทนที่จะหยิบโทรศัพท์มาพูด ผมดันผลอเอาเตารีด
ขึ้นมาแทนหูนะสิ"
"โอ้ว เดียร์" หมออุทานเป็นภาษาฝรั่งด้วยความเวทนา
"แล้วหูอีกข้างทำไมถึงแดงเหมือนกันล่ะ" หมอถามต่อ
"ก็ไอบ้านั้นเสื่อ_ โทรกลับมาอีกรอบอะดิหมอ" (!!)
- (ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 230)

เรื่องนี้เป็นกรณีนำเสนอเหตุการณ์ผิดพลาดซ้ำๆ ที่วนเวียนอยู่กับลักษณะเดิมๆ ซึ่งเราจะ
เห็นได้ว่าล้วนเป็นการกระทำที่แสดงถึงระดับสติปัญญาที่ต่ำของตัวละคร เช่น เหตุการณ์ในข้อ 1
แสดงการไม่เข้าใจรูปภาษาที่ใช้กันจนเป็นแบบแผนแล้วจนอาจจะคำบางคำไว้ในฐานที่เข้าใจได้
คือ ต่ำกว่า 18 ห้ามเข้า หมายถึง อายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามเข้า แต่ตัวละครกลับตีความเป็น
จำนวนของผู้เข้าชม ในขณะที่ข้อสองแสดงถึงการไม่รู้จักเทคโนโลยีและไม่เข้าใจภาษาที่ใช้
อ้างถึงสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว ส่วนข้อหกแสดงถึงการไม่รู้จักเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเดียว จึงทำ
ให้เกิดการกระทำที่ผิดพลาดซ้ำซาก

5.1.3.2.4 การใช้เหตุผลผิดแบบ

กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างสมมุติฐานและการให้เหตุผลที่ผิดแผกไปจากตรรกะ
ในโลกของความเป็นจริง การให้เหตุผลที่ไม่สอดคล้องกับตัวคำถาม การสลับตำแหน่งระหว่าง
เหตุและผล และกระบวนการสร้างสมมุติฐานที่ผิดพลาด ซึ่งอาจเกิดจากความเข้าใจผิดของ
ตัวละคร หรือมีการอ้างอิงหลักฐานที่ผิด เช่น

- 35) วิธีปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อตที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
ถ้าผู้ป่วยล้มสลบไสยไฟอยู่ ให้รีบดึงออก เพราะปัจจุบันค่าไฟแพงมาก
- 36) โทรเลขถึงแม่ "ขอเงินซื้อชุดใหม่ ชุดที่มีใส่เกี่ยวกับแฟนครบหมดแล้ว"
โทรเลขถึงลูก "หาแฟนใหม่ ใส่ชุดเดิม"

เหตุกับผลในเรื่อง 35 ไม่สัมพันธ์กันตามบรรทัดฐานในโลกปกติ ในตอนต้นตัวคำถาม
ถามถึงวิธีปฐมพยาบาล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรักษาชีวิตผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต แต่ตัวคำตอบกลับให้
เหตุผลด้านเศรษฐกิจและการประหยัดพลังงาน เมื่อเป็นดังนี้จึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง
การดึงสายไฟออก [เพื่อช่วยชีวิต] กับ [เพื่อความประหยัด] ส่วนเรื่องที่ 36 การให้เหตุผลของ

ตัวละครแม่ไม่ตรงกับคำขอร้องของลูก การให้เหตุผลในคำขอร้องของลูกมีวัตถุประสงค์เพื่อขอซื้อชุดใหม่ แต่ตัวละครแม่กลับให้เหตุผลที่กลับตาลปัตร

โดยสรุป ในภาพรวมกลวิธีการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง เงื่อนไขความเด่นต่างระดับ และเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนอย่างชัดเจน แต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันและเงื่อนไขคู่ความหมายซ่อน ยกเว้นกรณีการใช้อุปลักษณ์ ซึ่งมีการใช้คำศัพท์แสดงความหมายเปรียบเทียบ ด้วยบทจึงมีได้มากกว่าหนึ่งความหมายซึ่งซ่อนกันอยู่ด้วยคำสำคัญดังกล่าว ขณะที่กลวิธีย่อยอื่นๆ ไม่ชัดเจนว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขนี้ เนื่องจากความตลกขบขันที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเพราะการนำเสนอด้วยบทไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่คนในสังคมยึดถือ ไม่ใช่การลงให้เข้าใจผิดไปด้วยด้วยบทที่กำกวมแต่อย่างใด จึงไม่ปรากฏชัดว่ามีภาวะคู่ความหมายซ่อนหรือมีความจำเป็นที่จะต้องตีความด้วยบทใหม่แต่อย่างใด

ส่วนความสอดคล้องกับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูลนั้นพบว่าไม่ชัดเจนทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องที่ใช้กลวิธีดังกล่าวส่วนใหญ่มีขนาดด้วยบทค่อนข้างยาว เรื่องที่ค่อนข้างชัดเจนว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีข้อความสุดท้ายเป็นจุดพลิกผันความคาคความหมายของผู้ฟัง เนื่องจากช่วงแรกๆ ของด้วยบทมิได้แสดงให้เห็นหรือเผยให้รู้ก่อนว่าจะมีการละเมิดบรรทัดฐานหรือธรรมเนียมปฏิบัติอย่างชัดเจน จนกระทั่งผู้อ่านอ่านมาถึงข้อความสุดท้ายของด้วยบทจึงพบกับการละเมิดอย่างฉับพลัน ซึ่งทำให้ผู้อ่านต้องปรับความคิดในการเผชิญกับสิ่งแปลกใหม่อย่างกะทันหัน เช่น เรื่องที่ 35 ดังจะนำมาแสดงตัวอย่างอีกครั้ง

37)(=35) วิธีปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อตที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
ถ้าผู้ป่วยสัมผัสสายไฟอยู่ ให้รีบดึงออก เพราะปัจจุบันค่าไฟแพงมาก

ในช่วงแรกๆ คือ ตั้งแต่ วิธี... ไปจนถึง ...ดึงออก ด้วยบทมีการนำเสนอที่ดูเหมือนว่าต้องการถามเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลหรือประสงค์จะช่วยชีวิตผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อตจริงๆ แต่เมื่อผู้อ่านพบกับข้อความต่อมาในตอนท้ายสุด เรื่องก็กลับตาลปัตรในทันที ผู้อ่านต้องเผชิญกับเหตุผลที่ผิดคาคอย่างกะทันหัน จึงถือได้ว่าการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้มีการให้ข้อมูลใหม่ที่ก้าวกระโดด แต่หากผู้แต่งทยอยให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน เช่น หากข้อความในบรรทัดที่สองเปลี่ยนเป็นแบบ ถ้าผู้ป่วยสัมผัสสายไฟอยู่ ให้รีบดึงออก เพราะจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ และ ยังสิ้นเปลืองพลังงานโดยใช้เหตุ เนื่องจากปัจจุบันค่าไฟแพงมาก เรื่องอาจเย็นเยื่อและสูญเสียความตลกขบขันไปได้

ดังที่กล่าวมานี้ อาจทำให้เห็นว่าขนาดของเรื่องตลกนั้นควรจะสั้นๆ หรือยิ่งสั้นก็ยิ่งดี แต่เราจะสังเกตได้ว่าเรื่องที่มีขนาดค่อนข้างยาวหรือมีรายละเอียดมากบางเรื่องก็สามารถสร้างความตลกขบขันได้เช่นกัน เช่น เรื่องที่ 30 ดังจะนำมาแสดงอีกครั้ง

38)(=30) ช่วงนี้กระแสการถ่ายรูปแต่งงานกำลังมาแรง มีร้าน studio ที่จัดโปรโมชันมาเชื้อเชิญกันเพียบ แต่มีอยู่ร้านหนึ่งเด็ดมาก ชื่อ "ตันจิว Studio" ฉีกแนวคู่รักปี 2000 รับถ่ายรูปคู่รักที่อยู่ในฐานะ ชู้ เมียน้อย หรืออยู่ในสภาวะหลบซ่อน ใช้บริการวันนี้ พิเศษ แถมดบเมียหลวงให้ถึงบ้าน สมนาคุณเพิ่มด้วยการทำเสน่ห์ตุ๊กตามัดคู่ และหากถ่ายภาพภายในเดือนนี้ เราจะเสกหนังควายเข้าห้องเมียหลวงฟรี พร้อมแจกชุดกันหนาวมัจฉาและโล่กันหอกแหลม มหาเวสลิคะ เรามีมุมนิวเด็ดๆ ไว้รอท่าน ไม่ว่าจะเป็น "ภาพคู่ประตูนรก" "สองรักใต้ต้นจิว" และอื่นๆ อีกมากมาย "ตันจิว studio" ปากซอยทองแท่ง

การเลียนแบบอย่างผิดแบบแผนของเรื่องนี้มีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ก็สร้างความตลกขบขันให้กับผู้อ่านไปตลอดทั้งเรื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุการณ์ต้นแบบเองก็เป็นเหตุการณ์ที่มีองค์ประกอบมากด้วยเช่นกัน ดังนั้นประเด็นอาจมีข้ออยู่ที่ขนาดของตัวบทที่ยาวหรือมีรายละเอียดมากเสมอไป

นอกเหนือจากตัวอย่างในการเทียบผิดแบบที่มักมีตัวบทค่อนข้างยาวแล้ว กลวิธีย่อยประเภทการนำเสนอแบบปฏิบัติก็นับเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่มีความชัดเจนว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล เพราะมักนำเสนอเหตุการณ์วนเวียนซ้ำๆ โดยไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่าเหตุการณ์จะต้องซ้ำไปซ้ำมาก็ครั้ง หรือตัวละครจะประสบกับชะตากรรมร้ายๆ ก็ครั้ง

5.1.4 การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ

ในสังคมโดยทั่วไปจะมีความเชื่อในเรื่องต่างๆ ที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ หรืออาจมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งทำให้เราไม่จำเป็นจะต้องพูดทุกสิ่งทุกอย่างออกมาอย่างละเอียดในการกล่าวถ้อยคำต่างๆ แต่สามารถละไว้ได้ในฐานที่เข้าใจ ความเชื่อเบื้องต้นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านั้นนักภาษาศาสตร์เรียกว่า **มูลบททางวัจนปฏิบัติ** (pragmatic presupposition) (Mey 1994: 298 - 299)

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือทำให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งปรากฏได้ในสามลักษณะ ดังนี้

- (1) การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อมๆ
- (2) การอ้างอิงมูลบทอย่างชัดเจน
- (3) การปฏิเสธมูลบท

5.1.4.1 การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อมๆ

ประเภทแรกนี้เป็นการอาศัยมูลบทบางอย่างที่มักแฝงมากับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมูลบทดังกล่าวจะไม่ปรากฏอย่างชัดเจนในตัวบท แต่เป็นปัจจัยให้เกิดความตลกขบขันได้ เช่น

39) รายการไหนที่คุณเฉลิมไม่เคยออก และเขาก็ไม่เคยคิดจะเชิญคุณเฉลิมเป็นแขกรับเชิญ รักลูกให้ถูกทาง

เรื่องนี้นำให้เกิดความตลกขบขันได้เนื่องจากบุคคลที่ถูกอ้างถึงในเรื่อง ซึ่งเป็นนักการเมืองคนหนึ่งชื่อ เฉลิม สันนิษฐานว่ามีภาพลักษณ์ที่ขัดแย้งกับความหมายของชื่อรายการ รักลูกให้ถูกทาง ภาพลักษณ์ที่ว่านี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อเบื้องต้นที่ว่า นักการเมืองดั่งกล่าวเลี้ยงลูกไม่ดี หรือส่งเสริมลูกไปในทางที่ผิด หากผู้อ่านไม่ทราบเกี่ยวกับมูลบทดังกล่าว หรือไม่เห็นด้วยกับมูลบทดังกล่าว ก็อาจจะไม่เข้าใจ

สำหรับกลวิธีย่อยอันแรกนี้กล่าวได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ดังปรากฏในตัวอย่างข้างต้นว่า สิ่งที่ตัวบทนำเสนอ นั้นขัดแย้งกับมูลบทที่สันนิษฐานว่าเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกอ้างถึง ส่วนในแง่ความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่ตัวบทกำลังกล่าวถึงน่าจะเป็นความหมายที่เด่นกว่า ส่วนมูลบทที่ถูกพาดพิงถึงอย่างอ้อมๆ น่าจะเป็นสิ่งที่เด่นน้อยกว่า เพราะไม่ปรากฏชัดเจนในตัวบท แต่จำเป็นต้องต้องขึ้นกับความเชื่อร่วมกันระหว่างผู้พูดผู้ฟังในการอนุมานค้นหามูลบทที่ว่านั้นออกมา

และการที่ตัวบทมิได้กล่าวถึงมูลบทอย่างชัดเจนนี้ โดยปล่อยให้เป็นที่หน้าของผู้อ่านต้องอนุมานค้นหาเอาเอง ก็อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล เพราะเมื่อเป็นสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจได้ การจะนำมันมากล่าวถึงอย่างชัดเจนก็จะกลายเป็นการทำให้ตัวบทเยิ่นเย้อ

5.1.4.2 การอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจน

โดยปกติ มูลบทมักเป็นสิ่งที่เจ้าของภาษารู้อยู่ก่อนแล้ว และเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องพูดออกมา แต่ผลการวิจัยพบว่ามีเรื่องตลกบางเรื่องนำเอามูลบทบางอย่างมากล่าวถึงอย่างชัดเจน ซึ่งโดยมากมักเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ จนไปที่ทราบกันดี และหลายๆ เหตุการณ์ก็มีลักษณะขัดแย้งในตัวเองอยู่ก่อนแล้ว เช่น

40)(=29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

.....

6. ภาพตัวเองในบัตรประชาชนมักดูทุเรศกว่าตัวจริงเสมอ

7. นับวันมือถือจะถูกพัฒนาให้ห่างไกลความเป็นมือถือขึ้นเรื่อยๆ

.....

14. เพลงที่คุณได้ฟังครั้งแรกแล้วบอกว่าไม่เพราะเลย อาจจะกลายเป็นเพลงที่คุณชอบมากที่สุดในรอบปี หลังจากทีหลายๆ คลื่นใหม่กระหน่ำเปิดวันละ 275 รอบ

.....

21. ถ้าทำรายงานกลุ่มสัก 10 คน จะมีคนทำจริงๆ แค่ 3 คน

.....

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 250)

ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าการนำมูลบทดังกล่าวมากล่าวถึงอย่างชัดเจนดังนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ จนเป็นที่คุ้นเคยกันดีสำหรับคนในสังคม เป็นการชี้ชวนให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นความจริงที่เราต้องยอมรับ แม้ว่าหลายๆ อย่างอาจไม่เป็นไปตามที่เรามุ่งหวังแต่เดิม

อาทิ การทำรายงานกลุ่มของเด็กนักเรียนมีเป้าหมายที่จะให้เด็กๆ ทุกคนได้มีส่วนร่วมหรือทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วมันก็มักจะได้เป็นเช่นนั้นเลย

กลวิธีย่อยลำดับที่สองนี้ถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง แต่ทั้งนี้เป็นเพราะมูลบทที่ถูกนำมากล่าวถึงอย่างชัดเจนก็เป็นเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งในตัวเองอยู่ก่อนแล้ว แต่หากจะถามว่าคู่ความหมายแย้งของกลวิธีนี้มีความเด่นต่างระดับหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ อาจอธิบายได้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปตามหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ขณะที่ในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูลนั้น อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีย่อยลำดับที่สองนี้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว เพราะไม่มีการละข้อมูลใดๆ ให้ผู้อ่านต้องอนุมานหรือค้นหาเพิ่มเติมแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับเป็นการนำเอาสิ่งที่หลายคนคุ้นเคยกันดีอยู่แล้วมากล่าวซ้ำให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก

การนำเอาสิ่งที่หลายคนคุ้นเคยกันดีและคิดว่าไม่จำเป็นต้องพูดถึงมาพูดถึงอย่างเปิดเผยเสมือนว่าเป็นความจริง (fact) ดังนี้ อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่ปิดเบือนในแง่ที่เป็นการทำสิ่งที่แปลกประหลาด เนื่องจากคนทั่วไปไม่นิยมพูดถึงมูลบทกันอย่างชัดเจนเช่นนี้

5.1.4.2 การปฏิเสธมูลบท

ผลการวิจัยพบว่ามูลบทหลายอย่างในสังคมไทยถูกนำมาปฏิเสธ หรือไม่เป็นที่ยอมรับโดยมักปรากฏคำสำคัญ เช่น ไม่ ไม่ได้ ขณะที่มูลบทที่ทุกคนเห็นเป็นเรื่องผิดปรกติจะถูกกล่าวถึงว่าเป็น เรื่องปรกติ และสิ่งที่คนส่วนใหญ่คิดว่าไม่มีหรือเห็นว่าเป็นไปไม่ได้จะถูกกล่าวถึงด้วยคำสำคัญว่า ก็มี และ ก็ได้

41)(=29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

1.....

2. ผมไม่ดูหนังเรื่อง สุริโยไท ไม่ได้หมายความว่าผมไม่รักชาติสักหน่อย

.....

15. แมวตัวใหญ่กว่าหมาก็มีให้เห็นแยอะแยอะ

16. ชายสี่ปะหมี่เกี่ยวแต่ละร้านมันไม่ได้เป็นญาติกันสักหน่อย

17. ร้านที่มีสัญลักษณ์เซลล์ชวนชิมอาจจะอร่อยสุร้านที่ไม่มีก็ได้

.....

29. เวลารถลิฟท์ อย่างดช้าๆ มันไม่ได้เร่งให้ลิฟท์มาเร็วสักหน่อย

30. แล้วพอเข้าไปแล้ว กดแค่ชั้นที่ตัวเองจะลงก็พอ ถ้าไม่อยากโดนตำแม่ลับหลัง

31.....

32. เป็นโสด เรื่องปรกติ

33. ผู้หญิงจับผู้ชาย เรื่องปรกติ

34. ผู้หญิงขับรถบรรทุก ไม่แปลก

.....

48. เรียนมหาลัยเอกชนก็ไม่ตาย

.....

(เนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 250)

การปฏิเสธดังกล่าวก็เท่ายืนยันว่ามูลบทดังกล่าวนั้นมียุ่จริง เพียงแต่ผู้พูดไม่เห็นด้วยหรือไม่สนับสนุนความเชื่อดังกล่าว ซึ่งสร้างความประหลาดใจแก่ผู้อ่านได้ เพราะขัดแย้งกับความเชื่อที่มีอยู่ก่อน อาทิ ข้อความที่ 33 ก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งระหว่าง [ผู้หญิงจับผู้ชายเป็นเรื่องปกติ] ขัดกับความเชื่อที่ว่า [ผู้หญิงจับผู้ชายเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม]

อย่างไรก็ตาม การปฏิเสธมูลบทบางกรณีอาจไม่ใช่ตัวแปรอย่างเดียวกัทำให้ดลกดขบขัน เช่น ตัวอย่างข้อ 48. เรียนมหาลัยเอกชนกัไม่ตาย ความดลกดขบขันที่เกิดขึ้นน่าจะมาจากการเลือกใช้ถ้อยคำเกินจริงด้วย คือ ไม่ตาย เพื่อเปรียบเปรยการเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนกัไม่ได้ด้อยกว่าการเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐถึงขนาดหมดสิ้นอนาคต แต่ถ้าผู้แต่งมิได้ใช้สำนวนเปรียบเปรย ข้อความนี้อาจจะดลกดขบขันน้อยลงได้

สำหรับกลวิธีย่อยที่สามนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลวิธีที่มีส่วนคล้ายคลึงกับกลวิธีการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติอยู่บ้าง เพราะตัวมูลบทดังกล่าวมักเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นพ้องหรือยอมรับ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐานอย่างหนึ่งไปแล้ว แต่ในที่นี้ถูกนำมาปฏิเสธ เพื่อแสดงการไม่ยอมรับมัน จึงอาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เป็นไปตามเงื่อนไขตรงกัที่บิดเบือน เพราะสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยึดถือถูกนำมาเสนอในมุมมองที่ตรงกันข้าม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสองกลวิธีแรกเราจะเห็นได้ว่าสองกลวิธีแรกนั้นไม่อาจอภิปรายความสัมพันธ์กับเงื่อนไขได้อย่างชัดเจน

ในภาพรวมกลวิธีการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ นับว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง การแย้งกันจะเห็นชัดเจนมากในกรณีของกลวิธีการอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจนและกลวิธีการปฏิเสธมูลบท ผลการวิจัยนี้ นับว่าตรงกับแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ เช่น โดลิตสกี (Dolitsky 1983) ผู้เสนอแนวคิด "Humor and the unsaid" ว่าเรื่องตลกมักละเมิดหลักการเกี่ยวกับสิ่งที่ทุกคนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องพูดก็จะนำมาพูด หรืออาศัยการละไว้ในฐานที่เข้าใจนำมาสร้างเรื่องตลกโดยพาดพิงถึงอย่างอ้อมๆ ผู้อ่านต้องค้นหาสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงนั้นๆ เอง เช่น ในการอ้างถึงบุคคลที่มีชื่อเสียง แต่มิได้พูดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับตัวเขา "The humor lies in the dynamic interplay between the original unstated reference and its stated transformation as the reader's focus bounces back and forth between the unsaid and the said." (Dolitsky 1983: 45)

ดังนั้นการก่อให้เกิดคู่ความหมายแย้งของกลวิธีนี้จึงค่อนข้างจะซับซ้อนกว่ากลวิธีอื่นๆ คือ ผู้อ่านไม่เพียงแต่ต้องอาศัยการอนุมาน แต่ยังจำต้องขึ้นกับความรู้ความเชื่อร่วมกันระหว่างคู่สนทนาเป็นอย่างยิ่ง มิเช่นนั้นก็ยากจะก่อให้เกิดความดลกดขบขันได้ อย่างไรกัตามตัวบทมิได้มีส่วนใดกักวมที่จะทำให้เกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนได้ จึงถือว่ากลวิธีนี้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน

ส่วนในแง่ของความเด่นต่างระดับ ผู้วิจัยเห็นว่าความเด่นต่างระดับของคู่ความหมายแย้งในการใช้กลวิธีนี้ไม่ชัดเจนหรือไม่อาจมองเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับกลวิธีอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะที่มาของเงื่อนไขที่ถือว่าเสนอ นั้นเป็นแนวคิดทางด้านนอร์ธศาสตร์ (คำศัพท์) เมื่อนำมาอธิบายกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางวัฒนธรรมจึงไม่สามารถใช้อธิบายได้อย่างชัดเจน

แต่เท่าที่พอจะอธิบายความสัมพันธ์ได้ คือ กลวิธีการอ้างถึงมูลบทอย่างอ้อมๆ เพราะส่วนที่ไม่ปรากฏชัดในดับท แต่แฝงมากับบุคคลในเรื่องจะเด่นน้อยกว่า ส่วนกลวิธีย่อยอื่นๆ ที่เหลือไม่อาจอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

สำหรับเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันพบว่ากลวิธีนี้ไม่ก่อให้เกิดการตีความดับทช่วงแรกใหม่แต่อย่างใด ส่วนในแง่ของการนำเสนอว่ามีการละเมิดระดับการให้ข้อมูลหรือไม่นั้นพบว่ากลวิธีการอ้างถึงมูลบทอย่างอ้อมๆ เป็นไปตามเงื่อนไขอย่างชัดเจน ขณะที่กลวิธีการปฏิเสธมูลบทก็อาจกล่าวได้เช่นกันว่าเป็นไปตามเงื่อนไขนี้ เนื่องจากผู้แต่งนำเสนอดับทในรูปของการปฏิเสธที่มีลักษณะของการอนุมานได้ว่าสิ่งที่ปฏิเสธหรือมูลบทนั้นๆ มีอยู่ก่อนแล้ว โดยไม่ต้องบอกหรือเท้าความใดๆ ส่วนกลวิธีการอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจนถือได้ว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ เนื่องจากเป็นเพียงการย้ำสิ่งที่ถือว่ามีอยู่ก่อนแล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่มีการละข้อมูลใดให้ผู้อ่านต้องอนุมานหรือค้นหาเอาเองแต่อย่างใด

5.1.5 การประชด

ในการศึกษาเกี่ยวกับการประชดมักนิยมแบ่งระหว่างการประชดด้านวาจา (verbal irony) กับการประชดด้านสถานการณ์ (situational irony) การประชดด้านวาจาโดยทั่วไปหมายถึงการกล่าวด้วยคำคำหนึ่ง แต่หมายความอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งความหมายที่ต้องการจะสื่อ นั้นมักจะตรงข้ามกับถ้อยคำที่กล่าวออกไป นักภาษาศาสตร์ เช่น อัตตาโด (Attardo 2001: 112 – 118) มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ลักษณะที่เด่นชัดประการหนึ่งของถ้อยคำประชด คือ ความไม่เหมาะสมกับบริบท ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบริบทในขณะที่ยกถ้อยคำนั้นๆ ถูกกล่าวออกไป หรืออาจไม่สอดคล้องกับความรู้ความเชื่อเดิมของคู่สนทนา เช่น การพูดว่า “What a nice weather.” ในบริบทที่ฝนกำลังตกขณะผู้พูดกำลังออกไปเที่ยว ผู้พูดกำลังหมายความตรงข้ามกับสิ่งที่กล่าวออกไป และผู้ฟังก็สามารถสำเหนียกได้ว่าผู้พูดกำลังประชด เนื่องจากความไม่สอดคล้องกับบริบท หรือในบางกรณีการประชดอาจเกิดจากความไม่สอดคล้องกับบริบทตามภูมิความรู้เดิมของคู่สนทนา เช่น คู่สนทนาเป็นนักภาษาศาสตร์ ศาสตราจารย์ A พูดกับศาสตราจารย์ B ว่า “Oh, B, did you know that linguists are the last people you should consult about language?” (Attardo 2001: 118) ศาสตราจารย์ B ย่อมสำเหนียกได้ในทันทีว่าศาสตราจารย์ A กำลังพูดประชด เนื่องจากความไม่สอดคล้องกับความเชื่อก่อนหน้านี้ว่านักภาษาศาสตร์เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านภาษา

ส่วนการประชดด้านสถานการณ์หมายถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะขัดแย้ง (ironical event) เช่น สถานีดับเพลิงถูกไฟไหม้จนราบ “[T]he fire station burning down to the ground” (Attardo 2000: 794) ฮาเวอร์เคท (Haverkate 1990) เรียกการพรรณนาถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะขัดแย้งดังกล่าวว่า การประชดเชิงละคร (dramatic irony) และได้ยกตัวอย่างคำกล่าวของมาร์ซ่าที่ว่า “It was a cruel irony that the prison was located in the Street of Freedom” (Marsá 1982 อ้างใน Haverkate 1990: 78)

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “การประชด” หมายความว่าทั้งด้านวาจาและสถานการณ์ รวมทั้งจะใช้หมายรวมถึงการเสียดสีด้วย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนคติในด้านลบต่อบุคคล สถาบัน หรือเหตุการณ์บางอย่าง โดยจะยึดตามคำนิยามของอตัตาโต้ (Attardo 2000) ที่ว่าการเสียดสีก็คือการประชดที่มีตัวผู้ที่ถูกเป็นเป้าหมายปรากฏชัดเจนมากกว่าการประชดโดยทั่วไป โดยไม่แยกเป็นอีกหนึ่งกลวิธี

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีการใช้กลวิธีการประชดเพื่อก่อให้เกิดความตลกขบขัน อย่างไรก็ตามกลวิธีนี้มักปรากฏในเรื่องตลกที่มีรูปแบบการให้คำนิยาม การนำเสนอจึงออกมาในลักษณะของการให้คำนิยามสิ่งหนึ่งแบบประชดประชัน เช่น

42) Definition of Bangkok Transportation

1. รถเมล์ = รถประจำทางสำหรับผู้รักการผจญภัย และพาหนะที่มักจะไม่มาเมื่อคุณรอ แต่วิ่งให้ว่อนเมื่อไม่ต้องการ

.....

6. ค่าโดยสาร = จำนวนเงินที่ต้องจ่าย กรุณาจ่ายเป็นเศษสตางค์ ไม่รับแบงก์ใหญ่กว่า 100 ผ่านอาจถูกสรรเสริญจาก พกส. และอาจจะลามไปถึงบุพพาริที่นอนอยู่กับบ้านได้

7. ป้าย = ไป (สันนิษฐานว่าเลยไปเลย สังเกตจากพกส.จะพูดคำนี้ทุกครั้งเมื่อถึงป้าย)

.....

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 247)

ข้อความแรกเป็นการให้คำนิยามที่มีความหมายขัดแย้งระหว่างคำว่า รถประจำทาง กับ การผจญภัย รถที่วิ่งประจำเส้นทางหนึ่งๆ ย่อมมีลักษณะของการทำนายการปรากฏได้ แต่การผจญภัยมีความหมายเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ไม่อาจทำนายได้ และมีความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา ส่วนข้อความที่ตามมา และพาหนะที่มักจะไม่มาเมื่อคุณรอ แต่วิ่งให้ว่อนเมื่อไม่ต้องการ ก็ให้ภาพเหตุการณ์ขัดแย้งที่ชัดเจนมาก แต่ทว่าตามความตลกขบขันในข้อความนี้อาจมิได้เกิดจากการเสนอภาพเหตุการณ์ที่ขัดแย้งแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเพราะมีการใช้คำศัพท์เพื่อเน้นความหมายด้วย คือ วิ่งให้ว่อน การใช้คำดังกล่าวช่วยเพิ่มระดับความขัดแย้งกับเหตุการณ์ในข้อความก่อนหน้านี้ได้มาก จึงทำให้ตลกขบขันได้มาก

ส่วนในข้อความที่ 6 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการชำระค่าโดยสาร จุดที่ทำให้ตลกขบขันคือการใช้คำว่า สรรเสริญ เพื่อหมายความตรงข้ามเป็นคำว่า ตำว่า หากผู้โดยสารใช้ธนบัตรที่ต้องทอนเงินเป็นจำนวนมาก ขณะที่ข้อความที่ 7 มีการอาศัยการเล่นคำในการประชดประชัน คืออาศัยคำพ้องเสียงคล้ายระหว่าง ป้าย กับ ไป การนิยามด้วยการเล่นคำนี้ทำให้เกิดภาพที่ขัดแย้งระหว่างความหมายตามแบบแผนของ ป้าย ซึ่งหมายถึงจุดที่จอดรับ-ส่งผู้โดยสาร ให้กลายเป็นจุดที่ไม่จอดรับ-ส่ง หรือเป็นจุดที่ให้ผ่านเลยไปตามข้อความที่อธิบายเพิ่มเติมในวงเล็บ

สำหรับการประชิดในหลายกรณีพบว่ามี ความซับซ้อนและคาบเกี่ยวกับการใช้มูลทเป็น เครื่องมือ เช่น การเสียดสีที่อ้างอิงมูลทบางอย่างที่มีมาก่อนหน้านั้น

43)(=29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

.....

4. ถ้าคุณไปกินต้มยำกุ้งในร้านอาหารไทยในยุโรป คุณต้องบอกด้วยว่าผมเป็นคนไทย ไม่งั้นคุณ จะได้แกงจืดใส่กุ้ง 2 ตัว

5. ภาษาไทยได้รับเกียรติเป็น 1 ใน 4 ภาษา ที่ห้างวัดสันสาขาย่อยงกเขียนตัวเบ้อเริ่มหน้าร้านว่า ลดราคาช่วงปลายปี

.....

10. ถ้าคุณได้ที่จอดรถในห้างเดอะมอลล์ บางกะปิ อาจเป็นเพราะชาติก่อนคุณทำบุญมาดี

.....

43. ถ้าใช้โปรแกรมอะไรไม่เป็น โทษ programmer ไว้ก่อน

.....

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 250)

ข้อความ 4 เราจะเห็นความขัดแย้งได้ชัดเจนจากการใช้คำว่า แกงจืดใส่กุ้ง 2 ตัว ซึ่งไม่ เข้ากันกับมโนทัศน์ของต้มยำกุ้ง ที่คนไทยทั่วไปรู้จักกันดีว่าเป็นอาหารรสจัดและมีกุ้งเป็น องค์ประกอบเด่น ดังนั้นนอกจากจะให้ภาพเหตุการณ์ที่ขัดแย้งในตัวเองแล้ว ยังถือได้ว่าเป็น การเสียดสีร้านอาหารไทยในยุโรป ขณะที่ข้อความที่ 5 ถือได้ว่าเป็นทั้งการประชิดด้าน สถานการณ์และการเสียดสี คือ เสียดสีคนไทยจำนวนหนึ่งที่นิยมซื้อสินค้าต่างประเทศ

สำหรับข้อความที่ 10 ผู้อ่านอาจต้องมีประสบการณ์หรือทราบถึงมูลทเกี่ยวกับความ คับแคบของพื้นที่จอดรถของห้างสรรพสินค้าดังกล่าวซึ่งไม่พอกับจำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการ และ แนวคิดพื้นฐานในทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับการสังสมบุญบารมีและการเกิดใหม่ จึงจะมีส่วนทำให้ รู้สึกตลกขบขันกับการคำพูดประชิดประชันดังกล่าว เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ ต้องใช้เวลานาน ทำให้อนุมานได้ว่าการจะได้ที่จอดรถในห้างสรรพสินค้าดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่จะ ได้กันง่ายๆ หรือได้กันแบบปัจจุบันทันด่วน ปราศจากซึ่งการเตรียมการมาล่วงหน้า

ส่วนที่ข้อความที่ 43 แสดงการเสียดสีนักเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวโยง กับความเชื่อบางอย่างที่แฝงมากับภาพลักษณ์ของนักเขียนโปรแกรมว่าเป็น “คนที่เก่งก็จริง แต่ สื่อสารกับคนอื่นไม่รู้เรื่อง” นักเขียนโปรแกรมจึงถูกทำให้กลายเป็นตัวตลกที่จะต้องรับผิดชอบ ต่อปัญหาทุกอย่างที่เกี่ยวกับการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ และพลอยทำให้เกิดภาพเหตุการณ์ ที่ขัดแย้ง กล่าวคือ แทนที่พวกเขาจะทำหน้าที่ช่วยเหลือให้การทำงานของคนที่ไปจ่ายค่ายขึ้น กลับกลายเป็นทำให้ทุกคนต้องประสบกับความยุ่งยาก

ในภาพรวมของกลวิธีนี้ เราอาจสรุปคู่ความหมายแย้งเป็นคู่เชิงปฏิเสธระหว่างสิ่งที่ กล่าวออกไปกับความหมายที่ต้องการจะสื่อจริงๆ ในกรณีการประชิดด้านวาจา ขณะที่การ ประชิดด้านสถานการณ์คู่ความหมายแย้งระหว่างเหตุการณ์แรกกับเหตุการณ์หลังที่เรียงติดกันใน ตัวบทจะปรากฏอย่างชัดเจน โดยที่ผู้อ่านไม่ต้องอนุมานหรือค้นหาอีกความหมายหนึ่งแฉกเช่น การประชิดด้านวาจา การประชิดด้านสถานการณ์จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นไปเงื่อนไขคู่ความหมาย

ข้อนี้ เนื่องจากตัวบทมิได้มีส่วนใดกำกวม ขณะที่การประชดด้านวาจาส่วนใหญ่มักมีคำสำคัญที่จะต้องถูกตีความใหม่ให้มีความหมายที่ต่างออกไป คำสำคัญดังกล่าวจึงเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ตัวบทเกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนได้ง่าย

และเมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขความเด่นต่างระดับอาจกล่าวได้ว่าความหมายตามคำที่กล่าวออกไปและเหตุการณ์แรกที่กล่าวถึงนั้นเด่นกว่า เพราะปรากฏในตัวบทก่อน กรณีการประชดด้านวาจาผู้อ่านจะต้องค้นหาอีกความหมายหนึ่งต่อไปซึ่งไม่ปรากฏชัดในตัวบท และในขั้นตอนการค้นหาอีกความหมายหนึ่งนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่เกิดการตีความตัวบทใหม่ไปพร้อมๆ กันด้วย จึงนับว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน แต่สำหรับการประชดด้านสถานการณ์เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าไม่มีความจำเป็นต้องตีความตัวบทใหม่

สำหรับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล การประชดด้านวาจานับว่าแสดงความสอดคล้องอย่างชัดเจน เนื่องจากอีกความหมายหนึ่งไม่ปรากฏชัดเจน ผู้อ่านต้องอนุมานหรือค้นหาเอาเอง โดยที่ตัวบทไม่ได้บอกทุกสิ่งอย่างตรงไปตรงมา แต่ในกรณีการประชดด้านสถานการณ์ที่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกันสองเหตุการณ์คงไม่อาจอภิปรายความสัมพันธ์กับเงื่อนไขนี้ได้อย่างชัดเจนเท่าใดนัก

ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน การประชดด้านสถานการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเสนอเหตุการณ์ที่ขัดแย้งในตัวเองพบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขนี้ค่อนข้างชัดเจน เช่น เรื่องที่ 42 กรณีที่ 1 การให้คำนิยามรถประจำทางที่แสดงความขัดแย้งกับความคาดหวังที่วารถประจำทางควรจะเป็นสิ่งที่ทำนายการปรากฏได้ สิ่งนี้ก็นับได้ว่าแสดงการผิดไปจากบรรทัดที่รถประจำทางควรจะเป็น ส่วนการประชดด้านวาจาอาจกล่าวได้เช่นกันว่าเป็นไปตามเงื่อนไขนี้ เนื่องจากกล่าวประชดมักเป็นการกล่าวในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับบริบท หรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น เรื่องที่ 42 ข้อที่ 6 ในความเป็นจริงแล้วผู้โดยสารจะถูกตำว่าหากเขาจ่ายค่าโดยสารด้วยธนบัตรที่มีมูลค่าสูง เพราะจะสร้างความยุ่งยากในการทอนเงินแก่ผู้เก็บค่าโดยสาร แต่ผู้แต่งกลับกล่าวตรงข้ามกับความเป็นจริงว่าเป็น "ถูกสรรเสริญ"

อนึ่ง ผลการวิเคราะห์นี้อาจก่อให้เกิดคำถามว่าการประชดที่ตลกขบขันแตกต่างอย่างไรกับการประชดแบบจริงจัง (serious irony) หรือทำไมการประชดบางกรณีจึงก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ ขณะที่บางกรณีไม่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งสิ่งนี้ยังเป็นประเด็นถกเถียงกันอยู่ในกลุ่มผู้ที่ศึกษาความตลกขบขัน ดิวส์และคณะ (Dews et al 1995 อ้างใน Attardo 2001: 122) สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเพราะการประชดเองก็มีลักษณะของการสร้างความประหลาดใจแก่ผู้ฟัง การสร้างความประหลาดใจจึงน่าจะเป็นลักษณะสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้การประชดสามารถก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ง่าย ส่วน อัลดาดา (Attardo 2001: 122) มีความเห็นที่น่าจะเป็นเพราะการประชดมีลักษณะของคู่ความหมายเชิงปฏิเสช กล่าวคือ ความหมายแฝงที่ต้องการจะสื่อเป็นคนละความหมาย หรือไม่ใช้สิ่งเดียวกันกับสิ่งที่ได้กล่าวออกไป ซึ่งลักษณะที่ว่านี้สอดคล้องกับการมีคู่ความหมายแย้งของเรื่องตลก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การประชดมีลักษณะที่สามารถก่อให้เกิดความตลกขบขันได้ง่าย

5.1.6 การซ้อนมุข (meta-humor)

กลวิธีนี้เกิดขึ้นได้จากการอาศัยรูปแบบหรือเนื้อหาของเรื่องตลกที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นกรอบรูปแบบหรือเนื้อหาแบบใดๆ ที่เป็นที่ยอมรับกันมาก จนเป็นที่คุ้นเคยกันดีจะทำให้ผู้ฟังเกิดความคาดหวังตั้งแต่เมื่อได้ยินคำแรกๆ ว่า ข้อความที่จะตามมาจะต้องไม่ธรรมดาเป็นแน่ ผู้อ่านจะเกิดความคาดหวังว่าเรื่องดังกล่าวจะต้องมีลักษณะที่ผิดแผกไปจากโลกปกติ แต่แล้วก็เกิดการพลิกความคาดหวัง เรื่องจบลงด้วยเนื้อหาที่แสนจะธรรมดาๆ ซึ่งตรงกับตรรกะในโลกของความเป็นจริง (Attardo 2001: 70 – 78)

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีการใช้กลวิธีดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งโดยมากมักอยู่ในรูปแบบเดียวกับปริศนาคำทาย อาทิ

- 44) หม่าอะไรเอ๋ยขึ้นต้นมะพร้าวได้
หมาพยายาม
- 45) นกอะไรเอ๋ย ปากอยู่ใต้เท้า ปีกก็อยู่ใต้เท้า
นกถูกเหยียบ

ทั้งสองเรื่องนี้อาศัยข้อความแบบปริศนาคำทายทั่วไปเป็นกรอบ คือ ...อะไรเอ๋ย ... (ทำ... ได้/ไม่ได้) ทำให้ผู้อ่านคาดเดาว่าเนื้อหาในเรื่องจะต้องซับซ้อน หรือคำตอบที่ตามมาจะต้องไม่ธรรมดา แต่แล้วก็ผิดคาด เรื่องจบลงอย่างแสนธรรมดาตรงตามตรรกะในโลกของความเป็นจริง เช่น เรื่อง 44 ในช่วงแรกผู้อ่าน/ผู้ฟังจะคาดเดาว่า หมา ที่ตัวบทกำลังพูดถึงต้อง [ไม่ใช่หมาธรรมดา] อย่างแน่นอน แต่แล้วก็พบกับคำตอบว่าเป็น [หมาธรรมดา] นี้เอง

หากเราเปรียบเทียบไปกับเรื่องตลกที่อยู่ในรูปแบบของปริศนาคำทายที่ไม่มีการซ้อนมุข เราจะพบได้ว่ามีเรื่องตลกประเภทนี้หลายเรื่องมักปรากฏการใช้คำว่า ...อะไร (เอ๋ย) ... (ทำ... ได้/ไม่ได้) เช่น

- 46) ปลาอะไรเอ๋ยเดินได้
ปลา่าง (เพราะ ่าง แปลว่า เดิน)
- 47) เปิดอะไรน้ำได้นาน
เปิดพะไล
- 48) น้ำอะไรเอ๋ยผู้หญิงไม่ชอบ
น้ำหนักเกินมาตรฐาน

จะสังเกตได้ว่าเรื่องตลกที่ไม่มีการซ้อนมุข นอกจากคำตอบที่ได้จะทำให้เนื้อเรื่องเกิดความขัดแย้งกับตรรกะในโลกปกติแล้ว มโนทัศน์ที่นำหน้าคำสำคัญ อะไร มักเป็นคำนาม ซึ่ง

สามารถแทนที่ได้ด้วยคำหลายคำ และเนื้อหาโดยรวมจะเป็นการถามถึงสิ่งสิ่งหนึ่ง หรือถามหาประเภทย่อยหรือตัวอย่างของสิ่งนั้นๆ แต่คำตอบในตอนจบจะเป็นคนละสิ่งกัน หรือหากตัวบทช่วงแรกถามถึงสิ่งหนึ่งซึ่งสามารถกระทำกิจกรรมบางอย่างได้ แต่เรากลับพบว่าในตอนจบสิ่งที่ว่านั้นไม่อาจกระทำกิจกรรมดังกล่าวได้จริง ลักษณะที่มักปรากฏซ้ำๆ เช่นนี้เองเป็นเหตุให้ผู้อ่านผู้ฟังพลอยคาดหวังว่าทุกครั้งหากตัวบทเริ่มต้นเรื่องด้วยรูปแบบที่คล้ายคลึงกันนี้ ตอนจบของเรื่องย่อมไม่ใช่สิ่งธรรมดาตามบรรทัดฐานในโลกปกติ

ในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้มีลักษณะของการลวงให้เข้าใจผิดคล้ายคลึงกับกลวิธี การทำให้หลงทาง ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนด้วย อย่างไรก็ตามการลวงให้เข้าใจผิดของกลวิธีนี้มีลักษณะเฉพาะและมีความซับซ้อนกว่า หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่ามีความเป็นนามธรรมมากกว่า เพราะไม่ใช่การอาศัยความโน้มเอียงของตัวบทช่วงแรกโดยตัวของมันเอง แต่อาศัยความคุ้นเคยของผู้อ่านที่มีต่อลักษณะทั่วไปของปริศนาเรื่องตลกที่มักมีลักษณะที่แปลกประหลาด หรือมีอะไรที่พิเศษกว่าปริศนาทั่วไปเป็นกรอบ ซึ่งการนำเสนอบ่อยครั้งมักมีรูปภาพบางรูปที่เกิดขึ้นซ้ำบ่อยๆ เช่น รูปแบบของปริศนาคำทายจะมีคำสำคัญให้จดจำได้ง่าย เพียงแค่ผู้เล่าเอ่ยคำแรกก็ทำให้ผู้ฟังคิดไปไกลเสียแล้ว หรือคิดไปไกลกว่าที่ตัวบทกำลังกล่าวถึง

เรื่องตลกที่มีการใช้กลวิธีดังกล่าวนี้ อัตตาโด (Attardo 2001) เรียกว่า "เรื่องตลกซ้อน" (meta-jokes) หรือ "เรื่องตลกขั้นที่สอง" (second degree jokes) เนื่องจากมันไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาด้วยตัวเอง แต่อาศัยรูปแบบของเรื่องตลกที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นกรอบ ซึ่งก็ตรงกับความคิดของนักวิเคราะห์อีกท่านหนึ่ง คือ เลอฟอร์ด (Leford 1992 อ้างใน Attardo 2001: 70) ซึ่งอธิบายว่า ความซ้ำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะความไม่เข้ากันในเรื่องตลกดังกล่าวกลายเป็นแบบไร้ความไม่เข้ากัน *"The incongruity is that there is no incongruity in this [...] type of joke"* เรื่องตลกที่ใช้กลวิธีดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่าบิดเบือนตรรกะของเรื่องตลกทั่วไป

กลวิธีนี้ไม่เพียงแต่สอดคล้องกับเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือน แต่ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเบอร์เกินและบีนส์เค็ด (2004) ตามที่เขาทั้งสองได้ตั้งข้อสังเกตว่ารูปประโยคหลายๆ แบบที่เราใช้กันจนคุ้นเคยดี มักจะมีโครงสร้างในเชิงตีความติดอยู่ ไม่เว้นแม้แต่รูปประโยคที่กลายเป็นแบบแผนในการละเล่น เพราะทันทีที่เอ่ยคำแรกผู้ฟังก็จะคาดหวังกับความสัมพันธ์เชิงวัจนปฏิบัติระหว่างข้อความนั้นๆ กับข้อความที่จะตามมาในทันที

ในภาพรวม กลวิธีนี้แสดงความสอดคล้องกับเงื่อนไขคู่ความหมายแย้งและเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ ส่วนเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ว่าผู้อ่านผู้ฟังต้องตีความใหม่ เพราะรู้สึกว่าได้เผชิญกับสิ่งที่ผิดคาดหรือผิดแบบแผนของเรื่องตลกทั่วไป สิ่งที่คาดเดาไว้ว่าน่าจะเป็นมโนทัศน์ที่พิเศษกลับต้องถูกตีความใหม่ และอาจมีความจำเป็นต้องกดความเด่นของความหมายแรกลงเสีย เพราะผู้อ่านผู้ฟังรู้สึกได้ว่า "ถูกหลอก" ให้เข้าใจผิด หรือคิดมากเกินไป

5.2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริจเฉทกับเงื่อนไขความตกลง

กลวิธีทางปริจเฉททุกกลวิธีพบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้านี้ที่เห็นพ้องต้องกันว่าเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่จำเป็นในการก่อให้เกิดความตกลงขบขัน แต่สำหรับเงื่อนไขอื่นๆ พบว่ามีทั้งกลวิธีที่เป็นไปตามนั้น และที่ไม่เป็นไปตามนั้น ดังแสดงในตารางที่ 3 เครื่องหมาย ✓ หมายถึงเป็นไปตามเงื่อนไข และ เครื่องหมาย ✗ หมายถึงไม่เป็นไปตามนั้น สำหรับกลวิธีที่ไม่อาจอภิปรายความสัมพันธ์ได้ชัดเจนว่าเป็นไปตามหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความตกลงนั้นๆ จะแสดงด้วยเครื่องหมาย ?

ตาราง 3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางปริจเฉทกับเงื่อนไขความตกลง

เงื่อนไข		กลวิธี					
		คู่ความหมายแย้ง	คู่ความหมายซ้อน	ความเด่นต่างระดับ	การตีความข้อมูลเดิมใหม่*	การละเมิดระดับการให้ข้อมูล	ตรรกะที่บิดเบือน
1) การทำให้หลงทาง		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย		✓	✗	✓	✗	✓*	✓
3) การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ	ด้านพฤติกรรม	✓	✗	✓	✗	✓	✓
	ด้านวาจา	✓	✗*	✓	✗	✓*	✓
4) การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ	การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อมๆ	✓	✗	✓	✗	✓	?
	การอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจน	✓	✗	?	✗	✗	✓
	การปฏิเสธมูลบท	✓	✗	?	✗	✓	✓
5) การประชด	ด้านวาจา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	ด้านสถานการณ์	✓	✗	✓	✗	✗	✓
6) การซ่อนนุช		✓	✓	✓	✓	✓	✓

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าทุกกลวิธีเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ขณะที่เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนเราจะพบว่ามีเพียง 3 กลวิธีเท่านั้นที่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าเงื่อนไขนี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความกำกวมของตัวบท อาจไม่ใช่เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับกลวิธีทางปริจเฉท กลวิธีทางปริจเฉทหลายๆ กลวิธี อาทิ การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย และการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นกลวิธีที่อาจกล่าวได้ว่าความตกลงขบขันนั้นอยู่ที่

* หมายถึง 'ไม่ทั้งหมด แต่พบว่าข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น'

ความแปลกประหลาดของเหตุการณ์ที่น่าเสนอเป็นสำคัญ มากกว่าจะต้องมีความกำกวมเข้ามาเกี่ยวข้องในการนำเสนอด้วย

ขณะที่ความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ กลวิธีทางปริศนาเกือบจะทุกกลวิธี แสดงความสอดคล้อง ยกเว้นกลวิธีการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือที่ไม่เป็นไปตามนั้นทั้งหมด ทั้งนี้ดังที่ได้กล่าวไปบ้างแล้วว่าที่มาของเงื่อนไขนี้อ้างอิงแนวคิดทางอรรถศาสตร์เป็นสำคัญ แต่กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการอนุมานและการมีความรู้ความเชื่อร่วมกันของกลุ่มสนทนา จึงอาจเป็นเหตุให้ไม่สามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์กับกลวิธีนี้ได้เหมาะสม

อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้วิจัยจะสรุปให้กลวิธีทางปริศนาส่วนใหญ่เป็นไปตามเงื่อนไขความเด่นต่างระดับก็จริง แต่ก็มีประเด็นที่แตกต่างจากผลการวิเคราะห์กลวิธีการเล่นคำในบทที่แล้ว ตรงที่ความเด่นต่างระดับของกลวิธีทางปริศนาหลาย ๆ กรณีเกี่ยวข้องกับขนบ หรือบรรทัดฐานทางสังคมมาก ซึ่งอาจเห็นไม่ชัดเท่ากับความเด่นต่างระดับที่เป็นความต่างทางความหมายของการใช้คำศัพท์เฉกเช่นกลวิธีการเล่นคำ ขณะงานวิจัยของจิอรา (Giora 1991, 2003) ผู้เสนอเงื่อนไขนี้ก็ได้เน้นประเด็นความเด่นต่างระดับในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทางสังคมดังกล่าวนี้เท่าใดนัก แต่ให้ความสำคัญกับปริบทคำหรือข้อความที่ขึ้นนำในดับทพพว่ามีความหมายทางอรรถศาสตร์ที่เด่นอย่างไรบ้างมากกว่า

เช่นเดียวกัน เงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันในบทที่พบว่ามีเพียงไม่กี่กลวิธีเท่านั้นที่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกลวิธีการเล่นคำ เราจะเห็นได้ถึง ความแตกต่าง ดังที่การเล่นคำเกือบทุกประเภทจะมีการตีความใหม่เกิดขึ้นเมื่อจบเรื่อง แต่เงื่อนไขนี้กลับไม่ใช่เงื่อนไขที่จำเป็นเท่าใดนักสำหรับกลวิธีทางปริศนา ซึ่งนั่นก็หมายความว่าดับทพพหนึ่ง ๆ สามารถจะก่อให้เกิดความตลกขบขันได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการตีความใหม่เสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีการเล่นคำที่น่าเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมายพบที่มีความแตกต่างจากแนวคิดของเงื่อนไขนี้เป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะไม่มีมีการตีความใหม่อย่างฉับพลันแล้ว ดับทพส่วนใหญ่กลับทำให้ผู้อ่านต้องอนุมานอะไรบางอย่างในฉับพลันที่จบเรื่องแทน

สำหรับในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล แม้ว่าในภาพรวมกลวิธีทางปริศนาส่วนใหญ่จะแสดงความสอดคล้อง แต่ในรายละเอียด เช่น กลวิธีย่อยบางกลวิธีในการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ อาทิ การนำเสนอแบบปฏิบท ดับทพจะนำเสนอเหตุการณ์วันเวียนซ้ำ ๆ หรืออาจเป็นหลาย ๆ เหตุการณ์ถูกนำมาเรียงเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าจะดับทพจะยาวได้มากน้อยขนาดไหน รวมถึงข้อมูลบางเรื่องในกลวิธีย่อย การเปรียบเทียบที่ไม่เป็นแบบแผน เช่น บางตัวอย่างของการเทียบผิดแบบก็พบว่าดับทพบางเรื่องมีขนาดค่อนข้างยาวและมีรายละเอียดของข้อมูลในเรื่องค่อนข้างมาก ดับทพจะมีลักษณะของการทำให้ซ้ำกันในหลาย ๆ ตอน ซึ่งจะแตกต่างจากดับทพที่มีข้อความสุดท้ายเป็นจุดพลิกผันของเนื้อเรื่อง ซึ่งจะมีจุดให้ตลกขบขันเพียงจุดเดียว คือ เมื่อถึงตอนจบของเรื่อง ดังนั้นจึงไม่อาจกำหนดได้ตายตัวว่าดับทพต้องมีขนาดสั้นยาวได้เท่าไรกันแน่ เมื่อเป็นดังนี้จึงไม่อาจอภิปรายได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขการละเมิดระดับการให้ข้อมูล ซึ่งประเด็นนี้จะแตกต่างจาก

กลวิธีการเล่นคำอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากการเล่นคำส่วนใหญ่มักเกิดในปริศนาแบบปริศนาคำทายที่มีขนาดสั้นมาก อันแสดงการความสอดคล้องกับเงื่อนไขการละเมียดระดับการให้ข้อมูลอย่างชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

นัยทางสังคมในวาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายถึงผลการวิเคราะห์นัยทางสังคมซึ่งสะท้อนให้เห็นในเรื่องตลกภาษาไทย ซึ่งผลการวิเคราะห์จะแตกต่างจากสองบทก่อนที่เน้นถึงวิธีการทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน แต่มีได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านการนำเสนอตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่อง ซึ่งก็เป็นส่วนที่สำคัญอีกอันหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของคนในสังคม ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะเน้นวิเคราะห์วิธีการในการนำเสนอและเลือกนำเสนอบุคคลใดให้เป็น “ตัวตลก” หรือเป็นผู้ที่ถูกทำให้เป็นฝ่ายที่ต้อยกว่า หรือมีลักษณะทางลบค่อนข้างชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นว่าวิธีการทางภาษาในการนำเสนอและเลือกนำเสนอกลุ่มบุคคลดังกล่าวให้เป็นตัวตลกนั้นมีการแฝงด้วยอคติใดและอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกัน การครอบอำนาจ หรือครอบงำความคิดของคนในสังคมผ่านภาษา

ดังนั้นข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในบทนี้จึงมีใช้ทั้งหมดที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วในสองบทที่ผ่านมา แต่จะเน้นวิเคราะห์เฉพาะเรื่องตลกที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ หรือความเชื่อของกลุ่มคน (van Dijk 1995) เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการรวมกลุ่ม มีการตั้งกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และค่านิยมในการอยู่ร่วมกัน ในขณะที่อาจมีบางคนซึ่งไม่เห็นด้วยกับความเชื่อความเชื่อดังกล่าวก็อาจแสดงออกด้วยการต่อต้านในรูปแบบต่างๆ เรื่องตลกนับได้ว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่คนในสังคมสามารถแสดงออกถึงความคิดความเชื่อของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของการตอกย้ำหรือผลิตซ้ำความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้ว หรืออาจเป็นไปเพื่อต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์คนกลุ่มอื่นที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไป บุคคลที่ปรากฏในเรื่องตลกอาจเป็นตัวแทนของคนบางกลุ่มที่มีอุดมการณ์แตกต่างกัน คนบางคนอาจกลายเป็น ตัวตลก ของท้องเรื่อง หรือเป็น เป้าล่อเลียนทางอุดมการณ์ (ideological target) (Karman 1998 อ้างใน Attardo 2001: 24)

6.1 ภาพแทนด้านลบของกลุ่มชาติพันธุ์³⁶

เรื่องตลกเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์นับเป็นหัวข้อวิจัยอันหนึ่งที่มีนักวิเคราะห์พูดถึงกันมาก ซึ่งหลายๆ คนเห็นว่าเรื่องตลกประเภทนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความเหนือกว่าที่ริเริ่มโดย ฮ็อบส์ (Hobbs 1651) เช่น เบอร์เกอร์ (Berger 1993: 68) กล่าวว่า “Ethnic humor allows us to take comfort in the way we can “deflate” the status of others, and achieve, relatively speaking “superiority.”” จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เรามักพบชนกลุ่มใหญ่ของประเทศหนึ่งๆ เล่าเรื่องตลก

³⁶ คำว่า กลุ่มชาติพันธุ์ ในงานวิจัยนี้ใช้ในความหมายกว้างๆ ครอบคลุมทั้งในด้านความแตกต่างด้านรูปพรรณสัณฐานหรือเชื้อชาติ ภาษา และถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งรวมถึงความต่างในแง่ของชาติด้วย

เหยียดชนกลุ่มน้อย หรือเล่าเรื่องตลกที่มีคนเหล่านี้เป็นเป้าล้อเลียน เนื่องจากเรื่องตลกถือได้ว่าเป็นวิธีการอันแยบยลในการควบคุมคนในสังคม "...humor can be a subtle and powerful means of social control by dominant elements in society." (Berger 1993: 2) กล่าวคือ มิใช่การควบคุมที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมเช่นการควบคุมในเชิงกายภาพ แต่อาจมีผลในทางจิตวิทยาต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้คนได้

ในงานวิจัยของเดฟวีส์ (Davies 1990) ซึ่งศึกษาเรื่องตลกเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศต่างๆ ประมาณ 30 กว่าประเทศ พบว่าในทุกสังคมที่เขาศึกษาล้วนมีเรื่องตลกที่นำเสนอชนกลุ่มน้อยหรือผู้อพยพเข้าเมืองมาใหม่ให้เป็นคนโง่เขลาในด้านต่างๆ มากมาย ผลการวิจัยนี้ก็เช่นเดียวกันพบว่าเรื่องไทยตลกไทยจำนวนหนึ่งแสดงการเหยียดชนกลุ่มน้อยที่มีใช้คนไทย โดยนำเสนอให้ตัวละครที่เป็นคนเชื้อสายนั้นๆ กระทำสิ่งที่ไม่ฉลาดซ้าๆ ไม่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

- 49)(=34) 1. รู้มัยว่าทำไม อาบั้ง (ขอใช้ชื่อนี้แล้วกัน) ถึงพาเพื่อนแหกกันไปดูหนังทีละ 18 คน ก็เพราะโรงหนังเขาประกาศไว้ว่า ต่ำกว่า 18 ห้ามเข้านะสิ
2. อาบั้งไปร้านขายทีวี ถามคนขายว่า "ไม่ทราบว่ามีทีวีสีขายรึเปล่า" คนขายตอบว่ามี อาบั้งเลยบอกว่า "งั้นเอาสีเขียวเครื่องหนึ่ง"
3. อาบั้งเข้าไปเดินดูของในร้านจี๋จ๋อย เห็นกระตักน้ำทำจากโลหะอันหนึ่งวางอยู่ อาบั้งถามอาอ้อมว่า "อ้อม ไอ้ที่วอบแวบสีเงินๆ นั้นอะไร" อ้อมตอบว่า "กระตักน้ำไง" "แล้วมันทำอะไรได้มั้ง" "ก็ใส่ของร้อนก็ร้อนนาน ใส่ของเย็นก็เย็นนาน"
- อาบั้งเห็นว่าน่าสนใจเลยตกลงซื้ออันหนึ่ง วันรุ่งขึ้นอาบั้งก็เอากระตักน้ำที่เพิ่งซื้อไปทำงาน ตั้งอวดบ่นโต้อย่างภาคภูมิใจ หัวหน้าอาบั้งเห็นเข้าเลยถามขึ้น "อะไรนั่นนะอาบั้ง" "กระตักน้ำครับ"
- "แล้วมันมีอะไรพิเศษรึ"
- "ก็ใส่ของร้อนก็เก็บความร้อนได้ หรือใส่ของเย็นก็เก็บความเย็นได้"
- หัวหน้าเลยถามว่า "แล้วใส่อะไรมาล่ะ" อาบั้งยึดก่อนจะตอบว่า "กาแฟร้อน 2 แก้ว กับไอติม 1 ถ้วยครับ" (!!)
4. ทุกครั้งหลังถ่ายเอกสารเสร็จ อาบั้งจะเอาฉบับก๊อปปี้มาตรวจทานเทียบกับต้นฉบับ เพื่อเช็คว่ามีคำไหนสะกดผิดรึเปล่า (!!)
5. อาบั้งจะยิ้มทุกครั้งทีฟ้าผ่า เพราะนึกว่ามีคนกำลังถ่ายรูปเขาอยู่ (!!)
6. อาบั้งไปหาหมอในสภาพหุบวมแดงน่ากลัว หมอถามว่าไปโดนอะไรมา อาบั้งตอบว่า "ผมกำลังรีดผ้าอยู่ แล้วโทรทัศน์ก็ตั้งขึ้น แต่แทนที่จะหยิบโทรทัศน์มาพูด ผมดันผลอเอาเตารีดขึ้นมาแทนหุบนะสิ"
- "โอ้ว เตียรี่" หมออุทานเป็นภาษาฝรั่งเศสด้วยความเวทนา
- "แล้วหุบอีกข้างทำไมถึงแดงเหมือนกันล่ะ" หมอถามต่อ
- "ก็ไอ้บ้านั้นเสื่อ_ โทรกลับมามีกรอบอะดิหมอ" (!!)
7. หลังจากใช้ความพยายามต่อจิ๊กซอว์อยู่นาน ในที่สุดอาบั้งก็ต่อเสร็จ เขาเอาไปอวดเพื่อนด้วยความภูมิใจ "เป็นไง เนี่ยฉันใช้เวลาต่อแค่ 5 เดือนเองนะโว้ย" เพื่อนอาบั้งงงที่เขากล้าอวด

"5 เดือนเหอ! แถวบ้านฉันเรียกว่าโคตรนานเลยนะนั่น"

"แกนี่ไม่รู้อะไร" อาบั้งไม่ยอมมลดละ "ดูที่กลองนี้ เห็นมั๊ย มันบอกว่า "สำหรับ 4 - 7 ปี"

แต่ฉันใช้เวลาแค่ 5 เดือนเอง"

ดังที่ได้วิเคราะห์ไปบ้างแล้วในบทที่ 4 ว่าเรื่องนี้นำเสนอด้วยกลวิธีแบบปฏิบท คือ ไม่ปรากฏปัญหาและการคลี่คลายปมอย่างชัดเจน แต่เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ซ้ำๆ วนเวียนอยู่กับลักษณะเดิมๆ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าลักษณะที่ปรากฏซ้ำๆ นั้นล้วนเป็นการกระทำที่แสดงถึงระดับสติปัญญาที่ต่ำของตัวละคร เช่น เหตุการณ์ในข้อที่หนึ่งและข้อที่เจ็ดแสดงการไม่เข้าใจรูปภาษาที่ใช้กันจนเป็นแบบแผนแล้วจนอาจจะคำบางคำไว้ในฐานที่เข้าใจ ตัวละครกลับตีความเป็นอย่างอื่น เช่น สำหรับ 4 - 7 ปี ที่ข้างกลองของเล่นนั้นหมายถึงระดับอายุของผู้เล่น มิใช่ระยะเวลาที่มากที่สุดที่ใช้ในการเล่นสิ่งนั้นๆ เป็นต้น

ส่วนการที่ผู้แต่งใช้คำอ้างถึงตัวละครในเรื่องว่า อาบั้ง แต่มีคำในวงเล็บว่า ขอใช้ชื่อนี้แล้วกัน อาจสันนิษฐานได้ดังนี้ กรณีแรกอาจเป็นไปได้ว่าเป็นการสร้างเรื่องขึ้นโดยเลียนแบบเรื่องตลกของต่างประเทศ เนื่องจากเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นลักษณะทั่วไปที่เกิดขึ้นได้ในทุกสังคม อันที่จริงตัวละครอาจจะเป็นใครก็ได้ หากทำพฤติกรรมที่วานี้แล้วไซร์ก็ล้วนแล้วแต่หน้าขบขันได้ทั้งนั้น กับอีกกรณีหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่ต้องการแสดงการเหยียดเชื้อชาติอย่างโจ่งแจ้ง (disclaimer) จึงแสดงความสุภาพโดยมีคำว่า ขออนุญาต อย่างไรก็ตามการที่ผู้แต่งเลือกคำว่า อาบั้ง หรือเลือกกำหนดให้ตัวละครในเรื่องเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่ง ไม่เป็นอย่างอื่น ย่อมมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกละเมิดได้

อันที่จริงการกำหนดตัวละครในเรื่องตลกเป็นกลุ่มคนเชื้อสายอินเดียอาจไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ในสังคมไทย เมื่อเราย้อนกลับไปดูเรื่องระเด่นรันได ซึ่งตัวละครเอกในเรื่องล้วนเป็นกลุ่มที่คนไทยเรียกรวมๆ ว่า "แขก" ได้แก่ คนเชื้อสายอินเดียและมลายู คนอินเดียที่อพยพเข้ามาในไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง หรือค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เช่น รัตนมวัวขาย ขณะที่คนมลายูส่วนใหญ่เป็นเชลยศึกที่ถูกกวาดต้อนมาจากการหัวเมืองทางใต้ สถานภาพของพวกเขาคิดว่าเป็นชนชั้นล่างในสังคม ซึ่งทั้งหมดถูกนำเสนอเป็นตัวละครที่สร้างความตลกขบขันให้กับเนื้อเรื่อง ซึ่งผิดกับขนบในการสร้างวรรณกรรมในยุคหนึ่งที่มักมีตัวละครชนชั้นเจ้านายหรือเชื้อพระวงศ์เป็นตัวละครเอก การนำเสนอให้ชนกลุ่มน้อยที่เป็นคนเชื้อสายต่างชาติและมีฐานะทางสังคมในระดับต่ำเป็นตัวละครนี้แสดงความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความเหนือกว่าอย่างเห็นได้ชัด (โพธิธา 2544)

ผลการวิจัยยังพบว่าชาวเขาก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกนำเสนอให้เป็นตัวตลก แต่มีใช้ในด้านของการไม่รู้จักเทคโนโลยีสมัยใหม่เช่นคนเชื้อสายอินเดีย

- 50) กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีหนุ่มสาวเขา "เผ่าหนึ่ง"
ได้หมั้นหมายกับสาวน้อยแรกรุ่งต่างเผ่า
ด้วยความคิดถึงทรวงตรงอันอวบอ้อม สมวัยแรกสาวบานสะพรั่งของคุ้มันหมาย...หนุ่มเผ่าเต่า
ตั้งใจว่ารุ่งขึ้นจะออกเดินทางไปเยี่ยมเยียนคู่หมั้นสาวให้หายคิดถึง

เย็นวันนั้นหนุ่มเฒ่าบอกกับแม่ของเขาว่า กางเกงในที่ใส่อยู่มันเก่ามากแล้วใส่มา 3 เดือนไม่เคยเปลี่ยนเลยแม่ช่วยไปซื้อผ้ามาตัดให้ใหม่ที่แม่ของหนุ่มเฒ่ารีบรุดออกไปตลาดซื้อผ้าใหม่มา 5 เมตร และตัดเย็บกางเกงในอย่างประณีตสุดฝีมือให้หนุ่มเฒ่าของเรา 3 ตัว โดยใช้ผ้าหมดไป 2 เมตร ยังเหลือเก็บไว้อีก 3 เมตร

รุ่งเช้าหนุ่มเฒ่าของเรารีบใส่กางเกงในตัวใหม่ แล้วสวมผ้าเตี่ยวทับและออกเดินทางไปหาคุณหมั้นสาวทันทีที่รีบร้อน แต่ระหว่างทางเกิดปวดท้องหนักกะทันหัน จึงต้องแวะต้นไม้ข้างทางเพื่อปลดทุกข์
หนุ่มเฒ่ากลัวกางเกงในตัวใหม่จะเป็นเสียก่อนจึงถอดแขวนไว้กับกิ่งไม้ แต่ด้วยอาการรีบร้อนอยากพบหน้าคุณหมั้นสาว เมื่อเสร็จภาระกิจก็รีบออกเดินทางในทันที ... อธิจจาหนุ่มเฒ่าของเราลืมใส่กางเกงในที่แขวนไว้กลับคืน
เมื่อเดินทางมาถึงบ้านคุณหมั้นสาวในตอนเย็นว่าที่พ่อตาได้จัดให้สิ่งต้อนรับที่บ้าน โดยทุกคนนั่งล้อมวงรับประทานอาหารเย็น
หนุ่มเฒ่าเฒ่าเลือกนั่งตรงข้ามกับคุณหมั้นสาวเพื่อจะโชว์กางเกงในตัวใหม่ของเขาให้คุณหมั้นสาวดู
หนุ่มเฒ่าเฒ่าพยายามนั่งกางขาเต็มที่ให้คุณหมั้นสาวได้เห็นกางเกงในตัวใหม่ของเขาได้ชัดๆ เต็มตา

เมื่อคุณหมั้นสาวได้เห็นสิ่งที่อยู่ข้างในผ้าเตี่ยว...ก็เกิดอาการช็อคอ้าปากค้าง ...หนุ่มเฒ่าเฒ่ากระหึ่มใจคิดว่าคุณหมั้นสาวประทับใจกางเกงในตัวใหม่ของเขาจึงลองถามออกไปว่า "ขอบใจอะไรที่รัก..ผมยังมีเหลืออีก 3 เมตรเก็บไว้ที่บ้านนะ"
คุณหมั้นสาวเป็นลมหายใจหลังตั้งในทันที

เรื่องนี้นำเสนอเขาในลักษณะที่แตกต่างจากการเสนอชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่มักมีการปฏิสัมพันธ์กับชนกลุ่มที่มีอำนาจมากกว่า หรือคนไทย แต่เป็นการนำเสนอภาพเขาตัวเองอย่างไรก็ตามก็ยังคงเป็นการนำเสนอภาพในเชิงลบ กล่าวคือ ล้อเลียนในเรื่องของการแต่งกาย โดยนำเสนอตัวละครเขาให้มีลักษณะที่ชอบแต่งกายอย่างเปิดเผย หรือถึงขั้นเผยแพร่ชู้ชู้ในให้ผู้อื่นเห็น และนอกจากนี้ยังแสดงถึงลักษณะของการเป็นคน "ขี้หลงขี้ลืม" จนทำให้เกิดเรื่องเข้าใจผิดในตอนจบ โดยมีการเน้นย้ำว่าตัวละครเอกกระหึ่มใจคิดว่าคุณหมั้นสาวประทับใจกางเกงในตัวใหม่ของเขา การนำเสนอตั้งนี้นับว่าผิดกับความเป็นจริงที่ชาวเขามักอยู่บนพื้นที่สูงซึ่งมีอากาศเย็นและจำต้องแต่งกายอย่างมิดชิด ดังนั้นคงเป็นไปได้ที่จะมีค่านิยมที่แปลกประหลาดเช่นนี้

นอกจากด้านพฤติกรรมแล้ว ยังพบว่ามีการนำเสนอเรื่องตลกที่ล้อเลียนด้านภาษา ซึ่งเป็นการนำเสนอผู้ที่พูดภาษาถิ่นอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทยกรุงเทพฯ ให้เป็นตัวละคร เพราะพวกเขาไม่อาจสื่อสารกับผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้ ซึ่งเท่าที่พบในข้อมูลเป็นผู้ที่พูดภาษาถิ่นอีสานแต่ไม่ปรากฏถิ่นอื่นๆ

51)(=33) วันหนึ่งมีชายชาวอีสานคนหนึ่ง เดินเข้าไปในร้านขาย
 ก๋วยเตี๋ยว แล้วสั่งเส้นเล็กน้ำหนึ่งชาม “เส้นน้ำชาม”
 คนขายได้ยืมว่า เส้นเล็กน้ำสามชาม ก็เลยยกมาให้สามชาม
 เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด แล้วเขาก็พูดว่า “หมีแสม”
 คนขายได้ยืมว่าขอหมีแสมก็เลยยกมาให้อีก
 เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด
 พอเขากินหมีแสมหมดเขาก็นึกถึงไข่แดง “โคแด” เขาพูดต่อ
 คนข้างๆ ได้ยืมก็เลยลุกขึ้น “กูสิวะแน่” ว่าแล้วก็ต่อชามอย่างแรง
 เขาก็พูดว่า “อย่าทำข่อย อย่าทำข่อย” คนข้างๆ ก็เลยต่อให้แรงขึ้น
 กว่าที่จะพูดกันรู้เรื่อง เขาก็เข้าไปหมดทั้งตัว

52) "หนุ่มมุดไทยปนลาว"

วันหนึ่งหนุ่มมุดไทยปนลาวได้ไปเยี่ยมแม่ที่ กทม. แม่จึงให้หนุ่มมุดไทยปน
 ลาวไปซื้อเกลือที่ตลาดมาให้ เขาได้ขึ้นรถตุ๊กตุ๊กไปตลาด พอไปถึง
 ตลาดหนุ่มมุดไทยปนลาวจึงลงจากรถตุ๊กตุ๊ก ไปซื้อเกลือโดยนำถ้วยใบ
 เล็กๆ ไปใส่เกลือ เขาจึงนั่งรถตุ๊กตุ๊กคันเก่าๆ กลับบ้าน
 ขณะนั่งรถกลับบ้าน ถนนซึ่งมีรูขรุขระ รถตุ๊กตุ๊กจึงสั่นทำให้เกลือหก
 หนุ่มมุดไทยปนลาวเห็นเกลือหกจึงพูดขึ้นอย่างดังว่า
 "เกียหก..เกียหก..เกียหก"
 คนขับรถ "โธ้ย... รถผมเก่าแล้ว สงสารผมหน่อยนะ"
 หนุ่มมุดไทยปนลาวยังคงร้องต่อไปว่า "เกียหกๆๆๆ" ด้วยอารมณ์เครียด
 คนขับรถตุ๊กตุ๊ก มองไปที่กระจกเห็นหน้าหนุ่มมุดไทยปนลาวมีอาการ
 เครียดหนักจึงเร่งรถตุ๊กตุ๊ก ไปที่เกียหก ทำให้รถวิ่งอย่างรวดเร็วมาก
 ในที่สุดก็ส่งหนุ่มมุดไทยปนลาวถึงบ้านด้วยความปลอดภัย แต่ถ้วยในมือ
 เกือบจะสะอาดไม่มีเกลือเหลือแม่แต่เม็ดเดียว

ทั้งสองเรื่องนำเสนอตัวละครคนอีสานให้ต้องประสบกับเคราะห์ร้ายซ้ำๆ เนื่องจาก
 ความเข้าใจผิดระหว่างคำในภาษาถิ่นอีสานที่เขาใช้กับคำในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ แม้ว่า
 ข้อมูลในงานวิจัยนี้จะมีน้อย แต่ผลที่ได้ก็นับว่าสอดคล้องกับวาทกรรมอื่นๆ ในสังคมไทย
 ดังที่เรามักจะสังเกตเห็นว่ารายการตลกหลายรายการก็มีการล้อเลียนคนอีสาน หรือผู้ที่ประกอบ
 อาชีพแสดงตลกส่วนใหญ่มักเป็นคนที่มิถุนาลำเนาเดิมในถิ่นอีสาน ซึ่งมักถูกล้อเลียนว่าเป็น “ลาว”
 สิ่งนี้ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกัน หรือสถานภาพที่ด้อยกว่าของคนอีสานใน
 สังคมไทยที่มักตกเป็นเป้าล้อเลียน แต่ยังตอกย้ำอุดมการณ์ทางภาษาที่ว่า “ภาษาไทยคือหัวใจ
 ใจความเป็นไทย” (กฤษดาพรรณ หงศ์ลดาธรรม 2545) หรือภาษาไทย (กรุงเทพฯ) เป็นตัว
 บ่งชี้อัตลักษณ์ของคนไทย หากผู้ที่อยู่ในประเทศไทยไม่อาจพูดภาษาไทยได้ ก็จะถูกมอง
 ว่าเป็น “คนอื่น” หรือมิได้เป็นคนไทยอย่างสมบูรณ์ แม้ว่าเราจะอยู่ภายในรัฐชาติเดียวกัน

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับเดฟวีส์ (Davies 1990) ที่ศึกษาเรื่องตลกกว่าสามสิบประเทศทั่วโลกและพบว่าภาษาเป็นลักษณะสำคัญอันหนึ่งที่ชนกลุ่มน้อยมักถูกล้อเลียนในเรื่องตลก ซึ่งไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มผู้มีอำนาจมากกว่าซึ่งมักเป็นฝ่ายผู้แต่งผู้เล่า หรือผู้เผยแพร่เรื่องตลก ขณะที่ชนกลุ่มน้อยจะเป็นฝ่ายถูกเล่าถึงหรือเป็นตัวตลกในเรื่องเรื่องตลกประเภทนี้ยังย่ำให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่ไม่ชัดเจนจากการใช้ภาษาของพวกเขา หรือการเป็นคนชายขอบที่ดูกำกวม *“From the point of view the joke-tellers, all such group once again have an uncertain and fuzzy identity, for they neither fully belong to the joke-tellers’ group nor they are clearly foreign.”* (Davies 1990: 54) สิ่งที่พบในข้อมูลนี้ก็เช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องที่ 58 บ่งชี้ให้เห็นถึงสถานภาพที่ไม่ชัดเจนของคนอีสานจากมุมมองของผู้แต่งซึ่งเป็นผู้ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยมองว่าคนอีสานมีลักษณะกำกวมไทยกับลาว

นอกจากผู้ที่พูดภาษาถิ่นอีสานแล้ว ในข้อมูลไม่พบว่ามี การล้อเลียนภาษาถิ่นอื่นๆ ในไทย แต่พบว่ามี การเสียดสีนักแสดงลูกครึ่งไทยตะวันตกบางคนว่าพูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ไม่ชัด

53)(=29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

.....

49. ทอดด์ ทองดี พูดไทยชัดกว่า อี้ด อึ้งกัว

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 251)

การนำเอานักแสดงลูกครึ่งดังกล่าว คือ อี้ด อึ้งกัว ไปเปรียบเทียบกับชาวต่างชาติซึ่งมีชื่อเสียงในแวดวงบันเทิงของไทย คือ ทอดด์ ซึ่งพำนักอยู่ในเมืองไทยมาหลายปีจนสามารถพูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วและชัดเจนและได้รับการตั้งชื่อภาษาไทยให้ว่า “ทองดี” สิ่งนี้เท่ากับเป็นการเสียดสีให้เห็นด้วยว่าลูกครึ่งดังกล่าวไม่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนว่าเป็นคนไทย เนื่องจากเขาพูดภาษาไทยไม่ชัด ทั้งๆ ที่เขามีเชื้อสายเป็นคนไทยอยู่ครึ่งหนึ่ง ขณะที่คนต่างชาติหรือในที่นี้เป็นชาวตะวันตก หากสามารถพูดภาษาไทยได้ชัดเจน เขาจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของสังคมไทย

ในงานวิจัยของเดฟวีส์ (Davies 1990) นอกจากการนำเสนอให้ตัวละครชนกลุ่มน้อยเป็นคนโง่เพราะระดับสติปัญญาต่ำและไร้ทักษะทางภาษาของผู้มีอำนาจในสังคมแล้ว ยังพบว่ามี การนำเสนอตัวละครต่างชาติอีกกลุ่มหนึ่งให้เป็นคนขี้ก (canny) ซึ่งพบได้ทั่วไปในทุกสังคม รวมถึงได้สันนิษฐานว่าในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตัวละครต่างชาติที่ถูกนำเสนอให้เป็นคนขี้กน่าจะเป็นชาวจีนโพ้นทะเล อย่างไรก็ตามในข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาไม่ปรากฏว่ามีเรื่องตลกที่ล้อเลียนชาวจีนแต่อย่างใด บทบาทของตัวละครชาวจีนที่พบในเรื่องตลกมักเป็นเพียงตัวประกอบในกลุ่มอาชีพพ่อค้าแม่ค้าเท่านั้น ไม่ปรากฏว่ามีตัวละครชาวจีนที่เป็นตัวตลกของเรื่องแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเป็นด้วยข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลที่ได้ อาจเป็นไปได้ว่าเรื่องตลก

ประเภทนี้อาจปรากฏในแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น ในการเล่าแบบปากต่อปาก หรือเป็นนิทานมุขปาฐะ

ขณะที่มุมมองของคนไทยที่มีต่อเพื่อนบ้านที่ต่างรัฐชาติและต่างวัฒนธรรมกันจะค่อนข้างรุนแรงกว่า เช่น

- 54) มีเครื่องบินลำหนึ่งเกิดอุบัติเหตุเครื่องยนต์ขัดข้องในระหว่างบิน
 กับต้นจำเป็นต้องลดน้ำหนักเครื่องบินโดยทิ้งสัมภาระต่าง ๆ ออกไป
 แต่น้ำหนักก็ยังเกินยูนิตหน้อย จึงจำเป็นต้องหาผู้เสียสละชีวิตจำนวน 3 คน
 เพื่อให้คนอื่นอีกสามร้อยกว่ารอดชีวิต
 ชาวเยอรมันคนหนึ่งลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว "HI Hitler" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบิน
 ผู้โดยสารต่างปรบมือในความเสียสละ คนต่อมาชาวญี่ปุ่นลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว
 "จักรพรรดิญี่ปุ่นจงเจริญ" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบินไป
 ผู้โดยสารต่างก็ปรบมือในความเสียสละ คนสุดท้ายต่างก็จ้องกันไปมองกันมา
 ผลที่สุดก็มีชาวพม่าลุกขึ้นยืนพร้อมกับกล่าว "บุเรงนอง" กล่าวได้เพียงแค่นั้นก็มีชาวไทยลุกขึ้นยืน
 ทุกคนในเครื่องบินต่างก็ซาบซึ้งที่ทั้งสองแย่งกันเสียสละชีวิต
 "พระนเรศวรมหาราชจงเจริญ" พุดจบก็ถีบชาวพม่าตกเครื่องบินไป
 ผู้โดยสาร !!!????

เรื่องนี้เริ่มต้นเหมือนกับว่าเหตุการณ์มีความเกี่ยวข้องกับการสละชีวิตต่ออย่างเดียว แต่ในตอนท้ายกลับจบลงด้วยการฆาตกรรม นั่นก็คือตัวละครไทยเตะตัวละครชาวพม่าตกเครื่องบินไป ตัวละครชาวพม่าจึงกลายเป็นตัวตลกของเรื่องไป แม้ว่าในที่สุดเขาจะได้ "เสียชีวิต" ตามที่ตั้งใจแต่แรกว่าจะ "สละชีวิต" ก็ตามที แต่การตายของเขามีได้ดูน่ายกย่องสรรเสริญดังเช่นตัวละครชนชาติอื่น แต่เป็นการตายที่เกิดขึ้นเพราะ "เสียรู้" ตัวละครคนไทย

เราจะเห็นได้ว่าเรื่องตลกเรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีตระหว่างไทยกับพม่าหรือกล่าวอย่างเจาะจงว่าระหว่างอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาและหงสาวดี ดังจะสังเกตเห็นได้จากคำสำคัญจากปากของตัวละครในเรื่อง คือ ตัวละครที่เป็นชาวพม่าเอ่ยชื่อ บุเรงนอง ซึ่งเป็นชื่อกษัตริย์พระองค์หนึ่งของอาณาจักรหงสาวดี ซึ่งได้เคยยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา และนำพระโอรสของพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา คือ พระนเรศวร ไปเป็นตัวประกันที่กรุงหงสาวดี ซึ่งในกาลต่อมาพระนเรศวรสามารถจะหาทางกลับมายังกรุงศรีอยุธยาได้ และได้รวบรวมกำลังพลต่อสู้กับฝ่ายหงสาวดีจนมีชัย

การใช้คำเรียกชื่อกษัตริย์ดังกล่าวที่ปรากฏผ่านคำพูดของตัวละครพม่าที่นั้นแฝงด้วยอคติดังเราจะสังเกตเห็นได้เมื่อเปรียบเทียบกับคำเอ่ยชื่อกษัตริย์ของไทยว่า พระนเรศวรมหาราช แทนที่จะเป็น นเรศวร เพื่อให้ขนานกับคำว่า บุเรงนอง ที่ไม่มีคำว่า พระเจ้า นำหน้า การนำเสนอดังกล่าวของเรื่องนี้ไม่เพียงเป็นตลกขบขันเบาสมอง แต่แฝงไว้ด้วยการเหยียดเชื้อชาติพอๆ กับอุดมการณ์รักชาติหรือชาตินิยมอีกด้วย

นอกเหนือจากเรื่องดังกล่าวนี้แล้ว ยังพบว่ายังมีอีกเรื่องหนึ่งที่มีเนื้อหาคล้ายๆ กัน ดังนี้

- 55) บนเครื่องบินลำหนึ่งมีเหล่านักบินอยู่หลายเชื้อชาติ ไม่ว่าจะเป็น ไทย จีน ญี่ปุ่น เยอรมัน พอบินได้สักพักก็ดับไฟบอกกับเหล่านักบินว่า "เครื่องบินเราใกล้จะตก เนื่องจากรับน้ำหนักมากเกินไป เราจึงขอผู้โดยสาร 3 คนโดดลงจากเครื่อง" คนแรกเป็นคนเยอรมัน "ไฮ ฮิตเลอร์" ว่าแล้วก็โดดลงไป สักพักหนึ่ง อีกคนเป็นคนจีน เขาพูดว่า "เพื่อประชาธิปไตย" จากนั้นก็โดดลงไป คนสุดท้าย เป็นคนไทยเขาพูดว่า "เพื่อพี่น้องชาวบ้านบางระจัน" พอพูดเสร็จ ก็ถีบขาพม่าร่วงตกเครื่องไป

และอาจกล่าวได้ว่าทั้งสองเรื่องข้างต้นมีความสัมพันธ์ไปกับวาทกรรมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น ละครและภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ และรวมถึงตำราประวัติศาสตร์บางส่วนด้วยที่แฝงด้วยอุดมการณ์รักชาติ เรื่องทั้งสองนี้อาจมีส่วนในการตอกย้ำภาพว่า "พม่าเป็นศัตรูของไทย" และจะต้องถูก "กำจัด" ไป แต่หากว่าเราได้มีโอกาสอ่านเรื่องตลกจากประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ หรือตำราประวัติศาสตร์ของพวกเขา เช่น ลาว กัมพูชา ก็อาจพบได้เช่นกันว่ามีการสร้างภาพว่าคนไทยเป็นศัตรูสำหรับพวกเขา ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ

นอกเหนือจากชาวพม่าที่ถูกนำเสนอให้เป็นตัวตลกแล้ว พบว่ามีอีกชาติหนึ่ง คือ ญี่ปุ่น แต่สถานการณ์ในเรื่องไม่รุนแรงเท่ากับการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวพม่า

- 56) ปีโตจิง อาจารย์สาวนักท่องเที่ยวยาวญี่ปุ่นเดินทางมาพักผ่อนปิดภาคเรียนที่กรุงเทพฯ วันสุดท้ายของการเดินทาง หลอนได้เรียกแท็กซี่จากถนนข้าวสารให้ไปส่งที่สนามบินดอนเมือง ระหว่างทางนั้นก็มีการสนทนาขบขันกันไป ด้วยความที่อยากประชาสัมพันธ์ว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ผลิตรถส่งออกมาขายทั่วโลกมาก หลอนจึงรีบเปิดหน้าต่าง จากนั้นก็โผล่หน้าออกมาทางหน้าต่างและตะโกนบอกคนขับแท็กซี่ว่า

"รถฮอนด้า วิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น" หลอนกล่าวด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจ ในขณะที่คนขับหนึ่งฟังด้วยอาการเรียบเฉย หลังจากนั้นก็กลับเข้ามานั่งในรถ ขณะนั้นก็ได้รับรถโตโยต้าแล่นแซงแท็กซี่ไปอย่างรวดเร็ว หลอนก็ทำแบบเดิมอีก

"รถโตโยต้า วิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น" ยังไม่ทันขาดคำก็ได้รับรถซูมิซึแล่นแซงผ่านไปอีก หลอนก็ตะโกนขึ้นอีก

"รถมิตซู วิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น"

คนขับรู้สึกรำคาญ แต่ก็พยายามเก็บความรู้สึกไว้โดยไม่พูดอะไร แม้จะต้องทนฟังเสียงแบบเดิมอีกหลายครั้ง พอมาถึงที่สนามบิน มิเตอร์บอกราคาค่าโดยสาร 650 บาท เจ้าหลอนเมื่อได้ทราบราคาค่าโดยสารก็ร้องออกมาว่า "อาโน !! ทามมายมันแพงจัง" คนขับเลยบอกไปว่า "มิเตอร์นี้วิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น"

ในเรื่องนี้ตัวละครชาวญี่ปุ่นถูกนำเสนอในฐานะนักท่องเที่ยวที่ชอบโอ้อวดเทคโนโลยีของประเทศตน จนสร้างความรำคาญให้กับตัวละครคนขับแท็กซี่ซึ่งเป็นชาวไทย ในตอนจบของเรื่องตัวละครชาวไทยได้ตอบกลับชนิดที่ทำให้เห็นว่าเทคโนโลยีของญี่ปุ่นอาจให้ผลลบแก่คนญี่ปุ่นเองจนพูดไม่ออกได้เหมือนกัน กล่าวคือ เทคโนโลยีด้านจักรกลของญี่ปุ่นล้วนวิ่งเร็วไปหมด

ไม่เว้นแม้แต่เครื่องคิดค่าโดยสาร ที่เป็นการ “วิ่ง” ในเชิงปริมาณ หรือการเพิ่มขึ้นของค่าโดยสาร ซึ่งผู้ที่จะต้องเสียผลประโยชน์ก็คือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเจ้าของเทคโนโลยีนั้นๆ เอง

ในความเป็นจริงแล้วเป็นที่ทราบกันดีว่าญี่ปุ่นมีเทคโนโลยีที่สูงกว่าไทยในหลายด้านและยังเป็นต่างชาติในอันดับต้นๆ ที่เข้ามาลงทุนในไทย ไทยในฐานะประเทศผู้นำเข้าเทคโนโลยี จำต้องพึ่งพาการลงทุนจากประเทศอุตสาหกรรมดังกล่าว ไทยจึงเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบและด้อยกว่าญี่ปุ่น แต่ในโลกของเรื่องตลก คนไทยอาจกลายเป็นฝ่ายที่เหนือกว่าได้ หรือได้ “แก้เผ็ด” ผู้ที่เหนือกว่า ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ไม่เพียงสนับสนุนแนวคิดของฮอบส์ (Hobbs 1651) แต่ยังสอดคล้องกับความคิดของเบน (Bain 1865: 120) ที่กล่าวว่า *“Not in physical effects alone, but in everything where a man can achieve a stroke of superiority, in surpassing or discomfoting a rival is the disposition to laughter apparent”* กล่าวคือ มิใช่แค่พลังกำลังทางกายเท่านั้นที่มนุษย์ประสงค์จะมีชัยเหนือศัตรู แต่รวมถึงการทำให้เขาด้อยกว่าและกระอักกระอ่วนด้วยเสียงหัวเราะ

ในภาพรวม การนำเสนอชนกลุ่มน้อยในไทยจะมีลักษณะเป็นคนโง่และขาดทักษะทางภาษาของกลุ่มที่มีอำนาจ คือ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ขณะที่ภาพแทนของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่มิได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยจะถูกนำเสนอเป็นตัวละครที่มีลักษณะที่เกี่ยวข้องไปกับพื้นฐานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย เช่น คนพม่าจะถูกนำเสนอให้ต้องเสียรู้คนไทยและต้องถูกกำจัดไปในที่สุด โดยเหตุการณ์ในเรื่องมักมีคำสำคัญบ่งชี้ถึงประวัติการทำสงครามระหว่างไทยกับพม่า ขณะที่คนญี่ปุ่นจะไม่ถูกนำเสนอให้ต้องประสบชะตากรรมที่รุนแรงขนาดคนพม่าเป็นแต่เพียงการเสียหน้าเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น

6.2 การล้อเลียนนักการเมือง

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่พบว่ามี การล้อเลียนนักการเมืองไทยในระดับผู้นำรัฐบาลมากนัก เฉกเช่นงานวิจัยในประเทศตะวันตก รวมทั้งในภาพรวมแล้วจำนวนเรื่องตลกที่ล้อนักการเมืองไทยรายปัจเจกบุคคลก็มีไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกใช้ ซึ่งมีเนื้อหาเน้นหนักไปทางด้านอื่น ขณะที่งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่ง คือ “(ล้อ) เล่นการเมือง” (กาญจนา เจริญเกียรติบวร 2548) พบว่ามีเรื่องตลกจำนวนมากที่ล้อเลียนนักการเมืองระดับผู้นำรัฐบาล โดยข้อมูลที่ได้ในส่วนใหญ่นั้นเป็นจดหมายลูกโซ่อิเล็กทรอนิกส์ (forwarded message) ซึ่งไม่ใช่ข้อมูลที่เปิดเผยอย่างอิสระบนเว็บไซต์ทั่วไป ทั้งนี้อาจสันนิษฐานได้ว่านักการเมืองไทยในระดับผู้นำรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจมากเสียจนหลายคนที่แต่งเรื่องตลกไม่ต้องการที่จะเสี่ยงทำลายอำนาจของพวกเขาอย่างเปิดเผย

เรื่องตลกที่ล้อนักการเมืองระดับผู้นำรัฐบาลเท่าที่พบในข้อมูลที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีเพียงเรื่องเดียว ซึ่งก็เป็นเพียงข้อความสั้นๆ ที่แทรกรวมอยู่ในตัวบทใหญ่อีกทีหนึ่ง

57) 20 อาการที่บอกว่าคุณกำลังเมา

ปัจจุบันพี่ไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุถึงชั่วโมงละ 2 คน เป็น ช.มากกว่า ญ. 5 เท่า
 ผู้บาดเจ็บร้อยละ 60 มีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินมาตรฐาน คุณเป็นพี่ไทยคนหนึ่งใช่ไหมที่ชอบดื่ม?
 มีสเตอร์อุ๊ขอเสนอแบบทดสอบอาการเมาสุราดังนี้

1. คุณชอบมีปากเสียงกับสิ่งไม่มีชีวิตเช่น...ป้ายรถเมล์ เสาไฟฟ้า ถึงขยะ ฯลฯ
 2. ผลการตรวจเลือดของคุณแพทย์ระบุว่าพบปริมาณเลือดเจือจางในกระแสเหล้า
 3. คุณเข้าใจผิดว่าอาหาร 5 หมู่ประกอบด้วย โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามินและเหล้า
-
20. คุณคิดว่ารัฐบาลพลเอกชวลิตทำดีที่สุดแล้ว

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า 250)

อันที่จริงเรื่องนี้ในภาพรวมมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของคนเมาสุรา ซึ่งกลวิธีส่วนใหญ่ที่ใช้จัดได้ว่าเป็นแบบการใช้เหตุผลผิดแบบ แต่ในข้อความสุดท้าย คือ ข้อที่ 20 กลับมีเรื่องล้อเลียนนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสันนิษฐานว่าผู้แต่งน่าจะล้อเลียนการบริหารประเทศของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่เชื่อว่าทำให้เศรษฐกิจของประเทศถดถอยในปี 2540 - 2541 เช่น การปล่อยค่าเงินบาทลอยตัวและการปิดสถาบันการเงินหลายแห่ง การที่ข้อความดังกล่าวรวมอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนเมาสุราซึ่งมาพร้อมกับกลวิธีการใช้เหตุผลผิดแบบย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้แต่งอาจต้องการสื่อให้เห็นว่าคงมีเพียงแต่คนที่เมาสุราหรือผู้ที่ขาดสติสัมปชัญญะเท่านั้นที่จะเชื่อว่าพลเอกชวลิตได้บริหารประเทศอย่างดีที่สุดแล้วในขณะนั้น

เรื่องตลกที่มีนักการเมืองเป็นเป้าล้อเลียนอีกเรื่องหนึ่งที่พบในข้อมูลเป็นนักการเมืองในระดับผู้แทนรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องส่วนตัว หรือบทบาทในครอบครัว

58)(=39) รายการไหนที่คุณเฉลิมไม่เคยออก และเขาก็ไม่เคยคิดจะเชิญคุณเฉลิมเป็นแขกรับเชิญ
 รักลูกให้ถูกทาง

เรื่องนี้สันนิษฐานว่าอาจเกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่ว่า ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง เลี้ยงลูกไม่ดี หรือส่งเสริมลูกไปในทางที่ผิด ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวก่อให้เกิดความขัดแย้งกับความหมายของชื่อรายการ รักลูกให้ถูกทาง ทั้งนี้อาจเกี่ยวเนื่องกับการที่ลูกๆ ของ ร.ต.อ. เฉลิม มักตกเป็นข่าวทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น รวมถึงต้องคดีอาญาว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฆ่าคนตาย เช่น นายดวงเฉลิม ร.ต.อ.เฉลิม ในฐานะผู้เป็นพ่อย่อมมีส่วนถูกคนในสังคมมองได้ว่าบกพร่องในการอบรมเลี้ยงดูลูก ซึ่งข้อสันนิษฐานจากเรื่องตลกดังกล่าวนี้แสดงความสอดคล้องกับวาทกรรมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น ในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ปี 2547 ในรายการถึงลูกถึงคน ได้เปิดให้ผู้ชมทางบ้านแสดงความเห็นต่อผู้สมัครแต่ละท่านผ่านระบบฝากข้อความ (SMS) ในวันศุกร์ที่ 30 กรกฎาคม 2547 พบว่ามีผู้แสดงความเห็นในทางลบต่อ

ร.ต.อ. เฉลิม ซึ่งเป็นผู้สมัครชิงตำแหน่งคนหนึ่ง เช่น ข้อความว่า “ขนาดพอยังไม่เป็น ลูกยังเบ่ง” และ “ดูแลลูกตัวเองให้ดีกว่าก่อน แล้วค่อยมาดูแลคนกรุงเทพฯ”³⁷

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย “(ล้อ) เล่นการเมือง” ของกาญจนา เจริญเกียรติ-บวร (2549) ซึ่งก็พบเช่นกันว่ามีเรื่องตลกที่สันนิษฐานได้ว่าเสียดสีนายกรัฐมนตรีนคนหนึ่ง และความรักของเขาที่มีต่อลูกในทางที่ผิด สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าบทบาทความเป็นพ่อที่ดีหรือภูมิหลังของการมีครอบครัวที่ดีของนักการเมืองนับเป็นสิ่งที่คนในสังคมไทยให้ความสนใจและยึดถือเป็นเรื่องสำคัญ นอกเหนือจากความสามารถส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ เอง ทั้งนี้ น่าจะมาจากความเชื่อที่ว่า “ครอบครัวดี สังคมดี” และการต่อต้านระบบ “อุปถัมภ์” หรือการเห็นแก่พวกพ้อง ซึ่งลักษณะการล้อเลียนนักการเมืองในลักษณะนี้เท่าที่ได้พบทวนวรรณกรรมงานวิจัยทางตะวันตก มาผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีการกล่าวถึง

ส่วนเรื่องตลกอื่นๆ ที่พบในข้อมูลเป็นการล้อเลียนนักการเมืองในลักษณะทั้งกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มคน โดยนำเสนอลักษณะที่เชื่อว่าเป็นแบบลัทธิตายตัว (stereotype) เช่น เป็นคนพูดจาเชื่อถือไม่ได้ ซึ่งลักษณะที่พบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ เช่น นิลสัน (Nilsen 1990) ได้กล่าวไว้ถึงนักการเมืองตะวันตกเช่นกันว่ามีกฏล้อว่าเป็นคนพูดจาคลุมเครือ (doublespeak)

- 59) รถบัสบรรทุกนักการเมืองคันหนึ่งประสบอุบัติเหตุชนต้นไม้บนถนนสายเปลี่ยว
 ชาวนาที่อยู่ใกล้ๆ ออกมาดู เขาจัดการลากบรรดานักการเมืองมากองรวมกันและเผาจนหมด
 สองสามวันต่อมา เจ้าหน้าที่ตำรวจจากในเมืองก็มาสำรวจอุบัติเหตุและสอบถาม
 "นักการเมืองในรถคันนี้ไปไหนกันหมดครับ" ตำรวจถาม
 "เราเผาไปหมดแล้ว" ชาวนาตอบ
 "เขาตายหมดทั้งคันเลยหรือ" ตำรวจถามต่อ
 "มีบางคนครับพยายามบอกว่าเขายังไม่ตาย แต่ผมรู้ดีว่านักการเมืองพูดจาเชื่อถือไม่ได้หรอกครับ"

แม้ว่าคำตอบของตัวละครชาวบ้านจะแสดงให้เห็นถึงการอนุমানที่ไม่ถูกต้องนัก แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นเครื่องบ่งชี้ความเชื่อของคนทั่วไปได้ว่านักการเมืองเป็นคน “พูดจาเชื่อถือไม่ได้” ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ก็ตาม ไม่เว้นแม้กระทั่งคำพูดว่า ยังไม่ตาย ของพวกเขา ก็ยังคงถูกล้อเลียนว่าเชื่อถือไม่ได้อีกเช่นกัน ทั้งๆ ที่ในกรณีนี้เป็นการพูดความจริง เพราะถ้าตายแล้วก็คงจะพูดอะไรไม่ได้เลย

ในบางกรณีพบว่าเป็นนำเสนอแบบลัทธิตายตัวที่มีการเปรียบต่างไปกับคนจากกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่มีภาพลักษณ์ที่ดีกว่า

- 60) ในการสัมภาษณ์คุณพ่อดีเด่นประจำปี วัย 70 ท่านหนึ่ง
 พิธีกร - ไม่ทราบว่าคุณลุงมีการตัดสินใจอย่างไรในการจะให้ลูกแต่ละ

³⁷ ข้อความจากผู้ชมทางบ้านจะปรากฏขึ้นบนหน้าจอโทรทัศน์ไปพร้อมๆ กับการดำเนินรายการของพิธีกร รายการดังกล่าวออกอากาศประมาณ 22.00 น. ในระหว่างนั้นเป็นช่วงพิเศษ คือ “ตามหาผู้ว่าเมืองหลวง”

คนศึกษาต่อครับ

พ่อตีเตน - ผมก็จะดูตามความถนัดของแต่ละคน แล้วก็สนับสนุนให้เขา

ได้ทำในสิ่งที่ชอบ

พิธีกร - ขอให้คุณลองยกตัวอย่างหน่อยจะได้ไหมครับ

พ่อตีเตน - อย่างลูกชายคนโตของผมที่เป็นหมอ ตอนเด็กเขาก็ชอบรักษาตุแลคนในบ้านที่ไม่

สบาย ชอบอ่านตำรา คนรองชอบออกแบบ วาดรูป ชอบคิดตกแต่งบ้าน ผมก็เลยสนับสนุนให้
เป็นสถาปนิก

พิธีกร - แล้วคุณยึดักดีลูกชายคนเล็กของคุณลูกที่เป็นรัฐมนตรีละครับ

ไม่ทราบว่ามันเล็กท่านมีแวอะไรบ้าง

พ่อตีเตน - เจ้าคนนี่เก่งครับ ไม่เคยมีใครเอาผิดอะไรกับมันได้ แก่ตัวเก่ง

เป็นที่หนึ่ง แอ็กตั้งเยี่ยมพอๆ กับดารา คิดเลขเก่งมาก โกง

เงินพีๆ เป็นประจำ มีการวางแผนล่วงหน้าเรียกว่าไม่มีใครเอา

เปรียบมันได้เลยละครับ

เรื่องนี้นำเสนอลักษณะที่เชื่อว่าเป็นแบบลักษณะตายตัวของนักการเมืองโดยเปรียบเทียบกับแบบลักษณะตายตัวของคนกลุ่มอาชีพอื่นๆ ซึ่งมีภาพลักษณ์ที่ดีกว่า เช่น หมอมักเป็นผู้มีจิตใจเมตตา มาแต่เล็ก สถาปนิกมักเป็นผู้ที่ชอบงานตกแต่งและการออกแบบมาแต่ยังเป็นเด็ก แต่สำหรับนักการเมืองกลับเป็นผู้ที่มีลักษณะเด่นในแง่ลบ เช่น คิดเลขเก่งมาก โกงเงินพีๆ เป็นประจำ แม้ว่าการคิดเลขเก่งจะเป็นลักษณะในด้านบวก แต่เมื่อปรากฏร่วมกันกับการโกงเงินย่อมทำให้กลายเป็นลักษณะในด้านลบไปได้ หรือสันนิษฐานได้ว่าผู้แต่งคงต้องการหมายถึงคนที่ฉลาดแต่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอาจหมายถึงการคอร์รัปชันในอนาคตได้

ส่วนลักษณะแรกๆ ได้แก่ แก่ตัวเก่ง และ แอ็กตั้งเยี่ยมพอๆ กับดารา นับว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะพูดจาเชื่อถือไม่ได้ในเรื่องที่ 59 แต่เรื่องนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่ง คือ การตั้งชื่อตัวละครในเรื่อง เราจะเห็นได้ว่าตัวละครหลายๆ ที่เป็นหมอและสถาปนิก ไม่มีการระบุชื่อในเรื่อง แต่ตัวละครผู้ที่เป็นรัฐมนตรีมีชื่อเรียกปรากฏ คือ ยี่ศักดิ์ พยางค์หลังเป็นคำที่บ่งชี้ได้ว่าเจ้าของชื่อน่าจะเป็นผู้ชาย แต่พยางค์แรกนั้นเป็นคำที่มีความหมายในทางลบอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในความเป็นจริงคงไม่มีใครนำไปตั้งชื่อลูกอย่างแน่นอน

คำว่า ยี่ เป็นคำอุทานแสดงความรู้สึกจริงใจหรือขะแยง เช่น ถ้าเราเจอสิ่งของที่สกปรกจนไม่กล้าจับ หรือไม่อยากมอง คนไทยก็มักจะร้องว่า ยี่ และนอกจากการใช้เป็นคำอุทานแล้ว ในปัจจุบันเท่าที่ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่าสื่อมวลชนไทยก็นิยมใช้คำนี้ในการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับการเมือง เช่น คำพาดหัวอันหนึ่งเกี่ยวกับผลการเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพฯ เมื่อปี 2547 ความว่า “คนเมื่อทักษิณ ยี่ไทยรักไทย กินรวบ หนุนอภิรักษ์ผงดผู้ว่าฯ”³⁸ และในบทวิเคราะห์ข่าวของนิตยสารข่าวรายสัปดาห์อันหนึ่ง มีใจความตอนหนึ่งว่า “...ยิ่งมาเจอการเสนอประเด็นในช่วงโค้งสุดท้ายของการเลือกตั้งของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่บอกว่าคนกรุงเริ่มยี่พรรคไทยรัก

³⁸ โปสต์ทูเดย์, 30 สิงหาคม 47

ไทย...”³⁹ เราจะเห็นว่าคำนี้ถูกใช้เป็นคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่า ‘ไม่ต้องการ, รังเกียจ, เบื่อหน่าย’ ซึ่งเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นผู้สมวลชนมักใช้คำนี้กับนักการเมืองหรือพรรคการเมืองมากกว่าจะใช้กับบุคคลทั่วไปที่ตกเป็นข่าว คำว่า ยี้ หรือชื่อ ยี้ศักดิ์ ในเรื่องตลกดังกล่าวนี้ จึงนับว่ามีนัยทางลบต่อนักการเมืองแฝงอยู่เป็นการเฉพาะเจาะจง มิใช่ความรังเกียจแบบทั่วๆ ไป หรือสำหรับใครก็ได้

ในภาพรวมแล้วเรื่องตลกภาษาไทยที่มีนักการเมืองเป็นเป้าล้อเลียนได้แสดงการวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองมีทั้งที่พบตรงกับในงานวิจัยต่างประเทศ อันได้แก่ ลักษณะของการไม่เข้าใจในวงกว้างในอำนาจ และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและการคอร์รัปชัน ส่วนในด้านอื่นๆ ที่ไม่ตรงกับที่พบในงานวิจัยต่างประเทศได้แก่การพาดพิงเรื่องส่วนตัวและบทบาทในครอบครัว อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าเรื่องตลกภาษาไทยที่มีการนำเสนอพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวและบทบาทในครอบครัวจะไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองเสียทีเดียว เนื่องจากอาจมองได้อีกอย่างว่านักการเมืองเหล่านั้นถูกต้องสงสัยว่าใช้อำนาจเอื้อประโยชน์แก่คนในครอบครัว หรือมิใช่แค่ตัวตัวเขามีอำนาจอยู่เพียงฝ่ายเดียว คนที่เป็นญาติกับนักการเมืองก็กลายเป็นผู้มีอำนาจไปด้วย และอาจใช้อำนาจเหล่านั้นกดขี่คนในสังคมได้เช่นกัน ดังนั้นนักการเมืองและครอบครัวของเขา หรือบทบาทของเขาในครอบครัว จึงอาจตกเป็นเป้าล้อเลียนได้ด้วยกันทั้งสิ้น

6.3 การล้อเลียนเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกเหนือจากนักการเมืองแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะข้าราชการทหารและตำรวจก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มักตกเป็นเป้าล้อเลียน เนื่องจากคนกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีอำนาจมากอีกกลุ่มหนึ่ง ผลการการศึกษาเรื่องตลกภาษาไทยพบว่าตำรวจมักถูกนำเสนอให้กลายเป็นคนโง่

- 61) เกิดเหตุการณ์ปล้นห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง แต่ระหว่างที่ตำรวจล้อมจับอยู่ คนร้ายกลับหนีไปได้ สารวัตรจึงมาเอ็ดตะโรเอากับจำทวย สารวัตร: นี่จำ..ทำไมปล่อยให้คนร้ายหนีไปได้ ก็ผมสั่งให้ปิดทางออกไว้ทุกทางแล้วไม่ใช่หรือ จำทวยรีบตอบกลับอย่างเข้มแข็ง: ผมทำตามคำสั่งแล้วครับผม เราปิดประตูทางออกไว้ทุกทาง แต่คนร้ายมันคงหนีไปทางประตูทางเข้าครับพี่!
- 62) ตำรวจนายหนึ่งจับคนร้ายได้ กำลังจะพาไปโรงพัก แต่เผชิญตำรวจเกิดอยากสูบบุหรี่ คนร้ายจึงบอกว่า คนร้าย: เตี่ยผมไปซื้อให้ครับ ตำรวจ: แกคิดว่าฉันโง่รีไร ถ้าแกไปซื้อ แกก็หนีนะสิ แกรออยู่ตรงนี้แหละ เตี่ยฉันไปซื้อเอง

³⁹ มติชนสุดสัปดาห์, ปีที่24 ฉบับที่1255 หน้า16

ทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นว่าตำรวจมักบกพร่องทั้งในการใช้ภาษาและการใช้เหตุผลจนนำไปสู่การทำงานที่ผิดพลาด จึงมักเสียรู้คนร้าย รูปภาษาที่บ่งชี้ถึงระดับสติปัญญาที่ต่ำของตำรวจอย่างชัดเจน เช่น เรื่องที่ 61 การให้ชื่อตัวละครว่า จำทวย เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ทวย เป็นอีกคำหนึ่งที่คนไทยใช้เรียกควาย และควายก็เป็นอุปสรรคของคนโง่ หรือผู้ที่มีแต่กำลังกาย แต่ขาดสติปัญญา ตัวละครจำทวยได้แสดงถึงความบกพร่องในการใช้ภาษา โดยตีความคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ให้ ปิดทางออก เป็นปิดเฉพาะช่องทางที่มีคำว่า ทางออก เท่านั้น โดยช่องทางอื่นๆ ที่ไม่มีคำสำคัญว่า ทางออก ไม่ถูกรวมอยู่ในคำสั่ง ทั้งๆ ที่จริงคำว่า ทางออก ของผู้บังคับบัญชามีความหมายกว้างกว่านั้น

ส่วนเรื่องที่ 62 ตัวละครตำรวจแสดงการใช้เหตุผลผิดแบบ แต่กระนั้นตัวละครตำรวจก็ยังคงคิดว่าตนเองฉลาดกว่า ดังคำพูดที่เขาเอ็ดใส่คนร้ายว่า แกคิดว่าฉันโง่รีไร แต่สุดท้ายเราก็จะเห็นได้จากการอนุมานที่ไม่ถูกต้องของเขาว่าคนที่โง่จริงๆ ที่แท้ก็คือตำรวจนั่นเอง เพราะแทนที่เขาจะบอกให้คนร้ายตามเขาไปด้วย เขากลับบอกให้คนร้ายรออยู่ที่เดิม

อย่างไรก็ตามภาพของตำรวจที่ไร้ความสามารถมักเป็นตำรวจในระดับล่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพวกเขาเป็นกลุ่มที่ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชน

- 63) พลตำรวจ ก. ไม่เข้าใจว่าเพราะเหตุใดเขาจึงสอบตกในการสอบเลื่อนขั้นเป็นนายสิบ ทั้งๆ ที่เขาก็ตอบถูกต้องตรงกับที่คนที่เข้าไปสอบก่อนหน้าเขาได้บอกทุกประการ คนที่เข้าไปสอบสัมภาษณ์ก่อนหน้าเขา เมื่อออกมาจากห้องสอบก็ยิ้มกริ่ม บอกว่าตอบถูกหมดทุกข้อ
- "เขาถามว่าไง" พลตำรวจ ก. ถาม
- "เขาถามว่า หากขณะที่กำลังเดินตรวจตราอยู่ในถนน เห็นคนชุลมุนแย่งแย่งกันจะซื้อของในร้านขนาดจะตีกันท่านจะทำอย่างไร"
- ฉันก็บอกว่า แรกที่ देखาก็เป่านกหวีด ถูกต้องแล้ว กรรมการผู้สัมภาษณ์บอก แล้วไงต่อไป ฉันก็บอกว่า ต่อไปก็ร้องบอกให้พวกเขาเข้าแถวกันให้เป็นระเบียบ ถูกแล้ว กรรมการบอก แล้วไงต่อไป ฉันก็บอกว่า จากนั้นก็บอกให้ทุกคนใจเย็นๆ มีของพอสำหรับทุกคน ถูกต้องดีมาก กรรมการบอก เท่านั้นฉันก็สอบได้
- เมื่อถึงตอนที่พลตำรวจ ก. ถูกเรียกเข้าไปสัมภาษณ์ เขาก็ท่องจำคำตอบเหล่านั้นเป็นอย่างดี
- กรรมการถามว่า "ถ้าหากคุณเห็นผู้ชายกลุ่มหนึ่งกำลังรุมกันจะข่มขืนผู้หญิง คุณจะทำอย่างไร"
- "ผมก็จะเป่านกหวีดปรืด"
- "ถูกต้องแล้ว" กรรมการบอก "แล้วไงต่อไป"
- "จากนั้นผมก็จะบอกว่า ให้ทุกคนเข้าแถว แล้วใจเย็นๆ มีของพอสำหรับทุกคน"

เรื่องนี้ก็เช่นกันกับเรื่องในข้างต้น คือ เป็นการนำเสนอภาพตำรวจระดับล่างที่ไร้ความสามารถ ดังจะเห็นได้จากการตอบคำถามที่สักแต่ว่าจำเขามา แต่ไม่รู้จักการอนุมานเหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ จึงไม่อาจเป็นที่ไว้วางใจให้ดูแลทุกข์สุขของประชาชนได้

แม้ว่าในบางครั้งจะปรากฏภาพของตำรวจที่มีเจตนาดี แต่ตำรวจก็มักต้องสงสัยว่าอาจเป็นคนไม่ดี เช่น ต้องสงสัยว่าคอร์รัปชัน

- 64) พรแม่ย่า
 ณ อนุสาวรีย์ย่าโมตอนบ่ายที่ร้อนอบอ้าววันหนึ่งได้มียายแก่ๆ
 คนหนึ่งมากราบไหว้ขอพรกับย่าโม
 ยาย "ย่าโมเจ้าโปรดช่วยลูกข้างด้วยเถิดเจ้าคะ ลูกข้างไม่ได้เจอหน้า
 ลูกมาหลายปีแล้วขอให้ย่าโมตกลงบันดาลให้ได้เงิน สัก 500 บาท
 ลูกข้างจะเอาเป็นค่ารถไปเยี่ยมลูกที่กรุงเทพฯ"
 ในขณะที่ยายกำลังขอพรจากย่าโมอยู่ตำรวจที่ยืนโบกรถอยู่ใกล้ๆ
 ได้ยินเข้า ด้วยความสงสัยตำรวจจึงเอาเงินให้ยายไป 300 บาท
 หลังจากได้เงินจากตำรวจยายก็กลับมาไหว้ย่าโมอีกครั้ง
 ยาย "ลูกข้างกราบขอบพระคุณย่าโมมากเจ้าคะที่ให้เงินมา แต่ที่หน้า
 ที่หลังอย่าฝากตำรวจมาอีกนะเจ้าคะ เพราะตำรวจมันอมไป 200 บาท"

แม้ว่าในสังคมไทยเราจะมีคำอ้างถึงตำรวจอีกคำหนึ่ง คือ “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ซึ่งมีความหมายที่แสดงอุดมการณ์ของฝ่ายตำรวจอย่างชัดเจนว่าเป็นผู้ดูแลให้เกิดความสงบสุขแก่ประชาชน แต่ดูเหมือนเรื่องตลกดังกล่าวไม่เชื่อในอุดมการณ์ที่ว่ำนี้อยู่เลย ภาพของตำรวจที่ปรากฏในเรื่องตลกกลับแสดงให้เห็นว่าตำรวจส่วนใหญ่ซึ่งมักเป็นเจ้าหน้าที่ระดับล่างที่ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนนั้นไร้ซึ่งความสามารถและต้องสงสัยว่าอาจคอร์รัปชันได้ทุกเมื่อ

ส่วนในกรณีของทหารพบว่าตัวละครที่เป็นทหารในเรื่องตลกมักถูกนำเสนอให้เป็นคนที่พูดจาไม่รู้เรื่อง หรือทำให้เกิดความสับสนในการสื่อสาร

- 65) เรื่อง: ประสพการณ์มันสอน
 บุญมาจับใบแดงได้ ต้องไปเป็นทหารเกณฑ์
 หลังจากฝึกอยู่ได้ 1 เดือนพ่อเขาก็ตาย
 ผู้กองจึงสั่งให้ครูฝึกไปแจ้งข่าวร้ายแก่บุญมา
 “จ่ายักษ์ ไปบอกบุญมามันดี ๆ นะ อย่าให้มันเสียใจมาก” ผู้กองกำชับ
 “ครับพ้ม” ครูฝึกรับคำสั่ง “พ้มรู้ดีครับว่าจะต้องทำยังไง”
 เมื่อครูฝึกไปถึงแถวทหาร
 “พลทหารบุญมา ออกมา” ครูฝึกสั่ง
 “มีข่าวจากที่บ้าน พ่อเอ็งตายแล้ว!”
 บุญมาเสียใจมาก ร้องไห้อยู่ร่วมเดือน
 หลังจากนั้นราวสามเดือน แม่ของบุญมาก็ตาย
 คราวนี้ผู้กองคิดว่าจะไปบอกข่าวกับบุญมาเอง
 แต่ครูฝึกก็ยืนยันว่าจะไปแจ้งข่าวกับบุญมาให้
 หลังจากล้งเลอยู่สักพักผู้กองก็ยอม
 “ก็ได้ แต่คราวนี้จำต้องพูดให้มันทำใจได้หน่อยนะ

อย่าไปบอกมันตรงๆ แบบคราวที่แล้ว” ผู้กองกลัวพลาดอีก
 “ครับพัม” ครูฝึกรับคำสั่ง “ไม่ต้องห่วงครับ พัมมีประสบการณ์แล้วครับ”
 เมื่อครูฝึกไปถึงแถวทหาร “ใครที่แมยังไม่ตาย ให้ก้าวออกมา 2 ก้าว”
 “เฮ้ย พลทหารบุญมาออกมาทำไม”

เราจะเห็นว่าตัวละครครูฝึกถูกนำเสนอในช่วงแรกให้เป็นคนพูดจาเถรตรง หรือจริงจังซึ่ง
 ช่างมากจนขาดความอ่อนโยนและไม่ใส่ใจในความรู้สึกของผู้ฟัง ซึ่งในเวลาต่อมาเขาได้รับคำสั่ง
 ให้แจ้งข่าวร้ายอีกครั้งหนึ่ง แต่ถูกกำชับให้ต้องปรับปรุงวิธีการพูดเสียใหม่ อย่างไรก็ตาม
 คราวนี้เขากลับกลายเป็นคนที่พูดอ้อมค้อมมากจนฟังไม่รู้เรื่อง ตัวละครครูฝึกทหารดังกล่าวจึง
 เป็นเหมือนผู้ที่หาความพอดีได้ในการสื่อสาร

- 66) เรื่อง เปลี่ยนกางเกงใน
 ณ.ค่ายฝึกทหารแห่งหนึ่ง
 ขณะที่เหล่าทหารเกณฑ์กำลังเข้าแถวกันอย่างเป็นระเบียบหลังจากการฝึกหนักมา
 3 วัน ครูฝึกซึ่งกำลังจะดำเนินการฝึกในบทเรียนต่อไปต้องหยุดชะงักลงเมื่อ
 พลทหารสมหมายยกมือขึ้น แล้วกล่าวว่า
 "ขออนุญาตครับ"
 "มีเรื่องอะไรพลทหารสมหมาย" ครูฝึกถาม
 "คือว่าพวกผมฝึกกันอย่างหนัก 3 วันไม่ได้อาบน้ำเลยครับ แต่ผมก็ไม่ได้จะขออาบน้ำ
 นะครับ ขอแค่เปลี่ยนกางเกงในครับ เพราะว่าตอนนั้นมันคันไปหมดแล้วครับ" พลทหาร
 สมหมายตอบ
 "อย่างนั้นหรือ?" ครูฝึกตอบทันที "ตกลง!! พลทหารบุญลือเปลี่ยนกางเกงในกับพลทหาร
 สมหมาย ปฏิบัติ!!"
 พลทหารสมหมาย "อ้าว ??????? ?!!"

อันที่จริงฝ่ายพลทหารต้องการหมายถึงขอเปลี่ยนไปใช้กางเกงในตัวใหม่ แต่ตัวละคร
 ครูฝึกกลับตีความว่าเป็นการ ‘แลกเปลี่ยน’ กางเกงในที่ใช้กันแล้ว ภาพลักษณ์ของทหารใน
 เรื่องนี้ยังคงคล้ายคลึงกับเรื่องข้างต้น คือ มีลักษณะจริงจังซึ่งซึ่งในการพูด ในเวลาเดียวกันก็
 ล้มเหลวในการสื่อสาร

เรื่องตลกที่ล้อทหารเท่าที่พบในข้อมูลมีเพียงเท่านี้ ซึ่งมีน้อยกว่าเรื่องล้อเลียนตำรวจ
 รวมทั้งไม่มีเนื้อหาแสดงการเกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปอย่างใกล้ชิดเฉกเช่นตำรวจ ส่วน
 ใหญ่เป็นการล้อเลียนที่เกี่ยวข้องกับแบบลักษณ์ที่ตายตัวว่าทหารมักเป็นคนที่ทื่อๆ หรือเถรตรง
 จนบางครั้งอาจดูเหมือนหุ่นยนต์ที่ขาดความละเอียดอ่อน โดยเฉพาะในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร
 การนำเสนอกลุ่มผู้ที่มีทั้งพลังกำลังกายและกำลังอำนาจมากให้กลายเป็นตัวตลกตั้งนี้เน้นว่าสอด
 คล้องกับที่ เบอร์เกอร์ (Berger 1996: 16) ได้กล่าวว่าถึงนักการเมืองว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจมาก ซึ่ง
 ย่อมมีภาพลักษณ์ที่ดูมีระยะห่างหรืออยู่สูงกว่าคนทั่วไป แต่เรื่องตลกจะทำให้พวกเขาอยู่ใกล้แค่
 เอื้อม หรือดูเป็นคนธรรมดาๆ อย่างเราๆ นี้เอง ทหารและตำรวจก็ดูจะไม่ต่างอะไรจาก

นักการเมืองมากหนักที่ถูกทำให้กลายเป็นตัวตลกได้ ซึ่งเป็นการลดทอนภาพลักษณ์อันทรงอำนาจของพวกเขาลงนั่นเอง

นอกเหนือจากกลุ่มอาชีพตำรวจและทหารแล้ว กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย เช่น ผู้คุม ผู้พิพากษา ก็นับเป็นอีกกลุ่มหนึ่งมีตกเป็นเป้าล้อเลียน แม้จะปรากฏน้อยกว่าและไม่ชัดเจนมากนักเมื่อเทียบกับกลุ่มทหารและตำรวจ แต่ก็ทำให้เกิดข้อคิดได้ว่าพวกเขาถูกต่อต้านหรือลดทอนความน่าเชื่อถือลง

- 67) เกิดคดีความฟ้องร้องต่อศาล
 ชายเหี้ยมหาญฮึดสยบตบผู้หญิง
 สอบปากคำโจทก์จำเลยเผยเรื่องจริง
 เหตุผลตั้งสำนวนต่อนำพอใจ
 พิเคราะห์สรุปความคำถามสุดท้าย
 จำเลยชายต้องตอบคำถามใหม่
 คุณเป็นชายแล้วไปตบหล่อนทำไม
 เหตุผลใจให้การมาอย่าโมเม
- ชายเหลื้อมมองคู่กรณีเห็นที่หยิ่ง
 แล้วให้การตามจริงไม่หันเห
 ผมเจอหล่อนที่ป้ายจอตรดเมล์
 ยืนหน้าเบ้บุญไม่รับอับประมาณ
- ชั้นรถเมล์คันเดียวกันมันเง่า
 พอกระเป๋ามาเก็บค่าโดยสาร
 เธอสำแดงเหตุบอกออกอาการ
 สุตทันทานหนึ่งข้างเธอผมผลอไป
- เธอเปิดกระเป๋ใหญ่แล้วหยิบกระเป๋เล็ก
 เปิดกระเป๋เล็กแล้วปิดกระเป๋ใหญ่
 หยิบแบงค์จากกระเป๋เล็กในทันที
 แล้วเปิดกระเป๋ใหญ่ในทันที
- เธอปิดกระเป๋เล็กแล้วใส่ลงกระเป๋ใหญ่
 ส่งเงินให้เด็กกระเป๋ามันขมิ
 พลังปิดกระเป๋ใหญ่ไม่รอรี
 ครั้นรับตัวทันทีเธอฉับไว
- เปิดกระเป๋ใหญ่แล้วหยิบกระเป๋เล็ก
 เปิดกระเป๋เล็กแล้วปิดกระเป๋ใหญ่
 เอาตัวใส่กระเป๋เล็กอย่างรวดเร็ว
 แล้วเธอเปิดกระเป๋ใหญ่ไม่รอช้า
- ปิดกระเป๋เล็กแล้วใส่ลงกระเป๋ใหญ่
 แล้วก็ปิดกระเป๋ใหญ่อย่างแน่นหนา
 รับตั้งค์ทอนจากกระเป๋แล้วกานดา

เปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบหากลกระเป่าเล็ก

เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
ตั้งค้ทอนใส่กระเป่าเล็กแล้วปิดเหล็ก
หยิบกระเป่าใหญ่แล้วเปิดใส่กระเป่าเล็ก
ปิดกระเป่าใหญ่แล้วตรวจเช็คเหมือนเช่นเคย

ครั้นนายตรวจขึ้นมามาหาข้าไม่
เธอเปิดกระเป่าใหญ่หยิบกระเป่าเล็กหน้าตาเฉย
ปิดกระเป่าใหญ่เปิดกระเป่าเล็กไม่ช้าเลย
หยิบตัวเผยให้นายตรวจได้ตรวจตรา
แล้วปิดกระเป่าเล็กก่อนเปิดกระเป่าใหญ่
ใส่กระเป่าเล็กลงไปไม่กังขา
แล้วเธอปิดกระเป่าใหญ่ไม่รอร่า
พอรับตัวกลับมามิช้าไย

เปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบกระเป่าเล็ก
เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
เอาตัวใส่กระเป่าเล็กแล้วปิดไว
เปิดกระเป่าใหญ่ใบเล็กใส่จนเนี้ยน

ตุลาการนั่งฟังความตามคดี
บอกหยุดที่ฟังแล้วนำเวียนหัว
กระเป่าเล็กกระเป่าใหญ่ดูพันพัว
นำเวียนหัวพัลวันพอกันที

จำเลยชายได้จ้งหะจึงจะฉาน
ข้าแต่ศาลที่เคารพคิตคูถิ
ท่านเพียงฟังยังเวียนหัวถึงเพียงนี้
แล้วผมนี้นั่งข้างหล่อนจะทนไย

ตุลาการพิณิจผลถึงต้นเหตุ
พิจารณาพิเศษเห็นสมควรจะตบได้
จึงยกฟ้องปลดปล่อยจำเลยไป
กระเป่าเล็กกระเป่าใหญ่พอกันที

เราจะเห็นว่าในเรื่องนี้ตัวละครตุลาการตัดสินคดีความโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัว หรือเกิดอาการคล้อยตามคำให้การของจำเลย ซึ่งเป็นการตัดสินที่มีได้ใช้ความรู้ทางข้อกฎหมายอย่างเป็นกลาง หรืออาจมองอีกอย่างได้ว่า “ผู้พิพากษาเสียรู้จำเลย” โดยมีรู้เท่าทันวิธีการทางภาษาของฝ่ายจำเลยซึ่งเล่าเรื่องให้ “วทวนจนน่าเวียนหัว” ด้วยการใส่คำซ้ำไปซ้ำมาระหว่าง กระเป่าเล็ก และ กระเป่าใหญ่ อันที่จริงเหตุการณ์อาจให้ภาพที่น่าเวียนน้อยกว่านี้ได้หากผู้เล่าหันไปใช้คำอื่นแทนบ้าง เช่น สรรพนาม มัน หรือ ใบนั้น ใบนี้ สลับกันบ้าง ส่วนการพรรณนาอาการเปิดและปิดกระเป่าของตัวละครฝ่ายหญิงมีความละเอียดซ้ำซ้อนมากจนเกิดภาพความถี่ที่

ดูเหมือนมีการเปิดและปิดบ่อยจนเกินไป อันที่จริงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดติดต่อกันซึ่งสามารถละไว้ในฐานที่อนุমানได้ ไม่จำเป็นต้องเล่าทุกรายละเอียดก็ได้ เช่น เมื่อเก็บเงินในลงกระเป๋าใบเล็กแล้วก็ยอมต้องปิด (กระเป๋าเล็ก) ให้เรียบร้อย แต่ตัวละครฝ่ายชายก็เลือกที่จะเล่าทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่ยอมลดรูปคำเต็มทั้งสองเลย

ภาพของผู้พิพากษาที่ตัดสินคดีความผิดพลาดหรือไม่เป็นกลางเช่นนี้ ซึ่งมักมาพร้อมกับกลวิธีการใช้เหตุผลผิดแบบมีปรากฏให้เห็นทั่วไปไม่เฉพาะแต่เรื่องตลกภาษาไทย เช่น ในงานของ ซูลส์ (Suls 1972) ก็มีปรากฏเช่นกัน นอกนั้นแล้วมักเป็นการล้อทนายความเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่เรื่องตลกภาษาไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่พบเรื่องที่ล้อเลียนทนายความแต่อย่างใด เท่าที่พบนอกเหนือจากผู้พิพากษาที่เสียรู้จำเลยแล้ว ก็มีผู้คุมที่เสียรู้นักโทษ แต่ก็พบเพียงเรื่องเดียว

68)(=23) นักโทษสามคนกำลังจะถูกนำตัวไปประหารชีวิต
เจ้าหน้าที่ก็มาถามว่าก่อนตายทั้งสามต้องการกิน
อะไรเป็นมือสุดท้าย

"ผมอยากกินพิซซ่า" คนแรกตอบ
เขาได้กินพิซซ่าจานโตและถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินไก่ทอดเคเอฟซี" คนที่สองบอก
เขาได้กินไก่ทอดเคเอฟซีรสเข้มข้นแล้วก็ถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินบัวหิมะพันปี" คนที่สามบอก
"แต่ยังไม่ถึงเวลาบัวหิมะพันปีออกนะ" เจ้าหน้าที่บอก
"ไม่เป็นไรครับ ผมคอยได้"

สถานการณ์การตัดสินนักโทษแบบโบราณมักเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่มีพบในเรื่องตลก ซึ่งโดยมากผู้ที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินคดีความมักกลายเป็นตัวตลก ไม่ใช่แค่เฉพาะผู้คุมที่เสียรู้นักโทษ แม้แต่กษัตริย์ก็อาจใช้เหตุผลผิดแบบในการตัดสินคดีความ ซึ่งทำให้คนร้ายรอดตัวไปได้

69) กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...มีพระราชองค์หนึ่งได้เข้าไปเยี่ยมนักโทษในคุกหลวง
ซึ่งวันนั้นเป็นวันเกิดของพระองค์ พระองค์ได้ไต่ถามทุกข์สุขกับนักโทษทุกคน.....
พระองค์ถามชายคนหนึ่งว่า เจ้าติดคุกข้อหาอะไร ชายคนนั้นก็ตอบว่า ข้าไม่ผิด
ข้าไม่ได้ข่มขืนหญิงคนนั้น
จากนั้นพระองค์จึงไต่ถามคนต่อไป เจ้าละติดคุกข้อหาอะไร
ชายคนนั้นก็ตอบว่า ข้าไม่ผิด ข้าไม่ได้ฆ่าคน ถามก็คนก็ตอบเช่นเดิมว่า...ข้าไม่ผิด...
จนกระทั่งมาถึงชายคนหนึ่ง พระองค์ถามว่า...แล้วเจ้าละผิดหรือไม่
ชายคนนั้นจึงตอบว่า ข้าคงเป็นคนเดียวในที่นี้ที่ผิดตามข้อกล่าวหาจริง...ข้าขโมย
ของเค้าจริง ๆ

พระราชาริงตรัสด้วยความโมโหว่า... ทหารเอาไอ้ชาติชั่วสารเลวคนนี้ออกไปจาก
ที่นี่เดี๋ยวนี้ เดี่ยวมันจะทำให้คนดี ๆ ในนี้มีวมอง.....

คำตัดสินของพระราชาริงไม่เพียงก่อให้เกิดความตลกขบขัน ยังทำให้เห็นถึงความสับสน
ระหว่างคนดีกับคนร้ายว่าใครกันแน่ที่จะต้องโทษถูกคุมขัง แม้ว่าเรื่องตลกจำนวนหนึ่งจะ
นำเสนอภาพเหตุการณ์แบบนิทานโบราณ แต่ก็ยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่มีภาพเหตุการณ์
เป็นแบบปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้มีอำนาจในการตัดสินโทษ ลงโทษ หรือพิพากษาคดี ซึ่งน่าจะเป็นผู้
ที่ฉลาดสุขุม และทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมและความถูกต้อง กลับกลายเป็นผู้ด้อยสติปัญญา ไม่
เท่าทันคนร้าย หรืออาจตัดสินคดีความผิดพลาดแบบไม่เป็นกลาง สิ่งนี้อาจแสดงให้เห็นได้ถึง
การต่อต้านชนชั้นสูงที่มีอำนาจ แต่ไม่อาจรักษาความยุติธรรมให้เกิดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ได้

6.4 มุมมองทางลบต่อผู้หญิง

ในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่ ผู้หญิงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มักตกเป็นเป้าล้อเลียนในเรื่องตลก
โดยถูกเสนอให้มีภาพลักษณ์ในด้านลบและด้อยกว่าเพศชายในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะผู้หญิง
ผมทองมักถูกเสนอให้เป็นคนโง่ แต่หากเป็นผู้หญิงในบทบาทภายในครอบครัว แม่ม่ายมักตก
เป็นเป้าล้อเลียน เช่น งานวิจัยของคอร์ทเทอร์ริลล์ (Cortterill 1996) กล่าวว่า เรื่องตลก ละคร และ
การแสดงตลกในอังกฤษ มักนำเสนอแม่ม่ายในทางลบ เช่น เป็นคนเจ้ากี้เจ้าการ (manipulative)
และต้องการเป็นที่รักของทุกๆ คน แต่ไม่ปรากฏว่ามีการนิยมนำเสนอ แม่มั่ว หรือ พ่อตา ให้
เป็นตัวตลกที่มีลักษณะในด้านลบแต่อย่างใด

สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่พบว่ามีเรื่องใดกล่าวถึงแม่ม่ายเป็นตัวตลกหรือมีบทบาท
สำคัญในเรื่องอย่างเด่นชัด แต่มีปรากฏในลักษณะ ว่าที่แม่มั่วที่ขัดแย้งกับว่าที่ลูกสะใภ้ ซึ่งก็
พบเพียงเรื่องเดียว

70) เอาคนไหน

ชายหนุ่มคนหนึ่งรู้สึกตื่นเต้นมากเขาบอกกับแม่ของเขาว่า เขากำลัง
อยู่ในความรักและกำลังจะแต่งงาน เขาบอกกับแม่ว่า “เพื่อความสนุก
ผมจะพาผู้หญิงมา 3 คน แล้วแม่ลองพยายามดูว่าคนไหนคือคนที่
ผมจะแต่งงานด้วย”

แม่เขาตกลง ดังนั้นวันถัดมาชายหนุ่มได้พาหญิงสาวสวย 3 คน มา
พบแม่ของเขาที่บ้าน หญิงสาวได้นั่งเรียงกัน 3 คนบนโซฟา และ
พูดคุยกันสักพัก ชายหนุ่มจึงพูดขึ้นมาว่า “OK. ครับ แม่ลองทายดู
ว่าคนไหนคือคนที่ผมจะแต่งงานด้วย

แม่ตอบอย่างรวดเร็ว : คนที่นั่งตรงกลาง

ชายหนุ่ม : เป็นไปได้ยังไงเนี่ย แม่รู้ได้ยังไงครับเนี่ยว่าเป็นคนนี้

แม่ : แม่ไม่ชอบเธอ

หากเราพิจารณาจากกลวิธีที่ใช้ในเรื่องนี้จะพบว่าเป็นการใช้เหตุผลผิดแบบ หรืออาจมองอีกอย่างได้ว่าการให้เหตุผลของเธอไม่สัมพันธ์กับคำถามที่ตัวละครบุตรีชายถาม เพราะเขาได้บอกตั้งแต่ต้นแล้วว่าเขากำลังอยู่ในความรักและกำลังคิดจะแต่งงาน คนที่เขาจะแต่งงานด้วย ย่อมต้องเป็นคนที่เขาชอบ หรืออย่างน้อยผู้เป็นแม่ก็น่าจะประเมินจากลักษณะอื่นๆ ของหญิงที่มาให้เลือกว่าน่าจะเป็นคนที่มีลักษณะเข้ากันได้กับลูกชายของตน แต่เธอกลับตอบโดยยึดเหตุผลของตัวเองเป็นหลัก ซึ่งเป็นเหตุผลที่ประเมินจากความรู้สึกแวบแรกที่ได้พบกัน จึงดูเหมือนว่าเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่า (ว่าที่) แม่ผู้เป็นแม่เป็นคนที่ไร้ซึ่งเหตุผล และเอาใจแต่ตัวเอง

แต่เนื่องจากข้อมูลที่พบนั้นมีไม่มากและไม่ชัดเจนเท่าใดนัก ผู้วิจัยจึงไม่อาจสรุปแน่ชัดได้ว่าผู้หญิงในบทบาทของแม่ผู้จะต้องกลายเป็นตัวตลกเสมอไป หรือเป็นผู้ที่มีลักษณะในด้านลบเสมอไป แต่หากเปรียบเทียบไปกับวาทกรรมอื่นในสังคมไทย เราอาจพอมองเห็นความสอดคล้องได้ เช่น ละครเรื่องสะใภ้ทอณาโด (ช่อง 7, 2548) ซึ่งเป็นละครแนวตลกขบขันที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับปมขัดแย้งระหว่างแม่ผู้กับลูกสะใภ้ รวมถึงนำเสนอลักษณะของแม่ผู้ที่ชอบบงการชีวิตลูกชาย ซึ่งพบว่าแม่ผู้เป็นฝ่ายพ่ายแพ้และมักเป็นตัวตลกอยู่หลายตอน

ข้อมูลส่วนใหญ่ที่พบมักเป็นผู้หญิงในบทบาทของแม่และภรรยามากกว่า เช่น บทบาทของภรรยาที่โง่เขลา หรือถูกสามีหลอก

71) มีสามีภรรยาคนหนึ่งสามีเป็นคนชอบกินเหล้ามาก ภรรยาจึงบอกให้กินเหล้าให้น้อยลงจึงบอกกับสามีว่า

ภรรยา: คุณกินเหล้าให้น้อยลงได้ไหม

สามี: ฉันขอกินปีละ 365 ขวดนะ

ภรรยา: มากไปค่ะ

สามี: ฉันเหลือเดือนละ 30 ขวด

ภรรยา: ยังมากอยู่

สามี: ฉันสัปดาห์ละ 7 ขวด

ภรรยา: ไม่ค่ะ ยังมากไปอยู่ดี

สามี: ok ฉันขอวันละ 1 ขวด

ภรรยา: แหม คอยยังชั่วหน่อย

72) แม่คนหนึ่งถามลูกว่า "โตขึ้นลูกๆ อยากเป็นอะไรจ๊ะ"

ลูกชาย 1 : ทหารครับ จะได้ป้องกันประเทศชาติ

ลูกชาย 2 : อยากเป็นหมอครับแม่ จะได้รักษาคนไข้

แม่ : ดีดีดี แล้วลูกสาวแม่ล่ะอยากเป็นอะไร

ลูกสาว : อยากเป็นคนใช้ค่ะแม่

แม่ : (เกิดอาการงงสุดขีด) ทำไมไม่อยากเป็นคนใช้ลูก

ลูกสาว : หนูอยากให้คุณพ่อถอดหนูน้อยๆ ค่ะ

เรื่องที่ 71 แสดงผ่านกลวิธีการอนุมานเหตุผลที่ผิดแบบ ทำให้เห็นถึงระดับสติปัญญาที่ต่ำของตัวละครฝ่ายหญิง ทั้งที่ๆ คำตอบของฝ่ายชายยังคงปริมาณการดื่มที่เท่าเดิม เพียงแต่เปลี่ยนจำนวนฐานของเวลาให้ต่างออกไปเท่านั้น ส่วนเรื่องที่ 72 มิได้เป็นการแสดงถึงระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าของตัวละครฝ่ายหญิงโดยตรง แต่เป็นไปอย่างอ้อมๆ โดยการถูกหลอกลวงด้วยความไม่ซื่อสัตย์ของฝ่ายสามี⁴⁰

บางกรณีเป็นการนำเสนอทัศนะทางลบของสามีต่อภรรยาโดยอ้อม โดยผ่านการบอกเล่าประสบการณ์ของเด็กหรือผู้เป็นลูกต่อบุคคลภายนอก เช่น ที่โรงเรียน

73) สัตว์อะไรที่เธอชอบ

คุณครูคุยกับเด็กนักเรียนอนุบาล 1 ระหว่างคอยผู้ปกครองมารับกลับบ้าน

"ที่บ้านหนูเลี้ยงสัตว์อะไรบ้างคะ" คุณครูถาม

"มีหมาแค่ตัวเดียวคะ แต่ข้างบ้านเขาเลี้ยงตั้งหลายอย่างคะ มีนก แมว

ชะนีก็มีคะ" หนูน้อยเล่า

"แล้วหนูชอบอะไรมากที่สุดคะ"

"ชอบนกกับปลาสวยๆ คะ"

"เหอะคะ แล้วคุณพ่อคุณแม่ละคะชอบอะไร" ครูถามต่อ

"คุณพ่อชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบสัตว์อะไรซักอย่าง.." หนูน้อยส่ายหน้า

เมื่อพูดถึงคุณพ่อ

"ส่วนคุณแม่.. เห็นคุณพ่อพูดอยู่เรื่อยเลยว่าคุณแม่ชอบแรดคะ.."

บางกรณีความโง่เขลาอาจไม่จำเป็นต้องปรากฏพร้อมกับบทบาทในครอบครัวก็ได้ เช่น

74) มีเด็กคนหนึ่งชอบปีนต้นไม้และชอบปีนบ่อยๆ และยายคนหนึ่งจึงบอกว่า

"ไอ้หนู ปีนต้นไม้ระวัง!! หนุ่มๆ จะเห็น กนก. เอานะ"

เด็กคนนั้นจึงบอกว่า "ไม่เป็นไรยาย หนูถอดเก็บไว้ที่บ้านแล้ว

ปลอดภัยหายห่วง"

75) ในเครื่องบินลำ 1 ได้มี ผู้โดยสารไปด้วย ประมาณ 100 กว่าชีวิต

และในเครื่องบินลำนั้น มีนางงาม 1 คน คุณนาย 1 คน และคนใช้อีก 1 คน

ในขณะที่นางงามเอง เครื่องบินกำลังจะตก นางงามคนนั้นจึงรีบแต่งหน้าทันที

คุณนายเลยต่อว่า "จะบ้าเหอเครื่องบินจะตกอยู่แล้ว ยังมาแต่งหน้าอีก"

นางงามเลยบอกว่า "คุณนายเหี้ยไม่รู้อะไรเลย เวลาเครื่องบินตกเหี้ย พวกคนแถว

นั้นมักจะหาคนที่สวยๆ งามๆ พวกเขาจะได้ช่วยฉันทันใจ"

ดังนั้นคุณนายเลยรีบหยิบของมีค่าเอามาใส่เต็มตัว

นางงามจึงถามขึ้นว่า "แล้วคุณนายเอาทองมาใส่ทำไม"

⁴⁰ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้อาจมองได้เช่นกันว่ามีการเสียดสีหรือตำหนิผู้เป็นพ่อผ่านมุมมองของเด็กด้วย

คุณนายเลยพูดขึ้นว่า “เวลาเครื่องบินตกนะ คนเขามักจะหาของมีค่าทั้งนั้นแหละ”
 สาวใช้ไต่ยงตั้งนั้นจึงรีบยกขา 2 ข้างมาวางบนที่วางแขนของเก้าอี้ แล้วถกผ้าถุงขึ้น
 คุณนายเลยถามว่า “อ้าว ยายแจ้ว ทำอะไรนะ”
 คนใช้จึงบอกว่า “คุณนายไม่เคยไต่ยงหรือคะ ว่าเวลาเครื่องบินตกเนี่ย เขามักจะ
 หากล่องตำก่อน อย่างแรก”

ในเรื่องที่ 74 บทบาทของผู้หญิงโง่มาพร้อมกับความเป็นเด็ก ซึ่งอาจไม่ใช่เรื่องแปลกนัก เพราะเด็ก ๆ มักทำเรื่องแปลก ๆ ด้วยความไร้เดียงสาอยู่เสมอ ในขณะที่เรื่องที่ 75 แม้อุบัติวิเวก อาจจะทำให้คิดว่าผู้หญิงที่โง่มาพร้อมกับบทบาทการเป็นคนใช้ แต่บทบาทของตัวละครหญิง คนอื่นๆ ก็มิได้แสดงระดับสติปัญญาที่ดีไปกว่าบทบาทของคนใช้ เช่น บทบาทของนางงามอาจตีความได้ว่าเป็นคนที่สวยแต่ไม่ฉลาด หรือเป็นคนที่ใช้ความคิดวัน ๆ ไปกับเรื่องแต่งตัวมากกว่าสิ่งอื่นใด แม้ในยามคับขันเธอก็แก้ปัญหาด้วยการคำนึงถึงความงามของร่างกายเป็นหลัก ทั้งๆ ที่หากเกิดปัญหาขึ้นจริง เครื่องอาจจะระเบิดเป็นจุล ใครจะหน้าตาเช่นไรก็เปลี่ยนแปลงได้ทั้งสิ้น

บทบาทด้านลบที่ผู้หญิงถูกนำเสนอในเรื่องตลกภาษาไทยอีกอย่างหนึ่งก็คือการเป็นวัตถุทางเพศ เช่น

76) ประกาศ

หนุ่มหล่อ นิสัยดี
 เจ้าของกิจการนำเข้าสินค้าหลายชนิดจากต่างประเทศ
 ต้องการรับสมัครหญิงสาว
 จบปริญญาเอกเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศหลายภาษา ไม่จำเป็นต้อง
 หุ่นดีหรืออวบอ้อม วัยไม่เกิน 25 เพื่อทำหน้าที่เพื่อน
 ร่วมงาน ตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายต่างประเทศในกิจการนำเข้าเพียง
 นอนชั้นเยี่ยม ที่สำคัญควรมีหน้าต๋นน้ำทน และ
 รู้จักปกครองคน ไม่ทำให้ลูกน้องกลัวลนลาน ไม่ซี้หึงดหึงด หรือ
 มีอารมณ์ง่ายทั้งวัน

หมายเหตุ-หากคุณสมบัติไม่ครบถ้วนแต่ต้องการหารายได้พิเศษ กรุณาอ่านบรรทัดถ้วนบรรทัด

เรื่องนี้นำเสนอในรูปแบบของประกาศ ซึ่งหากอ่านดูเผิน ๆ เหมือนจะรับสมัครพนักงานจริงๆ แต่เมื่อเราอ่านตามคำแนะนำข้างใต้ของประกาศก็จะพบว่าต้องการ “คู่นอน” มากกว่า อันที่จริงเรื่องนี้อาจมองได้อีกอย่างว่ามีแค่การทำให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ แต่การนำเงินมาล่อ ดึงข้อความสุดท้ายว่า ต้องการหารายได้พิเศษ ทำให้เห็นว่าอาจมีผู้หญิงที่ทำเช่นนั้น เพราะเห็นแก่เงิน หรือเป็นพวกวัตถุนิยม

77) โสเภณี

ตำรวจจับตัวสาวกลุ่มหนึ่งจากมุกถนนไปส่งศาลขอห้าค่าประเวณี

หญิงคนแรกให้การต่อศาล

"ศาลที่เคารพ หนูกำลังเรียนหนังสืออยู่นะคะ มาจับหนูทำไม"

หญิงคนที่สองให้การบ้าง

"ศาลขา เตียนเป็นแม่บ้านค่ะ เตียนแค่ออกมาซื้อบุหรี่ย ทำไมตำรวจต้องจับเตียนด้วยคะ"

ผู้พิพากษาจึงว่า "แต่ตำรวจเขาเห็นคุณขายตัวกับผู้ชายคนนั้นอยู่ในรถนะ"

ศาลหันมาถามหญิงคนที่สามต่อ

"แล้วคุณล่ะ ทำอาชีพอะไร"

"เป็นโสเภณีค่ะ" เธอตอบหน้าตาเฉย

"เธอขายได้เป็นยังไงล่ะ" ผู้พิพากษาสัพยอกที่เห็นเธอลำרב

"ไม่ไหวเลยคะ การแข่งขันสูงเหลือเกินตั้งแต่มีพวกนักศึกษากับแม่บ้านออกมาหาลำไพ่กัน"

สำนวนว่า "หาลำไพ่" นั้นหมายถึงการหารายได้เสริม สำหรับหญิงที่แต่งงานแล้วแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ก็ต้องถือว่าเป็นผู้ที่ไม่มียาได้ การกล่าวว่า แม่บ้านออกมาหาลำไพ น่าจะหมายถึง เงินที่ได้รับจากสามีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในบ้านคือรายได้หลัก และการออกมาขายบริการทางเพศเป็นรายได้เสริม เรื่องนี้ไม่เพียงนำเสนอบทบาทของแม่บ้านที่ขายบริการทางเพศเพื่อหารายได้เสริม โดยรวมๆ แล้ว อาจกล่าวได้ว่าการนำเสนอทั้งหมดทำให้ดูเหมือนอาชีพการขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ผู้หญิงหลายๆ คนอยากจะทำ เพราะรายได้ดี บทบาทของผู้หญิงจึงดูเหมือนเป็นเพียงวัตถุทางเพศ และในเวลาเดียวกันก็เป็นพวกวัตถุนิยมหรือเห็นแก่เงิน บางกรณีลักษณะการเป็นคนทีวัตถุนิยมอาจปรากฏในสถานการณ์อื่นๆ ได้อีก เช่น ในการเลือกคู่ครอง

78) เรื่อง เปลี่ยนใจ

หลังจากได้รับการช่วยเหลือไม่ให้กระโดดน้ำตายที่สะพานข้ามแม่น้ำอันมีชื่อเสียง

แห่งหนึ่ง ชายผู้นี้ได้ให้การกับตำรวจว่า

ชายคนนั้น : ผมรักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง

ตำรวจ : เอ ก็ดีแล้วนี่ไม่น่าคิดสั้นเลย

ชายคนนั้น : ครับ ผมอยากให้ผู้หญิงคนนั้นแต่งงานกับผม ผมเลยบอกว่า ผมและ

ญาติๆ ผมรวยมากโดยเฉพาะลุงของผมเป็นมหาเศรษฐีเลยทีเดียว

ตำรวจ : แล้วมันมีปัญหาดตรงไหน

ชายคนนั้น : ก็ตอนนี้ผู้หญิงคนนั้นเลิกกลายเป็นป่าของผมเสียเลยนะสิครับ

เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นความเป็นคนเห็นแก่เงินของผู้หญิง ตั้งแต่การให้เหตุผลในตอนแรกของตัวละครเอกฝ่ายชายว่า ผมอยากให้ผู้หญิงคนนั้นแต่งงานกับผม ผมเลยบอกว่า ผมและญาติๆ ผมรวยมากโดยเฉพาะลุงของผมเป็นมหาเศรษฐีเลยทีเดียว ซึ่งเป็นนำเอาฐานะทางการเงินของครอบครัวมาเป็นเครื่องล่อ แต่ต่อมากการนำเสนอกลับยิ่งทำให้เห็นว่าตัวละครฝ่ายหญิงมีความวัตถุนิยมมากกว่าที่เขาคิดไว้ ในที่สุดจึงทำให้ตัวละครเอกฝ่ายชายต้องผิดหวัง

ในภาพรวมแล้ว ผู้หญิงมักถูกนำเสนอในทางลบในสามลักษณะ ได้แก่ การเป็นคนโง่ เป็นวัตถุทางเพศ และเป็นคนที่วัตถุนิยม

6.5 มุมมองทางลบต่อผู้รู้

ตามความเห็นของนักคิดคนสำคัญ เช่น ฟูโกต์ (Foucault 1972) ความรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญอันหนึ่งที่ยังชี้ได้ถึงอำนาจ การที่คนเรามีความรู้หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านหนึ่งด้านใด คำพูดของคนผู้นั้นจะมีน้ำหนักมากกว่าคนทั่วๆ ไป แต่เป็นคำพูดที่แฝงด้วยอำนาจ คนที่มีความรู้ดีจึงถือได้ว่ามีอำนาจมากกว่าคนที่มีความรู้น้อยในการครอบงำความคิดของผู้อื่นได้ แต่ในโลกของเรื่องตลก ผู้รู้ หรือนักวิชาการด้านต่างๆ กลับถูกทำให้กลายเป็นตัวตลกหมดความน่าเชื่อถือ หรือขาดซึ่งพลังอำนาจดังกล่าว เช่น

- 79) นักวิชาการคนหนึ่งขึ้นเครื่องบินเพื่อจะไปดูงานที่ต่างประเทศ ระหว่างการเดินทาง นักวิชาการเริ่มเบื่อกับการที่ต้องนั่งอยู่กับที่นานๆ จึงปลุกชายนักท่องเที่ยวนั่งหลับอยู่ข้างๆ มาเล่นเกมด้วยกัน
- "เรามาลงเล่นเกมกันเถอะ" นักวิชาการพูด
- "ผมจะทายปัญหาคุณ ถ้าคุณตอบไม่ได้ คุณจ่ายผมมา 5 บาท แล้วคุณถามผมมั่ง ถ้าผมตอบไม่ได้ ผมจะจ่ายให้คุณ 500 บาท"
- นักท่องเที่ยวยุติหงุดหงิดเพราะถูกปลุกให้ตื่นทั้งๆ ที่กำลังหลับสบาย แต่ก็ตอบไปว่า "ก็ได้"
- นักวิชาการจึงเป็นผู้เริ่มเกมก่อนทันที
- "โลกอยู่ห่างจากดวงจันทร์เป็นระยะทางเท่าไร?" นักวิชาการถาม
- นักเดินทางตอบไม่ได้จึงต้องจ่ายเงินให้นักวิชาการไป 5 บาท
- "ง่ายมาก" นักวิชาการตอบ "โลกอยู่ห่างจากดวงจันทร์เป็นระยะทาง 18700 กม. ยังไงล่ะ"
- คราวนี้ถึงตาของนักท่องเที่ยวยาว เขาถามว่า "ตัวอะไร อยู่ในน้ำก็มีครีบสำหรับว่ายน้ำ อยู่ในดินมี 4 ขา พออยู่บนฟ้าก็มีปีกสำหรับบิน?"
- นักวิชาการคิดอยู่นานก็คิดไม่ออก จึงพูดว่า "ยอมแพ้" พร้อมกับจ่ายเงินให้นักท่องเที่ยวยาว 500 บาท และถามว่า "มันคือตัวอะไรล่ะ?"
- นักท่องเที่ยวยาวจึงเฉลยว่า "ไม่รู้สิ" พร้อมกับจ่ายเงินให้นักวิชาการ 5 บาท แล้วก็หันไปนอนหลับต่อ

เราจะเห็นได้ว่านักวิชาการถูกนำเสนอว่าเป็นคนโง่อวด โดยมักทำทนายให้ผู้อื่นทดสอบความรู้ของตนด้วยความมั่นใจว่าตนจะตอบได้ในทุกสรรพสิ่ง ดังจะสังเกตได้จากการเสนอราคาค่าปรับหากผู้ใดตอบคำถามไม่ได้ในราคาที่แตกต่างกันมาก แต่สุดท้ายก็พบว่าเขาต้องเสียรู้คนธรรมดาหรือคนทั่วไปที่ไม่ได้มีอาชีพเป็นนักวิชาการ

ในบางกรณีพบว่ามีภาระบุษชาวิชาที่ผู้รู้หนึ่งๆ เชี่ยวชาญ พร้อมๆ กับการนำเสนอเปรียบเทียบไปกับผู้ที่ต้องความรู้อย่างชัดเจน เช่น นักปรัชญา กับ นักคณิตศาสตร์

- 80) มีผู้ชาย 3 คน คนแรกเป็นนักปรัชญา คนที่สองเป็นนักคณิตศาสตร์ คนสุดท้ายเป็นคนโง่ อยู่มาวันหนึ่ง สามคนนี้นั่งรถไปเที่ยวด้วยกัน แล้วระหว่างทาง รถเกิดไปชนเข้ากลางทาง ทำให้ทั้งสามตายหมด วิญญาณทั้งสามจึงต้องไปหายมบาล พอไปถึงยมบาลก็บอกว่า ให้แต่ละคนถามคำถามคนละข้อ ใครถามคำถามที่ยมบาลตอบไม่ได้ จะได้ขึ้นสวรรค์ แต่ถ้ายมบาลตอบได้คนที่ถามจะต้องลงนรก
- นักปรัชญาได้ถามเป็นคนแรก เขาให้ยมบาลอธิบายความหมายของปรัชญาข้อหนึ่ง
- ยมบาลตอบได้ นักปรัชญาจึงลงนรกไป
- นักคณิตศาสตร์ถามเป็นคนที่สองโดยให้คิดโจทย์เลขข้อหนึ่งให้ได้ ยมบาลก็ตอบได้อีก
- นักคณิตศาสตร์จึงลงนรกไป
- พอมาถึงคนสุดท้าย คือ คนโง่ คนโง่บอกมาก่อนถามคำถามขอเก้าอี้ที่มี 8 รู พอได้เก้าอี้มานั่ง คนโง่ก็ตบออกมา แล้วถามยมบาลว่า "ข้าตบออกมาจากรูไหน" ยมบาลตอบว่า "รูที่ 2 จากทางซ้าย" คนโง่บอกว่า "ผิด" แล้วเฉลยให้ฟังว่า "รูตูดข้าต่างหากละ"

แม้ว่าช่วงแรกของการนำเสนอจะมีได้บอกว่าบุคคลในสองอาชีพดังกล่าวเป็นผู้เฉลียวฉลาด แต่การนำเสนอตัวละครบุคคลที่สามว่าเป็น คนโง่ โดยไม่ระบุนามอาชีพหรือความถนัดใดๆ ก็สามารที่จะแสดงการเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน ซึ่งในท้ายที่สุดเรื่องนี้ก็ทำให้เห็นว่าคนที่เป็นผู้รู้ทั้งสอง ได้แก่ นักปรัชญาและนักคณิตศาสตร์ เป็นผู้มีความรู้ที่จริง แต่ไม่สามารถเอาตัวรอดได้ ขณะที่คนโง่ใช้เพียงอุบายง่าย ๆ คือ มีการเล่นคำระหว่าง รู อันหนึ่งที่มีความหมายถึง 'รูของเก้าอี้' กับ 'ทวารหนัก' เพียงเท่านี้ก็ทำให้เขารอดตัวไปได้และยังได้ขึ้นสวรรค์ อันเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกได้ถึงการใช้ชีวิตในชั้นที่ดีกว่า

นอกเหนือจากกลุ่มอาชีพหรือผู้มีความถนัดเฉพาะทาง เช่น นักปรัชญา และนักคณิตศาสตร์ นักเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จัดได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี หรือเป็นคนเก่ง คือ เป็นผู้รู้ในสาขาคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากที่สุดอย่างหนึ่งในยุคปัจจุบัน แต่พวกเขา กลับกลายเป็นตัวตลกที่ไม่รู้จักเอาตัวรอดในเรื่องง่ายๆ เช่น

- 81) มีชายหนุ่มคนหนึ่งเป็นนักโปรแกรมเมอร์ซึ่งฉลาดมาก แต่มาอยู่วันหนึ่ง นักโปรแกรมเมอร์คนนี้เกิดต้องมาติดเกาะแห่งหนึ่งเข้า พอได้พบกับชาวเกาะคนหนึ่งพายเรือผ่านมาช่วยชีวิตเขาไว้
- นักโปรแกรมเมอร์ : พี่ๆ พี่จบชั้นไรมานะ
- ชาวเกาะ : อ้อ พี่ไม่ได้เรียนหนังสือหรอกน้อง
- นักโปรแกรมเมอร์ : โอ... พี่เหมือนตายไปแล้ว 10 % แล้วพี่ใช้อินเตอร์เน็ตเป็นหรือเปล่า
- (นักโปรแกรมเมอร์อวดใส่)
- ชาวเกาะ : ไม่เป็นหรอก
- นักโปรแกรมเมอร์ : โอ... พี่เหมือนตายไปแล้ว 15 % แล้วพี่รู้จัก HTML หรือเปล่า
- ชาวเกาะ : ไม่รู้จักหรอกน้อง
- นักโปรแกรมเมอร์ : พี่เหมือนตายไปแล้ว 20%

แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไม่ทันคาดคิด... คลื่นทะเลซัดมาอย่างแรงจนอาจจะทำให้เรือคว่ำได้
 ชาวเกาะ : น้องๆ ว่ายน้ำได้ไกลเกิน 200 ม. มั้ย
 นักโปรแกรมเมอร์ : ไม่เป็นพี
 ชาวเกาะ : ถ้างั้นแกตายแน่ 100%

เรื่องนี้ไม่เพียงนำเสนอให้เห็นว่านักเขียนโปรแกรมมีความรอบรู้ในสาขาของตัวเองก็จริง แต่ยังชอบโอ้อวดกับคนที่ไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ดังข้อความในวงเล็บในบรรทัดที่เจ็ดว่า (นักโปรแกรมเมอร์อวดใส่) แต่ในท้ายที่สุดเขาก็ต้องพบกับความหายนะ หรือเข้าทำนองที่ว่า “ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด” เจกเช่นนักปรัชญาและนักคณิตศาสตร์ข้างต้น นอกจากนี้นักเขียนโปรแกรมยังถูกเสียดสีว่าเป็นคนที่เก่งเกินไปจน “ผิดมนุษย์” เช่น

82) ศัพท์คอมพิวเตอร์

.....

นักเขียนโปรแกรม (Programmer)

สมัยเรียนหนังสือ เขาคือเพื่อนของเรา คนที่ชอบเล่นเกมในห้องเรียน

ใส่แว่นตาหนาเตอะ เกรดเฉลียวไกลๆ สี ชิ้งก หวงวิชา ไม่คบคน

ไม่เล่นกีฬา เข้ากับเพื่อนไม่ได้

เลือกเรียนคอมพิวเตอร์เพราะไม่อยากคบมนุษย์ ดังนั้นเมื่อเขียนโปรแกรม

จึงเป็นผลให้โปรแกรมกับผู้ใช้งานติดต่อกันไม่รู้เรื่อง

.....

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า)

เรื่องนี้แนะนำให้นักเขียนโปรแกรมให้มีภาพลักษณ์ในด้านลบอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะแบบลักษณะที่ตายตัว กล่าวคือ คนในกลุ่มอาชีพนี้มักมีลักษณะที่ว่าเป็นกันทั้งสิ้น ซึ่งสื่อคำมาแต่เล็ก ลักษณะที่เด่นมาก คือ การขาดซึ่งมนุษยสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น การเลือกเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ก็ดูจะยิ่งทำให้เขาห่างไกลจากความเป็นมนุษย์มากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นโปรแกรมที่เขาเขียนออกมาจึงดูเหมือนว่าจะมีแต่เขาที่รู้เรื่องอยู่คนเดียว

โดยภาพรวม ผู้รู้ หรือนักวิชาการในสาขาต่างๆ ในเรื่องตลกมักถูกนำเสนอให้เป็นคนโง่ โอ้อวด ไม่รู้จักเอาตัวรอด หรือเก่งจนผิดมนุษย์จนไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ การนำเสนอตั้งนี้ล้วนสามารถลดทอนความน่าเชื่อถือของพวกเขาลงได้ หรือทำทนายอำนาจแฝงในตัวของพวกเขา รวมทั้งก่อให้เกิดคำถามตามมาว่า นิยาม “ความฉลาด” หรือการเป็น “คนเก่ง” นั้น ควรจะเป็นเช่นไรกันแน่ และจำเป็นหรือไม่ที่จะถูกจำกัดไว้เพียงในบางสาขาวิชา

6.6 ภาพแทนของเด็กที่แสดงทัศนคติเชิงลบต่อผู้ใหญ่

งานวิจัยเรื่องตลกอเมริกันของสเตอร์น (Stearn 1993) พบว่ามีเรื่องตลกจำนวนหนึ่งที่ตัวละครเด็กมักชอบทำทนายพ่อและแม่ ญาติผู้ใหญ่ รวมถึงครูที่โรงเรียน สเตอร์นมีความเห็น

สอดคล้องกับฟรอยด์ที่ว่าสิ่งนี้เป็น การสะท้อนภาพความรู้สึกในวัยเด็กของมนุษย์เราที่อยากจะต่อต้านสิ่งรอบข้าง โดยเฉพาะระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ผู้ใหญ่พยายามหล่อหลอมและตีกรอบเรา

อย่างไรก็ตาม เรื่องตลกในลักษณะนี้อาจตีความได้อีกมุมมองหนึ่งได้ว่าสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนที่มีอายุน้อยกับคนที่มีอายุมาก หรือเป็นการต่อต้านความมีอาวุโส เนื่องจาก “ความอาวุโส” นับเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่บ่งชี้ได้ถึงการมีอำนาจ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เราจะพบว่ามีเรื่องตลกที่นำเสนอภาพของเด็กๆ ที่กล้าท้าทายผู้ใหญ่ ผลการวิจัยเรื่องตลกภาษาไทยก็พบเช่นกันว่ามีเรื่องตลกจำนวนหนึ่งที่น่าสนใจที่นำเสนอตัวละครเด็กให้แสดงการท้าทายผู้ใหญ่ เช่น เปรียบเปรยว่าผู้ใหญ่ก็ไม่ต่างจากเด็ก เพราะมักทำเรื่องไร้สาระได้เช่นกัน

83)(=29) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป

.....

(ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในภาคผนวก ก หน้า)

นอกเหนือจากผู้ใหญ่ในความหมายรวมๆ แล้ว ผู้ใหญ่ในครอบครัวที่เด็กๆ มักท้าทายก็คือพ่อและแม่ เช่น

84)(=25) เรื่อง ลูกบั้งเกิดเกล้า

บ่ายวันหนึ่งขณะที่พ่อลูกคู่หนึ่งนอนดูโทรทัศน์อยู่ในห้องนั่งเล่นห้องเดียวกันแต่คนละมุม ในขณะที่พ่อกำลังเคลิ้มจะหลับอยู่นั้น ลูกก็พูดขึ้นว่า

→ "พ่อผมหิวน้ำ"

"หิวก็ลุกไปกินสิ" พ่อพูดเนือย ๆ

→ "พ่อ หยิบน้ำให้กินหน่อย" ลูกยังคงไม่ลดละ

"ปะ หิวก็ไปหยิบกินเองสิ" พ่อเริ่มยั่ว

→ "พ่อ....."

"เดี๋ยง ๆ คนง่วง ๆ อยู่ ถ้าแกเรียกอีกทีโดนเตะแน่" พ่อขัดคอ

เด็กน้อยหยุดคิดชั่วครู่ ด้วยตระหนักในคำพูดของพ่อ ก่อนจะตอบออกไปว่า

→ "พ่อ เดี่ยวตอนลุกขึ้นมาเตะผม ช่วยหยิบน้ำติดมือมาให้ด้วยนะ"

ในสังคมแบบปิตุลาธิปไตย พ่อนับว่าเป็นคนที่มีอำนาจมากที่สุดในครอบครัว แต่เรื่องนี้กลับนำเสนอตัวละครลูกให้ท้าทายพ่อ คือ เป็นฝ่ายสั่งพ่อ หรือเรียกร้องให้พ่อหยิบของให้ตน ดังจะสังเกตได้จากคำพูดของตัวละครลูกที่มีด้วยกันถึงสี่ผลัด แม้ว่าในตอนท้ายๆ เขาจะถูกพ่อขู่ว่าจะโดนเตะ แต่ลูกก็ยังกล้าท้าทายพ่อต่ออย่างไม่ลดราวาศอก

85) แม่และนายแสง ยืนคุยกันอยู่หน้าบ้าน

"เพลง ลูกรัก ตอนนี่ลูกก็โตเป็นหนุ่มแล้วนะ" แม่พูด

"ครับ" แสดงตอบ
 แม่ถาม "ลูกชอบดื่มเหล้ามัยลูก"
 แสดงตอบแม่ว่า "ไม่ชอบครับ"
 แม่ถามต่ออีกว่า "ชอบเที่ยวผู้หญิงหรือเปล่าลูก"
 "ไม่ชอบเหมือนกันครับแม่" แสดงตอบ
 แม่ถามต่ออีกที่ว่า "ลูกชอบดมกาวมัย แม่สงสัย"
 "ไม่ชอบอีกนั่นแหละ" แสดงตอบ
 "แล้วลูกชอบอะไรละ แม่ซักสงสัย ไ้หนูก็ไม่ชอบ ไ้หน้ก็ไม่ชอบ" แม่ถามอีก
 "ผมชอบโกหกแม่ครับ" แสดงตอบอย่างมั่นใจ
 แม่ "???????"

- 86) เด็กหญิงคนหนึ่งถามแม่ด้วยความสงสัย
 "คุณแม่ขา ทำไมคุณแม่มีผมเส้นขาวๆ ตั้งหลายเส้นคะ"
 "ก็เพราะแม่มีลูกชน คือ ไม่ค่อยเชื่อฟังแม่นะซี" แม่ตอบ
 "แล้วคุณยายล่ะคะ ทำไมผมถึงขาวหมดทั้งหัวเลย"
 แม่ "!!!!!!"

โดยทั่วไปในการทำทนายพ่อและแม่นั้น มักพบว่าตัวละครเด็กผู้ชายจะแสดงการทำทนายที่ค่อนข้างก้าวร้าวกว่า เมื่อเทียบกับเด็กผู้หญิง

นอกเหนือจากพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดที่สุดในครอบครัวแล้ว ก็พบเช่นกันว่ามีการทำทนายญาติผู้ใหญ่คนอื่นๆ แต่ก็พบเพียงเล็กน้อย เช่น

- 87) เรื่อง ขอบคุณ
 คุณแม่พาลูกสาววัยแปดขวบไปเที่ยวนอกบ้าน ระหว่างทางเจอหน้าสาว
 สาวเห็นหลานนำเอ็นดูจึงส่งส้มให้ผลหนึ่ง
 หนูน้อยรับมาแต่ไม่พูด "ขอบคุณ" สักคำ
 คุณแม่เลยเตือนสติลูกว่า "คุณนำให้ส้มลูก ลูกต้องพูดยังไงจะ"
 ลูกสาวได้ยีนก็ส่งส้มคืนให้แล้วพูดว่า
 "คุณนำขา ช่วยปอกเปลือกให้หนูด้วยสิคะ"

ดังที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วในบทที่ 5 ว่าเรื่องนี้นำเสนอตัวละครเด็กให้กล่าววาจาที่ผิดคาดไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ คือ แทนที่เด็กจะกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ใหญ่ให้ของ แต่กลับแสดงการขอร้อง ซึ่งขัดกับสถานภาพทางสังคมที่ผู้น้อยไม่ควรร้องขอหรือรบกวนให้ผู้ใหญ่ทำสิ่งต่างๆ ให้นอกเสียจากผู้ใหญ่จะทำให้เอง การกระทำของตัวละครเด็กในเรื่องนี้มีใช้แค่การกล่าววาจาที่ผิดคาดอย่างเดียว แต่อาจมองได้เช่นกันว่าเป็นการนำเสนอที่แสดงให้เห็นว่าเด็กกำลังทำทนายผู้ใหญ่

นอกเหนือจากญาติผู้ใหญ่แล้ว ก็พบเช่นกันว่ามีการนำเสนอตัวละครเด็กทำทนายครู

- 88) ขณะที่คุณครูสอนอยู่ สมคิดไม่ตั้งใจฟัง คุณครูจึงถามสมคิดว่า
 คุณครู: ถ้าเธอนั่งเรือจะไปไหนสักแห่งแล้วมีพายุน่าเธอจะทำอย่างไร
 สมคิด: ก็ปล่อยสมอไปครับ
 คุณครู: แล้วถ้ามาอีกลูกหนึ่งล่ะ
 สมคิด: ก็ปล่อยสมออีกอันหนึ่งครับ
 คุณครู: แล้วถ้ามาอีก 2 ลูกล่ะ
 สมคิด: ก็ปล่อยสมออีก 2 อันครับ
 คุณครู: แล้วเธอไปเอาสมอที่ไหนมาตั้งหลายอัน
 สมคิด: แล้วครูทะเลครับไปเอาพายุนี่ไหนมาตั้งหลายลูก

89) เรื่อง ไครโง

คุณครูคนใหม่ พยายามจะใช้จิตวิทยาที่ได้เรียนมา หล่อนยืนอยู่หน้า
 ชั้นเรียน แล้วพูดว่า "ใครที่คิดว่าตัวเองโง่ ให้ยืนขึ้น"
 สักพักหนึ่ง มะเตี่ยว ไอ้ตัวเล็ก ก็ลุกขึ้นยืน
 ครูจึงถามมะเตี่ยวว่า "เธอคิดว่าเธอเป็นคนโง่หรือ มะเตี่ยว"
 "เปล่าครับ แต่ผมทนไม่ได้ที่เห็นครูต้องยืนอยู่คนเดียว"

การทำทนายคุณนั้นอาจมองได้มากกว่าแค่การทำทนายผู้ที่อาวุโสกว่า เนื่องจากครูเป็นผู้
 ที่มีความรู้มากกว่า และยังมีอำนาจในการให้คุณให้โทษได้อีกด้วย การทำทนายครูจึงอาจจะ
 กล่าวได้ด้วยว่าเป็นการทำทนายผู้รู้และทำทนายผู้มีอำนาจตามระบบการศึกษาอีกด้วย

โดยสรุปพบว่าผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เรื่องตลก
 สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางชาติพันธุ์ เพศ และอายุ ดังจะเห็นได้จากการเสนอ
 ภาพแทนของชนกลุ่มน้อยให้เป็นคนโง่และภาพแทนของคนต่างชาติให้เป็นศัตรูที่ถูกคนไทยตอบ
 โต้ให้ต้องพ่ายแพ้หรือเป็นฝ่ายที่ด้อยกว่า การเสนอภาพของผู้หญิงในแง่ลบซึ่งมีทั้งการเป็นคนโง่
 เป็นวัตถุทางเพศ และเป็นพวกวัตถุนิยม และการเสนอภาพของเด็กๆ ที่มักต่อต้านผู้ใหญ่ หรือ
 ผู้ที่มีอาวุโสกว่า ส่วนที่พบนอกเหนือไปจากที่ตั้งสมมุติฐานไว้ ได้แก่ การล้อเลียนนักการเมือง
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้รู้ โดยนักการเมืองมักถูกนำเสนอให้เป็นคนขี้โกงและมักพุดจาหลอกลวง
 รวมทั้งไม่เป็นต้นแบบของพ่อที่ดี ขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
 มักถูกนำเสนอให้เป็นคนโง่ที่ไร้ซึ่งความสามารถในการดูแลทุกข์สุขให้กับประชาชน ส่วนผู้มี
 ความรู้ดี เช่น นักวิชาการ ถูกนำเสนอว่าแท้ที่จริงเป็นผู้ที่ไร้ความสามารถ แต่มักชอบโอ้อวดว่า
 เป็นคนเก่ง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการล้อเลียนกลุ่มคนต่างๆ ที่พบในงานวิจัยนี้มี
 จำนวนน้อย ผลสรุปที่ได้จึงอาจจะยังไม่สมบูรณ์นัก ทั้งนี้เนื่องจากการล้อเลียนกลุ่มคนต่างๆ
 ในสังคมเป็นเรื่องที่อ่อนไหว อาจกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้อ่านที่ตกเป็นเป้าล้อเลียน
 ได้จึงอาจจะเป็นได้ว่าเรื่องเหล่านี้ปรากฏอยู่ในรูปของการบอกเล่าปากต่อปากมากกว่าจะปรากฏ
 ในรูปของภาษาเขียนที่เปิดเผย

บทที่ 7

สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยจะแสดงผลสรุปประเภทของกลวิธีและกลวิธีย่อยต่างๆ ที่พบ และสรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีดังกล่าวกับเงื่อนไขความตลก จากนั้นจะกล่าวถึงภาพรวมของผลการวิเคราะห์นัยทางสังคม และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

7.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีการทางภาษาที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันสองประเภทหลักๆ ได้แก่ กลวิธีการเล่นคำ และ กลวิธีทางปริศเนท การเล่นคำสามารถแบ่งย่อยได้เป็นอีก 3 กลวิธี ส่วนกลวิธีทางปริศเนทสามารถแบ่งย่อยได้เป็นอีก 6 กลวิธี ดังสรุปในตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 สรุปประเภทของกลวิธีทางภาษาในเรื่องตลกภาษาไทย

การเล่นคำ	กลวิธีทางปริศเนท
1) การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด <ul style="list-style-type: none">- การเล่นคำที่มีความกำกวมทางความหมายและทางโครงสร้าง- การเล่นคำที่มีการสร้างคำใหม่ที่ไร้ความหมายอ้างอิง	1) การทำให้หลงทาง
2) การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ <ul style="list-style-type: none">- การให้ปริบทเพื่อตีความคำใหม่- การละเล่นทางเสียงเพื่อให้เกิดคำใหม่	2) การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย
3) การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม	3) การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none">- ด้านพฤติกรรม- ด้านวาจา
	4) การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ <ul style="list-style-type: none">- การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อมๆ- การอ้างอิงมูลบทอย่างชัดเจน- การปฏิเสธมูลบท
	5) การประชด <ul style="list-style-type: none">- ด้านวาจา- ด้านสถานการณ์
	6) การซ่อนนัย

แม้ว่าผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจะแสดงให้เห็นว่าเรื่องตลกภาษาไทยมีกลวิธีที่หลากหลายประเภทก็จริง ซึ่งในภาพรวมไม่ต่างจากการค้นพบในงานวิจัยในภาษาอื่นที่มีมาก่อนหน้านี้ แต่ในรายละเอียดอาจจะกล่าวได้ว่าการเล่นคำและการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือเป็นกลวิธีที่มีลักษณะเฉพาะที่อาจทำให้คนที่มาจากวัฒนธรรมอื่นไม่อาจเข้าใจได้ หรือไม่ผู้จะรู้สึกตลกขบขันเท่าใดนัก เนื่องจากการเล่นคำเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เฉพาะในทางไวยากรณ์ของแต่ละภาษา ตลอดจนระบบเสียงที่มีเอกลักษณ์ หากผู้ฟังไม่มีความรู้ทางภาษาดีพอก็

อาจไม่เข้าใจ อาทิ เรื่องตลกที่มีการผวนคำ ส่วนการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือนั้นเกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานและความเชื่อร่วมกันของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ซึ่งหากผู้ฟังที่มาจากวัฒนธรรมอื่นหรือมาจากสังคมอื่น ซึ่งปราศจากความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ก็คงเป็นการยากที่จะรู้สึกตลกขบขันได้

ในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลก พบว่าทุกกลวิธีเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ทำการศึกษามาก่อนหน้านี้แล้ว เห็นตรงกันว่าเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่จำเป็นที่จะทำให้เกิดความตลกขบขัน ดังแสดงในตารางข้างล่างนี้ เครื่องหมาย ✓ แสดงถึงการเป็นไปตามเงื่อนไขนั้นๆ เครื่องหมาย × แสดงถึงการไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ส่วนเครื่องหมาย ? แสดงว่าไม่อาจอธิบายได้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปตามหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขนั้นๆ

ตาราง 5 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขความตลก

เงื่อนไข		กลวิธี					
		คู่ความหมายแย้ง	คู่ความหมายซ้อน	ความเด่นต่างระดับ	การตีความข้อมูลเดิมใหม่*	การละเมิดระดับการให้ข้อมูล	ตรรกะที่ขัดแย้ง
1) การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) การเล่นคำที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) การเล่นคำที่มีการตอกย้ำความกำกวม		✓	✓	✓	×	×*	✓
1) การทำให้หลงทาง		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย		✓	×	✓	×	✓*	✓
3) การละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ	ด้านพฤติกรรม	✓	×	✓	×	✓	✓
	ด้านวาจา	✓	×*	✓	×	✓*	✓
4) การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ	การอ้างอิงมูลบทอย่างอ่อนๆ	✓	×	✓	×	✓	?
	การอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจน	✓	×	?	×	×	✓
	การปฏิเสธมูลบท	✓	×	?	×	✓	✓
5) การประชด	ด้านวาจา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	ด้านสถานการณ์	✓	×	✓	×	×	✓
6) การซ่อนนุข		✓	✓	✓	✓	✓	✓

* หมายถึง 'ไม่ทั้งหมด แต่ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น'

ในด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความตลก เราจะเห็นว่าทุกกลวิธีเป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายแย้ง ขณะที่เงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนเราจะพบว่ากลวิธีการเล่นคำการเล่นคำทุกกลวิธีเป็นไปตามเงื่อนไขนี้ เนื่องจากการเล่นคำมีรูปคำสำคัญที่มีแนวโน้มกำกวมอยู่ก่อนแล้ว เมื่อนำมาใช้เล่นในเรื่องตลกจึงยอมทำให้เกิดภาวะคู่ความหมายซ้อนได้ง่าย แต่กลวิธีทางปริศนาส่วนใหญ่ไม่เป็นเช่นนั้น มีเพียง 3 กลวิธีเท่านั้นที่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าเงื่อนไขนี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความกำกวมของตัวบท เป็นเงื่อนไขพื้นฐานของกลวิธีการเล่นคำ แต่ไม่ใช่เงื่อนไขพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลวิธีทางปริศนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลวิธีทางปริศนาหลาย ๆ กลวิธี อาทิ การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย และการละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นกลวิธีที่อาจกล่าวได้ว่าความตลกขบขันนั้นอยู่ที่การนำเสนอเหตุการณ์ที่แปลกหรือความแปลกประหลาดของเหตุการณ์ที่นำเสนอเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ตลกขบขัน มากกว่าจะต้องมีความกำกวมเข้ามาเกี่ยวข้องในการนำเสนอตัวบท

ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลวิธีทางภาษากับเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลันพบว่ากลวิธีส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ โดยเฉพาะกลวิธีทางปริศนา ซึ่งผลที่ได้นี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลที่สัมพันธ์ไปกับการที่กลวิธีทางปริศนาส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อน กล่าวคือ กลวิธีดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความกำกวมเข้ามาเกี่ยวข้องในการนำเสนอ จึงน่าจะเป็นเหตุให้ไม่ต้องตีความตัวบทใหม่แต่อย่างใด ขณะที่กลวิธีการเล่นคำส่วนใหญ่เป็นไปตามทั้งเงื่อนไขคู่ความหมายซ้อนและเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน ยกเว้นกลวิธีย่อยอันหนึ่งที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการตีความข้อมูลเดิมใหม่อย่างฉับพลัน อย่างไรก็ตาม เหตุที่ผลการวิเคราะห์กลวิธีการเล่นคำออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลที่พบในประเภทที่สามนี้มีน้อยมาก และเท่าที่พบก็ได้แสดงความสอดคล้องกับเงื่อนไขนี้

ส่วนด้านความสัมพันธ์กับเงื่อนไขความเด่นต่างระดับ พบว่ากลวิธีการเล่นคำและกลวิธีทางปริศนาเกือบจะทุกกลวิธีแสดงความสอดคล้อง ยกเว้นกลวิธีการใช้มูลบทเป็นเครื่องมือที่ไม่เป็นไปตามนั้นทั้งหมด ทั้งนี้ดังที่ได้กล่าวไปบ้างแล้วในบทที่ 5 ว่าที่มาของเงื่อนไขนี้อ้างอิงแนวคิดทางอรรถศาสตร์เป็นสำคัญ แต่กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับภาระอนุมาณและความรู้ความเชื่อร่วมกันของกลุ่มสนทนา จึงไม่อาจนำมาอธิบายความสัมพันธ์กับกลวิธีนี้ได้อย่างชัดเจน

ส่วนเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีแนวโน้มว่ากลวิธีส่วนใหญ่จะเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้ อันที่จริงอาจมีข้อโต้แย้งได้สำหรับความสัมพันธ์กับกลวิธีการซ้อนมุข เนื่องจากกลวิธีนี้มีการบิดเบือนตรรกะก็จริง แต่เป็นการบิดเบือนตรรกะของเรื่องตลกเอง ไม่ใช่บิดเบือนตรรกะในโลกของความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปริศนาเรื่องตลกถือได้ว่าเป็นปริศนาประเภทหนึ่งที่มีความเป็นแบบแผนในตัวเองเช่นปริศนาอื่น ๆ ที่อาจสร้างความคาดหวังให้กับผู้อ่านได้ว่าตัวบทจะดำเนินไปตามแบบแผนที่ถือปฏิบัติกัน แต่สุดท้ายก็เกิดการพลิกผัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำเสนอที่ผิดแปลกจากปกติ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะวิเคราะห์ว่ากลวิธีนี้เป็นไปตามเงื่อนไขตรรกะที่บิดเบือนได้

สำหรับผลการวิจัยด้านนัยทางสังคมแสดงความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้านี้ เช่น เบ็นตัน (Benton 1988) เดฟวีส (Davies 1990) และเบอร์เกอร์ (Berger 1993) กล่าวคือ ภาษาอาจเป็นตัวนำพาความนิยมความคิดและทัศนคติต่างๆ ในทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านการนำเสนอคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมให้เป็นตัวตลก ดังจะเห็นได้จากการเสนอภาพแทนของชนกลุ่มน้อยให้เป็นคนโง่และภาพแทนของคนต่างชาติให้เป็นศัตรูที่ถูกคนไทยตอบโต้ให้ต้องพ่ายแพ้หรือเป็นฝ่ายที่ด้อยกว่า การเสนอภาพของผู้หญิงในแง่ลบซึ่งมีทั้งการเป็นคนโง่ เป็นวัตถุทางเพศ และเป็นพวกวัตถุนิยม การเสนอภาพของเด็กๆ ที่มักต่อต้านผู้ใหญ่ หรือผู้ที่มีอาวุโสกว่า การวิจารณ์นักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ โดยนักการเมืองมักถูกนำเสนอให้เป็นคนขี้โกงและมักพุดจาหลอกหลวง รวมทั้งไม่เป็นต้นแบบของพ่อที่ดี ขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการมักถูกนำเสนอให้เป็นคนโง่ที่ไร้ซึ่งความสามารถในการดูแลทุกข์สุขให้กับประชาชน และการวิจารณ์ผู้มีความรู้ดี เช่น นักวิชาการในสาขาต่างๆ ว่าแท้ที่จริงเป็นผู้ที่ไร้ความสามารถ แต่มักชอบโอ้อวดว่าเป็นคนเก่ง

ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับที่นักปรัชญา เช่น คาสูลิส (Kasulis 1989: 239) ได้กล่าวไว้ว่าอารมณ์ขันไม่ใช่เรื่องตลกเลย มันมีบทบาทมากมาย ไม่ใช่เพียงแค่ทำให้เรารู้สึกขำ *“Humor is no joke. It plays an important role in our understanding of ourselves, our society, and our world at large. It cools our tempers and warms our hearts. It breaks down barriers and builds community. It stimulates imagination and provokes new insight.”*

ดังนั้นหากจะมองว่าเราใช้ภาษาเพื่อทำให้ผู้ฟังขำขันอย่างเดียวอาจจะแคบไป เพราะในเวลาเดียวกัน เราอาจไม่เพียงใช้ภาษาเพื่อกำลังสร้างความสนิทสนม, ตอกย้ำความคิดความเชื่อในสังคม หรือจุดประกายความคิดอันใหม่ หรือทำไปเพื่อปลดปล่อยความกดดันในใจอย่างที่ปรอยด์ว่าไว้ ก็แล้วความกดดันเหล่านั้นมาจากที่ใดแล้ว ถ้าไม่เพราะปัญหาสังคม ข้อต้องห้าม หรืออุดมการณ์และการกดขี่ที่แวดล้อมผูกมัดเราไว้ การศึกษาเรื่องตลกโดยผนวกรวมแนวคิดแบบปริศนาเชิงวิพากษ์ที่คำนึงถึงอิทธิพลความเชื่อในสังคมต่อการใช้ภาษา อุดมการณ์ อำนาจ และความไม่เท่าเทียมกันในสังคม น่าจะทำให้ตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาในปริศนาตลกได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น คือ ช่วยตอบคำถามด้วยว่า “ทำไม” ไม่ใช่แค่ “อะไร” กับ “อย่างไร” เรื่องตลกจึงต้องเป็นเช่นนั้น ไม่เป็นแบบอื่น

7.2 ข้อเสนอแนะ

- (1) ศึกษาเรื่องตลกในภาษาอื่นๆ โดยเฉพาะเรื่องตลกในภาษากลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งยังไม่ค่อยมีการทำวิจัยทางด้านนี้มากนัก
- (2) ศึกษาวาทกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันในภาษาไทย เช่น เดี่ยวไมโครโฟน การแสดงตลก ละครแนวขบขัน ฯลฯ
- (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับระดับของความตลกขบขัน หรืออาจศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะสัมพันธ์กับระดับของความตลกขบขันร่วมด้วยก็ได้ เช่น ความซับซ้อนของ

- กลวิธี, ช่องทางการสื่อสาร (ภาษาพูด/ภาษาเขียน), ภูมิหลังของผู้ฟัง (เพศ การศึกษา การงาน ภูมิฐานะ/ภาษาถิ่น)
- (4) ศึกษาบางกลวิธีแบบเจาะลึก เช่น การแปลอักษรย่อผิดแบบ เท่าที่ผู้วิจัยพบในข้อมูลชุดนี้ไม่มากนัก ซึ่งผลที่ได้ันับว่าสอดคล้องกับผู้ที่ศึกษาการแปลอักษรย่อผิดแบบในภาษาอังกฤษ คือ คำที่แปลใหม่ยังคงเป็นหน่วยสร้างนามวลีเช่นเดียวกับคำต้นเค้า อย่างไรก็ตาม เท่าที่ผู้วิจัยได้สังเกตข้อมูลจากแหล่งอื่น เช่น การแสดงตลกทางโทรทัศน์ คำย่อบางคำถูกแปลใหม่ในรูปของกริยาวลี เช่น อบต. – อมทุกบาททุกสตางค์
 - (5) ศึกษาอารมณ์ขันของเด็ก และความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ขันของเด็กกับการรู้ภาษา ผู้ที่สนใจสามารถดูตัวอย่างงานของนักวิจัย เช่น McGhee, Paul E. (ed). 1980. *Child Humor*. และ Horgan, Dianne. 1981. *Learning to tell jokes: a case study of metalinguistic abilities. Journal of Child Language. Vol. 8:1. 217-224.* เป็นต้น
 - (6) ศึกษาการแปลเรื่องตลก เช่น ระดับของความยากง่ายในการแปลข้ามระหว่างภาษาและการสูญเสียความตลกขบขันและความเข้าใจเนื้อเรื่องในระหว่างการแปล
 - (7) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยใช้บทตลกขบขัน เป็นสื่อการสอน ผลการวิจัยด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ (เช่น Hatch and Brown 1995) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนจะพัฒนาทักษะและความรู้ความเข้าใจในภาษาที่สองได้ดีก็ต่อเมื่อเขามีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์หรือมีคลังคำมากพอ นักวิเคราะห์เกี่ยวกับอารมณ์ขัน เช่น John Schmitz (2002) เห็นว่า เรื่องตลกหรือบทตลกขบขันที่มีการเล่นคำน่าจะเป็นสื่อการสอนที่ดีไปได้อย่างหนึ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความหลากหลายทางความหมายของคำศัพท์แล้ว ยังจะทำให้เขาเข้าใจถึงอารมณ์ขันของเจ้าของภาษาและไม่ประหม่าเมื่อต้องสนทนากับเจ้าของภาษาในชีวิตจริง ทั้งยังทำให้ผู้เรียนสนุกสนานกับการเรียนอีกด้วย
 - (8) ศึกษาความหมายและการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันหรืออารมณ์สนุกสนาน ซึ่งอาจสะท้อนลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของคนไทย หรือศึกษาเปรียบต่างกับวัฒนธรรมอื่น
 - (9) ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างเรื่องตลกในการศึกษาการรู้ภาษาของคอมพิวเตอร์ ผู้ที่สนใจสามารถดูตัวอย่างงานวิจัยทางด้านนี้ได้ โดยค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตด้วยคำสำคัญว่า **computational humor** ซึ่งมีผู้ทำวิจัยทางด้านนี้ไว้มากพอสมควร
 - (10) นอกเหนือจากการศึกษาเรื่องตลกที่เป็นแบบแผนแล้ว หรือที่เรียกกันว่าเรื่องตลกกระป๋อง (canned joke) ซึ่งถือเป็นเรื่องตลกประเภทสำเร็จรูป ในทางภาษาศาสตร์ยังมีนักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งที่สนใจศึกษา การสนทนาแบบตลกขบขัน (conversational joking) ซึ่งหมายถึงการพูดหยอกล้อกันในการสนทนา และบางกรณีก็หมายรวมถึงการเล่าเรื่องตลกแทรกในบทสนทนาด้วย หัวข้อที่มักศึกษากันจะเกี่ยวข้องกับ เช่น ความสุภาพ เพศกับการเลือกใช้กลวิธี ความร่วมมือในการสนทนา และความเกี่ยวข้องกับหัวเรื่องที่กำลังสนทนา การประชดและการตอบรับคำประชดแบบขบขัน ฯลฯ ซึ่งในภาษาไทยยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการแทรกอยู่ในหัวเรื่องอื่น เช่น เป็นกลวิธี

หนึ่งในการสื่อสารในห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ต ผู้สนใจสามารถทำการศึกษาในหัวข้อดังกล่าวนี้ได้ โดยสามารถดูตัวอย่างงานของนักวิจัย เช่น *Norrick, Neal. 1993. Conversational Joking: Humor in Everyday Talk. Bloomington: Indiana University Press.*

- (11) ศึกษาทำเนียบภาษาอื่นๆ ที่มีการสอดแทรกความตลกขบขัน เช่น ภาษาโฆษณา พาดหัวข่าว ฯลฯ งานวิจัยทางด้านนี้เท่าที่ปรากฏ เช่น การศึกษาพาดหัวข่าวภาษาอังกฤษทางอินเทอร์เน็ตของบุคาเรีย (Bucaria 2004) เขาได้ข้อสังเกตที่น่าสนใจว่าอาจเป็นเพราะกรอบหรือธรรมเนียมปฏิบัติในการพาดหัวข่าวมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการสร้างความกำกวมจนก่อให้เกิดความตลกขบขัน เช่น ข้อจำกัดด้านพื้นที่และความจำเป็นที่จะต้องดึงดูดผู้อ่านให้อยากติดตามเนื้อหาในรายละเอียด โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านพื้นที่มีผลทำให้ผู้เขียนข่าวมักจะละคำจำพวกที่แสดงหน้าที่ เช่น กริยาช่วย (copulas) และคำบุพบทบางคำ เช่น about ซึ่งมีผลให้ข้อความนั้นๆ กำกวม และก่อให้เกิดความตลกขบขัน เช่น COUNTY OFFICIALS TO TALK RUBBISH (Bucaria 2004: 295) แปลได้สองความหมาย คือ 'เจ้าหน้าที่เขตจะพูดเรื่อง (การกำจัด) ขยะ' และ 'เจ้าหน้าที่เขตจะพูดจาแบบไร้สาระ' หากผู้เขียนข่าวใส่คำบุพบทอย่างครบถ้วนว่า COUNTY OFFICIALS TO TALK ABOUT RUBBISH ข้อความนี้ก็จะไม่กำกวม ผู้อ่านจะไม่นึกถึงความหมายที่สองอย่างแน่นอน จึงน่าสนใจศึกษาว่าชนิดของทำเนียบภาษาและประเภททางปริจเฉทของไทยมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีที่ก่อให้เกิดความตลกขบขันหรือไม่ และอย่างไร เท่าที่ผู้วิจัยได้สังเกตดูพบว่าพาดหัวข่าวของนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของไทยมักพาดหัวข่าวสำคัญที่หน้าปกให้ตลกขบขันมากกว่าพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีกเน้นให้เกิดความตื่นเต้นหรือนำพิศวงเป็นสำคัญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์. 2545. เอกสารประกอบการบรรยาย “ภาษาไทยคือหัวใจความเป็นไทย: การเมืองชาติพันธุ์และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษาในสังคมไทย” (6 กันยายน).
- กาญจนา เจริญเกียรติบวร. 2548. (ล้อ) เล่นการเมือง. วารสารภาษาและวัฒนธรรม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล. ป.24. ฉ.1. หน้า 46 – 64.
- ไกล่รุ่ง อามระดิษ. 2533. ร้อยแก้วแนวขบขันของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชษิตา มณีใส. 2544. ระเด่นลันได: วรรณกรรมอำพราง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงศักดิ์ ปรารค์วัฒนากุล. 2530. รหัสภาษา: ศิลปะการเล่นทางภาษา. ภาษาและหนังสือ. 20, 1 (เมษายน – กันยายน): 14 – 29.
- ศิริพร ศรีวรกานต์. 2542. การศึกษาเปรียบเทียบทิลล์ ออยเลนชะปีเกล กับศรีธัญชัยในฐานะนิทานมุขตลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Alexander, Richard J. 1996. The Status of Verbal humour in British Society: Contextual Aspects of English Humour. In Paton et al (eds), The Social Faces of Humour, pp. 63 - 81. (n.p.).
- Apte, Mahadev L. 1985. Humor and Laughter. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Atkinson, Ronald F. 1993. Humor in Philosophy. In Cameron (ed), Humor and History, pp. 2 – 20. Oxford: Intellect Books.
- Attardo, Salvatore. 1994. Linguistic Theories of Humor. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Attardo, Salvatore. 1997. The semantic foundations of cognitive theories of humor. Humor. 10-4: 395 - 420.
- Attardo, Salvatore. 2000. Irony as relevant inappropriateness. Journal of Pragmatics. 32: 793 – 826.
- Attardo, Salvatore. 2001. Humorous Texts: Semantic and Pragmatic Analysis. Berlin: Mouton de Gruyter.

- Attardo, Salvatore and Chabanne, Jean-Charles. 1992. Jokes as a Text Type. Humor. 5-1/2: 165 – 176.
- Attardo, Salvatore and Raskin, Victor. 1991. Script theory revis (it) ed: joke similarity and joke representation model. Humor. 4-3/4: 293 – 347.
- Bain, Alexander. 1865. The Emotions and the Will. London: Longmans, Green, and Co.
- Benton, Gregor. 1988. The Origins of the Political Joke. In Powell and Paton (eds), Humor in Society, pp.33 – 55.
- Bergen, Benjamin and Binsted, Kim. 2003. The Cognitive Linguistics of Scalar Humor. In Michel Achard and Suzanne Kemmer (eds), Language, Culture and Mind. CSLI.
- Bergen, Benjamin and Binsted, Kim. 2004. Embodied Grammar and Humor. To appear in Humor. <http://www2.hawaii.edu/~bergen/>
- Berger, Arthur Asa. 1996. The Politics of Laughter. In Paton et al (eds), The Social Faces of Humour, pp.15 – 28.
- Berger, Arthur Asa. 1993. An Anatomy of Humor. New Brunswick, NJ, U.S.A.: Transaction Publishers.
- Chapman, Antony and Hugh Foot (eds). 1977. It's a funny thing, humor. Oxford: Pergamon.
- Chiaro, Delia. 1992. The Language of Jokes. London & New York: Routledge.
- Cortterill, Pamela. 1996. 'It's only a joke': The role of humour in mother-in-law relationships. In Paton et al (eds), The social faces of humour, pp.193 – 217.
- Critchley, Simon. 2002. On Humor. London & New York: Routledge.
- Cuddon, J.A. 1991. Dictionary of Literary Terms. Third Edition. Oxford: Blackwell.
- Davies, Christie. 1990. Ethnic Humor around the World. Bloomington: Indiana University Press.
- Davies, Christie. 1998. Jokes and their Relation to Society. Berlin: Mouton de Gruyter.
- De Palma, Paul and Weiner, Judith. 1992. Riddles: Accessibility and Knowledge Representation. Proceedings of Colling 92, Nantes, Aug 23 - 28, 1992.
- Dienhart, John. 1998. A Linguistic Look at Riddles. Journal of Pragmatics.
- Dolitsky, Marlene. 1983. Humor and the Unsaid. Journal of Pragmatics. 7: 39 – 48.
- Fairclough, Norman. 1989. Language and power. London: Longman.
- Fairclough, Norman. 1992. Discourse and Social Change. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N.1997. Critical Discourse Analysis: The critical study of language. 2nd Edition. London: Longman.

- Foucault, Michel. 1972. The Archaeology of Knowledge, trans. Sheridan Smith, A. M., Tavistock. London (first published in 1969).
- Foucault, Michel. 1978. The History of Sexuality. Translated from the French by Robert Hurley. London: Penguin Books, c1976-1986.
- Freud, Sigmund. 1905. Der Witz und seine Beziehung zum Unbewussten. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch, 1978.
- Gee, James P. 1999. An Introduction to Discourse Analysis. London: Routledge.
- Giora, Rachel. 1991. On the cognitive aspects of the joke. Journal of Pragmatics. 16 (5): 465 - 485.
- Giora, Rachel. 2003. On our mind: salience, context, and figurative language. Oxford University Press.
- Haverkate, Henk. 1990. A Speech Act Analysis of Irony. Journal of Pragmatics. 14 (1): 77-109.
- Hobbes, Thomas. 1651. Leviathan. London: Crooke. Facsimile edition. Oxford: Clarendon Press, 1909.
- Hockett, Charles F. 1973. Jokes. In M.E. Smith (ed), Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager, pp. 153-178. The Hague: Mouton.
- Howarth, David. 2000. Discourse: Concepts in the Social Sciences. Buckingham and Philadelphia: Open University Press.
- Johnstone, Barbara. 2002. Discourse Analysis. Massachusetts and Oxford: Blackwell.
- Kant, Immanuel. 1790. The Critique of Judgment. Translated, with analytical indexes, by James Creed Meredith. Oxford: Clarendon Press, 1969.
- Kasulis, Thomas P. 1989. Introduction. Philosophy East and West. Special issue: Philosophy and Humor. 39 (3): 239 – 242.
- Koestler, Arthur. 1970. The Act of Creation. London: Hutchinson.
- Lakoff, Robin. 1975. Language and Women's Place. New York: Harper Colophon.
- Leach, Edmund. 1968. Anthropological aspects of language: Animal Categories and Verbal Abuse. In Lennerberg (ed), New Directions in the Study of Language, pp. 23-63. MIT Press.
- Mey, Jacob. 1994. Pragmatics. Oxford and Cambridge: Blackwell.
- Mills, Sara. 1997. Discourse. London & New York: Routledge.
- Mills, Sara. 2003. Michel Foucault. London & New York: Routledge.
- Monro, D.H. 1951. Argument of Laughter. Melbourne: Melbourne University Press.
- Morreal, John. 1987. The Philosophy of laughter and humor. New York: State

University of New York Press.

- Mulkay, Michael. 1988. On Humor. Oxford: Basil Blackwell.
- Nilsen, Don L.F. 1990. The Social Functions of Political Humor. Journal of Popular Culture. 24 (3): 35 – 47.
- Norrick, Neal R. 1986. A Frame-Theoretical Analysis of Verbal Humor: Bisociation as Schema Conflict. Semiotica. 60: 3 - 4. 225 – 245.
- Norrick, Neal R. 2002. Issues in conversational joking. Journal of Pragmatics. 35: 1333 – 1359.
- Palmer, Jerry. 1994. Taking Humor Seriously. London: Routledge.
- Pepicello, William and Weisberg, Robert. 1983. Linguistics and humor. In McGhee and Goldstein (eds), pp. 59 – 83. Berlin: Springer.
- Raskin, Victor. 1985. Semantic Mechanisms of Humor. Dordrecht: Reidel.
- Raskin, Victor. 1987. Linguistic heuristics of humor: a script-based semantic approach. Int'l.J.Soc.Lang. 65: 11 – 25.
- Raskin, Victor. 1998. Humor. In Mey (ed), Concise Encyclopedia of Pragmatics, pp.354 - 359. Oxford: Elsevier.
- Ross, Alison. 1998. The Language of Humour. London
- Schmitz, John R. 2002. Humor as a Pedagogical Tool in Foreign Language and Translation Courses. Humor. 15-1: 89 – 113.
- Scott, James C. 1990. Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts. New Haven: Yale University Press.
- Sherzer, Joel. 1985. Puns and Jokes. In T.A. Van Dijk (ed), Handbook of Discourse Analysis. Vol. 3, pp. 213 – 221.
- Stock, Oliviero and Straparava, Carlo. 2003. HAHAcronym: Humorous Agents for Humorous Acronyms. Humor. 16 – 3: 297 – 314.
- Stean, Herbert. 1993. Jokes: Their Purpose and Meaning. Northvale, NJ: J.Aronson.
- Suls, Jerry M. 1972. A Two-Stage Model for the Appreciation of Jokes and Cartoons: An Information-Processing Analysis. In Goldstein & McGhee (eds), The Psychology of Humor, pp. 81 - 100.
- Van Dijk, Teun A. 1995. Discourse, Semantics and Ideology. Discourse and Society. 6(2): 243 – 289.
- Weiner, Judith and De Palma, Paul. 1993. Some Pragmatic Features of Lexical Ambiguity and Simple Riddles. Language and Communication. 13 (3): 183 - 193.

Weiner, Judith. 1996. The Incongruity of Jokes, Riddles and Humorous Situations. In G.Guy, J. Baugh, D. Schiffrin and C. Feagin (eds), pp. 139 - 151. Amsterdam: Benjamin.

Yus, Francisco. 2003. Humor and the Search for Relevance. Journal of Pragmatics. 35: 1295 - 1331.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ผู้วิจัยได้จัดเรียงข้อมูลตามประเภทของกลวิธีซึ่งเรียงลำดับตามหมวดที่ปรากฏในบทที่ 4 และ 5 หนึ่ง ในการแสดงข้อมูลในภาคผนวกนี้อาจมีบางเรื่องที่ต้องปรากฏหลายครั้ง เนื่องจากพบว่าเรื่องตลกหลายเรื่องมีการใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี

กลวิธีการเล่นคำ

4.1.1 การเล่นคำที่ลวงให้เกิดการตีความผิด

- 1) เกาะอะไรมีแต่คนมอง
เกาะอกหลูด
- 2) ตัวอะไรเอ่ยตามเท่าไรก็ไม่ตอบ
ตัวเองนะแหละ อ่านเฉลยอย่างเดียวเลย ตอบไม่ได้สักข้อ
- 3) เรื่องอะไรที่คุณคิดว่ากวนที่สุด
เรื่องอะไรจะตอบ
- 4) ชุปอะไรมีสารอาหารเยอะที่สุด?
ชุปเปอร์มาเก็ต
- 5) ขนอะไรเกิดในที่ลับ
ขนยาบ้า
- 6) พระอะไรมีแต่สตรีล้วน
พระพุทธรูปคอนแวนต์
- 7) น้ำอะไรเอ่ยผู้หญิงไม่ชอบ
น้ำหนักเกินมาตรฐาน
- 8) เอตส์ในโลกนี้มีกี่ชนิดครับ
4 ชนิด (ดอกจิก หลามตัด โปดำ โปแดง)
- 9) ว่ายน้ำทำอะไร ต้องใส่หมวกกันน็อก
ท่าจะบ้า
- 10) พระอิศวรเหยียบทศกัณฐ์เรียกว่าปางอะไร
ปางตาย
- 11) เด็กชาย 2 คนคุยกันขณะกำลังเข้าค่ายลูกเสือ
ด.ช.ตั้ม: พ่อฉันนะเป็นครู มีหน้าที่ส่งสอนให้นักเรียนอยู่ในกรอบ
ด.ช.แซมป์: สู้พ่อฉันไม่ได้หรอก ทั้งนายท สส. คุณหญิงคุณนาย
ไม่ว่าใหญ่โตมาจากไหนก็จัดการให้อยู่ในกรอบได้หมด
ด.ช.ตั้ม: พ่อนายเป็นใครถึงได้มีอำนาจขนาดนั้น
ด.ช.แซมป์: เป็นเจ้าหน้าที่ถ่ายรูปและรับอัดกรอบแถวหน้าทำเนียบรัฐบาลนะ

- 12) ด.ช. ตู๊ ต๊ะ ต่อม กำลังคุยกันเรื่องของพ่อ
 ตู๊: พวกนายรู้เปล่า พ่อเราใหญ่นา พ่อเราเป็น สส. แล้วพ่อพวกนายล่ะ ทำอะไร?
 ต่อม: แต่เราว่าพ่อเราใหญ่กว่า รู้มัยดีกสูงๆ ที่พวกนายเห็นนะ ของพ่อเราทั้งนั้น ใหญ่ไม่ใหญ่ก็ดูเองสิ
 ตู๊: แล้วพ่อนายล่ะเป็นอะไร ต๊ะ
 ต๊ะ: เราไม่รู้หรือกว่าพ่อเราทำอะไร แต่เห็นใหญ่เอาใหญ่เอา
 ตู๊,ต่อม: ไม่น่าเชื่อ! แล้วนายเห็นเค้าทำอะไรล่ะ
 ต๊ะ: ก็เห็นกินกับนอน ตอนนั้นก็เกือบ 200 กก.แล้วละ

- 13) ผู้ชายอาชีพอะไรที่ผู้หญิงอยากฝากฝังชีวิตด้วยมากที่สุด....?
 สัปเหร่อ

- 14) พระนอนมีมากที่สุดที่ไหน
 โรงพยาบาลสงฆ์ นอนเต็มไปหมดเลย

- 15) จระเข้โดนตัดหางเป็นอะไร !!!
 เป็นแผล

- 16) ปาอะไรบินได้?
 ปากีสถานแอร์ไลน์

- 17) ปาอะไรแพง
 ปาขยะไม่ลงถัง (ปรับ 2000 บาทนะ)

- 18) ตีอะไรไม่ขม แต่กลับเวียนหวาน
 D2B

- 19) ในยุคนี้ กวีคนไหนดังที่สุด
 กวี จันตหราภักษ์ (บีมี ดีทูบี)

- 20) ตัว A - Z มีกี่ตัว
 มีอยู่ 3 ตัวคือ A B C เพราะ A B C ดี (d) นอกนั้นเลวหมด

- 21) อักษรภาษาอังกฤษอะไร หาเจอแล้วรวรย
 โอ (โอซามา บิน ลาเดน)

- 22) ตีระหว่างแมนยูกับไทยใครทำประตู
 ช่างไม้สิ (ทำทั้งประตู หน้าต่าง และอื่นๆ อีกมากมาย)

- 23) กทม.ย่อมาจากอะไร
 กบ แท่ง มอส (สามหนุ่มสามมุมไง)

- 24) โต้ง: ถ้าเบคแฮมโดนใบแดงแล้วต้องไปไหน
 ต่อ: ไปเป็นทหารสิ

- 25) ณ งานเลี้ยงรุ่นแห่งหนึ่ง
 รุ่นที่ซึ่งไม่รู้เรื่อง เพราะเมามาก ตรงมาทักชายคนหนึ่งซึ่งยืนเกาะเกาะทางที่เขาจะเดินพร้อมพูดว่า ใ้ฉันองมา
 ยืนตรงนี้รู้มัยว่ากูเป็นใคร ชายคนนั้นตอบว่าไม่รู้ รุ่นพี่จึงบอกว่า นี่มึงพูดกับรุ่นพี่ไม่เพราะเลย มึงอยู่
 คณะไรวะ ชายคนนั้นตอบ "คณะบตี"
- 26) มีผู้ชาย 3 คน คนแรกเป็นนักปรัชญา คนที่สองเป็นนักคณิตศาสตร์ คนสุดท้ายเป็นคนโง่
 อยู่มาวันหนึ่ง 3 คนนี้ นั่งรถไปเที่ยวด้วยกัน แล้วระหว่างทาง รถเกิดไปชนเข้ากลางทางทำให้ทั้ง 3 ตายหมด
 วิญญาณทั้ง 3 จึงต้องไปหายมบาล พอไปถึงยมบาลก็บอกว่าให้แต่ละคนถามคำถามมาคนละข้อ ใครถามคำถามที่
 ยมบาลตอบไม่ได้ จะได้ขึ้นสวรรค์ แต่ถ้ายมบาลตอบได้คนที่ถามจะต้องลงนรก
 นักปรัชญาถามเป็นคนแรก โดยให้ยมบาลอธิบายความหมายของปรัชญาข้อหนึ่ง เจ้ายมบาลตอบได้ นัก
 ปรัชญาจึงลงนรกไป
 นักคณิตศาสตร์ถามเป็นคนที่สอง โดยให้คิดโจทย์เลขข้อหนึ่งให้ได้ ยมบาลก็ตอบได้อีก
 นักคณิตศาสตร์จึงลงนรกไป
 พอมาถึงคนสุดท้าย คือ คนโง่ คนโง่บอกว่าก่อนถามคำถามขอเก้าอี้ที่มี 8 รู พอได้เก้าอี้มานั่ง คนโง่ก็ตอดออกมา
 แล้วถามยมบาลว่าชาติตอดออกมาจากรูไหน ยมบาลตอบว่ารูที่ 2 จากทางซ้าย คนโง่บอกว่า "ผิด" แล้วเฉลยให้ฟัง
 ว่า "รูตูดซ้ายต่างหากล่ะ"
- 27) พอเล่นกอล์ฟหลุมสุดท้ายจบลง ก่อนที่นายและแคตตี้จะเดินเข้าสู่คลับเฮ้าส์
 แคตตี้ก็เอ่ยปากถามนายว่า "นายๆ เย็นนี้ นายพักอยู่ห้องไหน จะเอาหนูไหม"
 "อยู่ห้อง 405 เอชซี คิดเท่าไรล่ะ" นายตอบอย่างมั่นใจ
 "แล้วแต่นายจะให้ค่ะ" แคตตี้สาวโสด หน้าตาแจ่มใส เอ่ยตอบ พร้อมกับบ่นดหมายเวลากันดิบตี
 จากนั้น กระดาษขายนายคนนั้นก็รีบกลับห้องพัก รีบอาบน้ำ ปะแป้ง
 สวมชุดสบาย นอนรอจนถึงเวลานัดหมาย
 สักครู่มีคนมาเคาะประตูห้อง เขาก็รีบเปิดออกไปดู พบแคตตี้สาวสวยคนเดิม
 ยืนยิ้มแฉ่งอยู่ "นี่คะนาย หนูนาที่สั่ง ได้ 3 ตัว เอาแค่ 100 บาท ค่ะ"
- 28) ชาวสวน!!!
 โต้้ง: รู้แล้ว รู้แล้ว ดวงเฉลิมอยู่ไหน
 ต่อง: รู้ไหนหรือ
 โต้้ง: อยู่ป่าร้าง
- 29) น้องแอน มีปัญหาว้าวุ่นใจมากเกี่ยวกับน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นทุกวัน วันหนึ่งเมื่อว่าง
 จากงานจึงไปปรึกษาหมอ "คุณหมอมคะ หนูมีเรื่องจะปรึกษาคุณหมอมคะ"
 "อือम्म รู้สึกคุณจะทำอะไรไปหน่อย เอาอย่างนี้ก็แล้วกันนะครับ
 ผมไม่อยากให้คุณทานยาลดความอ้วน เพราะมันมีผลข้างเคียงและอันตราย
 คุณพอจะปฏิบัติตามหมอบางอย่างได้ไหมครับ" คุณหมอพุดด้วยความเอ็นดู
 "ทำยังไงคะคุณหมอม" น้องแอนทำตาโตด้วยความดีใจ
 "ก็ไม่มีอะไรมาก
 ข้อ 1 ให้งดอาหารจำพวกแป้ง ให้ทานผักผลไม้แทน
 ข้อ 2 ให้ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน และ.....
 ข้อ 3 ให้งดของมันๆ"
 "คะคุณหมอม ใ้ข้อ 1 กับ 2 หนูพอจะทำได้อยู่หรอกค่ะ แต่...ข้อ 3
 นี่สิคะ คงทำลำบาก"
 "อ้าว ไม่เห็นมีอะไรยุ่งยากนี่ครับ" หมอถามด้วยความงุนงง
 "ก็หนูเพิ่งแต่งงานได้ไม่ถึงเดือนเลย คงงดของมันๆ ไม่ได้หรอกค่ะ"

- 30) ผู้จัดการบริษัทเห็นว่าหนุ่มกริซนั้นเป็นคนที่ขยันมากจนนำราคาขาย จึงเรียกเข้ามา
คุยในห้อง ผู้จัดการ : นี้คุณ รู้สึกว่าคุณจะขยันมากจนนำราคาขายแล้วนะ นี่ถ้าคุณทำ
อะไรขาดไปบ้างผมจะยินดีมากเลย
หนุ่มกริซ : อ้อ งั้นท่านควรจะได้ใจได้แล้วครับ เพราะผมได้ทำอะไรบางอย่างขาดไป
แล้วครับท่าน
ผู้จัดการ : แล้วคุณทำอะไรขาดไปล่ะ
หนุ่มกริซ : ประจำเดือนลูกสาวท่าน
ผู้จัดการ : ?!?
- 31) ณ ร้านเหล้าแห่งหนึ่ง เพื่อนเก่าตัวมึนกับไปปีก็ได้มาเจอกันที่ร้านเหล้าแห่งนี้โดยไม่ได้
นัดหมาย ไปปีเลยถามตัวมึนว่า
ไปปี: เฮ้ยเป็นไงวะเพื่อน เมียขี้นของนายเดี๋ยวนี้ยังตบตีนายอยู่หรือเปล่า
ตัวมึน: อ้อ...เดี๋ยวนี้หล่อนเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือแล้ว
ไปปี: งั้นแสดงว่า เมียนายเลิกบ่นแล้วก็ตบตีนายแล้วสิ เออ..เข้าใจด้วย
ตัวมึน: เปล่า...เดี๋ยวนี้หล่อนใช้หลังมือแทน แถมหลังแหวนอีกด้วย
- 32) คุณครูคนหนึ่งได้เดินเข้ามาในห้องเรียน แล้วบอกนักเรียนว่า
วันนี้ครูจะให้นักเรียนทายชื่อดอกไม้ที่ครูจะหยิบขึ้นมาให้นักเรียนดู
แล้วครูจึงหยิบดอกมะลิขึ้นมา แล้วถามว่า "นี่คือดอกอะไร"
น.ร.ทุกคนตอบว่า "ดอกมะลิ"
ครูบอกว่าดีมากจ๊ะ แล้วหยิบดอกกุหลาบขึ้นมาใหม่
แล้วถามว่า "นี่คือดอกอะไร"
นักเรียนทุกคนเงียบ
ครูจึงบอกใบ้ให้ว่า "คุณพ่อจะให้คุณแม่ในวันวาเลนไทน์จ๊ะ"
น.ร.จึงตอบว่าดอกกุหลาบคะ ครูบอกว่าถูกต้องจ๊ะ พร้อมชูดอกกุหลาบขึ้นมาแล้วถามว่า "แล้วดอกนี้ล่ะ"
น.ร.ทุกคนเงียบหมดครูจึงใบ้เพิ่มว่า "คุณพ่อจะเอ่ยกับคุณแม่บ่อยๆ"
มีน.ร.คนหนึ่งลุกขึ้นตอบเสียงดังว่า "ดอกทอง"
- 33) อะไรเอ่ย จะทำลายสักก็ทีก็ไม่มีใครว่า ?
สถิติ
- 34) ผีอะไรเอ่ย ขึ้นรถเมล์ไม่ได้
ผีสามบาท (เพราะขาดอีก 50 สตางค์)
- 35) ประเทศไทยมีวัวสีแดงจ๊ะ ?
ไทย-เดนมาร์ค (นม)
- 36) อะไรเอ่ย ทั้งใหญ่ ทั้งยาว แล้วก็ขมเยอะด้วย
รถบรรทุก
- 37) เพื่อนกินทาง่าย เพื่อนตายหาอะไร
หาวัลติ
- 38) เต้า : "โต้ง พอพี่ถามจบปั๊บ โต้งต้องตอบปั๊บเลยนะ"
โต้ง : "ครับพี่"
เต้า : "1+1 เป็นเท่าไรจ๊ะ"
โต้ง : "ปั๊บ"

- 39) สมมติว่าคุณเป็นเจ้าของร้านอาหารร้านหนึ่ง ทั้งร้านมีโต๊ะอาหาร 4 โต๊ะ โต๊ะหนึ่งกับโต๊ะสอง
เพิ่งสั่งอาหาร โต๊ะสามจ่ายเงินแล้ว แต่โต๊ะสี่เบี้ยว คุณจะทำอย่างไร?
จัดให้ตรง
- 40) ถ้าผีตายโหงคือตายโดยอุบัติเหตุ แล้วผีตายทั้งกลมคืออะไร
คือตายตั้งแต่เสมีนยันอธิษฐาน
- 41) ถ้า 30 เซนติเมตร เท่ากับ 1 ฟุต แล้ว 2 ฟุต จะมีกี่นิ้ว
2 ฟุต มี 10 นิ้ว (เพราะฟุตแปลว่าเท้า)
- 42) กูเหลื่อม กูเห่า กูเขี้ยวหางไหม้ กูอะไรยาวที่สุด
กูเขี้ยวหางไหม้สิ มีตั้ง ๔ พยางค์นะ
- 43) ตอนนี่เธอหอมผมสวยหน้าใส น่าจะไปลองพกหนังสือติดจิ้น... "ติดจิ้นไม่ใช่คน"
- 44) อยากบอกเธอว่ารัก รัก รัก... รักษาหุ่นด้วยนะ
- 45) แมลงปอพันธุ์ไหนเจอบ้างที่ไม่มีแต่คนตาย ?
แมลงปอเต็กตึ๊ง
- 46) กษัตริย์ของพม่าที่ชื่อ ตะเบ็งชะเวตี้ มีพี่ชาย น้องชาย 2 คนชื่อว่าอะไร
ตะโกนชะเวตี้ กับ ตะคอกชะเวตี้
- 47) อะไรเอ่ย..ตามไดโนเสาร์มา
ไดโนอาทิตย์
- 48) ไชอะไรไม่สด?
ไชดาวนั้
- 49) มดอะไรเอ่ยใหญ่กว่ามดเอ็ก
มดเอ็กแอล
- 50) ก่อนจะเป็นพยาบาลได้จะต้องเป็นอะไรก่อน
พยาบาล
- 51) อะไรใหญ่กว่าห้องเต้
บ้านเต้
- 52) วันหนึ่งนัดกับหน้อยคุยกันเรื่องยาอี ยาบ้า
นิด - ฉันทายากรู้จริงๆ ว่ายาอีกับยาบ้ามันเหมือนกันมั๊ย
หน้อย - ฉันทายาเหมือนกันนะ
นิด - ทำไมเธอถึงคิดว่าเหมือนกันละ
หน้อย - ก็เวลากินยาพวกนี้แล้วมันเพ้อเหมือนกันนะสิ
นิด - แล้วทำไมเขาถึงไม่เรียกรวมกันละ ทำไมต้องแยกเป็น ยาอี กับ ยาบ้า ด้วย?
หน้อย - เขาคงว่ามันไม่เหมาะสมมัง

นิต - มันไม่เหมาะสมยังไงเธอ

หน้อย - ก็ถ้าเอายากับยาบ้ามาเรียกรวมกันมันก็เป็น "ยาอึบ้า" นะสิเธอ

4.1.2 การเล่นเกมที่ทำให้เกิดการตีความที่ต่างไปจากปกติ

- 1) สัตว์อะไรห้ามอ่านหนังสือ
แกะ (ห้ามแกะอ่าน โปรดติดต่อเจ้าหน้าที่ทางร้าน)
- 2) มะม่วงอะไรไม่ใช่ของเรา
มะม่วงมัน
- 3) สัตว์อะไรเอ๋ยไม่ใช่ของฉัน ?
ตุ๊กแก
- 4) ขนมอะไรกินไม่ได้
ขนมเปียกปูน
- 5) เครื่องดื่มอะไรที่กะเทยห้ามดื่ม
กระทิงแดง (เครื่องดื่มสำหรับผู้ชายตัวจริง)
- 6) ทำไมซาลาเปาถึงอาย ?
เพราะโดนขนมจีบ (ขนมจีบซาลาเปา)
- 7) มดอะไรตกน้ำแล้วไม่ลอย
มดดำ
- 8) ปลาอะไรเอ๋ยไม่มีสัมมาคาราวะ
ปลาดายอะดี เพราะมันไม่ว่ายน้ำ
- 9) ทำไมเปิดตู้ยา แล้วเวลาปิดต้องปิดเบา ๆ
กลัวยานอนหลับตื่น
- 10) ไฟไหม้วัดตอน 11 โมง พระจะร้องเพลงอะไร
ไม่ต้องห่วงฉัน
- 11) ผู้หญิงที่ไม่แต่งงานกับผู้หญิงก่อนจะแต่งงานเหมือนกันตรงไหน?
เป็นสาวหมั้น
- 12) บิ๊ก D2B มีพี่ชาย ชื่ออะไร
ชื่อโศก (โศกพี่บิ๊ก)
- 13) พระเอกมิวสิกเพลง "คิดถึงฉันไหมเวลาที่เธอ...." ของแท้ชื่ออะไร
ชื่อหน้อย (ตอบหน้อยได้ไหม)
- 14) จังหวัดอะไรมีนายเออะที่สุด
เชียงใหม่ (ล้านนา)

- 15) ทำไม Coca-Cola ถึงต้องใช้ขวดใหญ่
ถ้าเป็นซีเล็กก็กลายเป็นปลาทูน่าอะเตะ (ซีเล็กทูน่างัย)
- 16) คนอะไรไม่มีวันแก่
คนมีเอยาว สาวได้สาวเอา
- 17) อะไรทำให้ปลาตาย
มาม่ารสโปะแตก (ทะเลเดือด)
- 18) คุณรู้ไหมว่าอัญมณีชนิดใดที่ออกมาจากต้นไม้
เพชร เพราะมีกิ่งเพชรแถวราชเทวี!!
- 19) ถั่วโก๋แก่ทำมาจากอะไร
มัน (โก๋แก่มันทุกเม็ด)
- 20) ทำไมญาติคนตายถึงไม่นิยมนำกาแฟมาเป็นเครื่องเซ่นข้างโลงศพ
แต่จะเป็นของควาวหวานอื่นๆ
เพราะจะทำให้ตายตาไม่หลับ
- 21) ห้องอะไรเอ่ยไม่ต้องรับคนจีน
ห้องรับแขก
- 22) เกมอะไรเด็กผู้หญิงไม่ควรเล่น
เกมบอย
- 23) งานอะไรที่ทำแล้วไม่มีวันแก่
เด็กบีม
- 24) รถอะไรเอ่ย มี 30 วัน
รถยนต์ (เพราะลงท้ายด้วย ยน ไม่ใช่ คม)
- 25) จรวดอะไรที่ยิงไปแล้วหาไม่เจอ
จรวดมิตไซท์ (มิดทราย)
- 26) พี่อะไรพยาธิเยอะ
ผีดิบ
- 27) ปลาอะไรเอ่ยอึไม่ออก
ปลาไส้ตัน
- 28) ทำไมเรือต้องเติมน้ำมัน
เอาไว้ทอดสมอ
- 29) ต่อม: ออกหักอีกแล้วเรา ฮือๆๆ
ต่อม: ก็ดีเหมือนกันนะ
ต่อม: ตียังไง
ต่อม: ก็ไม่ต้องใส่ฝือกไง

- 30) "เรื่อง คุณยาย"
 วันหนึ่ง คุณยายท่านหนึ่งเดินออกมาหน้าบ้านของตัวเอง แล้วชะเง้อมองไปข้างหน้า
 สักพักมีแท็กซี่คันหนึ่งวิ่งเข้ามา คุณยายไม่รีรอ โบกเรียกทันที แท็กซี่จึงจอด แล้ว
 ถามคุณยายว่า
 คนขับแท็กซี่ "สวัสดิ์ครับ จะไปไหนครับยาย"
 คุณยาย "เออ ไม่ได้ไปไหนหรอกหลาน จะมาบอกว่า ช่วยไปขนของกับยายในบ้าน
 น้อยสิ ยายกำลังย้ายห้อง อยู่คนเดียว ยกของไม่ไหวนะ"
 คนขับแท็กซี่ (สีหน้าง) "โอ๊ย ไม่ได้หรอกครับ ผมยุ่ง เดี่ยวต้องไปรับผู้โดยสารอีก"
 คุณยาย "ยุ่งอะไร ก็เห็นเขียนไว้ที่หน้ารถว่า "ว่าง"
 คนขับแท็กซี่ !!!!!!!!!!!!!
- 31) เกิดเหตุปล้นห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง แต่ระหว่างที่ตำรวจล้อมจับอยู่ คนร้ายกลับหนีไปได้
 สารวัตรจึงมาเอ็ดตะโรเอากับจำคุก
 สารวัตร: นี่จำ..ทำไมปล่อยให้คนร้ายหนีไปได้ ก็ผมสั่งให้ปิดทางออกไว้ทุกทางแล้วไม่ใช่หรือ
 จำคุกรีบตอบกลับอย่างเข้มแข็ง: ผมทำตามคำสั่งแล้วครับผม เราปิดประตูทางออกไว้ทุกทาง
 แต่คนร้ายมันคงหนีไปทางประตูทางเข้าครับพี่!
- 32) เป่าบู้จิ้น ชุณนางตงฉินยุติธรรมขึ้นบัลลังก์เพื่อพิจารณาคดีผู้กระทำผิดจำนวน 3 ราย
 ท่านเป่า: โทษของเจ้าทั้ง 3 นั้นผิดมหันต์ สมควรตายด้วยการประหารชีวิตสถานเดียว แต่ในความ
 เป็นมนุษย์ของเจ้าทั้ง 3 ก่อนพวกเจ้าจะต้องถูกประหารชีวิต เจ้าทั้ง 3 อยากขออะไรก่อนตาย
 นักโทษ 1: ข้าแต่ท่านเป่าที่เคารพ สิ่งที่ทำให้ข้าต้องปล้นฆ่าก็เพราะว่าครอบครัวของข้าอดอยากจน
 ฉะนั้นก่อนตายข้าจึง อยากลิ้มรสของหูลานน้ำแดงสักมื้อ
 ท่านเป่า: เจ้าหน้าที่จัดหาหูลานมาให้เขาหม้อแล้วนำตัวไปประหาร
 นักโทษ 2: ท่านเป่าที่เคารพ ก่อนที่ข้าน้อยจะถูกจับตัวได้ ข้าน้อยเอาแต่หลบซ่อนตัว ไม่เห็นหน้าลูก
 เมียตั้งนาน ดังนั้นข้าน้อยจึงอยากพบหน้าลูกเมียสักครั้ง
 ท่านเป่า : เจ้าหน้าที่ส่งคนติดตามตัวลูกเมียนักโทษจนกว่าจะพบจึงประหารชีวิต
 นักโทษ 3 : ได้เท่าที่เคารพ ท่านช่างเปี่ยมไปด้วยเมตตาจริงๆ แต่ท่านจะให้ได้ที่ขอจริงๆ หรือเปล่า
 ท่านเป่า: เออวะ ไฉน ข้าเป่าบู้จิ้น ได้เอื้อนเอ่ยวาจาแล้ว เจ้าหน้าที่ทุกคนที่นี่ก็ได้ยิน ข้าไม่มีวันกลับ
 คำหรือถอนคำพูดอย่างแน่นอน
 นักโทษ 3 : ถ้าอย่างนั้นก็ปล่อยตัวของข้าให้เป็นอิสระจากศาลไคฟงเสียทีเถอะ ข้าอดอดและเมื่อ
 ที่นี้เต็มที่แล้ว ลิ่นเสียงคำของนักโทษแล้ว บรรยากาศในศาลไคฟง เงียบกริบ มีเพียงนักโทษที่ 3
 คนเดียวเท่านั้นที่ยังมีอิสรภาพอันไกลของตัวเอง ก่อนที่ท่านเป่าจะเอ่ย
 ท่านเป่า : เมื่อเจ้าขอวิงวอนเช่นนี้ และเราก็ต้องรักษาคำพูดของเราที่มีต่อหน้าที่และทุกคนที่นี่
 เจ้าหน้าที่ปล่อยตัวนักโทษให้เป็นอิสระทันที ส่วนหัวนั้นตัดเอาไว้ที่ศาลไคฟง
- 33) ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีประเทศหนึ่ง ทุกคนเป็นห่วงว่าฝ่ายค้านจะอภิปรายโดยเอาเรื่องส่วนตัวของ
 รัฐมนตรีมาพูดในสภา แต่ทางฝ่ายค้านก็รับปากว่าจะไม่พูดเรื่องส่วนตัวเด็ดขาด เมื่อเริ่มอภิปรายไม่ไว้วางใจ
 ผู้นำฝ่ายค้าน "หัวล้านของรัฐมนตรีกลาโหมนะสะท้อนแสงสลับตามาก เข้าใกล้ก็เหม็นเขียว"
 ประธานสภาไม่พอใจมาก "คุณตำหนิท่านรัฐมนตรีโดยพูดแต่เรื่องหัวล้านของท่านอย่างนี้คุณผิดสัญญาที่จะไม่
 พูดเรื่องส่วนตัวนะครับ"
 "ผมพูดแต่เรื่องส่วนตัวต่างหาก ไม่ได้พูดเรื่องลำตัวหรือแขนขาของท่านสักหน่อย"
- 34) ผู้หญิงวัยกลางคนๆ หนึ่งจะขับรถมอเตอร์ไซค์ไปในตัวเมือง ระหว่างทางเจอเพื่อนในหมู่บ้าน เพื่อนจึง
 ตะโกนบอกว่า "ระวังตำรวจจับหมวกกันน็อคนะ" เมื่อเดินทางมาถึงตัวเมือง หญิงวัยกลางคนๆ นี้เห็น
 ตำรวจแต่ไกล ตำรวจโบกเรียกให้เธอจอด เธอรีบโยนหมวกกันน็อคทิ้งข้างทางไปในทันที แล้วพูดกับ
 ตำรวจว่า "นั่นแน่ รู้นะว่าจะจับอะไร ฉันทิ้งหมวกกันน็อคทิ้งแล้ว ฉันทิ้งไปซ่อนแล้วละ"

- 35) สัตว์อะไรที่เธอชอบ
 คุณครูคุยกับเด็กนักเรียนอนุบาล 1 ระหว่างคอยผู้ปกครองมารับกลับบ้าน
 "ที่บ้านหนูเลี้ยงสัตว์อะไรบ้างคะ" คุณครูถาม
 "มีหมาแต่ตัวเดียวค่ะ แต่ข้างบ้านเขาเลี้ยงตั้งหลายอย่างละ มีนก แมว ชะนีก็มีค่ะ" หนูน้อยเล่า
 "แล้วหนูชอบอะไรมากที่สุดคะ"
 "ชอบนกกับปลาสวยๆ ค่ะ"
 "เหอะคะ แล้วคุณพ่อคุณแม่ล่ะคะชอบอะไร" ครูถามต่อ
 "คุณพ่อชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบสัตว์อะไรซักอย่าง.." หนูน้อยส่ายหน้าเมื่อพูดถึงคุณพ่อ
 "ส่วนคุณแม่.. เห็นคุณพ่อพูดอยู่เรื่อยเลยว่าคุณแม่ชอบแรดค่ะ.."
- 36) สมชายต้องการเอาใจแถมกระเช้าสมศรีภรรยาด้วยการซื้อเค้กวันเกิดครบรอบปีที่ 35
 เมื่อไปถึงร้านขนมเค้กซื้อเค้กก็สั่งให้จัดเค้กขนาดสามปอนด์พร้อมให้เขียนคำอวยพรลงบนหน้าเค้ก
 สมชาย: ช่วยเขียนคำว่า "เธอแก่แล้วนะ" และคำว่า "แต่ก็วิเศษมาก"
 พนักงานขาย: พี่จะให้จัดตัวเขียนยังงัยคะ
 สมชาย: ช่วยวางคำว่า "เธอแก่แล้วนะ" ตรงข้างบน ส่วนคำว่า "แต่ก็วิเศษมาก" ตรงข้างล่าง
 เมื่อถึงวันเกิดของภรรยาสุดที่รัก สมชายก็จัดการเอาขนมเค้กที่เตรียมไว้ส่งให้ทันที
 เมื่อสมศรีเปิดกล่องเค้กท่ามกลางบรรดาแขกไฮโซๆ ไฮช้อ ที่มางานทั้งหลายก็เกิดอาการหน้าแดงก้ำ
 ด้วยความโกรธระคนความอาย ทำให้สมชายเกิดความงงเป็นอันมาก จึงได้มองดูที่เค้กซึ่งมีคำอวยพร
 ของตนเขียนไว้ว่า "เธอแก่แล้วนะ ตรงข้างบน" "แต่ก็วิเศษมาก ตรงข้างล่าง"
- 37) ชาวต่างประเทศอะไรขี้เมาที่สุดในโลก
 ประเทศนามิเบีย
- 38) ชมรมดนตรีไทยกลัวชมรมอะไร
 ชมรมจ๊ิกซอ
- 39) รถรุ่นอะไรของ toyota คันเล็กที่สุด
 อันตี๊ด (Altis)
- 40) รถบรรทุกอะไรไปไม่ถึงตลาดสักที่
 รถบรรทุกพริก (พลิกคว่ำ)
- 41) ปลาอะไรว่ายน้ำช้าที่สุด
 ปลาร้า (ปลาล้า)
- 42) "นคร" ร่ออะไร
 รอกกรุงเทพ เพราะกรุงเทพมหานคร
- 43) จังหวัดอะไรแม่ชอบต่อยลูก
 มุกดาหาร (มาร-ดา-ฮุก)
- 44) พี่นอะไรน่ารักที่สุด
 พี่นฉน (แฟนฉน)
- 45) ชาวอะไรเลิกใช้คอมฯ
 ชาวดีชท์ (ชท์ ดาวน์)

กลวิธีทางปริศนา

5.1.1 การทำให้หลงทาง

- 1) อะไรเอ่ย เข้าก็ร้อง ออกก็ร้อง เข้าลึกๆ แล้ว มีน้ำไหลด้วย
เซเวนอีเลเวน

- 2) แม่และนายแสง ยืนคุยกันอยู่หน้าบ้าน
"หลง ลูกรัก ตอนนี้ลูกก็โตเป็นหนุ่มแล้วนะ" แม่พูด
"ครับ" แสงตอบ
แม่ถาม "ลูกชอบดื่มเหล้ามั๊ยลูก"
แสงตอบแม่ว่า "ไม่ชอบครับ"
แม่ถามต่ออีกว่า "ชอบเที่ยวผู้หญิงหรือเปล่าลูก"
"ไม่ชอบเหมือนกันครับแม่" แสงตอบ
แม่ถามต่ออีกที่ว่า "ลูกชอบดมกาวมั๊ย แม่สงสัย"
"ไม่ชอบอีกนั่นแหละ" แสงตอบ
"แล้วลูกชอบอะไรล่ะ แม่ซักสงสัย ไ้หนูก็ไม่ชอบ ไอ้หนูก็ไม่ชอบ" แม่ถามอีก
"ชอบโกหกแม่ครับ" แสงตอบอย่างมั่นใจ

- 3) น้องนกเป็นเด็กน่ารัก มีอยู่วันหนึ่งขณะที่นั่งทำการบ้าน ก็มีเสียงกริ่งดังขึ้น
น้องนกรีบไปเปิดประตู
เห็นผู้ชายหน้าตาดีคนหนึ่งยืนอยู่หน้าประตู
ขณะที่ยืนสงสัยอยู่นั้น แม่ก็เดินออกมาจากครัว
ยิ้มให้ชายคนนั้นแล้วพูดว่า
"มาแล้วเหรอ"จากนั้นหันมาพูดกับน้องนกว่า "เรียกพ่อสิ"
น้องนกรีบอึ้ง และถามตัวเองว่า ชายคนนี้เป็นใคร?
ทำไมแม่บอกให้เรียกพ่อ? หรือว่า.....
แม่เห็นน้องนกรีบอึ้ง ก็บอกซ้ำว่า "เรียกพ่อสิ"
น้องนกรีบก็ยังเงิบอยู่เหมือนเดิม จนแม่ต้องเอ็ดซ้ำ "เรียกพ่อ
เร็วสิ"เมื่อเห็นน้องนกรีบนิ่งเฉย คราวนี้
แม่ฟาดฝ่ามือเปรี้ยงไปที่กลางหลังพร้อมกับเอ็ดว่า "ไปกินรีไง?
เรียกพ่อสิ"น้องนกรีบหน้าตาไหล นึกไม่ถึงว่าจะถูก
แม่ตีเพราะคนแปลกหน้า
พร้อมกับพูดอย่างไม่เต็มเสียงว่า "พะ พะ พ่อ"
จากนั้น.....

แม่อีกสายหัวพร้อมกับเอ็ดน้องนกด้วยความไม่ไหวว่า
"พ่อแกอยู่ในห้อง เรียกยังงี้จะได้ยินได้ไง รีบไป
เรียกพ่อเร็วเข้า ช่างเค้าจะไปซ่อมแอร์ที่อื่นอีก"

- 4) มีเงิน 10 บาท ซื้อของไป 4 บาท จะทอนเท่าไรเอ่ย?
ไม่ทอน เพราะให้เหรียญบาท ไม่ได้ให้เหรียญสิบ

- 5) กัดแอปเปิ้ล 1 คำ เจอหนอนก็ตัว จึงจะนำกลั้วที่สุด
ครึ่งตัว

- 6) คุณลุงสูงวัยผู้หนึ่งมีอาชีพขับรถแท็กซี่ ในยามค่ำคืนหนึ่งแกได้ขับรถเพื่อหาผู้โดยสารแถวๆ ซอยหนึ่งซึ่งขึ้นชื่อในเรื่องสยองขวัญ
 ขณะนั้นเองได้มีหญิงสาวสวยผอมยาวในชุดเชิ้ตดำคนหนึ่งโบกรถของแกที่ปากซอย ที่มีชื่อในตำนานสยองขวัญนั้น ลุงแกก็คิดตัดสินใจอยู่แวบหนึ่ง หากแต่ไม่รับก็เสียดาย รายได้ และเชื่อว่าไม่มีใครกล้ารับหญิงคนนี้ ก็จะทำให้หลอนเข้าบ้านไม่ได้ แกจึงตัดสินใจรับผู้โดยสาร หญิงสาวเข้ามานั่งแล้วก็บอกจุดหมายปลายทางคือสุดซอย ขณะขับรถไปแกก็ระแวงไปด้วย มองซ้ายมองขวา เริ่มหวาดหวั่นไปสารพัด แล้วก็คิดว่าไม่น่าเลยเรา แกมักคอยมองกระจกหลังอยู่เสมอ แล้วทันใดนั้น ในขณะที่แกมัวมองหญิงสาวด้านหลังรถ ก็มีสิ่งหนึ่งสีขาวๆ ตัดหน้ารถแกไป แดดจ้าสุดขีด เบรครดตัวโง่ มองออกไปนอกรถก็ไม่มีสิ่งใด เมื่อแกนึกขึ้นได้ก็มองไปหลังรถ
 คุณพระช่วย เบาะที่นั่งผู้โดยสารว่างเปล่า แกรีบตะเบ็งรถออกไปอย่างรวดเร็ว แล้วทันใดนั้นเองก็มีเสียงอยู่ด้านหลัง แกจึงมองไปที่กระจก เห็นหญิงสาวคนนั้นเลือดออกจุมูกไหลเป็นทาง หญิงคนนั้นชี้หน้าสาวยตาเคียดแค้นเบ็งตาโพล่ง แล้วพูดว่า
 "เฮ้ย มึงขับรถดีๆ หน่อยได้มั๊ย กูแคะขี้มูกอยู่ อยู่ๆ ก็เบรค ลงไปนอนข้างล่างเลยดูดี เลือดกำเดาไหลเลยเห็นมั๊ย"
- 7) เนื่องจากทางเข้าวัดมีตมมาก และเป็นเส้นทางที่แทบจะไม่มีไฟข้างทางเลย คืนหนึ่งมีผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งอาศัยอยู่ในระแวกนั้นกลับบ้านหลังเที่ยงคืนเป็นคืนแรกในชีวิต ซึ่งคนแถวนั้นแทบจะนอนกันหมดแล้ว เพราะกลัวอาถรรพ์ที่เจอกันบ่อยๆ เธอคนนั้นก็ขึ้นมอเตอร์ไซค์รับจ้างพร้อมกับก๊วยเตี๋ยน้ำตุ๋นใหญ่เจ้าอร่อย
 "ไปไหนครับคุณผู้หญิง" โซเฟอร์ถาม
 "หลังวัดนะ" หญิงสาวตอบ
 เมื่อนั่งไปเรื่อยๆ จนถึงโค้งหนึ่งโซเฟอร์ก็มีการสั่นๆ เล็กน้อย หญิงนั้นสังเกตได้ พอข้ามสะพานไปได้ โซเฟอร์ก็สั่นอีกและสบถคนเดียวเบาๆ ฟังไม่เป็นภาษา หญิงสาวเริ่มกลัวขยับกันเข้าไปใกล้กว่าเดิม ..
 ทันใดนั้นโซเฟอร์ก็หยุดรถแล้วหันมาตะคอกใส่หญิงสาวว่า "มึง! อยากตายใช้มั๊ย หา"
 หญิงนั้นร้องไห้ไม่กล้าสบตาแล้วพูดออกไปด้วยน้ำเสียงสั่นเทาว่า "อย่าทำอะไรหนูเลยหนูกลัวแล้ว แล้วหนูจะกรวดน้ำไปให้"
 "กรวดนกรวดน้ำอะไรเล่า ถ้ามึงไม่ยอมตาย ก็เอาตุ๋นก๊วยเตี๋ยออกจากหลังกู! กูร้อน" โซเฟอร์ตอบกลับ
- 8) มีเครื่องบินลำหนึ่งเกิดอุบัติเหตุเครื่องยนต์ขัดข้องในระหว่างบิน
 กัปตันจำเป็นต้องลดน้ำหนักเครื่องบินโดยทิ้งสัมภาระต่าง ๆ ออกไป
 แต่น้ำหนักก็ยังเกินอยู่นิดหน่อย จึงจำเป็นต้องหาผู้เสียสละชีวิตจำนวน 3 คน
 เพื่อให้คนอื่นอีกสามร้อยกว่ารอดชีวิต
 ชาวเยอรมันคนหนึ่งลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว "Hi Hitler" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบิน
 ผู้โดยสารต่างปรบมือในความเสียสละ คนต่อมาชาวญี่ปุ่นลุกขึ้นยืนแล้วกล่าว "จักรพรรดิญี่ปุ่นจงเจริญ" ว่าแล้วก็กระโดดลงจากเครื่องบินไป
 ผู้โดยสารต่างก็ปรบมือในความเสียสละ คนสุดท้ายต่างก็จ้องกันไปมองกันมา
 ผลที่สุดก็มีชาวพม่าลุกขึ้นยืนพร้อมกับกล่าว "บุเรงนอง" กล่าวได้เพียงแค่นั้นก็มีชาวไทยลุกขึ้นยืน
 ทุกคนในเครื่องบินต่างก็ซาบซึ้งที่ทั้งสองแย่งกันเสียสละชีวิต
 "พระนเรศวรมหาราชจงเจริญ" พูดจบก็ถีบชาวพม่าตกเครื่องบินไป
- 9) คนไปซื้อหรีว ก็จะสื่อสารให้คนขายทราบโดยทำท่าหวีผมให้ดู แล้วถ้าคนตาบอดไปซื้อแว่นตาตา จะทำอย่างไรให้คนขายทราบ?...เออ!..น่าคิดๆ..
 ก็บอกไปเลยสิ แต่ตาบอด ไม่ได้ไปหรีว

10) ผู้หญิงหรือผู้ชาย

หนูน้อยวัยไว้เพียงสาสองคนกำลังนอนอยู่บนเตียงเด็กติดๆกัน เจ้าหนูคนหนึ่งร้องถามว่า
 "เธอเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย"
 เด็กอีกคนตอบว่า "ไม่รู้ซิ"
 เจ้าหนูจึงว่า "ไม่รู้ได้ไง เตียวฉันจะปีนลงไปดูที่เตียงเธอให้หะ" ว่าแล้วเจ้าหนูก็ปีนลงไป
 เตียงข้างๆ แล้วมุดหายเข้าไปในใต้ผ้าห่ม พักเดียวก็โผล่หน้ายิ้มร่าออกมา พลังบอกว่า
 "เธอเป็นผู้หญิง ฉันเป็นผู้ชาย"
 เด็กอีกคนชม "เก่งจังเลย เธอรู้ได้ไง"
 เจ้าหนูยิ้มแล้วตอบ "ง่ายนิดเดียว เธอใส่รองเท้าสีชมพู ฉันใส่รองเท้าสีน้ำเงิน"

- 11) วันนี้เหลิมมีนัดต้องมารับหลิมแฟนสาวไปเที่ยวด้วยกัน แต่สาวเจ้ายังแต่งตัวไม่เสร็จ
 ก็เลยต้องนั่งรอที่โซฟาที่ห้องรับแขก ซึ่งมีไอ้ดึกนอนหมอบอยู่ข้างๆ ว่าที่พ่อตานั่งอ่าน
 หนังสือพิมพ์อยู่ห่างๆ ลักพักก็มีเสียง "ปืด" ที่โซฟา
 พ่อตา : (ส่งเสียงทวาด)..ไอ้ดึก !!
 เหลิม : (นึกในใจ เออ ฟลุคเว้ย..ไอ้ดึกรับเคราะห์) ว่าแล้วก็ปล่อยออกมาอีก "ปืด ปืด"
 พ่อตา : (ส่งเสียงทวาดอีก)..ไอ้ดึก! เตียวเถอะมึง
 เหลิม : (นึกในใจ..สบายเรา ไอ้หมาโง่ รับเคราะห์แทน) ว่าแล้วก็อีกแหละ คราวนี้เล่น
 เป็นชุด "ปืด ปืดๆ"
 พ่อตา : (โมโหสุดขีด..ตะโกนเสียงลั่น) ไอ้ดึก!! ไอ้ห่านี่ เรียกแล้วยังไม่รู้จักมาอีก
 เตียวมันก็ซัดหัวมึงหрок

12) สัมพันธ์เป็นหัวหน้าคนงานที่โรงงานแห่งหนึ่ง

เขามีลูกเมียอยู่แล้ว แต่ก็ยังไปยุ่งกับลูกน้องสาวสวยและมีอะไรกัน
 แต่พอผู้หญิงคนนั้นรู้ว่าถูกหลอกก็เลยตัดสินใจฆ่าตัวตายพร้อมทั้งจดหมายลาตายอาฆาตสาปแช่งสัมพันธ์ไว้
 หลังจากหญิงสาวฆ่าตัวตาย
 สัมพันธ์ก็แปลกใจที่หญิงสาวขาดงานจึงตัดสินใจไปหาที่บ้านหลังเลิกงาน
 ที่หน้าโรงงานเจอหมอดูทักว่า "มีเงาดำบนหน้าผาก กำลังมีเคราะห์"
 แต่สัมพันธ์ไม่สนเพราะรีบไป
 พอถึงบ้านหญิงสาว สัมพันธ์ถึงกับเข่าอ่อน เมื่อรู้ว่า....
 หญิงสาวโดดตึกฆ่าตัวตายเสียแล้ว
 และยิ่งขนลุกเมื่อนึกถึงคำพูดที่หมอดูทัก
 ด้วยความกลัว สัมพันธ์จึงรีบกลับไปตามหาหมอดูคนนั้น
 พร้อมกับขอคำแนะนำ

หมอดูแนะนำว่า "วิญญาณนี้อาฆาตแรง อาจเอาถึงชีวิต ซึ่งปกติแล้ว
 วิญญาณจะเฮี้ยนที่สุดในคืนที่ 49 คุณต้องระวังตัว
 ในคืนนั้นคุณต้องซ่อนตัวอยู่ใต้เตียง ไม่ว่ามีอะไรเกิดขึ้น จงอย่ามอง
 เพราะวิญญาณจะมองไม่เห็นคุณ ถ้าผ่านไปได้ คุณก็จะพ้นเคราะห์"

วันเวลาผ่านไป.....และแล้วคืนที่ 49 ก็มาถึง
 สัมพันธ์ให้ลูกเมียไปพักที่อื่น ส่วนตัวเขาหลบอยู่ใต้เตียงและผลอหลับไป
 มารู้สึกตัวอีกก็เมื่อได้ยินเสียงโครมครามเบาๆ ที่นอกห้อง
 ในใจเต้นโครมคราม เหงื่อไหลเป็นทาง
 ใจนั้นนึกแต่คำพูดหมอดูที่เตือนไว้
 "ไม่ว่าได้ยินเสียงอะไร อย่ามอง ถ้าผ่านไปได้ คุณก็จะพ้นเคราะห์"

สัมพันธรัฐสักตัวอีกที ก็เข้าแล้ว

ถอนหายใจและคลานออกจากใต้เตียง พ้อออกไปนอกห้อง
ถึงกับอุทานด้วยความแปลกใจ.....

"เฮ้ย.....ข้าวของถูกหายไปไหนหมดวะ"

- 13) มีชายซีเมาคคนหนึ่ง วันนี้เขาไม่มีตั้งศี้อเหล้า และเป็นวันที่เขาอยากกินเหล้ามากที่สุด เขาก็เดินเข้าไปในผับแห่งหนึ่ง ไปขอเหล้ากิน จะให้เขาทำอะไรยอมหมด เจ้าของผับก็บอกว่า "ถ้าอยากกินเหล้าจะให้กิน แต่ต้องทำงานให้เขา 3 ข้อ ข้อแรก เห็นนักเลงคนนั้นไหม (พร้อมกับชี้มือไปที่ชายล่ำบึกคนหนึ่ง) ให้ไปต่อนักเลงคนนั้นคร่าไปเลย ข้อ 2 ให้ไปถอนพินหม้อลเซเซียลอยู่หลังบ้านมา 2 ซี่ และข้อ 3 เห็นผู้หญิงคนนั้นไหม (หญิงโสเภณี) ซานัก ไปข่มขืนเลย 1 ที "ถ้าทำงาน 3 ข้อ นี้แล้วมาตีไม้ตีไม้เลย ชายซีเมาคคิดนิดหนึ่ง เอาละวะ ตายเป็นตาย ไหนไอ้คนเลงอยู่ไหน ว่าแล้วก็เดินไปต่อนักเลงคนนั้นจนคร่าไป แล้วก็เดินไปหลังบ้าน จัดการหม้อลเซเซียล เอ็ง เอ็ง เรียบร้อยแล้วก็เดินออกมา วางมาดตีไม้ที่ ไหน ไหน ผู้หญิงคนไหนจะให้ถอนพิน

- 14) ระวังเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นกับคุณที่ทางด่วนสายมอเตอร์เวย์

เรื่องมีอยู่ว่า ระหว่างกลับจากแหลมฉบังโดยใช้เส้นทางมอเตอร์เวย์ คนขับรถขอยุติเติมน้ำมันตรงที่พักระหว่างทาง เลยถือโอกาสเข้าห้องน้ำชำระเลย ห้องแรกไม่ว่าง ก็ต้องไปเข้าห้องที่สอง ขณะที่กำลังจะทำธุระของตัวเอง ก็ได้ยินเสียงมาจากห้องแรก "สวัสดิ์จะสบายดีหรือ" โดยปกติตัวเองก็ไม่ใช่ว่าจะคุยกับคนแปลกหน้า และยิ่งในห้องน้ำข้างทางแบบนี้ด้วย แต่ในที่สุดก็ตอบไปว่า "ก็ดีล่ะ" หลังจากนั้นก็มีเสียงมาอีก "กำลังทำอะไรอยู่ล่ะ" ถ้าเป็นคุณต้องรู้สึกแปลกๆ เลยจริงไหม? ตัวเองก็คิดว่าประหลาดแฮะ แต่ก็ตอบออกไปว่า "กำลังจะกลับกรุงเทพฯล่ะ" ลักพิกก็ได้ยินเสียงห้องข้างๆ กดชักโครก และพูดว่า "แค่นั้นนะ แล้วจะโทรกลับ เพราะทุกครั้งที่คุณถามเธอ ยายป้าที่อยู่ในห้องน้ำข้างๆ จะตอบฉันทุกครั้งเลย"

- 15) เรื่อง ไซเซียวกับไซแดง

มีชายสองคนมาหาหมอที่โรงพยาบาลเพื่อจะมารักษาอาการป่วยของเขา

ชายคนแรก : ผมมาพบหมอบุ๊ ครี คือว่าผมรู้สึกว่าจะอึกเสบ

(เอ่ยกับนางพยาบาลหน้าเคาเตอร์)

ชายคนที่สอง : ผมก็มาหาหมอเรื่องเดียวกับเค้าแหละครับ

(ชี้ไปทางชายคนแรก)

พยาบาล : อะ คุณสองคนนั่งคอยซักครู่ละคะ

ชายคนแรก : คุณมาหาหมอเรื่องเดียวกับผมหรือ

ชายคนที่สอง : ครับ ผมรู้สึกว่าจะอึกเสบเหมือนกัน มันแดงมาก

นั่งคอยกันอยู่ซักครู่หนึ่ง พยาบาลก็ได้เรียกชายคนแรกเข้าไปพบหมอ

หลังจากนั้นหมอบุ๊ก็ได้ตรวจดูอาการของชายคนแรกนานพอสมควรแล้วหมอบุ๊

ก็เอ่ยกับชายคนแรกว่า

หมอ : คุณควรจะไปพักผ่อนให้มากขึ้น เพราะ...ของคุณมันช้ำมาก อาจจะ
เกิดจากการกระแทกอย่างรุนแรง

ชายคนแรก : ครับหมอ (แล้วก็ลุกออกไป)

หลังจากนั้นชายคนที่สองก็เข้ามาพบหมอ หมอใช้เวลาตรวจเท่ากับ
ชายคนแรก หลังจากการตรวจเสร็จแล้ว ชายคนที่สองก็ออกมา
ชายทั้งสองคนออกมาหน้าเคาเตอร์เพื่อจะรอรับชำระเงิน พอถึงเวลา
ชายทั้งสองคนก็ถูกเรียกมาชำระเงินพร้อมกันแต่ชำระกันคนละช่อง
ชายคนแรก ชำระ 800 บาท คนที่สองชำระ 150 บาท บังเอิญชาย
คนแรกได้ยื่นเข้าจึงเกิดความไม่พอใจทำไมเป็นโรคเดียวกันแต่ค่า
รักษามันแตกต่างกันมาก เลยเดินเข้าไปในห้องตรวจโรคเพื่อถามหมอ
หมอจึงตอบว่า "ก็...ของคุณเขี้ยวเพราะเกิดจากการกระแทกอย่างรุนแรง
หมอก็เลยต้องให้ยาคุณหลายอย่าง แต่ส่วนของอีกคนนะ ผมสั่งแค่น้ำยา
เช็ดทำความสะอาด เพราะมันแค่เปื้อนรอยลิปสติกนะ"

- 16) ขณะที่หนุ่มใหญ่คนหนึ่ง กำลังอ่านหนังสือพิมพ์อยู่เพลินๆ
ภรรยาที่ย่องมาข้างหลังแล้วก็เอากะทะฟาดหัวเสียงดังฟ่าง!
สามี : เธอมาตีหัวฉันทำไม
ภรรยา : ชั้นเจอกระดาดในกระเป๋ากางเกงของคุณแผ่นหนึ่ง
เขียนชื่อไว้ว่า "ลีน่า" บอกมาเดี๋ยวนี้แหละว่าหล่อนเป็นใคร
สามี : โห่ที่รัก...จำได้หรือเปล่าจะ สองอาทิตย์ก่อนพี่ไปเล่นม้า
มา ลีน่าก็คือชื่อม้าตัวที่แพงไงล่ะ
ภรรยาจึงรีบขอโทษ แล้วก็ผละไปทำงานต่อ
สามวันผ่านไป ขณะที่หนุ่มใหญ่กางหนังสือพิมพ์ออกอ่านเช่นเคย
เจ้าหล่อนก็ฟาดหัวสามีด้วยกะทะเสียงดังฟ่างอีก
สามี : (โมโหสุดขีด) อะไรของคุณอีกล่ะ
ภรรยา : ม้าของคุณโทรมา

- 17) โสเภณี

ตำรวจจับตัวสาวกลุ่มหนึ่งจากมุกถนนไปส่งศาลข้อหาค้าประเวณี
หญิงคนแรกให้การต่อศาล
"ศาลที่เคารพ หนูกำลังเรียนหนังสืออยู่นะคะ มาจับหนูทำไม"
หญิงคนที่สองให้การบ้าง
"ศาลขา เตียนเป็นแม่บ้านคะ เตียนแค้นออกมาซื้อบุหรี่ ทำไมตำรวจต้องจับเตียนด้วยคะ"
ผู้พิพากษาจึงว่า "แต่ตำรวจเขาเห็นคุณขายตัวกับผู้ชายคนนั้นอยู่ในรถนะ"
ศาลหันมาถามหญิงคนที่สามต่อ
"แล้วคุณล่ะ ทำอาชีพอะไร"
"เป็นโสเภณีคะ" เธอตอบหน้าตาเฉย
"เธอ รายได้เป็นยังงัยล่ะ" ผู้พิพากษาสัพยอกที่เห็นเธอล้ารับ
"ไม่ไหวเลยคะ การแข่งขันสูงเหลือเกินตั้งแต่มีพวกนักศึกษากับแม่บ้านออกมาหาล้าไฟกัน"

- 18) เด็กขายหนังสือพิมพ์คนหนึ่งตะโกนว่า
เด็ก: ข้าวต่วน! มีคนถูกหลอกสองคน
ชายคนหนึ่งเดินผ่านมา ขอซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง
ชายหนุ่ม: ไหน? ไม่เห็นจะมีข้าวอย่างที่บอกไว้เลย

เด็กจึงตะโกนต่อไปอีกว่า

เด็ก: ชาวบ้าน! มีคนถูกหลอกสามคน

ชายหนุ่ม: !!!!

- 19) เด็กชายอายุ 5 ขวบได้วิธีหาเงินง่ายๆ มาจากเพื่อน คือบอกกับใครก็ได้ที่เจอว่า "คุณครับ ผมรู้ความจริงหมดแล้ว"
- เมื่อกลับไปบ้าน เจอพ่อเพิ่งกลับมาจากที่ทำงาน เขาก็ทดลองดู "พ่อครับผมรู้ความจริงหมดแล้ว" เด็กชายบอกกับพ่อเขา พ่อเขามีสีหน้าวิตกขึ้นมาทันทีและบอกเขาว่า
- "อย่าบอกแม่ล่ะลูก เอ้า! เอาเงินไปกินขนม" เด็กชายรู้สึกชอบใจมาก จึงรอพี่เขากลับมาและพูดเหมือนเดิม
- "พี่! ผมรู้ความจริงหมดแล้ว" พี่ของเขาถึงกับหน้าถอดสี และบอกว่า "อย่าบอกพ่อกะแม่ล่ะ เอาเงินไปกินขนมซะ"
- จนตกเย็นแม่เขากลับมาจากข้างนอกเขาก็เริ่มอีก "แม่ครับ ผมรู้ความจริงหมดแล้ว"
- แม่ของเด็กน้อยถึงกับตกใจ และบอกว่า "อย่าบอกพ่อนะลูก" พร้อมกับให้เงินเขาถึง 1000 บาท
- เด็กน้อยคิดว่าจะนำเงินทั้งหมดไปซื้อของเล่นและขนม เมื่อเดินออกมาถึงเจอบุรุษไปรษณีย์ที่มาส่งจดหมายที่บ้านประจำ เด็กน้อยจึงบอกกับบุรุษไปรษณีย์ว่า "คุณลุงครับ ผมรู้ความจริงหมดแล้ว"
- บุรุษไปรษณีย์ตกใจมากและบอกกับเขาว่า "ดีจัง! งั้นขอพอกอดลูกให้ชื่นใจซักทีเถอะ"!!!

- 20) วันสำคัญของสุ

แล้วก็ถึงวันนั้นได้ซิเนะ น่าจะเป็นวันที่...ยังงี้ดีละ เป็นวันที่สำคัญที่สุดสำหรับชีวิตของฉันเลยที่เดียวก็ว่าได้เนะ แฮม...ก็วันนี้ เป็นวันที่กานต์จะพาฉันไปพบกับคุณพ่อกับคุณแม่ของเขานะซิ คิดแล้วก็ยังตื่นเต้นไม่หายเลยนะเนี่ย

คิดดูซิว่า ลูกชายคนเดียวของเจ้าของธุรกิจสนามกอล์ฟชื่อดัง อยู่ในวงสังคมไฮโซ จะมาชอบคนอย่างฉัน และที่สำคัญนะจริงจังขนาดที่จะแต่งงานด้วย

ตอนที่ฉันเจอกานต์ครั้งแรก ในงานเลี้ยงฉลองเปิดตัวนิตยสารใหม่ ฉันเป็นสโตร์ลิสต์อิสระ ส่วนเขาอยู่ในฐานะเพื่อนของหุ้นส่วนใหญ่ เราได้รู้จักกันก็เพราะเพื่อนของเขาที่เป็นหุ้นส่วนนั้นละ แล้วเราก็ตัดต่อกันมาเรื่อย จนกระทั่งเลยเถิด ถึงขั้นมีอะไรๆ กัน ตอนนั้นฉันก็ไม่คิดหรอกนะว่าเขาจะมาจริงจังอะไรกับคนอย่างฉัน แฮม... ก็สโตร์ลิสต์ติดต่อกับหนุ่มไฮโซนักเรียนนอกเนี่ยเนะ เวลาเราไปไหนมาไหนด้วยกัน คนก็ชอบมองด้วยสายตาแปลก ๆ ก็เขาออกจะหล่อเนี้ยบขนาดนั้น ส่วนฉัน..เอ้อ..อย่าให้บรรยายเลยดีกว่า

ฉันจัดเอาความรู้และประสบการณ์ทางอาชีพทั้งหมดเพื่อเลือกเฟ้นชุดที่จะใส่ในวันนี้ จะแต่งแบบสบายๆ อย่างที่คุณเคยนะไม่ได้แล้ว ต้องเรียบร้อยหน่อย กางเกงนี่ไม่ได้อย่างเด็ดขาดเลยเชียะ ฉันลองกระโปรงทุกตัวในตู้จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้ซะที ไม่สั้นไปก็ผ่าสูงไป สุดท้ายก็ได้ชุดนี้ มาจากร้านดีไซเนอร์ชื่อดังในราคาแพงหูฉี่

เอาน่า..ลงทุนน้อย เดียวก็จะได้เป็นสะใภ้ไฮโซแล้วนี่เนะ

บ้านของเขาหรือถ้าจะให้ถูกต้องเรียกว่าคฤหาสน์ของเขา ตั้งอยู่แถวชานเมืองย่านพุทธมณฑล ใจกลางหมู่บ้านของมหาเศรษฐีโดยเฉพาะ เรียกว่าใครไม่ไฮโซก็เข้ามาอยู่

หมู่บ้านนี้ไม่ได้ว่างั้นเถอะ

พอกับแม่ของเขากำลังนั่งอยู่ในห้องรับแขก สายตาที่มองกวาดตั้งแต่หัวจรดเท้าปนเหยียดๆ อันนั้น ฉันทักได้เตรียมใจมาแล้วว่าจะต้องเจอ บรรยากาศในการสนทนาเป็นไปอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก อีกทั้งยังปะปนด้วยเสียงสะอึกสะอื้นปนน้ำตาของแม่กานต์ถึงขั้นร้องไห้กันเลยทีเดียวว่ะ...!

แต่ในที่สุดคนทั้งคู่ก็พ่ายแพ้ต่อความรักของเรา...

"พอกับแม่รักแกมากนะกานต์ แต่เอาเถอะ ถ้าแกยืนยันว่าแกได้เลือกแล้ว พอก็จะไม่ห้ามแกอีก แกอยากจะทำอะไรก็ตามใจแกก็แล้วกัน ชีวิตเป็นของแกนี่ เออ...ว่าแต่ว่าแฟน..." พ่อของกานต์ก็ลืมน้ำลายก่อนพูดต่ออย่างยากลำบาก "แฟนของแกเนี่ย ชื่ออะไรนะ"

"ชื่อเล่นชื่อสู ชื่อจริงชื่อสุรศักดิ์อะ" ฉันทอบในทันใด

- 21) หญิงท่องแก่คนหนึ่งเดินอยู่อ้ายขึ้นมาบนรถเมล์ พอเดินพ้นบันได

เด็กนักเรียนอายุเจ็ดขวบก็รีบลุกขึ้น

หญิงมีครรภ์เห็นว่าเด็กนักเรียนอายุน้อย

แถมถือกระเป๋าใบใหญ่

จึงสั่งหัวให้เด็กและพูดยิ้มๆ ว่า

"ไม่ต้องหอรอก หนูนั่งเถอะ"

ว่าแล้วเธอก็กดไหล่เด็กน้อยให้นั่งลง

พอผ่านไปสักครู่

เด็กนักเรียนก็ลุกขึ้นอีก หญิงมีครรภ์จึงพูดว่า

"น่าจะบอกว่าไม่ต้อง น้ายืนได้ อีกไม่นานก็ลงแล้ว"

พูดพลางก็เอื้อมมือกดไหล่เด็กเบาๆ อีกครั้ง

เด็กน้อยจึงนั่งลง

ผ่านไปสักพัก เด็กน้อยลุกขึ้นมาอีก

หญิงมีครรภ์ซาบซึ่งน้ำใจเด็กน้อยที่อดส่ำสละที่นั่งให้

"หนูน่ารักจริงๆ หนูนั่งเถอะ" เธอกล่าวซ้ำ

และกดหัวไหล่เด็กนักเรียนให้นั่งลงอีก

คราวนี้เด็กนักเรียนทำตาละห้อย แล้วพูดว่า

"คุณน้าครับ ขอผมลงเถิดครับ บ้านผมเลยมาสามป้ายแล้วนะครับ"

- 22) บนเครื่องบินลำหนึ่งมีเหล่าทหารหาญอยู่หลายเชื้อชาติ ไม่ว่าจะเป็น ไทย จีน ญี่ปุ่น เยอรมัน

พอบินได้สักพักก็ทันได้บอกกับเหล่าทหารว่า"เครื่องบินเราใกล้จะตก เนื่องจากรับน้ำหนัก

มากเกินไป เราจึงขอผู้เสียสละ 3 คนโดดลงจากเครื่อง" คนแรกเป็นคนเยอรมัน "ไฮ ฮิตเลอร์"

โดดลงไป สักพัก อีกคนเป็นคนจีน เขาพูดว่า" เพื่อประชาธิปไตย"แล้วโดดลงไป คนสุดท้าย

เป็นคนไทยพูดว่า"เพื่อพี่น้องชาวบ้านบางระจัน"พอพูดเสร็จ ก็ถีบพม่าร่วงตกเครื่องไป

- 23) ไอ้หนุ่มกรรมกร 3 คน ทำงานอยู่บนนั่งร้านของอาคารชั้นที่ 20

พอถึงตอนพักเที่ยงพวกเขาก็นั่งล้อมวงกินอาหารเที่ยง

"คะน้าหมูกรอบอีกแล้ว" ไอ้หนุ่มคนแรกบ่นหลังจากเห็นอาหารในถุง

"กินทุกวันจนเบื่อแล้วเว้ย ถ้าข้าต้องกินอีกครั้ง โดดตีกตายดีกว่า"

ไอ้หนุ่มคนที่สองเปิดถุงข้าวเห็นข้าวผัดปู

"ของข้าเป็นข้าวผัดปู นี่ 11 ครั้งติดกันแล้ว ถ้าครบโหลเมื่อไหร่ข้าจะโดดตีกประท้วงเมียเหมือนกันโว้ย"

ไอ้หนุ่มคนที่สามเปิดของตัวเองดูแล้วพูดบ้าง "ของข้าก็หมูผัดขิง เจออีกที่ตายดีกว่า"

วันต่อมาทั้งสามคนก็มาล้อมวงกินข้าวเที่ยงกันอีก ไอ้หนุ่มคนแรกเปิดดูเจอบะนำหมูกรอบ
ไม่พูดพราทำเพลง เขาโดดตึกลงไปตายทันที
คนที่สองเปิดเจอบะนำหมูกรอบก็เลยกระโดดลงไปเหมือนกัน
คนที่สามก็เจอบะนำหมูครึ่ง เลยโดดตามลงไปด้วย

ทีมงานศพ เมียของไอ้หนุ่มคนแรกร้องไห้
"โธ่ ถ้าฉันรู้ว่าเขาเบื่อบะนำหมูกรอบขนาดนี้ฉันคงไม่ทำให้เขาไปกินหรอก ฮือ ฮือ"
เมียของไอ้หนุ่มคนที่สองได้ยืนอย่างนั้นก็พูดออกมาบ้าง
"ฉันก็รู้ว่าเขาเบื่อบะนำหมู แต่ไม่รู้เขาจะทำอย่างนี้ ถ้ารู้ฉันคงทำข้าวผัดกุ้งให้เขากินแล้ว"
ที่นี้ทุกคนในงานก็เลยมองหาเมียของไอ้หนุ่มคนที่สาม ดูว่าเธอจะพูดอย่างไรบ้าง
"อย่ามามองฉันยังงี้นะ" เมียไอ้หนุ่มคนที่สามตวาดเสียงเซียว
"มันกินอะไรฉันยังไม่รู้เลย ก็มันทำข้าวเที่ยงของมันเอง"

- 24) เป็นเรื่องปกติที่นายจะต้องสั่งให้บอยร้านอาหารเอาถุงมาใส่อาหารเหลือ
หลังจากกินเลี้ยงกับเพื่อนๆ ทุกครั้ง
นายต้อง : น้องๆ เอาถุงใส่อาหารเหลือนี้ให้หมดเลยนะ จะเอาไปให้หมา แยกน้ำจิ้มให้ด้วยนะ
บอย : ???!!
ไม่กี่วันหลังจากนั้น นายต้องกับเพื่อนๆ ของเขาก็มากินอาหารในร้านนี้อีก
ครั้งนี้นายต้องพามาด้วย
หลังจากกินกันเสร็จ ทุกคนลุกขึ้นจะกลับบ้าน
บอยคนเก่าก็ถามนายต้อง ด้วยความหวังดีว่า
บอย : พี่ครับ วันนี้จะเอาอาหารพวกนี้ใส่ถุงไปให้หมาอีกไหมครับ
เมียนายต้องสะดุ้งเล็กน้อย และยังไม่ทันที่นายต้องจะตอบ
เมียของนายต้องก็ตอบแทนว่า
"น้องๆ ไม่ต้องใส่แล้ว วันนี้หามาเอง..."

- 25) ฤทธิ์รัก แรงถั่ว
กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งหลงใหลในรสชาติของถั่วอบเป็นอันมาก
แม้ว่าเขาจะรู้สึกตะขิดตะขวงใจบ้าง ยามเมื่อต้องปล่อยแก๊สออกมา
แต่เขาก็ยังชอบที่จะกินถั่ว แล้ววันหนึ่งเขาพบหญิงสาวสวยถูกใจมากนางหนึ่ง
หลังจากใกล้ชิดสนิทสนมกันพอควร เขาก็ตกหลุมรักหล่อน
และตกลงใจปลงใจที่จะแต่งงาน ตามด้วยการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่
ที่จะเลิกกินถั่ว!! เพราะเขายังกินอยู่ ต้องอายุสาวเจ้าน่าดู...

หลังจากงานแต่งงานผ่านไป 2-3 วันหนึ่งระหว่างทางขับรถบ้านหลังเลิกงาน
รถเจ้ากรรมเกิดเสีย...
เนื่องจากบ้านของเขาอยู่ในชนบท จึงไม่มีรถประจำทางไปถึง หนทางเดียวที่จะกลับบ้านได้
คือ ต้องเดิน เขาจึงโทรศัพท์ไปหาภรรยา เพื่อบอกว่าเขาอาจจะถึงบ้านช้าสักหน่อย
เพราะรถเสีย และต้องเดินเท้ากลับบ้าน
ระหว่างทางกลับบ้านเขาเดินผ่านร้านมินิมาร์ทแห่งหนึ่ง แล้วกลิ่นถั่วอบก็โชยออกมาฉ่ำใจเขา
เขาจึงคิดเข้าข้างตัวเองว่า กว่าจะเดินกลับถึงบ้านก็ต้องใช้เวลาและพลังงานมากน่าดู
น่าจะหาอะไรรองท้องสักหน่อย ว่าแล้วเขาจึงเดินเข้าไปสั่งถั่วอบ 3 ถุงใหญ่พิเศษ!
เพื่อเดินกินระหว่างทางกลับบ้าน
เขาเดินไปกินไปอย่างเพลิดเพลินจนถั่วหมดโดยไม่รู้ตัว
และเขาก็ถึงบ้านโดยสวัสดิภาพ
ครั้นเมื่ออดกระดิ่งปี่ปอบ ภรรยาวิ่งเดินออกมาเปิดประตู พร้อมกับพูดว่า
"สวัสดิคะ ที่รัก...น้องมีสิ่งจะทำให้พี่ประหลาดใจอย่างที่สุดในอาหารมื้อเย็นวันนี้เลยละคะ"

ว่าแล้วเธอ ก็คว้าผ้าปิดตามาปิดฉับลงที่ใบหน้าสามี และจูงเขามาที่นั่งที่เก้าอี้ที่หัวโต๊ะอาหาร และให้เขาสัญญาว่าจะไม่ใช่แทคติโคใด ๆ แอบมองอย่างเด็ดขาด

ทันใดนั้น เขาก็รู้สึกว่ามีอะไรบางอย่างกำลังเคลื่อนไหวในท้องของเขา
โชคช่วยที่ผอญมีเสียงกริ่งโทรศัพท์ที่ตั้งขึ้น
ภรรยาที่กำลังจะเอื้อมมือมาเปิดผ้าผูกตา จึงบอกว่าขอเวลาไปปรับโทรศัพท์ประเดี๋ยวนะ แต่ที่ห้ามแอบดู
ก่อนห้องจะกลับมานะ เธอย้ำ แล้วก็ไป...
ขณะที่ภรรยาไปปรับโทรศัพท์ เขาก็ฉวยโอกาสนี้ ผายลม เสียงของมันไม่ดังนัก แต่เหม็นราวไข่เน่าทีเดียว
จนแม้แต่ตัวเขาเองยังต้องใช้ผ้าเช็ดหน้าโบทไปกลืน
หลังจากรู้สึกว่ามีกลิ่น ลมระลอกใหม่ก็เริ่มบุกอีก แน่นนอนเขาเริ่มผายลมระลอกใหม่ เสียงมันดังราวเครื่องยนต์ดีเซลกำลังทำงาน
กลิ่นแย่ยิ่งกว่าเดิมอีก...เขาจึงใช้ผ้าเช็ดหน้าโบทไปมาอย่างรวดเร็ว โดยหวังว่า จะทำให้กลิ่นมันจางลงไปบ้าง แต่ไม่ทัน
ไร ช้ำศึกชุดใหม่ก็มาถึง คราวนี้แย่ยิ่งกว่าเดิม 2 ครั้งแรก หน้าต่างสั่นไหวเพราะแรงลม งานบนโต๊ะเขย่า

แหละเพราะสัญญาว่าจะไม่เปิดตา เขาจึงไปไหนไม่ได้ นอกจากต้องนั่งอยู่ที่โต๊ะ
รอนกว่าภรรยาจะกลับมา เขานั่งรออยู่ราว 10 นาที และเป็น 10 นาทีที่มีกิจกรรมแบบว่าตลอด
ผายลม.. โบทผ้าเช็ดหน้า.. ช้ำไปช้ำมา..
เมื่อเขาได้ยินเสียงภรรยาวางโทรศัพท์ เขาก็รีบพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋าและทำราวกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น
ภรรยากล่าวขอโทษที่คุยโทรศัพท์นานไปหน่อย และถามว่า เขาไม่ได้แอบดูแน่นอน...
เมื่อเขายืนยัน เธอจึงปลดผ้าผูกตาให้เขา พร้อมกับพูดด้วยน้ำเสียงอันชวนตื่นเต็นว่า "Surprise"

เป็นช่วงเวลาอันน่าสะพึงกลัว... ที่เขาพบว่ามีแขกนั่งอยู่รอบโต๊ะกินข้าว 12 คน เพื่อร่วมงาน Surprise party
ในงานวันเกิดของเขานั่นเอง

- 26) มีชายอยู่ 3 คน พักอยู่ที่โรงแรมชั้น 78 ขณะนั้นทั้ง 3 คนกำลังกินข้าวต้มอยู่ชั้นล่าง และกำลังจะขึ้นไปข้างบน แต่ว่า
วันนั้นลิฟต์เสีย ทั้ง 3 คน จึงต้องขึ้นบันไดไป
เพื่อนคนที่ 1: เรามาเล่าเรื่องตลกกันดีกว่าหะวะ แก่เหงา
และทั้ง 3 คนก็เล่าเรื่องตลกไปจนถึงเพื่อนที่เป็นคนติดอ่าง
เพื่อนติดอ่าง: กะ...กะ.....กุ.....กุ.....
เพื่อนคนที่ 2: เฮ้ย! แก่อย่าเพิ่งเล่าเลย
และทั้ง 2 คนที่ไม่ติดอ่างก็เล่าเรื่องตลกไปเรื่อย จนถึงชั้นที่ 77
เพื่อนคนที่ 1,2: เฮ้อ! ไอ้ติดอ่าง แก่จะเล่าอะไรก็ว่ามา
และเพื่อนติดอ่างก็บอกว่า กะ...กะ.....กุ.....กุ.....กูลืมกุญแจห้องไว้ที่ร้านข้าวต้ม
เพื่อนคนที่ 1,2: !!!!!!!????????????!!!!!!
- 27) วันหนึ่งเคทนักศึกษาสาวสวย ได้เดินเข้าไปในห้องของ อ.วิทย์ (อ.ผู้ชาย) พร้อมกับปลดกระดุมเม็ดบนแล้วพูดว่า
นักศึกษาสาว : อาจารย์คะ การสอบครั้งนี้ พอที่จะมีทางให้หนูได้เต็มมียคะ หนู
จะยอมทำทุกอย่างเลย (พูดด้วยน้ำเสียงออดอ้อน)
อาจารย์ : มีทางซี
นักศึกษาสาว : (ตาโต)
อาจารย์ : ว่าแต่เธอยอมทำทุกอย่างแน่นอน
นักศึกษาสาว : ค่ะ
อาจารย์ : งั้นก็ช่วยตั้งใจเรียนหน่อยสิ !!!!

- 28) ขณะเดินเล่นในถนน หมาตัวหนึ่งแลเห็นป้ายแขวนอยู่ที่ประตูหน้าสำนักงาน มีข้อความว่า "ต้องการผู้ช่วย พิมพ์ดีดได้ 70 คำต่อนาที ชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ และต้องพูดได้สองภาษา นายจ้างที่นี่ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง" เจ้าหมาตัวนั้นจึงเข้าสมัครงานในตำแหน่งดังกล่าวแต่ถูกปฏิเสธทันที "ฉันจ้างหมาทำงานนี้ไม่ได้หรอก" ผู้จัดการสำนักงานกล่าว แต่เมื่อเจ้าหมาชี้ไปยังข้อความป้ายรับสมัครงานที่ว่า "นายจ้างที่นี่ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง" ผู้จัดการจึงถึงกับอึ้ง แล้วถามต่อว่า "แล้วแกพิมพ์ดีดได้หรือ" เจ้าหมาเดินอย่างสงบไปที่เครื่องพิมพ์ดีด แล้วลงมือพิมพ์จดหมายโดยไม่มีคำผิดสักตัว "แกใช้คอมพิวเตอร์ได้ไหม" ผู้จัดการถามอีก เจ้าหมาจึงนั่งลงที่โต๊ะคอมพิวเตอร์ แล้วเรียกโปรแกรมต่างๆ มาใช้งานได้อย่างไม่มีที่ติ "ยังไงฉันก็จ้างหมาทำงานตำแหน่งนี้ไม่ได้อยู่ดี" ผู้จัดการตอบ "เจ้าแก่มากนะ แต่ฉันต้องการคนที่พูดได้สองภาษา มีบอกไว้ในป้ายประกาศแล้วนี่" เจ้าหมาเงยหน้าขึ้นมองผู้จัดการ แล้วส่งเสียง "เหมียว"
- 29) มีมหาเศรษฐีผู้ม่าย วัย 90 ขวบ ผู้หนึ่ง ต้องการมีความสุขในบั้นปลายชีวิต จึงทุ่มเงินนับร้อยล้านให้แก่นางงามอายุ 18 ปีเพื่อให้แต่งงานด้วย ในคืนวันสังสรรค์ มหาเศรษฐีก็ลืมนอนหลับ จึงตีเมียปลุกขานนาคสุดยอดเข้าไปถึง 5 ขวด หลังจากนั้นจึงหันมาหาเจ้าสาวแสนสวยพร้อมทั้งชู 5 นิ้ว เจ้าสาวทำตลกขบขันพร้อมทั้งกล่าวเสียงออกด้ออันเจ้าสาว: ว้าว!!! ท่านขา ท่านต้องการถึงห้าครั้งเชียวหรือคะ? เศรษฐี: เหอะ..เหอะ...เหอะ ใช้..แล้ว..จะ... ว่า....แต่....ว่า..หนู..ต้อง...ก...า...ร..... นี้..ว....ไ..ห..น....ก...อ...น...จะ
- 30) ที่ป้ายรถเมล์ผู้คนพลุกพล่านต่างแย่งกันขึ้นรถมีหญิงสาวนุ่งกระโปรงสั้นพยายามจะยกขาขึ้นรถแต่ไม่สามารถขึ้นได้ เธอจึงเอื้อมมือไปข้างหลังเพื่อเลื่อนชิปลง แล้วพยายามยกขาขึ้นอีกครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ เธอจึงเอื้อมมือไปอีกครั้ง และแล้วก็มีมือของชายหนุ่มจับที่เอวเธอและยกเธอขึ้นบนรถด้วยความโกรธหญิงสาวจึงหันไปแล้วต่อว่าชายหนุ่ม "คุณถือดียังไงมายกฉันขึ้นบนรถ" ชายหนุ่มจึงพูดว่า "แล้วคุณถือดียังไงมารูดชิปกางเกงผมหละ"
- 31) มีสามีภรรยาคนหนึ่งแต่งงานกันมาแล้ว 20 ปี สามีคนนั้นเขามีกล่องส่วนตัวอยู่ใบหนึ่ง โดยที่ภรรยาไม่รู้ว่ามีอะไรอยู่ในกล่อง พอลบรอบแต่งงาน 20 ปี สามีก็ถามภรรยาว่า อยากได้อะไรเป็นของขวัญ ภรรยาก็เลยบอกสามีว่า "อยากดูว่ามีอะไรอยู่ในกล่องนั้น" สามีบอกว่า "ได้สิ" เมื่อสามีเปิดกล่องให้ภรรยาดู ก็พบขวดลิโปอยู่ 3 ขวด และเงินอีก 4,000 บาท ภรรยาจึงถามสามีว่า "คืออะไร" สามีบอกว่าจำนวนขวดลิโปก็คือ "จำนวนครั้งที่เขานอกใจภรรยา" ภรรยาที่หนึ่งไปพักหนึ่ง แล้วก็บอกว่า "ไม่เป็นไรแต่งงานกันมา 20 ปี นอกใจ 3 ครั้ง เขารับได้" แล้วภรรยาที่ถามอีกว่า "แล้วเงิน 4,000 บาทนี่ละ คืออะไร" สามีก็ตอบว่า "อ้อ ก็เงินที่ชายขวดลิโปได้ไง.."
- 32) มีทหารหนุ่มผู้หนึ่งต้องออกไปรบแดนไกล ทั้งภรรยาสาวไว้ที่บ้านนานเป็นเวลาถึง 2 ปีเต็ม เมื่อได้เวลาที่จะกลับบ้านเขาจึงรู้สึกที่ใจมากที่สุดจะได้เจอกับภรรยาสาวผู้เป็นที่รักยิ่ง แต่เมื่อกลับถึงบ้านเขาก็ต้องแปลกใจมาก เมื่อที่หัวเตียงนอนของภรรยา มีไข่ไก่วางอยู่ 3 ฟอง และเงินสดอีก 2 แสนบาท ด้วยความสงสัยเขาจึงถามภรรยาว่า. สามี: ที่รัก..คุณเอาไข่มาวางไว้หัวเตียงทำไม ภรรยา: ฉันขอสารภาพตามตรงนะ..ช่วงที่คุณไม่อยู่ฉันเหงาเหลือเกิน

ฉันนอกใจคุณนะ ทุกครั้งที่ฉันนอกใจคุณฉันจะเอาไข่มาวางไว้ที่หัวเตียง เพื่อเตือนความจำว่าฉันทำผิดไปกี่ครั้ง
สามีได้ฟังก็รู้สึกเห็นใจภรรยา เราจากไปตั้ง 2 ปีเต็ม เธอนอกใจเราแค่ 3 ครั้ง (เพราะมีไข่วางอยู่ 3 ใบ) เธอคงเหงาจริงๆ
ถึงได้ทำลงไป

สามี: แล้วเงินสด 2 แสนบาทล่ะเอามาจากไหน

ภรรยา: อ้อ..เงินนั้น.. ก็ขายไข่ได้ไงล่ะจ๊ะ

- 33) มีเพื่อนสองคน คนหนึ่งรวยและอีกคนหนึ่งจน แต่เขาทั้งสองมีปัญหาเหมือนกันคือ
เจ้าลูกชายไม่ยอมแข็งตัว คนรวยกว่าไปหาหมอมผ่าตัดเอาอั้นเก่าออกและก็เอาเจ้าอันใหม่
ใส่แทน คราวนี้เจ้าลูกชายแข็งแรงเหลือเชื่อ สามารถทำงานได้เต็มที่ เพื่อนคนที่จนรู้ข่าว
จึงโทรไปถามว่า ไปทำอะไรมาเจ้าลูกชายถึงได้แข็งแรงปานนั้น เพื่อนตอบว่า
ไปผ่าตัดมาแล้วหมอมใส่อันใหม่มาแทน
เพื่อนถามว่า แล้วแพงไหม?
เพื่อนตอบว่า ไม่แพงหรอก แค่ 100,000 บาทเอง
เพื่อนตกใจ และก็พูดขึ้นว่า
แพงมาก อ้าวไม่มีปัญญาแน่ๆ
เฮ้ย..แบบถูกๆ ก็มี เพราะหมอมให้เลือกเยอะเยอะ
ในที่สุดเพื่อนก็ไปหาหมอมและหมอก็ตัดเอาอั้นเก่าออกและก็เอาอันใหม่ใส่ให้ หมอมพูดว่า
ต้องรอสามเดือนนะ มันถึงจะแข็งแรง เพราะว่ามันของถูก
เพื่อนก็คอยแล้วคอยเล่า สามเดือนก็แล้วหกเดือนก็แล้ว ไอน้องชายไม่ยอมโงหัวซึกที่
เขาจึงตัดสินใจไปหาเพื่อนและก็อธิบายให้ฟัง
ลือจ่ายไปเท่าไรล่ะ เพื่อนถาม
อ้าวจ่ายไปตั้ง 50 บาทนี่ะ
เพื่อนจึงให้ถอดกางเกงออกเพื่อขอดูว่าทำไมมันถึงไม่สู้ เขาถอดกางเกงออก
พอเพื่อนเห็นเข้าก็ตกใจแล้วจึงพูดขึ้นว่า
มันจะไปสู้ไต่ยังงี้ ก็อันนี้ มันเป็นอันเก่าของอ้วะเองนี่หว่า

- 34) สาวซีโรค

หลังจากนั่งกระมิดกระเมี้ยนอยู่พักหนึ่ง ในที่สุดหล่อนก็ยอมเปิดปากเล่าอาการให้หมอฟัง
"ก็เรื่องผายลมของดิฉันนะค่ะ" คนไข้ออมแอมบอก "ยังดีที่มันไม่มีเสียงและไม่กลิ่น แต่มันทำ
ให้ดิฉันขายหน้ามากค่ะเพราะเวลาลมมันออกมา กระโปรงข้างหลังดิฉันจะพองขึ้นมาซัดเลย
แบบนี้ไงคะ ...คุณหมอมเห็นมัย?"
หมอรีบหยิบใบสั่งยามาเขียนโดยเร็ว "คุณเอายานี้ไปกิน" หมอส่งคนไข้ "อีกสิบวันมาหาผมใหม่"
เมื่อครบกำหนด คนไข้รายเดิมก็กลับมาหาหมอตตามนัด สีหน้ายังเต็มไปด้วยความกังวล
"คุณหมอมคะ" หล่อนเอ่ยขึ้น "ตั้งแต่เริ่มกินยาที่หมอมให้ไป เวลาผายลมมีกลิ่นแรงมากเชียวค่ะ"
"ดีมาก" หมอบอกคนไข้ "แสดงว่าจมูกคุณใช้การได้แล้ว เหลือแต่หูอีกอย่างเดียว"

- 35) ห้องเล็กไป

เศรษฐีนี้ชราบ้านนอกเข้ากรุง เธอไปพักที่โรงแรมหรูกลางเมือง
เด็กยกกระเป๋าเข้ามาเธอเข้าไปในห้อง พอประตูปิดเธอก็เริ่มโวยวาย
"นี่ ถึงฉันจะแก่แต่ก็มีเงินนะ ทำไมไม่หาห้องใหญ่ๆ กว่านี้ให้ฉัน นี้อะไรกัน
เตียงนอนก็ไม่มี"
"คุณนายครับ นี่เรายังอยู่ในลิฟท์นะครับ"

5.1.2 การนำเสนอเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมาย

- 1) ผู้หญิงคนหนึ่งทำกระเป๋าถือหล่นหายในห้างสรรพสินค้า โชคดีที่มีเด็กคนหนึ่งเก็บได้ และเขาก็เอามาคืนเธอ เมื่อเธอเปิดกระเป๋าออกดูหลังจากได้รับแล้ว เธอก็ต้องแปลกใจ "เอ๊ะ... ชั้นจำได้ว่ามีแบงก์ห้าร้อยในกระเป๋าอยู่ใบหนึ่งนี่นา ทำไมมันกลายเป็นแบงก์ย้อยหมดเลยล่ะ" ไอ้หนูรีบตอบอย่างรวดเร็ว "คือว่านะคับ ครั้งที่แล้วผมเก็บกระเป๋าตั้งได้ เจ้าของเค้าไม่มีแบงก์ย้อย ผมเลยอดรางวัลเลยคับ"

- 2) นักโทษสามคนกำลังจะถูกนำตัวไปประหารชีวิต เจ้าหน้าที่ก็มาถามว่าก่อนตายทั้งสามต้องการกินอะไรเป็นมือสุดท้าย

"ผมอยากกินพิซซ่า" คนแรกตอบ
เขาได้กินพิซซ่าจานโตและถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินไก่ทอดเคเอฟซี"
คนที่สองบอก
เขาได้กินไก่ทอดเคเอฟซีรสเข้มข้นแล้วก็ถูกนำตัวไปประหาร

"ผมอยากกินบัวหิมะพันปี" คนที่สามบอก
"แต่เนี่ยยังไม่ถึงเวลาบัวหิมะพันปีออกนะ" เจ้าหน้าที่บอกรู้
"ไม่เป็นไรครับ ผมคอยได้"

- 3) ผมกับเพื่อนเป็นนักเรียน ม.ปลายกำลังเดินกลับบ้าน
เพื่อน: ช่วงนี้รู้สึกแปลกๆ เราว่าจะไปหาจิตแพทย์ แต่เรายังไม่บ้านะ
ผมเอง: ไม่ต้องห่วง เราจะเรียนต่อจิตแพทย์ แล้วจะมารักษานายเอง
เพื่อน: งั้นเราก็จะไปเรียนมารักษานายเหมือนกัน
ผมเอง: นายจะเรียนต่ออะไร
เพื่อน: สัตวแพทย์

- 4) พันทรี : นี่สามชั้นกลับบ้านดึกทุกวันเลย ไม่รู้จะทำยังไงดี
สุริรัตน์ : เมื่อก่อนสามชั้นก็เป็นอย่างสามี่เธอ แต่ตอนนี้เขาเลิกแล้วละ พอ 6 โมง เย็นก็กลับบ้านทุกวันเลย
พันทรี : แล้วเธอยังไงล่ะ
สุริรัตน์ : ก็พอเขากลับดึกชั้นก็ตะโกนไปว่า "สมชายนั่นคุณไข่ม้อย"
พันทรี : แล้วมันช่วยยังไงล่ะ
สุริรัตน์ : อ้าว เธอลืมแล้วหรือ สามี่ชั้นชื่อ ไพบูลย์

- 5) นักเดินทาง 3 คน หลงป่าไปเจอเผ่ากินคน วันนั้นเป็นวันเกิดของหัวหน้าเผ่า ท่านหัวหน้าจึงคิดจะทำบุญ จึงสั่งว่า "วันนี้เป็นวันเกิดของข้า ข้าจะไว้ชีวิตเจ้า แต่พวกเจ้าต้องเข้าป่าไปเก็บผลไม้คนละ 10 ผล ต้องเป็นชนิดเดียวกันใน 10 ผลนั้น ไปได้" ทั้ง 3 คนรีบเข้าป่าไปทันที สักครู่ คนแรกก็กลับมาพร้อมกับมะม่วง 10 ผล หัวหน้าเผ่าสั่งว่า "เจ้าจงนำผลไม้ที่นั่นยึดไปในกันของเจ้าที่ละลูกให้ครบ โดยห้ามทำหน้าตาใดๆทั้งสิ้น มิฉะนั้น จะถูกฆ่าทิ้ง" ว่าแล้วชายหนุ่มก็ทำตามทันที แต่พอถึงลูกที่ 2 ก็ผลอทำหน้าเหยเก ออกมา จึงถูกฆ่า ต่อมา ชายคนที่ 2 ก็กลับมาพร้อมเชอร์รี่ 10 ผล ราชินีถูกสั่งให้ทำแบบเดียวกันก็รีบทำตามทันที

แต่เมื่อถึงลูกที่ 9 ก็ผลปลปล่อยก้าออกมา จึงถูกฆ่าเช่นกัน บนสวรรค์ ชายคนแรกถามอีกคนว่า
 "แกหัวเราะออกมาทำไมวะ ทั้งๆที่ยัดลูกที่ 9 แล้วเชียว" ชายคนที่ 2 ตอบว่า
 "ช่วยไม่ได้นี่หว่า ก็ตอนยัดลูกที่ 9 นะ ข้าเห็นพวกเราก่อนอุ้มทุเรียนตั้ง 10 ลูก กลับมา!"

- 6) มีผู้หญิงคนหนึ่งนั่งอ่านหนังสือที่สนามบินตอนเมือง เพื่อรอขึ้นเครื่อง มีชายคนหนึ่งเข้ามาชวนคุยด้วยและพูดว่า
 ชาย "หวัดดีครับ นั่งอ่านหนังสืออะไรอยู่ครับ"
 หญิง...มองหน้า แล้วตอบว่า "อ่านเรื่องเพศศึกษาค่ะ"
 ชาย "หนังสือเขาว่าอย่างไรครับ"
 หญิง "หนังสือว่าในบรรดาอวัยวะเพศของผู้ชายนั้น คนอินเดียจะใหญ่และยาว คนลาวจะแข็งมาก ส่วนคนญี่ปุ่นจะอืดมากค่ะ แล้วคุณชื่ออะไรมาขึ้นคุยกับฉันตั้งนาน ยังไม่รู้ชื่อคุณเลย" ผู้หญิงถาม
 ชาย "เอ่อ... ผมชื่อ ท้าวคำปัน รามาซิงค์ ยามาโกโต้ ครับ"
- 7) มีมหาเศรษฐีอยู่คนหนึ่ง มีเงินมากมาย แต่งมมาก อยู่มาวันหนึ่งนึกเซ็งๆ ไม่รู้จะทำอะไรให้มันสนุก ก็หาเกมส้อมาให้เล่นกันว่า ถ้าใครสามารถทำให้ม้าหัวเราะได้ เราจะให้เงิน 1000 ตำลึง หากม้าไม่หัวเราะจะต้องเสียทอง 20 ตำลึงให้แก่เศรษฐี ก็มีผู้คนมาสมัครมากมาย แต่ก็ต้องเสียเงิน 20 ตำลึงให้แก่เศรษฐี ทำให้เศรษฐีร่ำรวยขึ้นอีก
 อยู่มาวันหนึ่ง มีเงาะป่ามารับคำท้าเศรษฐี เงาะป่าเพียงแต่ไปกระซิบที่ข้างหูม้า ม้าก็หัวเราะร้อง ฮี ๆ ๆ ๆ ผู้คนที่มาดูต่างตบมือในความสามารรถ และก็สงสัยว่าม้าทำไมจึงหัวเราะ ฝ่ายเศรษฐีก็เหงื่อตกที่ต้องสูญเสียเงิน 1000 ตำลึงให้แก่เงาะป่าไป จึงออกอุบายไปว่า "เจ้าเงาะป่า ถ้าเจ้าสามารถทำให้ม้าร้องให้ได้ ข้าจะให้เงินเจ้าอีก 1000 ตำลึง หากเจ้าทำไม่ได้ เจ้าจะต้องคืนเงิน 1000 ตำลึงให้แก่ข้า" เงาะป่าก็รับคำท้า แต่เดินไปใกล้ๆ ม้า ลักครู่เดียว ม้าตัวนั้นก็ร้องไห้ออกมา
 เศรษฐีเห็นดังนั้นก็แทบเป็นลม จำเป็นต้องจ่ายเงินอีก 1000 ตำลึงให้แก่เงาะป่า แล้วถามว่าเจ้าทำยังไง จึงสามารถทำให้ม้าหัวเราะและร้องไห้ได้ เงาะป่ารู้ว่าเศรษฐีเป็นคนงก ก็อยากจะตัดสินใจ ก็บอกว่าถ้าจะให้เฉลยต้องจ่ายมาอีก 100 ตำลึง ไม่งั้นไม่เฉลย เศรษฐีก็ยอมจ่าย เงาะป่าก็บอกว่า ทำให้ม้าหัวเราะ ก็แค่บอกว่า "ของข้าใหญ่กว่าของเจ้า" ม้าได้ฟังก็หัวเราะ เพราะนึกว่าของมันเองใหญ่กว่าใครอยู่แล้ว
 เศรษฐีก็ถามว่า แล้วม้าร้องไห้ละ
 เงาะป่าก็ตอบว่า "ข้าก็เปิดให้เจ้ามันนั่นดูเท่านั้นเอง"
- 8) เปลี่ยนบรรยากาศ
 สามีภรรยาคู่นี้อยู่กันมานานเลยจำเจที่จะมีเซ็กซ์แบบเดิม ๆ จึงเปลี่ยนบรรยากาศไปเช่าโรงแรมซานเมืองแห่งหนึ่ง เพื่อจะทำเซ็กซ์อย่างเดียว บริกรจึงพาไปห้องพักที่ชั้น 2 ทั้งสองจึงเริ่มบรรเลงเซ็กซ์ โดยเอาเชือกขึงระหว่างเพดาน แล้วตกลงว่าจะโหนเชือกเข้าหากันให้ มาเสียบกันกลางห้องพอดี ฝ่าย ญ.จึงมายืนที่ขอบหน้าต่าง ฝ่าย ช.มายืนที่ขอบประตู แล้วทั้งคู่ โหนเข้าหากัน แต่แล้วเรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ฝ่าย ช.โหนเลยออกมาออกหน้าต่างตกลงไปในพงหญ้าชั้นล่าง ด้วยความอวยที่แก้ผ้าหมดเลยจึงไม่กล้าออกจากพงหญ้า จึงยืนรอ พอตีมีพนักงานโรงแรมเดินผ่านมาจึงจะโกนเรียก
 ช. - น้อง ๆ ๆ มาช่วยพี่หน่อย
 บ้อย - ช่วยอะไรพี่
 ช. - ผมพักอยู่ชั้นบนที่นี่ ตกหน้าต่างลงมาไม่มีเสื้อผ้าไม่กล้าเดินออกไป
 บ้อย - อ้อไม่เป็นไรพี่ไม่มีคนอยู่หรอก
 ช. - อ้าว คนไปไหนหมดละ

บอย - อ้อ....คนเค้าไปดูผู้หญิงติดลูกบิดอยู่ที่ชั้นสอง...คับ

9) เรื่อง.....จะช่อมอะไรดี....

มีหนุ่มสาวคูหนึ่งเป็นแฟนกัน... ขณะที่ออกไปชัรบรถกินลมกัน จู่ๆ เจ้าหนุ่มก็เกิดอารมณ์ขึ้นมา... เลยชวนสาวให้จอดรถแล้วลงไป XXX กันใต้ท้องรถซะหน่อย สาวก็อ้างว่าเดี๋ยวมีใครมาเห็นเข้า เจ้าหนุ่มก็ว่า หากมีใครผ่านมาจะบอกเค้าว่ากำลังช่อมท้อไอเสียกันอยู่ สาวเจ้าก็อึดออดอยู่พักนึงแล้วก็ใจอ่อน ยอมตามใจแฟนหนุ่ม... ขณะที่กำลังประกอบกิจกรรม....กันอยู่อย่างเมามันสนั่น มีตำรวจนายหนึ่งผ่านมา...เห็นเข้า เลยสะกิดขาเจ้าหนุ่มนั้น แล้วถามว่า เฮ้ย...เอ็งทำอะไรอยู่เนี่ย...

เจ้าหนุ่มก็ตอบด้วยเสียงกระเส่า... ว่า "กำลังช่อมท้อไอเสียอยู่ครับบบ"

ตำรวจนายนั้นจึงบอกกับเจ้าหนุ่มว่า "เอ็งน่าจะช่อมเบรคซะก่อนนะ.....รถเอ็งนะไหลไปนู่น...แล้ว..."

10) มีเด็กคนหนึ่งปีนขึ้นต้นส้มของชาวสวน พอตีชาวสวนมาเห็นเข้า

ชาวสวน : นี่เธอ...ลงมาจากต้นส้มของชั้นเดียวนี่นะ

เด็กชาย : (ไม่ตอบ)

ชาวสวน : ไม่งั้นชั้นจะฟ้องพ่อเธอ

เด็กชาย : ไม่มีประโยชน์หรอกครับ

ชาวสวน : ทำไมหละ

เด็กชาย : ก็พ่อผมอยู่บนต้นนี้แล้วอะ

ชาวสวน : !?!?!?!?

11) เรื่อง เปลี่ยนใจ

หลังจากได้รับการช่วยเหลือไม่ให้กระโดดน้ำตายที่สะพานข้ามแม่น้ำอันมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชายผู้นี้ได้ให้การกับตำรวจว่า

ชายคนนั้น : ผมรักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง

ตำรวจ : เอ ก็ดีแล้วนี่ไม่น่าคิดสั้นเลย

ชายคนนั้น : ครับ ผมอยากให้ผู้หญิงคนนั้นแต่งงานกับผม ผมเลยบอกว่า ผมและญาติๆ ผมรวย

มากโดยเฉพาะลุงของผมเป็นมหาเศรษฐีเลยทีเดียว

ตำรวจ : แล้วมันมีปัญหาตรงไหน

ชายคนนั้น : ก็ตอนนี้ผู้หญิงคนนั้นเลยกลายเป็นป่าของผมเสียเลยนะสิครับ

12) วันหนึ่ง ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีคนไข้ชื่อ นายสมชาย มาปรึกษาหมอ

"คุณหมอครับ ทำไงดี ผมมีปัญหาอย่างว่าครับ คือว่า มันไม่สู้จะครับคุณหมอ เมียผมก็บ่น บ่น บ่น"

หมอทำท่าคิด แล้วตอบว่า "เอางี้เนะ ผมมียาชนิดหนึ่งที่จะแก้ปัญหาให้คุณได้ แต่มันยังอยู่ในขั้นทดลองนะ ผลที่ได้อาจจะ

มีผิดพลาดบ้าง คุณอยากได้มั๊ยหละ"

สมชายพยักหน้าหงึกๆ ตอบตกลงโดยไม่ลังเล

คุณหมอจึงให้ยามา 3 เม็ด และเพื่อเป็นการสาธิตก็ได้ให้ยาอีกเม็ด เป็นเม็ดทดลอง (รวมกันเป็น 4 เม็ด) สมชายก็กินยาเข้าไป

แล้วคุณหมอก็อธิบายวิธีใช้ยาให้สมชายฟัง

"คุณฟังหมอลงใจดี ๆ นะ ยานี้ต้องมีสัญญาณพิเศษกำกับด้วย กินเฉยๆ ไม่ได้ผล"

"ครับๆ" สมชายตอบแล้วฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ

"สัญญาณก็คือว่า หลังจากกินยาเข้าไปแล้ว เมื่อคุณต้องการให้อัจฉริยะของคุณสู้ คุณก็ให้สัญญาณว่า 'ปัด' นะ"

พอขาดคำ นกเขาของสมชายก็ลุกขึ้นสู้ทันที

สมชายตื่นตื่นมาก "โอโห ยาคุณหมอดีผลดีจริงๆ ด้วยครับ"

"เดี๋ยวล่ะครับ อย่าเพิ่งเอะอะไป" คุณหมอเบรค "ยังมีอีกสัญญาณหนึ่ง เป็นสัญญาณทำให้กลับเป็นเหมือนปกติ คือ 'ปัด ปัด'"

นะครับ"

คุณหมอมองดูจบ นกเขาของสมชายก็กลับคืนสู่สภาพเดิม สมชายตื่นตื่นอีกที

"โอ้โฮ อะไรจะสั่งได้ตามใจชอบอย่างงี้"

คุณหมอมองหน้า "ครับ สั่งได้ตามใจชอบ แต่ยานี้ใช้ได้แค่ครั้งนะครับ คุณต้องระวังให้ดีๆ"

"ครับๆๆๆ" สมชายรับคำ แล้วก็ลาคุณหมอกลับบ้าน

ระหว่างที่กำลังเดินๆ จะกลับไปทีไร สมชายก็เกิดสงสัยขึ้นมา ว่าหมอมานี้จะมีเล่ห์เหลี่ยม ใช้อุปกรณ์อย่างอื่นแอบแฝง ในการทดลอง อย่างกระนั้นเลย เราต้องรีบทดลองอีกรอบด้วยตัวเอง ถ้าไม่ได้ผลจะได้อีกกลับไปไว้อย่างไร คิดได้ดังนั้น

ก็แวะเข้าห้องน้ำโรงพยาบาล และลองกินยาดู เป็นการทดสอบ

"บี๊ด!" "เออ...ได้ผลเว้ย ดี ดี ดี"

"บี๊ด บี๊ด!" "ฮืม...ใช้ได้ ใช้ได้"

เมื่อผลการทดลองเป็นที่พอใจ สมชายก็ขับรถกลับบ้าน

พอถึงปากซอย สมชายก็กินยาอีกเม็ดหนึ่ง พร้อมกับกระหึ่มยิ้มย่อง "หึหึ ที่นี้แหละ เราจะบรรเลงเพลงกับเมียให้ถึงเช้าเลย"

แต่อนิจจา ยังไม่ทันเข้าบ้านดี ก็มีรถบีบแตรไล่ "ปิ่น!"

"เฮ้ย!!! ชิบเป้ง....ยาดู โธ่เพีย ยังไม่ได้ให้สัญญาณซักหน่อย"

สมชายนึกโมโห ที่ถูกบีบแตรใส่ทำให้ยาแสดงผลออกมาก่อนเข้าบ้าน จึงผลอด่า พร้อมบีบแตรออกไป

"ปิ่น! ปิ่น! บีบแตรหา_อ_ิงเหรวะ"

"อ้าวเฮ้ย....ชิบหายหละดู อ่อนไปเลย"

โชคยังดีที่เหลือยาอีก 1 เม็ด สมชายจึงรีบวิ่งเข้าบ้าน แล้วรายงานเมีย

"ที่รักจ๊ะ พี่ไปหาหมอมานะ คุณหมอมือให้ยามาดีดีหละ วันนี้เรามาปามป้ามกันนะ นะจ๊ะ..."

เมียดีใจมาก หอมแก้มสมชายฟอดใหญ่

"ตาย ตาย ดีสิคะคุณพี่ ไปอาบน้ำรอก่อนนะคะ เดี๋ยวน้องจะเตรียมของว่างให้"

สมชายอาบน้ำเสร็จก็นึกในใจ "ฮืม ยาเม็ดสุดท้ายแล้ว ต้องกินก่อนขึ้นเตียง"

ศรีภรรยาเอาของว่างมาเสิร์ฟ แล้วไปอาบน้ำบ้าง สมชายกินของว่างรอเมีย แล้วก็นั่งคิด "เออ...จริงสิ ตะกี้รู้สึกว่ายิ่งตั้ง

เท่าไรก็ยิ่งสู้มาก คราวนี้เราลองร้องดังๆ ดูซิ มันคงจะดี"

พอดีสมชายได้ยินเสียงเมียปิดน้ำฝักบัว ก็นึกดีใจ

"หึหึหึ ได้เวลาโชว์ออฟแล้ว"

ว่าแล้วก็รีบกินยาแล้วส่งสัญญาณทันที

"บี๊ดดดดดดด!!!"

จริงดังคาด คราวนี้นกเขาของเขาสู่มากกว่าตอนทดลอง สมชายรีบเรียกเมีย

"ที่รักจ๊ะ มาเร็วๆสิ มาดูนี่ พี่มีอะไรจะอวด"

"คะ คะ มาแล้วคะพี่" ว่าพาลาง เมียก็เดินออกมาจากห้องน้ำ

"ว่าแต่ ตะกี้ใครทำอะไรเสียงดัง บี๊ดๆ" พี่ได้ยินรีเปล่าคะ?"

- 13) กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมีกบวิเศษตนหนึ่ง อาศัยอยู่ในป่าซึ่งเป็นป่าดงดิบลึกลับ ยากที่จะมีมนุษย์หรือสัตว์ชนิดใดเดินทางไปถึง แต่แล้ววันหนึ่งกบวิเศษได้ยินเสียงสัตว์สองชนิดวิ่งไล่กวดกันมาอย่างเอาเป็นเอาตาย ที่แท้มันคือหมีตัวใหญ่กำลังไล่ล่ากระต่ายเจ้าเล่ห์เพื่อนำไปทำดินเนอร์มื้อเย็น กบวิเศษเรียกให้สัตว์ทั้งสองหยุดตอบข้อซักถามเพราะตลอดชีวิตของมันไม่เคยพบหมีและกระต่ายวิ่งไล่กันมาก่อน "เจ้าทั้งสองวิ่งกวดกันแทบเป็นแทบตายเพราะเหตุใดหรือ" กบถาม "มันจะจับข้าทำอาหาร" กระต่ายตอบลั่นห้อยด้วยความเหนื่อย "อ้อ เป็นเช่นนั้นเอง เอาเถอะ อย่าทำร้ายซึ่งกันและกันเลย เราจะให้พรวิเศษเจ้าตัวละ 3 ข้อ หวังว่าจะช่วยลดความขัดแย้งลงได้"

ทั้งหมี่และกระต่ายรับคำด้วยความยินดี เจ้าหมี่เป็นฝ่ายขอพรก่อน
มันคิดอยู่เป็นนาที จึงกล่าวว่า
"ข้าอยากให้มีทั้งหมดป่าแห่งนี้ยกเว้นตัวข้าเป็นตัวเมียทั้งสิ้น"
กล่าวเสร็จมันพลันตัวสั้นขนพองด้วยความสยิว
กลืนสาบสาวจากหมี่ตัวเมียพุ่งไปทั่วป่า
กระต่ายผู้นำสารของเพียงหมวกกันน็อกหนึ่งใบ
"เจ้ากระต่ายปัญญาอ่อนหน้าโง่
ถ้ามันขอเงินสักพันล้านมันสามารถซื้อหมวกกันน็อกได้หลายล้านใบ
แต่ช่างเถอะ ไม่ใช่ธุระอะไรของเรา"

เจ้าหมี่บ้าเช็กช้อพรข้อสอง มันคิดอยู่นานสามนาทีก่อนจะกล่าวว่า

"ข้าปรารถนาให้มีทุกตัวในป่าถัดไปกลายเป็นตัวเมียทั้งสิ้น"
กล่าวเสร็จตัวมันพลันน้ำลายไหลด้วยความสยิว
หมี่ตัวเมียเพิ่มอีกนับร้อยตัว มันจะตั้งฮาเริ่มหมี่

กระต่ายน้อยขอมอเตอร์ไซด์หนึ่งคัน
เมื่อได้สมปรารถนามันก็สวมหมวกกันน็อก ขึ้นคร่อมและสตาร์ทรถทันที

หมี่ใหญ่ขอพรข้อสุดท้าย "ข้าปรารถนาให้มีทุกตัวในโลก ยกเว้นตัวข้า
กลายเป็นหมี่ตัวเมียทั้งสิ้น" โอ .. มันแทบจะรอไม่ไหวแล้ว
แต่แล้วมันถึงกับช็อค เมื่อได้ยินกระต่ายน้อยขอพรข้อที่สาม
ก่อนบึ้งรถหนีไป

"ข้าขอให้เจ้าหมี่ตัวนี้เป็นเกย์"

- 14) มีพระราชชายาองค์หนึ่ง เดินทางไปเที่ยวในป่า พอดีไปเจอกับงูตัวหนึ่งซึ่งเป็นงูวิเศษ งูบอกให้พระราชชายาหยุดขบวนก่อน เพราะงูจะข้ามไปอีกฟากนีก พระราชาก็หยุดให้ งูขาบซึ่งในน้ำใจ จึงบอกว่าตัวเรานี้เป็นงูวิเศษ เราจะให้พระเจ้าสามประการ พระราชชายาจึงบอกว่า ข้อแรกขอให้หล่อเหมือนพระเอกหนึ่ง ข้อสองขอให้เสียงดีเหมือนดั่งพินกร และข้อสุดท้ายขอให้มี.....ใหญ่เหมือนม้าที่ขี่มา งูก็ตกลง จากนั้นพระราชาก็กลับวัง แล้วรีบขึ้นไปข้างบน ไปดูกระจก เห็นหน้าตาของตนหล่อเหลาเหมือนพระเอกหนึ่งก็ดีใจ จากนั้นก็ไปหยิบกีตาร์มาแล้วไปเล่นที่ระเบียงพร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ ก็มีสาว ๆ มารุมล้อมกันเต็ม จากนั้นก็เข้าไปในห้องน้ำ จ้าก เสียงของพระราชชายาดังขึ้นพระราชชายา ทหารผู้ติดตามก็ขึ้นมาดู แล้วถามว่าเป็นอะไร พระราชาก็บอกว่า ข้าลืมนึกไปว่าเมื่อขี่ม้าตัวเมียไป

- 15) ณ ราตรีที่เงียบสงัด..... มีสามีภรรยาอยู่คู่หนึ่งกำลังจะเข้านอนแต่แล้ว สามีก็เกิดความอยากจะ...จึงหันไปสะกิดภรรยาที่ นอนอยู่ข้าง ๆ ว่า
สามี : ตัวเอง...เค้าอยาก...อะ
ภรรยา : ไม่ได้หรอกตัวเองพุงนี้เค้าต้องไปตรวจภายในอะ ไม่อยากให้ข้างในมันช้ำ อายหมอเค้า..
สามีรู้สึกไม่ค่อยพอใจนึกจึงหันกลับไปอย่างรู้รู้สึกหงุดหงิดนิดๆ
ผ่านไป 2 นาที สามีทนกระสับกระส่ายไม่ไหว หันกลับมาอีกครึ่งแล้วเอ่ยกับภรรยาว่า
"ตัวเอง แล้วพุงนี้ตัวเองมีนัดตรวจกับหมอฟันด้วยรึป่าว???? "

- 16) ห้องน้ำชาย VS ห้องน้ำหญิง

วันหนึ่ง สมชาย เกิดปวดท้องขนาดหนัก หลังจากวิ่งหาห้องน้ำ
สาธารณะอยู่พักใหญ่ ในที่สุดเขาก็เจอเป้าหมายที่ต้องการจนได้
แต่...โชคไม่เข้าข้างเขาแม้แต่น้อย หลังจากที่สมชายตรงดิ่งเข้าไปใน
ห้องน้ำชายและสำรวจทุกห้องที่มีอยู่ ปรากฏว่าห้องทั้งหมด ล้วนแต่

กำลังมีคนใช้ทั้งสิ้น

หลังจากที่เขาเดินกระวนกระวายอยู่หลายนาที ก็มีหญิงสาวคนหนึ่ง
สังเกตเห็นเข้า และเดาได้ไม่ยากว่าสมชายกำลังประสบกับปัญหาทุกข์
หนักเช่นใด

หญิงสาวจึงตรงเข้ามาหาพร้อมกับพูดด้วยความเห็นใจว่า

“คุณคะ ๆ ห้องน้ำหญิงว่างอยู่ค่ะ”

“แต่ว่า...อ่า...” สมชายยังมีอาการลังเล “ชั้นเห็นใจค่ะ

ชั้นยินดีจะเฝ้าเอาไว้ให้ ถ้าคุณจะสัญญากับชั้น 3 ข้อ”

“ครับ ๆ ๆ...ผมตกลง สัญญาอะไรบ้างครับ”

“ข้อแรกคุณต้องรีบใช้ห้องน้ำให้เร็วที่สุดในระหว่างที่ชั้นเฝ้าให้ เพราะว่าชั้น
อยู่เฝ้าได้ไม่นาน เดี่ยวอาจจะมึนสภาพสตรีที่ต้องการใช้ห้องน้ำมาที่นี่ แล้ว
เธออาจจะตกใจได้ถ้าเจอคุณอยู่ในนั้น” หญิงสาวเอ่ยขอคำสัญญาข้อแรก
“อูยย...เร็ว ๆ ครับ รีบบอกข้อ 2 ข้อ 3 มาด่วนเลย”

“ข้อ 2 คุณต้องใช้ห้องน้ำหญิงอย่างสะอาด ห้ามทำให้เลอะเทอะสกปรก
เด็ดขาด” “ข้อ 3 มาเลยครับ เร็ว ๆ ๆ ๆ”

“ข้อสุดท้ายนี้สำคัญที่สุด คุณต้องสัญญาว่า ห้ามกดปุ่มใดๆ ทั้งสิ้นใน
ห้องน้ำหญิง นอกเหนือจากปุ่มชักโครก”

ซึ่งข้อสุดท้ายนี้ สมชายแม้ค่อนข้างจะงง ๆ ว่า มันจะมีปุ่มอะไรในห้องน้ำ
หญิง

แต่เขาก็รับคำเนื่องจากปวดท้องจนทนไม่ไหวแล้ว

“โอเคครับ โอเค...” ว่าแล้วสมชายก็วิ่งปรี๊ดเข้าไปในห้องน้ำ ปิดประตู
ปัง หลังจากนั้นเสียงปูดปาดก็ตามมาสั่นหวั่นไหว

หลังจากกิจกรรมอันหนักหน่วงเรียบร้อย สมชายจึงมีโอกาสดูเหลียว
มองพิจารณาบรรยากาศในห้องเล็กๆ โดยรอบ มันก็ไม่ต่างกับห้องน้ำ
ชายสักเท่าไร...สมชายนึกในใจ แต่แล้วเขาก็อดทำหน้าสงสัยไม่ได้ เมื่อ
เขาพบกับปุ่มแปลกประหลาดจำนวน 3 ปุ่ม สีเขียว สีฟ้า และสีแดงอยู่ที่
ผนังห้องน้ำ

มันปรากฏอักษรย่อที่ปุ่ม คิดว่า “น.อ.” ที่ปุ่มสีเขียว “พ.ล.”

ที่ปุ่มสีฟ้า และอีก “ด.ผ.อ.น.ม.” ที่ปุ่มสีแดง

“เอ...ที่ห้องน้ำชายมันไม่ก็มีปุ่มพวกนี้หรือ”

สมชายคิด ด้วยความอยากรู้อยากเห็น

อดไม่ได้ที่ต้องส่งละเมียดคำสัญญาลองกดปุ่มแรกที่เขียนว่า

“น.อ.” ดู ทันใดนั้น สิ่งน่าประหลาดใจก็เกิดขึ้น

ปรากฏมีสายน้ำอุ่นพุ่งขึ้นฉีดล้างทำความสะอาด

กันของเขาอย่างนุ่มนวล แฝวเบา และอุ่นสบาย “โอโห น.อ.

ย่อมาจากน้ำอุ่นนี่เอง ทำไมห้องน้ำชายไม่มีอย่างนี้บ้างวะเนี่ย”

สมชายนึกอิจฉาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับห้องน้ำหญิงเสีย

ไม่ได้...!ไหน ๆ ลองอีกปุ่มดูซิ” หลังจากกดปุ่มที่เขียนว่า “พ.ล.” ทันใด

นั้น ก็มีสายลมพัดพุ่งตรงใส่กันของเขา

เป่าให้แห้งอย่างนุ่มนวล แฝวเบาและอุ่นสบายเช่นเคย

“โอโห แจ่มจริงๆ เลย พ.ล. แปลว่าพัดลมนั่นเอง

ทำไมห้องน้ำชายไม่มือแบบนี้บ้างวะเนี่ย สุดยอดจ้ะ”
สมชายอดรำพึงขึ้นมาไม่ได้ และแล้ว แน่นอนว่า
สมชายอดไม่ได้ที่จะลองกดปุ่มที่มีอักษรย่อยาวที่สุดว่า

“ด.ผ.อ.น.ม.” ว่าแล้วเขาก็เอื้อมมือไปกดปุ่มสุดท้าย
พลางนึกว่าปุ่มนี้น่าจะเป็นที่เด็ดสุดยอดแน่ๆ ทันใดนั้น
เกิดเหตุการณ์รวดเร็วราวกับสายฟ้าแลบขึ้นมา
สมชายมารู้ตัวอีกทีก็ตอนที่พื้นชั้นที่โรงพยาบาล
ทันทีที่ลิ้มตาขึ้น เขาก็ถามพยาบาลที่อยู่ตรงหน้าทันทีว่า...
“นี่มันที่ไหนกัน ผมอยู่ที่ไหนเนี่ย เกิดอะไรขึ้น
ผมจำได้ว่าผมเข้าไปใช้บริการที่ห้องน้ำหญิงมา
แล้วผมมาอยู่ที่นี่ได้ไง”

“คุณอยู่ที่โรงพยาบาลค่ะ
ที่คุณต้องมาอยู่ที่นี่ก็เพราะว่าคุณไปกดปุ่มสีแดงเข้านะซี”
เมื่อเห็นสมชายทำหน้างง พยาบาลสาวนางนั้นจึงเฉลยว่า
“ก็ปุ่มสีแดงที่มีอักษรย่อว่า “ด.ผ.อ.น.ม.”
มันแปลว่า “ดึงผ้าอนามัย” ไง...”
“อ้อ...แล้วเสียใจด้วยนะคะ คุณหมอต้อให้คุณไม่ได้ด้วยคะ
เครื่องมันจัดการดึงแล้วยัดลงชักโครกไปแล้วละคะ”

- 17) เรื่อง ลูกบังเกิดเกล้า
บ่ายวันหนึ่งขณะที่พ่อลูกคู่หนึ่งนอนดูโทรทัศน์อยู่ในห้องนั่งเล่นห้องเดียวกันแต่คนละมุม
ในขณะที่พ่อกำลังเคลิ้มจะหลับอยู่นั้น ลูกก็พูดขึ้นว่า
“พ่อผมหัวน้ำ”
“หัวก็ลูกไปกินลิ” พ่อพูดเนือย ๆ
“พ่อ หยิบน้ำให้กินหน่อย” ลูกยังคงไม่ลดละ
“ปะ หัวก็ไปหยิบกินเองสิ” พ่อเริ่มยัวะ
“พ่อ.....”
“เดี๋ยงๆ คนง่วงๆ อยู่ ถ้าแกเรียกอีกที่โดนเตะแน่ๆ” พ่อขัดคอ
เด็กน้อยหยุดคิดชั่วครู่ ด้วยตระหนักในคำพูดของพ่อ ก่อนจะตอบออกไปว่า
“พ่อ เดี่ยวตอนลูกขึ้นมาเตะผม ช่วยหยิบน้ำติดมือมาให้ด้วยนะ”

- 18) เครื่องตรวจโรคอัจฉริยะ

ชายหนุ่ม บ่นกับเพื่อนว่า“อ้าวรู้สึกเจ็บข้อศอกอย่างรุนแรง สงสัยจะต้องไปหาหมอละ”
“เฮ้ยไม่ต้อง มีร้านขายยาคอมพิวเตอร์ร้านหนึ่ง มีเครื่องอัจฉริยะ ถูกกว่า เร็วกว่าไปหาหมอ
เยอะ ง่ายๆ แค่อัดอย่างบัสสาวะใส่ไปในเครื่องคอมพิวเตอร์จะวินิจฉัย และให้
คำแนะนำออกมาเสร็จ แค่อัดเดียว” เพื่อนรักบอก ชายหนุ่ม
คิดในใจ ว่าลองดูก็ไม่เสียหายอะไร ว่าแล้วก็ใส่กระป๋องแล้วตรงไปร้านขายยาที่ว่า พ่อ
เจอเครื่องก็จัดการ เทบัสสาวะเข้าเครื่อง หยอดเหรียญ กดปุ่มสักครู่
เครื่องเริ่มส่งเสียงทำงาน ไฟกระพริบ แล้วพิมพ์กระดาษรายงานผลออกมา
“คุณเป็นโรคเอ็นข้อศอกอักเสบ ให้เอาข้อศอกแช่น้ำอุ่นบ่อยๆ
หลีกเลี่ยงการทำงานหนัก จะดีขึ้นภายในสองสัปดาห์” เย็นวัน
นั้น ขณะที่นั่งคิดถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัจจุบัน คำนี้ก็สงสัยว่าคอมพิวเตอร์ จะ
ตอบมั่วๆ ไปเรื่อยหรือป่าว คิดได้ดังนั้น
เค้าจัดการทดสอบทันที โดยการเอาน้ำก๊อกที่บ้านผสมกับอุจจาระของหมาที่เลี้ยงไว้

และบัสสาวะของภรรยา และลูกสาว ปิดท้ายด้วย การช่วยตัวเองเอาน้ำสุจิเติมลงไป
จัดการเขย่าให้เข้ากันแล้ว ตรงกับไปที่ร้านเก่า
หลังจากจากเครื่องได้รับตัวอย่างและหยอดเหรียญ ทำงานพร้อมกับพิมพ์รายงานออกมา
"น้ำก๊อกบ้านนายกระด้างเกินไป ควรติดตั้งเครื่องกรองน้ำ"
"หมานายมีพยาธิ ควรให้มันกินยาฆ่าพยาธิ"
"ลูกสาวนายติดยา ควรพาเธอเข้ารับการฟื้นฟูบำบัด"
"เมียนายตั้งครรภ์ 6 สัปดาห์ แต่ไม่ใช่ลูกนาย ควรจะปรึกษาทนายความ"
"และสุดท้าย ถ้านายยังไม่เลิกช่วยตัวเองด้วยมือบ่อยๆ เอ็นข้อศอกอักเสบของนายไม่มีวัน
หายแน่"

- 19) มีโรงเรียนในชนบทแห่งหนึ่ง
วันนี้ห้อง ป.3 ทั้งชั้นมีนักเรียน 30 คน มาสายทั้ง 30 คน
คุณครูสาวประจำชั้นก็เลยถามเหตุที่มาสายทีละคน
คนแรก ตอบว่าบ้านผมไกล ต้องขี่ควายมาครับ
แต่เมื่อวานควายไม่สบาย
วันนี้ผมขี่มันมา มันเลยมาตายกลางทางครับ
ผมจึงต้องเดินมาเลยมาสายครับ
ปรากฏว่านักเรียนอีกก็สืบทว่าคนตอบเหมือนคนแรกกันหมดเลย
เหลือแต่ คนสุดท้ายกำลังจะให้คำตอบ
ครูสาวประจำชั้นก็เลยพูดขึ้นมาว่า คงไม่ต้องตอบแล้วละ ครูรู้แล้วว่าเธอจะต้องตอบเหมือนกัน
เด็กคนสุดท้ายพูดขึ้นมาว่า
"ปาวนะครับ ควายผมไม่ได้ตายนะครับ แต่ที่ผมมาสายเพราะต้องขี่ควาย
หลบชายที่ขวาก็ศพควายตั้ง 29 ตัวมันขวางทางนะครับ"
- 20) ตตของผม ตมได้ ไม่มีเสียง
ไร้สำเนียง รมกวน ชวนสยอง
แค่มีกลิ้น เล็กน้อย ใค่อยมอง
เราซ่าของ ตตขมิบ กว่าสิบปี
- 21) ตตในตุ่ม หุ้มเสียง เคียงเสนาะ
ตตในตู้ คงเพราะ แต่เก็บเสียง
ตตในลิฟท์ ขมิบแผ่ว แว่วสำเนียง
ตตแล้วเถียง ว่าเราปาว คงเข้าที่
- 22) เรื่อง เปลี่ยนใจ
หลังจากได้รับการช่วยเหลือไม่ให้กระโดดน้ำตายที่สะพานข้ามแม่น้ำอันมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชายผู้นี้
ได้ให้การกับตำรวจว่า
ชายคนนั้น : ผมรักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง
ตำรวจ : เอ ก็ดีแล้วนี่ไม่น่าคิดสั้นเลย
ชายคนนั้น : ครับ ผมอยากให้ผู้หญิงคนนั้นแต่งงานกับผม ผมเลยบอกว่า ผมและญาติๆ ผมรวย
มากโดยเฉพาะลุงของผมเป็นมหาเศรษฐีเลยทีเดียว
ตำรวจ : แล้วมันมีปัญหาตรงไหน
ชายคนนั้น : ก็ตอนนี้ผู้หญิงคนนั้นเลยกลายเป็นป้าของผมเสียเลยนะสิครับ
- 23) แม่คนหนึ่งถามลูกว่า "โตขึ้นลูกๆ อยากเป็นอะไรจะ"
ลูกชาย 1 : ทหารครับ จะได้ป้องกันประเทศชาติ

ลูกชาย 2 : อยากเป็นหมอครับแม่ จะได้รักษาคนไข้
 แม่ : ดีดีดี แล้วลูกสาวแม่ล่ะอยากเป็นอะไร
 ลูกสาว : อยากเป็นคนไข้ค่ะแม่
 แม่ : (เกิดอาการงงสุดขีด) ทำไมอยากเป็นคนไข้ล่ะลูก
 ลูกสาว : หนูอยากให้คุณพ่อถอดหนูป้อยๆ ค่ะ

5.1.3 การละเมิดธรรมชาตินิยมปฏิบัติ (แบ่งย่อยเป็นอีก 2 กลวิธี)

5.1.3.1 การละเมิดบรรทัดฐานด้านพฤติกรรม

- 1) ในวันหนึ่งขณะที่จิตแพทย์หนุ่มกำลังตรวจคนไข้จิตเวชที่ความจำเลอะๆ เลื่อนๆ อยู่ คนไข้จิตเวชก็ถามขึ้นมาว่า
 คนไข้ : คุณหมอครับผมไม่มีภรรยาหรือหรือครับ
 หมอ : มีสิครับ ก็ผู้หญิงคนๆ หนึ่ง สวยๆ อวบๆ อี๋ๆ ที่มาเยี่ยมมาดูแลคุณบ่อยๆ ใจ
 คนไข้ : เหรอครับ ผมนึกว่าเธอเป็นน้องสาวผม
 หมอ : ผมก็อยากให้เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน

- 2) ไอ้หนุ่มชาวไร่เข้าเมืองมาเพื่อหาข้าวของเพิ่มเติมไว้ใช้ในไร่ เขาแวะร้านขายเครื่องมือ ซื้อมือถือหนึ่ง กับปลั๊กอีกอัน เสร็จแล้วก็แวะร้านขายพันธุ์สัตว์ซื้อไก่ 2 ตัวกับห่านอีกตัวหนึ่ง แล้วปัญหามันก็เริ่มมีตรงนี้แหละ
 เขาพยายามหอบหิ้วของที่ซื้อมาทั้งหมดกลับบ้าน แต่ดูเหมือนว่าสองมือที่มีมันดูจะน้อยไปซะแล้ว หลังจากความพยายามที่ไร้ผลอยู่เกือบห้านาที ชายเจ้าของร้านก็แนะนำเขา “ทำไมคุณไม่เอาปลั้วใส่ไว้ในถึงละ หัวถึงใส่ปลั้วไว้มือหนึ่ง อีกมือก็จับห่านไว้ ส่วนไก่สองตัวคุณก็หนีบใต้แขนไปข้างละตัว แค่นี้ก็ได้แล้ว” ไอ้หนุ่มชาวไร่ลองทำตาม มันได้ผลดี
 เขาขอบอกขอบใจเจ้าของร้าน แล้วเดินออกจากร้านไป ระหว่างทาง เขาเจอสาวสวยนางหนึ่งเดินสวนมา “คือว่าชั้นหลงทางนะค่ะ” เธอบอก “คุณพอจะรู้ทางไปร้านลุงจันทร์ไหมคะ” หล่อนถามต่อ “อ้อ ไม่มีปัญหา” ไอ้หนุ่มชาวไร่พูด “ผมกำลังจะแวะไปหาพี่ชายผมแถวนั้นพอดี เดี่ยวเราเดินลัดตรอกเล็กๆ ข้างหน้านั้นไปเดี๋ยวเดียวก็ถึง” “จะดีหรือคะ” หญิงสาวท้วง “ทำทางตรอกนี้เปลี่ยวจะตาย ชั้นจะรู้ได้ไงว่าถ้าชั้นเดินเข้าไปในตรอกนี้กับคุณ แล้วคุณจะไม่ปล้ำชั้น” “โธ่...” ไอ้หนุ่มคราง “คุณพูดเป็นหนังการ์ตูนไปได้ ผมถือของพะรุงพะรังยั้งี้ แค่ว่าทางจะถือแล้วเดินไปให้ได้ ผมก็แทบแย่แล้ว แล้วผมจะไปทำมิตติมัยกับคุณได้ยังไง” “ทำไมจะไม่ได้อ่ะ” แม่สาวค้อนควับใหญ่ “คุณก็วางห่านลง เอาถังครอบมันซะ แล้วเอาปลั้วทับถึงไว้อีกที ส่วนไอ้ไก่ 2 ตัวนั้นนะ ชั้นถือให้เองก็ได้!!!”

- 3) นักบินกำลังขับเครื่องบิน แต่เครื่องบินมีปัญหา จึงเรียกวิทยุกลับไปหอคอบคุม
 นักบิน : นักบินเรียกหอคอบคุม! นักบินเรียกหอคอบคุม ขณะนี้ เครื่องอยู่สูงจากพื้นดิน 20000 ฟุต เครื่องเกิดปัญหาน้ำมันรั่ว ขอคำแนะนำด้วย
 หอคอบคุม : หอคอบคุมเรียกนักบิน! หอคอบคุมเรียกนักบิน! กล่าววาจาตามข้าพเจ้า “นะ โม ตัส สะ”

- 4) สายการบินแห่งหนึ่ง กำลังเผชิญอยู่กับพายุที่รุนแรง และฟ้าก็ผ่าลงมาที่เครื่องบินนั้น เครื่องกำลังจะตกลงสู่ทะเล กับต้นประกาศกับผู้โดยสารว่า "ผู้โดยสารโปรดทราบขณะนี้เราจำเป็นต้องสละเครื่อง ขอให้ท่านที่ว่ายน้ำเป็นแยกไปอยู่ที่ด้านซ้ายของเครื่อง ส่วนท่านที่ว่ายน้ำไม่เป็นให้ไปอยู่ทางด้านขวา" ผู้โดยสารทุกคนต่างทำตามอย่างมีความหวัง เมื่อเครื่องตกถึงทะเล กับต้นก็ประกาศว่า "ผู้โดยสารที่อยู่ทางด้านซ้ายขอให้ว่ายน้ำไปที่เกาะที่ท่านเห็นอยู่ข้างหน้า ส่วนท่านที่อยู่ทางด้านขวา ขอขอบคุณที่ใช้บริการ"
- 5) วันหนึ่งเคทนักศึกษาสาวสวย ได้เดินเข้าไปในห้องของ อ.วิทย์ (อ.ผู้ชาย) พร้อมกับปลดกระดุมเม็ดบนแล้วพูดว่า
นักศึกษาสาว : อาจารย์คะ การสอบครั้งนี้ พอที่จะมีทางให้หนูได้เต็มมีัยคะ
หนูจะยอมทำทุกอย่างเลย (พูดด้วยน้ำเสียงออดอ้อน)
อาจารย์ : มีทางซี
นักศึกษาสาว : (ตาโต)
อาจารย์ : ว่าแต่เธอยอมทำทุกอย่างแน่ะ
นักศึกษาสาว : ค่ะ
อาจารย์ : งั้นก็ช่วยตั้งใจเรียนหน่อยสิ !!!!
- 6) สมจิตกับสมคิดเป็นเพื่อนกัน สมจิตมีโอกาสได้แต่งงานก่อนกับคนวัยรุ่นน้อง เวลาได้ล่วงเลยไป 5 ปี สมจิตกับสมคิดเจอกันอีกครั้ง
สมคิด - โอ้โฮสมจิตเธอหรือนี่ ทำไมเธอถึงได้โตรมขนาดนี้
สมจิต - ก็แฟนฉันนะซี ขยันทำการบ้าน คืนหนึ่งก็หลายครั้ง ทำให้ไม่ได้หลับนอน
สมคิด - ก็นั่นนะซีฉันบอกเธอแล้วก็ไม่เชื่อ ถ้าฉันจะแต่งงานฉันจะแต่งงานกับคนแก่ดีกว่า ไม่เปลืองตัว และยังจะได้สมบัติอีกด้วย (ตายเร็ว)
เวลาล่วงเลยไปประมาณ ปีเศษ สมจิต สมคิด ได้เจอกันอีกครั้ง
สมจิต - สมคิดใช่ใหม่นั้น
สมคิด - ใช่ ฉันเอง
สมจิต - ฉันว่า ฉันโตรมแล้วนะ ทำไมเธอถึงแยกว่าฉันอีกละ
สมคิด - ก็ฉันคิดว่าแต่งงานกับคนแก่แล้ว จะไม่เปลืองตัว ที่ไหนได้ คนแก่มันหลงๆ ลืมๆ ทำแล้วมันก็ว่ายังไม่ได้ทำ

5.1.3.2 การละเมิดบรรทัดฐานด้านวาจา (แบ่งย่อยเป็นอีก 4 กลวิธี)

5.1.3.2.1 การละเมิดหลักการในการสนทนา

- 1) เรื่อง ขอบคุณ
คุณแม่พาลูกสาววัยแปดขวบไปเที่ยวนอกบ้าน ระหว่างทางเจอน้ำสาว
น้ำสาวเห็นหลานน้ำเอ็นดูจึงส่งส้มให้ผลหนึ่ง
หนูน้อยรับมาแต่ไม่พูด "ขอบคุณ" สักคำ
คุณแม่เลยเตือนสติลูกว่า "คุณน้ำให้ส้มลูก ลูกต้องพูดยัง ใจจะ"
ลูกสาวได้ยินก็ส่งส้มคืนให้น้ำแล้วพูดว่า
"คุณน้ำขา ช่วยปอกเปลือกให้หนูด้วยสิคะ"
- 2) หมอคนหนึ่งพูดกับคนไข้ว่า
หมอ: คุณยังเหลือเวลาอยู่ในโลกนี้อีก 10
หมอยังไม่ทันพูดจบคนไข้ก็พูดขึ้นมาว่า
คนไข้ : 10 วัน หรือครับ

หมอ : ไม่ใช่
 คนไข้ : 10 เดือนหรือครับ
 หมอ : ไม่ใช่
 คนไข้เริ่มทำหน้ายิ้มแล้วพูดว่า
 คนไข้ : 10 ปีหรือครับ
 หมอ : 10 9 8 7 6

3) เรื่อง ประสบการณ์มันสอน

บุญมาจับใบแดงได้ ต้องไปเป็นทหารเกณฑ์
 หลังจากฝึกอยู่ได้ 1 เดือนพ่อเขาก็ตาย
 ผู้กองจึงสั่งให้ครูฝึกไปแจ้งข่าวร้ายแก่บุญมา
 “จารย์จะไปบอกบุญมามันดีจนะ อย่าให้มันเสียใจมาก” ผู้กองกำชับ
 “ครับพ้ม” ครูฝึกรับคำสั่ง “พ้มรู้ดีครับว่าจะต้องทำยังไง”
 เมื่อครูฝึกไปถึงแถวทหาร
 “พลทหารบุญมา ออกมา” ครูฝึกสั่ง
 “มีข่าวจากที่บ้าน พ่อเอ็งตายแล้ว!”
 บุญมาเสียใจมาก ร้องไห้อยู่ร่วมเดือน
 หลังจากนั้นราวสามเดือน แม่ของบุญมาก็ตาย
 คราวนี้ผู้กองคิดว่าจะไปบอกข่าวกับบุญมาเอง
 แต่ครูฝึกก็ยืนยันว่าจะไปแจ้งข่าวกับบุญมาให้
 หลังจากลี้เลื่อยสักพักผู้กองก็ยอม
 “ก็ได้ แต่คราวนี้จำต้องพูดให้มันทำใจได้หน่อยนะ
 อย่าไปบอกมันตรงๆแบบคราวที่แล้ว”
 ผู้กองกลัวพลาดอีก
 “ครับพ้ม” ครูฝึกรับคำสั่ง “ไม่ต้องห่วงครับ พ้มมีประสบการณ์แล้วครับ”
 เมื่อครูฝึกไปถึงแถวทหาร
 “ใครที่แม่ยังไม่ตาย ให้ก้าวออกมา 2 ก้าว”
 “เฮ้ย พลทหารบุญมาออกมาทำไม”

4) เรื่อง เปลี่ยนทางเก่งใน

ณ.ค่ายฝึกทหารแห่งหนึ่ง
 ขณะที่เหล่าทหารเกณฑ์กำลังเข้าแถวกันอย่างเรียบร้อยหลังจากการฝึกหนักมา 3 วัน
 ครูฝึกซึ่งกำลังจะดำเนินการฝึกในบทเรียนต่อไป
 พลทหารสมหมายยกมือขึ้น แล้วกล่าวว่า
 “ขออนุญาตครับ”
 “มีเรื่องอะไรพลทหารสมหมาย” ครูฝึกตอบ
 “คือว่าพวกผมฝึกกันอย่างหนัก 3 วันไม่ได้อาบน้ำเลยครับ แต่ผมก็ไม่ได้จะขออาบน้ำนะครับ
 ขอเปลี่ยนทางเก่งในครับ เพราะว่าตอนนี้มันคันไปหมดแล้วครับ” พลทหารสมหมายตอบ
 ครูฝึกตอบทันที “อย่างนั้นหรือ? ตกลง!! พลทหารบุญลือเปลี่ยนทางเก่งในกับพลทหารสมหมาย ปฏิบัติ!!!”
 พลทหารสมหมาย “อ้าว ??????? !!”

5) เรื่อง ไครโง

คุณครูคนใหม่ พยายามจะใช้จิตวิทยาที่ได้เรียนมา หลอนยืนอยู่หน้าชั้นเรียน แล้วพูดว่า
 “ใครที่คิดว่าตัวเองโง่ ให้ยื่นขึ้น”

สักพักหนึ่ง มะเด็ยว ไอ้ตัวเล็ก ก็ลุกขึ้นยืน
 ครูจึงถามมะเด็ยวว่า "เธอคิดว่าเธอเป็นคนโง่หรือ มะเด็ยว"
 "เปล่าครับ แต่ผมทนไม่ได้ที่เห็นครูต้องยืนอยู่คนเดียว"

- 6) สมชายเป็นเพื่อนสมพล อยู่มาวันหนึ่งสมชายปวดหัวมากเลยไปปรึกษาสมพลว่า
 "สมพลเราปวดหัวมากเลยอะ สงสัยเครียดเรื่องงาน"
 สมพลก็ตอบว่า "ไม่เป็นไร เรามีวิธี"
 สมชายก็ถามว่า "วิธีอะไรอะ"
 สมพลก็ตอบว่า "แกก็เอาหัวแกซุกนมผู้หญิงที่ไหนก็ได้ เราลองกับเมียแล้วหายเป็นปลิดทิ้งเลย"
 สมชายตอบว่า "เออจะลองดู"
 พอเช้าวันรุ่งขึ้นสมชายมาบอกสมพลว่า "สมพลหายจริงด้วยอะ เออแต่เมียแกนมใหญ่ดีนะ"
- 7) วันหนึ่งสมชายเดินเข้าไปฝากเงินในธนาคาร
 สมชาย : แถวนี่มีใครทำแบงก์พันปึกหนึ่งที่มีมัดด้วยหนังยางสีแดงตกบ้างครับ
 ปรากฏว่าทุกคนในธนาคารชูมือกันพับพับ ไม่เว้นแม้แต่พนักงานธนาคาร
 สมชาย : คือ.....ผมเก็บหนังยางสีแดงได้นะครับ
- 8) สายการบินแห่งหนึ่ง กำลังเผชิญอยู่กับพายุที่รุนแรง
 และฟ้าก็ผ่าลงมาที่เครื่องบินนั้น เครื่องกำลังจะตกลงสู่ทะเล
 กัปตันประกาศกับผู้โดยสารว่า "ผู้โดยสารโปรดทราบขณะนี้เราจำเป็นต้องสละเครื่อง
 ขอให้ท่านที่ว่ายน้ำเป็นแยกไปอยู่ที่ด้านซ้ายของเครื่อง ส่วนท่านที่ว่ายน้ำไม่เป็นให้ไปอยู่ทางด้านขวา"
 ผู้โดยสารทุกคนต่างทำตามอย่างมีความหวัง เมื่อเครื่องตกถึงทะเล
 กัปตันก็ประกาศว่า "ผู้โดยสารที่อยู่ทางด้านซ้ายขอให้ว่ายน้ำไปที่เกาะที่ท่านเห็นอยู่ข้างหน้านั้น
 ส่วนท่านที่อยู่ทางด้านขวา ขอขอบคุณที่ใช้บริการ"
- 9) คิดผิด!
 หนุ่มหนึ่งไปเป็นชู้กับเมียชาวบ้าน..พอผิวเขารู้เข้า..หนุ่มก็ถูกยิงตาย ในการพิพากษาในนรก....!
 มัจจุราช--- เจ้าเป็นชู้ สมสูกับเมียชาวบ้าน.. ต้องโทษป็นต้นจิวเป็น เวลา 10 ปีนรก...เจ้าจะยอมรับหรือไม่
 หนุ่ม--- ยอมรับ..
 จากนั้นหนุ่มก็ถูกยมทูตพาตัวไปป็นต้นจิว..ขณะที่กำลังเริ่มป็นอยู่นั้น..หนุ่มก็แหงะไปเห็นหนุ่ม 4 คนกำลังรุมโทรมหญิงนาง
 หนึ่งอยู่ข้างๆ ต้นจิว..ด้วยความสงสัย..หนุ่มจึงหันไปถามยมทูต..
 หนุ่ม--- ท่านยมทูตครับ..พวกนั้นเขาทำผิดอะไร ถึงมีโทษเช่นนั้นครับ
 ยมทูต--- อ้อ! ความผิดเหมือนเจ้านั้นแหละ..ผิดลูกผิดเมียชาวบ้านอะ..
 หนุ่ม--- โอ้โห..งั้นก็ไม่ยุติธรรมสิครับ..ทำไมผมถึงต้องป็นต้นจิวด้วยล่ะ.. แต่ พวกนั้น.. โห! สบายเลย..ผมขอเปลี่ยนเป็น
 แบบนั้นดีกว่า..
 ยมทูต--- เอ๊ย! ไม่ได้..มันผิดระเบียบ..
 หนุ่ม--- ถ้าไม่ได้..อืม! เตี่ยผมจะไปฟ้องท่านมัจจุราช.. แล้วท่านจะหนาว
 ยมทูต--- เออๆ..ช่วยเอ็งแล้ว.. ฟลางท่านยมทูตหันไปพูดกับหนุ่มพวกนั้น..
 ยมทูต--- เอ๊ยๆ..พวกเอ็ง..เลิกชมนางนั้นได้แล้ว..เอานางนั้นไปป็นต้นจิว แล้วพวกเอ็งมารุมชมนางอื่นแทน
 หนุ่ม--- ?????
- 10) มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งนั่งในสวนสาธารณะ นั่งกันอยู่นาน...จนกระทั่งฝ่ายหญิงเริ่มขยับตัว
 แต่แล้วก็มีเสียงดังปุด! ฝ่ายหญิงรีบชวนฝ่ายชายกลับในทันที พร้อมกับบอกว่า "คือ...
 มันมีเอ็งนะคะ" ชายหนุ่มได้ยินดังนั้นก็รีบบอกว่า "บ้านน้องเรียกเมื่อยหรือจะ แต่บ้านพี่เรียกตดจะ"

- 11) ไอ้หนู่มลูกทุ่งหอบสังขารสุดโทรมเข้าไปในธนาคาร แต่เสื้อผ้าสกปรกเก่าขาดปุเปะ
 เหยื่อปลิ้นเหล้าคละคลั่ง ยังไม่เท่ากับวิธีที่เขาพูดกับพนักงานธนาคารที่เคาน์เตอร์
 "กูมาเปิดบัญชี"
 "อะไรนะคะ" พนักงานธนาคารนึกว่าตัวเองหูผาด "ไม่ทราบว่าคุณพูดว่าอะไรนะคะ"
 "ฟังดิจ๊ะ นะ อีहां.. กูมาเปิดบัญชี บัญชีห้าๆๆ ที่นี้ นี่แหละ เดี่ยวนี่นี้เลย"
 "ขอโทษจริงๆ นะคะ" สาวแบงค์อึ้ง "คุณพูดจาหยาบคายมากเลยนะคะ ดิฉันว่าคุณไม่น่าพูดอย่างนี้เลยนะคะ" แล้วเธอก็รีบลุกไปปรึกษาผู้จัดการ ผู้จัดการจึงลุกมาช่วย
 เจรจาให้
 "ขอโทษนะครับ คุณมีปัญหาอะไรเปเล่ครับ" ผู้จัดการถามหนู่มลูกทุ่ง
 "ไม่เห็นจะมีปัญหาทำอะไร" ไอ้หนู่มว่า "กูแค่จะมาเปิดบัญชี แม่งเฮ๊ย.... โชคดีฉิบหาย
 ถูกหวย ตั้ง 84 ล้าน
 ชีนไม่เอามาฝากธนาคารहांนี้ พวกเฮ๊ยแม่งมีหวังได้กูดุดตุดเน"
 "อ้อ... เข้าใจล้าครับ" ผู้จัดการพยักหน้าหงิกๆ "อีหอกนี้ไม่รู้เรื่อง เดี่ยวผมเปิดบัญชีให้
 คุณเอง"

5.1.3.2.2 การเปรียบเทียบที่ไม่เป็นแบบแผน

5.1.3.2.2.1 การใช้อุปสรรคและอุปมา

- 1) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน
 1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป

 27. เม็ดไข่มุกที่ใส่ในชานม ถ้ายังไม่ได้ต้ม ก็เหมือนอาหารปลาตุ๋กที่ขายตามจตุจักรไม่มีผิด

 36. ฮาวาย = เกาะพีพี + สาวบิกินี

 42. อย่าไปกลัวเรื่อง virus computer มากนัก ถ้าไม่สำสอนทางเมล์ และ diskette

 (ดูเนื้อเรื่องฉบับเต็มในหน้า)

- 2) ไม่อยากให้ประชากรล้นโลก ควรบริโภคกะเทย

- 3) คำขวัญท้ายรถเต่า (รุ่นเก่า)
 "ขับเร็วด้วยแรงม้า ขับช้าด้วยแรงเต่า"

- 4) ดตของเรา รุ่นเก่า นั้นเสียงเบส
 มีบางวัน เหมือนทรัมเป็ต ที่แผดเสียง
 ส่วนคืนนี้ ที่รัก ต้องคอยเอียง
 เพราะตกเตียง ด้วยดตเรา เป่ากระเด็น...

- 5) ดตให้ตั้ง จังหวะ ชะชะซ่า
 ดตตั้งกว่า ต้องแรง แบบแทงโก้
 ดตแนวใหม่ ใช้แร็ป แต้บแต่บโซว์
 ดตแบบเก่า แนวโก้ แบบโคซรา

- 6) ตดตี่ๆ มีคิลปี กลิ่นไม่เหม็น
ตดไม่เป็น ดั่งปาด สาดเป็นฝอย
ตดวิบาก กากกระเซ็น เหม็นทั่วซอย
ตดอ่อย ตดเป็นเพลง บรรเลงเพลิน
- 7) คิดว่าหลายท่านคงพบปัญหาเดียวกัน ในการใช้ "เม็ยออโตเมติก" เพื่อทะนุถนอมอายุการใช้งานเม็ยของท่านให้ยืนยาว และเป็นการรักษาอายุของท่านเองด้วย เราขอแนะนำข้อปฏิบัติ เพื่อใช้และบำรุงรักษาเม็ยออโตเมติก ดังต่อไปนี้
1. เมื่อเริ่มใช้งานเม็ยนั้น ควรอุ่นเครื่องก่อนทุกครั้ง เพราะการใช้งานทันทีทันใด ในขณะที่น้ำมันเครื่องยังไม่ได้หล่อลื่น ไปทั่วห้องเครื่องนั้น อาจทำให้ลูกสูบติด หักหรืออืด
 2. ในตอนออกสตาร์ทใหม่ ๆ อย่าเร่งเครื่องทันที เพราะการเร่งเครื่องทันทีนั้น อาจทำให้ผู้ขับขี่มีอาการอ่อนเพลีย ขับได้ไม่นาน อาการตอบสนองของเครื่องจะไม่ดี เครื่องกระตุก นอกจากนั้น เครื่องอาจหยุดหงิด เกิดอาการสาลักน้ำมันได้ง่าย และการเดินทางจะไม่ถึงที่หมาย
 3. สำหรับรถและเครื่องที่มีอายุการใช้งานมานาน การขับที่อาจนุ่มนวล แต่รู้สึกว่าการตอบสนองไม่เร็วใจ เนื่องจากเกิดความคุ่นชิน ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ท่านอาจเปลี่ยนแปลงวิธีขับ เช่น รู้จักเข้าโค้งอย่างนุ่มนวล หรือในทางตรงกันข้าม เข้าโค้งรุนแรง ขับถอยหลัง ขับออกด้านข้าง ขับขึ้นเขา ขับลงเขา ขับๆ หยุดๆ ซึ่งจะเป็นวิธีที่ทำให้ผู้ขับขี่เกิดความตื่นเต้น และเครื่องยนต์ก็จะตอบสนองดีขึ้น หากท่านใช้วิธีขับแบบเดิม ที่อๆ ไป ไม่มีความเร็วใจ เครื่องและรถก็อาจอยากได้คนขับใหม่ด้วยเช่นกัน อย่าได้คิดว่าเปลี่ยนรถจะง่ายกว่าฝายเฉียวนะ
 4. สำหรับมือใหม่หัดขับนั้น หากได้รถยังไม่พิน รัน-อิน ยิ่งควรทะนุถนอม เพราะการขับอย่างรุนแรงตะกรุมตะกรามนั้น อาจทำให้เครื่องยนต์เกิดความเข็ด และไม่ให้ความร่วมมือในการเดินทางครั้งต่อไป เนื่องจากอาจเกิดภาวะความเสียหายของห้องเครื่องได้ง่าย ควรค่อยเป็นค่อยไป เมื่อใช้งานไปได้สักระยะหนึ่ง จึงควรเปลี่ยนแปลงวิธีการขับ เป็นขับโลดโผน เสี่ยงตาย ขับควงสว่าง ขับลงน้ำ ขับกลางสายฝน ขับหงายท้อง ก็แล้วแต่จะตัดแปลง
 5. สำหรับผู้ซ้รถเก่า เมื่ออายุการใช้งานนานพอสมควร หรืออายุเครื่องถึงสามสิบปี ควรนำเข้าสู่ศูนย์เช็คช่วงล่าง และกันชนหน้าเสมอ เพราะอาจเกิดสภาวะการผูกอรอนหรือการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ขอให้ให้นำเข้าตรวจสภาพเป็นประจำ เพื่อยืดอายุการใช้งาน รักรถ ต้องหมั่นตรวจ โปรดจำไว้..ส่วนการจะนำไปโอเวอร์ฮอล หรือไม่นั้นแล้วแต่จะตกลงกัน ในความเป็นจริงผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า เรื่องนี้สำคัญที่ใจ และมีมือคนขับด้วย ไม่ใช่โทษแต่เครื่องยนต์อย่างเดียว
 6. ระหว่างการขับที่ ไม่ว่าจะมียุ่การใช้งานอย่างไร ข้อควรระวังก็คือ ห้ามบ่นอย่างเด็ดขาด ว่าเครื่องไม่พิตเหมือนเดิม หรือว่ากำลังแรงม้ลดลง ขับไม่ตื่นเต้นหรือชมว่า คันนูน คันนี้ น่านั่งน่าขับ เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุถึงแก่ชีวิตได้ หรืออย่างเบาๆ อาจเสียทรัพย์สิน อุบัติเหตุในเรื่องดังกล่าว มีอัตราชายไทยเสียชีวิตสูงมาก สังเกตได้จากหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน

หมายเหตุ: สำหรับท่านที่ได้จ่ายเงินดาวนมาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว ได้จัดพิธีฉลองต่างๆ ในการได้รถมาใช้หลายปี และได้จ่ายเงินสดแก่ผู้ผลิตแล้วก็ตาม หากยังมีข้อสงสัยว่า ทำไมเงินผ่อนต้องวดของท่าน ยังคงไม่หมด และดูเหมือนจะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ นั้น อยาได้สงสัยเลย ก้มหน้าก้มตาทำงานไปเกิดอย่าคิดมาก..มันเป็นกรรมของสัตว์โลก..ให้คิดเสียว่า ได้รถคู่ใจ ขับชี่รู้ใจ

คลองแล้ว เบื่อบ้าง แข็งบ้าง ก็ให้คิดความดีหลัง
ตอนที่เห็นรถในโชว์รูมใหม่ๆ จำความตื่นเต้น ในครั้งนั้นไว้
คิดถึงตอนได้มาเป็นเจ้าของ และโปรดจำไว้ ในสมัยปัจจุบัน มีโปรโมชัน
ทดลองขับรถรุ่นใหม่ๆ ก็ตาม อย่าเผลอตัวไป...อันตราย...คันเก่าเอาตาย...
เราเตือนท่านแล้ว

- 8) สามีภรรยาคนหนึ่งแต่งงานกันมาหลายปีและมีลูก 1 คน กำลังอยากรู้อยากเห็น
สองสามีภรรยาจึงตกลงกันว่า ถ้าวันไหนจะมีกิจกรรมเข้าจังหวะให้พูดว่า
"ซั๊กผ้า" อยู่มาวันหนึ่งสามีกก็เอ่ยกับภรรยาว่า
สามี: ที่รักจำวันนี้เราซั๊กผ้ากันเถอะ
ภรรยา: ไม่ได้หรอกค่ะ วันนี้เครื่องซั๊กผ้าเสีย (วันเบาๆ)
สองวันต่อมา สามีกก็เอ่ยกับภรรยาอีกว่า
สามี: ที่รักจำวันนี้เราซั๊กผ้ากันได้แล้วหรือยังจะ
ภรรยา: ยังไม่ได้หรอกค่ะ เครื่องซั๊กผ้ายังไม่ซ่อมไม่เสร็จจะ
สามวันถัดมา
ภรรยา: ที่รักจำวันนี้เครื่องซั๊กผ้าใช้ได้แล้วค่ะ
สามี: อ้อ! ไม่ต้องแล้วหละ เพราะเมื่อวานพี่ใช้มือซั๊กไปเรียบร้อยแล้ว
ภรรยา: !!!!!!!!!!!!!!!

5.1.3.2.2.2 การเทียบผิดแบบ

- 1) คำถามเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์

มีพ่อลูกคู่นึงยืนสนทนากันอยู่ ลูกกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นจึงมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์มาถามพ่อ

ลูก - พ่อครับ การมีเพศสัมพันธ์ทำให้มีความรู้สึกอย่างไรครับ

พ่อ - มันก็เหมือนกับการที่เอ็งเอานิ้วแคะขี้มูกในรูจมูกของเอ็งนั่นแหละ

ลูก - แล้วทำไมเวลามีเพศสัมพันธ์ ผู้หญิงถึงร้องครวญคราง เหมือนมีความรู้สึกดีที่ผู้ชายครับ

พ่อ - อ้าว.. แล้วเวลาเอ็งแคะขี้มูก เอ็งรู้สึกว่ามันของเอ็งดีขึ้น หรือว่ารูจมูกของเอ็งดีขึ้นล่ะ

ลูก - ในเมื่อผู้หญิงรู้สึกดีขึ้น แล้วทำไมผู้หญิงถึงเกลียดการขมิ้นล่ะ

พ่อ - มันไม่เหมือนกัน ก็ถ้าเอ็งเดินอยู่บนถนนแล้วมีคนวิ่งมาเอานิ้วมาที่มูกเอ็งนะ เอ็งจะชกเขามั้ย

ลูก - แล้วทำไมผู้หญิงถึงไม่ชอบมีเพศสัมพันธ์ในระหว่างมีประจำเดือน

พ่อ - แล้วถ้าจมูกของเอ็งเลือดไหลอยู่ เอ็งจะแคะขี้มูกมั้ย..

ลูก - ทำไมผู้ชายถึงไม่ชอบใส่ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์

พ่อ - แล้วถ้าพ่อบังคับเอ็งใส่ถุงมือแคะขี้มูกเอ็งจะรู้สึกอย่างไร

ลูก - มีอีกคำถามครับพ่อ ผู้หญิงทำไมชอบบรยากาศเงิบๆ สลัวๆ ขณะที่เธอมีความต้องการ

พ่อ - อ้าว..แล้วถ้าพ่อใช้ให้เอ็งแคะขี้มูกหน้าชั้นเรียน เอ็งจะทำได้มั้ย.. โธ่ลูกพ่อเอ๊ย....

ลูก - "พ่อครับ พ่อเก่งจังเลย"

- 2) ช่วงนี้กระแสการถ่ายรูปแต่งงานกำลังมาแรง มีร้าน studio ที่จัดโปรโมชันมาเชื้อเชิญกันเพียบ แต่มีอยู่ร้าน
หนึ่งเด็ดมาก ชื่อ "ตันจิว Studio" ฉีกแนวคู่รักปี 2000 รับถ่ายรูปคู่รักที่อยู่ในฐานะ ชู้ เมียน้อย หรืออยู่ใน
สภาวะหลบซ่อน ใช้บริการวันนี้ พิเศษ แถมตบเมียบลวงให้ถึงบ้าน สมนาคุณเพิ่มด้วยการทำเสน่ห์ตุ๊กตามัดคู่
และหากถ่ายภาพภายในเดือนนี้ เราจะเสกหนังควายเข้าห้องเมียบลวงฟรี พร้อมแจกดุ๊กกันหนามจิวและไล่กัน
หอกแหลม มาหาเรลิดะ เรามีมุมวิวเด็ดๆ ไว้รอท่าน ไม่ว่าจะป็น "ภาพคู่ประตุนรก" "สองรักใต้ต้นจิว" และ
อื่นๆ อีกมากมาย "ตันจิว studio" ปากซอยทองแดง

3) สามีภรรยาคนหนึ่ง เพิ่งแต่งงานได้ไม่นาน

สามีเป็นคนที่มีความต้องการทางเพศสูงมาก
ส่วนคุณภรรยาก็เป็นแม่บ้านที่ดีมากคนหนึ่ง
เช้าวันหนึ่ง คุณพี่คะ มาทานข้าวเช้าก่อน
แล้วค่อยออกไปทำงานนะคะ ” ภรรยาเรียกสามีทานข้าวเช้า
ไม่กิน.. พี่จะกินน้องงงงง ”
ว่าแล้วสามีก็..... แล้วก็ออกไปทำงาน

ตอนที่ขยงคุณสามีกลับมาบ้าน ภรรยาเห็นเข้าจึงเรียก
อ้าวคุณพี่ กลับมาบ้านทำไมคะ มา มา
มาทานข้าวเที่ยงกัน ”
ภรรยาเป็นห่วงสามีจึงเรียกทานข้าว
ไม่กิน.. พี่จะกินน้องงงงงง ”
ว่าแล้วสามีก็..... แล้วก็ออกไปทำงานอีกครั้ง

ตกตอนเย็น สามีกลับมาบ้าน
พบว่าคุณภรรยากำลังยืนค่อมเตาถ่านอยู่
โดยที่เตาถ่านกำลังแดงระอุอยู่
สามีตกใจมากรีบวิ่งเข้าไปหาและถามว่ากำลังทำอะไรอยู่
คุณภรรยาตอบกลับมาหน้าตาขมขื่นว่า
“ก็กำลังอุ่นอาหารเย็นให้พี่ไงคะ”

4) หญิงสาววัย 16 ปี เข้าไปสารภาพผิดกับบาทหลวง

หญิงสาว : "หลวงพ่อขา เมื่อวานหนูพูดคำไม่สุภาพกับผู้ชายคนหนึ่งคะ หนูตำหนิเขาว่า ไอ้สารเลว ค่ะ"
บาทหลวง: "ทำไมหนูถึงไปว่าเขาแบบนั้นล่ะ"
หญิงสาว : "เขาจับมือหนูโดยไม่ได้รับอนุญาตค่ะ"
บาทหลวง: "อย่างนี้หรือ" (พูดแล้วก็จับมือหญิงสาว)
หญิงสาว : "ใช่ค่ะ หลวงพ่อ"
บาทหลวง: "เรื่องแค่นี้ไม่น่าถึงกับต้องตำหนิเขา"
หญิงสาว : "แต่เขาจับหน้าอกหนูด้วยนะคะ หลวงพ่อ"
บาทหลวง: "อย่างนี้หรือ" (พูดแล้วก็จับหน้าอกหญิงสาวด้วย)
หญิงสาว : "ใช่ค่ะหลวงพ่อ แบบนี้เลยคะ"
บาทหลวง: "ก็ยังไม่เห็นเหตุผลพอที่จะตำหนิเขาอยู่ดีนั่นแหละ"
หญิงสาว : "นอกจากนั้นแล้ว เขายังถอดเสื้อผ้าหนูด้วยนะคะ"
บาทหลวง : (น้ำลายหก) "อย่างนี้หรือ" (ว่าแล้วก็จัดแจงถอดเสื้อผ้าเธอ)
หญิงสาว : "ใช่ค่ะหลวงพ่อ"
บาทหลวง : (แสร้งทำหน้าเครียด) "มันซั๊กจะมากไปหน่อยแล้วนะ แต่หนูก็ยังไม่ควรว่าเขาอยู่ดี"
หญิงสาว : "แต่เขาก็เอาไอ้โน้มนั้ใส่เข้าไปในของหนูด้วยนะคะหลวงพ่อ"
บาทหลวง : (ได้โอกาส รีบเอาของตัวเองใส่เข้าไปบ้าง) "อย่างนี้หรือออออออ"
หญิงสาว : "ใช่ค่ะหลวงพ่อ" (หญิงสาวตอบเสียงสั้น)
บาทหลวง : (ทำตาลอย เคลิบเคลิ้ม) "เธอก็ยังไม่ควรตำหนิเขาอยู่ดีนั่นแหละ"
หญิงสาว : "แต่เขาเป็นเอดส์นะคะ"
บาทหลวง: ไอ้สารเลว !!!!

- 5) ปีโตจั่ง อาจารย์สาวนักท่องเที่ยวยาวญี่ปุ่นเดินทางมาพักผ่อนปิดภาคเรียนที่กรุงเทพฯ วันสุดท้ายของการเดินทาง หลอนได้เรียกแท็กซี่จากถนนข้าวสารให้ไปส่งที่สนามบินดอนเมือง ระหว่างทางนั้นก็มึนรถฮอนด้าขับแข่งหน้าไป ด้วยความที่อยากประสาธน์ว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ผลิตรถส่งออกมายาวทั่วโลกมาก หลอนจึงรีบเปิดหน้าต่าง และตะโกนบอกคนขับแท็กซี่ว่า "รถฮอนด้าวิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น" หลอนกล่าวด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจ ในขณะที่คนขับนั่งฟังด้วยอาการเรียบเฉย หลังจากนั้นก็ได้มีรถโตโยต้าแล่นแข่งรถแท็กซี่ไปอย่างรวดเร็ว หลอนก็ทำแบบเดิมอีก

"รถโตโยต้าวิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น" ยังไม่ทันขาดคำก็มีรถมิตซูบิชิแล่นแข่งผ่านไปอีกคัน หลอนก็ตะโกนขึ้นอีก "รถมิตซูบิชิวิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น"

คนขับรู้สึกรำคาญ แต่ก็พยายามเก็บความรู้สึกไว้โดยที่ไม่พูดอะไร แม้จะต้องทนฟังเสียงแบบเดิมอีกหลายครั้ง พอมาถึงที่สนามบิน มีเตอร์บอกราคาค่าโดยสาร 650 บาท เจ้าหลอนเมื่อได้ทราบราคาค่าโดยสารก็ร้องออกมาว่า "อาโน !! ทามมายมันแพงจัง" คนขับเลยบอกไปว่า "มีเตอร์นี้วิ่งเร็วมาก มาจากญี่ปุ่น"

- 6) มีหญิงขายคู่หนึ่งเพิ่งแต่งงานกันใหม่ๆ จึงไม่รู้ว่าจะอย่างไรกันดี ฝ่ายชายจึงโทรไปปรึกษาพ่อ "ถอดเสื้อผ้าให้หมดเลย อย่าให้เหลือแม้แต่ชิ้นเดียว" ฝ่ายหญิงเห็นดังนั้นจึงโทรไปปรึกษาแม่บ้าง "ถอดเสื้อผ้าให้หมดทั้งตัวเลยนะลูก แล้วก็ไปสนุกกับเขานคนเดียวเลยลูก" ฝ่ายชายโทรไปปรึกษาพ่ออีกครั้ง "ทำยังไงต่อไปเธอพ่อ" "ก็เอาส่วนที่แข็งที่สุดของลูกยัดลงไปในที่แฟนของลูกเอาไว้ฉี่อะ" พ่อทั้งฝ่ายชายและหญิงเข้าใจกันแล้ว ฝ่ายชายก็เริ่มถอดเสื้อผ้า ส่วนฝ่ายหญิงก็เริ่มถอดเช่นกัน จากนั้นฝ่ายหญิงก็ขึ้นไปนอนรออยู่บนเตียง ส่วนฝ่ายชายก็เดินเข้าไปในห้องน้ำแล้วเอาหัวของตัวเองจุ่มลงไปในโถส้วม

- 7) ขณะที่คุณครูสอนอยู่ สมคิดไม่ตั้งใจฟัง คุณครูจึงถามสมคิดว่า คุณครู: ถ้าเธอนั่งเรือจะไปไหนสักแห่งแล้วมีพายุมาเธอจะอย่างไร สมคิด: ก็ปล่อยลมอไ้ครับ คุณครู: แล้วถ้ามาอีกลูกหนึ่งล่ะ สมคิด: ก็ปล่อยลมอีกอันหนึ่งครับ คุณครู: แล้วถ้ามาอีก 2 ลูกล่ะ สมคิด: ก็ปล่อยลมอีก 2 อันครับ คุณครู: แล้วเธอไปเอาลมที่ไหนมาตั้งหลายอัน สมคิด: แล้วครูหละครับไปเอาพายุที่ไหนมาตั้งหลายลูก

- 8) เด็กหญิงคนหนึ่งถามแม่ด้วยความสงสัย "คุณแม่ขา ทำไมคุณแม่มีผมเส้นขาวๆ ตั้งหลายเส้นคะ" "ก็เพราะแม่มีลูกช่น คือ ไม่ค่อยเชื่อฟังแม่ล่ะซี" แม่ตอบ "แล้วคุณยายล่ะคะ ทำไมผมถึงขาวหมดทั้งหัวเลย" แม่ "!!!!!!"

- 9) เพื่อนผมคนหนึ่งไปสอบสัมภาษณ์เรียน MBA กรรมการท่านหนึ่งถามว่า "ไหนลองยกตัวอย่างของโลกาภิวัตน์ให้ฟังซักเรื่องซิ?"

“เจ้าหญิงไดอาน่าครับ” เพื่อนผมตอบฉับไว

“มันโลกาภิวัตน์ยิ่งไง” กรรมการสงสัย

“เจ้าหญิงอังกฤษ กับเพื่อนชายชาวอียิปต์ ประสบอุบัติเหตุในอุโมงค์ฝรั่งเศส

ขณะที่นั่งรถเยอรมันที่ใช้เครื่องยนต์จากฮอลแลนด์โดยมีคนขับชาวเบลเยียมที่กำลังมีนได้ที

จากสก็อตวิสกี้ อันเนื่องมาจากการตามล่าของช่างภาพิตาเลียน และเข้ารับการรักษาโดยนายแพทย์

ชาวอเมริกันที่ชายที่ผลิตจากบราซิล และตอนนี้ก็ขึ้นสวรรค์ไปเรียบร้อยแล้วครับ!”

- 10) เด็กชายคนหนึ่ง นอนหลับอยู่ในห้องเรียน
 ครูก็เลยปลุกขึ้นมาถามว่า เธอรู้ไหมว่า 1+1 เป็นเท่าไร
 เด็กชายตอบ “ไม่รู้ครับ”
 ครู กลับไปถามคุณพ่อคุณแม่เป็นการบ้านมานะ
 เมื่อกลับบ้าน เด็กชายจึงถามแม่ว่า 1+1 ได้เท่าไร
 แม่ “อย่ายุ่ง อย่ายุ่ง”
 เขาจึงไปถามพ่อ ว่า 1+1 เป็นเท่าไร
 พ่อ กำลังรับแขกอยู่ จึงพูดว่า “เชิญเลยครับ ๆ”
 เขาจึงไปถามป้า ป้ากำลังร้องเพลงอยู่ว่า “โอ๊ะ ๆ ๆ เจ็บ โอ๊ะ ๆ ๆ เจ็บ”
 วันรุ่งขึ้น เมื่อครูถามว่า 1+1 เป็นเท่าไร
 เด็กชายตอบ “อย่ายุ่ง อย่ายุ่ง”
 ครู “เธอพูดไม่ติดใจจะไปฟ้องครูใหญ่”
 เด็กชาย “เชิญเลยครับ ๆ”
 ครูโมโหจึงหยิบไม้มาตี
 เด็กชาย “โอ๊ะ ๆ ๆ เจ็บ โอ๊ะ ๆ ๆ เจ็บ”
- 11) มีร้านตัดผมอยู่ร้านหนึ่ง มีลูกค้ารายหนึ่งเดินเข้าไปในร้านแล้วถามช่างตัดผมว่า
 ลูกค้า: พี่สะ ตัดผมเท่าไรหะ
 ช่างตัดผม: 80 บาทน้อง
 ลูกค้า: แล้วโกนหนวดละหะ เท่าไร
 ช่างตัดผม: 15 บาทครับ
 ลูกค้า: ถ้างั้นพี่ช่วยโกนหนวดบนหัวให้ผมหน่อยหะ
 ช่างตัดผม:??????
- 12) เหมือนกันแต่ต่างเจตนา
 กำหนดบุญไปเยี่ยมลูกสาวซึ่งแต่งงานอยู่กับชาวอเมริกัน
 เมื่อไปถึงอเมริกา ลูกเขยก็ต้อนรับอย่างเต็มที่
 เรียกได้ว่าเลี้ยงดูปู่เสื่อสามวันสามคืนวันที่สาม
 กำหนดบุญจึงถามลูกเขยว่า
 "ถามจริงๆ เอะ เลี้ยงดูขนาดนี้ ยูเอาเงินมาจากไหน"
 "อ้อ ดูโน่นสิครับพ่อดา"
 ลูกเขยตอบพลางชี้ไปทางแม่น้ำแล้วถามว่า
 "เห็นอะไรไหม"
 "เห็น ก็แม่น้ำไง"
 "แล้วเห็นสะพานไหม"
 "เห็น"
 "นั่นแหละครับ สะพานที่ผมสร้างขึ้น เวลาผ่านไปแต่ละคืน
 ก็ต้องเสียตังค์ให้ผม เงินก็มาจากนั่นแหละครับ"

ปีต่อมา ลูกเขยมาเที่ยวเมืองไทยพร้อมภรรยา
 กำหนดบุญเลี้ยงตอบแทนอย่างเอิกเกริกสามวันสามคืนเหมือนกัน
 ลูกเขยจึงตั้งคำถามเดียวกันว่า พ่อตาเอาเงินมาจากไหน
 "เห็นแม่น้ำนั้นไหม" กำหนดบุญถาม
 "เห็น"
 "เห็นสะพานไหม"
 "ไม่เห็นสะพานเลย" ลูกเขยตอบ
 "ก็นั่นแหละ เงินที่เราเลี้ยงกันอยู่ที่นี่ก็เป็นเงินสำหรับสร้างสะพานของตำบลนี้แหละ"

- 13) มีชายหนุ่มคนหนึ่งเป็นนักโปรแกรมเมอร์ซึ่งฉลาดมาก แต่มาอยู่วันหนึ่ง นักโปรแกรมเมอร์คนนี้เกิดต้องมาติดเกาะ
 แห่งหนึ่งเข้าพอดีได้พบกับชาวเกาะคนหนึ่งพายเรือผ่านมาช่วยชีวิตเขาไว้
 นักโปรแกรมเมอร์ : พี่ๆ พี่จบชั้นไรมานะ
 ชาวเกาะ : อ้อ พี่ไม่ได้เรียนหนังสือหรอกน้อง
 นักโปรแกรมเมอร์ : โอ... พี่เหมือนตายไปแล้ว 10 % แล้วพี่ใช้อินเตอร์เน็ตเป็นหรือเปล่า
 (นักโปรแกรมเมอร์อวดใส่)
 ชาวเกาะ : ไม่เป็นหรอก
 นักโปรแกรมเมอร์ : โอ... พี่เหมือนตายไปแล้ว 15 % แล้วพี่รู้จัก HTML หรือเปล่า
 ชาวเกาะ : ไม่รู้จักหรอกน้อง
 นักโปรแกรมเมอร์ : พี่เหมือนตายไปแล้ว 20%

แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไม่ทันคาดคิด... คลื่นทะเลซัดมาอย่างแรงจนอาจจะทำให้เรือคว่ำได้

ชาวเกาะ : น้องๆ วายน้ำได้ไกลเกิน 200 ม. มั้ย

นักโปรแกรมเมอร์ : ไม่เป็นพี่

ชาวเกาะ : ถ้างั้นแกตายแน่ 100%

- 14) กระดาษขายนายหนึ่งเกิดมาไม่เคยมีอะไรกับสาวเลยจนกระทั่งวันหนึ่งก็อดตัดสินใจจะไปเที่ยวออบ
 นวด โดยไม่ลืมคำขวัญที่ว่าชัรบถระวังชน ชุกชระวังเอตส์ จึงเดินก้าวเข้าไปในร้านขายยาแห่งหนึ่ง
 เพื่อซื้อถุงยางอนามัย ประสบเจอกับซิมคนหนึ่งนั่งอยู่ในร้าน ซิมก็ถามว่า "ลื้อจาวอวอารายย" หนุ่ม
 น้อยหน้ามคนนี้ไม่เคยซื้อถุงยางมาก่อนแต่ก็อดรวบรวมความกล้ากระซิบบอกซิมไปว่า "อ้วมาซื้อ
 ถุงยาง" ซิมถามกลับไปว่า "ลื้อจาวอวชายหนาย" อะไรกัน! ชายหนุ่มคิดในใจ ถุงยางมีไซส์ด้วยหรือ
 ทำไม่เห็นรู้เลย ลังเลอยู่พักหนึ่งจึงกระซิบบอกซิมไปว่า "ซิมจับดูแล้วกันอ้วไม่รู้อี๊" ว่าแล้วก็เดินไป
 ให้ซิมจับ ซิมจับอยู่พักหนึ่งก็ตะโกนบอกไปทางหลังร้าน "อีหนูๆ ซามอลชายก่องนึ่ง" ชายหนุ่มได้ยิน
 เข้าถึงกับหัวเสียเพราะไม่เชื่อว่าของตนจะมีขนาดเล็กอย่างนั้นจึงบอกซิมว่า "โห! จับใหม่เลยซิมของอ้ว
 ไม่เล็กขนาดนั้นหรอก" ซิมล้วงมือลงไปจับอีกครั้ง คราวนี้นานกว่าครั้งแรกแกมลูบไปมาจนแน่ใจจึง
 ตะโกนบอกเด็กรับใช้หลังบ้านอีกครั้ง "อีหลูๆ เอามีเลี่ยมช้ายมา" ชายหนุ่มยังไม่พอใจอยู่ที่พร้อม
 บอกให้ซิมลองวัดดูอีกที คราวนี้ซิมใช้เวลาแป๊บหนึ่งก็อดดึงมือออกมาจากกางเกงชายหนุ่มพร้อมตะโกน
 "อีหลูๆ ถุงยางม่ายต้องเลี้ยว เอาทีกูมาแ่งนึ่งหลว!"

- 15) สาวใหญ่หนางหนึ่งเกิดตกลงปลงใจกับหนุ่มใหญ่ผู้มั่งมี เขาใฝ่หาหญิงที่บริสุทธิ์ผุดผ่องแจ่ม
 น้ำค้างกลางหา เธอจะเข้าพิธีแต่งงานกับเขาในอีกไม่กี่วันข้างหน้า แต่เธอต้องทำอะไร
 บางอย่างเพื่อให้ฝ่ายชายมั่นใจว่าได้เจอะไข่มุกของเธอเป็นคนแรก ทั้งๆ ที่แม้แต่ไข่มุกของเธอ
 เธอก็ไม่มีเหลือแล้ว หมอตัลยฯ เท่านั้นที่จะช่วยเธอได้ เสียเท่าไรเท่ากัน.. เมื่อปรึกษาคุณ
 หมอแล้ว ก็ได้รับคำแนะนำว่าพอมีทาง แต่เป็นเคสพิเศษ หากสำเร็จหมอมองก็จะโด่งดังไปทั่ว
 โลกเหมือนกัน แล้ววันที่นัดทำการผ่าตัดก็มาถึง คุณหมอมองใช้วิธีเลาะเอาเยื่อแก้วหูของเธอ มา
 เย็บเข้าในสวนภายในใช้แทนเยื่อพรหมจารีย์ และแนะนำให้เธอแสดงที่ท่าของความเจ็บปวด
 เล็กน้อยราวกับสาวบริสุทธิ์ที่เพิ่งต้องมือชาย ซึ่งไม่ต้องห่วง เธอแสดงได้สมบทบาทอยู่แล้ว..

ที่นี้หละ เจ้าบ่าวต้องปลื้ม เมื่อผ่าตัดเสร็จคุณหมอก็ให้เธอกลับไปพักที่บ้านและนัดมาตรวจ
ความเรียบร้อยใหม่อีก 3 วัน

3 วันต่อมา เธอก็กลับมาหาคุณหมอตตามทีนัดไว้

หมอ : "เป็นไงบ้างครับ หายเจ็บแผลหรือยัง?"

สาวใหญ่ :(นิ่งเงียบ ไม่ตอบ)

คุณหมอก็พูดซ้ำ เธอก็เฉยอีก คราวนี้คุณหมอลุกขึ้นมาจับแขนเธอเบาๆ แล้ว
ทวนคำถามซ้ำอย่างช้าๆ

หมอ "คุณครับผมถามว่าหายเจ็บแผลแล้วหรือยัง"

สาวใหญ่ต้องการจะได้ยินเสียงคุณหมอพูดชัดๆ เธอจึงอ้าปากออกอย่างสุดหล้า แล้ว
พูดว่า "ขอโทษค่ะ ตะกี้คุณหมอพูดอะไรนะคะ"

16) ได้มีเศรษฐีอยู่คนหนึ่งและมีลูกชายคนเดียว

ด้วยความที่อยากให้ลูกชายเป็นเด็กดีมีคุณธรรมจึงส่งลูกชายให้ไปอยู่กับหลวงพ่ที่วัด

และเมื่อลูกชายโตเป็นหนุ่มก็ถึงเวลาที่จะต้องแต่งงาน

ท่านเศรษฐีได้หาผู้หญิงที่เหมาะสมกับลูกชายให้มาแต่งงานด้วย

เมื่อแต่งงานคืนแรกที่เข้าห้องหอก็จะมีคนแก่งนำขันใส่น้ำมาวางกันระหว่างบ่าวสาว

ถ้าหากมีอะไรกันขันน้ำก็จะหก ลูกชายเศรษฐีอยู่วัดมานานจึงไม่รู้อะไรเกี่ยวกับการแต่งงาน

จึงได้ถามพ่อ พ่อก็บอกให้ยกขันน้ำออกไปแล้วเข้าไปนอนกับเมียของเอ็ง

คืนที่สองมันก็ทำตามทีพ่อบอกนอนกับเมียมันก็หลับไป

ตอนเช้าก็เล่าให้พ่อฟังว่าไม่เห็นมีอะไรเลย

พ่อก็บอกว่าคืนนี้เอ็งถอดเสื้อผ้าของเอ็งและของเมียออกให้หมดแล้วเอ็งก็ไปนอนบนเมียเอ็ง

คืนที่สามมันก็ทำตามทีพ่อบอกพอมันขึ้นบนเมียมันก็หลับอีก

ตอนเช้าก็เล่าให้พ่อฟังว่าไม่เห็นมีอะไรเลย

พ่อก็บอกว่า เอ็งก็ทำเหมือนเมื่อคืน แล้วก็บอกว่า

"เอาของเอ็งเนี่ยใส่ในของเมียเอ็งแล้วพ่อจะตีกลองหนึ่งที เอ็งก็ตกลงไป

ตีอีกที เอ็งก็เอาขึ้นแล้วตกลงไป

พ่อคืนที่สี่มันก็ทำตามทีพ่อบอก จากนั้นพ่อตีกลองหนึ่งที มันก็กดตามตี อีกทีมันก็กดตาม

แล้วลูกชายเศรษฐีก็ตะโกนบอกว่า "พ่อ...รั้วๆๆๆ"

17) ข้อแตกต่างระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง

ผู้ชาย จ่ายเงิน 10 บาท เพื่อให้ได้ของราคา 5 บาท เพราะเขาต้องการมัน

ผู้หญิง จ่ายเงิน 5 บาท เพื่อให้ได้ของ 10 บาทที่เธอไม่ต้องการ แต่เพราะมันลดราคา

ผู้หญิงกังวลเกี่ยวกับอนาคต.....จนกว่าเธอจะมีสามี

ผู้ชายไม่เคยกังวลเกี่ยวกับอนาคต.....จนกว่าเขาจะมีภรรยา

การจะมีความสุขกับผู้ชาย.....คุณจะต้องเข้าใจเขาให้มากโดยรักเขาเพียงนิดเดียวก็พอ

การจะมีความสุขกับผู้หญิง.....คุณต้องรักเธอมากๆ และอย่าคาดหวังว่าจะเข้าใจเธอ

ชายที่แต่งงานแล้วอายุยืนกว่าชายที่เป็นโสด.....แต่ชายที่แต่งงานแล้วยินดีจะตายมากกว่า

ผู้หญิงแต่งงานกับผู้ชายโดยคาดหวังว่า.....เขาจะเปลี่ยนแปลง.....แต่เขาไม่

ผู้ชายแต่งงานกับผู้หญิงโดยคาดหวังว่า.....เธอจะไม่เปลี่ยน.....แต่เธอเปลี่ยนไป.....

ผู้หญิงจะเป็นคนกล่าวคำสุดท้ายในการโต้เถียงทุกครั้ง

ชายผู้ใดกล่าวอะไรหลังจากนั้นจะเป็นการเริ่มการโต้เถียงครั้งใหม่

- 18) ผู้หญิงหอมแก้มกัน - ดูนารักดี
 ผู้ชายหอมแก้มกัน - อุบาทว์
 ผู้หญิงใส่กระโปรง - ดูเรียบร้อย
 ผู้ชายใส่กระโปรง - เรียกว่ากระเทยหรือพวกโรคจิต
 ผู้หญิงจูงมือเด็ก - ดูอ่อนโยน
 ผู้ชายจูงมือเด็ก - ไอ้เน่ลัทธิพาดัว
 ผู้หญิงมีหนวด - ดูเซ็กซี่
 ผู้ชายมีหนวด - ดูหน้าแก่หรือไม่ก็โจร
 ผู้หญิงใส่กางเกงฟิตๆ - ดูน่ามอง
 ผู้ชายใส่กางเกงฟิตๆ - จะอ้วก
 ผู้หญิงร้องไห้ - ดูน่าสงสาร
 ผู้ชายร้องไห้ - ดูน่าสมเพช
 ผู้หญิงท้วงโยกกัน - ดูดี
 ผู้ชายท้วงโยกกัน - เหมือนคู่เกย์
 ผู้หญิงขับรถปาดหน้า - ช่างมันเหอะ
 ผู้ชายขับรถปาดหน้า - ปาดกลับแล้วยิงทิ้ง
 ผู้หญิงเข้าห้องน้ำชาย - อู๊ย! ผิดพลาดกันได้
 ผู้ชายเข้าห้องน้ำหญิง - ไอ้โรคจิต
 ผู้หญิงเกาะผู้ชาย - อิม...เป็นเรื่องปกติ
 ผู้ชายเกาะผู้หญิง - ไอ้แมงดา
 ผู้หญิงใช้เครื่องสำอางค์ - รักสวยรักงามบ้างสิ
 ผู้ชายใช้เครื่องสำอางค์ - บัดชบจริง ๆ
 ผู้หญิงเดินตกท่อ - น่าสงสาร เป็นอะไรบ้าง
 ผู้ชายเดินตกท่อ - ไอ้หน้าโง่ เดินไม่ดูตาม้าตาเรือ
 ผู้หญิงขับรถไม่เป็น - อ้อ..ไม่เป็นไร
 ผู้ชายขับรถไม่เป็น - ทุเรศวะ แค่ขับรถยังไม่มีความเลย
 ผู้หญิงพูดตรงๆ - เป็นคนเปิดเผย
 ผู้ชายพูดตรงๆ - มันเลี้ยวโคตรหมาไว้ในปากมึง
 ผู้หญิงนอนกลางวัน - เขาเหนื่อยเขาต้องพักผ่อน
 ผู้ชายนอนกลางวัน - ชี้เกี่ยจสันหลังยาว
 เออ...เป็นนั่นไป
- 19) ชายคนหนึ่งหาภรรยาของตนเองไปหาหมอเพื่ออัลตาชาวดูว่าลูกจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง
 ปรากฏว่า เป็นลูกผู้ชายแฝดสาม เมื่อกลับไปบ้าน เขาเอามือลูบท้องภรรยา
 แล้ว ถามลูกคนแรกว่า "ลูกครับ โตขึ้นลูกอยากเป็นอะไร "
- ลูกคนแรกตอบว่า "หนู อยากเป็นวิศวกร จะได้สร้างบ้านอยู่ในห้องแม่"
 ผู้เป็นพ่อก็ปลื้มอกปลื้มใจ ถามลูกคนที่สองต่อเหมือนกับคนแรก
 ลูกตอบว่า "หนูอยากเป็นสถาปนิก จะได้ตกแต่งบ้านที่พี่เขาสร้างไว้"
 ผู้เป็นพ่อก็ดีใจอีกนั่นแหละ พอถึงลูกคนสุดท้าย พ่อถามว่า
 "ว่าไง เจ้าตัวเล็ก พี่ ๆ เขาอยากเป็นโน้น เป็นนี่ แล้วหนูอยากเป็นอะไรละ"
 เจ้าลูกคนเล็กตอบกลับไปว่า
 "หนูอยากเป็นชาวประมง.....ได้คอยจับปลาช่อนที่ชอบไหลหัวเข้ามาในห้องแม่จะ"

20) เรื่องเห็นมัย ๆ

ในช่วงการจัดงานเกษตรประจำปีของจังหวัดพัทลุง วันนั้นเป็นวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนำนายกกาชาด (ก๊อแม่บ้านของ
 ผู้ว่าฯนั้นแหละ) ไปเยี่ยมชมงาน โดยมีทันเกษตรจังหวัดนำชมมั่วๆต่าง ๆ

เมื่อทันผู้ว่าพร้อมด้วยคุณนายเดินผ่านบุ้ทการประกวดโค ทันผู้ว่าเหลือบไปเห็นรางวัลที่ติดที่ตัวโค จำนวน 3 ตัว ซึ่งเป็นโคที่ได้รับรางวัลจากการประกวด อันดับ 1,2,3 ตามลำดับ จึงถามเกษตรจังหวัดว่า ผู้ว่า "เจ้าโคตัวนี้มีนมมีตีที่ไหน จึงได้รับรางวัลที่ 3 เกษตรจังหวัด "ในวันหนึ่ง ๆ มันสามารถผสมพันธุ์ได้วันละ 3 ครั้ง ครับท่าน" คุณนายผู้ว่าซึ่งยืนฟังอยู่ใกล้ ๆ ก็รีบเดินเข้าไปชิตผู้ว่า แถมเอาไหลเข้าไปกระแทกสีข้างแล้วก้อกล่าววว่า "เห็นมัยย" แล้วผู้ว่าก้อเดินต่อไปที่โคตัวที่ได้รับรางวัลที่ 2 แล้วถามเกษตรจังหวัดต่อว่า ผู้ว่า "แล้วตัวนี้ล่ะที่นเกษตรจังหวัด เจ้าโคตัวนี้มีนมมีตีที่ไหน จึงได้รับรางวัลที่ 2 เกษตรจังหวัดจึงตอบว่า "ในวันหนึ่ง ๆ มันสามารถผสมพันธุ์ได้วันละ 5 ครั้ง ครับท่าน" คุณนายผู้ว่าซึ่งเดินตามมาติด ๆ จึงกล่าวแถมเหน็บแถมทั้นผู้ว่าอีกว่า "เห็นมัยย ๆ" ผู้ว่าแสนจะหงุดหงิด โดยเหน็บไปหลายดอกไม่ได้เอาคืนซะที ก้อไม่ทราบจะทำอย่างไร จึงกัดฟันเดินต่อไปยังเหลือตัวที่ ได้รับรางวัลที่ 1 แล้วถามเกษตรจังหวัดว่า "ไอ้ตัวนี้หละ ทำไม่ไ้รางวัลที่ 1" เกษตรจังหวัด "มันผสมพันธุ์ได้วันละ 9 ครั้งครับท่าน มันจึงไ้รางวัล เพราะมันแข็งแรงที่สุดครับ" คุณนายไ้ที่อีกครั้ง ไ้ผู้ว่าแบบสุด ๆ ว่า "เห็นมัยย ๆ" ด้วยความสงสัยผู้ว่าจึงย่อนถามเกษตรจังหวัดว่า "ไอ้ที่มันผสมพันธุ์ได้วันละ 3 ครั้ง 5 ครั้ง 9 ครั้ง เนี่ย มันเปลี่ยนแม่พันธุ์มัยย หรือใช้แม่พันธุ์ตัวเดียวตลอด" เกษตรจังหวัดจึงตอบประสาชื้อว่า "อ้อ... มันต้องเปลี่ยนแม่พันธุ์ทุกครั้ง ก่อนที่มันจะผสมพันธุ์ครั้งต่อไปได้ครับท่าน อย่างตัวที่ไ้รางวัลที่ 1 เนี่ยต้องใช้แม่พันธุ์ถึง 9 ตัว แถมตัวหลังๆ ต้องใช้แม่โคสาว ๆ นะครับ มันถึงสู้สุดฤทธิ์เลย" ผู้ว่าไ้ที่ เอาไหลไปกระแทกคุณนาย "เห็นมัยย ๆ มันต้องเปลี่ยนแม่พันธุ์"

21) ผู้หญิงไ้เปรียบ

1. ผู้หญิงมัธยมปลายมีเวลา แต่งตัวสวย " เงินสยาม ซอยผม "

ผู้ชายมัธยมปลายมีเวลา "ตัดผมสั้นหัวเกรียน เรียน รด."

2. ผู้หญิงทักผู้หญิงแปลกหน้าก่อน "ทักทายตามมารยาท"

ผู้ชายทักผู้หญิงแปลกหน้าก่อน " ไอ้หน้าหมี "

3. ผู้หญิงตอยผู้ชาย "แก้นแก้ว แสนชน น่ารัก"

ผู้ชายตอยผู้หญิง "ไอ้หน้าตัวเมีย "

4. ผู้หญิงให้ผู้ชายหาเลี้ยง "แม่บ้านที่ดีของครอบครัว"

ผู้ชายให้ผู้หญิงหาเลี้ยง "แมงดา "

5. ผู้หญิงนุ่งกางเกง "ลุย สู้งาน "

ผู้ชายนุ่งกระโปรง "ลักเพศ"

6. ผู้หญิงทำงานของผู้ชาย "ดอกไม้เหล็ก"

ผู้ชายทำงานของผู้หญิง "สตรีเหล็ก"

7. ผู้หญิงถ่ายนู้ด "งานศิลป์"

ผู้ชายถ่ายนู้ด "หมดปัญญาหาเงิน เกย์"

8. ผู้หญิงแต่งหน้า "ไ้งามเพราะชนคนงานเพราะแต่ง"

ผู้ชายแต่งหน้า "ท่าจะเป็น..."

9. ผู้หญิงไม่แต่งงาน "สาวมั่น"

ผู้ชายไม่แต่งงาน "ไอ้เกย์ชั่ว "

10. ผู้หญิงปลอมตัวเป็นชายในละคร "นางเอก"

ผู้ชายปลอมตัวเป็นหญิงในละคร "กระเทยตึก"

11. ผู้หญิงมีเพื่อนเป็นกระเทย เรียก "เพื่อนสาว"

ผู้ชายมีเพื่อนเป็นกระเทย "เอ..หรือว่าจะไปด้วย"

12. ผู้หญิงผอม "หุ่นดี"

ผู้ชายผอม "ไอ้ขี้ยา"

13. ผู้หญิงแก็บกับหนุ่ม "ไปกับหลานชาย"

ผู้ชายแก็บกับสาว "โคแก่กินหญ้าอ่อน"

14. ผู้หญิงทักผู้ชายแปลกหน้าก่อน "มนุษย์สัมพันธ์"
ผู้ชายทักผู้ชายแปลกหน้าก่อน "ไม้ป่าเดียวกัน"
15. ผู้หญิงให้ผู้ชายเลี้ยงข้าว "มารยาททางสังคม"
ผู้ชายให้ผู้หญิงเลี้ยงข้าว "ไอ้หน้าด้าน หน้าหนาจริง ๆ"
- 22) มีชายหนุ่มคนหนึ่งเดินออกมาจากที่ทำงานซึ่งเคาท์เพิ่งจะเลิกงาน
ได้เหลือบเห็นขอทานผู้หนึ่งนั่งขอเศษเงิน เพื่อนำไปซื้ออะไรประทังชีวิตไปวัน ๆ
ชายหนุ่มคนนั้นจึงเดินเข้าไปหาขอทานคนนั้นแล้วถามว่า
"เอ้า สบายหรือไม๊ พี่ซื้อให้สูบ" พร้อมกับยื่นซองบุหรี่ให้
"ไม่ละครับ ผมขอแค่ 20 บาทครับ เพื่อจะไปซื้อข้าวกินครับ " ขอทานกล่าว
"งั้น ไปกินเหล้าไม๊ เตียวพี่เลี้ยงเอง ไปกินด้วยกัน " ชายดังกล่าวถามอีก
"ไม่ละครับ ผมขอแค่ 20 บาทเท่านั้นครับ " ขอทานยังยืนยันคำเดิม
"งั้น เตียวพี่จะไปเที่ยวอาบ อบ นวด ไปด้วยกันม๊วย พี่จ่ายให้เอง" ชายดังกล่าวถามอีก
"ไม่ละครับ ผมขอแค่ 20 บาทพอครับ" ขอทานยังยืนยันกับคำพูดตนเอง
ชายคนนั้นเห็นเช่นนั้นก็พูดกับขอทานว่า
"งั้น พี่ขอให้ไปบ้านพี่แป็บได้ไม๊ " ชายดังกล่าวถาม
" ไปทำไมละครับ " ขอทานถามด้วยความงง
"ก็เอาไปให้เมียที่บ้านดูว่า ไอ้ผู้ชายที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่กินเหล้า ไม่เที่ยวผู้หญิง มันมีสภาพเป็น
ยังไง" ชายดังกล่าวตอบ
- 23) สามีนอนดูอเมริกันฟุตบอลอยู่ ภรรยาเข้ามาขอร้อง
"ซ่อมไฟทางเดินให้หน่อยสิ มันเสียมาหลายวันแล้ว"
"ซ่อมไฟหรือ" สามีมโห "ฉันไม่ได้ทำงานเจเนรัลอิเล็กทริกนะ ดูที่หน้าผากซิมิ จีอี. สลักไว้
หรือเปล่า"
"งั้นซ่อมประตูเย้นให้หน่อยนะ" ภรรยาขอต่อ
"ซ่อมตู้เย้น?" สามีจุ่น "ไม่ได้ทำงานเวิร์ลด์พูนนะ ดูหน้าผากฉันซิมีอักษรสลักไว้หรือเปล่า"
"คะ อย่างน้อยช่วยดูบันไดให้หน่อยได้ไหม รู้สึกมันจะพังแล้วนะ"
"ซ่อมบันได" สามีมโหหลุดซัด "ฉันไม่ใช่พนักงานรับซ่อมบ้านนะ ดูซิมีเครื่องหมายพนักงานอยู่
ตรงไหน"
สามีมีบึ้งออกจากบ้านไป เขาไปตีเมล็ดธัญพืชอยู่สักพักก็รู้สึกตัวว่าเขาพูดจากรุนแรงไป
เขาตัดสินใจกลับบ้านมาซ่อมของใช้ให้ภรรยา
เมื่อกลับเข้าบ้าน เขาเห็นไฟทางเดินส่องสว่างดี ประตูตู้เย้นก็ซ่อมเป็นปกติ บันไดก็ซ่อมเสร็จ
เขาจึงถามภรรยา "ที่รัก นี่เธอซ่อมมันยังงัย"
"อ้อ พอดีคุณออกจากบ้านไป ฉันก็นั่งร้องไห้อยู่ที่หน้าบ้าน มีผู้ชายคนหนึ่งผ่านมาถาม ฉันเลย
เล่าให้ฟัง
เขาอาสาว่าจะซ่อมให้ โดยขออนอนกับฉันครั้งหนึ่ง หรือไม่ก็ทำคุกก็ให้เขาก็ได้"
"หรือ แล้วเธอทำคุกก็อะไรให้เขาละ" สามีถาม
"นี่คุณ" ภรรยาขึ้นเสียง "ดูหน้าผากฉันซิ มีอักษร S & P หรือเปล่า"
- 24) พลตำรวจ ก.ไม่เข้าใจว่าเพราะเหตุใดเขาจึงสอบตก ในการสอบเลื่อนขั้นเป็นนายสิบ
ทั้ง ๆ ที่เขาก็ต้องตรงกับที่คนที่เข้าไปสอบก่อนหน้าเขาได้บอกทุกประการ
คนที่เข้าไปสอบสัมภาษณ์ก่อนหน้าเขา เมื่อออกมาจากห้องสอบก็ยิ้มกริ่ม บอกว่าตอบถูกหมดทุกข้อ
"เขาถามว่าไง" พลตำรวจ ก. ถาม
"เขาถามว่า หากขณะที่กำลังเดินตรวจตราอยู่ในถนน เห็นคนชุลมุนเยื้องแย่งกันจะซื้อของในร้าน
ขนาดจะดีก็กินทานจะทำอย่างไร"
ฉันก็บอกว่า แรกทีเดียวก็เป่านกหวีด ถูกลงแล้ว กรรมการผู้สัมภาษณ์บอก

แล้วไงต่อไป ฉันก็บอกว่า ต่อไปก็ร้องบอกให้พวกเขาเข้าแถวกันให้เป็นระเบียบ
 ถูกแล้ว กรรมการบอก แล้วไงต่อไป ฉันก็บอกว่า จากนั้นก็บอกให้ทุกคนใจเย็นๆ มีของพอสำหรับทุกคน
 ถูกต้องดีมาก กรรมการบอก เท่านั้นฉันก็สงบได้
 เมื่อถึงตอนที่พลตำรวจ ก. ถูกเรียกเข้าไปสัมภาษณ์ เขาก็ท่องจำคำตอบเหล่านั้นเป็นอย่างดี
 กรรมการถามว่า "ถ้าหากคุณเห็นผู้ชายกลุ่มหนึ่งกำลังรุมกันจะข่มขืนผู้หญิง คุณจะทำอย่างไร"
 "ผมก็จะเป่านกหวีดปรี๊ด"
 "ถูกต้องแล้ว" กรรมการบอก "แล้วไงต่อไป"
 "จากนั้นผมก็จะบอกว่า ให้ทุกคนเข้าแถว แล้วใจเย็น ๆ มีของพอสำหรับทุกคน"

25) ผู้ชายได้เปรียบ

1. ผู้ชายหลายบ้าน "ขุนแผน"
 ผู้หญิงหลายใจ "โมรา กากิ วันทอง"
2. ผู้ชายมีพุง "หุ่นอาเสี่ยว"
 ผู้หญิงมีพุง "ฮิปโปโปเตมัส"
3. ผู้ชายมือหยาบ "คนสู้งาน"
 ผู้หญิงมือหยาบ "ไปทำนมาหรือยะหล่อน"
4. ผู้ชายผิวเข้ม "สมชายชาตรี"
 ผู้หญิงผิวเข้ม "อีนุอรอด อีข้าวอกนา"
5. ผู้ชายเป็นคนเปิดเผย "เป็นคนจริงใจ"
 ผู้หญิงเป็นคนเปิดเผย "ปากไม่มีหูรอด"
6. ผู้ชายร้องไห้ "น้ำตาลูกผู้ชาย"
 ผู้หญิงร้องไห้ "มารยา อีส้าออย ห้าร้อยเล่มเกวียน"
7. ผู้ชายพูดหยาบคาย "เฮฮาประสาเพื่อนฝูง"
 ผู้หญิงพูดหยาบคาย "ไร้สกุล หยาบคาย"
8. ผู้ชายปล่อยตัว "สบายๆ Casual life "
 ผู้หญิงปล่อยตัว "ไม่รักนวลสงวนตัว"
9. ผู้ชายห้องรก "ห้องชายโสด"
 ผู้หญิงห้องรก "รังหนู"
10. ผู้ชายใหญ่ในบ้าน "ข้างเท่าหน้า"
 ผู้หญิงใหญ่ในบ้าน "เผด็จการ"
11. ผู้ชายขับรถห่วยแตก "มือใหม่หัดขับ"
 ผู้หญิงขับรถห่วยแตก "คันนี้ผู้หญิงขับซัวร์"
12. ผู้ชายไม่แต่งงาน "ไม่อยากผูกมัด เฟลย์บอย"
 ผู้หญิงไม่แต่งงาน "คานทองนิเวศน์"
13. ผู้ชายอบรมลูก "เอาใจใส่ใกล้ชิด "
 ผู้หญิงอบรมลูก "บ่นอีกแล้ว"
14. ผู้ชายให้เบอร์หญิง "ยินดีที่ได้รู้จัก"
 ผู้หญิงให้เบอร์ผู้ชาย "รานไปทั่ว"
15. ผู้ชายนั่งในหมู่ผู้หญิง "เนื้อหอม มีเสน่ห์"
 ผู้หญิงนั่งในหมู่ชาย "แรด"

- 26) ในเครื่องบินลำ 1 ได้มี ผู้โดยสารไปด้วย ประมาณ 100 กว่าชีวิต
 และในเครื่องบินลำนั้น มีนางสาวงาม 1 คน คุณนาย 1 คน และคนใช้อีก 1 คน
 ในขณะ นั้นเอง เครื่องบินกำลังจะตก นางงามคนนั้นจึงรีบแต่งหน้าทันที
 คุณนายเลยต่อว่า "จะบ้าหรือเครื่องบินจะตกอยู่แล้ว ยังมาแต่งหน้าอีก"
 นางงามเลยบอกว่า "คุณนายเนี่ยไม่รู้จะอะไรเลย เวลาเครื่องบินตกเนี่ย พวกคนแถวนี้"

มักจะหาคนที่สวยๆ งามๆ พวกเขาจะได้ช่วยฉันทันใจ"
 ดังนั้นคุณนายเลย รีบหยิบของมีค่าเอามาสวมตัว
 นางงามจึงถามขึ้นว่า "แล้วคุณนายเอาทองมาสวมทำไม"
 คุณนายเลยพูดขึ้นว่า เวลาเครื่องบินตกนะ คนนะมักจะหาของมีค่าทั้งนั้นแหละ"
 สาวใช้ได้ยินดังนั้นจึงรีบยกขา 2 ข้างมาวางบนที่วางแขนของเก้าอี้ แล้วถักผ้าถุงขึ้น
 คุณนายเลยถามว่า "เอายายแจ้ว ทำอะไรนะ"
 คนใช้จึงบอกว่า "คุณนายไม่เคยได้ยินหรือคะ ว่าเวลาเครื่องบินตกเนี่ย เขามักจะหากกล่อง
 ต่ำก่อน อย่างแรก"

27) เศรษฐีเฒ่าเพิ่งจะมีเมียเมื่ออายุมากแล้ว

ต่อมาเมียก็ได้ให้กำเนิดลูกชายให้หนึ่งคน
 แต่ด้วยความที่อายุห่างกันมากจึงทำให้เข้ากันไม่ได้
 เมียสาวขอหย่าพร้อมกับแบ่งสมบัติซึ่งตาเฒ่าก็ตกลงด้วยดี
 แต่เหลืออย่างเดียวที่แบ่งกันไม่ได้คือ ลูก ที่ตาเฒ่ารักนักหนา

เมื่อตกลงกันไม่ได้ก็เลยต้องไปพึ่งศาล ท่านผู้พิพากษามองถึงเหตุผลและความสามารถ
 ว่าใครจะเลี้ยงลูกได้ดีแค่ไหน ฝ่ายหญิงลุกขึ้นตอบสวัสดีสาวมั่นว่า
 ดิฉันเป็นผู้ทนอุ้มท้องและเป็นผู้ให้กำเนิด ดังนั้นดิฉันควรได้รับสิทธิ์เลี้ยงบุตร
 ผู้พิพากษา : ฝ่ายชายมีคำอะไรจะแก้ฝ่ายหญิงไหม
 ฝ่ายชาย : ท่านครับถ้าท่านหยอดเหรียญลงไปเครื่องขายน้ำอัดโนมิตี
 โด๊กที่หล่นลงมาควรเป็นของท่านหรือของเครื่องขายนั้นครับ
 ผู้พิพากษา : ?????

28) เด็กชายป๋องได้กลับบ้านมาครู่สั่งให้หาความหมายคำว่า จูจี้

เขาจึงไปถามแม่ แม่ไม่ยอมบอกแต่กลับบอกให้เขาไปหลบอยู่หลังม่านห้องรับแขก
 เพื่อดูที่เขาจูจี้กับแฟนเอง (เขาเรียกพี่เขาว่าเจ้) เขาจดไปส่งครู่ว่า
 เขาแอบอยู่ในม่านห้องรับแขกเห็นเจ้และเพื่อนชายนั่งคุยกันอยู่สักครู่หนึ่ง
 เพื่อนชายของเจ้ก็เดินไปปิดไฟในห้องรับแขก แต่พอมีแสงอยู่เล็กน้อยผมเห็น
 เพื่อนเจ้เอามือล้วงเข้าไปในเสื้อของเจ้เหมือนหมอตราชหัวใจ
 แต่ผมว่าเพื่อนชายของเจ้คงไม่เก่งเท่าเพราะผมเห็นเค้าคลำมั่วไปหมด
 พอคลำได้สักครู่ทั้งคู่ก็มีเสียงหอบเหมือนคนทำงานหนัก
 แล้วผมก็เหลือบไปเห็นปลาออกจากกางเกงของเพื่อนเจ้ เจ้ตกใจมาก
 บอกว่าใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา ผมเห็นตัวมันโผล่ออกมาประมาณ 3 นิ้วได้
 แต่ผมว่าในบ่อหลังบ้านของผมยังตัวใหญ่กว่านี้อีก ปลาไหลตัวนั้นเข้าไปในปากของเจ้
 แล้วเข้าๆ ออกๆ อยู่หลายที่ สักครู่เพื่อนชายของเจ้ก็สวมปลอกให้เจ้าปลาไหลตัวนั้น
 แล้วก็นอนทับกับเจ้ๆ ร้องครางเบาๆ ผมเดาเอาเองว่าเพื่อนชายของเจ้และเจ้คงช่วยกันอัด
 กอบบีให้เจ้าปลาไหลตัวนั้นตาย สักครู่ผมเห็นเจ้าปลาไหลออกคืบมาแต่มันคงหมดแรง
 เพราะมันนอนราบแน่นิ่งทีเดียว แต่สักครู่มันก็ชูขึ้นมาใหม่แล้วเจ้และเพื่อนก็อัดกอบบีมันอีก
 สุดท้ายผมทายว่าเจ้าปลาไหลคงจะตายแล้วเพราะผมเห็นเพื่อนเจ้ลอกคราบมันแล้วทิ้งลงใน
 โถส้วม

29) ทิดอ่ำเลี้ยงหมูตัวเมีย

ภายหลังจากที่ทางราชการ ได้เข้าไปแนะนำวิธีการเพื่อให้ชาวบ้าน
 ได้รู้จักการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ เช่น ไก่ เป็ด หมู เป็นต้น
 ทิดอ่ำ ผู้ซึ่งฟังจะสิจจากพระมหามาดๆ แล้วก็ได้แต่งงานมีเมีย มาได้ ประมาณ 1 เดือนมานี้เอง

ก็เกิดความคิด อยากจะลองเลี้ยงหมู กับเขาดูบ้าง และด้วยความคิดที่ก้าวหน้า เขาจึงไปเลือกซื้อเฉพาะลูกหมูตัวเมียมาเลี้ยง จำนวน 40 ตัว เพราะว่าเมื่อมันโตขึ้นเป็นแม่หมู เขาจะได้ขายลูกหมู ต่อไปในอนาคต

เวลาผ่านไป หมูที่เลี้ยงอยู่ โตเป็นหมูสาวแล้ว เขาก็ยังไม่ได้ลูกหมู เลยสักตัว ทிடอาก็เลยไปสอบถามกับทิดสง ผู้ซึ่งเป็นพี่ปรึกษาทางด้านการศึกษาเลี้ยงสัตว์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งทิดสงก็ได้อธิบายให้ทราบ ว่า

"จะต้องมีการผสมพันธุ์ให้กับหมูสาว เสียก่อน หมูจึงจะตั้งท้องมีลูกได้ "

พร้อมกันนั้น ก็ได้บอกถึงวิธีการดูว่าเมื่อหมูสาว พร้อมที่จะผสมพันธุ์

"มันจะมีอาการชอบวิ่ง และกระโดดไปมา แต่เมื่อผสมติดแล้ว มันจะชอบเดินและชอบนอน"

เมื่อทิดอากลับมาถึงบ้าน เขาก็เข้าไปสังเกตดูหมูที่เขาเลี้ยง ซึ่งทุกตัวมีอาการชอบวิ่ง และกระโดดไปมา แต่เนื่องจากทิดสงผู้ที่เป็นที่ปรึกษา ไม่ได้บอกถึงวิธีการผสมพันธุ์หมูไว้ให้ เขาก็จึงคิดหาวิธีที่จะผสมพันธุ์ ให้กับหมูสาวของเขา จึงได้ความคิดว่า

เขาเองก็น่าจะทำหน้าที่เป็นพ่อพันธุ์ ให้กับหมูสาวของเขาได้

เช้าวันรุ่งขึ้น ทิดอ่าพยายามต้อนหมูสาวทุกตัว เพื่อให้ขึ้นไปอยู่บนรถ อีแต้น ซึ่งกว่าจะต้อนให้ขึ้นไปจนครบทุกตัว ก็ทุลักทุเลพอสมควร

จากนั้น ก็ขับรถอีแต้น ไปยังป่าละเมาะท้ายหมู่บ้าน ซึ่งดูลับตาผู้คนหน่อย

จากนั้น เขาก็เริ่มทำหน้าที่พ่อพันธุ์ ให้กับหมูสาวจนครบทั้ง 40 ตัว แล้วจึง นำกลับมาที่บ้าน

เช้าวันต่อมา ทิดอ่าก็ยังสังเกตเห็นหมูสาวของตัวเอง มีอาการชอบวิ่ง และกระโดดไปมา อยู่เช่นเดิม เขาคิดว่าคงจะยังไม่ติดเป็นแน่

ดังนั้น จึงต้อนหมูสาวให้ขึ้นไปบนรถอีแต้น ซึ่งคราวนี้ หมูทุกตัวพากันเดินขึ้นไปบนรถ

อย่างมีระเบียบ จากนั้นเขาก็ขับรถไปยังที่เดิม และก็ทำเหมือนเดิม

เช้าต่อมาอีกวันหนึ่ง ทิดอ่ายังไม่ตื่น อันเนื่องมาจากความอ่อนเพลีย เสียแรงเป็นอย่างมาก

จากการที่เขาทำหน้าที่มา 2 วันก่อนนั่นเอง

เขาได้ยินเสียงภรรยา มาเรียกปลุกให้ลุกขึ้น

"พี่ พี่ หมูมันพากันขึ้นไป อยู่บนท้ายรถอีแต้นกันหมดแล้ว

และก็มีตัวหนึ่ง มันกำลังกอดอดหน้าบ้านด้วย"

30) คอมฯ คุณมีที่วางแก้วรีปาว

บริษัทคอมพิวเตอร์แห่งหนึ่งได้ขายคอมพิวเตอร์รุ่นล่าสุดให้กับชายคนหนึ่ง

หนึ่งวันให้หลัง เขาได้โทรมาที่ฝ่ายบริการ

พร้อมกับโวยวายว่าคอมพิวเตอร์ที่เพิ่งซื้อไป พังเสียแล้ว

พนักงานจึงถามว่า "ขอโทษครับ ที่บอกว่าเสียนั้น" ไม่ทราบว่าเป็น อะไรครับ"

"ก็ที่วางแก้วไง... มันหักหลุดออกมาเลยแหละคุณ นี่ก็อยู่แล้วเชียว ดูมันก็อกแกกยังไงพิกล" ชายคนนั้นตอบ

พนักงานงง?? "คอมพิวเตอร์ที่เราขาย ไม่เคยมีที่วางแก้วเลยนะครับ" เขาตอบอย่างสุภาพ

"มีซิ ก็เครื่องที่ผมซื้อมันมีนี่ แล้วมันหักไปแล้วด้วย" ชายคนนั้นเถียง

"ขอโทษครับ ไม่ทราบว่าคุณซื้อคอมพิวเตอร์รุ่นไหนครับ" พนักงานสอบถาม

"โธ่! ก็รุ่นล่าสุดนี่แหละ ก็ผมเพิ่งซื้อเมื่อวานนี่เอง" ชายคนนั้นตอบ

"อ้อ! ผมว่า รุ่นนี้ มันไม่มีที่วางแก้วแน่ๆ ผมคุ้นเคยกับมันดี แต่ยังไงก็ตาม

กรุณาช่วยบรรยายลักษณะของอุปกรณ์ที่ว่ามันหน่อย ครับ"

พนักงานคนนั้นกล่าว

"มันก็ฝังอยู่ในตัวเครื่องนะ

พอจะใช้ก็กดปุ่มแล้วมันก็จะเลื่อนออกมาวางแก้วได้...

ด้านหน้ามีตัวหนังสือเขียนไว้ว่า 50X หรืออะไรนี่แหละ" ชายคนนั้นอธิบาย

พนักงาน "เฮ้...ย... ย !! นั่นมัน CD-ROM"

31) ตามตำราโหงวเฮ้งโบราณอายุพันปี

เราสามารถพิจารณานิสัยใจของคนจากการผายลมได้ดังนี้

คนใจเย็น...คนที่กลั้นผายลมจนถึงจู่ระเบิด
 คนไม่จริงใจ...คนที่ผายลมแล้วหันไปจ้องหน้าเด็กคนข้าง ๆ
 คนงก...คนที่ชอบยืนดมกลิ่นผายลมของตัวเอง
 คนขี้อี้อ...คนที่ผายลมเสียงดังสนั่นแล้วยืนหัวเราะชอบใจ
 คนโซคร้าย...คนที่พยายามผายลมขณะเอามือตบโต๊ะไปด้วย แต่พลาดจิ้งหะ
 นักวิทยาศาสตร์...คนที่สามารถวิเคราะห์ได้หลังจากสูดกลิ่นผายลมเข้าไปว่า
 อาหารก่อนหน้านั้นประกอบด้วยคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน อย่างละเอียดเปอร์เซ็นต์
 ซาติสดี...คนที่ผายลมในผ้าห่มแล้วกดหัวนอนให้เข้าไปดม
 คนเจ้าเล่ห์...คนที่ผายลมพร้อมกับไอกระแอมเบา ๆ
 คนสุภาพ...คนที่กล่าวขอโทษก่อนและหลังการผายลมแม้จะอยู่เพียงคนเดียว
 ผู้ดี...คนที่กลั้นผายลมไว้หลายชั่วโมงจนท้องอืด เพื่อเก็บไว้กลับไปผายลมที่บ้าน
 คนมันคง...คนที่ผายลมเป็นจังหวะสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และยาวนาน
 คนอ้ามहित...คนที่ผายลมไร้เสียง แต่กลิ่นเหม็นร้ายกาจ
 คนดีแต่พูด...คนที่ผายลมดังปัง แต่ไร้กลิ่น
 คนหลายใจ...คนที่ผายลม บัสสาวะ และอุจจาระในเวลาเดียวกัน
 คนใจบุญ...คนที่ยืนผายลมเหนือลม ให้ทุกคนรับอันสงศิโดยทั่วกัน

- 32) มีชายคนหนึ่งกำลังจะไปเที่ยวบ่อนคาลิโน
 ระหว่างทางได้พบกับขอทานคนหนึ่ง จึงเกิดความ
 สงสาร เขาตัดสินใจชวนขอทานคนนั้นไปบ่อนด้วย
 ชาย: นำสงสารจ้ะ ไปบ่อนด้วยกันดีกว่า เผื่อจะดวงดี
 ขอทาน: ไม่ครับ ผมไม่เล่นการพนัน
 ชาย: อะจ้ะเอาเหล้าไปกิน
 ขอทาน: ไม่ครับ ผมไม่ชอบกินเหล้า
 ชาย: อ๊ะ ฉันทมีบุหรืเหลือของนึ่ง เอานี้ไปก็แล้วกัน
 ขอทาน: ไม่ครับ ผมไม่เสพยา
 ชาย: จ้ะแกไปบ้านฉันทนอย
 ขอทาน: ไปทำไมครับ
 ชาย: ไปให้เมียที่บ้านฉันทดูว่า คนที่ไม่เล่นการพนัน
 ไม่กินเหล้า ไม่เสพยา มันเป็นแบบนี้ไจ

5.1.3.2.3 การละเมิดลักษณะที่เป็นแบบแผนของประเภททางปริจเฉท (แบ่งย่อยเป็นอีก 2 กลวิธี)

5.1.3.2.3.1 การละเมิดข้อจำกัดทางปริจเฉท

- 1) เจ้าหญิงองค์หนึ่งถูกมนตร์ดำของนางแม่มดว่าถ้าแต่สิ่งของอะไรแล้วก็จะละลายหมด มีวิธีแก้ก็คือให้เจ้าหญิงแตะของอะไรก็ได้ถ้าไม่ละลายก็จะพ้นคำสาป พระราชาจึงประกาศว่า "ถ้าผู้ใดนำของมาให้เจ้าหญิงแตะแล้วไม่ละลายจะยกทรัพย์สินสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง มีชาย 3 คน นำสิ่งของมาให้เจ้าหญิงแตะ คนแรกนำเพชรมาให้เจ้าหญิงแตะ มันก็ละลาย คนที่สองนำทองคำมาให้แตะ มันก็ละลายอีก คนสุดท้ายนำของสิ่งหนึ่งมาให้เจ้าหญิงแตะแต่ไม่ละลาย อยากทราบว่ามันคืออะไร? M&M ละลายในปากแต่ไม่ละลายในมือจ้า
- 2) กาลครั้งหนึ่งในวันที่อากาศแจ่มใส ลูกเบ็ดขี้เฒ่าตัวน้อยตัวหนึ่งเดินเล่นไปในทุ่งขณะนั้นเองก็ไปเจอเจ้าเปิดตัวโตขี้แก่ล้ง เจ้าเปิดตัวโตขี้แก่ล้งลูกเบ็ดขี้เฒ่า ลูกเบ็ดขี้เฒ่าก็ร้องไห้เองกลับบ้านไปหาแม่ ถามว่าลูกเบ็ดขี้เฒ่าจะฟ้องแม่ว่าอย่างไร?

ก๊าบๆ

- 3) ขณะเดินเล่นในถนน หมาตัวหนึ่งแลเห็นป้ายแขวนอยู่ที่ประตูหน้าสำนักงาน มีข้อความว่า "ต้องการผู้ช่วย พิมพ์ดีดได้ 70 คำต่อนาที ชานาญด้านคอมพิวเตอร์ และต้องพูดได้สองภาษา นายจ้างที่นี้ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง" เจ้าหมาตัวนั้นจึงเข้าสมัครงานในตำแหน่งดังกล่าวแต่ถูกปฏิเสธทันที "ฉันจ้างหมาทำงานนี้ไม่ได้หรอก" ผู้จัดการสำนักงานกล่าว แต่เมื่อเจ้าหมาชี้ไปยังข้อความป้ายรับสมัครงานที่ว่า "นายจ้างที่นี้ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง" ผู้จัดการจึงถึงกับอึ้ง แล้วถามต่อมา "แล้วแกพิมพ์ดีดได้หรือ" เจ้าหมาเดินอย่างสงบไปที่เครื่องพิมพ์ดีด แล้วลงมือพิมพ์จดหมายโดยไม่มีคำผิดสักตัว "แกใช้คอมพิวเตอร์ได้ไหม" ผู้จัดการถามอีก เจ้าหมาจึงนั่งลงที่โต๊ะคอมพิวเตอร์ แล้วเรียกโปรแกรมต่างๆ มาใช้งานได้อย่างไม่มีที่ติ "ยังไงฉันก็จ้างหมาทำงานตำแหน่งนี้ไม่ได้อยู่ดี" ผู้จัดการตอบ "เจ้าแก่งมากนะ แต่ฉันต้องการคนที่พูดได้สองภาษา มีบอกไว้ในป้ายประกาศแล้วนี่" เจ้าหมาเงยหน้าขึ้นมองผู้จัดการ แล้วส่งเสียง "เหมียว"

- 4) ประกาศ

หนุ่มหล่อ นิสัยดี

เจ้าของกิจการนำเข้าสินค้าหลายชนิดจากต่างประเทศ

ต้องการรับสมัครหญิงสาว

จบปริญญาเอกเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศหลายภาษา ไม่จำเป็นต้อง

หุ่นดีหรืออวบอ้วน วัยไม่เกิน 25 เพื่อทำหน้าที่เพื่อน

ร่วมงาน ตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายต่างประเทศในกิจการนำเข้าเพียง

นอนชั้นเยี่ยม ที่สำคัญควรมีน้ำอดน้ำทน และ

รู้จักปกครองคน ไม่ทำให้ลูกน้องกลัวลนลาน ไม่ชี้หูตึงหรือ

มีอาการน้่างยทั้งวัน

หมายเหตุ-หากคุณสมบัติไม่ครบถ้วนแต่ต้องการหารายได้พิเศษ กรุณาอ่านบรรทัดเว้นบรรทัด

- 5) คาถาบูชาเมีย

รักเมียต้องอดทน ต้องเป็นคนเคารพเมีย

รักเมียต้องสงเสีย อย่าให้เมียต้องสงสัย

รักเมียต้องรักเดียว อย่าได้เที่ยวไปรักใคร

รักเมียต้องทำใจ ถึงอย่างไรเธอก็เมีย

รักเมียอย่าชี้เหล่า ถ้าเมียเหงาเราจะเสีย

รักเมียอย่าอ่อนเพลีย คนรักเมียต้องแข็งแรง

รักเมียอย่าเที่ยวดึก จะเกิดศึกผิดสำแดง

รักเมียอย่ารุนแรง ค่อย ๆ แชงอย่าขับไว

รักเมียต้องยอมเมีย เพราะว่าเมียไม่ยอมใคร

รักเมียต้องเข้าใจ ไม่มีใครใหญ่กว่าเมีย

รักเมียอย่าเถียงเมีย คำพูดเมียใหญ่กว่าใคร

ชาติหน้ามีฉันใด จงจำไว้อย่ามีเมีย

- 6) คาถาบูชาผัว

รักผิว ต้องให้ผิว หมดทั้งตัว หมดทั้งใจ
 รักผิว ต้องอ่อนไหว ผิวว่าไง ต้องว่าตาม
 รักผิว ต้องเคารพ ต้องประจบ ไม่ลามปาม
 รักผิว ต้องคล้อยตาม ไม่รู้ว่าม คอยเอาใจ
 รักผิว ต้องอดทน ผิวเป็นคน ไม่ยอมใคร
 รักผิว ต้องทำใจ ใจผิวใคร ก็ผิวเรา
 รักผิว ต้องหมั่นสวย เดี่ยวจะชวย ผิวไม่เอา
 รักผิว ต้องคอยเฝ้า ถึงผิวเมา ก็ตามใจ
 รักผิว ต้องฝึกฝน ผิวเป็นคน ชอบของใหม่
 รักผิว ต้องเข้าใจ ผิวไปไหน อย่าห้ามปราม
 รักผิว ต้องแข็งแรง ต้องพลิกแพลง ให้อาบหวาม
 รักผิว ต้องทุกยาม ไม่ซ้กถาม ให้อกวนใจ
 รักผิว ต้องกล้าเสีย ยกน่องเมีย ให้ผิวไป
 รักผิว ต้องสนใจ ผิวเป็นไง ต้องคอยดู
 รักผิว ต้องพุดงาย ไม่ไววาย ไม่ลบหลู่
 รักผิว ต้องเฝ้าดู หาดิน มาเอาใจ
 รักผิว ต้องเชื่อฟัง ผิวเสียงดัง ต้องทนไหว
 รักผิว ต้องรู้ใจ ผิวอยากได้ ต้องหามา
 รักผิว ต้องใจเย็น เพราะผิวเป็น เช่นทวดตา
 รักผิว ต้องบูชา ผิวมีค่ากว่าสิ่งใด
 รักผิว ต้องรักเดียว อย่าไปเที่ยว รักผิวใคร
 รักผิว ต้องแน่ใจ ผิวของใคร ก็ของมัน
 รักผิว ต้องแนแน ต้องรักแท้ ผิวของฉิน
 รักผิว ต้องยึดมั่น ทุกข้อนั้น สำคัญเอย.....

- 7) พงนานุกวน หมวด ก.ไก่
 กระดาษทิชชู : กระดาษไร้ค่าที่มีค่ายิ่งกว่าเพชรเมื่อมันไม่อยู่ในห้องน้ำตอนที่ต้องการใช้
 กระสุน : คุณค่ามันคือคุณฆ่าใคร
 กล้วยแขก : อาหารที่ไม่สามารถหากินได้ในอินเดีย เหมือนกับเฟรนช์ฟรายส์ในฝรั่งเศสและ
 ลอดช่องสิงคโปร์ในสิงคโปร์
 กอล์ฟ : กีฬาที่ทำให้เศรษฐีผู้ซึ่งเกียจขึ้นบันได ยอมเดินไกลหลายกิโลเมตรโดยไม่บัน

5.1.3.2.3.2 การนำเสนอแบบปฏิบท (anti-climax)

- 1) นาย สมศักดิ์ เป็นชายผู้โชคร้ายผู้หนึ่ง เพราะบ้านของเขาถูกไฟไหม้ แต่เขาก็ยังโชคดีที่มีเพื่อนบ้านผู้ใจดีไปช่วยเหลือ
 เพื่อนบ้าน: เฮ้ยสมศักดิ์ นายมัวทำอะไรอยู่วะ เดี่ยวโดนไฟฟรอกตายหรอก
 นายสมศักดิ์: ผมกำลังใส่รองเท้าอยู่ครับ
 เพื่อนบ้าน: ไอ้บ้าเฮ้ยเวลานี้ไม่ใช่เวลาใส่รองเท้านะ
 ผ่านไปพักใหญ่เพื่อนบ้านจึงตะโกนไปว่า: แกทำอะไรอยู่วะ
 นายสมศักดิ์: ผมกำลังถอดรองเท้าอยู่ครับ
 เพื่อนบ้าน: ????
- 2) ในบ่ายวันเสาร์ ตึกแดน หอยทาก และตะขาบ นั่งดื่มเบียร์หน้าบ้านตึกแดน ยังไม่ทันจะหาย
 ยาก เบียร์ก็หมดก่อน เขาจึงปรึกษากันว่าจะให้ใครออกไปซื้อมาเพิ่ม หอยทากบอกว่า "ฉินเดิน
 ขำ นี่เป็นละแวกบ้านตึกแดน ตึกแดนน่าจะไปมากกว่า" ตึกแดนจึงบอกว่า "ฉินไปก็ได้ แต่การ

กระโดดของฉันทจะทำให้เบียร์กระเทือน กระเซ็นเป็นฝอยออกมาทุกครั้ง" ดังนั้นพวกเขาจึงตัดสินใจกันว่าจะให้ตะขบไปซื้อ แล้วตักแตนจะบอกทางไปร้านขายเบียร์ให้ ครึ่งชั่วโมงผ่านไป ตะขบยังไม่กลับมา หอยทาก และตักแตน จึงตัดสินใจออกไปตามตะขบ เมื่อทั้งสองไปถึงประตูหน้าบ้าน ก็พบว่าตะขบกำลังง่วนอยู่กับการใส่รองเท้าไม่เสร็จ

- 3) วันหนึ่งมีชายชาวอีสานคนหนึ่ง เดินเข้าไปในร้านขายก๋วยเตี๋ยว แล้วสั่งเส้นเล็กน้ำหนึ่งชาม "เส็กน้ำชาม"
 คนขายได้ยืมว่า เส้นเล็กน้ำสามชาม ก็เลยยกมาให้สามชาม
 เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด แล้วเขาก็พูดว่า "หมีแอง"
 คนขายได้ยืมว่าขอหมีแองก็เลยยกมาให้อีก
 เขาตกใจ แต่เขาก็กินจนหมด
 พอเขากินหมีแองทั้งหมดเขาก็นึกถึงไข่แดง "โคแด" เขาพูดต่อ
 คนข้างๆ ได้ยืมก็เลยลุกขึ้น "กูสิวะแ่น" ว่าแล้วก็ต๋อยเขาอย่างแรง
 เขาก็พูดว่า "อย่าทำขอย อย่าทำขอย" คนข้างๆ ก็เลยต๋อยให้แรงขึ้น
 กว่าที่จะพูดกันรู้เรื่อง เขาก็เข้าไปหมดทั้งตัว
- 4) รู้มัยว่าทำไม อาบั้ง (ขอใช้ชื่อนี้แล้วกัน) ถึงพาเพื่อนแหกกันไปดูหนังที่ละ 18 คน... ก็เพราะโรงเขาประกาศไว้ว่า ต่ำกว่า 18 ห้ามเข้า นะสิ
 2. อาบั้งไปร้านขายทีวี ถามคนขายว่า "ไม่ทราบว่ามีทีวีสีขายรีเปล่า" คนขายตอบว่ามี อาบั้งเลยบอกว่า "จั้นเอาสิ เขียวมาเครื่องหนึ่ง"
 3. อาบั้งเข้าไปเดินดูของในร้านจึ่งออย เห็นกระตักน้ำทำจากโลหะอันหนึ่งวางอยู่
 อาบั้งถามอาอ้อมว่า "อ้อม ไอ้ที่วอบแวบสีเงินๆ นั้นอะไร"
 อ้อมตอบว่า "กระตักน้ำไง"
 "แล้วมันทำอะไรได้มั้ง"
 "ก็ใส่ของร้อนก็ร้อนนาน ใส่ของเย็นก็เย็นนาน"
 อาบั้งเห็นว่าน่าสนใจเลยตกลงซื้อมาอันหนึ่ง วันรุ่งขึ้นอาบั้งก็เอากระตักน้ำที่เพิ่งซื้อมาไปทำงาน
 ตั้งอวดบนโต๊ะอย่างภาคภูมิใจ หัวหน้าอาบั้งเห็นเข้าเลยถามขึ้น "อะไรนั่นนะอาบั้ง"
 "กระตักน้ำครับ"
 "แล้วมันมีอะไรพิเศษ"
 "ก็ใส่ของร้อนก็เก็บความร้อนได้ หรือใส่ของเย็นก็เก็บความเย็นได้"
 หัวหน้าเลยถามว่า "แล้วใส่อะไรมาล่ะ" อาบั้งยี้ดก่อนจะตอบว่า "กาแฟร้อน 2 แก้ว กับไอติม 1 ถ้วยครับ" (!!)
 4. ทุกครั้งหลังถ่ายเอกสารเสร็จ อาบั้งจะเอาฉบับที่ถือปีมาตรวจทานเทียบกับต้นฉบับ เพื่อเช็คดูว่ามีคำไหนสะกดผิดรีเปล่า (!!)
 5. อาบั้งจะยี้มทุกครั้งทีฟ้าผ่า เพราะนี่ว่ามีคนกำลังถ่ายรูปเขาอยู่ (!!)
 6. อาบั้งไปหาหมอในสภาพหุบวมแดงหน้ากลัว หมอถามว่าไปโดนอะไรมา อาบั้งตอบว่า "ผมกำลังรีดผ้าอยู่ แล้วโทรศัพท์ก็ตั้งขึ้น แต่แทนที่จะหยิบโทรศัพท์มาพูด ผมดันเผลอเอาเตารีดขึ้นมาแนบหูนะสิ"
 "ไอ้ว เดียร์" หมออุทานเป็นภาษาฝรั่งเศสด้วยความเวทนา
 "แล้วหูอีกข้างทำไมถึงแดงเหมือนกันล่ะ" หมอถามต่อ
 "ก็ไอ้บ้านั้นเสื่อ_โทรกลับมาก็กรอบอะดิหมอ" (!!)
 7. หลังจากใช้ความพยายามต่อจิกขอร้ออยู่นาน ในที่สุดอาบั้งก็ต่อเสร็จ เขาเอาไปอวดเพื่อนด้วยความภูมิใจ "เป็นไงเนี่ยฉันใช้เวลาต่อแค่ 5 เดือนเองนะโว้ย" เพื่อนอาบั้งงงที่เขากล่าวอวด
 "5 เดือนหรือ ! แถวบ้านฉันเรียกว่าโคตรนานเลยนะนั่น"
 "แกนี่ไม่รู้อะไร" อาบั้งไม่ยอมลดละ "ดูที่กล่องนี่ เห็นมัย มันบอกไว้ว่า "สำหรับ 4 - 7 ปี"
 แต่ฉันใช้เวลาแค่ 5 เดือนเอง"

- 5) หลาน : ฮัลโหล...ยาย นี่หนูเองนะคะ
 ยาย : อ้อ..หนูเองหรือจะ
 หลาน : ตอนนี่หนูได้เป็น Freshy
 ยาย : อ้าว!! ไปเป็นกะหรืทำไมละลูก
 หลาน : ไม่ใช่!!! หนูอยู่ปีหนึ่ง
 ยาย : ถูกเค้าจับขังด้วยหรือลูก
 หลาน : ยายคะ คือ...หนูเป็นรุ่นน้อง
 ยาย : ไปทำยังงี้ถึงห้องละลูก
 หลาน : หนูเป็นน้องวัดคอม
 ยาย : อ้อ โดนเค้ามอมหรือลูก
 หลาน : เปล่า หนูเรียน มศว
 ยาย : ยังไม่มีพ่อด้วยหรือลูก
 หลาน : ยายอะฟังผิด
 ยาย : พ่อมันตัดจรีตอีกหรือลูก
 หลาน : ยายงะ ชอบพูดบ้าๆ
 ยาย : มันชอบเล่นทำหรือลูก
 หลาน : ทำไมยายไม่ตั้งใจฟัง
 ยาย : มันล่อซะฟังเชียวหรือลูก
 หลาน : ยายอะทำหนูอารมณ์เสีย
 ยาย : จะอมจะเลีย ปล่อยเค้าเถอะลูก
 หลาน : ทำไมยายไม่ฟังตี่จ
 ยาย : แค่อสองที่.. กระจอกลูก
 หลาน : ไม่เอาแล้ว หนูไปตีกำ
 ยาย : ตีลังกา ยายลองแล้วลูก
 หลาน : จี๋...เอ่อ..ยาย แผลกไปน้ำคำ...
 ยาย : บนหลังคา..ก็น่าลองนะลูก
 หลาน : เน้!! ถ้ายายไม่หยุด หนูจะดำ
 ยาย : บนตาดฟ้า อันตรายนะลูก
 หลาน : โถโวย!!! อียายบ้ากาม
 ยาย : อ้อ แคสาม กำลังตีเลยลูก
 หลาน : อียาย chip หาย
 ยาย : ไม่มีคำว่าสายหรือลูก
 หลาน : โธ่ อีตุตกะทะ
 ยาย : ไปเอากับพระ! บาปนะลูก
 หลาน : เอ้อ..พูดไปเปลืองลมเปล่า
 ยาย : เรือล่มปากอ่าว ปรีक्षाหมอลูก
 หลาน : อีเฮีย !!!
 ยาย : เราก้เฮียกันทั้งตระกูลแหละลูก
 หลาน : ??..!!.....

6) เรื่องจอมขี้เกียจ

ชายคนหนึ่งเป็นคนขี้เกียจมากที่สุดจนผองเพื่อนสุดจะระอา สมชายเพิ่งย้ายมาใหม่ไม่รู้เรื่องนี้ วันหนึ่งสมชายไปเที่ยวบ้านเพื่อนจอมขี้เกียจพบว่าบ้านรกมาก ทุกอย่างไม่มีการเก็บมานาน สมชายจึงถามจอมขี้เกียจว่า " ทำไมนายไม่แต่งงานซะละ จะได้มีเพื่อนอยู่และช่วยกันทำความสะอาดบ้านให้ดูดีกว่านี้ " คำตอบที่ได้รับคือ " ขำขี้เกียจวะ " สมชายเลยอาสาว่า " เออ! ขำมีเพื่อนผู้หญิงเยอะเลย จะแนะนำให้เอ็งได้รู้จักสักคน ดีไหมละ "

คำตอบก็เหมือนเดิมคือ "ข้าซีก็เกี่ยวจะ"

สมชายก็ยังยืนยันเจตนาเดิมว่า "เหอะน่าข้าจะเลือกคนดีๆ ให้เองไม่ต้องจับก็ได้วะ"
คราวนี้จอมซีก็เกี่ยว ตอบด้วยเสียงงัวเงียว่า "เออ! เอกคนที่ห้องแล้วนะ ข้าซีก็เกี่ยวจะ"

5.1.3.2.4 การใช้เหตุผลผิดแบบ

- 1) วิธีปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อตที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
ถ้าผู้ช่วยสัมผัสสายไฟอยู่ ให้รีบดึงออก เพราะปัจจุบันค่าไฟแพงมาก
- 2) โทรเลขถึงแม่ "ขอเงินซื้อชุดใหม่ ชุดที่มีใส่เกี่ยวกับแฟนครบหมดแล้ว"
โทรเลขถึงลูก "หาแฟนใหม่ ใส่ชุดเดิม"
- 3) ลูกค้า: แม่ค้าแดงโม่ที่หวานมัยคะ?
แม่ค้า: หวาน แดง สด อร่อยมากๆ เลยจ้า...
ลูกค้า: งั้นซื้อ 1 ลูกคะ
ว่าแล้วลูกค้านี้ก็หิ้วถุงแดงโม่ ซีจรรย์านกลับบ้าน ระหว่างทาง ถุงพลาสติกขาด แดงโม่ตกแตก สีขาวซีด
แทบจะไม่เห็นความแดงอร่อยเลย เธอจึงรีบปั่นจักรยานกลับไปร้านขายแดงโม่ร้านด้วยความโมโห
ลูกค้า: แม่ค้า! ไหนบอกว่าแดงโม่แดงหวานอร่อย พอตกลงแล้วทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ
แม่ค้า: อ้อ...ก็แดงโม่มันตกใจนะซี มันถึงได้ซีดเป็นไก่ต้มอย่างนี้
- 4) มีสามีภรรยาคนหนึ่งสามีเป็นคนชอบกินเหล้ามาก ภรรยาจึงบอกให้กินเหล้าให้น้อยลงจึงบอกกับสามีว่า
ภรรยา: คุณกินเหล้าให้น้อยลงได้ไหม
สามี: งั้นขอกินปีละ 365 ขวดนะ
ภรรยา: มากไปค่ะ
สามี: งั้นเหลือเดือนละ 30 ขวด
ภรรยา: ยังมากอยู่
สามี: งั้นสัปดาห์ละ 7 ขวด
ภรรยา: ไม่ค่ะ ยังมากไปอยู่ดี
สามี: ok งั้นผมขอวันละ 1 ขวด
ภรรยา: แหม คอยยังชั่วหน่อย
- 5) ข้อดีของบุหรี
 1. ขโมยไม่กล้าขึ้นบ้าน เพราะคนสูบบุหรีจะไออยู่ตลอดเวลา ขโมยเลยคิดว่า เจ้าของบ้านยังไม่นอน
 2. หมาไม่กล้ากัด เพราะคนสูบบุหรีร่างกายไม่แข็งแรง ต้องอาศัยไม้เท้าคอยพยุงตัวอยู่ตลอดเวลา หมากลัวไม้เท้า จึงไม่กล้าเข้าใกล้
 3. ไม่ต้องกลัวว่าตัวเองจะแก่ เพราะคนสูบบุหรีมักจะตายก่อนแก่
- 6) มีเพื่อนกันอยู่ 4 คนอยู่ต่างจังหวัด คนหนึ่งเข้ามาทำงานที่กรุงเทพ
มีอยู่วันหนึ่งเพื่อน 3 คนที่อยู่ต่างจังหวัดจะมาเยี่ยมเพื่อนที่กรุงเทพก็โทรมาหา บอกว่า
"ข้าจะไปหาเอ็งที่กรุงเทพนะ"
เพื่อนที่อยู่กรุงเทพก็บอก "เออๆ แต่เอ็งระวังนะเวลานั่งแท็กซี่เค้าเห็นเอ็งบ้านนอกเค้าจะโกงมิเตอร์เอ็ง"
เพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัดก็บอก "เออน่าแม่แต่ข้าจะบ้านนอกข้าก็ไม่โกงนะโว้ย"
"เออๆ งั้นเอ็งมาถึงเอ็งมารอข้าที่หมอชิตนะ"
"ได้ๆ"
พอมาถึงหมอชิตก็โทรไปหาเพื่อนที่อยู่กรุงเทพ "เฮ้ย! ข้าถึงหมอชิตแล้ว"

เพื่อนที่อยู่กรุงเทพฯ บอกว่า "ข้าคงไปรับเอ็งไม่ได้แล้ววะ ข้าติดงาน เอ็งนั่งแท็กซี่มาที่บ้านข้าแล้วกัน"
 เพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัดก็ได้นั่งแท็กซี่กันไป 3 คน พอไปถึงบ้านเพื่อนที่อยู่กรุงเทพฯ มีมอเตอร์ขึ้น 150 บาท
 หนึ่งใน 3 คนก็พูดกับคนขับว่า "พี่โกงมิเตอร์ปะเนี่ย ปกติผมนั่งมา 100 เดียวเอง"
 คนขับ "ผมไม่ได้โกงมันขึ้นมาอย่างจริงจัง"
 หนึ่งใน 3 ก็พูดขึ้นมาอีกว่า "แม้ผมจะบ้านนอกนะผมก็ไม่โกงหรอกพี่"
 เคียงกันไปสักพัก คนขับแท็กซี่ก็สู้ไม่ได้เพราะ 3 รุม 1
 คนขับก็บอก "เออๆ 100 นึง ก็ 100 นึง"
 หนึ่งใน 3 ก็หยิบตังค์จ่ายไป แล้วก็หันมามองเพื่อนๆ แล้วบอกว่า
 "เฮ้ย! พวกเอ็งนั่งเชือกกันอยู่ทำไมวะ จ่ายเค้าไปสิคนละ 100 อะ"

- 7) ลูกซู : แม่ครับ เราเป็นงูพิษหรือเปล่าอะ
 แม่กู : เป็นสิจ๊ะ ก็เราเป็นงูเห่านี่
 ลูกซู : งั้นผมต้องตายแน่ ๆ
 แม่กู : ทำไมละ
 ลูกซู : ก็ผมเผลอกัดปากตัวเองนะสิครับ!
- 8) คนไข้บอกจิตแพทย์ว่า "หมอครับ ผมสงสัยว่าตัวเองจะเป็นบ้า"
 "จริงหรือ ทำไมถึงคิดอย่างนั้นล่ะ"
 "เพราะผมเริ่มเขียนจดหมายถึงตัวเองนะสิ"
 "คุณเขียนครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่"
 "เมื่อวานนี้ครับ หมอ"
 "จดหมายเขียนว่าไงบ้าง"
 "จะเปรูได้ยังไง ผมยังไม่ได้รับเลย!!!"
- 9) ที่ประเทศจีน มีการขุดค้นพบซากสายโทรศัพท์ในระดับความลึก 50 เมตร
 ทั่วประเทศต่างพากันฉงนใจ ด้วยเชื่อว่าเมืองจีนมีโทรศัพท์ที่ใช่แล้วเมื่อ 50 ปีก่อน.....
 ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงขุดดินบ้างให้ลึกกว่า 100 เมตร ก็พบซากสายโทรศัพท์เช่นกัน
 ทั่วประเทศต่างพากันฉงนใจ ด้วยเชื่อว่าประเทศของตนมีโทรศัพท์ที่ใช่แล้วเมื่อ 100 ปีก่อน.....
 ประเทศไทยก็คิดว่าน่าจะมีบ้างจึงขุดดินลงไประดับความลึก 200 เมตร ปรากฏว่าไม่เจออะไร...??..
 ทั่วประเทศต่างพากันฉงนใจ ด้วยเชื่อว่าเมืองไทยมีโทรศัพท์ที่ไร้สายใช่แล้ว เมื่อ 200 ปีก่อน.....???.
- 10) ความไม่ยุติธรรม
 หญิงสาวคนหนึ่งขับรถด้วยความเร็วมาก แต่ตำรวจจราจรก็บึ่งรถไล่กวาดเธอจนทัน
 ตำรวจ : คุณขับรถเร็วเกินที่กฎหมายกำหนดไว้ 100 กม. ต่อชั่วโมง
 หญิงสาว : ดิฉันขอถามอะไรนิดนะคะ ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายใช่ไหม ทั้งตัวคุณและดิฉัน
 ตำรวจ : ใช่ครับ
 หญิงสาว : ถ้าเช่นนั้นคุณก็ผิดกฎหมายด้วยนะสิ เพราะการที่คุณไล่กวาดดิฉันทัน คุณต้องใช้
 ความเร็วเกินกฎหมายกำหนดแน่นอน
- 11) ณ โรงพยาบาลบ้าแห่งหนึ่ง ซึ่งด้านหลังของโรงพยาบาล มีสระน้ำ
 อยู่มาวันหนึ่ง มีลูกของนายแพทย์ใหญ่เดินเล่นอยู่ ทันใดนั้นเขาได้ตกลงในสระน้ำ
 ขณะนั้นผู้ป่วยคนหนึ่งได้เลื้อยไปเห็นจึงโดดลงไปช่วย พอติดกับที่เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเดินผ่านมาพบเข้าพอดี
 จึงได้แจ้งให้นายแพทย์ใหญ่ทราบ ซึ่งนายแพทย์ได้ปรึกษาและลงความเห็นกันว่า
 สมควรให้ผู้ป่วยรายนี้กลับบ้านได้
 พอวันรุ่งขึ้นปรากฏว่าลูกชายของนายแพทย์เสียชีวิตเนื่องจากผูกคอตายซึ่งนายแพทย์ก็เสียใจเป็นอย่างมาก

แต่ก็ได้เรียกผู้ป่วยดังกล่าวมาพบและบอกข่าวก่อนที่เขาจะจากไป
คนไข้จึงเอ่ยว่า "ที่เขาตายนั้นผมช่วยขึ้นมาเห็นว่าตัวเปียกผมจึงนำไปแขวนคอไว้ที่ต้นไม้เพื่อตากแดดให้แห้ง"

- 12) ในชั่วโมงภาษาไทย คุณครูกำลังให้เด็กอนุบาล 3 แต่ละคน
ออกมาเล่าเรื่องที่เป็นประสบการณ์ของตนหน้าชั้นเรียน
หนูนิต: "เมื่อเช้านี้ พ่อของหนูไปตักน้ำที่บ่อข้างบ้าน แล้วพลัดตกลงไป"
คุณครู: "ตายจริง! แล้วคุณพ่อของหนูเป็นอย่างไรบ้าง?"
หนูนิต: "คงไม่เป็นไรมั้งคะ เพราะหนูไม่ได้ยินเสียงพ่อร้องให้ใครช่วยเลย"
ครู : ???
- 13) ตำรวจจับผู้ร้ายได้คนหนึ่ง กำลังจะพาไปโรงพัก แต่ผออยู่ตำรวจอยากสูบบุหรี่ ผู้ร้ายจึงบอกว่า
ผู้ร้าย: เตี่ยวผมไปซื้อให้ครับ
ตำรวจ: แกคิดว่าจะเงินไรซื้อ ถ้าแกไปซื้อแกก็หนีสิ แกรออยู่ตรงนี่แหละ เตี่ยวฉันไปซื้อเอง
- 14) หนุ่มเจ้าชู้กับสาวสวยคุยกัน
สาว : ฉันคิดว่าคุณกับฉัน ซาดินี้ไม่มีวันที่จะมีความคิดตรงกันได้หรอก
หนุ่ม : ไม่จริงหรอก สมมตินะครับ สมมติว่ามีห้องนอน 2 ห้อง ห้องแรกมีคนเจ้าชู้นอนอยู่ และห้องที่สองมีสาวสวยเช็กซี
นอนอยู่ เป็นคุณ คุณจะเลือกนอนห้องไหน ?
สาว : ก็ต้องเลือกนอนห้องสาวอยู่แล้ว
หนุ่ม : เห็นไหมล่ะ ความคิดของคุณตรงกับผมเป๊ะเลยละครับ จะบอกว่าไม่มีทางตรงกันได้ยังไง
- 15) เรื่อง "ไม่เห็นหรอก"
ขณะที่ยายเมี้ยนกำลังปิดกวาดหน้าบ้านอยู่นั้น ได้เหลียวมองไปเห็นเด็กสาวผู้หนึ่งใส่กระโปรง
สั้นจี๊ดจู้ กำลังปีนป่ายอยู่บนต้นมะม่วงเพื่อเก็บผลมะม่วงที่ริมรั้วข้างบ้านของแก ด้วยความเป็น
ห่วงกลัวว่าเด็กหนุ่มแถวนั้นจะผ่านมามีเห็นทางกงในเข้า จึงตะโกนขึ้นว่า "อีหนูเอ๊ย! ลงมาเถอะลูก
เตี่ยวใครผ่านมามีเห็นทางกงในเข้า"
เด็กสาวผู้หนึ่งหันหน้ามาแล้วก็ยิ้ม โดยไม่ได้สนใจคำพูดนั้นเลย ด้วยความเป็นห่วงยายเมี้ยนจึง
ตะโกนขึ้นอีกว่า "อีหนูเอ๊ย! ลงมาเถอะลูกเตี่ยวใครผ่านมามีเห็นทางกงในเข้ามันจะไม่ดี ลงมา
เถอะ" เด็กสาวผู้หนึ่งได้หันหน้ามาแล้วก็ยิ้ม พร้อมกับพูดขึ้นว่า "ไม่เห็นหรอกจะยาย หนูถอดเก็บ
ไว้ที่บ้านเรียบร้อยแล้ว"
- 16) เกิดคดีความฟ้องร้องต่อศาล
ชายเห็นมหาญฮิตสยบตบผู้หญิง
สอบปากคำโจทก์จำเลยเผยเรื่องจริง
เหตุผลตั้งสำนวนต่อนำพอใจ
พิจารณาสรุปความคำถามสุดท้าย
จำเลยชายต้องตอบคำถามใหม่
คุณเป็นชายแล้วไปตบหล่อนทำไม
เหตุผลใดให้การมาอย่าโมเม
ชายเหลียวมองคู่กรณีเห็นที่หญิง
แล้วให้การตามจริงไม่เห็นเห
ผมเจอหล่อนที่ป้ายจอดรถเมล์
ยื่นหน้าเบ้บุญไม่รับอับประมาณ
ขึ้นรถเมล์คันเดียวกันมันเง่า

พอกระเป่าเขามาเก็บค่าโดยสาร
เธอสำแดงเหตุบอกอาการ
สุดทนทานนั่งข้างเธอผมเผลอไป

เธอเปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบกระเป่าเล็ก
เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
หยิบแบงค์จากกระเป่าเล็กในทันที
แล้วเปิดกระเป่าใหญ่ในทันที

เธอปิดกระเป่าเล็กแล้วใส่ลงกระเป่าใหญ่
ส่งเงินให้เด็กกระเป่าขมันขมี
พลงปิดกระเป่าใหญ่ไม่รอรี
ครั้งรับตัวทันทีเธอฉับไว

เปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบกระเป่าเล็ก
เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
เอาตัวใส่กระเป่าเล็กอย่างรวดเร็ว
แล้วเธอเปิดกระเป่าใหญ่ไม่รอช้า

ปิดกระเป่าเล็กแล้วใส่ลงกระเป่าใหญ่
แล้วก็ปิดกระเป่าใหญ่อย่างแน่นหนา
รับตั้งค์ทอนจากกระเป่าแล้วกานดา
เปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบหาคกระเป่าเล็ก

เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
ตั้งค์ทอนใส่กระเป่าเล็กแล้วปิดเหล็ก
หยิบกระเป่าใหญ่แล้วเปิดใส่กระเป่าเล็ก
ปิดกระเป่าใหญ่แล้วตรวจเช็คเหมือนเช่นเคย

ครั้นนายตรวจขึ้นมหาชาไม่
เธอเปิดกระเป่าใหญ่หยิบกระเป่าเล็กหน้าตาเฉย
ปิดกระเป่าใหญ่เปิดกระเป่าเล็กไม่ช้าเลย
หยิบตัวเผยให้นายตรวจได้ตรวจตรา

แล้วปิดกระเป่าเล็กก่อนเปิดกระเป่าใหญ่
ใส่กระเป่าเล็กลงไปไม่กังขา
แล้วเธอปิดกระเป่าใหญ่ไม่รอรา
พอรับตัวกลับมามีช้าไย

เปิดกระเป่าใหญ่แล้วหยิบกระเป่าเล็ก
เปิดกระเป่าเล็กแล้วปิดกระเป่าใหญ่
เอาตัวใส่กระเป่าเล็กแล้วปิดไว
เปิดกระเป่าใหญ่ใบเล็กใส่จนเนียน

ตุลาการนั่งฟังความตามคดี
บอกหยุดที่ฟังแล้วนำเวียนหัว
กระเป่าเล็กกระเป่าใหญ่ดูพันพั่ว
นำเวียนหัวปล้วนพอกันที

จำเลยชายได้จึงหว่าจิงฉะฉาน
ข้าแต่ศาลที่เคารพคิดดูเถิด
ท่านเพียงฟังยังเวียนหัวถึงเพียงนี้
แล้วผมหนึ่งข้างหล่อนจะทนาย

ตุลาการพิณิจผลถึงต้นเหตุ
พิจารณาพิเศษเห็นสมควรจะตบได้
จึงยกฟ้องปลดปล่อยจำเลยไป
กระเป๋าลีกระเป๋าลีใหญ่พอกันที

17) เรื่อง นังเมียหัวขี้เลื่อย

อยู่กันมาก็ตั้งนาน ตอนจับกันที่แรกก็จำได้ว่ามันฉลาดมากนี่นา เรียนก็สูง หน้าที่การงานก็ดี
ทำไม่อยู่กันไปอยู่กันมา กลับเป็นว่าโง่งงได้ถึงขนาดนี้ แต่ยังมีโชคดีที่นังเมียเรานี้มีฝีมือฉลาดๆ แบบเราอยู่ข้างๆ นะเนี่ย
ไม่ใช่คุย ตอนเด็กๆ สมัยประถมผมจะได้รับคำชมจากคุณครูประจำชั้นอยู่เสมอๆ
จะได้รับรางวัลเป็นประจำในวิชา คัดไทย เขียนไทย ผมยังมีความภาคภูมิใจมาจนถึงทุกวันนี้
แม้เวลามันจะล่วงเลยมานานแล้วก็ตาม ผมก็ยังคงเป็นคนเก่งอยู่ อันนี้ผมรู้จากนังเมียผม
เพราะผมสังเกตเห็นนังเมียมันจะตบมือตังๆ แล้วก็เอ่ยปากชมไม่ขาดปากว่าเก่งยังโน้นเก่งยังนี้
เวลาผมซักผ้า ถูบ้าน หุงข้าว ล้างชาม ได้ยอดเยี่ยมและเสร็จทันในเวลาที่น่านังเมียผมมันกำหนดไว้
แถมบางครั้งยังมีเวลาเหลือพอที่จะไปล้างส้วมได้เสร็จทันเวลาอีกด้วย
ที่แรกผมก็คิดได้เองอยู่แล้วว่าผมเก่งและฉลาดมาก ความจริงนังเมียมันไม่บอก ผมก็รู้อยู่แล้ว
ผิดกับนังเมียผมที่นับวันจะโง่งง ขนาดแอร์ ทีวี่ที่สมัยนี้เปิดปิดง่าย ๆ มันยังทำไม่เป็น
รีโมทตั้งอยู่ข้างหน้ามันก็ยังใช้ไม่เป็น
มือซ้ายถือมันฝรั่ง มือขวาแก้วน้ำหวาน ปากก็บอกว่า "นี่เปิดทีวีให้ดูหน่อยซิ แอร์ด้วยนะ ซัก 23 องศา"
แะรีโมทที่อยู่ข้างหน้าใช้ไม่เป็น มันโง่งงจริงๆ ผมเคยสอนให้ใช้หลายครั้ง ก็ยังทำไม่
จนผมรู้ว่ามันสมองแต่ละคนไม่เท่ากัน จะให้มาเป็นเลิศแบบผมทุกคนคงเป็นไปได้

เอ่อ แต่นังเมียผมมันก็ยังฉลาดนะ หยั่งเช่นว่าวันเงินเดือนผมออก นังเมียมันรู้หมดนะแถมยังจำแม่น
บางเดือนเลื่อนออกเงินเดือนไปวันไหนวันไหน มันรู้หมดนะ ผมยังแปลกใจ โง่งง แบบนี้รู้ได้ไง
แต่ยังมีนังเมียที่ไม่ฉลาดกว่าผมหรอก มานั่งคอยจำคอยเตือนเงินเดือนทุกเดือน เสียเวลา ผมเลยเอาเลขที่บัญชีของเมีย
ให้บริษัทโอนเงินเข้าไปเลย นังเมียยังชมผมไม่ขาดปากมาถึงทุกวันนี้ ฉลาดมาก ฉลาดมาก
โธ่เอ็งไม่ต้องบอกข้าก็รู้ "นังเมียหัวขี้เลื่อย"

18) คุณลุงคนหนึ่งเข้าไปเดินดูของในร้านจืดจ๋อย เห็นกระดิกน้ำท่าจากโลหะอันหนึ่งวางอยู่

แล้วถามอาอ้อมว่า "อ้อม ไอ้ที่วอบแวบสีเงินๆ นั้นอะไร"

อ้อมตอบว่า "กระดิกน้ำใจ" "แล้วมันทำอะไรได้มั้ง"

"ก็ใส่ของร้อนก็ร้อนนาน ใส่ของเย็นก็เย็นนาน"

คุณลุงเห็นว่าน่าสนใจ เลยตกลงซื้ออันหนึ่ง

วันรุ่งขึ้น คุณลุงก็เอากระดิกน้ำที่เพิ่งซื้อมาไปที่ทำงาน

ตั้งอวดบ่นโຕะอย่างภาคภูมิใจ

หัวหน้าคุณลุงเห็นเข้าเลยถามขึ้น "อะไรนั่นนะ"

"กระดิกน้ำครับ" "แล้วมันมีอะไรพิเศษรี"

"ก็ใส่ของร้อน ก็เก็บความร้อนได้ หรือใส่ของเย็น ก็เก็บความเย็นได้"

หัวหน้าเลยถามว่า "แล้วใส่อะไรมาล่ะ" คุณลุงยัดก่อนจะตอบว่า

"กาแฟร้อน 2 แก้ว กับไอติม 1 ถ้วยครับ" (!!)

19) คำขวัญในห้องน้ำ

"อย่าทิ้งบุหรี่ปริโถบัสสาวะ เพราะทำให้เปียกและจุดติดยาก"

- 20) ณ โรงพยาบาลบ้าแห่งหนึ่ง มีคนบ้าที่ได้ถูกรักษามานานแล้ว วันหนึ่งหมอใหญ่ก็เอาใจคิดที่จะตรวจสอบว่าคนบ้าที่ตนเองรักษาอยู่นั้นได้หายเป็นปกติบ้างหรือยัง จึงได้โยนเหรียญ 5 บาทลงไปในสระน้ำที่ตื้นๆ ไม่มีน้ำเหลืออยู่เลย แล้วได้ตะโกนบอกคนไข้ว่า "ใครก็ได้ช่วยเก็บเหรียญ 5 ให้ที"
- คนไข้ทุกคนต่างก็พากันโดดลงไปในสระแล้วทำท่าว่าว่ายน้ำกันอย่างใหญ่ แต่มีคนเดียวอยู่คนหนึ่งที่ว่ายยืนอยู่ที่ขอบสระ หมอใหญ่คิดว่า "เออ คนนี้ทำอะไรแล้ววะ"
- ว่าแล้วก็ตรงเข้าไปถามคนไข้คนนั้นว่า "ทำไมไม่โดดลงไปเก็บเหรียญล่ะ" คนไข้ตอบกลับมาทันทีว่า "ก้อผมว่ายน้ำไม่เป็นนิ ซีนโดดไปมีหวังจมน้ำตายแน่เลย"
- 21) รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานไปตรวจดูการปกครองของเมืองต่างๆ ในหัวเมืองฝ่ายเหนือ และเมืองต่างๆ ในหัวเมืองฝ่ายใต้
- เจ้าพนักงานคนหนึ่งชื่อ นายสมหมาย ได้ไปตรวจดูการปกครองของเมืองหนึ่ง และพบว่ามีคนตายจำนวนมาก
- นายสมหมายจึงถามคนเมืองว่า "ทำไมคนเมืองนี้ถึงมีคนตายจำนวนมาก"
- คนเมืองตอบว่า "เราตายหมดทั้งคันเลยหรือ" ตำรวจถามต่อ
- "มีบางคนที่พยายามบอกว่าเขายังไม่ตาย แต่ผมรู้ว่านี่คือการเมืองพุดจาเชื่อถือไม่ได้หรอกครับ"
- 22) ยายต้องการที่สอนให้หลานรู้จักบาปบุญคุณโทษจึงได้พูดกับหลานว่า
- ยาย: "นี่หลานรู้มั๊ยจ๊ะ ถ้าเราฆ่ามดตายหนึ่งตัว ซาดิหน้าเราก็เกิดเป็นมด ถ้าเราฆ่ายุง ซาดิหน้าเราก็ต้องเกิดเป็นยุง"
- หลาน: "งั้นถ้าซาดิหน้าผมอยากเกิดเป็นคนผมก็ต้องฆ่าคนไข่มั๊ยครับ"
- ยาย: "!!!!!!?"
- 23) นักวิชาการคนหนึ่งขึ้นเครื่องบินเพื่อจะไปดูงานที่ต่างประเทศ ระหว่างการเดินทาง นักวิชาการเริ่มเมื่อกับการที่ต้องนั่งอยู่กับที่นานๆ จึงปลุกชายนักท่องเที่ยวยาวๆ ที่นั่งหลังอยู่ข้างๆ มาเล่นเกมด้วยกัน
- "เรามาลงเกมกันเถอะ" นักวิชาการพูด
- "ผมจะทายปัญหาคุณ ถ้าคุณตอบไม่ได้ คุณจ่ายผมมา 5 บาท แล้วคุณถามผมมั่ง ถ้าผมตอบไม่ได้ ผมจะจ่ายให้คุณ 500 บาท"
- นักท่องเที่ยวยาวๆ พยายามทายปัญหาแต่ก็ตอบไม่ได้ "ก็ไม่ได้" นักวิชาการจึงเป็นผู้เริ่มเกมก่อนทันที
- "โลกอยู่ห่างจากดวงจันทร์เป็นระยะทางเท่าไร?" นักวิชาการถาม
- นักเดินทางตอบไม่ได้จึงต้องจ่ายเงินให้นักวิชาการไป 5 บาท
- "ง่ายมาก" นักวิชาการตอบ "โลกอยู่ห่างจากดวงจันทร์เป็นระยะทาง 18700 กม. ยังไงล่ะ"
- คราวนี้ถึงตาของนักท่องเที่ยวยาวๆ เขาถามว่า "ตัวอะไร อยู่ในน้ำก็มีครึ่งสำหรับว่ายน้ำ อยู่บนดินมี 4 ขา พออยู่บนฟ้าก็มีปีกสำหรับบิน?"
- นักวิชาการคิดอยู่นานก็คิดไม่ออก จึงพูดว่า "ยอมแพ้" พร้อมกับจ่ายเงินให้นักท่องเที่ยวยาวๆ 500 บาท และถามว่า "มันคือตัวอะไรล่ะ?"
- นักท่องเที่ยวยาวๆ เฉลยว่า "ไม่รู้สิ" พร้อมกับจ่ายเงินให้นักวิชาการ 5 บาท แล้วก็หันไปนอนหลับต่อ
- 24) ขณะที่คุณหมอโรคจิตเข้าเวรในบ่ายวันหนึ่ง จู่ๆ ก็มีคนไข้ชายร่างการผอมแห้ง เดินตุ้มๆ เข้ามาพร้อมกับถือกล่องใบเล็กๆ สองใบ
- ยังไม่ทันที่คุณหมอจะถามไถ่ คนไข้รายนั้นก็ชิงพูดขึ้นมาด้วยสำเนียงชัดเจน "คุณหมอล่ะ เมื่อคืนผมเพิ่งพิสูจน์อะไรได้อย่างหนึ่ง"
- "พิสูจน์อะไรเหรอ" คุณหมอลงตัวอย่างเนือยๆ
- "คุณหมอรู้อยู่แล้ว แมลงสาบมันฟังเสียงด้วยอะไร"
- "ตามที่หมอได้เรียนมานะ ก็คงตอบได้เลยว่าแมลงสาบย่อมฟังเสียงด้วยหนวด"
- "ผิดครับหมอ"

"อ้าวแล้วมันจะด้วยอะไรละ ถ้าไม่ใช่หนวด"

"เดี๋ยวผมจะพิสูจน์ให้คุณหมดคุณนะ ว่าแท้จริงแล้วแมลงสาบมันฟังเสียงด้วยอะไร"

ว่าพาลงก็เปิดฝากล่องและหยิบแมลงสาบขึ้นมาตัวหนึ่ง พร้อมกับเด็ดหนวดมันทิ้งไปและวางลงบนพื้นห้อง "ไป..."

คนใช้ดับมือเสียงดัง เจ้าแมลงสาบก็วิ่งจู่ทหายเข้าไปในซอกโต๊ะ "เห็นมั๊ยหมอมันยังคงได้ยินอยู่เลย แล้วก็หยิบแมลงสาบตัวที่สองออกมาจากอีกกล่องหนึ่งแล้วทำการเด็ดขาทั้งหมดทิ้งไป และวางบนพื้นเช่นเดิมพร้อมกับปรบมือไล่ "ไป.." เจ้าแมลงสาบยังคงนิ่งจะมีก็แต่หนวดเท่านั้นที่กระดิกไปมา "เห็นมั๊ยล่ะหมอว่ามันไม่ได้ยินที่ผมไล่ เพราะมันฟังเสียงด้วยขา เมื่อผมเด็ดขามันออก มันจึงไม่ได้ยินอะไรเลย ..."

- 25) ในที่ประชุมกรรมการประจำคณะฯ กำลังพิจารณาหลักสูตรนิสิตทำผิกระเปียบ โดยพิจารณาจากหลักฐานที่ปรากฏ ซึ่งยืนยันว่านิสิตผู้หนึ่งดีมีสุราเมามาย แล้วออกไปยื่นตะโกนหน้าคณะฯ ว่าพวกนิสิตนั้นฉลาดและส่อหลอกอาจารย์ที่สอนเป็นประจำ

หลังจากพิจารณาอย่างเคร่งครัดเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง ที่ประชุมลงมติว่าให้ลงโทษนิสิตผู้นั้น ด้วยการตัดคะแนนความประพฤติ 15 คะแนนฐานเมาสุรา และพักการเรียนอีก 4 ภาคการศึกษา ฐานเปิดเผยความลับของคณะฯ

- 26) ไอ้หนุ่มคนหนึ่งไฝผื่นมานานแล้วว่า อยากได้มือ"ไซค์ฮาเลย์ซึกคัน จนกระทั่งวันหนึ่งเขาเก็บเงินได้มากพอจนสามารถซื้อฮาเลย์ได้ แต่ก่อนที่จะออกจากไซ้รุ่ม คนขายเตือนเขาว่า ให้ระวังชิ้นส่วนที่ซุบโครเมียมจะหมองถ้าโดนฝน ไอ้หนุ่มมอ"ไซค์เห็นจริงดังนั้น เลยถามคนขายว่าควรทำอย่างไรดี แล้วก็ได้คำตอบว่า ให้พกวาสลินติดตัวไว้เสมอ เวลาฝนจะตกก็เอาวาสลินไปละเลงตรงที่ซุบโครเมียม ด้วยความรักที่มีต่อมอ"ไซค์ราคาแพง ไอ้หนุ่มคนนั้นจึงพกวาสลินติดตัวตามที่ได้รับคำแนะนำมา

ต่อมาไม่นาน ไอ้หนุ่มมอ"ไซค์ก็พบรักกับสตรีนางหนึ่ง ถึงขนาดพาซ้อนฮาเลย์ไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา ความรักของทั้งสองคนเบ่งบานขึ้นจนสาวเจ้าออกปากเชิญไปกินข้าวเย็นที่บ้านกับครอบครัวของเธอ ไอ้หนุ่มฮาเลย์ตกลงทันที แต่เธอบอกว่าที่บ้านเธอมีธรรมเนียมแปลกอยู่อย่างหนึ่ง นั่นคือหลังอาหารเย็นสิ้นสุดลง ใครพูดออกมาเป็นคนแรกต้องล้างจานทั้งหมด ไอ้หนุ่มรู้สึกแปลกใจแต่คิดว่าคงน่าสนุกดี

ดังนั้นหลังอาหารเย็น ทุกคนซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่ของฝ่ายหญิงและคู่รักหนุ่มสาวจึงพากันรูดชิปปากกันถ้วนหน้า กาลผ่านไปเป็นชั่วโมงจนไอ้หนุ่มรู้สึกอึดอัด แต่แล้วเขาก็อดอุบายออกมาได้อย่างหนึ่ง เขาหันมากอดจูบแฟนสาวต่อหน้าพ่อแม่ของเธอ แต่ผิคาด ไม่มีใครพูดอะไรเลยแม้แต่คำเดียว ไอ้หนุ่มมอ"ไซค์ไม่ยอมจำนนง่ายๆ เขาจับสาวเจ้าให้ขึ้นไปนอนบนโต๊ะอาหารแล้วจัดการเซ็นเซอร์....ทันที ไม่มีใครเอ่ยปากแม้แต่คำเดียว!!!

ไอ้หนุ่มรู้สึกประหลาดใจมาก แต่ยังไม่ยอมแพ้ คราวนี้ถึงมือเซ็นเซอร์.... กับแม่ของฝ่ายหญิงอย่างดุเดือด แต่แล้วก็เหมือนเดิม ไม่มีใครพูดอะไรออกมาเลย คราวนี้ไอ้หนุ่มฮาเลย์รู้แล้วว่า คงไม่มีทางเอาชนะเกมนี้ได้ง่ายๆ ยิ่งไปกว่านั้นเขาได้ยินเสียงฟ้าร้องครืนมาแต่ไกล แน่แล้ว ฝนกำลังจะตกแน่ๆ สิ่งแรกที่เขาคิดคือต้องเอาวาสลินไปทารมอ"ไซค์ซะก่อนที่จะเปียกฝน คิดแล้วเขาก็อ้วงเอากระปุกวาสลินออกมา....

"เอาหะ" เสียงหนึ่งทำลายความเงิบขึ้น เป็นของพ่อของแฟนสาวนั่นเอง

"ถ้ามีจะเอาขนาดนี้เลยสะก้อ กูล้างจานเองก้อได้..."

- 27) กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีหนุ่มสาวเขา "เผ่าหนึ่ง"

ได้หมั้นหมายกับสาวน้อยแรกรุ่งต่างเผ่า

ด้วยความคิดถึงทรวงทรนอันอวบอ้อม สมวัยแรกสาวบานสะพรั่งของคู่มั่นหมาย...หนุ่มเผ่าเต่า

ตั้งใจว่ารุ่งขึ้นจะออกเดินทางไปเยี่ยมเยียนคู่หมั้นสาวให้หายคิดถึง

เย็นวันนั้นหนุ่มเผ่าเต่าบอกกับแม่ของเขาว่า กางเกงในที่ใส่อยู่มันเก่ามากแล้วใส่

มา 3 เดือนไม่เคยเปลี่ยนเลยแม่ช่วยไปซื้อผ้ามาตัดให้ใหม่ที

แม่ของหนุ่มเผ่าเต่ารีบรุดออกไปตลาดซื้อผ้าใหม่มา 5 เมตร

และตัดเย็บกางเกงในอย่างปราณีตสุดฝีมือให้หนุ่มเฝ้าเต่าของเรา 3
ตัวโดยใช้ผ้าไปหมดไป 2 เมตรยังเหลือเก็บไว้ 3 เมตร

รู้เข้าหนุ่มเฝ้าเต่าของเรารีบใส่กางเกงในตัวใหม่ แล้วสวมผ้าเตี่ยวทับและออกเดิน
ทางไปหาคุณหมื่นสาวทันทีมีร่อง ระหว่างทางเกิดปวดท้องหนักกระทันหัน
ต้องแวะต้นไม้ข้างทางเพื่อปลดทุกข์
หนุ่มเฝ้าเต่ากลัวกางเกงในตัวใหม่ จะเปื้อนเสียก่อนจึงถอดแขวนไว้กับกิ่งไม้
แต่ตัวยารามรีบร้อนอยากพบหน้าคุณหมื่นสาว เมื่อเสร็จภารกิจก็รีบออกเดินทางในทันที
... อนิจจาหนุ่มเฝ้าเต่าของเราลืมใส่กางเกงในที่แขวนไว้กลับคืน

เมื่อเดินทางมาถึงบ้านคุณหมื่นสาวในตอนเย็นว่าที่พ่อตาได้จัดให้มีงานเลี้ยงต้อนรับที่บ้าน
โดยทุกคนนั่งล้อมวงรับประทานอาหารเย็น
หนุ่มเฝ้าเต่าเลือกนั่งตรงข้ามกับคุณหมื่นสาวเพื่อจะโชว์กางเกงในตัวใหม่ของเขาให้คุณหมื่นสาวดู
หนุ่มเฝ้าเต่าพยายามนั่งกางขาเต็มที่ให้คุณหมื่นสาวได้เห็นกางเกงในตัวใหม่
ของเขาได้ชัดๆ เต็มตา

เมื่อคุณหมื่นสาวได้เห็นสิ่งที่อยู่ข้างในผ้าเตี่ยว...ก็เกิดอาการช็อคอ้าปากค้าง
...หนุ่มเฝ้าเต่ากระหึ่มใจคิดว่าคุณหมื่นสาวประทับใจในกางเกงในตัวใหม่ของเขาจึง
ลองถามออกไปว่า "ชอบไหมจะที่รัก..ผมยังมีเหลืออีก 3 เมตรเก็บไว้ที่บ้านนะ"
คุณหมื่นสาวเป็นลมหายใจหลังตั้งในทันที

- 28) ทุกคนคงเคยเห็น (หรืออาจจะไม่เห็น) ตอนพระตีระฆังบนหอรระฆังที่วัดแล้วหมาวัดทั้งหลายจะหอน
บางคนเขาบอกว่าเพราะเสียงระฆังมันกวนหูหมา แต่จริงๆคือ ตอนที่พระตีระฆังเนี่ย หอรระฆังจะสูง
แล้วพระก็ไม่สวมกางเกงใน เมื่อพระเดินขึ้นไปหมาก็แหงนหน้ามองพระ และพอมหาเห็นของพระก็ร้อง
ว่า "อู้อู้อู..." พอหมาตัวอื่นได้ยินก็ขานรับไปเป็นทอดๆว่า "อู้อู้อู..."
- 29) วันหนึ่งมีเด็กสองคนชายหญิงไปเล่นที่สวนสาธารณะด้วยกัน
เด็กชาย-เธอชื่อใหม่ฉันมีของที่เธอไม่มีแหละ
เด็กหญิง-ไม่เชื่อหรอก
เด็กชายเปิดเสื้อแล้วชี้ที่สะดือ
เด็กหญิงทำตามบอกว่ามีเด็กชายชี้ที่หัวนม เด็กหญิงตอบว่ามี
จากนั้นเด็กชายก็ถอดกางเกงออกชี้ไปที่จู้ เด็กหญิงทำตามเมื่อมองดูก็ร้องไห้ เพราะตัวเองไม่มี เด็กชาย
หัวเราะเยาะ เด็กหญิงจึงวิ่งร้องไห้กลับบ้าน
จากนั้นหลายวันผ่านไปเด็กสองคนมาเจอกันอีกเด็กชายจึงถามว่าเธอไม่เสียใจหรือที่เธอไม่มีเหมือนฉัน
เด็กหญิง-ไม่ยะ แม่ฉันบอกว่าตราบใดที่ฉันมีไอ้นี้ (ชี้ไปที่...ของตัวเอง) ฉันจะหาไอ้นั้นอีกก็อันก็ได้
- 30) ในรถยนต์คลาสสิกจากเยอรมัน โพลล์เต่าปี 1966 หนุ่มแว่นหนากับสาวใจร้อนกำลังมุ่งหน้าออกนอกเมือง
โดยใช้ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ที่ความเร็ว 60 กม./ชม
วิ่งมาได้ 3 ชม. ด้วยความเร็วคงที่แบบกล้วยฉีก สาวใจร้อนถึงขั้นทนไม่ไหวจึงเอ่ยไปว่า
"ที่รักถ้าคุณเร่งความเร็วเพิ่มขึ้นทุกสิบ กม./ชม. ชั้นจะถอดทีละชิ้น"
สิ้นเสียงปั๊ป คันเร่งก็ถูกกดลงโดยอัตโนมัติ 70 กม./ชม. เสื้อหลุด
80 กม./ชม. กางเกงหลุด
90 รองเท้า
100 ถุงน่อง
110 ยกทรง
120 กกน.
ตอนนั้นตาของหนุ่มน้อยไม่ได้อยู่ที่ถนนแล้ว แต่เล็งที่.... อย่างเดียว

รถเกิดตกไหล่ทางควบคุมรถไม่อยู่ สะบัดซ้ายที่ขวาที่จนรถพลิกคว่ำสามตลบ
 เดชะบุญสาวซากระเด็นหลุดออกมาได้
 แต่หนุ่มน้อย ติดอยู่ในรถออกมาไม่ได้ โผล่มาแต่ขาข้างเดียว
 ด้วยความตกใจต้องหาคคนมาช่วยแฟนหนุ่มออกจากรถ
 แต่ตัวเองไม่มีเสื้อผ้าติดกายสักชิ้นเดียว
 มองเห็นขาแฟนโผล่มาจึงไปถอดรองเท้าเพื่อเอามาปิดส่วนที่คิดว่าสำคัญที่สุด
 คิดได้ตั้งนั้นก็วิ่งออกมาบนถนนใหญ่เพื่อขอความช่วยเหลือ
 เอี้ยดตดต.ต.ต เสียงเบรคสุดชีวิตจากสิบล้อคันใหญ่
 พร้อมกับหนุ่มกลั้มเป็นมัดโผล่หน้าพร้อมเสียงแบบหวานจัดเข้าไม่ได้กับหน้าว่า
 "มีอะไรให้ผมช่วยไหมครับคุณผู้หญิง"
 "คะช่วยด้วยคะช่วยด้วย...แฟนคะแฟน...แฟนฉันติดอยู่ข้างในเค้าออกมาไม่ได้
 ช่วยดึงเค้าออกมาทีคะ ช่วยด้วย"
 สิบล้อถึงกับหน้าซีดเมื่อมองไปที่รองเท้า
 "เออ...เห็นที่ผมคง จะช่วยไม่ไหวหรอกครับ แบบว่า..ถ้าเค้าเข้าไปลึกขนาดนั้น"

31) เรื่อง ทำ 69

มีอยู่วันหนึ่งมีชายอายุประมาณ 25 ปี มาเที่ยวสถานบริการเพื่อหาประสบการณ์การมีเซ็กซ์ ได้เข้าไป
 ไปในสถานบริการไปติดต่อนางบริการคนหนึ่ง เพื่อให้สอนประสบการณ์
 ชายคนนั้นพูดว่า: ช่วยสอนประสบการณ์ให้ผมหน่อย
 หญิงบริการ : ได้ แต่ต้องตกลงกันก่อน
 ชายคนนั้นพูดว่า: ตกลงผมให้คุณ 1500 บาท กับประสบการณ์ครั้งนี้
 หญิงบริการ : ได้ ประสบการณ์ครั้งแรกฉันจะสอนคุณด้วยท่า 69
 ระหว่างนั้นหญิงบริการก็ให้ชายคนนั้นนอนบนเตียง โดยผู้หญิงขึ้นคร่อม ทันใดนั้นหญิงบริการก็
 ปล่อยตดออกมา แล้วก็ขอโทษขอโพยชายคนนั้น
 หญิงบริการ : "อู๊ยยขอโทษคะ"
 เมื่อเธอพูดยังไม่ทันขาดคำเธอก็ปล่อยตดออกมาอีก ชายคนนั้นทนไม่ไหวเลยลุกขึ้นมาบอกว่า
 ชายคนนั้น : ไม่ไหวแล้ว นี่ฟังแค่ 2 เหลืออีกตั้ง 67 ใครจะไปทนได้

32) เรื่อง ยาพารา

สมศักดิ์และสมหวังเป็นเพื่อน ที่เที่ยวหัวฟัดหัวเหวี่ยงมาด้วยกัน วันหนึ่งสมศักดิ์ได้ถามสมหวังว่า
 สมศักดิ์: เฮ้ เพื่อนนายรู้ไหมว่ายาพาราเซตามอลเนี่ยคุมกำเนิดได้
 สมหวัง : จริงหรือ ไม่เชื่อหรอก
 สมศักดิ์: ถ้านายไม่เชื่อก็ลองทำดูสิ
 สมหวัง : ทำไงละ
 สมศักดิ์: ก็เวลานายจะมีอะไรกับคู่ขาของนายนะนะ ให้ฝ่ายหญิงหนียาพาราเซ วัวที่หัวเข้า อย่าให้ยาตกเขี้ยวนะ
 รับรองไม่มีท้อง

33) พรแม่ยา

ณ อนุเสาวรีย์ย่าโมตอนบ่ายที่ร้อนอบอ้าววันหนึ่งได้มียายแก่ๆ
 คนหนึ่งมากราบไหว้ขอพรกับย่าโม
 ยาย "ย่าโมเจ้าโปรดช่วยลูกข้างด้วยเกิดเจ้าคะ ลูกข้างไม่ได้เจอหน้า
 ลูกมาหลายปีแล้วขอให้ย่าโมดลบันดาลให้ได้เงิน สัก 500 บาท
 ลูกข้างจะเอาเป็นค่ารถไปเยี่ยมลูกที่กรุงเทพฯ"
 ในขณะที่ยายกำลังขอพรจากย่าโมอยู่ตำรวจที่ยืนเฝ้าอยู่ใกล้ๆ
 ได้ยินเข้า ด้วยความสงสัยตำรวจจึงเอาเงินให้ยายไป 300 บาท
 หลังจากได้เงินจากตำรวจยายก็กลับมาไหว้ย่าโมอีกครั้ง

ยาย "ลูกข้างกราบขอบพระคุณย่าโมมากเจ้าคะที่ให้เงินมาแต่ที่หน้า
ที่หลังอย่าฝากตำรวจมาอีกนะเจ้าคะ เพราะตำรวจมันอมไป
200 บาท"

34) 20 อาการที่บอกว่าคุณกำลังเมา *

- ปัจจุบันพี่ไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุถึงชั่วโมงละ 2 คน เป็น ช. มากกว่า ญ. 5 เท่า
ผู้บาดเจ็บร้อยละ 60 มีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินมาตรฐาน คุณเป็นพี่ไทยคนหนึ่งใช่ไหมที่ชอบดื่ม?
มีสเตอริโอฮอเรนอแบบทดสอบอาการเมาสุราดังนี้
1. คุณชอบมีปากเสียวกับสิ่งไม่มีชีวิตเช่น...ป้ายรถเมล์ เสาไฟฟ้า ถังขยะ ฯลฯ
 2. ผลการตรวจเลือดของคุณแพทย์ระบุว่าพบปริมาณเลือดเจือจางในกระแสหลัก
 3. คุณเข้าใจผิดว่าอาหาร 5 หมู่ประกอบด้วย โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามินและเหล็ก
 4. คำพูดที่บ่อยที่สุดเวลานั่งคนเดียวคือ...เบียร์อีกแก้ว...เบียร์อีกแก้ว...เบียร์อีกแก้ว...และเบียร์อีกแก้ว
 5. คุณต้องเกาะสนามหญ้าไว้แน่นเพราะกลัวตกจากโลก
 6. สีระของของคุณเป็นแผลบอยที่บริเวณท้ายทอยและหน้าผากโดยไม่ทราบสาเหตุ แพทย์สันนิษฐานว่ามันอาจ
กระแทกกับขอบโถส้วม
 7. คุณมองเห็นภาพชัดกว่า...ถ้าหลับตาข้างหนึ่ง...และจะเห็นชัดมากขึ้นถ้าคุณ...หลับตาทั้ง 2 ข้าง
 8. ฤกษ์แจสตาร์รถเคลื่อนที่หนีคุณได้และถนนนั้นสายไปมาเหมือนงู...ทำให้คุณขับรถด้วยความยากลำบาก
 9. คุณคิดปัญหาเพียงอย่างเดียวของการดื่มเหล้าคือ "ไม่มีเหล้าดื่ม"
 10. ผู้หญิงทุกคนที่คุณเห็นจะมีฝาแฝดคู่เหมือนยืนอยู่ข้างๆ
 11. คุณตั้งชื่อสุนัขสองตัวโปรดที่บ้านว่า"วิสกี"และ"โซดา"
 12. คุณค้นพบว่าเบียร์ 5 แก้วให้พลังงานคิดเป็นแคลอรีเท่ากับข้าวแกงจานโต ดังนั้นเพื่อเห็นแก่สุขภาพคุณจึง
ควรดข้าวเย็น
 13. ทุกครั้งที่คิดหาคำสนทนาที่เหมาะสมไม่ทัน คุณไม่ค้นหังหะด้วย ".เอ๋.." แต่จะพูด "..เอ๋ก.."
 14. คุณมักหาปากไม่เจอ...บ่อยครั้งที่ดื่มโดยใช้จมูก
 15. ยุงที่กัดคุณเป็นต้องตีสั่งกาทกทอทุกตัวไป
 16. คุณเดินอย่างมีจังหวะจะโคน อันเป็นรูปแบบเฉพาะตัวคือ...ก้าวไปซ้าย ย้ายไปขวา เดินไปหน้าและถอยหลัง
 17. คุณเห็นเสื้อตัวเองถอดไว้ที่เตียง กางเกงอยู่ในอ่างอาบน้ำ แต่ปรากฏว่าด้านหลังสุดท้ายกลับตอกอยู่นอกบ้าน
 18. คุณพบว่าสาวงามที่คุณกอดไว้ในวงแขนและพากลับบ้าน ที่แท้คือกรวยจราจร
 19. เพื่อนคุณไล่คุณกลับบ้าน คุณจำเป็นต้องบอกให้เค้ารู้บ่อยๆว่า..."โหม...ไม่...มา..."
 20. คุณคิดว่ารัฐบาลพลเอกชวลิตทำดีที่สุดแล้ว

35) หญิงสาวคนหนึ่งเดินเข้ามาในห้องตรวจโรคพร้อมกับอุมเด็กทารกคนหนึ่งมาด้วย
"คุณหมอคะ น้องเกิด (ชื่อที่เด็ก) ทำทางไม่ค่อยดีเลยคะ หมู่นี้นอกจากน้ำหนักจะไม่ขึ้นแล้ว
ยังลดลงไปตั้งเกือบครึ่งโลนะคะ" เธอเล่าปัญหา

คุณหมอตระหนักซึกครู่หนึ่ง แล้วก็หันไปบีบหน้าอกของหญิงสาว
ก่อนจะแกะกระดุมเสื้อเธอออกปลดบราแล้วดูตหน้าอกเธออย่างแรง
"อย่างนี้ก็แน่สิครับ" หมอว่า "คุณไม่มีน้ำนมเลย เด็กก็เลยขาดสารอาหารนะสิครับ"
"แล้วมันเกี่ยวกับยังงี้ละคะ น้องเกิดนี่ลูกพี่สาวชั้นนะคะ!!" แม่สาวว่า

36) บนเครื่องการบินไทยหลังจากที่กัปตันพูดแสดงความขอบคุณผู้โดยสารเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ากัปตัน
ลืมปิดไมค์ แล้วก็เผลอคุยกับเพื่อนร่วมงานว่า เดี่ยวจะไปอ๊อบแอร์สักหน่อย แต่จะไปซักก่อน แอร์สาวคน

* สำหรับเรื่องนี้เฉพาะข้อที่มีการใช้เหตุผลผิดแบบเท่านั้นที่ผู้วิจัยได้ขีดเส้นใต้ นอกนั้นก็ถือว่าไม่ใช่

หนึ่งไต่ยีนก็รีบวิ่งจะไปปิดไมค์ แต่เผอิญสะดุดหกหล้มเสียก่อน คุณป้าที่นั่งอยู่ใกล้ๆ จึงพูดขึ้นว่า หนูไม่ต้องรีบหรอก กับต้นเค้าบอกว่าจะไปซื้ก่อน.

- 37) มีชายแก่คนหนึ่งเป็นอัมพาตครึ่งตัว ไปไหนก็ต้องใช้รถเข็นตลอด
แล้วก็ต้องมีพยาบาลคอยดูแล
วันหนึ่งชายแก่อยากออกไปสูดอากาศข้างนอกบ้าง จึงบอกพยาบาลว่า
"พยาบาล พาออกไปข้างนอกหน่อยเถอะ"
พยาบาลก็พาออกไป ชักพิกชายแก่ที่นั่งตัวเอียงไปทางซ้าย พยาบาลเห็นเข้า
กลัวจะล้มตกจากเก้าอี้ จึงรีบจับชายแก่นั่งตัวตรง
แต่พออีกซักพักชายแก่ก็นั่งตัวเอียงไปทางขวา พยาบาลเห็นเข้า ก็รีบจับนั่งตัว
ตรงอีก ชายแก่โมโห เลยบอกออกไปว่า
"พยาบาล ผมจะตดมั่งไม่ได้เลยรี...ห่า"
- 38) มีเด็กคนหนึ่งชอบปีนต้นไม้และชอบปีนบ่อยๆ และยายคนหนึ่งจึงบอกว่า
"ไอ้หนู ปีนต้นไม้ระวัง!! หนุ่มๆจะเห็น...กคน..เอานะ"
เด็กคนนั้นจึงบอกว่า "ไม่เป็นไรยาย หนูถอดเก็บไว้ที่บ้านแล้ว ปลอดภัยหายห่วง"
- 39) กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...มีพระราชาองค์หนึ่งได้เข้าไปเยี่ยมนักโทษ ในคุกหลวง ซึ่งวันนั้น
เป็นวันเกิดของพระองค์ พระองค์ได้ไต่ถาม ทุกข์สุขกับนักโทษทุกคน.....พระองค์ถามชายคน
หนึ่งว่า เจ้าติดคุกข้อหาอะไร ชายคนนั้นก็ตอบว่า ข้าไม่ผิดข้าไม่ได้ข่มขืนหญิงคนนั้น
จากนั้นพระองค์จึงไต่ถามคนต่อไป เจ้าละติดคุกข้อหาอะไร
ชายคนนั้นก็ตอบว่า ข้าไม่ผิดข้าไม่ได้ฆ่าคน ถามก็คนก็ตอบเช่นเดิมว่า...ข้าไม่ผิด...
จนกระทั่งมาถึงชายคนหนึ่ง พระองค์ถามว่า...แล้วเจ้าละผิดหรือไม่
ชายคนนั้นจึงตอบว่า ข้าคงเป็นคนเดียวในที่นี้ที่ผิดตามข้อกล่าวหาจริง...ข้าขโมยของเค้าจริง ๆ
พระราชาจึงตรัสด้วยความโมโหว่า... ทหารเอาไอ้ชาติชั่วสารเลวคนนี้ออกไปจากที่นี่เดี๋ยวนี้ เดียว
มันจะทำให้คนดี ๆ ในนี้มีัวหมอง.....
- 40) ลุงแก่ๆ จากบ้านนอกคนหนึ่งไม่ค่อยได้มากรุงเทพฯ นานๆ จะเข้ามาสักครั้ง มาแต่ละครั้ง
กรุงเทพฯ ก็เปลี่ยนแปลงไป มากรวนี้มีตึกขึ้นสูงๆ หลายแห่ง ทั้งดูสิตึกนี้ไบทยกขลย พอ
มาถึงแกก็มายืนนับตึก อยากรู้ว่าไอ้ตึกที่วสูงนะ มันมีกี่ชั้นขณะที่แกยืนนับอยู่นั้นก็มี
นักเลงแถวนั้นเดินเข้ามาพอดี
นักเลง : ลุงมายืนทำอะไรเนี่ยะ..
ลุง : ยืนนับตึกนับดูว่ามันมีกี่ชั้นเวลากลับบ้านใครถามจะได้บอกมันถูก
นักเลง : แล้วลุงรู้รึเปล่าว่านับตึกเนี่ยะมันต้องเสียตังค์
ลุง : อ้าว..แล้วเสียชั้นละเท่าไรล่ะไอ้หนุ่ม
นักเลง : ชั้นหนึ่งก็ห้าบาทแล้วลุงนับได้กี่ชั้นแล้วละ
ลุง : เออ...นับได้ทั้งหมด..ยี่สิบชั้น
นักเลง : เอ้า..ยี่สิบชั้น งั้นก็ร้อยหนึ่ง
ลุง : อ้อ..ร้อยหนึ่งอะ..(ว่าแล้วก็ควักเงินให้)
หลังจากรับเงินจากลุงแล้วนักเลงก็เดินจากไป ลุงรำพึงในใจ)...ไอ้ห่า..ไหนว่าคนกรุงเทพฯ มัน
ฉลาดวะนี่กูนับได้ตั้งยี่สิบชั้น กูบอกมันยี่สิบชั้นมันก็เชื่อ.. กูกำไรเหาะๆ ตั้งยี่สิบชั้น
- 41) เอาคนไหน
ชายหนุ่มคนหนึ่งรู้สึกตื่นเต้นมากเขาบอกกับแม่ของเขาว่า เขากำลังอยู่ในความ
รักและกำลังจะแต่งงาน เขาบอกกับแม่ว่า "เพื่อความสนุก ผมจะพาผู้หญิงมา 3
คน แล้วแม่ลองพยายามดูว่าคนไหนคือคนที่ผมจะแต่งงานด้วย"

แม่เขาตกลง ดังนั้น วันถัดมาชายหนุ่มได้พาหญิงสาวสวย 3 คน มาพบแม่ของเขาที่บ้าน หญิงสาวได้นั่งเรียงกัน 3 คนบนโซฟา และพูดคุยกันสัพเพเหระ ชายหนุ่มจึงพูดขึ้นมาว่า "OK. ครับ แม่ลองทายดูว่าคนไหนคือคนที่ผมจะแต่งงานด้วย
แม่ตอบอย่างรวดเร็ว : คนที่นั่งตรงกลาง
ชายหนุ่ม : เป็นไปได้ยังไงเนี่ย แม่รู้ได้ไงครับเนี่ยว่าเป็นคนนี้
แม่ : แม่ไม่ชอบเธอ

- 42) "ขอนัดคุณหมอน้อยครับ หมู่นี้ผมหน้ามืดบ่อยๆ ไม่รู้มีปัญหारेื่องความดันหรือเปล่า"
"วันศุกร์หน้าบายสองนะคะ"
"นานยังงั้นเชียวหรือ ขอเป็นวันสองวันนี้ไม่ได้หรือ"
"ไม่ได้จริงๆ ค่ะ คิวแน่นมากเลยคะ ต่อให้มีคนยกเลิกนัด อย่างมากก็เร็วขึ้นวันสองวันเองคะ"
"งั้นเลยอะ... เออ... แล้วถ้าเกิดผมตายก่อนจะถึงวันนัดจะทำไงดีอี"
"กรุณาโทรมาแจ้งด้วยนะคะ จะได้เลื่อนคิวคนข้างหลังมาแทนคุณได้คะ!!!"
- 43) แม่คนหนึ่งถามลูกว่า "โตขึ้นลูกๆ อยากเป็นอะไรจะ"
ลูกชาย 1 : ทหารครับ จะได้ป้องกันประเทศชาติ
ลูกชาย 2 : อยากเป็นหมอครับแม่ จะได้รักษาคนไข้
แม่ : ดีดีดี แล้วลูกสาวแม่ล่ะอยากเป็นอะไร
ลูกสาว : อยากเป็นคนใช้คะแม่
แม่ : (เกิดอาการงงสุดขีด) ทำไมอยากเป็นคนใช้ล่ะลูก
ลูกสาว : หนูอยากให้คุณพ่อถอดหมู้อ่อยๆ ค่ะ

5.1.4 การใช้มูลบทเป็นเครื่องมือ (แบ่งย่อยเป็นอีก 3 กลวิธี)

5.1.4.1 การอ้างอิงมูลบทอย่างอ้อม ๆ

- 1) หมอแนะนำคนไข้นอนไม่หลับว่า
หมอ "พอเอนหลังลงนอน คุณก็เริ่มนับเลขไปเรื่อยๆ นะครับ"
คนไข้ "เคยทำแล้วครับแต่ไม่ได้ผล คือว่าผมเป็นนักมวยเก่า พอนับถึงเก้าก็สะดุ้งตื่นทุกที"
- 2) รายการไหนที่คุณเฉลิมไม่เคยออก และเขาก็ไม่เคยคิดจะเชิญคุณเฉลิมเป็นแขกรับเชิญ
รักลูกให้ถูกทาง
- 3) ในการสัมภาษณ์คุณพ่อดีเด่นประจำปี วัย 70 ท่านหนึ่ง
พิธีกร - ไม่ทราบว่าคุณลุงมีการตัดสินใจยังงั้นในการจะให้ลูกแต่ละคนศึกษาต่อครับ
พ่อดีเด่น - ผมก็จะดูตามความถนัดของแต่ละคน แล้วก็สนับสนุนให้เขาทำได้ในสิ่งที่ชอบ
พิธีกร - ขอให้คุณลุงลองยกตัวอย่างหน่อยจะได้ไหมครับ
พ่อดีเด่น - อย่างลูกชายคนโตของผมที่เป็นหมอ ตอนเด็กเขาก็ชอบรักษาตุ๊กแลคนในบ้านที่ไม่สบาย ชอบอ่านตำรา คนรองชอบออกแบบ วาดรูป ชอบคิดตกแต่งบ้าน ผมก็เลยสนับสนุนให้เป็นสถาปนิก
พิธีกร - แล้วคุณนี่ศักดิ์ลูกชายคนเล็กของคุณลุงที่เป็นรัฐมนตรีละครับ
ไม่ทราบว่าคุณคนเล็กท่านมีแวอะไรบ้าง
พ่อดีเด่น - เจ้าคนนี่เก่งครับ ไม่เคยมีใครเอาผิดอะไรกับมันได้ แก้วแก้ว

เป็นที่หนึ่ง แอ็กติ้งเยี่ยมพอ ๆ กับดารา คิดเลขเก่งมาก โกงเงินพี่ ๆ เป็นประจำ มีการวางแผนล่วงหน้าเรียกว่าไม่มีใครเอาเปรียบมันได้เลยละครับ

- 4) q^_ ^p กาลครั้งหนึ่ง ก็ไม่นาน เพิ่งผ่านมาเอง อออิ ความว่า

ชายหนุ่มสามคนเป็นสนิทเพื่อนกัน ชายคนเป็นแรก "ไอ้ซีเมา" คนที่สองเป็น "สิงห์ผยองจอมอมควัน" ส่วนคนสุดท้ายเป็น "เกย์คิงพิชิตมาเป็นสิบหัวสารทิด" ทั้งสามเกลอเกิดไม่สบายอย่างมากขึ้นมา ก็เลยไปหาหมอด้วยกัน พอหลังจากหมอตระจอาการของทุกคนอย่างละเอียดเสร็จ ก็บอกด้วยสีหน้าที่เคร่งเครียดว่า q_-^p ถ้าทั้งสามทำสิ่งที่ติดกันจนจนมแงมนั้น อีกเพียงแต่ครั้งเดียว.. ครั้งเดียวเท่านั้น คุณจะต้อง ---> "ตาย" !!!

ทั้งสามก็ตกตะลึง หน้าซีดเป็นไก่ต้ม แล้วก็เลยพากันออกมาจากคลินิก เพื่อจะกลับบ้าน ในระหว่างทางนั่นเอง ก็มีร้านเหล้าอยู่ แหม!! มีแสงสี และดนตรีบรรยากาศซึ้งครื้นเครงเสียจริง พอชายซีเมาเห็นเข้าก็อดใจไม่ไหว รีบเข้าไปก่อน ส่วนเพื่อนอีกสองคนที่เหลือ ก็ตามเข้าไปดู แล้วชายซีเมาสั่งเหล้าของโปรดมาซด อีก อีก อีก..

ไม่เกรงใจใคร แต่ไม่ทันชะใจ ก็ล้มลง ชัก.. ขาดใจตายทันที! โอ้!! ชายอีกสองคนเห็นเข้าตกใจมากรีบวิ่งออกมานอกร้าน แล้วรีบเผ่นกลับบ้านกันทันที แต่ระหว่างทางนั่นเอง บนพื้นก็มีบูหรีครึ่งตัวตกอยู่ "เกย์หนุ่ม" จึงหันไปมองหน้า "เพื่อนซีเมา" แล้วบอกด้วยสีหน้า และแววตาที่จริงจังว่า...

"ถ้าตัวเองก้มโค้งลงไปเก็บบูหรีนะ ฮี!.. เอาซี วันเนี่ยเราตายพร้อมกัน นะยะ!"

- 5) ตอนยังไม่แต่งงาน

ชายหนุ่ม: บ้านคุณอยู่ไกล ซอยเปลี่ยว อันตราย ให้ผมไปส่งดีกว่า
หญิงสาว: ซอยมันแคบ กลับรถลำบากนะคะ
ชายหนุ่ม: ไม่เป็นไรครับ ผมถอยหลังออกตลอดได้

เมื่อแต่งงาน 5 ปีผ่านไป...

ภรรยา: พี่ๆ กลับเถอะ ดึกมากแล้ว
สามี: จะคุยกับเพื่อน กลับไปก่อนสิ
ภรรยา: ซอยมันเปลี่ยว อันตรายนะ
สามี: กลับประจำ ไม่มีอะไรหรอก
ภรรยา: ฉันทกแล้วถูกข่มขืน
สามี: ไม่หรอกหน่า...เดี๋ยวนี้โจรมันฉลาด...มันรู้จักเลือก

5.1.4.2 การอ้างถึงมูลบทอย่างชัดเจน

- 1) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน*

1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป
2. ผมไม่ดูหนังเรื่อง สุริโยไท ไม่ได้หมายความว่าผมไม่รักชาติสักหน่อย
3. ราคากระเป๋าสตางค์ของ louise vuitton 1 ใบมากกว่าเงินเดือนของครูบางคนด้วยซ้ำ
4. ถ้าคุณไปกินต้มยำกุ้งในร้านอาหารไทยในยุโรป คุณต้องบอกด้วยว่า ผมเป็นคนไทย ไม่งั้นคุณจะได้แกงจืดใส่กุ้ง 2 ตัว
5. ภาษาไทยได้รับเกียรติเป็น 1 ใน 4 ภาษา ที่ทางวัดสันตสาชองกงเขียนตัวเบ้อเริ่มหน้าร้านว่า...ลดราคาช่วงปลายปี

* เฉพาะข้อที่ขีดเส้นใต้

6. ภาพตัวเองในบัตรประชาชนมักดูเรคกว่าตัวจริงเสมอ
7. นิ้วนิ้วมือถือจะถูกพัฒนาให้ห่างไกลความเป็นมือถือขึ้นเรื่อยๆ
8. เงิน 550 บาทที่กินในบ้านโออิชิ สามารถไปนั่งละเลียดกินอาหารญี่ปุ่นร้านอื่นได้อิ่มแทบอ้วกและอร่อยกว่าหลายเท่า
9. ถ้าคุณตักสลัดในร้านพิซซ่าได้เยอะและสวย คุณจะเป็ hero แต่ถ้าคุณกินไม่หมด คุณจะกลายเป็น ไอ้:-)
10. ถ้าคุณได้ที่จอดรถ ในห้างเดอะมอลล์ บางกะปิ อาจเป็นเพราะชาติก่อนคุณทำบุญมาดี
11. การปรุงก้วยเตี่ยวก็ทำให้รสชาติแย่งได้
12. พิซซ่าหน้าเขียวหวานไก่ 1 ถาด สามารถซื้อข้าวราดแกงเขียวหวานไก่ได้ 10 จาน
13. แค่มหาแห่ดั่งๆ ที่นึ่ง สัญญาณ PCT อาจจะหลุดได้
14. เพลงที่คุณได้ฟังครั้งแรกแล้วบอกว่าไม่เพราะเลย อาจจะกลายเป็นเพลงที่คุณชอบมากที่สุดในรอบปี หลังจากที่หลายๆ
คลื่นใหม่กระหน้าเปิดวันละ 275 รอบ
15. แมวตัวใหญ่กว่าหมาก็มีให้เห็นเยอะแยะ
16. ชายสี่บะหมี่เกี้ยวแต่ละร้านมันไม่ได้เป็นญาติกันสักหน่อย
17. ร้านที่มีสัญลักษณ์เชลล์ชวนชิมอาจจะอร่อยสุร้านที่ไม่มีก็ได้
18. ขนมที่ package สวยๆ ที่ขายตามห้าง ราคาแพงกว่าต้นทุน 5-10 เท่าก็มี
19. ภูมิใจไว้ซะ ไม่มีแมคโดนัลด์ประเทศไหนในโลกนี้ที่ขาย เบอร์เกอร์กะเพราหมู นอกจากประเทศไทย
20. โดเรมอน อีกคิวซัง tom&jerry จัดเป็นการตูนอมตะของคนไทย
21. ถ้าทำรายงานกลุ่มสัก 10 คน จะมีคนทำจริงๆ แค่ 3 คน
22. ของขวัญอันประเสริฐที่พระเจ้าประทานให้แก่นักศึกษาทั้งหลาย คือ เครื่องถ่ายเอกสาร
23. ถึงจะเป็นอาจารย์ของจุฬา ก็เฉลยข้อสอบ entrance วิชาสังคมผิดเกือบ 20 ข้อ
24. ลายเซ็นต์ของ อ.อู๋ ไม่ได้ทำให้เราเอ็นท์ติด
25. เวลานางเอกกำลังวิ่งหนีฆาตกรที่กำลังตามฆ่า จะต้องหล่ม 1 ครั้งแล้วคลานไปอีก 2 เมตร ก่อนจะลุกขึ้นวิ่งอีกครั้ง
26. สิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับ mv. เพลงออกหัก คือ ฝน
27. เม็ดไข่มุกที่ใส่ในขนม ถ้ายังไม่ได้ต้ม ก็เหมือนอาหารปลาดุก ที่ขายตามจัตุจักรไม่มีผิด
28. คนส่วนใหญ่ เมื่อกินบุฟเฟ่โออิชิเสร็จ มักจะทรมารมากกว่ามีความสุข เพราะอิมเกินไป
29. เวลารถอิลฟ์ อย่กตซ่าๆ มันไม่ได้เร่งให้ลิฟท์มาเร็วสักหน่อย
30. แล้วพอเข้าไปแล้ว กดแค่ชั้นที่ตัวเองจะลงก็พอ ถ้าไม่ยกโดนตาแม่ลับหลัง
31. ถ้าเดินอยู่มาบุญครอง แล้วปวดท้องน้ำไม่มาก กลั้นไว้ แล้วเดินไป siam discovery แล้วค่อยเข้าจะดีกว่า
32. เป็นโสด เรื่องปรกติ
33. ผู้หญิงจับผู้ชาย เรื่องปรกติ
34. ผู้หญิงขับรถบรรทุก ไม่แปลก
35. ฝรั่งบางคนขำน้ำขำทะเลมาพันธุทิพย์ เพื่อซื้อ software ที่ถูกที่สุดในโลก
36. ฮาวาย = เกาะพีพี + สาวบิกินี
37. เด็กไทยบางคน เก่ง grammar มากกว่าเจ้าของภาษาซะอีก
38. ถ้าอยากตาย เครื่องบินตกตายดีที่สุด ได้เงินเยอะ ไม่ทรมาน
39. กะเทยทำได้ทุกอย่าง ยกเว้น ตั้งท้อง
40. สุทธิชัย หยุ่น ก็เคยมีผม
41. ถ้าใช้ talking - dict ก็อย่าหวังว่าจะจำศัพท์คำนั้นได้เลย
42. อย่าไปกลัวเรื่อง virus computer มากนัก ถ้าไม่สำสอนทางเมลล์ และ diskette
43. ถ้าใช้โปรแกรมอะไรไม่เป็น โทษ programmer ไว้ก่อน
44. ผู้หญิงหน้าอกใหญ่ไม่จำเป็นต้อง sexy
45. แล้วปอดใหญ่ไม่ได้ทำให้หน้าอกใหญ่ด้วย
46. ไปพันธุทิพย์ จอตรงที่สยามดิส แล้วค่อยนั่งรถเมลล์ไป ดูจะมีความหวังว่าการขึ้นไปวนหาที่จอดรถในนั้น ถ้าเราไม่ได้
ยกอะไรไปซ่อม
47. เราเรียกหมาที่บ้านว่า ลูก แต่เรียกเพื่อนสนิทว่า มัน
48. เรียนมหาลัยเอกชนก็ไม่ตาย
49. ทอด้ ทงด้ พุดไทยชัดกว่า อี้ด้ อี้ษฎา

2) คู่รัก คู่ชา และคู่แต่ง

คู่รัก * คอยคุณที่หน้าอำเภอ (แต่ง)

คู่ชา * คอยคุณที่หน้าโรงแรม

คู่แต่ง * คอยคุณที่หน้าอำเภอ (หย่า)

คู่รัก * นัดเจอกันในงานเลี้ยง
 คู่ขา * นัดเจอกันหลังงานเลี้ยง
 คู่แต่ง * เธออยู่บ้าน ฉันจะไปงานเลี้ยง

คู่รัก * เปิดหนังโรแมนติกเรื่องให้ด้วยกันตอนจบ
 คู่ขา * เปิดหนังเอ็กซ์ ดูด้วยกันไม่ทันจบ
 คู่แต่ง * ชื่อที่วีรุษจอยเดี่ยวแยกได้สองช่อง

คู่รัก * ไม่พยายามคิดเรื่องทะเลาะกัน
 คู่ขา * ไม่พยายามคิดเรื่องเป็นคู่กัน
 คู่แต่ง * พยายามคิดเรื่องเป็นโสด

คู่รัก * สนใจทุกเรื่องร่วมกัน
 คู่ขา * สนใจเรื่องเดียวเหมือนกัน
 คู่แต่ง * สนใจเงินในบัญชีธนาคารร่วมกัน

คู่รัก * โลกนี้เป็นของเราสองคน
 คู่ขา * เรื่องนี้รู้แค่เราสองคน
 คู่แต่ง * เรื่องทั้งโลกกลายเป็นเรื่องระหว่างเราสองคนได้ทั้งนั้น รวมทั้งเรื่องของพ่อตา
 แม่ยาย และญาติสนิทมิตรสหาย

คู่รัก * ทุกครั้งที่เขียนใส่สมุดบันทึก คือบทกวีหวานกลั่นจากใจ
 คู่ขา * ทุกครั้งที่เขียนใส่สมุดบันทึก คือหมายเลขโทรศัพท์คู่ขาคนใหม่
 คู่แต่ง * ทุกครั้งที่เขียน คือเช็คส่วนบุคคลและบันทึกค่าใช้จ่าย

คู่รัก * แสดงความอาทรให้เขาสังเกต
 คู่ขา * แสดงอาการเมื่อโดนสะกิด
 คู่แต่ง * แสดงอารมณ์โดยไม่สะกิด

คู่รัก * เมื่อคุณเล่าเรื่องตลกเขาตั้งใจฟัง และขำกลิ้ง
 คู่ขา * เมื่อคุณเล่าเรื่องตลกเขาบอกว่าหยุดเถอะ วันนี้ต้องทำเวลา
 คู่แต่ง * เมื่อคุณเล่าเรื่องตลก เขาให้คุณช่วยอธิบายอีกห้านาที พยักหน้าเข้าใจและก้มหน้าอ่านหนังสือพิมพ์ต่อ

5.1.4.2 การปฏิเสฐมูลบท

1) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน*

1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเงี้ยเงี้ยเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป
2. ผมไม่ดูหนังเรื่อง สุริโยไท ไม่ได้หมายความว่าผมไม่รักชาติสักหน่อย
3. ราคากระเป๋าสตางค์ของ louis vuitton 1 ใบมากกว่าเงินเดือนของครูบางคนด้วยซ้ำ
4. ถ้าคุณไปกินต้มยำกุ้งในร้านอาหารไทยในยุโรป คุณต้องบอกด้วยว่า ผมเป็นคนไทย ไม่งั้นคุณจะได้แกงจืดใส่กุ้ง 2 ตัว
5. ภาษาไทยได้รับเกียรติเป็น 1 ใน 4 ภาษา ที่ห้างวัดสันสาธาฮองกงเขียนตัวเบ้อเริ่มหน้าร้านว่า...ลดราคาช่วงปลายปี
6. ภาพตัวเองในบัตรประชาชนมักดูเรศกว่าตัวจริงเสมอ
7. นับวันมือถือจะถูกพัฒนาให้ห่างไกลความเป็นมือถือขึ้นเรื่อยๆ
8. เงิน 550 บาทที่กินในร้านโออิชิ สามารถไปนั่งละเลียดกินอาหารญี่ปุ่น ร้านอื่นได้อิ่มแทบอ้วกและอร่อยกว่าหลายเท่า
9. ถ้าคุณตักสลัดในร้านพิซซาได้เยอะและสวย คุณจะเป็ hero แต่ถ้าคุณกินไม่หมด คุณจะกลายเป็น ไอ้:-)
10. ถ้าคุณได้ที่จอดรถ ในห้างเดอะมอลล์ บางกะปิ อาจเป็นเพราะชาติก่อนคุณทำบุญมาดี

* เฉพาะข้อที่ขีดเส้นใต้

11. การปรองก้วยเตี่ยวก็ทำไห้รชชาติแยลงได้
12. พืชซาหน้าเขี้ยวหวานไก่ 1 ถาด สามารถชื้อข้าวราดแกงเขี้ยวหวานไก่ได้ 10 จาน
13. แคะหมาเห่าดังๆ ที่นึ่ง สัญญาณ PCT อาจจะหลุดได้
14. เพลงที่คุณได้ฟังครั้งแรกแล้วบอกว่าไม่เพราะเลย อาจจะกลายเป็นเพลงที่คุณชอบมากที่สุดในรอบปี หลังจากทีหลายๆ คลื่นใหม่กระหน้าเปิดวันละ 275 รอบ
15. แมวตัวใหญ่กว่าหมาก็มีให้เห็นเยอะเยอะ
16. ชายสี่บะหมี่เกี้ยวแต่ละร้านมันไม่ได้เป็นญาติกันสักหน่อย
17. ร้านที่มีสัญลักษณ์เซลล์ชวนชิมอาจจะอร่อยสุร้านที่ไม่มีก็ได้
18. ขนมที่ package สวยๆ ที่ขายตามห้าง ราคาแพงกว่าต้นทุน 5-10 เท่าก็มี
19. ภูมิใจไว้ชะ ไม่มีแมคโดนัลด์ประเทศไหนในโลกนี้ที่ขาย เบอร์เกอร์กะเพราหมู นอกจากประเทศไทย
20. โตเรมอน อีกคิวซัง tom&jerry จัดเป็นการตูนอมตะของคนไทย
21. ถ้าทำรายงานกลุ่มสัก 10 คน จะมีคนทำจริง ๆ แค่ 3 คน
22. ของขวัญอันประเสริฐที่พระเจ้าประทานให้แก่นักศึกษาทั้งหลาย คือ เครื่องถ่ายเอกสาร
23. ถึงจะเป็นอาจารย์ของจุฬา ก็เฉลยข้อสอบ entrance วิชาสังคมผิดเกือบ 20 ข้อ
24. ลายเซ็นต์ของ อ.อู๋ ไม่ได้ทำให้เราเอ็นท์ติด
25. เวลานางเอกกำลังวิ่งหนีฆาตกรที่กำลังตามฆ่า จะต้องหกล้ม 1 ครั้งแล้วคลานไปอีก 2 เมตร ก่อนจะลุกขึ้นวิ่งอีกครั้ง
26. สิ่งที่คุณไม่ได้สำหรับ mv. เพลงอกหัก คือ ฝน
27. เม็ดไข่มุกที่ใส่ในซานม ถ้ายังไม่ได้ต้ม ก็เหมือนอาหารปลาดุก ที่ขายตามจตุจักรไม่มีผิด
28. คนส่วนใหญ่ เมื่อกินบัพเฟอโออิชิเสร็จ มักจะทรมารมากกว่ามีความสุข เพราะอิมกินไป
29. เวลาารอลิฟท์ อย่ากดซ้ำๆ มันไม่ได้เร่งให้ลิฟท์มาเร็วสักหน่อย
30. แล้วพอเข้าไปแล้ว กดแค่ชั้นที่ตัวเองจะลงก็พอ ถ้าไม่ยกาโดนตาแม่ลับหลัง
31. ถ้าเดินอยู่มาบุญครอง แล้วปวดท้องน้ำไม่มาก กลับไว้ แล้วเดินไป siam discovery แล้วค่อยเข้าจะดีกว่า
32. เป็นโสด เรื่องปรกติ
33. ผู้หญิงจับผู้ชาย เรื่องปรกติ
34. ผู้หญิงขับรถบรรทุก ไม่แปลก
35. ฝรั่งเศสคนข้ามหน้าข้ามทะเลมาพันธุ์ทิพย์ เพื่อซื้อ software ที่ถูกที่สุดในโลก
36. ฮาวาย = เกาะพีพี + สาวบิกินี
37. เด็กไทยบางคน เก่ง grammar มากกว่าเจ้าของภาษาซะอีก
38. ถ้าอยากตาย เครื่องบินตกตายดีที่สุด ได้เงินเยอะ ไม่ทรมาน
39. กะเทยทำได้ทุกอย่าง ยกเว้น ตั้งท้อง
40. สุทธิชัย หยุ่น ก็เคยมีผม
41. ถ้าใช้ talking - dict ก็อย่าหวังว่าจะจำศัพท์คำนั้นได้เลย
42. อย่าไปกลัวเรื่อง virus computer มากนัก ถ้าไม่สำสอนทางเมลล์ และ diskette
43. ถ้าใช้โปรแกรมอะไรไม่เป็น โทษ programmer ไว้ก่อน
44. ผู้หญิงหน้าอกใหญ่ไม่จำเป็นต้อง sexy
45. แล้วปอดใหญ่ไม่ได้ทำให้หน้าอกใหญ่ด้วย
46. ไปพันธุ์ทิพย์ จอดรถที่สยามดิส แล้วค่อยนั่งรถเมลล์ไป ดูจะมีความหวังกว่าการขึ้นไปวนหาที่จอดรถในนั้น ถ้าเราไม่ได้ ยกอะไรไปซ่อม
47. เราเรียกหมาที่บ้านว่า ลูก แต่เรียกเพื่อนสนิทว่า มัน
48. เรียนมหาลัยเอกชนกัไม่ตาย
49. ทอดด์ ทองดี พุดไทยชัดกว่า อัด อัสฎา

5.1.5 การประษชด

- 1) Definition of Bangkok Transportation
 1. รถเมลล์ = รถประจำทางสำหรับผู้ริการผจญภัย และพาหนะทีมักจะไม่มาเมื่อคุณรอ และวิ่งให้ว่อนเมื่อไม่ต้องการ
 2. พขร. = พนักงานแข่งรถ
 3. พกส. = พนักงานเก็บเงินผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด มีอำนาจสั่งการให้ผู้โดยสารไปไหนก็ได้ และเป็นคนเดียวที่คุยกับ พขร. รู้เรื่อง
 4. ผู้โดยสาร = บุคคลผู้เียมเนื้อเียมตัว บางครั้งถูกเปรียบให้เป็ปลา (กระป๋อง)
 5. นายตรวจ = คนเดียวที่ พกส. กลัว
 6. ค่าโดยสาร = จำนวนเงินที่ต้องจ่าย กรุณาจ่ายเป็นเศษสตางค์

ไม่รับเบงค์ใหญ่กว่า 100 ผ่าฝืนอาจถูกสรรเสริญจาก พกส.

และอาจจะลามไปถึงบุพพาริที่นอนอยู่กับบ้านได้

7. ป้าย = ไป (สันนิษฐานว่าเลยไปเลย สังเกตจาก พกส.จะพูดคำนี้ทุกครั้งเมื่อถึงป้าย)

8. ที่นั่งสำหรับ ภิกษุ สามเณร = ที่นั่งสำหรับป้าตาถั่ว หรือตาบอดสี โดยเฉพาะสีเหลือง

9. ที่นั่งสำหรับ คนพิการ = ดูข้อ 8 (คล้าย ๆ กัน)

10. เด็ก สตรี และคนชรา = ประชาชนส่วนใหญ่ที่ประชาชนส่วนน้อย

ต้องเอื้อเพื่อจึงมักจะ (ดูข้อ 11)

11. แกลังหลับ = วิธีหลีกเลี่ยงจากข้อ 10

12. คนที่มีน้ำใจ = คนประหลาด ในสายตาข้อ 11

13. กริ่ง = กดสองที่ ฟรีสองป้าย

14. รถไฟฟ้า = เครื่องช่วยหายใจของคนกรุง สามารถไปได้ทุก ๆ ที่ ยกเว้นบ้านคุณ

15. เรือด่วน = เครื่องช่วยหายใจอีกอย่าง เหมาะสำหรับคนว่ายน้ำเป็นและนำหนักตัวน้อย

16. แท็กซี่ = พาหนะที่พาคุณอ้อมไปจากเส้นทางจริง

17. สามล้อ = พาหนะสำหรับผู้มีสุขภาพปกติ เคลื่อนที่ทุก ๆ ครั้งที่มีที่ว่างมากกว่า 2 นิ้ว

18. ไมโครบัส = สูงสุดคืนสู่สามัญ (จากราคา 15 เป็น 20 เป็น 25 เป็น 30 และกลับมาเป็น 20 ในปัจจุบัน)

19. ครีมน้ำเงิน = วิธีการรีไซเคิล เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงขึ้น (จากเดิม 3.50 บาท ปัจจุบัน 5 บาท)

20. ยูโร = วิธีการขึ้นราคาค่าโดยสารแบบมัดมือชก ราคามากกว่าแต่คุณภาพ.....เหมือนเดิม

2) คำขวัญท้ายรถ 10 ล้อ

1. อย่าตีแม่เหล้าขณะขับรถ เพราะจะทำให้เหล่าหกเสียวของ

2. การขับรถทำให้ประสิทธิภาพในการตีมูรดาลดลง

3. เม้าไม่ขับ แล้วจะกลับยังงัย

4. เม้าไม่ขับ เพราะวากลับไม่ถูก

5. เม้าไม่จับ

6. ถนนคือการศึกษา ไบสังคือปริญา

7. รถติดคือมรดกไทย อนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน

8. จ่ายเฉพาะ ตำนรู้ใจ

9. อยู่บ้านเมียตา ออกมาจำจับ

10. ถ้าวรีบ ทำไมไม่ไปตั้งแต่เมื่อวาน

11. เห็นตูเป็นลาว จับเข้า จับเย็น

12. ขับเร็วว่าแตกม้า ขับช้าว่าหมาไม่แตก

3) พจนานุกรม หมวด ก.ไก่

กระดาศหิซซุ : กระดาศไร่ค่าที่จะมีค่ายิ่งกว่าเพชรเมื่อมันไม่อยู่ในห้องน้ำตอนที่ต้องการใช้

กระสุน : คุณค่ามันคือคุณฆ่าใคร

กล้วยแขก : อาหารที่ไม่สามารถหากินได้ในอินเดีย เหมือนกับเฟรนช์ฟรายส์ในฝรั่งเศสและลอดช่องสิงคโปร์ในสิงคโปร์

กอล์ฟ : กีฬาที่ทำให้เศรษฐีผู้ชื้อเกียชขึ้นบันได ยอมเดินไกลหลายกิโลเมตรโดยไม่ปน

4) ศัพท์คอมพิวเตอร์

ทุกวันนี้คอมพิวเตอร์มีบทบาทมากมายในชีวิตประจำวัน

แต่หลาย ๆ คนยังตามเทคโนโลยีตัวนี้ไม่ทัน

เพราะศัพท์คอมพิวเตอร์มีมากมายและมีความหมายที่เฉพาะ ไม่ธรรมดา เช่น

ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

คืออุปกรณ์ทุกส่วนของคอมพิวเตอร์ที่สร้างมาให้ยากต่อการใช้ (Hard)

กระด้าง (Hard) ปราศจากน้ำใจ (Hard) อึด ทนต่อความรุนแรง (Hard)

จึงสามารถทุบตีตบตะได้ตามใจปรารถนา

เครื่องพิมพ์ (Printer)

หมายถึงอุปกรณ์ที่ทำให้หัวร้อมิได้ร่ำให้มีออก บางคนเรียก

ตัวกินกระดาษโครงสร้างสำคัญของพรินเตอร์มีเพียง 3 ส่วน คือ หนึ่ง ฝาครอบ

สอง ช่องป้อนกระดาษที่ติดขัดตลอดปี
และสายไฟกะพริบสีแดงบอกว่าเครื่องพิมพ์ขัดข้องตลอดปีเช่นกัน
นิสัยเฉพาะของพรินเตอร์คือ ไม่ชอบพิมพ์สิ่งที่สั่งให้พิมพ์
ชอบพิมพ์สิ่งที่เราไม่ได้สั่งให้พิมพ์ และคือด้าน
ไม่ยอมหยุดเมื่อเราสั่งให้หยุด

หน่วยความจำหรือเมโมรี่ (Memory)

ฟังจากชื่อ มันคือส่วนที่ฉลาดที่สุด แต่จากการกระทำมันโง่ที่สุด
ใช้อะไรไม่ได้สักอย่าง ถนัดแต่ได้เตียงและชอบโยนความผิดให้อุปกรณ์ตัวอื่นที่ไม่มี
ปากเสียง เมโมรี่เป็นอาหารชั้นดีของไวรัส

คู่มือการใช้เครื่อง (Reference Manual)

วัตถุประสงค์ เหมาะที่จะใช้รองใต้จอมอนิเตอร์
เพื่อยกจอให้อยู่ระดับสายตา
ภาษาที่ใช้เขียนคู่มือ นิยมใช้ภาษาบาลีและขอม
จึงต้องศึกษาทางธรรมมากๆ จึงจะไม่คลุ้มคลั่งเวลาอ่าน

นักเขียนโปรแกรม (Programmer)

สมัยเรียนหนังสือ เขาคือเพื่อนของเรา คนที่ชอบเล่นเกมในห้องเรียน
ใส่แว่นตาหนาเตอะ เกรดเฉลียวใกล้ๆ สี ชิ่งก หวงวิชา ไม่คบคน
ไม่เล่นกีฬา เข้ากับเพื่อนไม่ได้
เลือกเรียนคอมพิวเตอร์เพราะไม่อยากคบมนุษย์ ดังนั้นเมื่อเขียนโปรแกรม
จึงเป็นผลให้โปรแกรมกับผู้ใช้งานติดต่อกันไม่รู้เรื่อง

ความช่วยเหลือ (Help)

ในทุกโปรแกรมจะมีช่องความช่วยเหลือกรณีที่คุณพบปัญหาในการทำงาน ช่อง
Help จะช่วยทำปัญหา เล็กๆ ที่คุณสงสัยกลายเป็นปัญหาใหญ่ ช่วยให้คุณสับสน
ขาดความมั่นใจหรืออาจทำให้เครื่องแฮงค์เพราะใช้ความจำเกินพิกัด

ผู้ใช้ (User)

เป็นคำเรียกรวมๆ หมายถึงคนที่ถูกทรมาณ
มักมีอาการจ้องมองหน้าจออย่างไร้จุดหมาย แบ่งได้เป็น
3 กลุ่ม คือ เริ่มต้น ปานกลาง และเชี่ยวชาญ
ระดับเริ่มต้น คือคนที่นั่งจ้องหน้าจอ ไม่กล้ากดปุ่มใดๆเลย
เพราะกลัวเครื่องจะพัง
ระดับปานกลาง คือคนที่กดปุ่มไปเรื่อยๆจนเครื่องพัง
ระดับผู้เชี่ยวชาญ คือคนที่ทำเครื่องของเพื่อนพังบ่อยๆ
แต่ของตัวเองไม่เป็นไร

เป็นมิตรกับผู้ใช้ (User Friendly)

ท่องไว้ในใจเสมอว่าไม่เคยมีมิตรแท้และศัตรูถาวรในวงการคอมพิวเตอร์และวงการเมือง
(:)

- 5) มีแมลงวันอยู่ 2 ตัว กำลังกินอ้อยอยู่
ตัวที่1 กินอ้อยก่อนจึงผายลมออกมา
ตัวที่2 จึงหันมาด่าว่า “ทุเรศ ตดออกมาได้ ไม่เห็นเหร่อว่าชั้นกินอ้อยอยู่”
- 6) ณ. คลินิกแห่งหนึ่งมีไอ้หนุ่มเดินเข้ามาปรึกษาหมอเกี่ยวกับขนาดของตัวเอง
หมอ : มีอะไรให้ช่วยหรือ
หนุ่ม : ผมมาผ่าตัดให้มันใหญ่ขึ้นนะ
หมอ : ขนาดของคุณเท่าไรละ

หนุ่ม : สองนิ้ว (เอาออกมาให้ดู)
 หมอ : แล้วมันสู้ไหม
 หนุ่ม : สู้
 หมอ : มันแลกกับแปดนิ้วของหมอแต่ไม่สู้ไหมล่ะ

7) 20 อาการที่บอกว่าคุณกำลังเมา*

ปัจจุบันพี่ไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุถึงชั่วโมงละ 2 คน เป็น ช. มากกว่า ฉ. 5 เท่า
 ผู้บาดเจ็บร้อยละ 60 มีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินมาตรฐาน คุณเป็นพี่ไทยคนหนึ่งใช่ไหมที่ซอบดื่ม?
 มีสเตอร์ข้อเสนอบททดสอบอาการเมาสุราดังนี้

1. คุณชอบมีปากเสียวกับสิ่งไม่มีชีวิตเช่น...ป้ายรถเมล์ เสาไฟฟ้า ถังขยะ ฯลฯ
2. ผลการตรวจเลือดของคุณแพทย์ระบุว่าพบปริมาณเลือดเจือจางในกระแสเลือด
3. คุณเข้าใจผิดว่าอาหาร 5 หมู่ประกอบด้วย โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามินและเหล็ก
4. คำพูดที่บ่อยที่สุดเวลานั่งคนเดียวคือ...เบียร์อีกแก้ว...เบียร์อีกแก้ว...เบียร์อีกแก้ว...และเบียร์อีกแก้ว
5. คุณต้องเกาะสนามหญ้าไว้แน่นเพราะกลัวตกจากโลก
6. ศีรษะของคุณเป็นแผลบอยที่บริเวณท้ายทอยและหน้าผากโดยไม่ทราบสาเหตุ แพทย์สันนิษฐานว่ามันอาจจะแตกกับขอบโถส้วม
7. คุณมองเห็นภาพชัดกว่า...ถ้าหลับตาข้างหนึ่ง...และจะเห็นชัดมากขึ้นถ้าคุณ...หลับตาทั้ง 2 ข้าง
8. รถกูยแจสตาร์รถเคลื่อนที่ที่เห็นคุณได้และถนนนั้นส่ายไปมาเหมือนงู...ทำให้คุณขับรถด้วยความยากลำบาก
9. คุณคิดปัญหาเพียงอย่างเดียวของการดื่มเหล้าคือ "ไม่มีเหล้าดื่ม"
10. ผู้หญิงทุกคนที่คุณเห็นจะมีฝาแฝดคู่เหมือนยืนอยู่ข้างๆ
11. คุณตั้งชื่อสุนัขสองตัวโปรดที่บ้านว่า"วิสกี้"และ"โซดา"
12. คุณค้นพบว่าเบียร์ 5 แก้วให้พลังงานคิดเป็นแคลอรีเท่ากับข้าวแกงจานโต ดังนั้นเพื่อเห็นแก่สุขภาพคุณจึงควรดื่มน้ำเย็น
13. ทุกครั้งที่คุณคิดหาคำสนทนาที่เหมาะสมไม่ทัน คุณไม่ค้นหาคำด้วย "..เอ่อ.." แต่จะพูด "..เอ๊ย.."
14. คุณมักหาปากไม่เจอ...บ่อยครั้งที่ดื่มโดยใช้จมูก
15. ยุงที่กัดคุณเป็นต้องตีสั่งกาทกทุกตัวไป
16. คุณเดินอย่างมีจังหวะจะโคน อันเป็นรูปแบบเฉพาะตัวคือ...ก้าวไปซ้าย ย้ายไปขวา เดินไปหน้าและถอยหลัง
17. คุณเห็นเสื้อตัวเองถอดไว้ที่เตียง กางเกงอยู่ในอ่างอาบน้ำ แต่ปรากฏว่าด้านหลังท้ายรถกลับตอกอยู่บนอกบ้าน
18. คุณพบว่าสาวงามที่คุณถอดไว้ในวงแขนและพากลับบ้าน ที่แท้คือกรวยจราจร
19. เพื่อนคุณใส่คุณกลับบ้าน คุณจำเป็นต้องบอกให้เค้ารู้บ่อยๆว่า..ไม่เม...ไม่...มาว..."
20. คุณคิดว่ารัฐบาลพลเอกชวลิตทำดีที่สุดแล้ว

8) 49 ประการที่ผมได้เรียนรู้จากชีวิต 16 ปี 4 เดือน

1. ผู้ใหญ่ก็คือเด็กที่อายุมากแล้วนั่นแหละ เพราะผู้ใหญ่หลายๆ คนก็คิดและทำเรื่องเง่าเหมือนที่เด็กชอบทำบ่อยจะตายไป
2. ผมไม่ดูหนังเรื่อง สุริโยไท ไม่ได้หมายความว่าผมไม่รักชาติสักหน่อย
3. ราคาคกระเป๋าสตางค์ของ louise vuitton 1 ใบมากกว่าเงินเดือนของครูบางคนด้วยซ้ำ
4. ถ้าคุณไปกินต้มยำกุ้งในร้านอาหารไทยในยุโรป คุณต้องบอกด้วยว่า ผมเป็นคนไทย ไม่งั้นคุณจะได้แกงจืดใส่กุ้ง 2 ตัว
5. ภาษาไทยได้รับเกียรติเป็น 1 ใน 4 ภาษา ที่ห้างวัดสันสาชองกงเขียนตัวเบ้อเริ่มหน้าร้านว่า...ลดราคาช่วงปลายปี
6. ภาพตัวเองในบัตรประชาชนมักดูเรศกว่าตัวจริงเสมอ
7. นับวันมือถือจะถูกพัฒนาให้ห่างไกลความเป็นมือถือขึ้นเรื่อยๆ
8. เงิน 550 บาทที่กินในร้านโออิชิ สามารถไปนั่งละเลียดกินอาหารญี่ปุ่น ร้านอื่นได้อิ่มแทบอ้วกและอร่อยกว่าหลายเท่า
9. ถ้าคุณตักสลัดในร้านพิซซาได้เยอะและสวย คุณจะเป็ hero แต่ถ้าคุณกินไม่หมด คุณจะกลายเป็น ไอ้-)
10. ถ้าคุณได้ที่จอดรถ ในห้างเดอะมอลล์ บางกะปิ อาจเป็นเพราะชาติก่อนคุณทำบุญมาดี
11. การปรุงก้วยเตี้ยก็ทำให้รสชาติแยลงได้
12. พิซซาหน้าเขียวหวานไก่ 1 ถาด สามารถซื้อข้าวราดแกงเขียวหวานไก่ได้ 10 จาน
13. แค่หมาเห่าดังๆ ที่นั่ง สัญญาณ PCT อาจจะหลุดได้

* สำหรับเรื่องที่ 6 -7 เฉพาะข้อที่มีการที่ขีดเส้นใต้เท่านั้นที่เป็นการประชด

14. เพลงที่คุณได้ฟังครั้งแรกแล้วบอกว่าไม่เพราะเลย อาจจะกลายเป็นเพลงที่คุณชอบมากที่สุดในรอบปี หลังจากทีหลายๆ คลื่นโหมกระหน่ำเปิดวันละ 275 รอบ
15. แมวตัวใหญ่กว่าหมาก็ให้เห็นเยอะเยอะ
16. ชายสี่บะหมี่เกี้ยวแต่ละร้านมันไม่ได้เป็นญาติกันสักหน่อย
17. ร้านที่มีสัญลักษณ์เชลล์ชวนชิมอาจจะอร่อยสู้ร้านที่ไม่มีก็ได้
18. ขนมที่ package สวยๆ ที่ขายตามห้าง ราคาแพงกว่าต้นทุน 5-10 เท่าก็มี
19. ภูมิใจไว้ซะ ไม่มีแมคโดนัลด์ประเทศไหนในโลกนี้ที่ขาย เบอร์เกอร์กะเพราหมู นอกจากประเทศไทย
20. โดเรมอน อีกิวซัง tom&jerry จัดเป็นการตูนอมตะของคนไทย
21. ถ้าทำรายงานกลุ่มสัก 10 คน จะมีคนทำจริงๆ แค่ 3 คน
22. ของขวัญอันประเสริฐที่พระเจ้าประทานให้แก่นักศึกษาทั้งหลาย คือ เครื่องถ่ายเอกสาร
23. ถึงจะเป็นอาจารย์ของจุฬา ก็เฉลยข้อสอบ entrance วิชาสังคมผิดเกือบ 20 ข้อ
24. ลายเซ็นต์ของ อ.อู๋ ไม่ได้ทำให้เราเอ็นท์ติด
25. เวลานางเอกกำลังวิ่งหนีฆาตกรที่กำลังตามมา จะต้องหกล้ม 1 ครั้งแล้วคลานไปอีก 2 เมตร ก่อนจะลุกขึ้นวิ่งอีกครั้ง
26. สิ่งที่เขาไม่ได้สำหรับ mv. เพลงอกหัก คือ ฝน
27. เม็ดไข่มุกที่ใส่ในซานม ถ้ายังไม่ได้ต้ม ก็เหมือนอาหารปลาดุก ที่ขายตามจัตุจักรไม่มีผิด
28. คนส่วนใหญ่ เมื่อกินบุฟเฟอโออิชิเสร็จ มักจะทรมารมากกว่ามีความสุข เพราะอึดเกินไป
29. เวลารอลิฟท์ อย่อกดซ้ำๆ มันไม่ได้เร่งให้ลิฟท์มาเร็วสักหน่อย
30. แล้วพอเข้าไปแล้ว กดแค่ชั้นที่ตัวเองจะลงก็พอ ถ้าไม่อยากโดนตำแม่ลับหลัง
31. ถ้าเดินอยู่มาบุญครอง แล้วปวดท้องน้ำไม่มาก กลั้นไว้ แล้วเดินไป siam discovery แล้วค่อยเข้าจะดีกว่า
32. เป็นโสด เรื่องปรกติ
33. ผู้หญิงจีบผู้ชาย เรื่องปรกติ
34. ผู้หญิงขับรถบรรทุก ไม่แปลก
35. ฝรั่งบางคนข้ามน้ำข้ามทะเลมาพันธุทิพย์ เพื่อซื้อ software ที่ถูกที่สุดในโลก
36. ฮาวาย = เกาะพีพี + สาวบิกินี
37. เด็กไทยบางคน เก่ง grammar มากกว่าเจ้าของภาษาซะอีก
38. ถ้าอยากตาย เครื่องบินตกตายดีที่สุด ได้เงินเยอะ ไม่ทรมาน
39. กะเทยทำได้ทุกอย่าง ยกเว้น ตั้งท้อง
40. สุทธิชัย หยุ่น ก็เคยมีผม
41. ถ้าใช้ talking - dict ก็อย่าหวังว่าจะจำศัพท์คำนั้นได้เลย
42. อย่าไปกลัวเรื่อง virus computer มากนัก ถ้าไม่สำรองทางเมล์ และ diskette
43. ถ้าใช้โปรแกรมอะไรไม่เป็น โทษ programmer ไว้ก่อน
44. ผู้หญิงหน้าอกใหญ่ไม่จำเป็นต้อง sexy
45. แล้วปอดใหญ่ไม่ได้ทำให้หน้าอกใหญ่ด้วย
46. ไปพันธุทิพย์ จอตรงที่สยามดิส แล้วค่อยนั่งรถเมล์ไป ดูจะมีความหวังว่าการขึ้นไปวนหาที่จอดรถในนั้น ถ้าเราไม่ได้ ยกอะไรไปซ่อม
47. เราเรียกหมาที่บ้านว่า ลูก แต่เรียกเพื่อนสนิทว่า มัน
48. เรียนมหาลัยเอกชนก็ไม่ตาย
49. ทอดด์ ทองดี พุดไทยชัดกว่า อี้ด อัยญา

5.1.6 การช้อนमुख

- 1) หม่าอะไรเอ๋ยขึ้นต้นมะพร้าวได้
หม่าพยายาม
- 2) นกอะไรเอ๋ย ปากอยู่ใต้เท้า ปีกก็อยู่ใต้เท้า
นกถูกเหยียบ
- 3) พระอะไรเข้ากุฏิไม่ได้
พระลิมกุญแจไว้ในกุฏิ

- 4) ถ้าช้างเดินลงมหาสมุทรแปซิฟิก จะเกิดอะไรขึ้น?
ช้างเปียก
- 5) วันเกิดนายตรงกับวันอะไร
วันคลอด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

The General Theory of Verbal Humor (GTVH)

ทฤษฎีนี้มีที่มาจากทฤษฎี Semantic Script Theory of Humor (SSTH) ซึ่งเสนอโดย Raskin ในปี 1985 ต่อมา Attardo (1994, 2001) ลูกศิษย์คนหนึ่งของเขา ได้เสนอองค์ประกอบบางอย่างเพิ่มเติม และเสนอเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งในชื่อว่า General Theory of Verbal Humor (GTVH) เนื่องจากเขาสังเกตเห็นว่ามีเรื่องตลกหลายๆ เรื่องในภาษาอังกฤษที่ฟังดูคล้ายๆ กัน เช่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนหลอดไฟเหมือนกัน แต่ตัวละครในเรื่องอาจจะเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่คนโปแลนด์ หรือการที่เรื่องตลกเรื่องเดียวกันถูกเล่าโดยผู้เล่าต่างคนกันก็มีผลทำให้ตัวบทหรือถ้อยคำที่ใช้บางคำแตกต่างกันออกไป แม้จะไม่ทำให้ความหมายแก่นของเรื่องเปลี่ยนไปก็ตาม เขาจึงได้เสนอเกณฑ์องค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจาก **คู่บทแย้ง** ที่ Raskin ได้เคยเสนอไว้ เพื่อให้การวิเคราะห์ตัวบทและการจัดประเภทเรื่องตลกมีความเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากลำพังเพียงแค่มโนทัศน์ **คู่บทแย้ง** ซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูง ยังไม่เพียงพอจะอธิบายเรื่องตลกทั้งตัวบทได้อย่างสมบูรณ์¹

เกณฑ์ที่ Attardo เสนอเพิ่มเข้ามามีทั้งสิ้น 5 ปัจจัย เมื่อรวมกับ **คู่บทแย้ง** แล้ว ก็จะมีทั้งหมด 6 ปัจจัย เรียกรวมกันว่า **ปัจจัยทรัพยากรความรู้หกอย่าง (the Six Knowledge Resources)** ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. คู่บทแย้ง (Script Opposition)
2. กลไกทางตรรกะ (Logical Mechanism)
3. สถานการณ์ (Situation)
4. เป้าล้อเลียน (Target)
5. รูปแบบตัวบท (Narrative Strategy)
6. ภาษา (Language)

กลไกทางตรรกะ

กลไกทางตรรกะ หมายถึง วิธีการหรือกลวิธีในการนำเสนอ script ทั้งสองอย่างลงตัว คือนำเสนอให้ดูมีความสมเหตุสมผล ทั้งที่ความหมายมันขัดแย้งกัน ในโลกปกติมันจะเป็นคนละเรื่องกัน วิธีการคือทำอย่างไรให้เราสามารถพูดถึง script ทั้งสองว่าเป็นไปได้ หรือเกิดคู่กันได้ (ในโลกของตลก) อันเป็นการเสนอตรรกะชุดใหม่ที่อาจไม่ตรงกับตรรกะในโลกของความเป็นจริง เช่น การสลับบทบาทการเคลื่อนที่ (figure-ground reversal)

- 1) How many Poles does it take to screw in a light bulb?
Five, one to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.
(light bulb : figure ; body : ground)
- 2) How many Poles does it take to wash a car?
Two. One to hold the sponge and one to move the car back and forth.

¹ ในช่วงแรกที่เขาเสนอปรับทฤษฎี เขาได้ใช้คำว่า type กับ token joke เพื่อแยกตลกที่มีความหมายแก่นเหมือนกัน กับที่มีรูปผิวแปรแตกต่างกัน

เรื่องตลกทั้งสองข้างต้นไม่เพียงมี**คู่บทแย้ง**เหมือนกัน คือ SMART/DUMB หรือ [โง่/ฉลาด] แต่ยังใช้วิธีการนำเสนอเหมือนกันอีกด้วย คือ การสลับบทบาทการเคลื่อนไหวที่ ซึ่งเป็นการกระทำที่สวนทางกับโลกของความเป็นจริง ดูๆ ไปแล้วก็ไม่ค่อยเข้าท่าเท่าไร อย่างไรก็ตามผลที่ได้ในท้ายที่สุดก็ยังคงเหมือนกันกับวิธีปกติ คือ รถก็สามารถจะสะอาดได้ และหลอดไฟก็สามารถจะติดเข้ากับขั้วหรือฐานที่เพดานได้ (เพียงแต่สิ้นเปลืองเวลาและพลังงานโดยไม่จำเป็น) ตลกทั้งสองจึงยังดูมีเหตุผลในตัวของมันเอง กลวิธีอื่นๆ หรือกลไกทางตรรกะแบบอื่นๆ เช่น การเทียบผิดแบบ (False Analogy)

- 3) Have you heard of the Pole who ordered a swimming pool with a sliding-driveway, so that he could wash his car in it and save on the cost of car washes?

กลไกการเทียบผิดแบบ หมายถึง การเปรียบเทียบ หรือการเลียนแบบกระบวนการหนึ่งกับอีกกระบวนการหนึ่งที่ได้ผลออกมาไม่เหมือนกันทั้งหมด หรือเลียนแบบไม่เหมือนทั้งกระบวนการ ซึ่งแน่นอนว่าผลที่ได้ย่อมต่างออกไปด้วย ตลก (9) เป็นการเปรียบเทียบการล้างรถที่ปล่อยให้รถวิ่งไปตาม sliding drive-way แล้วรถก็จะลงไปกระทบน้ำ ดูคล้ายๆ กับการล้างรถตามศูนย์ที่มีการปล่อยรถให้วิ่งไปตามทางวิ่ง แล้วเข้าไปรับน้ำที่ฉีดออกมารอบทิศทาง จากนั้นก็จะมีรถขัดด้วยแปรง จะเห็นว่าสิ่งที่ตัวละครทำดูคล้ายคลึงกับการล้างรถตามศูนย์ แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด และแน่นอนว่าผลที่ได้ย่อมไม่เหมือนกันเสียทีเดียวนัก แบบที่ตัวละครทำคงจะไม่สะอาดเท่ากับที่ล้างตามศูนย์

สถานการณ์

สถานการณ์ ในที่นี้หมายรวมทั้ง ตัวละคร ผู้ร่วมเหตุการณ์ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดในท้องเรื่อง เช่น การเปลี่ยนหลอดไฟ การล้างรถ เป็นต้น Attardo ได้สังเกตเห็นว่ามีเรื่องตลกหลายๆ เรื่องที่มีเนื้อหาคล้ายๆ กัน ซึ่งเกิดจากการใช้ฉากเหตุการณ์แบบเดียวกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างตลกที่ 4 กับ 5

- 4) How many Poles does it take to screw in a light bulb?
Five, one to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.
- 5) How many Irishmen does it take to screw in a light bulb?
Five, one to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.

ตลกข้างต้นมีเนื้อหาเหมือนกัน (คือ **คู่บทแย้ง**และ**กลไกทางตรรกะ**เหมือนกัน) แต่ต่างกันแค่ที่ตัวละครที่ทำหน้าที่เปลี่ยนหลอดไฟ Attardo จึงสังเกตเห็นว่าจำต้องแยกบัจจัย**สถานการณ์**ออกจากบัจจัยด้านอื่นๆ เพราะการที่มีเนื้อหาในเรื่องแบบเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดจากการยืม หรืออิทธิพลการแปล ไม่ได้เป็นเครื่องกำหนดว่า**คู่บทแย้ง**จะต้องเหมือนกันด้วยเสมอไป ยกตัวอย่าง

- 6) How many civil servants does it take to change a light bulb?
45. One to change the light bulb and 44 to do the paper work.

เรื่องตลกที่ 6 นี้ แม้จะมีเหตุการณ์แบบเดียวกันกับ 4 และ 5 แต่ไม่ใช่เป็นความขัดแย้งระหว่าง [โจ/ฉลาด] แต่เกี่ยวกับ RED TAPE/ NO RED TAPE ดังนั้นหากเราวิเคราะห์ในแง่**คู่บทแย้ง** มันจะต่างกัน แต่หากเราวิเคราะห์ในแง่**สถานการณ์**มันจะเหมือนกันเกือบทั้งหมด²

เป้าล้อเลียน

เป้าล้อเลียน หมายถึง ตัวละคร อันเป็นตัวแทนของกลุ่มคนหรือบุคคลที่ตกเป็นเป้าของการล้อเลียน หรือที่รู้จักกันในสำนวนภาษาอังกฤษว่า the butt of joke เช่นในตลก 6 คือ คนโปแลนด์, ตลก 7 คือ คนไอริช และตลก 8 คือ ข้าราชการ Attardo เห็นว่าปัจจัย**เป้าล้อเลียน**นี้ ควรจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ที่ต่างกัน เช่น คนที่ต่างกลุ่มชาติพันธุ์กันซึ่งมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน แต่หากเป็นการพูดถึงสิ่งที่ไม่ใช่คน ตลกนั้นๆ ก็ไม่ควรจะถือว่ามี **เป้าล้อเลียน** โดยทั่วไปในแต่ละสังคมมักมีความเชื่อเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยว่ามีลักษณะในทางลบต่างๆ กันไป เช่น คนโปแลนด์มักเป็นที่กล่าวถึงว่าเป็นคนโง่และสกปรกในสังคมอเมริกัน (Davies 1990) เมื่อถูกกล่าวถึงในบทตลก พวกเขา ก็มักจะปรากฏใน**คู่บทแย้ง**แบบ [โจ/ฉลาด] และ [สะอาด/สกปรก] เท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตเรื่องตลกไทย พบว่าคนอีสานหรือคนลาวมักถูกนำเสนอเป็นคนโง่ ขณะที่คนจีนจะมีลักษณะเจ้าเล่ห์ (canny) เช่น

9) ป้าสายซื้อไก่

ป้าสายไปซื้อไก่ที่ร้านแป๊ะฮงในตลาดสด แป๊ะฮงนี้รู้จักกันว่าเจ้าเล่ห์ชอบเอาเปรียบลูกค้าเป็นประจำ วันนั้นก็เช่นกัน แป๊ะฮงเหลือไก่อยู่ตัวเดียวแช่อยู่ในตู้แช่ตั้งแต่เมื่อวาน เมื่อป้าสายมาซื้อไก่ แป๊ะฮงก็เดินไปเปิดตู้แช่ หยิบไก่มาชั่ง

“หนึ่งกิโลพอลี่ 60 บาท” แป๊ะฮงบอก

“มีตัวใหญ่กว่านี้ไหม จะเอาไปแก๊บน” ป้าสายอยากได้ตัวใหญ่ๆ

แป๊ะฮงเจ้าเล่ห์หยิบไก่เดินกลับไปตู้แช่ จับน้ำแข็งยัดเข้าไปในท้องไก่แล้วเอาออกมาชั่ง

“กิโลกะสองชืด 70 บาท” แป๊ะฮงโก่งเอาคือๆ

“เออ เอาสองตัวเลยนะ ตัวเมื่อกี้จะเอาไปใส่บาตร” ป้าสายบอก

รูปแบบตัวบท

รูปแบบตัวบท หมายถึง รูปแบบการนำเสนอตัวบท เช่น ปรากฏอยู่ในแบบของเรื่องเล่าคล้ายนิทานที่มีตัวละคร เช่น เรื่อง 9 (ป้าสายซื้อไก่) ข้างต้น ซึ่งเนื้อเรื่องอาจจะสั้นๆ เพียงไม่กี่ประโยค เช่น เรื่อง 1 หรือ

² ปัจจัยด้าน**สถานการณ์**นี้ ได้มีผู้เสนอให้ผู้เขียนแปลเป็นภาษาไทยว่า “แก่นความ” ในทำนองเดียวกับ topic หรือ theme แบบการวิเคราะห์วรรณกรรม อันที่จริงอาจจะแปลเช่นนั้นก็ได้ อยู่เหมือนกัน เพียงแต่ไม่เหมือนกันเสียทีเดียวนัก **สถานการณ์**ในที่นี้หมายถึงรวมถึงทุกๆ อย่างที่ประกอบกันเข้าเป็นเนื้อหาสาระในบทตลก บทตลกหนึ่งๆ อาจไม่มีกิจกรรมในเรื่องที่ชัดเจนก็ได้ อาจมีเพียงการอ้างถึงวัตถุสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นก็นับเป็นส่วนหนึ่งของ**สถานการณ์**แล้ว และผู้เขียนเกรงว่าถ้าแปลปัจจัยนี้เป็น “แก่นความ” อาจเกิดความสับสนกับ**คู่บทแย้ง**ได้ ซึ่งถือเป็นความหมายแก่นของเรื่อง เช่น **คู่บทแย้ง** [โจ/ฉลาด] อาจนำเสนอในรูปของ**สถานการณ์**ก็แบบก็ได้

ปรากฏอยู่ในรูปของคำถาม หรือคำถาม-ตอบ เช่น เรื่อง 4, 5, 6 หรืออาจเป็นแบบข้อความเดี่ยว (one-liner) เช่น ข้อความท้ายรถ 10 ล้อ

- 10) การขับรถทำให้ประสิทธิภาพในการดื่มสุราลดลง
- 11) เมาไม่ขับ เพราะจะทำให้เหล้าหก เสียของ

ผู้เขียนแปลปัจจัยนี้ว่าเป็นรูปแบบของตัวบท แม้ว่าในภาษาอังกฤษจะเรียกว่าเป็นกลวิธีการเล่าเรื่องก็ตามที่ ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกในการทำความเข้าใจ เนื่องจากเรื่องตลกมักจะนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น การลอกเลียนรูปแบบการให้คำนิยามแบบพจนานุกรมก็ได้

- 12) กระดาษทิชชู กระดาษไร้ค่าที่มีค่ายิ่งกว่าเพชรเมื่อมันไม่อยู่ในห้องน้ำตอนที่เรากำลังจะใช้
- 13) กล้วยแขก อาหารที่หากินไม่ได้ในอินเดีย

ภาษา (Language)

ภาษา ในที่นี้หมายถึง การเลือกสรรและเรียงร้อยถ้อยคำที่เฉพาะ (exact wording) ของตัวบท ตลกบทหนึ่งอาจมีรูปแปรไปได้หลากหลาย เช่น ใช้คำว่า Pole แทน Polack เป็นต้น ปกติแล้วคนเราจะจำเนื้อหาหลักของตลกได้ในการเล่าครั้งต่อๆ ไป คือ เราจำ**คู่บทแย้ง** **กลไกทางตรรกะ** **สถานการณ์** **เป้าล้อเลียน** และ **รูปแบบตัวบท** ได้ แต่คำพูดเราจะไม่เหมือนกันทุกถ้อยคำในการเล่าครั้งต่อไป หรือไม่เหมือนกับต้นฉบับที่มีคนเล่าให้ฟังก่อนหน้านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว กาญจนา เจริญเกียรติบวร เกิด ณ กรุงเทพมหานคร เขตธนบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2516 เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2539 สาขาวิชาเอกภาษาเยอรมันและวิชาโทภาษาอังกฤษ หลังจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีได้เข้าทำงานเป็นพนักงานในบริษัทกิจการร่วมค้าอิตาซี เคเบิ้ลซ ในตำแหน่งผู้ประสานงานและเลขานุการ จากนั้นกลับเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาภาษาศาสตร์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2543 และ พ.ศ. 2544 – 2549 โดยลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย